Lietuvos Universitetui Kaune 75 metai

AUKŠTOSIOS MEDICINOS STUDIJOS IR MOKSLAS KAUNE

1997

KAUNO MEDICINOS AKADEMIJA

AUKŠTOSIOS MEDICINOS STUDIJOS IR MOKSLAS KAUNE

KAUNAS - 1997

ISBN 9986-451-18-3

Atsakingasis redaktorius V. Siudikas

AUKŠTOSIOS MEDICINOS STUDIJOS IR MOKSLAS KAUNE

SL 689. 1997 02 13. 24 leidyb apsk. l. Tiražas 300 egzempliorių. Užsakymas 269.
Išleido KMA leidykla, Ašigalio g. 2, 3043 Kaunas. Spausdino KMA spaustuvė.

"Ir šviesa, ir tiesa mūs žingsnius telydi"
Vincas Kudirka

Švenčiant Lietuvos universiteto 75-ąsias įkūrimo metines, labai svarbu suvokti jo reikšmę Lietuvos mokslo, kultūros ir literatūros raidai. Simboliška jau tai, kad Lietuvos universiteto Kaune įkūrimo data buvo pasirinkta Lietuvos valstybės atkūrimo diena - vasario 16-oji. Tai tartum simbolizavo, kad atgimstančios valstybės gerovė ir ateitis yra siejama su mokslu ir kultūra. Tai buvo pirmasis Lietuvos universitetas, kurio auditorijose skambėjo lietuvių kalba. Ir 1940 metais, vietoj Stepono Batoro universiteto kuriant Vilniaus universitetą, su dėstytojais ir studentais į Vilnių buvo perkelti net trys Vytauto Didžiojo universiteto fakultetai (Matematikos-gamtos, Teisių ir Humanitarinių mokslų), kurie į senąjį Vilniaus universitetą pirmą kartą istorijoje atnešė lietuvių kalbą. Reikia neužmiršti ir tai, kad Kauno, o vėliau Vytauto Didžiojo universitetą kūrė ir jame kaip mokslininkai bei pedagogai subrendo ir dirbo tokie garsūs Lietuvos mokslo žmonės, kaip V.Čepinskis, T.Ivanauskas, P.Jodelė, V.Biržiška, P.Leonas, iš kalbos mokslų - K.Būga, J.Jablonskis, iš literatūros - V.Krėvė-Mickevičius, Tumas-Vaižgantas, V.Mykolaitis-Putinas, B.Sruoga, iš medicinos - P.Avižonis, Vl.Lašas, P.Raudonikis, P.Mažylis, Vl.Kuzma ir daugelis kitų, kurie sugebėjo sukurti Lietuvos mokslo ir studijų pradmenis lietuvių kalba ir išugdyti naują mokslininkų kartą. Lietuvos mokslo šviesą ir kalbą jie saugojo vokiečių ir rusų okupacijos metais.

Šiandien mes turime būti dėkingi Lietuvos universitetui, kuris, veikiamas laikmečio negandų, kaip tas Biliūno laimės žiburys, subyrėjo į daugelį žiburėlių, kurie ir šiuo metu švyti naujomis stipriomis nepriklausomos Lietuvos mokslo šventovėmis. Švęsdami šią garbingą sukaktį, prisiminkime visus tuos, kurie ėjo visus šiuos 75-erius metus nelengvu mokslo keliu, net sunkiais laikais garsindami Lietuvos vardą. Su viltimi žiūrėdami į ateitį, būkime verti jų darbų įpėdiniais ir tęsėjais.

Rektorius
V.Grabauskas

Sudarytojas doc. V.Siudikas

Leidinio "Aukštosios medicinos studijos ir mokslas Kaune" redakcinė kolegija atsiprašo jo autorių ir skaitytojų dėl jame padarytų klaidų ir netikslumų. To priežastys išsamiai buvo paaiškintos "Ave vita" savaitraštyje. Pateikiame skaitytojams taisytą leidinį, kuris išleistas 300 egzempliorių tiražu. Kadangi į šį leidinį nepateko visi Akademinių klinikų skyriai, numatoma išleisti papildytas naujais tekstais ir nuotraukomis leidinys.

Redakcinė kolegija

Aukštosios medicinos mokyklos Kaune istorijos apžvalga

Lietuvos aukštųjų kursų medicinos skyrius 1920-1922 metais. Caro valdžiai 1842 m. uždarius Vilniaus medicinos chirurgijos akademiją ir 1844 m. perkėlus Vilniaus dvasinę akademiją į Peterburgą, Lietuvoje nebeliko nei vienos aukštosios mokyklos. Lietuviai, norintys įgyti aukštąjį medicinos mokslą, studijavo Rusijos, Vokietijos ir kitų šalių universitetuose. Viltis atkurti universitetą savo krašte atsirado tik paskelbus Lietuvos nepriklausomybę.

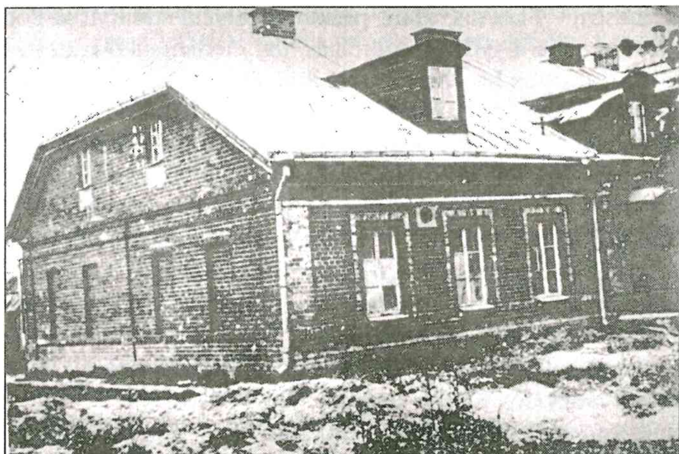
Lietuvos Taryba 1918 m. gruodžio mėn. 5 d. patvirtino Vilniaus universiteto Statutą. Deja, atkurti Vilniuje lietuvišką universitetą nepavyko. 1919 m. sausio 5 d. Vilnių užėmė Raudonoji armija, o vėliau Lenkijos kariuomenė. Lenkijos valdžia 1919 metais spalio mėn. 11 d. atkūrė Vilniaus universitetą ir pavadino jį Stepono Batoro vardu. Universitetas tapo lenkų kultūros židiniu.

Lietuviams, kaip ir kitoms tautinėms mažumoms, stojant į Vilniaus universitetą, buvo taikomas apribojimas "numerus clausus". Į medicinos fakultetą per metus priimdavo tik 2-3 lietuvius.

1919 m. Lietuvai netekus Vilniaus, tapo būtina laikinojoje sostinėje Kaune įsteigti aukštąją mokyklą, kurioje būtų rengiami ir medicinos specialistai. Tai vertė daryti bloga sveikatos apsaugos ir sanitarinė būklė karo nualintoje Lietuvoje. Krašte siautėjo dėmėtoji ir vidurių šiltinės, dizenterija ir kitos infekcinės ligos. Buvo aišku, kad be savo aukštosios medicinos mokyklos kraštas neišbris iš susidariusios kritiškos būklės.

Kita vertus, tarp į Lietuvą grįžusio jaunimo buvo ir studentų medikų, kurie dėl karo turėjo nutraukti studijas.

1919 m. liepos 3 d. laikraštyje "Lietuva" buvo paskelbtas gydytojų ir studentų medikų korporacijos "Fraternitas Lithuanica" nutarimas dėl būtinumo sudaryti sąlygas baigti medicinos mokslą studentams medikams. Jame buvo rašoma:"Suvažiavimas, išklausęs pranešimą apie sveikatos reikalus Lietuvoje, atsižvelgdamas į didelę gydytojų stoką krašte

Anatomikumo pastatas, kuriame 1921 - 1931 m. vyko anatomijos studijos

ir kariuomenėje, ir, turėdamas galvoje, kad daug gydytojų išmirė nuo epideminių ligų, o iš Rusijos sugrįžtančių mažai, jau laukti negalima, ir kad studentai dėl laiko aplinkybių mokslo beveik visai neina ir tuo būdu taip dalykams toliau einant gydytojų kadrų nepapildys - mano, kad reikia neatidedant pasirūpinti suteikti progos studentams tęsti toliau mokslą ir tuo būdu papildyti krašto gydytojų skaičių. Tam tikslui pasiekti mes manome reikalinga : 1) kad tuojau, neatidedant ypatingu skubiu valdžios įsakymu per apskričių viršininkus būtų suregistruoti visi studentai medikai laisvi ir mobilizuoti ir kad būtų padaryti sąrašai dar neįsigijusių diplomą gydyti ("zauriad vrači"), 2) valstybė turėtų palengvinti išvažiavimą į užsienį visiems, norintiems baigti mokslą studentams medikams, suteikdama jiems leidimą, pašalpas ir stipendijų (civilinių ir kariuomenės valdybų tam tikromis atitarnavimo sąlygomis) ir, nurodydama vietas išskaitant, kad pasiektų šio rudenio semestro pradžiai, 3) atsižvelgiant į didelę gydytojų stoką ir sunkumą ruoštis užsienyje svetimomis kalbomis laikyti egzaminą, manome, kad dar negavę diplomo studentai medikai ("zauriad vrači"), bet ne žemiau, kaip paskutinio kurso turėtų būti skiriami į gerai vedamas ligonines atlikti vienerių metų praktikai įvairiuose skyriuose, po kurios tam tikrai sudarytoje valstybinių egzaminų komisijoje būtų patikrinamos jų žinios ir po to išduodami diplomai, kaip daroma, pavyzdžiui, Serbijoje, kur prie tokių komisijų laiko egazaminus net jau įsigiję diplomą gydytojai. Pirmininkas V. Nagevičius, Sekretorius D. Matiukas". (Lietuva.-1919.-Liepos 3).

Šis nutarimas buvo pasiųstas Ministrui Pirmininkui, švietimo ir krašto apsaugos ministrams. Deja, tuometinė Lietuvos vyriausybė neturėjo galimybės greitai išspręsti klausimą.

Iniciatyvos ėmėsi Kauno medicinos draugija. 1919 m. rugsėjo 4 d. Kauno medicinos draugijos visuotiniame susirinkime gydytojas J. Staugaitis iškėlė mintį sudaryti sąlygas baigti medicinos mokslą apie 30 studentų, studijavusių prieš Pirmąjį pasaulinį karą įvairiose užsienio (daugiausia Rusijos) aukštosiose mokyklose. Kauno medicinos draugija šiuo klausimu priėmė tokią rezoliuciją: "Turėdama galvoje, kad didelis studentų medikų skaičius dėlei karo negalėjo baigti medicinos mokslų,ir atsižvelgdama į tai, kad Lietuvai labai reikalingi gydytojai, Kauno medicinos draugija pareiškia pageidavimą, kad studentams ligi 6 semestrų būtų duota galimumo važiuoti užsieniuosna medicinos mokslų baigti, kad būtų leista praktikuotis ligoninėse 6 semestrų studentams 3 metus, 8 semestrų - 2 metus, 10 semestrų - 1 metus, idant paskui tam tyčia sudarytoje komisijoje laikytų egzaminus gauti teisėms eiti gydytojo pareigas, ligi medicinos fakultetas juos patvirtins pilnais gydytojais". (Nasvytis M. Atsiminimai apie Kauno Medicinos draugijos įsteigimą ir pirmuosius jos veikimo metus // Medicina. - 1929. - Nr.11. - P.843).

Be to, 1919 m. rudenį susibūrė grupė švietėjų entuziastų, kurie rūpinosi aukštosios mokyklos Kaune įsteigimu. Tarp jų buvo matematikas Zigmas Žemaitis, gamtininkas Tadas Ivanauskas, teisininkas ir istorikas Augustinas Janulaitis, psichologas Jonas Vabalas-Gudaitis, botanikas Liudas Vailonis. 1919 m. rugsėjo mėnesį tuometinės komercijos mokyklos direktorius Z. Žemaitis įteikė švietimo ministrui J. Tūbeliui memorandumą universiteto steigimo Kaune klausimu, bet gavo neigiamą atsakymą. Minėti iniciatoriai nutarė įkurti aukštąją mokyklą visuomeniniais pagrindais. Steigiamą mokyklą nutarta pavadinti Aukštaisiais kursais. Buvo įkurta Aukštųjų mokslų draugija, kuri rinko lėšas ir rūpinosi aukštosios mokyklos Kaune steigimu.

Nebaigę aukštojo mokslo studentai medikai savo ruožtu 1919 m. rugsėjo 12 d. įvykusiame susirinkime nutarė prašyti Sveikatos departamentą ir Kauno medicinos draugiją organizuoti kursus, įgalinančius baigti aukštąjį mokslą. Šį nutarimą Kauno

medicinos draugijai įteikė studentas A. Matulevičius, dalyvavęs jos narių susirinkime 1919 m. rugsėjo 27 d. Susirinkime dalyvavęs Z. Žemaitis pasiūlė Kauno medicinos draugijai įkurti Aukštųjų kursų medicinos skyrių. Buvo išrinkta komisija kursų programai, sąmatai ir memorandumui Lietuvos vyriausybei parengti. Į ją įėjo draugijos nariai gydytojai J. Alekna, M. Nasvytis, J. Staugaitis, J. Žilinskas ir trys studentai medikai. Kauno medicinos draugijos 1919 m. spalio 6 d. susirinkime, komisijai pasiūlius, nutarta kursų medicinos skyriaus steigėju laikyti Kauno medicinos draugiją. Nustatyti dėstytini dalykai ir kandidatai į lektorius. Lėšų turėjo duoti klausytojai ir vyriausybė. Docentams nustatytas 30 auksinų mokestis už valandą, įregistruota 20 norinčių įstoti į kursus studentų. Minėta komisija parengė memorandumą vyriausybei gydytojų kursų steigimo klausimu. Jame vyriausybės prašoma: 1) pripažinti reikalingu gydytojų kursų steigimą, 2) skirti tam tikslui lėšų, 3) kursų steigimą pavesti Kauno medicinos draugijai, 4) leisti kursams naudotis Kauno ligoninėmis ir Higienos institutu, 5) mobilizuoti III ir IV kursų studentus, perkelti juos į Kauną ir suteikti jiems galimybę lankyti kursus.

Patriotiškai nusiteikę kai kurie Kauno medicinos draugijos nariai, nelaukdami paramos iš vyriausybės, pradėjo studentus mokyti ligoninėse be atlyginimo. Pirmąją paskaitą studentams 1919 m. spalio 15 d. Kauno ligoninėje perskaitė chirurgas J. Žemgulys.

1919 m. gruodžio 22 d. Kauno medicinos draugija apsvarstė ir priėmė " Medicinos kursų prie Kauno medicinos draugijos įstatus", kuriuos 1920 m. sausio 5 d. patvirtino švietimo ministerija. Draugija 1920 m. sausio 16 d. nutarė jau veikiančius IV ir V kursus sujungti su steigiamų Aukštųjų kursų medicinos skyriaus I kursu. Ji parinko ir pirmuosius lektorius. Kauno medicinos draugija 1920 m. sausio 23 d. susirinkime nutarė pakviesti Aukštųjų kursų medicinos skyriaus lektoriais:" 1.Nervų ir dvasios ligos pavesta d-rui Blažiui; 2. Teismo medicina- d-rui Gotšalkui iš Kretingos; 3. Akių ligų dėstyti, jeigu atsisakytų d-ras Vabalas, kuriam buvo pasiūstas pakvietimas, tai stengtis patraukti d-rą Avižonį; 4. Ausų, nosies ir gerklės ligoms dėstyti išrinktas d-ras Alekna; 5. Akušerijai ir ginekologijai d-ras Mažylis; 6. Vaikų ligoms svarstytos d-ro Ralio ir Staugaičio kandidatūros, bet klausimas liko atidėtas; 7.Operacinei chirurgijai ir normalinei anatomijai dėstyti vienu balsu išrinktas d-ras J. Žilinskas ; 8. Infekcinėms ligoms ir bakteriologijai vienu balsu išrinktas d-ras M. Nasvytis; 9. Chirurgijos klinikai vienu balsu išrinkti d-ras Žemgulys ir d-ras Hagentornas; d-rui Mickiui pavesta skaityti epizodiškas kursas "Ortopedija ir aseptika";10. Vidaus ligoms dėstyti išrinkti d-ras V. Kairiūkštis ir d-ras Parčevskis;

D-rai Bagdonas, Oželis, Staugaitis ir Šliūpas kviečiami kaipo lektoriai daliniams kursams; 11. Odos ir veneros ligoms dėstyti išrinktas vienu balsu d-ras Karuža".(Nasvytis M. Atsiminimai apie Kauno Medicinos draugijos įsteigimą ir pirmuosius jos veikimo metus// Medicina.-1929.-Nr.11.-P.844.).

Be to, I kursui dėstyti pakviečiami: fizikai - V.Čepinskis, lyginamajai anatomijai - T.Ivanauskas, chemijai - F.Butkevičius.

Aukštieji kursai Kaune buvo atidaryti 1920 m. sausio 27 d. Iškilmingas atidarymo posėdis įvyko dabartinės Kauno Maironio vidurinės mokyklos salėje. Kursų vadovu buvo išrinktas Z.Žemaitis, jo pavaduotoju - J.Vabalas-Gudaitis. Aukštųjų kursų sudėtyje buvo gamtos, humanitarinių mokslų, technikos, teisės skyriai ir 1919 m. savo veiklą pradėjęs medicinos skyrius. Kaip matome, prie aukštojo medicinos mokslo lopšio Kaune stovėjo Kauno medicinos draugija. Medicinos skyriui iki 1921 m. balandžio 27 d. vadovavo gydytojas Motiejus Nasvytis, o vėliau - medicinos daktaras Petras Avižonis.

Pirmojo kurso studentams medikams anatomijos paskaita įvyko 1920 m. sausio 20 d. Aukštesniųjų kursų studentams paskaitos ir pratybos prasidėjo dar 1919 m. Į medicinos skyriaus I semestrą įsirašė 133 klausytojai, o į VII ir IX - 23 klausytojai. Visuose Aukštųjų kursų skyriuose 1920 m. buvo 522 klausytojai.

Pradžia buvo sunki. Trūko lėšų, mokymo priemonių ir patalpų. Pirmajį pusmetį Aukštieji kursai neturėjo nė vieno kambario. Paskaitos iš pradžių buvo skaitomos "Aušros" gimnazijos patalpose popietinėmis valandomis. Z.Žemaitis prisimena: "Žmogaus anatomijos dėstytojas vogčiomis imdavo iš ligoninės prozektoriumo lavonų dalis, vėliau ir pačius lavonus ir preparuodavo juos net savo ankštame bute. Norėdamas parūpinti klausytojams švarių kaulų osteologijai įsisavinti, dėstytojas virė lavonų dalis savo virtuvėje. Pradėjęs dėstyti sindesmologiją, jis skardiniame inde atsiveždavo lavonų dalis ir po paskaitų vėl nuveždavo į ligoninę. Toliau skaitydamas kursą, dėstytojas ėmė atvežti jau visą lavoną, tvirtai pasižadėjęs, kad po paskaitų vėl jį išveš. Bet sykį kursų vadovas (Z.Žemaitis) anksti rytą iš gimnazijos sargo gavo aliarmuojančią žinią, kad III klasės patalpose paliktas lavonas. Direktoriuos tuojau apie 6 val. nuskubėjo į gimnaziją ir bijodamas, kad susirinkę į gimnaziją mokiniai nepamatytų lavono, sargo padedamas, užnešė lavoną iš I į III aukštą ir paslėpė jį mažai lankomame mokslo priemonių kabinete".(Žemaitis Z. Kauno aukštosios mokyklos kūrimosi ir darbo sąlygos// Aukštosios mokyklos kūrimasis ir vystymasis Kaune.-V.,1967.-P.11.)

1921 m. sausio mėnesį medicinos skyriui perduotas iš Teisingumo ministerijos iškovotas apleistas mūrinis 9 kambarių namas Mickevičiaus gatvėje Nr.7 (jo vietoje 1932 m. pastatyti KMA centriniai rūmai). Čia įsikūrė anatomikumas, raštinė ir nedidelė medicinos biblioteka, buvo įrengta auditorija. Tais pačiais metais Aukštiesiems kursams perduoti buvę Kauno komercijos mokyklos rūmai Mickevičiaus ir Donelaičio gatvių kampe (dabar KTU I rūmai).

Šiuose rūmuose įsikūrė Fiziologijos katedra ir Odontologijos skyriaus protezų technikos laboratorija. Aukštųjų kursų klinikinėmis bazėmis buvo Kauno miesto ligoninė, Karo ligoninė ir Raudonojo Kryžiaus ligoninė.

Vis dėlto materialinė padėtis buvo sunki. Šiek tiek lėšų įplaukė iš visuomenės per Aukštųjų mokslų draugiją. 1920 m. pabaigoje gydytojo J.Šliūpo rūpesčiu iš Amerikos lietuvių buvo gauta 150 000 auksinų aukų. Tam tikrą fondą sudarė klausytojų įmokėti mokslapinigiai, pvz., už fizikos, anatomijos, fiziologijos ir kitus praktikos darbus reikėjo mokėti po 50 auksinų per semestrą. Atskirai reikėjo mokėti už laboratorinių darbų metu sunaudotas medžiagas.

Dėl lėšų stygiaus dėstytojams buvo mokamas tik valandinis atlyginimas, mažesnis už žemos kvalifikacijos valstybės tarnautojų atlyginimą. Profesoriai, docentai, lektoriai ir net skyrių vadovai darbo mėnesiais gaudavo po 400 - 600 auksinų, o įstaigų tarnautojai - raštininkai ir mašininkės - gaudavo po 800 auksinų per mėnesį.

Kai kurios žinybos paskyrė studentams stipendijas, pvz., Krašto apsaugos ministerijos sanitarijos skyrius (viršininkas gen.V.Nagevičius) paskyrė 15 stipendijų vyresniųjų kursų studentams medikams.

Ne visi kviestieji lektoriai pradėjo dėstyti. Vėliau, atsiradus II kurso studentų, prireikė naujų dėstytojų. 1921 m. dėstyti teismo mediciną buvo pakviestas gyd.V.Viršila, fiziologiją - V.Lašas, bakteriologiją - dr.A.Jurgeliūnas. Dėstyti histologiją pakviečiamas prof.A.Dogelis, fiziologinę chemiją - doc.M.Galvelė iš Petrogrado, farmakologiją - prof.S.Čirvinskis iš Maskvos. Pirmieji du atsakymo neatsiuntė, o prof.S.Čirvinskis dėstyti sutiko. Jis išsiuntė į Kauną savo biblioteką, bet buvo suimtas ir mirė kalėjime 1924 m.

Kviestiesiems neatvykus, histologiją dėstyti pakvietė J.Žilinską, fiziologinę chemiją - V.Lašą, farmakologiją - P.Raudonikį.

Aukštųjų kursų Lektorių Taryba 1921 m. gegužės mėn. 27 d. posėdyje nutarė įsteigti farmacijos ir odontologijos sekcijas bei pradėti šių disciplinų dėstymą nuo 1921 m. rugsėjo 1 d. Farmacijos sekcijos vadovu buvo išrinktas farmacijos magistras P. Raudonikis, odontologijos sekcijos vadove buvo išrinkta dantų gydytoja M. Žmuidzinavičienė, tačiau ji vėliau tų pareigų atsisakė ir šio skyriaus vadovu tapo dantų gydytojas A.Petrauskas.

Pagausėjo lektorių ir kituose Aukštųjų kursų skyriuose. Iš pradžių turėję 20 lektorių, kursai darbą baigė su 48.

Aukštųjų kursų medicinos skyriaus Taryba 1921 m. rugsėjo 18 d. įvykusiame posėdyje nutarė, kad oficiali kursuose vartojama kalba yra lietuvių. Iš tikrųjų, Aukštieji kursai buvo pirmoji aukštoji mokykla Lietuvoje, kurioje dėstė lietuviu kalba.

Nors Aukštieji kursai veikė Kaune tik dvejus metus, jų įnašas į Lietuvos mokslo ir kultūros istoriją didžiulis. Kursai parengė dirvą Lietuvos universiteto atidarymui Kaune. Čia prasideda Kauno medicinos akademijos ir kitų Lietuvos aukštųjų mokyklų ištakos.

Vytauto Didžiojo universiteto medicinos fakultetas 1922 - 1950 metais

Medicinos fakultetas 1922 - 1940 metais. Kaune universitetas buvo atidarytas 1922 m. vasario 16 d. Jis vadinos Lietuvos, o nuo 1930 metų - Vytauto Didžiojo universitetu. Jame buvo šeši fakultetai: Teologijos ir filosofijos, Humanitarinių mokslų, Gamtos ir matematikos, Medicinos, Technikos ir Teisės.

Respublikos prezidentas A.Stulginskis pirmuoju Medicinos fakulteto dekanu paskyrė med.m.dr.Petrą Avižonį, kuris šias pareigas ėjo tik vienerius metus. 1923 - 1924 metais dekanu buvo prof.Juozas Bagdonas, o 1924 - 1940 metais - prof.Vladas Lašas.

Švietimo ministras P.Juodakis organizuoti fakultetams patvirtino fakultetų branduolius iš 5 asmenų. Medicinos fakulteto branduolį sudarė: med.m.dr.Petras Avižonis, med.m.dr. Antanas Jurgeliūnas, veterinarijos daktaras Leonas Gogelis, farmacijos magistras Petras Raudonikis ir gyd.Vladas Lašas.

Pagal 1922 metų universiteto statutą Medicinos fakultete veikė medicinos, odontologijos, farmacijos ir veterinarijos (iki 1928 m.) skyriai.

Buvo numatyta įkurti: medicinos skyriuje - 20 katedrų, veterinarijos skyriuje - 6, farmacijos ir odontologijos skyriuje po 1 katedrą, iš viso 28 katedras. Jose turėjo dirbti 28 profesoriai, 7 docentai, 30 vyresniųjų asistentų, 24 jaunesnieji asistentai, 4 prozektoriai, 7 demonstratoriai ir 5 dantų technikai.

Universiteto kūrimosi pradžioje Medicinos fakulteto ordinariniais profesoriais buvo paskirti: Tartu universiteto auklėtinis oftalmologas med. m. dr. P. Avižonis (1875 - 1939), Kijevo universiteto auklėtinis bakteriologas ir higienistas A. Jurgeliūnas (1872 - 1943),

Prof. P Avižonis

Prof. J.Bagdonas

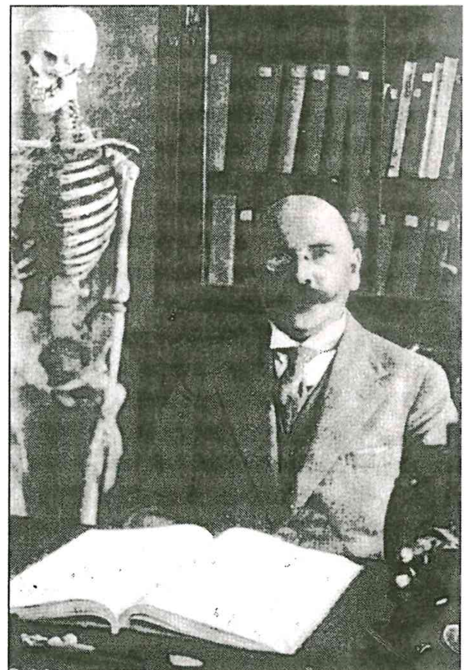
Maskvos universiteto auklėtinis farmacijos magistras P. Raudonikis (1869 - 1950), Tartu universiteto auklėtinis veterinarijos bakteriologas ir epizootologas veterinarijos daktaras L. Gogelis (1869 - 1937). Jie tapo atitinkamų katedrų vedėjais.

Anatomijos katedros vedėju buvo išrinktas Tartu universiteto auklėtinis gyd. Jurgis Žilinskas (1885 - 1957), Akušerijos ir ginekologijos katedros vedėju - Krokuvos universiteto auklėtinis Pranas Mažylis (1885 - 1966), Įvado į vidaus mediciną katedros vedėju - Maskvos universiteto auklėtinis, prityręs gydytojas Juozas Bagdonas (1886 - 1956), Odos ir veneros ligų katedros vedėju - Sankt-Peterburgo medicinos - chirurgijos akademijos auklėtinis med. dr. Jurgis Karuža (1866 - 1953), Vaikų ligų katedros vedėja - Berno universiteto auklėtinė Vanda Tumėnienė (1880 - 1976), Nervų ir psichikos ligų katedros vedėju - Sankt-Peterburgo medicinos - chirurgijos akademijos auklėtinis Juozas Blažys (1890 - 1939), Ausų, nosies ir gerklės ligų katedros vedėju - Maskvos universiteto auklėtinis med.m.dr. Petras Radzvickas (1864 - 1931), Teismo ir socialinės medicinos katedros vedėju - Kijevo universiteto auklėtinis gyd. Vaclovas Viršila (1871 - 1929).

Lietuvių, dirbusių aukštosiose mokyklose, buvo nedaug, todėl katedros vedėjus teko kviesti iš kitur. Bendrosios patologijos ir patologinės anatomijos katedros vedėju buvo pakviestas Maskvos universteto auklėtinis, Samaros universiteto profesorius med.m.dr. Emilis Vinteleris (g.1878), Vidaus medicinos katedros vedėju - Maskvos universiteto auklėtinis med.m. dr. profesorius Kazimieras Buinevičius (1872 - 1953), iki tol dirbęs Maskvos ir Dniepropetrovsko universitetuose, Įvado į chirurgiją ir operacinės chirurgijos katedros vedėju - Tartu universiteto auklėtinis med.m.dr. profesorius Janis Dzirne (g. 1861), dirbęs Maskvos universitete Hospitalinės chirurgijos ir urologijos klinikos direktoriumi, Chirurgijos katedros vedėju - Berlyno universiteto auklėtinis med.m.dr. profesorius Hansas Boitas, dėstęs Karaliaučiaus universitete, Histologijos ir embriologijos katedros vedėju - Tartu universiteto auklėtinis med. m. dr. profesorius Eberis Landau (1878 - 1959), dėstęs Tartu ir Berno universitetuose.

Sudarant mokymo planus, Medicinos fakulteto taryba turėjo pasirinkti mokymo sitemą. Dauguma Lietuvos universiteto Medicinos fakulteto profesorių buvo baigę mokslus Rusijos ir Vokietijos universitetuose, todėl buvo pasirinkta šių šalių gydytojų rengimo sistema. Teorinis studentų parengimas buvo geras, tačiau praktinis atsilikdavo, todėl baigusiems medicinos skyrių buvo įvesta vienerių metų praktika.

Medicinos skyriuje mokslas truko penkerius metus. Pirmuosius dvejus metus buvo studijuojamos tik teorinės disciplinos. Baigę penkis kursus, gaudavo medicinos kandidato pažymėjimą, suteikiantį teisę laikyti valstybinius egzaminus, kurių būdavo nuo 15 iki 20. Pagal vėliau nustatytą tvarką juos reikėdavo išlaikyti per vienerius metus. Išlaikę

Prof. Vl.Lašas

valstybinius egzaminus, gaudavo gydytojo diplomą ir, atlikę vienerių metų praktiką: trijų mėnesių akušerijos, trijų mėnesių chirurgijos, keturių mėnesių vidaus ligų skyriuose ir dviejų mėnesių savo noru pasirinktame skyriuje, galėjo dirbti bendrosios praktikos gydytojais. Norintys tapti atskirų specialybių gydytojais, turėjo dar tris metus dirbti klinikose jaunesniaisiais ir vyresniaisiais asistentais.

Norintiems gauti chemiko vaistininko diplomą, reikėjo studijuoti ketverius metus ir išlaikyti 11-13 valstybinių egzaminų.

Odontologijos skyriuje nuo 1928 m. mokslas truko ketverius metus. Kandidatai, išlaikę 8 valstybinius egzaminus, gaudavo dantų gydytojo diplomą.

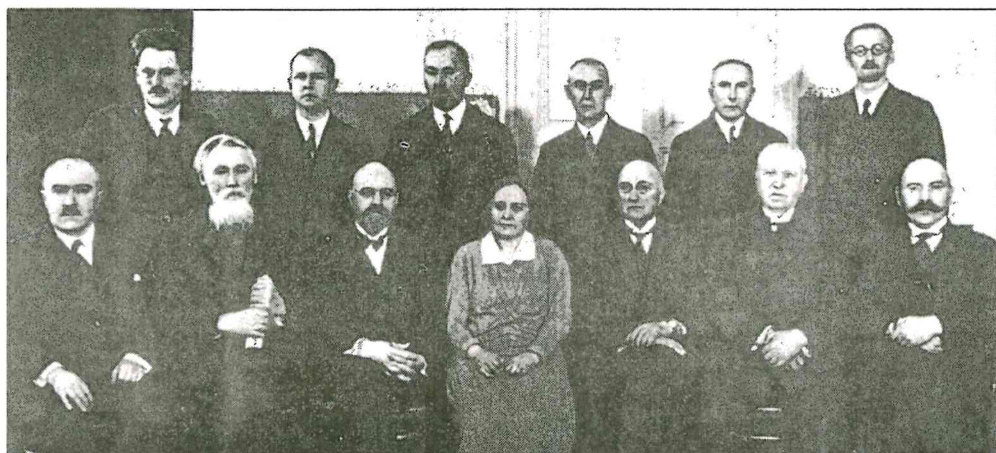
Buvęs Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto studentas A. Davidovičius, 1940-1941 m. studijavęs Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultete, rašė, kad "Kauno medicina buvo Europos lygio. Studentams buvo keliami labai dideli reikalavimai. Darbštumas, sąžiningumas ir punktualumas buvo būdingi tiek profesoriams, tiek studentams" (A. Dawidowicz. Tajne nauczanie medycyny w Wilnie podczas II Wojny Swiatowej: Wspomnienia owczesnego studenta// Tajne nauczane medycyny i farmacji w latach 1939-1945/ Pod redakcją doc.dr.med. Aleksandra Dawidowicza.- Warszawa,1977.- S.269-276).

1924 - 1940 m.Medicinos fakultete buvo parengti 696 gydytojai, 386 dantų gydytojai, 150 chemikų vaistininkų ir 16 veterinarijos gydytojų.

Nepaisant to, kad kurį laiką moksliniam darbui nebuvo tinkamų sąlygų, Lietuvos universiteto Medicinos fakulteto profesoriai ir dėstytojai paliko žymų pėdsaką Lietuvos medicinos istorijoje. Medicinos fakultetas tapo Lietuvos medicinos mokslo centru.

1926 - 1944 metais Medicinos fakultete buvo apgintos 25 medicinos daktaro ir viena farmacijos daktaro disertacija. Pirmąją medicinos daktaro disertaciją "Anafilaksija (Eksperimentiškieji tyrinėjimai)" 1926 m. apgynė Fiziologijos katedros vedėjas Vl.Lašas. Jo eksperimentiniai darbai padėjo formuoti Lietuvos alergologų mokyklą. Farmacijos daktaro disertaciją "Farmakologiškieji žarnyno raumenų ypatumai" 1936 m. apgynė Benediktas Šiaulis.

Tuo metu aktualūs buvo prof. P.Avižonio darbai apie trachomos paplitimą ir gydymą. Pažymėtinas jo "Akių ligų vadovas", išleistas 1940 m. Anatomijos katedros vedėjas

Medicinos fakulteto profesoriai 1934 m.

J.Žilinskas yra moderniosios kraniologijos pradininkas Lietuvoje. Jis aprašė pirmuosius akmens amžiaus radinius, sukaupė, ištyrė ir interpretavo pirmąją didelę geležies amžiaus, viduramžių ir dabarties Lietuvos gyventojų kaukolių kolekciją. Savo tyrimus antropologijos srityje jis apibendrino 1927 m. apgintoje medicinos daktaro disertacijoje "Lietuvių kaukolės dėžė". J.Žilinskas įkūrė gerą anatomikumą ir anatomijos muziejų.

Vidaus medicinos katedros ir klinikos vedėjas prof. K. Buinevičius 1928 m. sukūrė naują šlapimo gamybos teoriją, lietuvių, vokiečių ir rusų kalbomis išleido šešių dalių vidaus ligų vadovą. Paskelbė daug straipsnių Lietuvos ir užsienio medicinos žurnaluose.

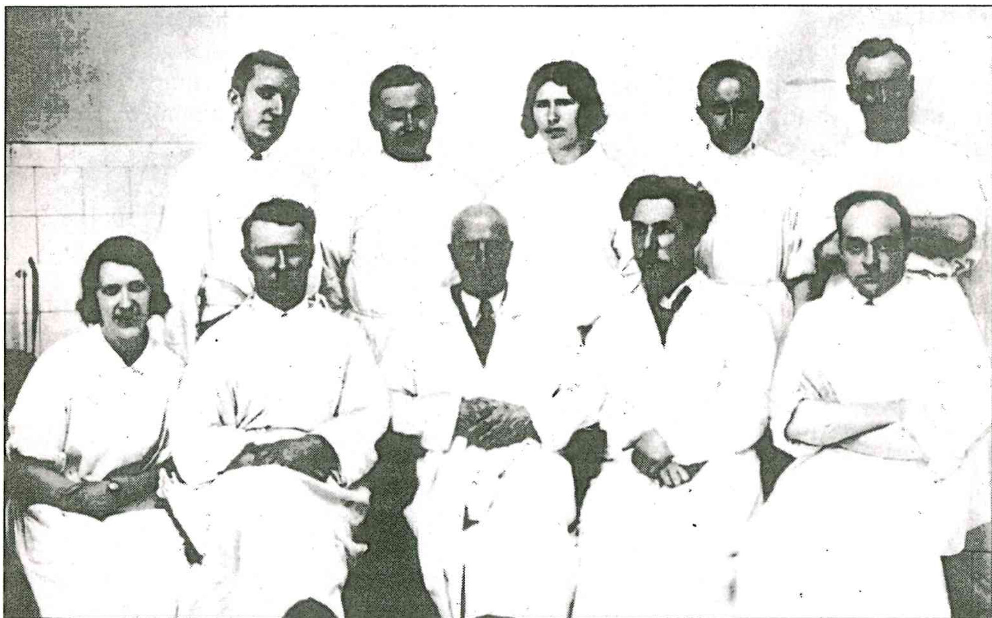
Vertingus eksperimentinius ir klinikinius inkstų ir šlapimo takų atstatymo tyrimus atliko žymus chirurgas Vladas Kuzma.

Aktualūs ir dabar Higienos ir bakteriologijos katedros vedėjo prof. Jono Šopausko darbai apie Lietuvos gyventojų sergamumą ir mirštamumą, klimato veiksnių įtaką organizmui. Paminėtinas jo darbas "Ligotumas Lietuvos mirties priežasčių ir apkrečiamųjų ligų registracijos duomenimis" (1939).

Medicinos fakulteto dėstytojai daug nuveikė, kurdami lietuvišką medicinos terminiją ir prisidėjo prie medicinos mokslo periodinės spaudos leidimo Lietuvoje.

1923 m. Kauno medicinos draugija sudarė su Medicinos fakultetu sutartį, pagal kurią Medicinos fakultetas kasmet skirdavo po 12 000 litų "Medicinos" žurnalui leisti. (Šį žurnalą nuo 1920 m. leido Kauno medicinos draugija). Jame Medicinos fakulteto darbuotojai skelbė savo mokslinius darbus. Čia buvo spausdinami ir gydytojų praktikų straipsniai. J. Staugaičio vadovaujama "Medicina" tapo rimtu medicinos mokslo žurnalu.

1933 m. Medicinos fakultetas pradėjo leisti Medicinos fakulteto darbus (Acta medicinae facultatis Vytauti Magni universitatis). Jų redaktoriumi buvo prof. P. Avižonis, o jam mirus - prof. Vl. Lašas. Šiame leidinyje buvo spausdinami Medicinos fakulteto bendradarbių moksliniai darbai. 1933 - 1941 metais buvo išleisti 7 šių darbų tomai (iš

Chirurgijos katedros personalas 1932 m.

viso 21 knyga).

Labai aktualus buvo mokymo bazių statybos klausimas, jomis labai rūpinosi dekanas Vl. Lašas. Iš pradžių Medicinos fakultetas turėjo tik anatomikumą Mickevičiaus gatvėje. 1922 m. buvo skirtas trijų aukštų namas Donelaičio ir Gedimino gatvių sankryžoje, kai iš jo išsikėlė Karo mokykla. Jame įsikūrė dekanatas ir teorinės katedros. Tačiau patalpų nepakako. Dekanas Vl. Lašas sužinojęs, kad Vidaus reikalų ministerija ruošiasi statyti naujus rūmus, įtikino vyriausybę, kad nauji rūmai būtų statomi Medicinos fakulteto teorinėms katedroms, o fakulteto užimami rūmai būtų perduoti Vidaus reikalų ministerijai. Vėliau teorinės medicinos rūmai buvo pastatyti Mickevičiaus gatvėje Nr. 7, nugriovus anatomikumą, pagal architekto V. Dubeneckio projektą Briuselio medicinos fakulteto rūmų pavyzdžiu. Jų statyba truko pusantrų metų, kainavo du milijonus litų ir buvo baigta 1932 m. gruodžio mėnesį. Šiuose rūmuose įsikūrė Medicinos fakulteto teorinės katedros.

Klinikinės katedros įsikūrė Karo ligoninėje, Raudonojo Kryžiaus ir Kauno valstybinėje miesto ligoninėse, kurios nebuvo pritaikytos mokymo reikalams. Be to, kildavo konfliktų tarp ligoninės administracijos ir katedrų bendradarbių.

Pirmiausia 1930 m. Vytauto prospekte pagal architekto V.Landsbergio parengtą projektą buvo pastatyti Akių, ausų, nosies ir gerklės ligų klinikų rūmai. Jų statyba kainavo milijoną litų. Kad Medicinos fakulteto rūmų statybai nereikėtų pirkti žemės sklypo, Ministras Pirmininkas A. Voldemaras jį nemokamai davė Kauno ligoninei priklausančioje teritorijoje. (Profesoriaus Vl. Lašo pasakojimu, Ministras Pirmininkas A. Voldemaras buvo labai geranoriškai nusiteikęs Medicinos fakulteto atžvilgiu, ypač po to , kai prof. P. Radzvickas sėkmingai pagydė jo žmoną. Prof. P. Radzvicko prašymu Lietuvos ministrų kabinetas paskyrė milijoną litų klinikų statybai.- Red.).

Tai, kad šie rūmai buvo pastatyti Kauno ligoninės teritorijoje, Medicinos fakultetui nebuvo naudinga. Prasidėjus Antrajam pasauliniam karui, jie buvo perduoti Karo ligoninei. Už tai Krašto apsaugos ministerija paskyrė vieną milijoną litų naujų Akių, ausų, nosies ir gerklės ligų klinikų statybai baigiamų rengti universiteto klinikų teritorijoje. Tačiau Lietuvos okupacija 1940 m. sutrukdė tai padaryti.

Labai daug dekanas Vl. Lašas prisidėjo prie universiteto klinikų statybos. Pagal prancūzų architektų Kasano ir Ušanovo parengtą projektą klinikų statyba buvo pradėta 1937 m. liepos mėnesį, o 1940 m. liepos mėn. visi klinikų skyriai buvo parengti ligonių priėmimui. 663 lovų klinikos statyba kainavo 11 milijonų litų, o įrengimai - du milijonus litų. Tai buvo pati didžiausia ir moderniškiausia ligoninė Pabaltijyje.

Prof. J.Šopauskas

Dekano Vl. Lašo dėka Medicinos

fakultetas įgyjo gerą bazę teorinėms ir klinikinėms disciplinoms studijuoti.Ta aplinkybė vėliau nulėmė aukštosios medicinos mokyklos Kaune likimą.

Lietuvai atgavus Vilnių, Lietuvos Seimas 1939 m. gruodžio 13 d. priėmė universitetų įstatymą, kuriame nurodoma, kad Lietuvos valstybėje yra Vilniaus ir Kauno universitetai. Vilniaus universitetas turėjo vadovautis Kauno universiteto statutu.

Lenkiškas S.Batoro universitetas buvo uždarytas ir pagal įstatymą 1939 m. gruodžio mėn. 15 d. savo veiklą pradėjo naujasis Vilniaus universitetas. Jis išaugo iš Kauno universiteto, 1940 m. sausio mėn. perkėlus į Vilnių Humanitarinų mokslų ir Teisės fakultetus, o vėliau ir Gamtos-matematikos fakultetą. Kauno universitete liko Teologijos-filosofijos, Medicinos ir Technikos fakultetai.

Medicinos fakultetas 1940 - 1943 metais. 1940 m. okupavus Lietuvą, liepos mėn. 16 d. buvo uždarytas Teologijos-filosofijos fakultetas. Kauno universitetas neteko humanitarinio mokslo židinio ir tapo tiksliųjų mokslų universitetu.

1940 m. liepos mėn. 29 d. buvo paskelbtas Vytauto Didžiojo universiteto statuto pakeitimas, o nuo rugpjūčio mėn. 21 d. Vytauto Didžiojo universitetas buvo pavadintas Kauno universitetu. Jo rektoriumi vietoje prof.S.Šalkauskio buvo paskirtas prof.A.Purėnas. Prof.Vl.Lašą paskyrus universiteto prorektoriumi, Medicinos fakulteto dekanu buvo paskirtas prof. J.Šopauskas. Švietimo komisariatas nurodė pirmiausia priimti gabius darbininkų, valstiečių ir darbo inteligentų vaikus, panaikino mokestį už mokslą. (Anksčiau už mokslą reikėjo mokėti 100 - 150 Lt semestrui. Iki 20 % gerų studentų buvo atleidžiami nuo mokesčio už mokslą. Stipendijas gaudavo tik 3 % studentų).

Mokslo metų pradžioje pareikalauta įvesti marksizmo-leninizmo kursą. Profesoriams buvo surengti dialektinio materializmo kursai, o kitiems darbuotojams - politinio švietimo užsiėmimai.

1941 m. birželio 14 - 18 dienomis vyko Lietuvos gyventojų trėmimas į Sibirą, tačiau Medicinos fakulteto personalą mažai palietė. Tik į pirmąjį trėmimo etapą pateko ir buvo išvežti dauguma studentų korporacijų pirmininkų ir aktyvių narių. Į jų tarpą pateko ir “Jūros” korporacijos, vienijusios universiteto buriuotojus, pirmininkas, farmacijos skyriaus antrojo kurso studentas, rašytojo A.Vienuolio-Žukausko sūnus Stasys Žukauskas, kuriam teko patirti visus Gulago lagerio žiaurumus. Iš dviejų šimtų lietuvių, kalintų lageryje kartu su S. Žukausku, gyvų liko tik aštuoni.

Į Sibirą buvo ištremtas Ausų, nosies ir gerklės klinikos asistentas J.Jankus-Jankelevičius. Tik prasidėjęs SSRS-Vokietijos karas nutraukė Lietuvos gyventojų trėmimą į Sibirą. Rastuose numatytų išvežti į Sibirą

Prof. J.Meškauskas

sąrašuose buvo nemažai ir Medicinos fakulteto profesorių, dėstytojų bei darbuotojų.

Prasidėjus karui, sudaryta Lietuvos laikinoji vyriausybė grąžino Kauno universitetui Vytauto Didžiojo vardą. Medicinos fakulteto dekanu vietoje prof.J.Šopausko buvo paskirtas prof.Juozas Meškauskas.

Tačiau rugpjūčio mėn. vokiečių okupacinė valdžia pareikalavo uždaryti universitetą, kad jaunimas galėtų dalyvauti kovoje su bolševikais. Po ilgų derybų buvo leista universitetui tęsti savo veiklą, bet uždrausta priimti studentus į pirmąjį kursą. Nepaisant vokiečių draudimo, studentai buvo priimami į pirmąjį kursą, bet neregistruojami. Medicinos fakultetas išdrįso ne tik priimti, bet ir registruoti į pirmąjį kursą priimtus studentus. Nepaisant trukdymų, Medicinos fakultetas tęsė savo veiklą, kol 1943 m. kovo 17 d. vokiečių okupacinė valdžia uždarė Vilniaus ir Kauno universitetus.

Medicinos studijos uždarytame Kauno universitete. Uždarius Kauno universitetą, buvo leista tęsti mokslą tik aukštesniųjų kursų studentams. Kovo mėn. 18 d. spaudoje pasirodė straipsnis, kuriame nurodoma, jog universitetai uždaromi todėl, "...kad būtų apsaugota sveikai galvojanti lietuvių tautos dalis nuo tam tikrų politikuojančių intelektualinių sluoksnių įtakos ir būtų užtikrintas tolimesnis darbo prievolės vykdymas" (Naujoji Lietuva.-1943 m.kovo 18 d.- P.1). 1943 m. lapkričio mėn. 15 d. Kauno Darbo Rūmuose (Vytauto prosp. Nr.79) pradėjo veikti Lietuvos Generalinės srities profesinės sąjungos Suaugusiųjų institutas, kurio Medicinos technikos skyriuje bei Aukštesniajame technikos skyriuje buvo ruošiami medicinos felčeriai ir technikai frontui (Martinaitis M. Kauno Antano Sniečkaus Politechnikos institutas.- V.,1979.-P.63). Norėdami išsaugoti nenutrūkstamą specialistų su aukštuoju mokslu rengimą, uždaryto Kauno universiteto Anatomijos katedros asistentė Jadvyga Dobrovolskaitė-Tiknienė ir Fizikos katedros asistentas Kazimieras Baršauskas, įsidarbinę Suaugusiųjų instituto skyrių vedėjais, pradėjo dėstyti pirmajame kurse pagal universiteto Medicinos ir technikos fakultetų pirmojo kurso programas (Martinaitis M. Kauno Antano Sniečkaus Politechnikos institutas.- V.,1979.-P.63). Šiam sumanymui pritarė profesoriai Vladas Lašas ir Antanas Purėnas.

"Medicinos technikų" skyriaus įkūrėja dr. J.Dobrovolskaitė-Tiknienė

Į pirmąjį Medicinos skyriaus kursą susirinko 159 klausytojai. Pirmame semestre buvo dėstoma fizika, neorganinė chemija, anatomija, vokiečių kalba, antrame semestre - anatomija, biologija, neorganinė ir organinė chemijos, fizika, vokiečių kalba (V. D. U. Medicinos skyriaus mokslo planas. - J. Tiknienės archyvas). Fiziką dėstė Ignas Končius ir K. Baršauskas, neorganinę ir organinę chemijas - A. Purėnas, anatomiją -

KLAUSYTOJO

STUDIJŲ KNYGELĖ

Urbanavičiūtė Kazio

(pavardė)

Jadvyga

(vardas)

Medicinos Technikų

(skyrius)

(spec. kursas)

Klausytojas gimęs

1924 m. birželio mėn. 2 d.

Suaugusių instituto "Medicinos technikų" skyriaus klausytojos studijų knygelė

J. Tiknienė. Paskaitos vyko vakarais Medicinos fakulteto rūmuose, Chemijos institute, Veterinarijos akademijoje. Pirmojo kurso studentų sąraše sąmoningai nebuvo pažymėta nei gimimo data, nei gyvenamoji vieta, kad okupacinė valdžia negalėtų surinkti jaunimo darbams į Vokietiją. Klausytojams buvo duodama klausytojo studijų knygelė. Oficialiai pirmajame kurse nebuvo dėstoma, dėstytojai medikai buvo perkelti į ligonines dirbti praktinį darbą. Tačiau savo aktyvesnio darbo nenutraukė. Taigi, ir uždarius universitetą, mokymo procesas nenutrūko nė viename kurse, kaip nenutrūko kasmetinis diplomuotų specialistų išleidimo procesas.

1944 - 1945 mokslo metais Kauno universiteto veikla vėl buvo atnaujinta. 1944m. rugsėjo mėn. 1 d. universiteto senato posėdyje buvo leista Suaugusiųjų instituto klausytojams, išklausiusiems Medicinos technikos skyriaus du semestrus ir išlaikiusiems egzaminus, lankyti Medicinos fakulteto antrąjį kursą, nes Suaugusiųjų institute buvo dėstoma pagal universiteto Medicinos fakulteto darbo planą. 1947 m. gydytojų stomatologų diplomus gavo 53 absolventai, iš jų 14 buvusių Suaugusiųjų instituto klausytojų. 1948 m. iš 76 gavusių medicinos gydytojų diplomus 38 buvo instituto klausytojai.(A. Butkevičienė.- Sveikatos apsauga.- 1948.-Nr.11).

Medicinos fakultetas 1944 - 1950 metais. Besitraukdami vokiečiai išvežė dalį aparatų ir prietaisų iš Medicinos fakulteto katedrų.

Buvęs dekanas prof. J. Meškauskas prisimena, kad 1944 m. liepos 21 d. apie 11 val. atvykę į Medicinos fakulteto centrinius rūmus Vyriausiosios sveikatos valdybos generalinis direktorius B. Matulionis ir vokiečių pulkininkas Sartorius pranešė, kad 15 val. bus evakuojama iš Medicinos fakulteto į Vokietiją visa aparatūra ir katedrų bibliotekos. Vokiečių pulkininkui išvykus, fakulteto rūmuose J. Meškauskas surado prof. B. Šiaulį ir dar du asmenis. (Doc. A. Kaikaris rašė, kad vienas iš jų buvo B. Šiaulio laborantas Vladas Vitkus. Paaiškėjo, kad antrasis buvo Histologijos ir embriologijos katedros asistentas Kostas Labanauskas.- Red.). Dekanas J. Meškauskas įsakė paslėpti visus brangiausius aparatus ir mikroskopus, kad atvykę vokiečiai jų nerastų ir neišvežtų, ir pats padėjo. Tuo metu fakultete pasirodęs doc. Vladas Kairiūkštis taip pat padėjo slėpti turtą.

Brangiausi aparatai ir mikroskopai iš visų katedrų buvo nuvežami į Anatomijos katedrą ir kraunami į lavonams skirtas dėžes. Teismo medicinos instituto (katedros) lavonų skrodimo salėje buvo du lavonai, kurie maždaug prieš dvi savaites buvo atgabenti iš kalėjimo ir skleidė labai nemalonų kvapą. Buvo nutarta, kad vokiečiai tikrai į šią vietą neis, todėl dalis aparatūros ir mikroskopų iš kitų katedrų buvo paslėpti šioje salėje. Paslėpto turto vokiečiai nerado ir neišvežė. (J. Meškauskas. Lietuvos medicinos istorija.-

Chicago, 1987.- P.271).

Vokiečiams pasitraukus, 1944 m. rugpjūčio 2 d. Kauno Vytauto Didžiojo universitetas buvo atkurtas. Universiteto rektoriumi buvo paskirtas prof. Antanas Purėnas, nuo 1947 iki 1950 metų rektoriumi buvo prof. Juozas Kupčinskas.

Laikinai eiti Medicinos fakulteto dekano pareigas buvo paskirtas prof. J. Šopauskas. Jis dar dėstė Vilniaus universitete fiziologiją, todėl 1944 m. spalio 18 d. nuo šių pareigų atsisakė.

Nuo 1944 m. lapkričio mėn. 1 d. iki 1946 m. balandžio mėn. 9 d. Medicinos fakulteto dekanu buvo prof. Vladas Lašas, 1946-1947 metais - prof. Blažiejus Abraitis ir 1947-1950 metais- docentas Zigmas Januškevičius.

Labai trūko pedagoginio personalo. Bijodami represijų, į Vakarus pasitraukė nemažai fakulteto darbuotojų, ypač iš klinikinių katedrų. Todėl šalia profesorių Prano Mažylio, Juozo Kupčinsko, Broniaus Sidaravičiaus, Viktoro Vaičiūno ir Lazario Gutmano, klinikinių katedrų vedėjais ir dėstytojais pradėjo dirbti gydytojai praktikai. Tai terapeutai Stefanija Gruodytė, Zigmas Januškevičius, Pranas Gudas-Gudavičius, Alfredas Žiugžda, infekcionistas Juozas Gimžauskas, chirurgai Juozas Jaržemskas, Algirdas Stropus, Jonas Jocius, Telesforas Šiurkus, pediatrai Andrius Matulevičius ir Genrieta Januškevičienė, otorinolaringologas Stasys Žilinskas, okulistas Juozas Nemeikša, akušeris ir ginekologas Enrikas Tarnauskas ir kiti.

Pasitraukus į Vakarus prof. Povilui Stančiui, Stomatologijos ir dentiatrijos katedros vedėjo pareigos buvo pavestos otorinolaringologui Leonui Misevičiui. Dėstytojomis dirbo Ona Mikuckaitė, Elena Pšigodskienė, Janina Damaševičiūtė-Stanionienė.

Kiek geresnė padėtis buvo Teorinės medicinos ir Farmacijos katedrose, kurių vedėjai buvo patyrę pedagogai ir mokslininkai profesoriai fiziologas Vladas Lašas, fiziologas ir higienistas Jonas Šopauskas, histologas Blažiejus Abraitis, mikrobiologas Vytautas Girdzijauskas, farmacininkai Benediktas Šiaulis ir Kazys Grybauskas, anatomas docentas Artūras Jurgutis.

Pirmaisiais pokario metais paskaitos buvo skaitomos šaltose auditorijose, prie žvakių šviesos, trūko aparatūros, medikamentų ir chemikalų.

Siautė stalinizmo teroras. Buvo kovojama prieš kosmopolitizmą, keliaklupščiavimą užsienio mokslui; mendelizmą-morganizmą (genetika tuo metu Sovietų Sąjungoje buvo laikoma pseudomokslu ir iki 1965 metų jos nedėstė aukštosiose medicinos mokyklose). Reikalavo taikyti medicinai Mičiūrino biologijos, pseudomokslininkų T.Lysenkos ir O.Lepešinskajos "atradimus".

Kaip universitete laikomasi partijos ir vyriausybės nurodymų, kontroliavo prorektorius mokymo ir auklėjimo reikalams

Prof. B.Abraitis

mordvis Ivanas Ariskinas (prorektoriaus mokymo ir auklėjimo reikalams pareigos iš pradžių buvo įvestos Užkaukazės respublikose, o 1946 m. ir okupuotose Pabaltijo respublikose. SSRS atestacijos komisijos duotose instrukcijose buvo nurodyta, kad jie turi kovoti su kosmopolitizmu, tikrinti profesorių bei dėstytojų dalykines ir politines savybes, išaiškinti, ką jie veikė vokiečių okupacijos metais, gerinti mokymo, idėjinio ir politinio studentų auklėjimo lygį, ugdyti juos sovietinio patriotizmo dvasia, kad būtų įgyvendinti partijos, vyriausybės ir aukštojo mokslo ministerijos nutarimai bei įsakymai. Šios pareigos buvo panaikintos 1949 m.). Jam aktyviai talkininkavo marksizmo-leninizmo katedros vedėjas armėnas M. Airapetianas (jis po to, kai 1949 m. Kauno universiteto leidykloje drauge su A. Verchovskiu išleido vadovėlį "Dialektinis materializmas", pats buvo apkaltintas svarbiausių marksizmo-leninizmo teiginių iškraipymu, atleistas iš pareigų bei išsiųstas į lagerį) ir kai kurie universiteto partinės organizacijos nariai.

Dėstytojai, kurie nevykdydavo tų reikalavimų ar juos kritikuodavo, buvo neatestuojami ir atleidžiami iš darbo. Pavyzdžiui, 1947 m. sausio mėn. 29 d. Medicinos fakulteto Mokslinė Taryba svarstė dekanato parengtą rezoliuciją dėl Farmakologijos katedros vedėjo doc. Vl. Kairiūkščio ataskaitos ir nutarė:"Farmakologijos katedros vedėjas doc. Kairiūkštis Vladas be pateisinamos priežasties nepadarė Medicinos fakulteto mokslo Tarybos posėdyje 1946.XII.25 pavesto jam pranešimo apie tai, kaip jo vadovaujama katedra pertvarkė savo darbą marksizmo-leninizmo ideologijos pagrindais. Kartotinai jam pavedus padaryti pranešimą mokslo Tarybos posėdyje 1947.I.8 drg. Kairiūkštis pareiškė, kad minėta tema neturįs ką kalbėti, prasižengdamas tuo pačiu su tarnybine disciplina ir parodydamas nerimtą klausimo traktavimą.

Medicinos fakulteto mokslo Taryba pabrėžia, kad docentas drg. Kairiūkštis Vladas, bendrai nepakankamai vadovauja farmakologijos katedrai, netinkamai vadovaudamas praktikos darbams, kreipdamas per didelį dėmesį į užsienio, dažniausiai vokiškos kilmės, patentuotus vaistus, neiškeldamas tinkamai tarybinius medikamentus, paskaitų metu diktuoja studentams, kas priveda prie kurso siaurinimo, visai nedalyvauja visuomeniniame universiteto ir auklėjimo darbe net atsisakydamas šefuoti savo specialybės studentų mokslo darbus.

Prof. B.Šiaulis

Medicinos fakulteto mokslo Taryba nutaria prašyti Kauno VD u-to rektorių dėl tarnybinio nedisciplinuotumo išreikšti drg.Kairiūkščiui papeikimą. Taryba įpareigoja doc.drg.Kairiūkštį Vladą nedelsiant pašalinti aukščiau išvardintus trūkumus ir mokslo metų gale padaryti fakulteto mokslo Taryboje pranešimą apie katedros darbo reorganizavimą tarybiniais pagrindais." (Medicinos fakulteto Mokslinės Tarybos 1947

m. sausio 29 d. posėdžio protokolas Nr.601// VDU Medicinos fakulteto Mokslinės Tarybos posėdžių protokolų .. knyga L.137. Knyga saugoma KMA Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejuje). Už šį nutarimą balsavo 7 Mokslo Tarybos nariai, 2 buvo prieš ir 5 susilaikė. Bet doc.V.Kairiūkštis to nepaisė ir 1948 m. iš universiteto buvo atleistas.

1948 m., vengdamas represijų, persikėlė į Vilnių dirbti Dermatologijos ir venerologijos institute prof.B.Sidaravičius. Universitetą turėjo palikti dėstytojai J.Tiknienė, K.Labanauskas ir kt. Buvo represuoti ir studentai medikai. Už dalyvavimą antitarybinėje veikloje buvo nuteisti kalėti Povilas Butkevičius, Aldona Daugėlaitė, Jonas Daulenskis, Jonas Janulevičius, Juozas Kazlauskas, Juozas Ruseckas, Arnoldas Steikūnas, Edmundas Bagdonas ir kiti.

Antitarybine buvo laikoma ir tarptautinė Rericho draugija. Už priklausymą šiai draugijai drauge su kitų universiteto fakultetų studentais 1949 m. buvo nuteisti po 10 metų kalėti Patologinės anatomijos katedros asistentė Donata Stukaitė ir Medicinos fakulteto V kurso studentas Voldemaras Kempinskas.

Įveikdami pokario metų sunkumus, Medicinos fakulteto dėstytojai, kiek leido sąlygos, saugojo savo Alma mater tradicijas, sąžiningai dirbo pedagoginį, gydomąjį ir mokslinį darbą.

1946 m. profesoriai Vl.Lašas ir P.Mažylis buvo išrinkti Lietuvos Mokslų Akademijos tikraisiais nariais. 1948 m.Vl.Lašas pirmasis iš Lietuvos mokslininkų buvo išrinktas SSRS Medicinos Mokslų Akademijos nariu korespondentu.

Terapeutas Zigmas Januškevičius 1947 metais apgynė pirmąją pokario metais medicinos mokslų kandidato disertaciją Lietuvoje.(Jis pirmasis iš Lietuvos medikų 1954 metais apgynė ir medicinos mokslų daktaro diseratciją).

1948 - 1950 metais kandidatines disertacijas apgynė: patofiziologas Aleksandras Vileišis, terapeutas Pranas Gudas-Gudavičius, Stefanija Gruodytė, Alfredas Žiugžda, chirurgai Juozas Jaržemskas ir Telesforas Šiurkus, pediatras Andrius Matulevičius.

1948 - 1950 metais buvo išleisti du Medicinos fakulteto Darbų tomai.

Norint apsisaugoti nuo mokslo darbuotojų invazijos iš kitų Sovietų Sąjungos

Vidaus ligų katedros personalas 1950 m.

respublikų, reikėjo rengti kvalifikuotus mokslo darbuotojus iš lietuvių tarpo.

Buvęs ilgametis Kauno medicinos instituto Fizinio lavinimo ir sporto medicinos katedros vedėjas doc.Zigmas Vegertas prisimena, kaip jį, Medicinos fakulteto IV kurso studentą, nepartinį, neseniai baigusį Kauno kūno kultūros institutą, 1948 m. pakvietė rektorius J.Kupčinskas ir pasiūlė tapti naujai kuriamos Fizinio auklėjimo ir sporto katedros vedėju. Z.Vegertas iš pradžių atsisakė, aiškindanas, kad jam, dar studentui, nepatogu būti katedros vedėju. Rektorius atsakė, kad į tą vietą pretenduoja du, atvykę iš Sovietų Sąjungos treneriai Jurjevas ir Galkinas. Tada Z.Vegertas sutiko būti pirmosios Lietuvos aukštosiose mokyklose Fizinio lavinimo ir sporto katedros vedėju.

1948 m. Vytauto Didžiojo universitete buvo įkurtas ir Farmacijos fakultetas, kurio pirmuoju dekanu buvo prof. Benediktas Šiaulis (1887 - 1957).

1950 m. Medicinos fakultete buvo 14 katedrų. Jose dirbo 71 dėstytojas, iš jų 6 mokslų daktarai ir 12 mokslų kandidatų.

Farmacijos fakultete buvo trys katedros. Jose dirbo 10 dėstytojų. Iš jų - 2 mokslų daktarai ir vienas mokslų kandidatas.

Visi Medicinos ir Farmacijos fakultetų dėstytojai buvo dirbę Vytauto Didžiojo universitete prieš karą arba buvo jo auklėtiniai. Iš jų 97 % buvo lietuviai. Panaši situacija buvo ir kituose universiteto fakultetuose. Tai didelis ir jo rektoriaus prof.J.Kupčinsko nuopelnas.

Kauno universitetas veikė iki 1950 metų pabaigos.

1945 - 1950 metais Medicinos fakultetas parengė 576 gydytojus, 357 gydytojus stomatologus ir 171 provizorių.

Nuo 1920 iki 1950 Medicinos fakultete buvo parengti 1646 gydytojai, 906 gydytojai stomatologai, 394 provizoriai ir 16 veterinarijos gydytojų.

Tolesnį universiteto likimą nulėmė Sovietų Sąjungoje vyravusi specialistų su aukštuoju mokslu rengimo koncepcija.

1930 m. SSRS vietoje universitetų medicinos fakultetų buvo įkurti medicinos institutai. Inžinierius rengė politechnikos ir technikos institutai. 1949 m. Istorijos ir filologijos fakultetą, kuris buvo atidarytas 1944 metais, perkėlus į Vilniaus universitetą, Kauno universitete liko tik Medicinos ir techniškieji fakultetai.

SSRS Aukštojo mokslo ministro S. Kaftanovo 1950 10 31 įsakymu Kauno universitetas buvo reorganizuotas į Kauno medicinos ir Kauno politechnikos institutus.

Kaune Medicinos institutas buvo įkurtas todėl, kad tuo metu čia buvo viena geriausių Sovietų Sąjungoje mokymo bazių, ypač universiteto klinikos.

Kauno medicinos fakultetas 1951 - 1989 metais. Pirmuoju Kauno medicinos instituto direktoriumi (tik nuo 1962 metų SSRS visų aukštųjų mokyklų vadovus imta vadinti rektoriais) SSRS Sveikatos apsaugos ministro E. Smirnovo 1950 m. gruodžio mėn. 29 d. įsakymu buvo paskirtas prof. Juozas Kupčinskas, kuris šias pareigas pradėjo eiti nuo 1951 m. sausio mėn. 1 d.

Iš pradžių Kauno medicinos institutas priklausė SSRS Sveikatos apsaugos ministerijai (1951 - 1954), 1955 - 1959 m. - Lietuvos SSR Sveikatos apsaugos ministerijai , 1959 - 1966 - Lietuvos SSR Aukštojo ir spec. vidurinio mokslo komitetui, 1966 - 1980 - Lietuvos SSR Aukštojo ir spec. vidurinio mokslo ministerijai, 1980 - 1989 - Lietuvos SSR Sveikatos apsaugos ministerijai.

Pirmaisiais KMI veiklos metais reikėjo vykdyti ne tik anksčiau minėtas kampanijas, bet ir 1950 metais po jungtinės SSRS Mokslų Akademijos sesijos pradėtą virchovizmo kritikos ir akademiko I. Pavlovo mokslo taikymo medicinoje kampaniją ir kt.

Instituto direktorius turėjo reguliariai siųsti į SSRS Sveikatos apsaugos ministeriją ataskaitas, kaip taikomas akademiko I. Pavlovo mokslas instituto darbe.

To laikotarpio dvasią atspindi Kauno medicinos instituto Mokslinės Tarybos posėdžio, įvykusio 1950 m. spalio mėn. 2 d. nutarimas:

"Kauno Valst. Medicinos Instituto Mokslinė Taryba, apsvarsčiusi katedrų darbo pertvarkymą akad. I. P. Pavlovo mokslo ir prof. Gukasjano straipsnio "Idėjinis besimokančios jaunuomenės auklėjimas", atspausdinto laikraštyje "Medicinskij rabotnik" š.m. rugsėjo mėn. 27 d., šviesoje, konstatuoja, kad Institutas mokomojo, mokslinio ir auklėjamojo darbo srityje atliko kai kurį darbą, vykdomi pavloviniai skaitymai, akad. I. P. Pavlovo mokslo šviesoje peržiūrimas mokslinių darbų planas, klinikose įvestas psichoprofilaktinis, gimdymo nuskausminimo būdas, miego terapija ir kt. Visos katedros aktyviai įsijungė į auklėjamąjį darbą. Beveik visi profesoriai jame šiuo metu studijuoja.

Tačiau Kauno Valst.Medicinos Institute dar yra gana daug trūkumų.

Katedros dar pilnai nepersitvarkė savo darbe akad. I. P. Pavlovo mokslo šviesoje. Fiziologijos katedra dar neužima vadovaujančio vaidmens katedrų darbo persitvarkymo reikale. Kliniškųjų katedrų personalas per mažai kreipia dėmesio į vidurinio ir žemesnio personalo supažindinimą su akad. I. P. Pavlovo darbais. Pavloviniai skaitymai eilėje katedrų blogai organizuoti, praeina formaliai, be klausančiųjų aktyvaus dalyvavimo, be vieningo plano. Nervų ligų katedros vedėjas prof. Gutmanas nepakankamai įvertina akad. I. P. Pavlovo mokslo reikšmės klinikiniame darbe.

Doc. Tumas, išklausęs vakarinį marksizmo-leninizmo u-tą, neišlaikė egzaminų. To pasekmėje doc. Tumas skaito paskaitas nepakankame idėjiniame lygyje,

Prof. J.Kupčinskas

paskaitų metu kartais pasakoja nereikalingus anekdotus.

Kai kurie dėstytojai, norėdami pakelti paskaitų idėjinį politinį lygį, dėstomas medžiagas organiškai nesuriša su marksistine-leninine teorija ir to pasekmėje ją grubiai vulgarizuoja. Nereti atsitikimai, kada dėstytojai (Matulevičius, Juškys) nesugeba aiškinančiai nušviesti rusų ir tarybinių mokslininkų prioritetą. Doc.Gudas-Gudavičius agitatorių susirinkime iš anksto žinodamas, kad amerikoniški imperialistai niekad nebuvo užinteresuoti Tarybų Sąjungai padėti kovoti prieš interventus, uždavė politiškai neteisingą ir žalingą klausimą apie tariamą amerikoniškų imperialistų pagalbą TSRS.

Moksliniai darbai daugumoje katedrų laiku neįvykdomi. Katedrų vedėjai per mažai kontroliuoja darbo eigą. Kai kurie dėstytojai neturi mokslinio darbo vykdymo kalendorinio plano. Į tai atsižvelgiant Kauno Valst.Medicinos Instituto Mokslinė Taryba nutarė:

1. Reikalauti, kad kiekvienas katedros kolektyvo narys sistematingai dirbtų savo idėjinio politinio lygio pakėlime.

2. Įpareigoti prof.Lašą suteikti efektingesnę paramą katedrų darbo pertvarkymui I.P.Pavlovo mokslo šviesoje, o katedrų vedėjus nedelsiant imtis priemonių pilnam viso katedros darbo pertvarkymui įvykdyti. Atkreipti kliniškų katedrų vedėjus į I.P.Pavlovo mokslo diegimą į gydomąjį darbą.

3. Neišlaikiusius egzaminus vakariniame marksizmo-leninizmo u-te įpareigoti išlaikyti iki 1952.I.1.

4. Vadovaujantis partiškumo principu, visą katedros darbą susieti su idėjiniu-politiniu kadrų ir studentų auklėjimu.

5. Tikslu plačiau supažindinti studentus su tėvynės mokslo atsiekimais ir prioritetu, išplėsti vaizdinę agitaciją, tame skaičiuje iškabinant tėvynės mokslininkų portretus kiekvienoje katedroje iš savo disciplinos.

6. Įpareigoti katedrų vedėjus nuolat kontroliuoti studentų ir personalo drausmę ir lankomumą. Nedrausmingus ir praleidžiančius iškviesti pasiaiškinti, o jei tai nepadeda, perduoti dekanatui.

7. Katedros posėdžiuose kas semestrą aptarti mokslinio darbo planus ir realų jo vykdymo grafiką. Katedros vedėjus įpareigoti reikalauti, kad grafikas būtų laiku vykdomas.

8. Į katedros mokslinio darbo vykdymą dažniau įtraukti studentus.

9. Įpareigoti katedrų vedėjus daugiau dėmesio kreipti į disertacijų rengimą.

10. Įpareigoti prof.Lašą suruošti dėstytojams ciklą paskaitų apie aukštąją nervų veiklą ir po jų pravesti seminarus.

11. Pasmerkti doc.Gudo-Gudavičiaus išstojimą agitatorių susirinkime, kaip politiškai klaidingą.

12. Įpareigoti dėstytojus organiškai surišti dėstomą medžiagą su marksistine-leninine teorija ir iškelti tėvynės mokslininkų prioritetą.

13. Pasiūlyti klinikų direktoriui pagreitinti tuberkuliozės skyriaus perkėlimą į naujas specialiai statytas patalpas, nes dabartinės patalpos neleidžia pravesti tinkamą ligonių aptarnavimą.

14. Įpareigoti dekanus sistematingai kontroliuoti visų disciplinų dėstymo lygį, lankant paskaitas, jas stenografuoti ir svarstant Mokslinėje Taryboje".(Past.-Kalba netaisyta).

Kaip netinkantys dirbti sovietinėje aukštojoje mokykloje (o iš tikrųjų dėl politinių pažiūrų) buvo neperatestuoti ir atleisti iš darbo katedrų vedėjai: Teismo medicinos - Bronius Minelga, Odos ir venerinių ligų - doc. Vytautas Juškys, Vidaus ligų propedeutikos - doc. Pranas Gudas-Gudavičius.

KMI buvo pavaldus SSRS Sveikatos apsaugos ministerijai, todėl mokymo procesui

"pagerinti " biologijos, biologinės chemijos, bendrosios chirurgijos, infekcinių ligų, odos ir venerinių ligų katedrų vedėjais buvo paskirti dėstytojai iš Sovietų Sąjungos, kurie paskaitas skaitė rusų kalba.

Susirgus prof. J. Kupčinskui, 1953 m. liepos mėn. 18 d. KMI rektoriumi buvo paskirtas doc. Zigmas Januškevičius (nuo 1955 m. profesorius).

Padėtis pagerėjo po J. Stalino mirties, N. Chruščiovo "atšilimo" laikais. Atsiųstus iš Sovietų Sąjungos katedrų vedėjus pakeitė lietuviai: prof. T. Ivanauskas, prof. B. Sidaravičius, doc. T. Šiurkus ir kiti.

Daugiausiai rektoriaus Z. Januškevičiaus pastangomis buvo priimti tęsti studijas buvę politiniai kaliniai E. Bagdonas, P. Butkevičius, J. Kazlauskas, V. Kempinskas, tremtinių vaikai A. Dumčius, O. Grinkevičiūtė, V. Šapokaitė, D. Žemaitytė ir kiti.

Dabar žinoma, kad 29 buvę politiniai kaliniai, tremtiniai ar Stalino režimo persekiojami žmonės buvo priimti dirbti KMI, daugiausia ūkio padaliniuose. Pavyzdžiui, politinis kalinys Lietuvos Laisvės Armijos štabo narys Andrius Rondamanskis buvo priimtas fotolaboratorijos vedėju, Sibiro tremtinys Kostas Vaitkevičius dirbo bibliotekos vedėju, politinis kalinys Voldemaras Kempinskas - dėstytoju Farmakologijos katedroje. Už jų priėmimą dirbti į KMI rektoriui Z. Januškevičiui ne kartą priekaištavo kai kurie dogmatiško mąstymo partinės organizacijos nariai. Deja, ne visų politinių kalinių prašymai leisti tęsti studijas buvo patenkinti.

Pamažu buvo atsisakyta T. Lysenkos, O. Lepešinskajos ir kitų pseudomokslinių teiginių, nors ir toliau buvo vykdoma ideologinė aukštųjų mokyklų kontrolė.

1973 m. buvo suimtas ir už antitarybinę veiklą nuteistas 7 metus kalėti Lietuvos kraštotyros draugijos "Tėviškė" klubo narys VI kurso studentas Šarūnas Žukauskas. Saugumas persekiojo ir kitus klubo narius studentus Luką Mackevičių, Vytenį Andriukaitį (darbar žinomą Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo akto signatarą, seimo narį). Saugumui reikalaujant, 1979 m. "savo noru" turėjo išeiti iš darbo A. Rondamanskis.

Priimant studijuoti į Kauno medicinos institutą, buvo atsižvelgiama ne tik į gabumus, bet ir į politines pažiūras, religinius įsitikinimus, o ilgą laiką ir į socialinę kilmę.

Nepaisant to, Kauno medicinos institutas tapo rimta pedagogine įstaiga ir žinomu mokslo centru, vienu iš pirmaujančiu Sovietų Sąjungoje. Tai didelis rektoriaus Z. Januškevičiaus (1911 - 1984), vadovavusio instiutui 31 metus, ir viso KMI mokslinio ir pedagoginio personalo nuopelnas.

Z.Januškevičius pirmasis iš Lietuvos mokslininkų, 1962 m. tapęs Pasaulinės Sveikatos Organizacijos (PSO) ekspertu konsultantu, lankėsi daugelio užsienio šalių aukštosiose mokyklose, domėjosi jų darbu ir

Prof. Z.Januškevičius

pasiekimais, skatindamas ir kitus KMI darbuotojus taip daryti. Įgyvendinant naujoves, neretai tekdavo apeiti standartinius to meto reikalavimus.

Specialistų rengimas. Įkūrus KMI, jame studijavo 799 studentai ir veikė 2 fakultetai: Gydomasis bei Farmacijos ir stomatologijos. 1959 m. buvo įsteigtas Farmacijos neakivaizdinis skyrius, 1960 m. - Gydomojo fakulteto vakarinis skyrius. Tačiau ši mokymo reforma nepasiteisino ir nuo 1965 m. į šiuos skyrius studentai nebuvo priimami.

Dirbti KMI mokslinio tyrimo laboratorijose, kartu su Kauno politechnikos institutu 1961 - 1973 m. buvo parengti 67 medikai biofizikai.

Didėjant studentų skaičiui (1966 m. institute studijavo 2911 studentų), keitėsi ir jo struktūra.

1968 m. Farmacijos ir stomatologijos fakultetas buvo reorganizuotas į du atskirus Farmacijos ir Stomatologijos fakultetus, o 1969 m. Gydomasis fakultetas - į du atskirus Teorinės ir Klinikinės medicinos fakultetus.

Kauno medicinos institutas tapo stambiausia Lietuvos medikų rengimo mokykla. 1951 - 1989 m. jis parengė 13 799 specialistus: 9316 gydytojų, 2149 gydytojus stomatologus, 2267 provizorius, 67 biofizikus.

1968 m. institute buvo įsteigta redakcinė leidybos grupė, leidžianti mokymui skirtą literatūrą. Per 25 metus ji išleido 709 mokymo leidinius.

Didelis dėmesys buvo skiriamas Studentų mokslinei draugijai. Nors šios draugijos veikloje buvo ir formalizmo, joje pirmuosius mokslinio darbo įgūdžius įgijo dauguma dabartinių katedrų vedėjų, dėstytojų ir mokslinių laboratorijų darbuotojų.

Nuo 1964 m. KMI pradėtas programuotas mokymas ir apklausa. Neatsitiktinai 1969m. spalio mėn. jame buvo surengta Pirmoji sąjunginė mokslinė metodinė konferencija pedagoginiam procesui aukštosiose medicinos mokyklose organizuoti ir patirčiai apibendrinti. Tačiau iš esmės optimizuoti mokymo procesą trukdė tai, kad Sovietų Sąjungos aukštosios mokyklos neturėjo autonomijos, ir KMI turėjo vadovautis Sovietų Sąjungos Sveikatos apsaugos ministerijos atsiųstais mokymo planais, kuriuose daug valandų buvo skiriama visuomenės "mokslams" (partijos istorijai, politinei ekonomijai, ateizmui, moksliniam komunizmui ir kitiems) bei kariniam parengimui.

Materialinė bazė. Kauno medicinos institutui buvo perduoti Kauno universiteto Medicinos fakulteto rūmai (A. Mickevičiaus g. 9). Juose įsikūrė instituto administracija ir teorinės katedros.

1970 m. pastatytas naujas Mokomasis-laboratorinis korpusas (Eivenių g. 4).

Sovietų Sąjungoje medicinos institutai savo klinikų neturėjo. Pirmaisiais veiklos metais KMI klinikinėmis bazėmis buvo Respublikinė Kauno klinikinė ligoninė, Kauno I tarybinė klinikinė ligoninė (dabar Kauno Raudonojo Kryžiaus ligoninė) ir Kauno odos ir venerinių ligų dispanseris. Didėjant studentų skaičiui ir intensyvėjant moksliniam darbui, KMI klinikinėmis bazėmis tapo Kauno infekcinė ligoninė, Kauno psichoneurologinė ligoninė, Kauno II ligoninė, Kauno III ligoninė ir Kauno onkologinis dispanseris. 1970 m. Kauno medicinos institute buvo įkurtas Skaičiavimo centras, kuris padėjo spręsti mokymo ir mokslo optimizavimo problemas.

1957 - 1984 metais buvo pastatyti penki studentų bendrabučiai, kuriuose gyvena 1849 studentai.

Mokslinis ir pedagoginis personalas. Kauno medicinos institutas iš Kauno universiteto Medicinos fakulteto paveldėjo mokslinį ir pedagoginį personalą, perėmė jo tradicijas. Be senosios kartos mokslininkų, profesorių Vl.Lašo, J.Šopausko, P.Mažylio, J.Kupčinsko, B.Abraičio, L.Gutmano, B.Šiaulio, K.Grybausko, dirbusių Kauno universiteto Medicinos fakultete, pradėjo dirbti pokario metais fakultete parengti dėstytojai. Pirmaisiais instituto veiklos metais 26-iose katedrose dirbo 105 dėstytojai, iš jų 7 mokslų daktarai bei profesoriai ir 20 mokslų kandidatų.

Daugėjant studentų, daugiau reikėjo ir dėstytojų. Medicinos fakultetas siųsdavo grupes absolventų bei jaunųjų gydytojų į Maskvos, Leningrado ir kitų Sovietų Sąjungos medicinos institutų aspirantūrą. Nuo 1952 m. aspirantus pradėjo rengti ir pats Kauno medicinos institutas. 1958 m. instituto Mokslinei tarybai buvo leista suteikti mokslinius laipsnius. Didėjo dėstytojų, įgijusių šiuos mokslinius laipsnius, skaičius. Pavyzdžiui, jau 1970 m. KMI dirbo 353 dėstytojai, iš jų 31 mokslų daktaras ir 160 mokslų kandidatų.

Nuo 1970 m. į institutą buvo priimama mažiau studentų, mažėjo ir dėstytojų, tačiau daugėjo dėstytojų, turinčių mokslinius laipsnius. 1989 m. institute buvo 34 katedros, kuriose dirbo 315 dėstytojų, iš 41 mokslų daktaras ir 192 mokslų kandidatai.

Mokslinis darbas. 1951 - 1958 m. Kauno medicinos institute vyravo tradicinės mokslinio darbo kryptys: gyventojų mitybos gerinimo, alergijos (ypač anafilaksijos), kurortologijos, traumų ir elektros šokų, vietinių vaistinių žaliavų vartojimo tyrimai. Mokslinį darbą dirbo vien tik katedros.

Alergologijos pradininkas Lietuvoje, M.Artiuso mokinys, prof.Vl.Lašas daugiau kaip 40 metų tyrinėjo anafilaksijos problemą. Jis tyrė anafilaksijos prigimtį ir eigą, interoreceptorių įtaką jai atsirasti, anafilaksijos inkubacinį periodą, specifinę ir nespecifinę desensibilizaciją, suklasifikavo anafilaksinio šoko stadijas. Prof. Vl.Lašo mokiniai, vadovaujami prof.B.Padegimo, tyrė alerginio reaktyvumo formavimosi ir reabilitacijos mechanizmus bei antrines alergines reakcijas.

Reumato tyrimų Lietuvoje pradininkas prof.J.Kupčinskas su bendraautoriais nustatė antikūnų ir autoagresijos įtaką reumato etiologijai ir patogenezei. Pritaikius prof.J.Kupčinsko modifikuotus reumato profilaktikos ir gydymo metodus, Lietuvoje sumažėjo sergančiųjų reumatu.

Prof.Janina Lašienė su savo mokine prof.Elena Stalioraityte, tęsdama dar Medicinos fakultete pradėtus tyrimus, nustatė su amžiumi susijusius endokrininių liaukų morfologinius pakitimus.

Svarbūs KMI mokslininkų darbai apie Lietuvos kurortų poveikį žmogaus organizmui. Pirmasis šį klausimą pradėjo tirti prof.Jonas Šopauskas. Birštono kurorto gydomuosius veiksnius, gydant vidaus ligas, tyrė prof.Alfredas Žiugžda, prof.Jūratė Dievaitienė, odos ligas - prof.Bronius Sidaravičius, ginekologines ligas - prof.Vacys Sadauskas.

Nuo 1960 m. buvo labiau susidomėta kardiologija. Buvo skiriamas didelis dėmesys kardiologijos problemų fundamentaliesiems ir eksperimentiniams tyrimams.

Gyvenimas parodė, kad sudėtingų mokslinių tyrimų negalima atlikti be naujos modernios aparatūros ir tiksliųjų mokslų atstovų - fizikų, inžinierių, elektronikos ir skaičiavimo technikos specialistų, chemikų ir kitų pagalbos.

Todėl Kauno medicinos institute 1959 m. buvo įsteigta pirmoji Centrinė mokslinio tyrimo laboratorija, o 1962 m. - antroji. Instituto rektoriaus prof.Z.Januškevičiaus iniciatyva 1969 m. sujungus šias laboratorijas buvo įkurtas Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos mokslinio tyrimo institutas su reabilitacijos filialu Palangoje.

Tai padėjo sutelkti jėgas ir priemones sprendžiant vieną pagrindinių medicinos problemų - kovą su išemine širdies liga.

Vadovaujant prof.Z.Januškevičiui, buvo atliekami šie tyrimai: 1) išeminės širdies ligos (IŠL) epidemiologiniai tyrimai ir jos profilaktika; 2) naujų IŠL diagnostikos metodų, padedančių nustatyti šios ligos ankstyvąją stadiją, sukūrimas, naudojant matematinius metodus ir elektroninę skaičiavimo techniką; 3) IŠL gydymo metodų tobulinimas; 4) šia liga sergančių žmonių reabilitacijos metodų sukūrimas ir tobulinimas. Sprendžiant šias problemas, dirbo Kardiologijos institutas ir 11 Kauno medicinos instituto katedrų, buvo bendradarbiaujama su PSO. Buvo sukurta vieninga ir nuosekli kovos su IŠL sistema, jungianti svarbiausius medicinos pagalbos aspektus - pirminę profilaktiką, ankstyvą diagnostiką, konservatyvų ir chirurginį gydymą, reabilitaciją ir antrinę profilaktiką.

Pažymėtini ir Z.Januškevičiaus mokinių darbai. Prof.Alfredas Smailys savo tyrimais eksperimentiškai pagrindė defibriliacijos taikymą klinikinei praktikai, o prof.Aldona Lukoševičiūtė pirmoji Lietuvoje ir viena iš pirmųjų Sovietų Sąjungoje pritaikė defibriliaciją širdies ritmo sutrikimams gydyti.

Reikšmingi prof.Juozo Blužo darbai kovos su staigia mirtimi bei sergančiųjų IŠL reabilitacijos ir kardiologinės pagalbos gerinimo klausimais. Prof.Nijolė Misiūnienė su bendraautoriais ištyrė sergančiųjų miokardo infarktu reabilitacijos efektyvumą ir įdiegė į klinikinę praktiką sergančiųjų IŠL reabilitacinio gydymo sistemą. Vertingi prof.Petro Zabielos darbai, skirti širdies ritmo sutrikimams gydyti.

Vadovaujant prof.Alai Baubinienei, sukauptas didelis patyrimas, kaip nustatyti asmenis, turinčius IŠL rizikos veiksnius. Gauti duomenys leido sukurti mokslinę ir praktinę bazę IŠL ir kitų lėtinių neinfekcinių ligų integruotai profilaktikai. Jie buvo panaudoti, kuriant PSO naują lėtinių neinfekcinių ligų integruotos profilaktikos koncepciją. Vienas jos autorių - prof.V.Grabauskas dirbo PSO lėtinių neinfekcinių ligų programos vadovu, o 1984 - 1986 m. - šios organizacijos Neinfekcinių ligų departamento direktoriumi.

Vertindama mokslinių rezultatų svarumą bei mokslininkų profesionalumą, PSO Kauno medicinos institute 1982 m. įkūrė Širdies ir kraujagyslių bei kitų neinfekcinių ligų epidemiologijos ir profilaktikos centrą. 1988 m. jo funkcijas perėmė Kauno medicinos institute įkurtas Mokslinis sveikatos centras (direktorius prof.V.Grabauskas), kuris savo veiklą tęsė ir Kauno medicinos akademijoje.

Aktualius sveikatos apsaugai mokslinio tyrimo darbus pagal ūkiskaitines sutartis atliko 1971 m. įkurto Mokslinio tyrimo sektoriaus ir KMI katedrų darbuotojai.

Mokslinio tyrimo sektoriuje veikė dvi Lietuvos aklųjų draugijos lėšomis išlaikomos žinybinės laboratorijos: Gamybinės sanitarijos ir aklųjų darbo apsaugos (vadovas - prof.V.Obelenis) ir Regos apsaugos (vedėja - E.Daktaravičienė).

Katedrų darbuotojai pagal ūkiskaitines sutartis tyrė širdies ir organų elektrostimuliacijos, automatizuotos elektrokardiodiagnostikos, regėjimo neurofiziologijos ir kitus klausimus. Už MTS lėšas buvo įsigyta aparatūra, įrengimai, medžiagos. Iš jų buvo išlaikomi informacijos centras ir patentų skyrius.

KMI MTS, kuriam vadovavo gyd. Petras Simaška, tapo pačiu stambiausiu tarp visų Sovietų Sąjungos medicinos institutų.

Norėdamas pagerinti sąlygas mokslinio tyrimo darbams, kurių tematika skyrėsi nuo Kardiologijos instituto ir MTS tematikos, prof. A.·Praškevičius pasiūlė ir 1980 metais buvo įkurta Centrinė mokslinio tyrimo laboratorija, kuri vėliau išaugo į Biomedicininių tyrimų institutą.

Mokslinę kardiochirurgijos ir elektrokardiostimuliacijos mokyklą Kaune sukūrė

Kauno medicinos akademijos Mokslinė taryba 1980 m.

elektrokardiostimuliacijos pradininkas Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje prof. Jurgis Brėdikis. Naudodamas originalius elektroninius prietaisus, jis patobulino bei sukūrė naujus širdies ritmo sutrikimų diagnostikos ir gydymo metodus. Vadovaujant prof. J. Brėdikiui, 1984 m. KMI buvo įkurtas Sąjunginis sudėtingų širdies ritmo sutrikimų chirurginio gydymo ir elektrokardiostimuliacijos centras.

Prof. J. Brėdikio mokinys prof. Arimantas Dumčius, ilgametis KMA Biomedicininių tyrimų širdies ir kraujagyslių chirurgijos laboratorijos vadovas, tyrė IŠL chirurginį gydymą, organų elektrostimuliaciją. 1988 m. Rytų Europoje pirmasis atliko mioventrikulioplastiką, naudodamas skeleto raumenį ir specialų stimuliatorių.

Aktualūs neurochirurgijos pradininko Lietuvoje prof. Leono Klumbio darbai apie galvos smegenų traumų patogenezę ir gydymą, II chirurgijos klinikos vadovo prof. Vytauto Zyko darbai iš proktologijos srities.

Originalių būdų ir prietaisų traumoms ir ortopedinėms ligoms gydyti pasiūlė Traumatologijos ir ortopedijos katedros darbuotojai profesoriai Petras Baubinas, Algimantas Petrulis ir Sigitas Pranckevičius.

Prof. Večislovas Urmonas sukūrė ir atliko operacijas įgimtai krūtinės ląstos deformacijai ištaisyti.

Oftalmologijos mokyklos Kaune kūrėja prof. Emilija Daktaravičienė, pirmoji moteris oftalmologė, apgynusi medicinos mokslų daktaro disertaciją Lietuvoje (1967), nagrinėjo akių ligų ryšį su kitomis ligomis. 1970 m. prie Akių ligų klinikos įkūrė Regos apsaugos laboratoriją. Jai vadovaujant, apginta 14 medicinos mokslų kandidato ir 2 medicinos mokslų daktaro disertacijos.

Svarbūs KMI biochemikų ir morfologų darbai, kuriems vadovavo profesoriai Antanas Praškevičius, Rimvydas Stropus ir Albertas Vitkus. Juose nagrinėjami biocheminiai ir morfologiniai organų pažeidimų vystymosi dėsningumai ir jų ypatumai hipoksijos (eksperimentinio miokardo infarkto) sąlygomis. Šių tyrimų duomenys naudojami klinikinėje praktikoje.

Teismo medicinos katedros vedėjas prof. Jonas Vytautas Nainys pasiūlė būdus asmens tapatybei nustatyti.

Prof. Algio Mickio iniciatyva 1957 m. įsteigtoje modernioje Elektroencefalografijos laboratorijoje buvo nagrinėjami neurofiziologijos klausimai. Gauti rezultatai leido naujai įvertinti CNS funkcinės būklės pakitimus (tarp jų ir neurotropinių vaistų veikimą) ir sukurti naują elektroencefalogramos genezės teoriją.

Žinomi Biologijos katedros vedėjo prof. Algio Bertulio darbai, tiriant žmogaus ir gyvūnų spalvų jutimo sistemos principus. Pasiūlė (su kitais) naują spalvų jutimo neuroninį modelį, kuriuo galima paaiškinti visus žinomus spalvų jutimo dėsnius. Už darbų

Prof. A.Praškevičius

ciklą "Erdvinis spalvų jutimas" jam buvo suteiktas 1993 m. Lietuvos Respublikos mokslo premijos laureato vardas.

Daug nusipelnė, rengdamas stomatologijos mokslo darbuotojus, ilgametis Chirurginės stomatologijos katedros vedėjas prof. Stasys Čepulis (1910-1989). Jam vadovaujant, stomatologai pirmą kartą SSRS pradėjo implantuoti dantis.

Svarbūs Stomatologijos fakulteto mokslininkų prof. Jono Žekonio darbai apie parodontozės imuninius aspektus ir prof. Gintauto Sabalio patobulinti bei sukurti nauji veido skausmų tyrimo ir gydymo metodai.

Instituto darbuotojai tyrinėjo ir Lietuvos medicinos istoriją. 1987 m. buvo įkurtas KMI Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejus.

Įvertindama mokslo pasiekimus, Lietuvos MA tikraisiais nariais išrinko profesorius Z. Januškevičių (1968) ir A. Praškevičių (1991), nariais korespondentais - profesorius A. Mickį ir A. Smailį (1991).

SSRS Medicinos Mokslų Akademijos tikraisiais nariais buvo išrinkti profesoriai Z.Januškevičius (1967) ir J. Brėdikis (1986). Už tyrimus elektrokardiostimuliacijos srityje habil. m. dr. Petras Stirbys 1990 m. buvo išrinktas Niujorko Mokslų Akademijos nariu. 1994 m. šios Akademijos nariu buvo išrinktas asistentas Jonas Ragaišis.

Kauno medicinos instituto ir Kauno medicinos akademijos rektoriai ir prorektoriai

Rektoriai:
1951-1953 m. - prof. Juozas Kupčinskas
1953-1984 m. - prof. Zigmas Januškevičius
1984-1990 m. - prof. Antanas Praškevičius
Nuo 1991 m. - prof. Vilius Grabauskas

Prorektoriai studijų reikalams:
1953-1959 m. - doc.Juozas Jaržemskas
1959-1962 m. - doc.Vytautas Ostrauskas
1962-1983 m. - doc.Vytautas Kuzminskis
1983-1989 m. - doc.Vytautas Ostrauskas
1989-1991 m. - prof.Rimvydas Stropus
Nuo 1991 m. - prof. Nijolė Misiūnienė

Prorektoriai mokslo reikalams:
1958-1964 m. - prof.Blažiejus Abraitis
1964-1965 m. - prof.Jonas Šopauskas
1965-1977 m. - prof.Vacys Sadauskas
1977-1984 m. - prof.Antanas Praškevičius
1984-1989 m. - prof.Rimvydas Stropus
1989-1991 m. - habil.dr.Feliksas Bukauskas
1991-1995 m. - prof.Rimvydas Stropus
Nuo 1995 m. - prof.Algis Bertulis

Prorektoriai klinikiniam darbui:
1989-1991 m. - habil.dr.Petras Stirbys
1991-1996 m. - doc.Raimundas Sakalauskas
Nuo 1996 m. - doc.Juozas Pundzius

Prorektorius doc. J.Jaržemskas

Prorektorius doc. V.Ostrauskas

Prorektorius doc. V.Kuzminskis

Prorektorius prof. V.Sadauskas

Prorektorius prof. R.Stropus

Prorektorė prof. N.Misiūnienė

Prorektorius prof. P.Stirbys

Prorektorius prof. A.Bertulis

Prorektorius doc. R.Sakalauskas

Prorektorius, Akademijos klinikų generalinis direktorius doc. J.Pundzius

RESPUBLIKINĖS PREMIJOS

1959 m. - paskirta prof. T. Ivanauskui už knygas "Lietuvos paukščiai" I-III t. (1949,1955,1957).

1966 m. - paskirta prof. J. Kupčinskui už darbus reumatologijos srityje.

1967 m. - paskirta B. Abraičiui už darbus embriologijos ir histologijos srityje.

1968 m. - paskirta akademikui prof. Z. Januškevičiui, prof. J. Brėdikiui, prof. A. Baubinienei, doc. J. Blužui, doc. G. Vitenšteinui ir inž. A. Valužiui už miokardo infarkto naujųjų diagnostikos metodų sukūrimą.

1972 m. - paskirta prof. J. Lašienei ir prof. E. Stalioraitytei už darbų ciklą endokrininės sistemos funkcinės morfologijos klausimais.

1978 m. - paskirta prof. A. Praškevičiui ir doc. L. Lukoševičiui už vadovėlį "Biochemija".

1980 m. - paskirta prof. J. Brėdikiui, doc. A. Dumčiui, R. Žebrauskui, S. Žindžiui, P. Medzevičiui, doc. E. Rimšai, V. Tamošiūnui už darbų ciklą "Naujų širdies elektrinės stimuliacijos būdų ir technikos sukūrimas ir įdiegimas į praktiką".

1984 m. - paskirtos prof. B. Padegimui, doc. A. Abraičiui, doc. P. Cibui, doc. S.

Gendviliui, doc. A. Kondrotui, doc. V. Rimkevičiūtei-Gerulaitienei drauge su Vilniaus universiteto darbuotojais už vadovėlį "Fiziologija" ir med. m. kand. K. L. Bloznelienei, prof. J. Blužui, G. Čepaičiui, akademikui Z. Januškevičiui (po mirties), N. Misiūnienei, D. A. Vasiliauskui, D. Žemaitytei už sergančiųjų išemine širdies liga atstatomojo gydymo sistemos sukūrimą ir įdiegimą į praktiką.

1987 m. - paskirtos prof. J. Danilevičiui, P. Džėjai, I. Ivanovui, doc. L. Lukoševičiui, prof. A. Praškevičiui, prof. R. Stropui, doc. A. Toleikiui, prof. A. Vitkui už darbų ciklą "Biocheminiai ir morfologiniai organų pakenkimų vystymosi dėsningumai ir jų ypatumai hipoksijos sąlygomis" ir doc.R.Basevičiui, doc. V. Budnikui, prof. A. Mickiui, prof. H. Mituzui, doc. A. Urmonienei, doc. V. Volbekui drauge su Vilniaus universiteto darbuotojais už vadovėlį "Farmakologija".

1987 m. Lietuvos SSR Ministrų Tarybos premija paskirta A. Antuševui, A. Paviloniui, doc. V. Sudintui, doc. V. Vaičiuvėnui drauge su kitų mokslinio tyrimo institutų darbuotojais už chirurginių medžiagų su antibakterinėmis ir prieškoaguliacinėmis savybėmis gavimą elektroforezinio bei fonoforezinio impregnavimo antiobiotikais ir antiokoaguliantais būdu.

1988 m. LSSR Respublikinė premija paskirta doc. T. Norkui drauge su Vilniaus universiteto mikrochirurgais už rekonstrukcinės mikrochirurgijos darbų ciklą (1982-1987).

1993 m. Lietuvos Respublikos mokslo premija paskirta prof. A. Bertuliui už darbų ciklą "Erdvinis spalvų jutimas".

SSRS VALSTYBINĖS PREMIJOS

1969 m. - paskirta akademikui prof. Z. Januškevičiui drauge su kitų mokslinio tyrimo institutų darbuotojais už ligonių, sergančių miokardo infarktu, naujų diagnostikos ir gydymo metodų sukūrimą.

1970 m. - paskirta prof. A. Lukoševičiūtei ir prof. A. Smailiui drauge su kitų mokslinio tyrimo institutų darbuotojais už sukurtą ir įdiegtą elektroimpulsinį gydymo metodą.

1986 m. - paskirta prof. J. Brėdikiui ir F. Bukauskui už naujų diagnostikos ir chirurginio tachiaritmijos gydymo metodų sukūrimą ir pritaikymą klinikoje.

Vytauto Didžiojo universiteto Vidaus ligų klinikos asistentės gydytojos Jadvygos Žakovičaitės prisiminimai

Nuo 1926 iki 1940 metų rudens dirbau Vytauto Didžiojo universiteto Vidaus ligų klinikoje, kuriai vadovavo profesorius Kazimieras Buinevičius. Buvo kalbama, kad profesoriaus tėvas (Albinas Buinevičius) ar senelis dalyvavo 1831 m. sukilime ir buvo ištremtas į Rusiją.

Profesorius K. Buinevičius gimė Rusijoje ir gerai kalbėti lietuviškai nemokėjo. Jo paskaitos nebuvo labai įdomios, nes jas skaitė daugiausia iš savo lietuviškai parašytų knygų. Labai įdomu būdavo, kai jis demonstruodavo ligonius ir nagrinėdavo ligų atvejus. Jeigu pasitaikydavo įdomesnis ligos atvejis, tuojau jį aprašydavo. Profesorius jau buvo pagyvenęs ir silpnos sveikatos. Kartkartėmis jis pareikšdavo : "Štai šito ligonio ligą aprašau ir daugiau neberašysiu. Šitas atvejis yra paskutinis". Aš visada atsiliepdavau: "Profesoriau, aš jumis netikiu". Iš tikrųjų, kai tik atsirasdavo naujas įdomus ligonis, profesorius vėl griebdavosi plunksnos.

Profesorius labai gerai nustatydavo diagnozę. Kartą atvežė ligonį su plyšusia aortos aneurizma, apėmusia arteria subclavia. Tais laikais, kai praktiškai, be rentgeno aparato, kitų instrumentinių tyrimų dar nebuvo, tokią diagnozę gyvam ligoniui pavykdavo nustatyti ypatingai retai. Ligonis buvo iš Šančių. Jis kėlė sunkų kibirą iš šulinio, kai staiga pajuto baisų skausmą krūtinėje ir didžiulį silpnumą. Jį atvežė greitoji pagalba. Ligonis buvo stambus, viršutinė krūtinės dalis buvo pamėlusi. Klausant buvo girdėti labai garsūs netipiški ūžesiai. Diagnozę nustatyti man buvo sunku. Referavau profesoriui. Jis išklausęs pasakė: "Tai visiškai aišku. Man atrodo, jog tai aortos aneurizma, kuri plyšo ir apėmė arteria subclavia". Į rentgeno kabinetą paprašė ir jį pakviesti. Apžiūrėjęs rentgenogramas, profesorius pakartojo savo diagnozę. Ją patvirtino ir sekcija. Tokių atvejų buvo nemažai. Kartais apie vaistus profesorius sakydavo: "Tė pageria. Kartais tai padeda".

1926 metais Vidaus ligų klinikoje pradėjome dirbti trise: Sofija Grigiškaitė, Aleksandras Savickas ir aš. Mane paskyrė asistentui Vladui Žilinskui, Grigiškaitę - asistentei Agnei Ambraziejūtei-Steponaitienei, Savicką - asistentui Vladui Kairiūkščiui ar gydytojui Finkelšteinui, dabar jau gerai neprisimenu. Eidavome drauge į palatas ir polikliniką. Nors mes buvome dar labai jauni, profesorius visada klausdavo mūsų nuomonės. Būdavo labai taktiškas, niekada nedarydavo pastabų, esant ligoniui. Jei ko nors nepadarydavome ar negerai padarydavome, tik paklausdavo: "O kodėl?" Jei kažkas nepatikdavo, po vizitacijos prašydavo užeiti į savo kabinetą, ant peties padėdavo ranką ir kaip tėvas patardavo: "Reikia taip daryti". Į gydytojus kreipdavosi vardais. Pradėjusi dirbti klinikoje, buvau medicinos kandidatė. Medicinos kandidatais buvo vadinami asmenys, išklausę visą medicinos kursą ir surinkę visas įskaitas, tik dar neišlaikę valstybinių egzaminų. Dirbdama klinikoje, juos išlaikiau.Valstybinius egzaminus reikėdavo išlaikyti per trejus metus. Pasiruošdavai vienam egzaminui, susitardavai su profesoriumi ir laikydavai. Aš valstybinius egzaminus baigiau laikyti 1928 metais.

Iš pradžių klinikoje drauge su Grigiškaite gavome dvi trečiąsias asistento atlyginimo. (Anksčiau buvau stipendiatė). Tas dvi trečiąsias dalinomės pusiau. Po to gavau ordinatoriaus etatą, vėliau - asistento etatą. Grigiškaitė išėjo dirbti į ligonių kasą, Savickas

- į karo ligoninę. Aš likau klinikoje iki 1940 metų rudens. Gydytojas V. Žilinskas pradėjo dirbti privačiai, ruošėsi išvažiuoti į užsienį rengtis profesūrai, tačiau susirgo tuberkulioze ir mirė. Gydytoja Ambraziejūtė-Steponaitienė, pasibaigus trejų metų kadencijai, perėjo į kitą darbą.

Kai studentai laikydavo egzaminus, profesorius K. Buinevičius visada pasikviesdavo kažkurį asistentą dalyvauti egzamine. Profesorius sakydavo: "Ko jie manęs bijo? Žinau, kad vidaus ligos yra labai platus dalykas ir niekas (ypač studentai) negali visko žinoti. Aš reikalauju, kad jie mediciniškai mąstytų, žinotų kur pasiskaityti ir rastų". Profesorius studentams gal porą kartų yra pasakęs: "Dar paskaitykite truputį, dar paskaitykite". Jam svarbiausia buvo, kad studentas mediciniškai mąstytų.

Du kartus per savaitę būdavo bendros vakarinės asistento ir studentų vizitacijos. Kartu nagrinėdavome ligos atvejus. Daugelis buvusių studentų vėliau tapo profesoriais, nes tarpukario Lietuvoje buvo tik vienintelis universitetas, kuris rengė gydytojus.

1936 metais Berlyno universiteto klinikoje tobulinausi pas profesorių Unferichtą. Grįžusi Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Vidaus ligų klinikoje pradėjau taikyti torakoskopijos metodiką, elektrokardiografiją ir kitas naujoves. Tais laikais buvo rašomos tik trys elektrokardiogramos derivacijos. Krūtininių derivacijų neužrašydavo. Elektrokardiogramos buvo įrašomos į fotojuostą, kurią reikėdavo išryškinti.

Sovietams paėmus valdžią Lietuvoje 1940 metais, man universitete nebeleido dirbti.

Pediatrijos katedra Vytauto Didžiojo universitete

1931-1936 metais studijavau Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultete ir svajojau tapti gydytoja pediatre. Būdama IV kurse, klausiau profesorės Vandos Mingailaitės-Tumėnienės paskaitų. Ji, aiškindama vaikų sergamumo priežastis, pabrėždavo, kad motinos pienas yra tinkamiausias maistas kūdikiams ir svarbiausias vaistas, nes jame daug mikroelementų, turinčių bakteriocidinę galią.

Tuo metu Vaikų klinikai priklausė trys etatai: klinikos direktorės profesorės, gydytojo ordinatoriaus ir vyriausiosios asistentės. Kiti 4-5 gydytojai, norėdami pasirengti gydytojo pediatro darbui, dirbo nemokamai. Jie turėjo visas teises, kuruodavo jiems pavestus sergančius vaikus, patys atlikdavo laboratorinius tyrimus. Per profesorės vizitaciją referuodavo apie ligonio būklę ir papasakodavo, kas šiuo konkrečiu atveju parašyta literatūroje.

Baigusi medicinos mokslus, 1938 m. pradėjau dirbti Vaikų ligų klinikoje. Metus dirbau be atlyginimo, nuo 1939 m. pradėjau gauti gydytojo ordinatoriaus atlyginimą. Buvau prof. V. Tumėnienės asmenine asistente jos vadovaujamame Motinos ir vaiko skyriuje.

Dr. Vanda Mingailaitė- Tumėnienė (1880-1976) 1911 m. Šveicarijoje baigė Berno universitetą ir įgijo medicinos mokslų daktarės laipsnį,1920 metais atvyko į Kauną, kur dirbo VRM Sveikatos departamente, kovojo su infekcinėmis ligomis. Įkūrus Kaune universitetą, dr. V. Tumėnienė buvo pakviesta organizuoti Vaikų ligų katedrą. Pasitobulinusi Berlyne garsaus pediatro Czerny klinikoje, 1923 m. rudenį pradėjo skaityti paskaitas IV kurso studentams medikams. Patalpų Vaikų ligų katedra neturėjo. Dr. V. Tumėnienė jas skaitė "Pieno lašo" draugijos patalpose, Laisvės al. 12. Pirmojo semestro metu dr. V. Tumėnienė skaitė iškilmingą "Venia legendi" paskaitą didžiojoje universiteto salėje. Tarp daugelio klausytojų buvo prof. Kazimieras Buinevičius (1872-1953) ir prof. Antanas Jurgeliūnas (1872-1943). Jie gerai įvertino paskaitą ir savo išvadas pranešė Medicinos fakulteto tarybai. Ji suteikė dr. V. Tumėnienei docentės vardą ir 1924 m. paskyrė ją Vaikų ligų katedros vedėja.

Dr. V. Tumėnienė energingai ieškojo patalpų, ir 1924 metų gegužės 5 dieną buvo atidaryta pirmoji Lietuvoje vaikų ligoninė-klinika. Jos direktore buvo paskirta dr. V.Tumėnienė. Šiai ligoninei ji vadovavo iki 1940 metų. Vaikų klinikai Amerikos Raudonasis Kryžius suteikė solidžią materailinę pagalbą: vaistų, minkštojo ir kietojo inventoriaus.

Pirmasis vaikų ligoninės gydytojas ordinatorius buvo Vincas Tercijonas (1890-1964 m.). 1916 m. baigęs Maskvos universitetą, dirbo Vaikų ligoninėje iki 1940 metų. Andrius Matulevočius (1897-1959) studijavo mediciną Maskvos universitete 1915-1918 m. ir baigė mokslus Lietuvos Aukštuosiuose kursuose 1922 m. Jis dirbo Vaikų klinikoje pirmuoju asistentu 1924-1926 m. 1925-1943 m. vyresniąja Vaikų ligų katedros asistente dirbo 1898 m. gimusi, Berlyne baigusi medicinos mokslus Aldona Birutavičienė- Birutienė.

Universiteto vaikų klinikos patalpos buvo mažos, galėjo tilpti tik 40 sergančių vaikų. 1929 m. sausio mėn. persikėlė į naują gražų pastatą Putvinskio g. 34 (dabar menininkų namai). Šį namą žymus architektas Vytautas Landsbergis-Žemkalnis (1893-1993) suprojektavo ir įrengė Nuncijui. Jis ten neapsigyveno, todėl pastatas buvo atiduotas Vaikų klinikai, kuri ten išbuvo iki 1940 m. balandžio mėn.

Per dešimtį metų VDU Vaikų klinika pasiekė gerų rezultatų: buvo rūpinamasi mokslo

pažanga, studentų mokymu, gydytojų specialistų rengimu, vaikų gydymas buvo pasiekęs pasaulinį lygį. Stažavosi 44 gydytojai - 23% vyrų ir 77% moterų.

Vaikų klinika turėjo epidiaskopą paskaitoms ir Koch-Sterzel firmos rentgeno aparatą, įgytą 1931 m., kuris kainavo 20 000 litų. Jis buvo naudojamas floroskopijai, nuotraukoms, trichofitijos gydymui. Rentgeno kabinete buvo ir diatermijos aparatas sąnariams gydyti, karpoms šalinti. Laboratorijoje buvo keli mikroskopai. Analizes darydavo gydytojai, laborantų Vaikų klinika neturėjo. Vaikų klinikoje buvo griežta tvarka, labai gerai buvo prižiūrimi sergantys vaikai. Kiekvienoje palatoje gulėjo 3-4 vaikeliai, vienoje - šeši didesni vaikai. Juos globojo kiekvienai palatai atskira, kvalifikuota, vaikus mylinti sesutė. Ji maitino, slaugė, duodavo gydytojų skirtus vaistus. Sanitarės tiktai parketą valydavo, panaudotus vystyklus išnešdavo. Vaikų tyrimas, gydymas ir priežiūra buvo ideali. Klinikoje buvo gydoma 50 vaikų. Prie pagrindinio pastato buvo vaikų ambulatorija, kurioje nemokamai buvo priimami vaikai iš visos Lietuvos. Stacionare gydymas kainavo 4 litus per dieną.

Pagerėjus finansinėms Lietuvos galimybėms, buvo pradėta VDU klinikų statyba Žaliakalnyje. Kiekvienas profesorius, kurio klinika buvo statoma, dalyvavo statybos komisijoje ir galėjo pateikti savo pasiūlymus. Prof. V. Tumėnienė iš Vokietijos, Šveicarijos atsivežė modernių vaikų ligoninių planus. Švedijos Upsalos vaikų infekcinės ligoninės planą ji jau buvo gavusi 1930 m., dalyvaudama rugpjūčio 18-24 d. Stokholme vykusiame tarptautiniame pediatrų kongrese.

Prof. V. Tumėnienė norėjo, kad kūdikių skyrius turėtų stiklinių blokų sistemą - mažus kambariukus vienam ar dviem kūdikiams su karštu vandeniu, praustuve, tualetu. Sienos tarp kambarių ir nuo koridoriaus pusės turėjo būti stiklinės. Komisija nenoriai sutiko patenkinti profesorės reikalavimą įrengti brangų liuksusinį skyrių. Vaikų klinikai buvo paskirta 100 lovučių ir infekcinei, esančiai atskirame name - 50 lovučių.

Į naujas, moderniai įrengtas patalpas VDU klinikos parsikėlė 1940 m. balandžio mėn. Sąlygos darbui buvo puikiausios.

Netrukus prasidėjo didžiulė meningokokų sukelta meningito epidemija. Visame vaikų skyriuje gulėjo meningitu sergantys vaikeliai. Kai kurie jų sirgo lengva forma, po 10 dienų išvykdavo. Keli sirgo žaibine meningito forma - mirdavo pirmąją ligos dieną.

1941 m. birželio mėn. 14 d. prasidėjo masiniai suėmimai. Prof. V. Tumėnienė buvo įtraukta į pirmąjį sąrašą. Laimė, kad jos buvęs mokinys profesorius Vytautas Girdzijauskas, perskaitęs sąrašuose gydytojų pavardes, ją perrašė į kitą sąrašą. Už savaitės prasidėjo Antrasis pasaulinis karas, ir profesorė išvengė Sibiro.

Vokiečiai užėmė mūsų gražias klinikas karo reikalams. Vaikų ligų klinika grįžo į Putvinskio gatvę. Prof. V. Tumėnienė, žinodama, kad jai gresia Sibiras, nutaria išvykti į užsienį. Ji palieka Vaikų ligų kliniką dr. P. Baubliui, savo lėšomis įkurtą sanatoriją vaikams Panemunėje, savo namus Parodos gatvėje.

Padirbėjusi Austrijoje ir Vokietijoje gydytoja pediatre, 1949 m. profesorė išvyko į Ameriką. Ten jai buvo sunku surasti darbą, darbo sąlygos buvo sunkios. Likusi be darbo parašė knygą "Mano atsiminimai", kurią išleido Čikagoje 1957 m. savo lėšomis.

Pediatrijos pradininkei Lietuvoje priklauso 40 įvairių leidinių. Jos iniciatyva įkurta Lietuvos vaikų gydytojų mokslinė draugija, jos steigiamasis susirinkimas įvyko 1937 metais. Ši draugija 1997 m. švęs šešiasdešimties metų gyvavimo jubiliejų.

Nuo 1937 m. VDU Vaikų ligų klinikos asistentu dirbo Petras Baublys (1914-1937), 1944 metais palydėjęs prof. V. Tumėnienę į užsienį, vadovavo katedrai iki rudens. Vėliau

persikėlė į Vilnių. Nuo 1944 m. rugsėjo mėn. VDU Vaikų ligų katedrai vadovavo Andrius Matulevičius (1897-1959). 1945 m. jam buvo suteiktas docento vardas. 1949 m. jis apgynė medicinos mokslų kandidato disertaciją, Vaikų ligų katedrai vadovavo iki 1959 metų.

Daug pasikeitė darbuotojų Vaikų ligų katedroje, tačiau ji tęsia ir puoselėja tradicijas, kurių pradžia yra 1923 m. rugsėjo 1 d. Organizuojamos konferencijos, pasitarimai, retesnių ligų aptarimai. Klinikos mokslininkai ir pedagogai dalyvauja užsienyje rengiamose konferencijose, skaito pranešimus, dalyvauja diskusijose.

Elena Miknevičienė
VDU Med. fakulteto 1936 m. absolventė

Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetas klestėjimo metais

(studento atsiminimai)

Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetas turėjo stiprias teorines katedras. Fizikos ir chemijos dalykus skaitė įžymūs lektoriai: prof. J. Končius ir doc. Zubrys. Paskaitos buvo turiningos, labai gyvos, gerai iliustruotos demonstracijomis. Fizikos pratyboms vadovavo prof. P. Brazdžiūnas ir asistentai, vėliau įžymūs mokslininkai K. Baršauskas, A. Puodžiukynas, Jucys. Jos vyko moderniai įrengtose fizikos ir chemijos laboratorijose. Anatomijos katedra (prof. J. Žilinskas) pasižymėjo ypatingu reiklumu. Nors paskaitos buvo mažiau įspūdingos, bet darbai prozektoriume buvo labai gerai organizuoti. Prie kiekvieno stalo dirbo subasistentas (V kurso studentas), o asistentas kontroliavo tik galutinį rezultatą. Egzamino data buvo individuali - kiekvieną mėnesį profesorius priimdavo tik 10 studentų ir egzaminų sesija tęsėsi visą semestrą. Labai gerai buvo dėstoma fiziologija. Prof. V. Lašo skaitomos paskaitos buvo planingos ir turiningos, su gyvomis demonstracijomis. Laboratoriniams darbams vadovavo docentai J. Šopauskas, J. Kuprys, A. Gabrėnas ir kt. Taip buvo padėtas tvirtas teorinis pagrindas tolesnėms studijoms.

Kitokia dvasia buvo dėstomi klinikiniai dalykai. Vyravo tam tikras liberalizmas, pagrįstas asmenine studento atsakomybe. Pagrindinis akcentas teko paskaitoms su klinikinėmis demonstracijomis. Vidaus ligas dėstė prof. P. Gudavičius, turintis didelę praktinę patirtį. Paskaitos buvo perpintos praktine kazuistika ir mediciniškais anekdotais. Pratybos buvo skirtos daugiausia fizinio tyrimo metodams, perkusijai ir auskultacijai. Mažiau dėmesio skirta elektrokardiografijai. Su praktine klinika studentai susidurdavo tik V kurse, dirbdami poliklinikoje. Naudingi buvo dažni budėjimai Akušerijos klinikoje, kur teko priimti keliolika gimdyvių. Kiek hipertrofuotas buvo akių ligų kursas, nes turėjo įtakos prof. P. Avižonio autoritetas, todėl daug laiko buvo skirta tiek įvadinei akių tyrimo metodikai, tiek paskaitoms.

Chirurgijos dėstymas paliko mažesnį įspūdį. Įžymus chirurgas ir eksperimentatorius Vl. Kuzma skaitė sunkiai suvokiamą teorinį įvadą, vėliau klinikines paskaitas, bet klinikinio darbo kaip ir nebuvo. Įspūdingos buvo V. Vaičiūno neurologijos ir psichiatrijos paskaitos su įdomiomis demonstracijomis. Taigi klinikinių dalykų dėstymo pagrindą sudarė paskaitos su demonstracijomis, o klinikinių pratybų buvo mažoka. Pasiruošimo praktiniam darbui sėkmę lėmė studento iniciatyva ir atsakomybė. Praktines spragas turėjo užpildyti vienerių metų klinikinis darbas, baigus studijas.

Salezijus Pavilonis
habilituotas medicinos daktaras profesorius

Žvilgsnis į praeitį

Žmogaus gyvenime esti įvykių, nulemiančių visą jo gyvenimą. Man tai buvo 1941 metais pradėtos studijos VDU Medicinos fakultete.

Studentavimo metais mūsų gerbiami ir mieli profesoriai bei kiti mokytojai, nebodami sunkių okupacinio gyvenimo sąlygų, skiepijo mums meilę Tėvynei, žmogui, darbui.

1947 m., gavęs gydytojo diplomą, buvau paskirtas asistentu į prof. Juozo Kupčinsko vadovaujamą Vidaus ligų katedrą. 1947-1958 m. aš - asistentas, vyr. dėstytojas, 1958-1967 m.- šios katedros docentas, 1967-1969 m. - profesorius, 1962-1978 m. - Alerginių širdies ir kraujagyslių susirgimų mokslinės laboratorijos vedėjas, 1978-1991 m. - SSRS Medicinos MA Endokrinologijos filialo Kaune direktorius, nuo 1991 m. - Kauno medicinos akademijos konsultantas koordinatorius endokrinologijai. Vidaus ligų katedroje parašiau abi disertacijas, čia susiformavo mano mokslinis požiūris į sveiko ir sergančio žmogaus organizmo reaktyvumo ypatumus. Suvokiau endokrinologijos mokslo bei praktikos reikšmę ir jos stygių šalyje.

1962 m., apgynęs med. m. daktaro (habilituoto) disertaciją, visas jėgas skyriau sergančio žmogaus medžiagų apykaitos studijai, endokrinologijos mokslui vystyti, ligoniams gydyti, endokrinologinei tarnybai Respublikoje organizuoti. Aktyviai remiant ministrui V. Kleizai, buvo parengta materialinė bazė. 1972 m. klinikose atidarytas pirmasis Respublikoje endokrinologijos skyrius.

1974 m. Kaune įvyko Sąjunginis endokrinologų mokslinių draugijų plenumas, kuriame buvo pritarta MMA Endokrinologijos filialo organizavimui Kaune. Pagaliau 1978 m. MMA Endokrinologijos filialas buvo įkurtas (direktorius - prof. J. Danys). Buvo įsteigtos trys laboratorijos: hormonų chemijos ir technologijos laboratorija Kauno endokrininių preapratų gamykloje; cukrinio diabeto ir skydliaukės laboratorijos klinikose. Kaunas tampa Respublikos endokrinologijos centru. Čia sukaupta nauja, sudėtinga diagnostinė aparatūra ir kitos priemonės. Intensyviai dirbamas mokslo bei tiriamasis, gydomasis ir pedagoginis darbas.

1989 m. man kilo mintis įsteigti savarankišką Endokrinologijos katedrą. Jai pritarė filialo administracija ir akademijos rektorius. 1991 m. katedra buvo įsteigta. Mūsų pasiūlymu Sveikatos apsaugos ministerija filiale įsteigė gydytojų tobulinimosi kursus.

Dirbdamas neetatiniu Sveikatos apsaugos ministerijos vyr. endokrinologu, organizavau endokrinologinius skyrius Vilniuje, Panevėžyje, Klaipėdoje, rūpinausi endokrinologinės tarnybos optimizavimu rajonų gydymo įstaigose.

Filialo mokslininkai sukūrė ir kuria hormoninių preparatų vaistines formas, pasiūlę daug naujų metodų endokrininėms ligoms diagnozuoti ir gydyti.

Endokrinologų mokslininkų ir gydytojų darbai man padėjo įtikinti vyriausybę skirti lėšų Endokrinologijos klinikos ir laboratorinio korpuso statybai. 1988 m. pradėjo veikti nauja 120 lovų klinika ir laboratorinis korpusas. Endokrinologinėje klinikoje yra trys skyriai: vaikų, suaugusiųjų endokrinologijos ir diabetologijos. Birštono "Versmės" sanatorijoje atidarytas reabilitacinis endokrinologijos skyrius. Pagerėjo ligonių gydymo, mokslinio darbo ir studijų sąlygos.

Spaudoje vienas ir su bendraautoriais paskelbiau 300 mokslinių straipsnių, buvau "Vidaus ligų" vadovėlio (2 laidos) bendraautorius. Parašiau monografiją "Reumato diagnostika ir gydymas". Daug laiko, net nemigo naktų, sveikatos pareikalavo organizacinis Endokrinologijos filialo darbas.

Malonu buvo dirbti su jaunais Endokrinologijos filialo moksliniais bendradarbiais. Teko parinkti jų mokslinio darbo temas, būti disertacijų vadovu.

Filiale bei akademijos Endokrinologijos institute buvo parengtos keturios habil. daktaro ir vienuolika daktaro disertacijų. Jos buvo sėkmingai apgintos. Devynių disertacijų vadovu buvau aš pats. Per visą savo darbinę veiklą buvau 18 daktaro disertacijų vadovu ir 3 habil. daktaro disertacijų konsultantu.

Endokrinologija yra sparčiai besivystanti biologijos ir medicinos mokslo šaka. Endokrinologas klinicistas privalo turėti ne tik gerus teorinius pagrindus, gilias klinikines žinias, bet ir pakankamą kasdieninę klinikinę praktiką. Pagrindinė, seniausia, brangiausia, trapiausia ir sudėtingiausia "knyga" tam yra ligonis. Klinicistas visą gyvenimą ją atidžiai studijuoja. Stengiausi savo kolegas išmokyti klinikinio meno paslapčių, perduoti jiems savo patirtį. Tikiuosi, jog jie ne tik vystys mano idėjas, bet praturtins medicinos mokslą naujais originaliais darbais.

Man malonu, kad mano mokinių ir bendradarbių darbą gerai vertina žmonės. Džiaugiuosi, jog dauguma jų tapo gydytojais, besilaikančiais Hipokrato priesaikos, o ne prekeiviais žmogaus sveikata.

Lietuvai atsikračius sovietinės okupacijos, mūsų akademijos rektoriaus prof. Viliaus Grabausko iniciatyva akademijoje ir jos klinikose įvyko reikšmingi pertvarkymai. Sąjunginės MMA Kauno endokrinologijos filialas įėjo į akademijos struktūrą (tapo Endokrinologijos institutu). Buvo įsteigtas Lietuvos endokrinologijos centras Kaune. Pagrindiniai uždaviniai:

1. Plėtoti endokrinologijos mokslą ir rezultatus diegti į klinikinę praktiką.
2. Rengti mokslo darbuotojus klinicistus ir pedagogus endokrinologijos doktorantūroje.
3. Teikti specializuotą endokrinologinę pagalbą Respublikos gyventojams.
4. Koordinuoti endokrinologinę tarnybą Respublikoje, teikti pasiūlymus Lietuvos vyriausybei endokrinologijos klausimais.

Žvelgdamas nuo praėjusių penkiasdešimt metų darbo akademijoje kalno viršūnės, ne kartą susimąstau. Supratau, jog dirbti, analizuoti rezultatus išmokau iš savo mokytojų profesorių J. Meškausko, Vl. Lašo, Pr. Mažylio, L. Gutmano, B. Sidaravičiaus, J. Šopausko, S. Gruodytės, J. Lašienės, J. Dobrovolskaitės, J. Kupčinsko, T. Šiurkaus, doc. P. Gudo-Gudavičiaus, A. Stropaus, Vl. Kairiūkščio ir daugelio kitų. Jie ne tik žodžiu, bet ir pavyzdingu darbu ilgam įdiegė į mūsų protus ir širdis meilę ir pagarbą žmogui. Ypač esu dėkingas Patalogoanatomijos, vėliau Vaikų ligų katedros asistentei Stanislovai Grakauskytei, altruistiškai padėjusiai man sudėtingame ir nelengvame darbinės veiklos ir gydymo kelyje.

Tokios mintys man kilo, žvelgiant į praeitį. Malonu, kad galėjau būti naudingu žmonėms.

Jurgis Danys
habilituotas medicinos daktaras profesorius

Prisimenant studijų ir darbo metus

Prieš 57 metus Lenkija paskelbė ultimatumą Lietuvai, reikalaudama užmegzti diplomatinius santykius. Mes, Utenos gimnazijos vyresniųjų klasių mksleiviai surengėme protesto demonstraciją. Mes norėjome nepasiduoti lenkams, kariauti prieš juos. Mergaitės norėjo slaugyti, globoti sužeistuosius, juk, jei karas, būtinai bus aukų, sužeistų. Nemaža mūsų dalis norėjo tapti med. seserimis. Prie išleistuvių stalo sėdėjome liūdni, be dainų ir šokių. Visą dieną ir naktį Utenos plentu žlegėjo tankai su dulkinais, niūriais, pajuodavusiais kariais. Visų mūsų nuotaika prislėgta, niūri.

Grįžusi į tėviškę - Antaliepte (Zarasų apskr.) tariausi su tėavis dėl tolimesnio mokymosi. Apsisprendžiau studijuoti mediciną. Prieš įstojant į Kauno Vytauto Didžiojo universitetą, buvo tikrinama sveikata, - aš labai jaudinausi,kad gali manęs nepriimti, nes buvau labai menkutė, tesvėriau 51 kg. Labai nudžiugau, gavusi žinią, kad priimta.

Pirmoji paskaita padarė įspūdį dalyvių gausumu. Man visi atrodė tokie gražūs, puošnūs ir aš jaučiausi kaip pelenė. Įspūdingi praktikos darbai prozektoriume. Nors nebijojau ten dirbti, tačiau pora savaičių negalėjau valgyti mėsos. Lotynų kalbą gimnazijoje gerai išmokė mokytojas Vosylius, tačiau žmogaus anatomijos terminų nemokėjome, todėl teko daug dirbti. Pirmajame kurse didžiausią įspūdį man padarė anatomijos disciplina.

Histologijos paskaitos žavėjo ne tiek pačia apsakitos medžiaga, kiek prof. B. Abraičio medžiagos pateikimo būdu, artistiškumu.

Mėgau prancūzų kalbą, kurią dėstė dr. Grinius. Mokėjau neblogiau už kitus studentus, nes gimnazijoje prancūzų kalbos dėstytoja buvo reikli.

Prof. Končius įdomiais pavyzdžiais sudomindavo per fizikos paskaitas. O chemijos disciplina manęs niekada nedomino. Tik egzaminas paliko stiprų įspūdį - buvo pats žmonių trėmimas į Sibirą. Egzaminavęs dėstytojas Koreiva sėdėjo akis į vieną tašką įsmeigęs, negirdėjo, ką mes atsakinėjome, visiems žinias vertino "labai gerai". O ruošiantis egzaminams universiteto bibliotekoje tvyrojo sunki atmosfera. Įėjęs darbuotojas garsiai pašaukdavo kurią nors pavardę, tačiau visi bijodavo ir niekas neatsiliepdavo - tuo laiku rinko žmones tremčiai.

Liko neišlaikytas tik fizikos egzaminas, kurį ruošiausi laikyti pirmadienį. O sekmadienį, 1941 m. birželio 22 dieną, prasidėjo karas. Apie 7 valandą ryto kaimynai pranešė, kad bombarduoja Aleksoto aerodromą. Mums buvo sunku patikėti - dangus žydras, be debesėlio, gatves valo kiemsargiai, krautuvės atidarytos, jose pilna prekių. Galvojome, kad reiktų apsirūpinti maistu, bet pinigų mažai teturėjome. Tebesirūpinau egzaminu, tačiau vidurdienį jau tapo aišku, kad karas prasidėjo ir niekas rytoj nebeegzaminuos.

Raudonoji armija pradėjo trauktis. Gretimame name iškėlė Lietuvos trispalvę, bet rusų kareiviai su buožėm ją sudraskė.

Išsibarstėme, išvažiavome į namus. Rudenį grįžau į antrąjį kursą, kuris nepaliko tokio sitpraus įspūdžio kaip pirmasis. Įdomios buvo prof. Vl. Lašo paskaitos ir jas uoliai lankydavau. Anatomijos egzaminą ruošėm kartu su Alina Tamašausakite. Man anatomijos egzaminas buvo toks sunkus, kad prieš jį net apsiverkiau ir buvau labai laiminga jį išlaikiusi. Jaučiausi tarsi pusė daktaro. Kiti egzaminai praėjo lengviau.

Trečiame kurse įdomiausia disciplina buvo patologinė anatomija, gal ne tiek disicplina, kaip jos dėstytojas prof. A. Starkus. Kiek tuo laiku prisilakstydavome - iš Žydų ligoninės

bėgdavome pėsčiomis į Klinikas. Patologinės anatomijos auditorijoje suolai iš vakaro būdavo užimami, uždėjus sąsiuvinį. Rodos, šios disicplinos nebuvo net egzamino, o tik įskaita, tačiau (o man atrodo, kad ir visas kursas) ruošiausi labai rimtai. Tačiau išvakarėse draugai suviliojo nueiti į kiną. Žiūriu, ir prof. Starkus netoliese sėdi. Maniau, kad jis manęs nepastebėjo. Laikant įskaitą paklausė, kaip vakar patiko filmas. Aš sumišau ir maniau, kad reikės ateiti pas jį dar kartą, tačiau įskaitą gavau.

Visi prisimename, kaip vieną pavasario rytą radom uždarytą universitetą. Išsiskirstėm kas kur. Rudenį vėl grįžome studijuoti. Prof. Mikužio akušerijos ir ginekologijos paskaitos buvo įspūdingos, emocionalios, jo demonstruotas ligones iki šiol prisimenu. Dar įstrigo į atmintį prof. B. Sideravičiaus perspėjimas, kai kurso vyrai užtraukė dainą ir profesorius sudraudė ir perspėjo dėl pavojaus dėstytojams ir studentams, o jauni apie tai negalvojome. Vėl frontas. Grįžta tarybinė santvarka. Susirinkome tik penktadalis buvusių kurso draugų. Tai karo padariniai. 1945 m. pabaigoje ruošiamės valstybiniams egzaminams sunkiomis sąlygomis - nebuvo elektros, visur šalta, nekūrenama, tačiau egzaminus išlaikėme.

Baigusi gavau prof. V. Girdzijausko pasiūlymą dirbti jo katedroje bakteriologe, o akių ligų katedros vedėjas humanistas doc. J. Nemeikša pasiūlė dirbti Akių ligų katedroje. Akių ligų disicplina man patiko jau akių ligų praktikos darbų metu. Po ėmnsio įsidarbinau asistente Kauno Vytauto Didžiojo universitete Akių ligų katedroje. Iš pat pradžių darbo krūvis buvo didelis - labai daug klinikinio darbo, nes buvo daug pokario traumų, karo meto traumų. Iš karto teko dirbti ir pedagoginį darbą. Neretai teko dėstyti už save vyresniems studentams.

Nors pokario laikotarpis buvo sunkus, tačiau buvome jauni, norėdavome atsikvėpti, papramogauti, paminėti studijų baigimo metines. Dažniausiai burdavomės pas Danutę Busilaitę-Kijauskienę. Smagu būdavo - dainos, kupletai, šokiai. Danutė virkdydavo akordeoną. Tada neįvertindavome, kiek po mūsų pobūvio jai tekdavo pasidarbuoti, kol bute atstatydavo normalią tvarką.

Graudu, kad nemaža kurso draugų negrįžtamai iškeliavo. O ir mes, likusieji, esame tik lyg svečiai.

Dar noriu tęsti pasakojimą apie oftalmologinį darbą. 1956-1959 m. buvau aspirantūroje Maskvos II medicinos institute. Dirbti nebuvo lengva, nes blogai mokėjau rusų kalbą. Būnant aspirantūroje, aplankydavo svečiai iš Lietuvos - D. Busilaitė, J. Nainys. Jonas Nainys atrado mus velykinius kiaušinius bedažant, nes gyvenome viename kambaryje trys lietuvaitės. Jį pavaišinome margučiais ir įdėjom lauktuvių parvežti margučių į namus. Disertaciją apgyniau 1960 m.

Grįžusi į Kauną visą laiką dirbau Akių ligų klinikoje, iš pradžių asistente, o nuo 1967 m. docente.

Oftalmologija yra įdomi specialybė. Nors akis mažutė, tačiau labai sudėtinga ir jos ligų gydymas reikalauja didelio kruopštumo. Jeigu iš naujo tektų rinktis specialybę, rinkčiausi tą pačią - oftolmologiją.

Aldona Vitkutė-Valentinienė
medicinos daktarė docentė

Kauno medicinos akademija 1990-1996 metais

Dar iki 1990 metų buvo pradėta viešai kalbėti apie sovietinės sveikatos apsaugos sistemos ir gydytojų rengimo trūkumus, tačiau esminių reformų nebuvo. Mūsų šalies aukštojo medicinos mokslo reformos tiesiogiai susijusios su Lietuvos nepriklausomybės atkūrimu 1990 m. kovo 11 d.

Veikiamas Lietuvos Sąjūdžio idėjų, 1989 m. gegužės mėn.Vilniuje įvykęs VI atkuriamasis Lietuvos gydytojų sąjungos suvažiavimas priėmė dvi svarbias rezoliucijas: vienoje iš jų buvo kalbama apie naujos nacionalinės sveikatos koncepcijos sukūrimo būtinybę, kita įpareigojo Lietuvos aukštojo medicinos studijų ir mokslo institucijas reorganizuoti savo struktūras, siekiant įgyvendinti studijų, mokslo ir gydymo praktikos vienovės principą bei specialistų rengimą priartinti prie Vakarų Europos ir pasaulio standartų.

Rengiantis atkuriamajam Lietuvos gydytojų sąjungos suvažiavimui, buvo pradėta pamažu kurti akademijos teisinius pagrindus. Jau 1989 m. spalio 23 d. Kauno medicinos institutas sveikatos apsaugos ministro įsakymu buvo pavadintas Kauno medicinos akademija. Po keleto nesėkmingų bandymų, 1990 m. gruodžio 20 d. Lietuvos sveikatos apsaugos ministerija patvirtino pirmąjį laikiną KMA statutą. Antrasis KMA statuto variantas buvo parengtas 1992 m., tačiau tuometinė Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba jo nepatvirtino, nes jis neatitiko Lietuvos Respublikos studijų ir mokslo įstatymo: mat Kauno medicinos akademija jungė ne tik pedagoginį ir mokslinį, bet ir praktinį darbą (gydymo praktiką) - tai nebūdinga buvo kitoms aukštosioms Lietuvos mokykloms. 1993 m. buvo baigta rengti trečioji KMA statuto redakcija, kurią Lietuvos Respublikos Seimas patvirtino 1993 m. lapkričio 19 dieną. Kauno medicinos akademija tapo naujojo universitetinio tipo, autonomiška Lietuvos medicinos aukštoji mokykla, kurios Statute įteisinta studijų, mokslo ir praktinio darbo vienovė. 1991 m. kovo 12 dieną visuotiniu balsavimu KMA padaliniuose buvo suformuota KMA Taryba, jos pirmininku buvo išrinktas profesorius Algis MICKIS. 1991 m. balandžio 26 dieną pirmą kartą KMA istorijoje slaptu balsavimu KMA Taryba išrinko KMA rektorių. Juo tapo habil. dr. prof. Vilius GRABAUSKAS. Pasibaigus pirmajai rektoriaus kadencijai, 1996 metų pavasarį prof.Vilius Grabauskas 93 proc. balsų dauguma Akademijos Taryboje buvo perrinktas antrajai rektoriaus kadencijai. Toks Tarybos pasirinkimas teigiamai vertino pirmosios rektoriaus kadencijos metu įvykdytas reformas ir garantavo jų tęstinumą.

Prof. V.Grabauskas

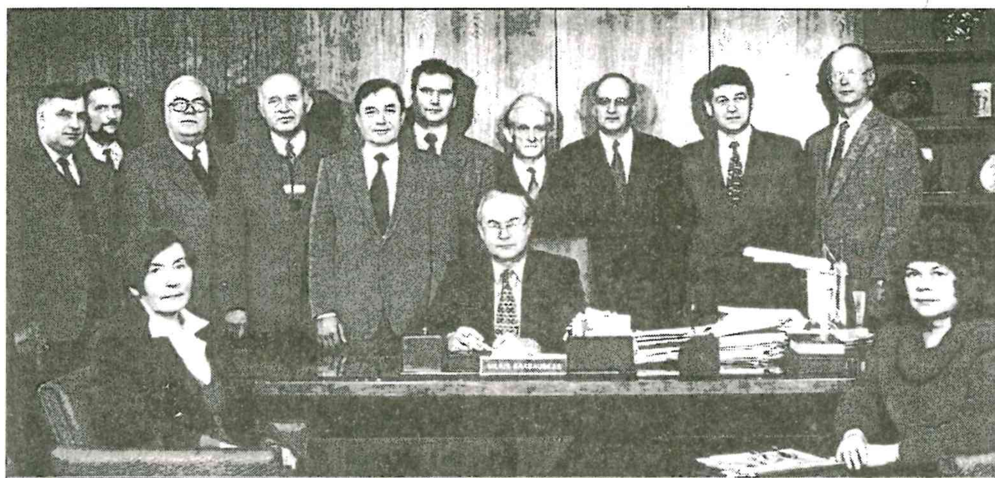
Greta Kauno medicinos akademijos teisinės bazės kūrimo buvo pradėta formuoti

ir naujoji jos struktūra. 1991-1992 m. buvo įkurti keturi akademijos moksliniai institutai - Biomedicininių tyrimų, Endokrinologijos, Kardiologijos bei Palangos Psichofiziologijos ir reabilitacijos. 1990 m. gruodžio 22 d. sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr.442 Kauno klinikos buvo pavadintos Kauno akademinėmis klinikomis ir funkciniu požiūriu prijungtos prie Kauno medicinos akademijos. Bet tik 1995 m. spalio 19 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr.1435 Kauno akademinės klinikos juridiškai buvo įteisintos kaip Kauno medicinos akademijos ligoninė, turinti juridinį asmens statusą ir finansuojama iš Sveikatos apsaugos ministerijos biudžeto. Šiuo Vyriausybės nutarimu buvo galutinai atkurta ir suformuota tokia Lietuvios aukštoji medicinos mokykla, apie kurią svajojo prieškario VDU Medicinos fakulteto vadovai, statydami Kauno klinikų rūmus.

Ženklūs struktūriniai pakitimai vyko ir kituose akademijos padaliniuose. 1991 m. rudenį ir 1992 metais vietoj atitinkamų klinikinių katedrų buvo įkurtos profilinės klinikos. Dauguma jų įsikūrusios Kauno akademinėse klinikose, tačiau kai kurios yra Kauno miesto ligoninėse. Tad 1993 m. sausio 8 d. buvo pasirašytos sutartys tarp Kauno medicinos akademijos ir Kauno miesto ligoninių, kurios juridiškai įteisino šiose ligoninėse KMA profilinių klinikų ir katedrų veiklą. Buvo pasirašyti profilinių klinikų nuostatai, reglamentuojantys šių ligoninių ir profilinių klinikų santykius.

1990 m. pirmą kartą Lietuvos medicinos istorijoje buvo įkurtas Medicinos seserų su aukštuoju išsilavinimu skyrius, kuris vėliau išaugo į Slaugos fakultetą. Šiuo metu Slaugos fakultetą sudaro viena katedra ir dvi klinikos. 1994 metais įkurtas Visuomenės sveikatos fakultetas, rengiantis visuomenės sveikatos priežiūros ir administravimo specialistus. Visuomenės sveikatos fakultete yra penkios katedros ir viena klinika.

Taigi šiuo metu KMA sudaro 5 fakultetai - Medicinos, Farmacijos, Stomatologijos, Slaugos ir Visuomenės sveikatos, 4 mokslo institutai ir Akademinės klinikos. 1997 m. sausio 1 dieną akademijoje dirbo, įskaitant rezidentus, 1765 darbuotojai, iš jų 446 mokslo pedagoginiai darbuotojai. 1997 metų sausio 1 d. Akademinėse klinikose dirbo 4716 darbuotojų, iš jų 763 gydytojai ir 1954 slaugos bei pagalbiniai darbuotojai - medicinos seserys, akušerės, laborantės.

Kauno medicinos akademijos rektoratas 1997 m.
(nėra prorektorės N.Misiūnienės ir dekano A.Šeškevičiaus)

1995 metais akademijoje buvo baigtos studijų reformos, peržiūrėtos visų disciplinų programos, dalis teorinių studijų perkelta į vyresnius kursus, kai kurios klinikinės žinios pateikiamos anksčiau. Toliau vyksta studijų programų tobulinimas, fundamentaliųjų ir klinikinių disciplinų integracijos procesas.

Ikikariniame Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultete pradėta kurti studijų, mokslo ir praktinio gydomojo darbo bazė buvo toliau kuriama ir okupacijos laikais. Kauno medicinos instituto ir Kauno klinikų administracijos pastangomis buvo pastatyti nauji Neurochirurgijos, Akušerijos ir ginekologijos, Endokrinologijos, Akių ligų klinikos, Kardiologijos (dar nebaigta įrengti) pastatai, Mokslinis laboratorinis korpusas, penki studentų bendrabučiai. Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo metais toliau buvo sparčiai kuriama ūkinė ir mokomoji akademijos infrastruktūra, gamybinės bazės Ašigalio ir Jėgainės gatvėse, Mokomoji vaistinė, Mokomoji stomatologijos poliklinika (Sukilėlių pr. 51), Sveikatingumo kompleksas (Žeimenos g. 1). Galutinai buvo suformuotas 1985 metais įkurtas Lietuvos medicinos ir farmacijos muziejus (išpirkti pastatai). Centriniuose akademijos rūmuose įrengtos S.Dariaus ir S.Girėno kripta ir koplyčia, atnaujintas KMA Anatomijos muziejus, Ašigalio gamybinėje bazėje įrengta akademijos spaustuvė, modernizuota akademijos biblioteka, sėkmingai plėtojama akademijos ir Akademinių klinikų kompiuterizavimo programa. Gerinamos poilsio bazės Palangoje ir Latežeryje.

Medicinos studijos prasideda stojamaisiais egzaminais. Per pirmuosius trejus metus studijuojami fundamentalieji ir humanitariniai mokslai, kalbos. Daugelį dalykų studentai gali pasirinkti elektyviai. IV, V ir VI kursų medikai studijuoja klinikines disciplinas. Išlaikę valstybinį egzaminą ir gavę gydytojo diplomą absolventai vienerius metus praktikuojasi pirminėje bendrosios praktikos rezidentūroje, kurią baigę ir išlaikę nacionalinį egzaminą, gali savarankiškai dirbti. Toliau gydytojai gali specializuotis antrinėje specialybių (2-4 metus) bei tretinėje specializacijų rezidentūroje (2-3 metus).

Studijų planai sudaromi taip, kad vienu metu būtų dėstoma nedaug disciplinų. Pradedant 1992/93 mokslo metais, nuo pirmojo kurso fundamentaliosios disciplinos studijuojamos ciklais. Didelis dėmesys skiriamas studentų savarankiškam darbui.

Kauno medicinos akademijos dekanatas 1997 m.
(nėra dekano R.Kubiliaus ir dekano A.Šeškevičiaus)

Gerinama bibliotekos kompiuterinė bazė. Stengiamasi pratinti studentus, padedant dėstytojams, prie savarankiškos informacijos paieškos ir savarankiško darbo.

Studentai savo humanitarines žinias gali gilinti Filosofijos istorijos ir socialinių mokslų katedroje, kurioje yra sukurta medicinos studijų humanitarizavimo programa. Studentams dėstomos 6 privalomosios disciplinos (filosofija, etika, medicinos etika, sociologija, psichologija, ekonomika ir vadybos pagrindai) ir 12 pasirenkamų kursų. Kalbų katedroje jie gali mokytis ne tik pagrindinių užsienio kalbų (anglų, prancūzų, vokiečių), bet ir danų kalbos.

Integracijos procesai vyksta visose studijų, mokslo bei medicinos praktikos grandyse. Daugelis Akademinių klinikų gabių gydytojų specialistų vadovauja studentų klinikinėms studijoms, o mokslo pedagoginiai darbuotojai dirba Akademinėse klinikose praktinį gydytojo darbą. 1996 metais rudenį KMA Taryba patvirtino naujus profilinės klinikos nuostatus, pagal kuriuos, jungiant profilines klinikas su gydomaisiais skyriais, bus sukurta nauja profilinės klinikos struktūra, kuri vykdys pedagoginį, mokslinį ir gydomąjį darbą.

Akademijoje plėtojamos ne tik tradicinės aukštą lygį pasiekusios medicinos sritys (neurochirurgija, kardiologija, endokrinologija, oftalmologija ir t.t.), bet kuriamos naujos. 1992 metais buvo įkurtos Nefrologijos, 1996 m. -Neonatologijos klinikos, vystoma angiochirurgija, mikrochirurgija, ruošiamasi organų persodinimui.

1992 m., sujungus Akademinių klinikų ir KMA skaičiavimo centrus, buvo įkurtas Jungtinis skaičiavimo centras ir pradėta kompleksinė KMA kompiuterizacija. 1993 metais įkurta Akademijos leidykla. 1995 metais sujungti Akademijos ir Akademinių klinikų laikraščiai, sudaryta bendra redakcija.

Vystomas mokslinis darbas: 1992 metais buvo nustatytos šios pagrindinės KMA mokslinio darbo kryptys: 1. Fundamentalieji mokslai. 2. Žmogaus ekologija, sveikata, ligų profilaktika. 3. Klinikinė medicina. 4. Farmacija.

Jau sovietmečiu Kauno medicinos institutas turėjo gana plačius tarptautinius ryšius

Kauno medicinos akademijos ūkio skyriaus darbuotojai 1997 m.

su medicinos mokslo institucijomis bei tarptautinėmis organizacijomis. Atgavus Lietuvai nepriklausomybę, bendradarbiavimas su Vakarų universitetais ir medicinos mokslo įstaigomis dar labiau sustiprėjo. Akademija turi daug dvišalių ir daugiašalių bendradarbiavimo sutarčių su 12 šalių studijų, mokslo bei gydomosios praktikos įstaigomis. Nepaisant sudėtingų ekonominių sąlygų, akademija vykdo 35 tarptautinius projektus, kasmet per 200 studentų atlieka praktiką užsienio klinikose ir apie 300 dėstytojų išvažiuoja į konferencijas bei trumpalaikes ir ilgalaikes stažuotes. Dažniausiai šias išvykas finansuoja užsienio partneriai, kitas - Atviras Lietuvos fondas, ir tik nedaugelį -Atviras Akademijos fondas.

Nemažai užsienio specialistų lankosi akademijoje, skaito paskaitas. Per 1991-1995 metų laikotarpį buvo atvykę 273 užsienio specialistai, iš kurių 53 skaitė paskaitas. Ypač didelę paramą teikia akademijai užsienio lietuviai. Akademijos Garbės profesorė, socialinių mokslų magistrė Irena Lukoševičienė (Kanada), suskaičiavus visus jos vizitus, akademijoje dirbo daugiau kaip du metus. Daug akademijai padėjo Akademijos Garbės daktarai - prof. Rimgaudas Nemickas (Čikaga, Lojolos universitetas) ir prof.Eugenijus Gedgaudas (Minesotos universitetas), prof.Edvardas Varnauskas (Švedija), dr.Alenas Pavilanis (Kanada), dr.Antanas Stepanas (Australija, Adelaidė) ir daugelis kitų. Užsienio lietuviai remia mūsų studentus personalinėmis stipendijomis. Tai didelė mūsų tautiečių pagalba Lietuvos medicinai.

Bendradarbiavimas su tarptautinėmis organizacijomis, pirmiausia Pasauline sveikatos organizacija, sukūrė sąlygas akademijai tapti naujų tarptautinių projektų vykdymo bei naujų koncepcijų kūrimo partnere. Pagal Europos Sąjungos "Tempus" programą akademija laimėjo 4 projektus. 1995 m. buvo laimėtas projektas (apimtis - 360 000 ekiu), skirtas Kauno medicinos akademijos Tarptautiniam podiplominių studijų ir informacijos centrui įsteigti, kuris jau pradėjo veikti 1996 metų rudenį. Šį projektą akademija

Kauno medicinos akademijos buhalterijos darbuotojai 1997 m.

įgyvendina kartu su Gento (Belgija), Pamplonos (Ispanija) ir Lijono (Prancūzija) universitetais. Kitas projektas buvo laimėtas 1996 metais. Jo apimtis dar didesnė - iki pusės milijono ekiu. Projektas skirtas visuomenės sveikatos specialistų podiplominėms studijoms. Baigę KMA Visuomenės sveikatos fakultetą, mūsų absolventai magistratūros studijas galės tęsti Prancūzijos, Švedijos ir Suomijos universitetuose. Jau užbaigtas projektas buvo skirtas akademijos fiziologijos programoms modernizuoti. Jis buvo vykdomas kartu su Kopenhagos (Danija) ir Kylio (Vokietija) universitetais. Su danų pagalba daug nuveikta diabeto srityje - jų lėšomis Akademijos ligoninėje įrengtas tarptautinių standartų Diabeto centras, atitinkantis tarptautinius standartus.

Savo eilės laukia dar daug spręstinų problemų. Tai Stomatologijos bei Farmacijos fakultetų modernizavimas, mikrochirurgijos, organų persodinimo problemos, kardiochirurgijos korpuso statybos užbaigimas ir įrengimas, naujų bibliotekos rūmų statybos projektas - tai vis darbai, reikalaujantys ne tik žmonių pastangų, bet, pirmiausia, lėšų. Tikintis tolesnio tarptautinio bendradarbiavimo bei atitinkamų investicijų, planuojama, jog šie projektai gali tapti realybe. Akademijos laivas, sėkmingai įgyvendindamas Lietuvos gydytojų suvažiavimų nuostatas, stabiliai plaukia į ateitį!

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETO MEDICINOS FAKULTETO GARBĖS DAKTARAI

Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakulteto Taryba 1923 - 1940 metais suteikė Garbės daktaro (honoris causa) vardą 6 asmenims:

1. 1923 m. vasario 28 d. lietuvių tautos patriarchui gydytojui Jonui Basanavičiui (1851-1957).

2. 1923 m. vasario 28 d. visuomenės veikėjui bei publicistui, lietuvių tautinio atgimimo žadintojui, gydytojui Jonui Šliūpui (1861-1944) už pirmojo žurnalo lietuvių kalba "Aušra" leidimą (1883-1886), kuris "Sužadino lietuviuose tautos sąmonę ir tuo būdu, nelyginant iš letargijos miego pažadino lietuvių tautą" (2 Medicinos fakulteto Tarybos posėdžių protokolų knyga, protokolas Nr.52. Knyga saugoma KMA Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejuje).

3. 1926 m. gruodžio 11 d. valstybės ir visuomenės veikėjui Pieno Lašo ir Kovai su džiova draugijos pirmininkui Lietuvos Respublikos Prezidentui gydytojui Kaziui Griniui (1886-1950) jo 60 gimimo metinių proga.

4. 1929 m. vasario 13 d. visuomenės ir valstybės veikėjui, II ir III Seimų pirmininkui, žurnalo "Medicina" redaktoriui, Kauno medicinos draugijos ir Lietuvos gydytojų sąjungos pirmininkui gydytojui Jonui Staugaičiui (1868-1952).

5. 1933 m. vasario 8 d. Latvijos universiteto Medicinos fakulteto dekanui Chirurginės klinikos vedėjui prof.Jakabsui Alksniui (1870-1957) "už nuopelnus medicinos mokslui ir vaisingą visuomeniškai medicinišką darbuotę, nukreiptą į lietuvių ir latvių tautų suartinimą" (6 Medicinos fakulteto Tarybos posėdžių protokolų knyga, protokolas Nr.341).

6. 1940 m. birželio 19 d. ilgamečiam VDU prorektoriui prof.P.Jodelei (1871-1955) už nuopelnus, kuriant mokymo ir klinikines bazes Medicinos fakultetui. P.Jodelė buvo Akių, nosies ir gerklės ligų klinikų, Medicinos fakulteto rūmų ir VDU klinikų statybos komisijų pirmininkas.

KAUNO MEDICINOS AKADEMIJOS GARBĖS DAKTARAI

Kauno medicinos akademijos Senatas suteikė Garbės daktaro vardą šiems mokslininkams:

1. 1992 m. birželio mėn.5 d. Minesotos universiteto profesoriui Eugenijui Gedgaudui už darbus radiologijos srityje.

2. 1992 m. rugsėjo mėn.18 d. JAV Lojolos universiteto profesoriui Rimgaudui Nemickui už darbus kardiologijos srityje.

3. 1992 m. rugsėjo mėn.18 d. Vokietijos Erlangeno-Niurnbergo universiteto profesoriui fizikui Maksui Šaldachui už darbus medicinos technikos srityje.

4. 1993 m. kovo mėn.5 d. Rusijos mokslininkui, biologijos mokslų kandidatui, žymiam žmogaus teisių gynėjui Sergejui Kovaliovui už darbus biofizikos srityje ir žmogaus teisių gynimą Sovietų Sąjungoje.

KMA GARBĖS PROFESORIAI

1994 m. rugpjūčio mėn.30 d. KMA Senatas Garbės profesorės vardą sutekė pirmajai socialinės rūpybos disciplinų dėstytojai Kauno medicinos akademijoje, Kanados tarptautinės visuomeninių paslaugų tarnybos darbuotojai socialinės rūpybos magistrei Irenai Lukoševičienei už nuopelnus rengiant socialinės rūpybos specialistus.

KAUNO MEDICINOS AKADEMIJOS TARYBA

Pirmininkas - Algis Mickis, habil. med. m. dr. prof.
Pirmininko pavaduotojas - Vladas Japertas, med. m. dr.
Mokslinis sekretorius - gyd. Valdas Koženiauskas;

Nariai:
Vidmantas Adomonis, biol. m. dr.
Edmundas Bagdonas, habil. med. m. dr.
Teresė Bagdonienė, gyd.
Janina Baliukevičiūtė, gyd.
Romualdas Basevičius, med. m. dr. doc.
Rimantas Benetis, med. m. dr. doc..
Algis Bertulis, habil. med. m. dr. prof.
Jurgis Bojarskas, med. m. dr. doc.
Vida Čigriejienė, med. m. dr. doc.
Kazimieras Daukša, habil. med. m. dr. prof.
Stasė Domarkienė, habil. med. m. dr. prof.
Algimantas Antanas Eviltis, med. m. dr. doc.
Liudas Gargasas, med. m. dr.
Romualdas Pranciškus Gelžinis, med. m. dr.
Antanas Goštautas, habil. med. m. dr. prof.
Vilius Grabauskas, habil. med. m. dr. prof.
Liubomiras Gradauskas, med. m. dr. doc.
Pranas Grybauskas, habil. med. m. dr. prof.
Dalia Grudzinskienė, gyd.
Jūratė Gudaitytė, gyd.
Vytautas Jašinskas, habil. med. m. dr. prof.
Kęstutis Jocius, med. m. dr. doc.
Jonas Jurevičius, habil. biolog. m. dr.
Gintautas Kazanavičius, med. m. dr.
Joana Kazanienė, gyd.
Rimantas Kevalas, med. m. dr.
Živilė Kiudelienė, med. m. dr.
Leonas Kondrotas, gyd.
Algimantas Kriščiukaitis, biolog. m. dr.
Linas Kupčinskas, med. m. dr. doc.
Liudvikas Lašas, habil. techn. m. dr.
Antanas Lazarevičius, habil. med. m. dr.
Raimundas Lekas , habil. med. m. dr.
Vaiva Lesauskaitė, med. m. dr. doc.
Vanda Liesienė, habil. med. m. dr.
Algirdas Mačionis, gyd.
Ona Majauskienė, med. m. dr.
Faustas Malinauskas, med. m. dr. doc.
Jonas Mickevičius, gyd.

Nijolė Misiūnienė, habil. med. m. dr. prof.
Kazimieras Muckus, habil. biolog. m. dr. prof.
Ramūnas Navickas, habil. med. m. dr. prof.
Alvydas Paunksnis, habil. med. m. dr. doc.
Jadvyga Petrauskienė, habil. med. m. dr. prof.
Vitalija Petrenkienė, gyd.
Antanas Praškevičius, habil. med. m. dr. prof.
Rapolas Gediminas Sakalnikas, habil. med. m. dr. prof.
Jonas Sapagovas, fiz.-matem. m. dr. prof.
Arūnas Savickas, habil. med. m. dr. doc.
Audronė Statkevičienė, med. m. dr. doc.
Viktoras Šaferis, techn. m. dr.
Jaunutis Tamašauskas, gyd.
Donatas Vasiliauskas, habil. m. dr. prof.
Romualdas Veteikis, biolog. m. dr.
Kęstutis Vildžiūnas, gyd.
Petras Zabiela, habil. med. m. dr. prof.
Vytautas Zykas, habil. med. m. dr. prof.
Dalia Žebrauskienė, gyd.
Jonas Žekonis, habil. med. m. dr. prof.
Danguolė Marija Žemaitytė, habil. med. m. dr. prof.

SENATAS
Pirmininkas - Vilius Grabauskas, habil. med. m. dr. prof.
Pavaduotojas - Pranas Grybauskas, habil. med. m. dr. prof.
Mokslinis sekretorius - Vladas Volbekas, med. m. dr. doc.

Nariai:
Edmundas Bagdonas, habil. med. m. dr. prof.
Rimantas Benetis, med. m. dr. doc.
Algis Bertulis, habil. biolog. m. dr.prof.
Rita Liucija Černiauskienė, habil. med. m. dr.
Juozas Danilevičius, habil. med. m. dr. prof.
Kazimieras Daukša, habil. med. m. dr. prof.
Stasė Domarkienė, habil. med. m. dr. prof.
Arimantas Dumčius, habil. med. m. dr. prof.
Algimantas Antanas Eviltis, med. m. dr. doc.
Romualdas Pranciškus Gelžinis, med. m. dr.
Antanas Goštautas, habil. med. m. dr. prof.
Liubomiras Gradauskas, med. m. dr. doc.
Aronas Gutmanas, habil. biolog. m. dr. prof.
Valdimiras Janulis, habil. med. m. dr. prof.
Vytautas Jašinskas, habil. med. m. dr. prof.
Jonas Jurevičius, habil. biolog. m. dr.
Živilė Kiudelienė, med. m. dr.

Anatolijus Juozas Kondrotas, habil. med. m. dr. prof.
Aleksandras Kriščiūnas, habil. med. m. dr. prof.
Limas Kupčinskas, med. m. dr. doc.
Antanas Kuras, habil. biolog. m. dr.
Liudvikas Lašas, habil. techn. m. dr.
Danutė Lašienė, habil. med. m. dr. doc.
Antanas Lazarevičius, habil. med. m. dr.
Algis Mickis, habil. med. m. dr. prof.
Irena Misevičienė, habil. med. m. dr. prof.
Nijolė Misiūnienė, habil. med. m. dr. prof.
Kazimieras Muckus, habil. med. m. dr. prof.
Ramūnas Navickas, habil. med. m. dr. prof.
Vytautas Obelenis, habil. med. m. dr. prof.
Dalia Pangonytė, habil. med. m. dr. prof.
Alvydas Paunksnis, habil. med. m. dr. doc.
Jadvyga Petrauskienė, habil. med. m. dr. prof.
Rapolas Gediminas Sakalnikas, habil.med. m. dr.
Jonas Sapagovas, fiz.-matem. m. dr. prof.
Arūnas Savickas, habil. med. m. dr. doc.
Antanas Stankevičius, habil. biolog. m. dr. prof.
Adolfas Toleikis, habil. biolog. m. dr. prof.
Donatas Vasiliauskas, habil. med. m. dr. prof.
Petras Zabiela, habil. med. m. dr. prof.
Vytautas Zykas, habil. med. m. dr. prof.
Jonas Žekonis, habil. med. m. dr. prof.
Danguolė Marija Žemaitytė, habil. med. m. dr. prof.

Ikidiplominių studijų skyrius

Nuo 1990 m. lapkričio mėn. 1 d. Kauno medicinos instituto Mokymo dalis buvo reorganizuota į Ikidiplominių studijų skyrių ir Podiplominių studijų centrą. Ikidiplominių studijų skyrius yra viena iš KMA Ikidiplominių studijų procesui padedančių bei jo funkcionavimą garantuojančių struktūrų, kasmet dalyvauja studentų kontingento formavime, vykdo studentų keitimosi apskaitą kiekvienais studijų metais. Prižiūri studijų koordinavimo ir reglamento laikymąsi, tvarko studijų ir studentų dokumentus, dalyvauja formuojant pedagogines struktūras.

Skyriaus personalas:
J. Lubytė, med. m. dr. doc. - skyriaus vedėja
A. Baršausakitė, mašin.
D. Bierontas, stud. koord.
I. Šakalienė, inž. progr.

Podiplominių studijų centras

Iki 1991 m. KMA absolventai praktiniam gydytojo darbui buvo rengiami vienerių metų vidaus ligų, akušerijos ir ginekologijos, pediatrijos internatūros metu. Siauresnių specialybių įgijimo tvarka buvo nereglamentuojama.

1990 12 29 pagal LR nutarimu patvirtintą gydytojų rengimą rezidentūroje 50% KMA Medicinos fakulteto absolventų buvo priimti į specialybių rezidentūrą, o kiti buvo rengiami internatūroje. Nuo 1992 m. internatūra buvo panaikinta. 296 Medicinos fakulteto absolventai buvo priimti į 15 specialybių 1 - 4 metų trukmės (priklausomai nuo pasirinktos specialybės) rezidentūras, o 110 Stomatologijos fakulteto absolventų - į vienerių metų stomatologijos rezidentūrą.

1993 m. gydytojai rezidentūroje buvo rengiami pagal skandinaviškąjį modelį - įvesta vienerių metų trukmės pirminė medicinos gydytojo ir stomatologo rezidentūra. Baigę pirminę rezidentūrą, gydytojai įgyja teisę dirbti praktinį gydytojo darbą ir stoti į antrinę rezidentūrą, kurioje įgyjama specialybė. Pirminei rezidentūrai vadovauja Lietuvos medicinos gydytojo pirminės rezidentūros komitetas, kuris akredituoja pirminės rezidentūros vietas, tvirtina rezidentų priėmimą į jas, organizuoja baigiamąjį egzaminą.

Į antrinę rezidentūrą gydytojai priimami konkurso tvarka išlaikę stojamąjį egzaminą pagal 1994 m. gruodžio 2 d. Senato patvirtintą podiplominių studijų reglamentą.

Baigę antrinę specialybių rezidentūrą, siauresnę specialybę gydytojai gali įgyti konkurso tvarka įstoję į tretinę rezidentūrą.1996/ 97 m. į antrinę specialybių rezidentūrą priimti 231 gydytojas, o į tretinę - 36 gydytojai. KMA šiuo metu pirminėje rezidentūroje yra 369 gydytojai, antrinėje - 504, o tretinėje specialybių rezidentūroje - 51 gydytojas.

Antrinės ir tretinės specialybių rezidentūros studijos vyksta pagal Fakultetų Tarybos patvirtintas programas miesto ligoninėse. Vidaus ligų specialybės rezidentai rengiami Klaipėdos Raudonojo Kryžiaus, Šiaulių bei Panevėžio respublikinėse ligoninėse. Į rezidentūros studijų programas yra įtrauktas ir mokslinis darbas. 1996 m. birželio mėn. 13 d. KMA buvo surengta pirmoji Lietuvos gydytojų rezidentų mokslinė konferencija. Antroji konferencija įvyks 1997 m. balandžio 25 d.

Remiantis 1996 11 27 SAM įsakymu, bus pradėta pertraukiamoji rezidentūra. Jos metu terapeutai, pediatrai bei kitų specialybių gydytojai galės persikvalifikuoti į bendrosios gydytojo praktikos specialybę.

Iki 1984 m. Lietuvos farmacininkai savo kvalifikaciją kėlė KMA organizuotuose farmacininkų tobulinimosi kursuose. 1984 m. SAM įsakymu farmacininkų tobulinimosi kursai buvo reorganizuoti į gydytojų ir provizorių tobulinimosi kursus, buvo įsteigtos Elektrokardiostimuliacijos ir Provizorių tobulinimosi katedros.

Nuo 1986 m. birželio 16 d. Gydytojų ir provizorių tobulinimosi kursai buvo reorganizuoti į Gydytojų ir provizorių tobulinimosi fakultetą. Dar įsteigti gydytojų stomatologų tobulinimosi kursai: stomatologinės implantologijos ir ortopedijos kursas (stomatologams chirurgams, ortopedams ir dantų technikams).

1995 m. gydytojams ir provizoriams buvo pasiūlyti 88 siaurų specialybių tobulinimosi kursai, 1996 m. - 107 kursai, o 1997 m. - 149 kursai. Kasmet KMA daugėja besitobulinančių gydytojų: 1993 m. - 286, 1994 m. - 417, 1995 m. - 829, 1996 m. - 860 gydytojų, o 1997 metams gauta per 2000 paraiškų. Iš viso 1993-1996 m. KMA tobulinosi 4639 gydytojai ir farmacijos specialistai.

Rezidentūros komitetas:
R. Žebrauskas, habil. med. m. dr. prof., dekanas
D. Bierontienė, doc., prodekanė
R. Kubilius, doc.
A. Žindžius, habil. med. m. dr. prof.

Užsieniečių studijų centras

Užsieniečių studijos anglų kalba Kauno medicinos akademijoje vyksta nuo 1990 m. Pagal sutartį su Libano konsulu Maskvoje į Medicinos fakultetą atvyko pirmoji libaniečių grupė. 1991 m. buvo priimti pirmieji užsienio studentai į Farmacijos fakultetą. Šiuo metu Medicinos akademijoje studijuoja 202 užsienio piliečiai iš Libano, Sirijos, Jordanijos, Jungtinių Arabų Emyratų, Saudo Arabijos, Pakistano, Šri Lankos, Izraelio, JAV, Kanados, Vokietijos, Australijos, Turkijos. Užsieniečiai studijuoja anglų kalba Medicinos, Farmacijos ir Stomatologijos fakultetų atskirose grupėse. Užsieniečių studijų centras organizuoja užsienio studentų priėmimą, studijas anglų kalba, rūpinasi studentų vizomis, apgyvendinimu bendrabučiuose, koordinuoja ryšius su užsienio universitetais, užsienio valstybių bei Lietuvos ambasadomis, organizuoja akademijos reklamą.

Užsieniečiams specialybės disciplinas dėsto KMA fakultetų profesoriai bei dėstytojai, mokantys užsienio kalbas.

Centro darbuotojai:
A. Valančiūtė, habil. dr. prof., dekanė
G. Davidovičienė, vertėja
R. Miliauskas, doc., prodekanas

Mokslo skyrius

Mokslo skyriaus tikslas - koordinuoti akademijos padalinių mokslo tiriamojo darbo organizavimą. Mokslo skyriaus uždaviniai yra:

Apdoroti, kaupti bei platinti Lietuvos sveikatos apsaugos, Mokslo ir švietimo ministerijų, Lietuvos mokslo tarybos, KMA Tarybos ir Senato, akademijos padalinių bei kitų mokslo ir studijų skelbiamus dokumentus apie mokslo - tiriamojo darbo organizavimą, papildomo finansavimo galimybes, tarptautinį bendradarbiavimą, mokslo laipsnių ir pedagoginių mokslo vardų teikimą, mokslo renginius bei ruošti minėtoms organizacijoms reikiamus dokumentus.

Mokslo skyrius turi ir teikia šią informaciją akademijos padaliniams bei Respublikos visuomenei:

- akademijos biudžetinių ir užsakomųjų mokslo tiriamųjų darbų planai;
- akademijos ir jos dalinių metinės ataskaitos;
- akademijos doktorantai;
- mokslo laipsnių teikimas;
- pedagoginių mokslo vardų teikimas;
- žinios apie tarptautines programas bei dalyvavimą jose;
- mokslo renginiai;
- akademijos bendradarbiavimo sutartys;
- Švietimo ministerijos, Lietuvos mokslo tarybos, Mokslo ir studijų fondo dokumentai, KMA Senato priimti reglamentai apie mokslo tiriamąjį darbą, pedagoginį mokslo vardų bei mokslo laipsnių teikimą.

Skyriaus personalas:
Ž. Kiudelienė, dr. - skyriaus vedėja
I. Banelytė, inž.-oper.
V. Pukienė, vyr. insp.
P. Simaška, tarpt. pr. koord.
G. Vilkienė, vyr. insp.

Tarptautinių programų koordinavimo skyrius

1990 m. įsteigtas Tarptautinių programų koordinavimo skyrius. Pagrindinė skyriaus veiklos kryptis - informacinis darbas, padedantis KMA padaliniams bei studentams, dėstytojams ir mokslo darbuotojams užmegsti ryšius su užsienio aukštosiomis medicinos mokyklomis, ligoninėmis dalyvauti tarptautinio bendradarbiavimo programose. 1990-1995 m. daugiau kaip 120 konkurso tvarka atrinktų geriausių KMA studentų atliko vasaros praktikas Danijos, Švedijos, Vokietijos ligoninėse. Parengtos ir realizuojamos dvišalio bendradarbiavimo sutartys su Lundo, Goteborgo, Linčopingo (Švedija), Magdeburgo (Vokietija), Helsinkio (Suomija), Nanto (Prancūzija), Lilio (Prancūzija), Ženevos (Šveicarija) ir kitų šalių aukštųjų mokyklų fakultetais ir ligoninėmis. 1993 m. pradėta dirbti Europos bendrijos ligoninių bendradarbiavimo programoje HOPE, teikiama metodinė parama dalyvaujantiems Europos bendrijos TEMPUS, COPERNICUS, PECO ir kitose programose. 1995 m. kartu su Gento (Belgija), Lijono (Prancūzija), Pamplonos (Ispanija) universitetais pradėtas realizuoti trejų metų trukmės TEMPUS projektas tęstinio mokymo srityje. 1996 m. pradėtas dar vienas TEMPUS projektas - "Visuomenės sveikatos pokyčių valdymas" kartu su KTU, Rennes (Prancūzija), Goteborgo (Švedija), Tamperis (Suomija) visuomenės sveikatos mokyklomis. 1996 m. sukurtas Kauno medicinos akademijos Tarptautinis podiplominių studijų ir informacijos centras, elektroniniu paštu sujungtas su KMA padaliniais.

Skyriaus darbuotojai:
L. Kupčinskas, doc., prodekanas
D. Gineitienė, ref.
I. Jaruševičiūtė, insp.
E. Vilkienė

Studentų atstovybė

Studentų atstovybė - tai studentų savivaldos organas. Ji buvo įkurta 1989 m. Kiekvienais metais studentai renka prezidentą. Studentų atstovybės prezidentai buvo - N. Goštautaitė, M. Marcinkevičius, A. Lazaravičius ir V. Žvynys. Kiekvienas kursas išrenka po kelis atstovus į Studentų atstovybės narius. Jie dalyavuja Rektorato, fakultetų tarybų bei Akademijos Senato posėdžiuose, atstovauja studentų interesams Kauno medicinos akademijoje ir yra tarpininkai tarp studentų ir administracijos.

Studentų atstovybė teikia studentams rekomendacijas ir konsultuoja įvairiais klausimais: mokymo, programų keitimo, studentų šalinimo, paramos studentų organizacijoms, gina studentų teises. 1995 m. sudaryta studentų ir dėstytojų komisija, kuri tobulina akademines studijas, teikia pasiūlymus KMA administracijai. Studentų atstovybė kartu su Tarptautinių programų koordinavimo skyriumi rengia užsienio kalbų egzaminus ir siunčia studentus vasaros praktikai į užsienį.

Studentų atstovybė yra Lietuvos studentų sąjungos narė, atstovauja Kauno medicinos akademijos studentų interesams, teikia pasiūlymus Vyriausybei dėl studentų socialinių problemų sprendimo, lengvatų, dalyvauja šios organizacijos renginiuose.

Prie Studentų atstovybės yra sukurtas Studentų kultūros klubas. Jis organizuoja studentų renginius, šventes (Rugsėjo 1-osios, pirmakursių krikštynas, Valentino dieną, Užgavėnių vakarones ir kt.).

1991 m. įkurta korporacija "Franternitas Lithuanica", 1992 m. - studentų medikų katalikų korporacija "Gaja", 1993 m. - studenčių medikių korporacija "Patria".

Studentų atstovybės nariai:

A. Kazlauskaitė (MF, V k.) - prezidentė
D. Balčiūnas (MF, V k.)
M. Diržauskas (MF, III k.)
Badry Husein El-Aawar (už.)
E. Jocaitė (MF, III k.)
L. Krisiukėnas (MF, III k.)
A. Lazaravičius (VSF, III k.)
A. Muižys (MF, II k.)
V. Skaisgirytė (SF, III k.)
D. Sivickis (MF, V k.)
K. Stanisloavitis (MF, III k.)
K. Stašaitis (MF, IV k.)
R. Stravinskaitė (MF, IV k.)
M. Stravinskas (MF, IV k.)
M. Trumpickas (MF, III. k)
L. Venslauskas (MF, IV k.)
V. Žvinys (MF, IV k.)

"Fraternitas Lithuania" gydytojų ir studentų korporacijos nariai

Leidykla

1967 m. prorektoriaus V. Kuzminskio iniciatyva Kauno medicinos institute buvo įkurta Leidybinė grupė. Institutas visais laikais garsėjo gabiais ir žymiais medikais. Jie pradėjo rašyti studentams knygas. Po keleto metų institute buvo įkurtas Rotoprinto skyrius, tačiau dauguma knygų buvo spausdinama "Raidės" arba "Spindulio" spaustuvėse. Leidybinė grupė nuo 1968 m. iki 1993 m. išleido per 700 knygų: daugiausia mokymo metodinių priemonių.

Pirmuoju vyr. redaktoriumi buvo paskirtas K. Vaitkevičius. Kalbos grynumu nuo Leidybinės grupės įkūrimo rūpinasi I. Piragienė (vyr. redaktorė). Po pusmečio pradėjęs dirbti E. Vaitkevičius, vėliau buvo paskirtas vyr. redaktoriumi - redaktoriaus pieštuko nepadėjo iki mirties.

1993 m. Leidybinė grupė buvo reorganizuota ir įkurta KMA Leidykla. Jos vadovu buvo paskirtas prof. Z. V. Satkevičius. Buvo įsigyta ofsetinė spausdinimo įranga ir įkurta spaustuvė - čia spausdinami visi akademijos leidiniai.

Per ketverius metus KMA Leidykla išleido per 300 leidinių. Spausdinamos medicinos, technikos, poezijos, populiarieji leidiniai.

Leidyklos personalas:
Z. V. Satkevičius, habil. med. m. dr. prof. - leidyklos vadovas

L. Aukščiūnienė, knygrišė	I. Piragienė, vyr. red.	K. Raščius, spaudėjas
I. Bubnytė, red.	K. Prekevičius, spaustuvės ved.	J. Vizgaitienė, oper.
S. Medžionis, vyr. maket.	B. Prekevičiūtė, knygrišė	R. Vlasiukienė, oper.

Savaitraštis "Ave vita"

"Ave vita" - Kauno medicinos akademijos studentų, dėstytojų, gydytojų, mokslininkų ir administracijos darbuotojų savaitraštis. Laikraštis įsteigtas 1957 m. tuometiniame Kauno medicinos institute ir vadinosi "Tarybiniu mediku". 1989 m. konkurso tvarka laikraštis pavadintas "Ave vita". Laikraščio redaktoriais visuomeniniais pagrindais buvo 1957-1958 m. - KMI Fakultetinės terapijos katedros asistentas B. Vasiliauskas, 1958-1960 m. - KMI Hospitalinės chirurgijos katedros asistentas J. Brėdikis, 1960-1961 m. - KMI Farmakologijos katedros asistentas Vl. Rechlevičius, nuo 1961 m. - A. Talačka (1930-1991), 1967-1975 m. - KMI Normalinės anatomijos katedros docentas K. A. Tamašauskas, 1975-1985 m. - V. L. Gedrimas; etatiniai redaktoriai: 1985-1990 m. - I. Buitkuvienė, 1990-1991 m. - P. Šarpnickas, 1991-1993 m. - V. Pečiulytė, nuo 1993 m. - filol. m. dr. doc. V. Salinka.

1993 m. kovo 9 d. prie "Ave vita" redakcijos buvo įkurtas medikų žurnalistų klubas, pavadintas "Varpo" draugijos klubu. Jo tikslas - atkurti 1923-1940 m. Vytauto Didžiojo universitete veikusią "Varpo" draugiją ir šios draugijos studentų medikų korporaciją "Ąžuolas".1993 m. gruodžio mėn. buvo įregistruoti "Varpo" draugijos įstatai, o "Varpo" klubas pavadintas Studentų "Varpo" draugija. 1993-1994 m. buvo leidžiamas "Varpo" draugijos mėnraštis "Juventus" (1993-1994).

Vykstant tolesniam Kauno medicinos akademijos ir Akademinių klinikų integracijos procesui, 1995 m. "Ave vita" sujungta su Akademinių klinikų laikraščiu "Klinikų žodis", sudaryta bendra redakcija. Šiuo metu "Ave vita" redakcija aprūpinta kompiuteriais ir leidybine aparatūra. Savaitraštis "Ave vita" leidžiamas 500 egz. tiražu. Laikraštyje atsispindi įvairiapusis akademijos gyvenimas, aukštojo medicinos mokslo reformos, kitos problemos. 1995 m. pradėtas leisti "Ave vita" priedas "Pharmacon", kuriame spausdinami Lietuvos sveikatos ministerijos ir Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos įsakymai bei nutarimai farmacijos ir vaistų klausimais. 1995 m. "Ave vita" redakcija pradėjo leisti informacinį leidinį "Kauno medicinos akademija".

Redakcijos personalas:
V. Salinka, filol. m. dr. doc. - vyr. redaktorius
R. Adamavičius, fotokoresp.
R. Berteškaitė, oper.
S. Daktaravičius, gyd. koresp.
H. Noreikaitė, koresp.
V. Pečiulytė, leidinių red., koresp.
A. Ramanauskienė, koresp.
L. Ramanauskienė, stilistė
A. Ratkelis, maket.
V. Šveikauskas, koresp.

Biblioteka

Bibliotekos ištakos siekia 1922 metus, kai buvo pradėtas kurti Lietuvos universiteto Medicinos fakulteto bibliotekos fondas. 1951 m. reorganizavus Kauno universitetą į dvi aukštąsias mokyklas, Kauno medicinos institutui buvo perduota buvusio Medicinos fakulteto bibliotekos literatūra. Taip buvo įkurta KMI Biblioteka. Iš Kauno universiteto Bibliotekos KMI Biblioteka gavo 17000 leidinių. Pirmoji Bibliotekos vedėja buvo O. Jakubėnaitė, dirbusi universiteto bibliotekoje nuo 1948 m. Tuo metu Bibliotekoje dirbo 4 darbuotojai, veikė 60-ies vietų studentų skaitykla, buvo įrengtas darbuotojų kambarys.

1956 m. įrengta mokslo darbuotojų skaitykla, imta sudarinėti bibliografines kartotekas, organizuojamas bibliografinės-informacinės literatūros fondas. Nuo 1957 m. pradėta KMI darbuotojų mokslinių publikacijų registracija ir apskaita. Didelis dėmesys skiriamas bibliotekos katalogams: pagal Universaliąją dešimtainę klasifikaciją sisteminami leidiniai, prie sisteminio katalogo sudaryta aėbcėlinė-dalykinė rodyklė, tarnybinis-abėcėlinis katalogas.

1958 m. Biblioteka prenumeravo 424-ių pavadinimų periodinius leidinius. Intensyvėjant KMI moksliniam darbui, pradėta naudotis Tarbibliotekinio abonemento (TBA) paslaugomis. Bibliotekos fondus papildė turtingos asmeninės kolekcijos, kurias padovanojo prof. P. Avižonio, prof. P. Raudonikio, prof. B. Šaulio, doc. J. Nemeikšos, prof. Vl. Lašo bei kt. artimieji.

Nuo 1960 m. Bibliotekos vedėju paskirtas K. Vaitkevičius. Bibliotekoje pradėtas dėstyti bibliografijos pagrindų kursas studentams. 1964 m. Bibliotekoje įsteigti 3 skyriai: Informacijos-bibliografijos, Skaitytojų aptarnavimo bei Spaudinių komplektavimo ir tvarkymo.

Kad KMA darbuotojams būtų patogiau, literatūra pradėta komplektuoti CMTL bei 20-yje katedrų. 1960 m. Bibliotekos filialas įsteigtas Kauno klinikinėje ligoninėje, kur buvo perkelta apie 3000 knygų, tačiau dėl patalpų stokos 1968 m. šis filialas panaikintas.

Nuo 1962 m. Bibliotekai vadovauti pradėjo O. Peikštenienė. 1964 m., išsikėlus į Vilnių Respublikinei bibliotekai, KMI Biblioteka liko vienintelė Kauno mieste, turinti gerai sukomplektuotą medicinos literatūros fondą ir gerą bibliografinę-informacinę bazę.

1969 m. pastačius naują Mokomąjį-laboratorinį korpusą, atidaryta nauja studentų

skaitykla. 1974 m. Bibliotekoje organizuojama informacinė tarnyba, kuri pradėjo teikti atrankinę informaciją katedroms. Tuo metu Bibliotekoje jau dirbo 30 darbuotojų.

Nuo 1976 m. Bibliotekos direktoriumi dirbo B. Kaluškevičius. Nuo 1983 m. Bibliotekoje pradėta automatozuota KMI mokslinių publikacijų apskaita, surinktos visos KMI darbuotojų publikacijos nuo 1950 m. 1980 m. įkurtas Mokslinės informacijos skyrius.

Sparčiai didėjo Bibliotekos fondai, kasmet vidutiniškai pasipildydavo per 20000 vienetų leidinių. Stengtasi komplektuoti visus lietuvių bei rusų kalbomis išleistus medicinos leidinius Lietuvoje bei buvusioje TSRS. 1990 m. Bibliotekos fonduose buvo per 850 tūkstančių leidinių. Paskelbus nepriklausomybę, Bibliotekos fondai gausiai pasipildė iš Vakarų šalių labdaros būdu gaunamomis knygomis.

1993 m. Bibliotekos direktore tapo M. Kretavičienė. Vykdant KMA struktūrų reformas, buvo reorganizuotas Informacijos centras: Mokslinės informacijos, Patentų bei Leidybos skyriaus kopijavimo sektorius sujungtas su biblioteka.

Didelis dėmesys skiriamas Bibliotekos kompiuterizavimo reikalams. 1993 m. KMA Bibliotekoje, vienoje pirmųjų Lietuvoje buvo pradėti automatizuoti Bibliotekos darbo procesai: nutiestas kompiuterinis tiltas bei instaliuota integrali informacinė bibliotekos sistema "Alise". Mokslinės informacijos skyriuje nuo 1992 m. pradėtos prenumeruoti kompiuterinės duomenų bazės "Current Contents", "Medline" disketėmis ir kompaktiniais diskais. Galima užsakyti straipsnių kopijų, remiantis "Current Contents" informacija. 1995 m. instaliuotas kompaktinių diskų serveris, kurio pagalba kompaktinius diskus galima skaityti kompiuterių tinkle, o per modeminį ryšį paieškas "Medline" galima atlikti visą parą. 1996 m. šio skyriaus kompiuterių tinklas prijungtas prie Interneto. Tai labai padidino informacijos gavimą iš viso pasaulio.

Kopijavimo sektoriuje lengvatinėmis sąlygomis kopijuojami dokumentai akademijos mokslininkams, pedagogams, studentams.

Patentų skyriuje tvarkomi dokumentai patentams, rac. pasiūlymams registruoti, atliekamos teminės patentų paieškos, teikiama patentinė informacija įvairiais klausimais.

Šiuo metu Bibliotekos fonduose saugoma per 880 tūkst. leidinių, 80%leidinių sudaro medicinos ir biologijos tematika. Bibliotekos paslaugomis naudojasi per 5000 skaitytojų.

1993 m. Biblioteka priimta nare į Europos medicinos bibliotekų ir inforamcijos asociaciją (EAHIL). Ši narystė išplėtė tarptautinius ryšius su daugeliu Europos universitetų. 1993 m. KMA Biblioteka patvirtinta PSO Dokumentacijos centru. Šis garbingas statusas suteikia galimybę gauti visus PSO dokumentus ir leidinius, naudotis šios organizacijos duomenų bazėmis.

Bibliotekos darbuotojai dalyvauja tarptautiniuose Tempus Phare, PSO, Soroso fondo projektuose, taip pat Lietuvos integraliosios bibliotekų sistemos (LIBIS) kūrimo procese.

Bibliotekos personalas:
M. Kretavičienė, Bibliotekos direktorė
A. Apanavičiūtė, Abonemento sk. vedėja
O. Gvazdaitienė, Skaityklų sekt. vedėja
M. Jarašauskienė, Bibliografijos sk. vedėja
A. Kučytė, Kopijavimo sekt. vedėja
D. Lišauskaitė, Patentų sk. vedėja
S. Marijošienė, Spaudinių saugojimo sk. vedėja
I. Rimkienė, Spaudinių komplektacijos sk. vedėja
L. Šaferienė, Mokslinės informacijos sk. vedėja
J. D. Trapidienė, Skaitytojų aptarnavimo sk. vedėja

Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejus

Šiandieninio Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejaus ištakos siekia 1936 m. Tais metais gegužės 23 d. Lietuvos vaistininkų draugija (LVD) savo metiniame susirinkime svarstė provizoriaus padėjėjo A. Mačiaus pasiūlymą steigti senovės Lietuvos vaistinės muziejų. Šiam pasiūlymui LVD Centro valdyba pritarė ir sudarė muziejaus steigimo komisiją, į kurią išrinko provizorius - A. Mačių, K. Grybauską, P. Stakelę, J. Žemaitį ir J. Makauskį.

Komisija po keleto posėdžių išsiuntinėjo prašymus visoms Lietuvos vaistinėms prisidėti prie muziejaus kūrimo. Viena pirmųjų šia idėja susižavėjo provizorė V. Augustaitienė (Geldneraitė), senos Telšių farmacininkų giminės atstovė. Ji perdavė muziejui daug vertingų eksponatų- didelę biblioteką, herbariumus, senus laboratorijos indus, 1797 m. Telšių vaistinės receptūrinį stalą.

Tačiau muziejaus kūrimo darbai sustojo, nes nebuvo tinkamų patalpų, o visi gauti eksponatai buvo kaupiami LVD būstinėje Kaune, Donelaičio g.19. 1937 m. balandžio mėn. LVD Centro taryba nusprendžia išnuomoti muziejui atskirą patalpą. 1937 m.gegužės 29 d. LVD Centro tarybos pirmininkas J. Makauskis praneša, kad patalpos jau išnuomotos nuo liepos 1 d., o muziejaus komisija baigia surašinėti turimus eksponatus ir restauruoti baldus.

Iš finansinės LVD iždininko A. Mačiaus ataskaitos matyti, kokios lėšos buvo skirtos muziejaus steigimui: 1936 m. išleista 313,05 Lt, 1937 m. išleista 877,60 Lt, 1938 m. - 64,50 Lt, nors buvo skirta 750 Lt. Taigi muziejaus steigimo darbai nutrūko, nors lėšų ir buvo. Priežastis labai paprasta - neatsirado tikro entuziasto, kuris būtų ėmęsis muziejaus reikalų.

1940 m. okupavus Lietuvą sovietams, buvo likviduota LVD, o eksponatai pervežti į vieną iš 8 tuomet Kaune veikusių vaistų sandėlių. 1941 m. vokiečiams okupavus Lietuvą, tas vaistų sandėlys panaikinamas, o eksponatai perkeliami į Farmacijos direkcijos patalpas Kęstučio g. 63. Ten eksponatai išbuvo iki karo pabaigos.

Po karo Vyr. farmacijos valdybą iškėlė į Vilnių. Eksponatai buvo perduoti Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakulteto farmacijos skyriui, kuriam vadovavo prof. B. Šiaulis. Didesni daiktai ir baldai buvo sudėti fakulteto rūsyje, kiti pateko į profesoriaus kabinetą.

1946 m. potvynio metu, Medicinos fakulteto rūmai buvo apsemti ir rūsiuose buvusius eksponatus apgadino vanduo.

1957 m. mirus prof. B. Šiauliui, Farmacinės chemijos katedros vedėjas doc. V. Brasiūnas rastus profesoriaus kabinete senus vaistinės indus, svarstykles ir knygas perdavė dėstytojui A. Kaikariui, kuris skaitė farmacijos istorijos paskaitas. "Tai buvo stimulas pradėti rinkti senus daiktus iš vaistinių", - prisimena doc. A. Kaikaris.

1965 m. buvo įkurta Lietuvos farmacininkų mokslinės draugijos farmacijos istorijos sekcija.

Po truputi kaupėsi eksponatų. Daug jų surinko pats doc. A. Kaikaris, daug atveždavo vaistininkai, dėstytojai ir studentai neakivaizdininkai.

Taip gimė idėja sukurti muziejų, kuriame studentams farmacininkams būtų galima parodyti kaip seniau dirbo vaistininkai.

1964 m. iš Vyriausios farmacijos valdybos buvo gautas leidimas perimti iš vaistinių nenaudojamus senus daiktus ir prietaisus. Visi surinkti daiktai buvo laikomi Farmacijos fakulteto koridoriuje stovinčiose spintose. Netrukus jiems ėmė trūkti vietos. 1973 m. Medicinos instituto rektoriui akad. Z. Januškevičiui ir fakulteto dekanui prof. A. Praškevičiui pritarus, centrinių rūmų III aukšto hole įrengiama patalpa muziejui (19 m^2). Čia buvo eksponuojama apie 1000 eksponatų.

1975 m. pavasarį atsirado galimybė išplėsti muziejaus patalpas. Po remonto 1975 m. rugsėjo 26 d. duris atvėrė Lietuvos farmacijos muziejus. Jame etnografiniu principu buvo įrengta ekspozicija "XIX a. Lietuvos miesto vaistinė".

1971 m. KMI Mokomajame laboratoriniame korpuse (Eivenių g. 4), panaudojant prof. A. Vileišio ir doc. V. Siudiko sukauptus eksponatus, buvo įkurtas Kauno medicinos instituto Istorijos muziejus. Doc. V. Siudikas išplėtė ekspoziciją ir 1979 m. muziejus buvo pavadintas Medicinos istorijos muziejumi.

1976 m. sausio 26 d. Kauno miesto valdžia skyrė Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejui namą Rotušės aikštėje. Po tyrimų paaiškėjo, kad tai XVI a. pirklio namas, kuriame vėliau pagal archyvinius duomenis gyveno ir vaistininkas. 1982 m. pabaigoje namo restauracijos projektas buvo baigtas ir prasidėjo jo restauracija.

1985 m. vasario 1 d. Lietuvos SSR Ministrų Taryba nutarė Kauno medicinos institute įkurti Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejų. Muziejaus direktoriumi buvo paskirtas T. Mekas.

Baigus restauravimo darbus, 1987 m. lapkričio 5 d. muziejus buvo atidarytas.

Jis įkurtas sujungus Kauno medicinos institute veikusį Farmacijos muziejų (vadovas doc. A. Kaikaris) ir Medicinos istorijos muziejų (vadovas doc. V. Siudikas).

Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejuje 1996 m. buvo 11187 eksponatai. Bendras ekspozicijos plotas - 500 m^2.

Muziejuje veikia du skyriai: Lietuvos medicinos istorijos ir Lietuvos farmacijos istorijos.

Medicinos istorijos skyriaus ekspozicija atspindi medicinos raidą Lietuvoje nuo seniausių laikų iki mūsų dienų.

Medicinos ištakos prasideda liaudies medicinoje. Su lietuvių liaudies medicinos naudotais gydymo būdais galima susipažinti, lankant Lietuvos žiniuonės kampelį.

Daugiau kaip 300 metų Lietuvoje chirurginę pagalbą teikė barzdaskučiai. Jų veikla atsispindi ekspozicijoje "Barzdaskučių cechai Lietuvoje XVI-XIX a". Čia yra barzdaskučių įrankiai, iš Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Anatomijos katedros gautos kaukolės su trepanacijos žymėmis.

Iki 1842 m. Lietuvos gyventojams stacionarinė pagalba buvo teikiama prie bažnyčių ir vienuolynų įkurtose špitolėse. Jose vienuolės ir vienuoliai (dažniausiai gailestingosios seserys ir rokitai) ne tik gydė ligonius, bet ir slaugė paliegėlius, invalidus ir elgetas. Kaip jose buvo gydomi ligoniai, matyti muziejuje įrengtoje ekspozicijoje "Vienuolių gailestingųjų seserų (šaritiečių) špitolėje".

Muziejuje eksponuojami I nepriklausomos Lietuvos Sveikatos departamento pirmojo direktoriaus, ausų, nosies ir gerklės ligų gydytojo J. Aleknos (1873-1952), pirmosios lietuvės akių ligų gydytojos V. Janulaitytės-Alseikienės (1883-1971), gydytojos stomatologės S. Prapuolenytės-Čerkeliūnienės (1892-1979) kabinetai bei gydytojo S. Laurinavičiaus (1892-1978) rentgeno kabinetas. Čia yra tiesioginio kraujo perpylimo aparatai, kuriais prof. V. Kuzma 1923 m. , prof. P. Mažylis 1926 m. atliko pirmuosius kraujo perpylimus Kauno miesto ir Kauno Raudonojo Kryžiaus ligoninėse. Parodyti gydymo ir profilaktikos įstaigų, kurortologijos, mokslinio tyrimo institutų ir Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto veikla.

Muziejuje nušviečiama aukštojo medicinos mokslo istorija Kaune: tai Aukštųjų kursų Medicinos skyriaus (1920-1922), Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakulteto (1922-1950), Kauno medicinos instituto (1951-1989), nuo 1989 m.- Kauno medicinos akademijos veikla. Čia eksponuojami Medicinos fakultete naudoti aparatai, KMI ir KMA mokslininkų sukurti prietaisai, akademikams V. Lašui ir Z.Januškevičiui įrengti memorialiniai kampeliai.

Muziejaus farmacijos skyriaus pagrindinė ekspozicija - "XIX a. Lietuvos miesto vaistinė". Ją sudaro receptūrinis kambarys, koktorija, vaistingųjų medžiagų atsargų kambarys, laboratorija ir rūsys.

Svarbiausia vaistinės patalpa - receptūrinis kambarys, kuriame buvo priimami gydytojų receptai, gaminami vaistai, parduodamos įvairios farmacinės ir medicininės prekės. Receptūrinį kambarį vaistinės savininkas stengdavosi įrengti kuo gražiau ir prabangiau, norėdamas pritraukti kuo daugiau žmonių, sukelti didesnį pasitikėjimą vaistine ir joje gaminamais vaistais. Kitoje, ne mažiau svarbioje patalpoje - koktorijoje buvo distiliuojamas vanduo, gaminami užpilai ir nuovirai, smulkinama augalinė žaliava, atliekami kiti vaistų gamybos procesai. Jeigu vaistinėje neatsirasdavo atskiros patalpos vaistinės vedėjui, dažniausiai koktorijoje jis įsirengdavo raštvedybos vietą, kur ir tvarkydavo vaistinės apskaitos dokumentaciją, kitas vaistų gamybos knygas.

Vaistinėje turėjo būti ir vaistingųjų medžiagų atsargų kambarys (materialinis), kuriame buvo saugomos stipriai veikiančios medžiagos, nuodai ir kitų vaistingųjų medžiagų atsargos.

Didesnėse miesto vaistinėse būdavo laboratorijos, nes vaistinės pačios gamindavo įvairius joms reikalingus preparatus. Čia eksponuojama garinė Galeno preparatų gamybos linija ir hidraulinis presas, naudoti Kauno Raudonojo Kryžiaus vaistinės laboratorijoje, dražiravimo katilas, tablečių mašina, granuliatorius, variniai perkoliatoriai iš chemijos

farmacijos laboratorijos “SANITAS”.

Vaistinės rūsyje buvo laikomos tos medžiagos, kurioms saugoti reikia žemesnės temperatūros (aliejai, įvairių gyvulių ir žvėrių taukai). Rūsyje buvo atliekamos ir kai kurios technologinės operacijos (žaliavos smulkinimas, tepalų gamyba).

Visi farmacijos skyriuje eksponuojami daiktai: baldai, stikiliniai, fajansiniai indai, svarstyklės, grūstuvės, įvairūs prietaisai ir aparatai, farmakopėjos ir manualai (vaistų gamybos knygos) surinkti iš Lietuvos vaistinių ir farmacininkų.

Muziejuje įrengta ir ekspozocija, atspindinti farmacijos raidą Lietuvoje.

Muziejaus personalas

T.A.Mekas, direktorius
A.Bagdonavičius, med. m. dr., vyr.moksl.bendr.
V.Gudienė, Farmacijos istorijos skyriaus vedėja
A.Kaikaris, doc.,moksl.konsultantas
M.Karkauskaitė, bibliotekininkė
L.Kuzmickienė, moksl.bendr.
R.Minevičius, fondų vedėjas
A.Petronytė, vyr.moksl.bendr.
V.Siudikas, doc.,Medicinos istorijos skyriaus vedėjas
V.Svinkūnas, vyr.moksl.bendr.
Z.Šimaitienė, moksl.bendr.
Ž.Vilkaitienė, moksl.bendr.

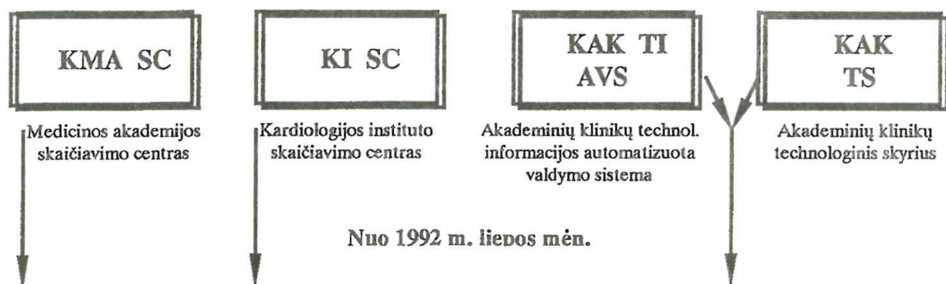
KMA Jungtinis skaičiavimo centras

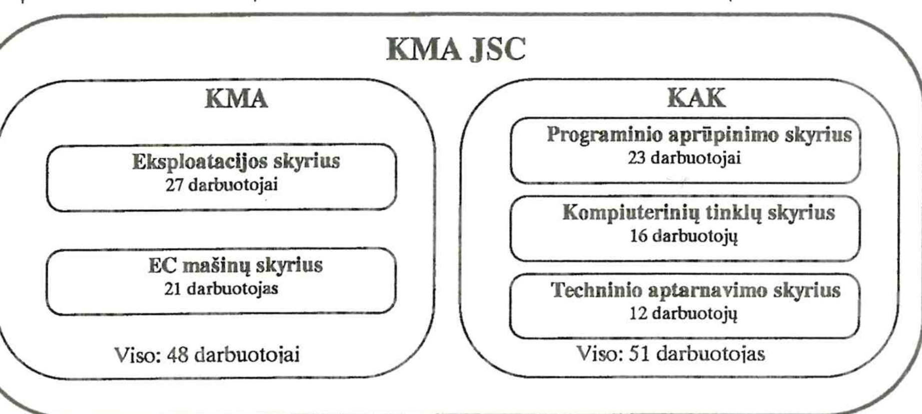
Siekiant optimaliai panaudoti Kauno medicinos akademijos, Kardiologijos instituto, Kauno akademinių klinikų technologinės informacijos automatizuotos valdymo sistemos ir Akademinių klinikų technologinio skyriaus techninius ir programinius duomenis bei racionaliai paskirstyti kompiuterių specialistų pajėgas, 1992 metais sukurtas vieningas Kauno medicinos akademijos Jungtinis skaičiavimo centras (JSC). Medicinos akademijos JSC dalį sudarė du dideli ir daug mažų padalinių. Kauno akademinių klinikų JSC dalį sudarė trys dideli padaliniai, daug mažų padalinių. 1995 metais JSC reorganizuotas, buvo pakeista JSC struktūra ir sumažintas etatų skaičius. JSC dirba vieningai, sprendžiant KMA ir KAK problemas.

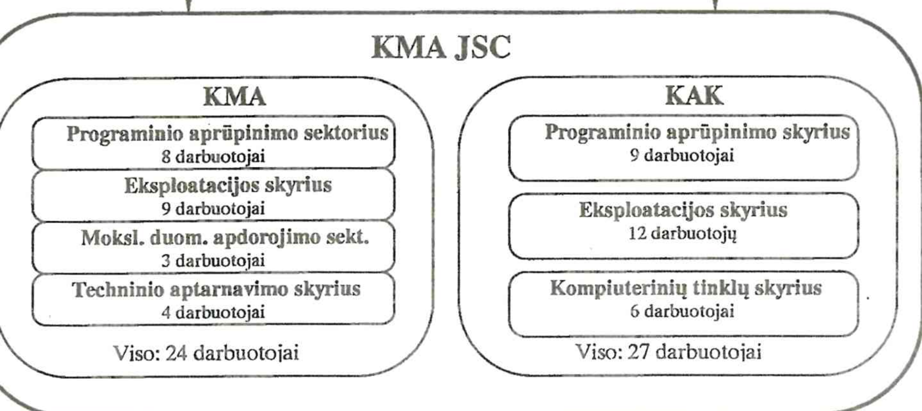
JSC tiria akademijos ir klinikų kompiuterizacijos reikmes, padeda formuoti kompiuterizacijos kryptis. JSC kompiuterinių tinklų specialistai prisijungia prie pagrindinių kompiuterių tinklų (INTERNET), įrengia kompiuterinių tinklų darbo vietas. JSC kuria informacines sistemas (pvz.:buhalterijos, personalo ir planavimo skyrių automatizavimas, darbuotojų publikacijų automatizuota sistema, klinikų vaistinės automatizuota informacinė sistema, klinikų ir poliklinikos statistinės informacijos informacinės sistemos ir t.t.). Informacinių sistemų poreikis nuolat didėja. Kuriamos vieningos tinklinės informacinės sistemos. Jie prižiūri KMA bibliotekos ir informacinės grupės informacines sistemas, apdoroja mokslinius kompiuterinius duomenis. JSC maketavimo grupė atlieka akademijos ir klinikų darbuotojų užsakymus, padeda leisti laikraštį "Ave Vita".

Akademijoje ir klinikose yra daug bendrų lokalinių kompiuterinių tinklų. KMA centriniuose rūmuose funkcionuoja kompiuterių tinklas, aptarnaujantis buhalteriją, personalo skyrių, planavimo skyrių, rektoratą, dekanatus. Dirba bibliotekos lokalus kompiuterių tinklas. Mokomajame - laboratoriniame korpuse įrengtos dvi kompiuterių mokymo klasės, kuriose rengiami studentai, rezidentai, organizuojami kompiuteriniai mokymo kursai. Šiame korpuse dirba informacinės grupės kompiuterių tinklas, įgalinantis gauti sistemos MEDLINE informaciją (taip pat ir modeminiu ryšiu) ir informacinės sistemos CURRENT CONTENTS informaciją. Klinikose yra klinikų administracijos, buhalterijos ir vaistinės tinklai. Jungtinio skaičiavimo centro kompiuterių tinklas dirba kaip integruojanti grandis, sprendžiant bendrai KMA ir KAK poreikius. Jame yra pagrindinės ryšių magistralės. Į vieningą sistemą šiuo metu sujungti: klinikų buhalterijos kompiuterių tinklas (taip pat planavimo ir personalo skyrius), vaistinės kompiuterių tinklas, kanceliarija bei administracijos tinklas. Realizuojamas radijo modeminis ryšys tarp akademijos ir klinikų kompiuterinių tinklų. KMA kompiuterių vartotojai galės naudotis bemodeminio elektroninio pašto bei pasaulinio kompiuterių tinklo INTERNET paslaugomis, KMA, JSC ir KAK tinklai galės keistis duomenimis. Numatoma į šią vieningą sistemą įjungti mokomajame - laboratoriniame korpuse esančias mokymo klases bei informacinė grupės kompiuterių tinklą. Laimėjus TEMPUS programos finansavimą, KAK įrengtas Podiplominių studijų centras - pajėgus kompiuterių kompleksas. Jis taip pat taps integruota bendros kompiuterinių tinklų sistemos dalimi su tiesioginiu išėjimu į INTERNET. Jame besitobulinantys specialistai galės naudotis pasaulinėmis bibliotekomis, turės ryšį su akademijos biblioteka bei informacine grupe. Šalia klasės esančioje auditorijoje galima naudotis šiuolaikinėmis video-, audiopriemonėmis ir projekcine aparatūra.

KMA JSC STRUKTŪROS EVOLIUCIJA

Centro darbuotojai:
K. Šimatonis, KMA JSC viršininkas
S. Grigalius, KMA Programinio aprūpinimo sektoriaus viršininkas
M.Meškauskas, KAK Eksploatacijos skyriaus viršininkas
A.Panevėžys, KAK Kompiuterinių tinklų skyriaus viršininkas
R Ramanauskas, KMA Techninio aptarnavimo skyriaus viršininkas
A.Rašymas, KMA Eksploatacijos skyriaus viršininkas
G.Šelepen, KAK Programinio aprūpinimo skyriaus viršininkas

Kauno medicinos akademijos ligoninė-Kauno akademinės klinikos

Sumanymas statyti šiuolaikinę ligoninę Kaune, laikinojoje Lietuvos sostinėje, kilo šio amžiaus trečiajame dešimtmetyje. To meto žymūs visuomenės atstovai-profesoriai P. Avižonis, Vl. Lašas, V. Kuzma, J. Staugaitis, K. Oželis, A. Gudavičius ir kiti norėjo sukurti lietuviškąją gydytojų ruošimo mokyklą ir pagerinti kvalifikuotos medicinos pagalbos būklę Lietuvoje.

Principinis sprendimas statyti klinikas buvo priimtas 1936 m., ir jau 1937 m. liepos 15 d. pagal prancūzų inžinierių Urbain Cassan ir Elie Ouchanoff projektą buvo pradėtos statybos, kurios truko 2 metus, nors keltis į klinikas pradėta tik 1940 m. birželyje. Klinikose tuo metu buvo 650 lovų.

Pirmuoju klinikų direktoriumi, dar statybos laikotarpiu, buvo paskirtas prof. K. Oželis. 1941 m. birželio mėnesį, prasidėjus vokiečių okupacijai, klinikose įsikūrė vokiečių karo ligoninė. Po trejų metų pasitraukus vokiečiams, klinikos kurį laiką buvo sovietinės kariuomenės žinioje. Karo metais buvo išgrobstyta daug klinikų turto.

Po II pasaulinio karo klinikos pradėjo funkcionuoti 1946 m., į jas kėlėsi vis nauji skyriai - terapijos, akušerijos ir ginekologijos, chirurgijos, ftiziatrijos ir kiti.

Akušerijos ir ginekologijos klinikoje plačiai organizacinę, mokslinę ir pedagoginę veiklą plėtojo profesorius, vėliau akademikas Pr. Mažylis. Be jo šioje klinikoje dirbo žymūs akušeriai ginekologai: doc. E. Taranuskas, doc. A. Svygrys, prof. V. Sadauskas ir kt. Kai kurie iš jų sėkmingai darbuojasi ir dabar. Akušerijos ir ginekologijos klinikos darbo sąlygos ypač pagerėjo 1971 m., pastačius naują 320 lovų akušerijos ir ginekologijos korpusą.

Kauno akademinių klinikų terapijos skyriuose savo veiklą pradėjo tokie žymūs mokslininkai ir specialistai kaip akademikas Z. Januškevičius, profesoriai A. Baubinienė, J. Petrauskienė, P. Zabiela ir kt.

Sparčiai vystėsi chirurgija. Iš pradžių buvo 2 skyriai - fakultetinės ir hospitalinės chirurgijos katedrų bazė, kuriems vadovavo gyd. J. Jaržemskas ir A. Stropus. Buvo atliekamos tuo metu labai sudėtingos operacijos - abdominalinės chirurgijos, urologinės,

ortopedinės operacijos, torakotomijos, kaukolės trepanacijos, operacijos dėl tuberkuliozės ir kt., tačiau nesant antibiotikų, tobulo nuskausminimo, infuzoterapijos ir kt., mirštamumas buvo didelis.

Ilgainiui buvo įkurti nauji profiliniai skyriai - 1946 m. akių ligų, 1948 m. vaikų traumatologijos ir ortopedijos, 1951 m. neurochirurgijos ir chirurginės stomatologijos, 1953 m. suaugusiųjų traumatologijos, 1959 m. torakalinės chirurgijos, 1969 m. atskiras kardiochirurgijos, 1972 m. plaučių tuberkuliozės chirurgijos, respublikinis nudegimų ir kiti skyriai. Skyriai buvo sujungiami ir atskiriami, keitėsi jų pavadinimai, kai kurie išsikėlė iš KAK, tačiau operacinės medicinos skyriai ir dabar sudaro didelę KAK dalį (870 lovų).

Operacinės medicinos skyriuose dirbo daug žymių specialistų: doc. A. Stropus, doc. J. Jocius, doc. J. Nemeikša, doc. J. Jaržemskas, doc. S. Žilinskas, prof. S. Čepulis, prof. J. Brėdikis, prof. L. Klumbys, prof. E. Daktaravičienė, doc. J. Karaliūnas, prof. E. Rimša, doc. V. Rusteika, doc. P. Girdžius, prof. V. Urmonas, prof. A. Dumčius, prof. A. Smailys ir daugelis kitų. Kai kurie iš jų tebedirba iki šiol.

KAK specialistai visada buvo tarp pirmaujančių šalyje, sparčiai buvo įdiegiami nauji diagnostikos ir gydymo metodai. 1948 m. gyd. A. Stropus pirmasis Lietuvoje atliko transtorakalinę operaciją, 1951 m. - pirmąsias lobektomijas ir pulmonektomijas, 1955 m. gyd. V. Mikalauskas pirmasis Pabaltyjyje įdiegė endotrachėjinę narkozę, 1955 m. buvo atlikta pirmoji totalinė stemplės plastika, 1958 m. prof. J. Brėdikis atliko pirmąją Lietuvoje mitralinę komisurotomiją, 1961 m. pradėjo širdies elektrostimuliaciją, 1963 m. buvo įdiegta dirbtinė kraujo apytaka, 1971 m. atliktas pirmasis arteriokoronarinis šuntavimas. Šį sąrašą būtų galima tęsti ir tęsti.

Nuo 1945 08 01 universitetinių klinikų direktoriumi buvo paskirtas gyd. P. Jašinskas, išdirbęs šiose pareigose 41 metus. Jis ne tik atstatė klinikas, bet ir labai jas išplėtė.

1966 m. buvo pastatytas 200 lovų neurochirurgijos korpusas, 1971 m. - 320 lovų akušerijos ir ginekologijos, 1975 m. - 240 lovų akių ligų, 1976 m. - 140 lovų kardiologijos, 1985 m. - 120 lovų neurochirurgijos korpusai, 1985 m. - 200 vietų valgykla-kavinė ir parduotuvė darbuotoajms, ūkiniai pastatai. Klinikose jau buvo 2400 lovų.

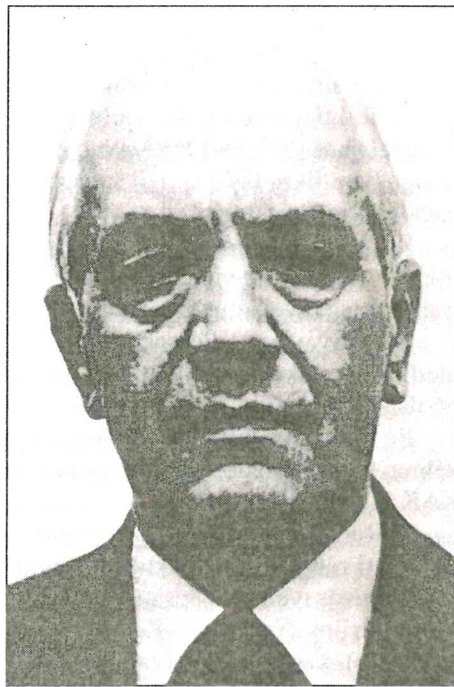
Per klinikų egzistavimo laikotarpį ne kartą keitėsi jų pavadinimas. Iki 1948 m. jos buvo vadinamos Vytauto Didžiojo universiteto klinikomis, po to iki 1952 m. - Srities klinikine ligonine, iki 1983 m. - Respublikine klinikine ligonine, iki 1986 m. - Klinika prie SAM KMI, iki 1990 m. - P. Jašinsko klinika, vėl Respublikine klinikine ligonine, ir nuo 1990 12 22 gavo dabartinį - Kauno akademinių klinikų pavadinimą.

Po gyd. P. Jašinsko mirties, jo pradėtą darbą tęsė A. Vinkus, vėliau L. Kondrotas. Nors keitėsi pavadinimai ir vadovai, klinikų funkcija nedaug tesikeitė. Tai buvo didžiausia Lietuvos ligoninė, teikianti specializuotą medicinos pagalbą Kauno krašto ir visos šalies gyventojams.

Pastaraisiais metais klinikos pereina nuo stambios regioninės į universitetinės (akademinės) ligoninės statusą. Pagal Lietuvos Respublikos Sveikatos priežiūros įstaigų Įstatymą (1996 06 06 Nr. 1-1367) ir 1995 12 05 patvirtintas Kauno medicinos akademijos ligoninės "Kauno akademinės klinikos" įstatais, Kauno akademinės klinikos (toliau KAK) yra Kauno medicinos akademijos (toliau KMA) dalinys - ligoninė, kurioje mokomi ir tobulina profesinius įgūdžius medicinos specialybių studentai, rezidentai, plėtojamas medicinos mokslas.

Sveikatos priežiūros srityje KAK atlieka tretinio lygio stacionarinę ir ambulatorinę asmens sveikatos priežiūrą, teikia nustatytas prevencinės, atstatomosios medicinos pagalbos, slaugos, medicininės reabilitacijos, socialines, sveikatos mokymo ir asmens

Prof. K.Oželis

Doc. P. Jašinskas

Dr. A. Vinkus

Doc. L. Kondrotas

sveikatos ekspertizės paslaugas.

KAK steigėjais šiuo metu laikoma Sveikatos ministerija ir KMA.

Svarbiausi KAK uždaviniai yra:

1. Teikti Lietuvos Respublikos gyventojams specializuotą medicinos pagalbą. Atsižvelgiant į tai, kad KAK yra ne tik sveikatos priežiūros, bet ir mokslo bei mokymo įstaiga, tam tikrą ligonių dalį sudaro ligoniai, kuriems reikalinga kvalifikuota medicinos pagalba (antrinio lygio).

Kai kurie KAK skyriai (neurochirurgijos, veido ir žandikaulių chirurgijos, akių ligų ir kai kurie kiti) yra vieninteliai Kauno krašte arba net ir šalyje, todėl juose teikiama visų lygių asmens sveikatos priežiūra.

2. Dalyvauti medicinos specialistų rengime ir tobulinime. KMA ir aukštesniųjų medicinos mokyklų studentai daugumą klinikinių disciplinų išmoksta KAK. KAK yra nuolatinė rezidentų ruošimo bazė.

Be to, KAK vyksta ir podiplominis specialistų ruošimas, organizuojami kvalifikacijos kėlimo kursai, stažuotės gydytojams ir slaugos personalui. Kai kurie specialistai stažuojasi KAK individualia tvarka.

3. Ruošti ir aprobuoti priemones gyventojų sergamumui ir mirštamumui mažinti, dalyvauti rengiant profilaktikos programas.

Lietuvos sveikatos apsaugos ministerija KAK yra patvirtinusi tarptautinį audiologijos ir foniatrijos (vad. doc. K. Povilaitis), respublikinius oftalmologijos (vad. prof. V. Jašinskas), kardiologijos (vad. prof. P. Zabiela), endokrinologijos (vad. prof. V. Lašas), nudegimų (vad. gyd. O. Klebanovas), neurochirurgijos (vad. prof. L. Klumbys) ir kitus centrus.

KAK yra įsikūrusios Lietuvos akušerių ir ginekologų, endokrinologų, kardiologų, nudegimų chirurgų, neurochirurgų, oftalmologų, stomatologų ortopedų, veido ir žandikaulių gydytojų, Lietuvos sergančiųjų epilepsija ir jų globėjų reabilitologų asociacijos, tarptautinės lygos prieš epilepsiją Lietuvos skyrius, Maltos ordino tarnyba ir kitos visuomeninės organizacijos.

KAK vykdomosios valdžios funkcijas atlieka Direktorių valdyba, vadovaujama

KAK direktorių valdyba 1997 m.

Generalinio direktoriaus, 3 Direktorių klinikiniam darbui: direktorius konservatyviai medicinai, direktorius operacinei medicinai, direktorius motinos ir vaiko sveikatos priežiūrai, direktorius slaugai, direktorius ūkio ir inžinerijos reikalams.

1996 m. Kauno akademinėse klinikose buvo 23 profilinės klinikos, 48 stacionariniai skyriai su 2210 lovų, 6 reanimacijos ir intensyviosios terapijos skyriai, konsultacinė poliklinika su 6 skyriais (suaugusiųjų, vaikų, kardiologijos, stomatologijos, nervų sistemos ligų ir moterų konsultacija), pagalbiniai-diagnostiniai padaliniai (klinikinė, biochemijos, mikrobiologijos, imunologijos, histologijos ir citologijos laboratorijos, rentgeno ir rentgenoterapijos, spindulinės diagnostikos skyriai, operacinės, dantų protezavimo laboratorija, fizinės medicinos ir reabilitacijos, funkcinės diagnostikos padaliniai ir kt.). KAK yra vaistinė, medicinos technikos tarnyba, kraujo perpylimo skyrius, higienos ir epidemiologijos, dezinfekcijos ir sterilizacijos padaliniai.

Kauno akademinės klinikos turi didžiulį ūkį, savo ūkio aprūpinimo ir technines tarnybas, statybos ir remonto, transporto skyrius, skalbyklą ir kt.

Aptaranujamos teritorijos atžvilgiu KAK veiklą sunku vienareikšmiai apibūdinti. Pokario metais KAK buvo skirta srities ligoninės funkcija, buvo paskirta Kauno zona (dabar kraštas), kuriai priklausė 12 rajonų. Plečiantis Kauno akademinėms klinikoms, naujoms specializuotos medicinos pagalbos sritims, kuriantis respublikiniams centrams, aptarnaujamos teritorijos sąvoka prarado savo konkrečią išraišką. Daugelio sričių aptarnaujamos teritorijos ribos smarkiai išsiplėtė. KAK teikiama neurochirurginė pagalba, KAK nudegimų bei veido ir žandikaulių chirurgijos skyriai yra vieninteliai šalyje, KAK Akių ligų klinikoje sutelkta visa vitralinė chirurgija, KAK Perintologijos centras kuruoja ir Klaipėdos bei Šiaulių kraštus, už Kauno krašto ribų teikiama endokrinologinė, kardiologinė ir kitų rūšių medicinos pagalba.

90% ambulatorinės ir 80,2% stacionarinės pagalbos KAK teikia Kauno m. ir Kauno krašto gyventojams, kurie sudaro 30,7% šalies gyventojų.

1996 m. KAK iš viso buvo 6051 etatų, dirbo 767 gydytojai, 1917 slaugos personalo. Didelis dėmesys yra skiriamas gydytojų ir slaugos personalo kvalifikacijai. Šiuo metu 28,8 % KAK gydytojų turi aukščiausią, 36,5% pirmąją ir 20,5% antrąją kvalifikacinę kategoriją. Kai kuriose specialybėse dirba tik aukščiausios ir pirmosios kategorijos gydytojai.

Nors ir anksčiau KAK veikė daugelis klinikinių KMA katedrų, buvo mokomi studentai ir dirbamas mokslinis darbas, tačiau KAK daugiausia vykdė stambios regioninės, iš dalies ir respublikinės ligoninės funkcijas. Vieni daugiau gydė, nors kartais stokojo teorinių žinių, ypač naujovių, kiti mokė, tačiau ne visada galėjo tai pademonstruoti praktikoje, treti dirbo mokslinį darbą, atitrūkę nuo praktinės medicinos. Aišku, ir tuo metu buvo iškilių asmenybių, kurios mokėjo viską, nes geras specialistas - tik visapusiškas specialistas.

1989 m. atkuriamajame Lietuvos Gydytojų Sąjungos suvažiavime buvo priimtos dvi svarbios rezoliucijos:

1. Sukurti naują Lietuvos nacionalinę sveikatos koncepciją, nusakančią visos Lietuvos sveikatos apsaugos sistemos reformas, jų kryptis ir strategiją.

2. Atlikti aukštųjų medicinos studijų reformą pagal sovietmečiu prarastą Europos aukštųjų medicinos studijų modelį.

Šios abi rezoliucijos mus įpareigojo visapusiškai integruoti pagrindines medicinos aukštosios medicinos mokyklos funkcijas: studijas, mokslą ir gydymo meną.

Pirmasis žingsnis šia linkme buvo žengtas 1990 12 22 Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. 442 - klinikoms suteikiant (t.y. grąžinant) Kauno akademinių klinikų statusą.

Po to sekė ilgas, kruopštus, sunkus ir sudėtingas darbas.

1993 10 19 Lietuvos Respublikos Seimas savo nutarimu Nr. 1-282 patvirtino Kauno medicinos akademijos Statutą, pagal kurį Kauno akademinės klinikos vėl tapo neatskiriamas, vienas svarbiausių Kauno medicinos akademijos dalinių. Galiausiai 1995 12 05 Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministras ir Kauno medicinos akademijos Rektorius patvirtino Kauno medicinos akademijos ligoninės "Kauno akademinių klinikų" Įstatus.

Šis reintegracijos procesas turėjo ne tik šalininkų, bet ir priešininkų. Vieni dėl nenoro ką nors keisti, kiti - nesuprato problemos, treti - dėl savanaudiškų paskatų visokeriopai trukdė. Sunkiausia buvo pakeisti mąstyseną.

Nepatenkinamai vykstant integracijos procesui, 1995 01 01 buvo pakeista beveik visa Kauno akademinių klinikų vadovybė, nors dauguma naujųjų vadovų anksčiau buvo dirbę administracinį darbą ir gerai pažinojo klinikas.

Buvo pasirinkti jauni,nusiteikę dirbti, protingi, veiklūs, iniciatyvūs žmonės. Tai direktorius konservatyviajai medicinai doc. R. Sakalauskas, direktorius operacinei emdicinai V. Kriauza (pastarajam perėjus dirbti į Sveikatos apsaugos ministeriją, jo vietoje paskirtas doc. D. Pavalkis), direktorius motinos ir vaiko sveikatos priežiūrai K. Levišauskas.

KAK reforma prasidėjo 1991 m., tačiau ilgą laiką vyko gana vangiai, apsiribojant daugiau deklaratyviniais ir kosmetiniais veiksmais. Naujoji KAK administracija ėmėsi įgyvendinti šią reformą iš esmės. Buvo parengta KAK reformos srategija. Strateginis reformos tikslas buvo - suformuoti europinio standarto universitetinės sveikatos priežiūros institucijas, efektyviai medicinos praktikos, mokymo ir mokslo veiklai. Reforma buvo numatyta visose KAK veiklos srityse ir turėjo apimti valdymo, ekonomikos, klinikinės veiklos reformas, mokslo studijų ir medicinos praktikos integraciją. Pradėti įgyvendinti svarbiausi reformos uždaviniai:

1. Gyventojų sveikatos poreikių tenkinimas, užtikrinant medicinos progresą ir kadrų ruošimą, nepakenkiant darbuotojų socialiniams ir materialiniams interesams.
2. Kiekvienam gydytojui sudaryti galimybę dirbti visose trijose darbo sferose - tapti mokytoju ar mokslininku, atitinkamai nustatant ir atlyginimą už darbą.
3. Vadovaujantis Vakarų Europos studijų principais, studentus mokyti klinikose, gerinti jų ruošimą.
4. Pagal Vakarų Europos medikų patirtį - išlaisvinti medikus nuo bereikalingo rankų darbo.
5. Gydytojų ir slaugos personalo prestižo atstatymas.
6. Medicinos mokslo skatinimas, priartinant jį prie praktinės medicinos.
7. KAK funkcijų plėtimas, įdiegiant naujas specializuotas medicinos pagalbos sritis.
8. KAK restruktūrizacija, pašalinant disproporcijas tarp dalinių.
9. Valdymo tobulinimas, valdymo aparato mažinimas.
10. Ekonominio tikslingumo principo įdiegimas.
11. Konkurencijos su kitomis sveikatos priežiūros įstaigomis išlaikymas, rinkos sveikatos paslaugoms užsienyje paieškos.

Prieš pradedant reformą, išsamiai išsiaiškinome situaciją, resursus ir galimybes, numatėme prioritetinius uždavinius, nustatėme problemų sprendimo eiliškumą, sudarėme konkretų veiklos planą.

Atsižvelgiant į Nepriklausomos Lietuvos pertvarkymus ir įsisenėjusias problemas, artėjančią draudiminę mediciną ir kitus veiksnius, gerai supratome, kad laikas, skirtas

reformoms, nėra labai ilgas. Todėl sprendėme visas problemas, tačiau pradėti reikėjo nuo savęs, tai yra nuo valdymo reformos - aukščiausių valdymo struktūrų ir valdymo principų suformavimo.

Jau pirmosiomis naujosios KAK administracijos darbo dienomis iš esmės buvo suformuota, atliekanti vykdomosios valdžios funkcijas, Direktorių valdyba. Jai vadovauja Generalinis direktorius.

Direktorių klinikiniam darbui (anksčiau vyriausiojo gydytojo pavaduotojų) skaičius KAK istorijoje svyravo nuo 1 iki 12, o vėliau vėl iki vieno. Mūsų nuomone, pernelyg didelis vadovų skaičius nereikalingas, tačiau vienas direktorius, atsižvelgiant į klinikų dydį ir problemų sudėtingumą, yra per mažas. Todėl buvo paskirti 3 direktoriai klinikiniam darbui.

Valdymo aprūpinimui pagerinti 1995 m. administracijos skyrius buvo reorganizuotas į valdymo tarnybą, jos direktoriumi paskirtas jaunas, perspektyvus, veiklus gydytojas E. Varpiotas, jam pavestos ir direktorato sekretoriaus funkcijos.

Siekiant gerinti metodinį vadovavimą Kauno m. ir krašto sveikatos priežiūros įstaigoms, palaikyti tamprų ryšį tarp šių įstaigų ir KAK, ruošti atitinakmos medicinos pagalbos srities vystymo kryptis, analizuoti ir įvertinti medicinos pagalbos asmens sveikatos priežiūros įstaigose, taip pat ir KAK, būklę, ruošti ir teikti pasiūlymus medicinos pagalbos kokybei gerinti, organizuoti ir teikti konkrečią konsultacinę pagalbą asmens sveikatos priežiūros įstaigoms, organizuoti kvalifikacijos kėlimo būklę ir kontroliuoti Sveikatos apsaugos direktyvų įgyvendinimą vietose, Kauno akademinėse klinikose veikia vyriausiųjų specialistų institucija.

Šiuo metu KAK yra 6 etatiniai ir 12 neetatinių vyriausiųjų specialistų. Be to, kai kuriuos Kauno akademinėse klinikose dirbančius specialistus, Sveikatos apsaugos ministras paskyrė vyriausiaisiais Sveikatos apsaugos ministerijos specialistais. Tai - vyriausiasis endokrinologas prof. J. Danilevičius, vyriausiasis neurochirurgas - prof. L. Klumbys, vyriausiasis oftalmologas - prof. V. Jasšinskas, vyriausiasis reabilitologas - prof. A. Kriščiūnas, vyriausiasis endoskopuotojas - gyd. D. Stučinskas, vyriausiasis akušeris ginekologas - prof. V. Sadauskas, vyriausiasis vaikų neurologas - T. Volkova, vyriausiasis vaikų otolaringologas - doc. K. Povilaitis. Būdami šalies medicinos reformos įvykių sukūryje, jie aktyviai dirba ir Kauno akademinėse klinikose.

Pirmaeiliu uždaviniu laikome klinikų tipinės organizacinės struktūros pertvarkymą. Įsteigus profilines klinikas, gydymo ar diagnostikos skyriai buvo de jure sujungti su klinikinėmis katedromis, tačiau de facto pagrindiniu struktūriniu vienetu klinikose išliko skyriai. Juose diagnostinė, gydomoji ar slaugymo veikla organizuojama senais valdymo ryšiais - valdo skyrių vedėjai, dubliuodami funkcijas su klinikos profesoriais, docentais, slaugymo grandis pavaldi ir skyrių vedėjams, ir vyresniosioms medicinos seserims. Pedagoginį darbą valdė tik pedagoginiai ir mokslo darbuotojai.

Svarbiausias profilinių klinikų reformos tikslas - klinikas įteisinti pagrindiniais KAK struktūriniais padaliniais.

Universitetinės ligoninės medicinos paslaugų organizavimo pagrindinis principas - gydytojų specializacija pagal siauras temas ir orientacija į tretinės medicinos pagalbą. Iki šiol egzistavusi skyrių struktūra neužtikrino, o tolesnis jų skaldymas sukurtų daugybę autonominių skyrių, kuriuose būtų sunku ir brangu racionaliai organizuoti slaugą ir infrastruktūrą. Klinikų struktūros pertvarkymą buvo nuspręsta vykdyti pagal šiuos principus:

1. Klinikinės veiklos sričių ir slaugos bei infrastruktūros palaikymo funkcijos

atskyrimas. Pagal šį principą gydytojų veikla organizuojama klinikoje, o slaugos ir infrastruktūros palaikymo veikla - skyriuose.

2. Gydytojų veiklos specializavimas, sujungiant gydytojus į mažesnes funkcines darbines grupes, sektorius, skirtus integruoti klinikinio, pedagoginio ir mokslinio darbo užduotis siaurose srityse.

3. Slaugos ir infrastruktūros palaikymo funkcijų organizavimas skyriuose. Čia sudaromos sąlygos gydytojų darbui, organizuojama slauga.

Atskirtų gydytojų ir slaugos bei infrastruktūros palaikymo funkcijų ryšį numatoma palaikyti per klinikos ir slaugos administratorius, o visos veiklos koordinavimą pavesti klinkinio skyriaus vadovui.

4. Ambulatorinio darbo integravimas į profilinės klinikos veiklą. Kaip ir anksčiau, poliklinika lieka kaip atskiras stambus struktūrinis dalinys su savo skyriais. Gydytojai, dirbdami ir stacionare, ir klinikoje, gali nuolatos tobulėti bei įtakoti visą ligonio gydymo procesą maršrute poliklinika-stacionaras-poliklinika.

Tais pačiais principais organizuojamas ir diagnostikos bei gydomųjų kabinetų, o prireikus, mokslo tyrimo laboratorijų darbas.

Tipinę profilinės klinikos struktūrą mes įsivaizduojame taip:

1. Sektorius.
2. Skyrius (prireikus ir poskyris).
3. Diagnostikos, gydomieji ar kiti kabinetai.
4. Mokslinio tyrimo laboratorija.

Pagal tai šiuo metu ir vyksta KAK klinikinė reforma. Jau pirmieji reformos žingsniai buvo sėkmingi. Kauno akademinės klinikos per 2 metus išbrido iš gilios ekonominės krizės, į kurią buvo patekusi prieš 1995 m. Likviduotas beveik 18 mln. litų įsiskolinimas.

Glaudžiai bendradarbiaudami su daugelio šalių, pirmiausia su Švedijos, Danijos. Prancūzijos, Norvegijos ir kitų šalių medicinos įstaigomis ir darbuotojais, gavome brangios medicinos aparatūros, kurios nebūtume įstengę įsigyti patys.

Švedų pastangomis buvo įrengtas audiologijos ir foniatrijos centras bei sumontuota moderni sterilių vaistų gamybos linija, iš Danijos gauta daug bakteriologinės laboratorijos įrangos ir kt. Padedant kitų valstybių medicinos mokymo įstaigoms, 1995 m. įsteigtas Tarptautinis podiplominių studijų ir informacijos centras.

Nepaisant labai sunkios padėties, 1996 m. Kauno akademinėse klinikose gydėsi 58352 ligoniai (tai 8565 arba 17,2% daugiau negu 1994 m.), o konsultacinėje poliklinikoje konsultuota 276426 pacientai (112419 arba 68,5% daugiau negu 1994 m.), atlikta 25810 operacijų (4645 arba 21,9% daugiau negu 1994 m.).

Visa tai pasiekta ne tik nedidinant personalo ir lovų sakičiaus (netgi šiek tiek sumažinus) - vien geresnio darbo organizavimo, tikslingesnio lovų fondo panaudojimo, greitesnio ligonių ištyrimo ir savalaikio gydymo, taikant naujas pažangias diagnostikos ir gydymo metodikas, dėka.

Šiame straipsnyje nėra galimybės visapusiškai apžvelgti įvairialypę KAK veiklą.

Kauno akademinės klinikos, kurios 1990 m. atšventė savo 50-metį, laukia dideli uždaviniai. Tačiau didelis ir susitelkęs KAK kolektyvas kartu su Kauno medicinos akademijos profesoriais, docentais bei mokslo darbuotojais yra pajėgus išspręsti.

doc. *J. Pundzius*
Kauno medicinos akademijos prorektorius klinikiniam darbui,
Kauno medicinos akademijos Kauno akademinių klinikų Generalinis direktorius

Medicinos fakultetas

Medicinos fakultetas

Įkūrus 1922 m. Lietuvos universitetą, buvo reorganizuotas Medicinos skyrius į Medicinos fakultetą. 1950 m. spalio 31 d. Kauno valstybinis universitetas buvo reorganizuotas į Kauno medicinos ir Kauno politechnikos institutus. Reorganizavus Medicinos fakultetą, buvo įkurtas Kauno medicinos instituto Gydomasis fakultetas, o Farmacijos-stomatologijos fakultetą - Stomatologijos skyrius.

Gydomojo fakulteto dekanais dirbo prof. B. Abraitis (1951-1953), prof. J. Šopauskas (1953-1955), J. Šurkus (1955-1958), doc. J. V. Nainys (1958-1960), med.m. kand. J. Šurkus (1960), doc. V. Sadauskas (1961-1965), doc. S. Kindziulis (1965-1969).

1969 m. Gydomasis fakultetas buvo reorganizuotas į Teorinės ir Klinikinės medicinos fakultetus, nes Tarybų Sąjungoje nuo fakultetų skaičiaus priklausė ir etatų skaičius. Teorinės medicinos fakultetui priklausė katedros, kuriose mokėsi pirmųjų trijų kursų studentai, o Klinikinės medicinos fakultetui - katedros, kuriose mokėsi IV-VI kursų studentai.

Teorinės medicinos fakulteto dekanais dirbo doc. R. Stropus (1965-1975), doc. A. Tamašauskas (1975-1983), prof. R. Stropus (1983-1984), doc. R. Basevičius (1984-1990), doc. V. Aželis (1990-1992).

Klinikinės medicinos fakulteto dekanais dirbo doc. S. Kindziulis (1969-1990), doc. R. Basevičius (1990-1991), e. prof. p. A. Eviltis (1991-1992).

1992 m. lapkričio 13 d. Fundamentaliųjų medicinos mokslų ir Klinikinės medicinos fakultetai buvo reorganizuoti į Medicinos fakultetą. Medicinos akademijos Taryba jungtinio Medicinos fakulteto dekanu patvirtino Klinikinės medicinos fakulteto dekaną e. prof. p. A. Eviltį.

Įkūrus Kauno medicinos instiuttą, 1951/1952 m. Gydomajame fakultete buvo 529 studentai. Iš pradžių į Gydomojo fakulteto pirmąjį kursą buvo priimama po 150 studentų, vėliau - iki 375. 1961 m. buvo įsteigtas Gydomojo fakulteto Vakarinis skyrius, kuris veikė iki 1972 m. Jame buvo parengti 307 gydytojai. 1961 m. Gydomajame fakultete pradėti rengti medikai-biofizikai. Iš viso per šešerius metus buvo parengti 67 medikai-biofizikai.

1970/1971 m. mokėsi Gydomajame fakultete 2338 studentai. Nuo 1971 m. priimama mažiau studentų. Nuo 1951/1952 m. Gydomajame fakultete buvo pradėtos šešerių metų studijos. Baigę penkis kursus, būsimieji gydytojai vienerius metus tobulinosi subordinatūroje, dirbo akušerijos ir ginekologijos, hospitalinės chirurgijos ir hospitalinės terapijos katedrose, po to laikė valstybinius egzaminus. Vakariniame skyriuje studijos truko šešerius su puse metų.

Nuo 1968/69 m. įkurta internatūra, kurios metu būsimieji gydytojai gilindavo pasirinktos specialybės žinias ir praktinius įgūdžius. 1951-1996 m. Medicinos fakultetas parengė 11 253 gydytojus (kartu su biofizikais). (Apie mokslinę veiklą žr. Kauno medicinos akademijos istoriją. -Red.).

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, prasidėjo naujas reformų ir reorganizacijos procesas. Vakarų Europos ir Skandinavijos šalių pavyzdžiu kuriami nauji studijų planai, pradėta podiplominė rezidentūra. Vietoj katedrų kuriamos profilinės klinikos, kuriose derinamas pedagoginis, mokslinis ir praktinis darbas. Šiuo metu Medicinos fakultete yra 13 katedrų ir 24 profilinės klinikos.

Ikidiplominių studijų trukmė - 6 metai (12 semestrų). Po to absolventai mokosi

rezidentūroje, į kurią įstoja konkurso tvarka.

Be studijų plane numatytų privalomųjų disciplinų, studentai pasirenka elektyvias (pasirinktinas) ir disciplinas. Teorines žinias jie įgyja paskaitų, seminarų, laboratorinių ir praktikos darbų metu, moksliniuose būreliuose, savarankiškai studijuodami, o praktinius įgūdžius - praktikos darbų, budėjimų metu, dirbdami savarankiškai ir vadovaujami dėstytojų bei patyrusių specialistų. Žemesniųjų kursų studentai atlieka medicinos sesers, o vyresniųjų - vidaus ligų, akušerijos ir ginekologijos chirurgijos praktiką.

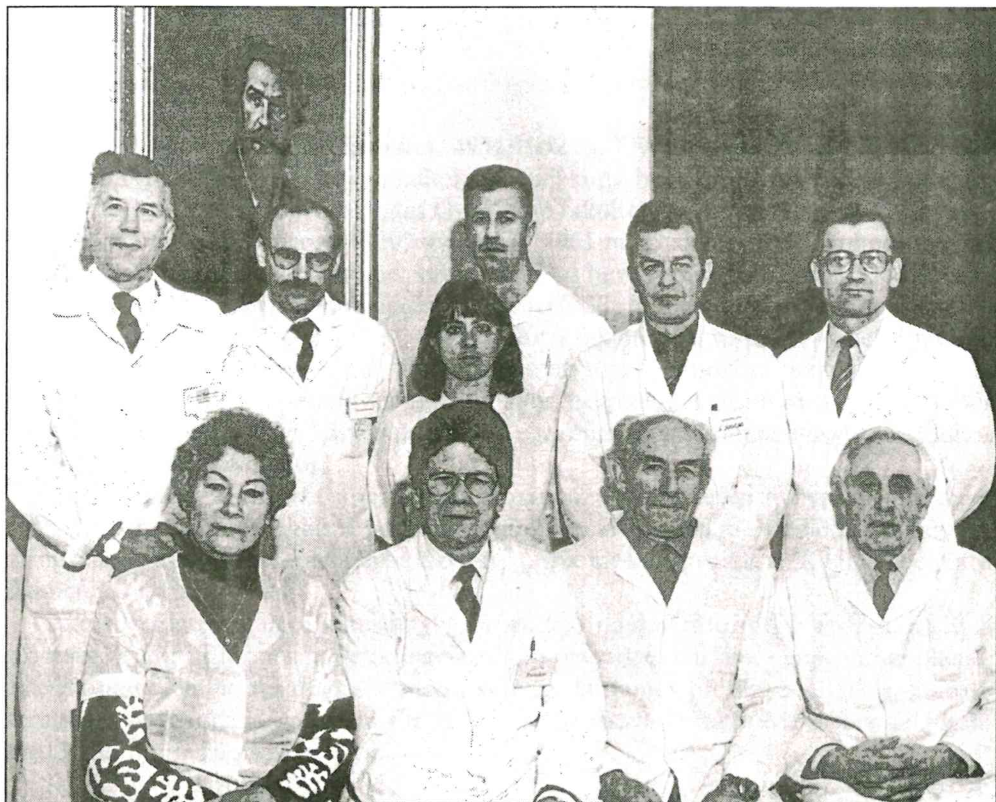
Studentai turi gauti kiekvieno semestro metu studijuotos disciplinos įskaitą ir išlaikyti studijų planuose numatytų disciplinų egzaminus. Studentų žinios tikrinamos žodžiu,raštu bei programuota apklausa. Baigę Medicinos fakultetą, studentai laiko baigiamąjį egzaminą.

Bendrosios chirurgijos katedra

Kauno universiteto Medicinos fakultete buvo steigiamos dvi chirurginio profilio katedros: Įvado į chirurgiją, t.y. Bendrosios chirurgijos ir Operacinės chirurgijos bei topografinės anatomijos. Bendrosios chirurgijos katedra įkurta dr. J. Basanavičiaus karo ligoninėje.

Trūko kvalifikuotų specialistų, todėl chirurginėms katedroms vadovauti buvo kviečiami specialistai iš užsienio. Bendrosios chirurgijos katedros vedėju buvo išrinktas prof. J. Dzirnė. Jis gimė Dorpate, ten baigė ir medicinos fakultetą. Specializavosi Romoje, Frankfurte prie Maino, Hamburge, Berne. Dirbo Samaros gubernijos žemietijos ligoninėje. Nuo 1906 m. dirbo Maskvos universitete, prof. J. Djakonovo klinikoje asistentu, nuo 1910 m. - profesorius.

1922 m. spalio 3 d. prof. J. Dzirnė skaitė pirmąją paskaitą (rusų kalba) chirurgine tema Kauno universiteto Medicinos fakultete. Kaune J. Dzirnė dirbo tik metus. Vėliau išvyko dirbti į Abisiniją. Fakulteto senatas abi chirurgines katedras sujungė į vieną. Bendrosios chirurgijos kursą skaitė (vokiečių kalba) katedros vedėjas prof. H. Boitas. Jis 1902 m. baigė Berlyno universitetą, 1912 m. buvo docentas Karaliaučiaus universitete, nuo 1921 m. - profesorius. Kauno universitete dirbo nuo 1922 m., domėjosi pilvo ertmės organų, krūtinės ląstos chirurgija. 1926 m. grįžo į Karaliaučiaus universitetą. Tuo metu

asistentais katedroje dirbo Vl. Kuzma ir V. Kanauka.

Išvykus prof. H. Boitui, chirurgijos katedros vedėju tapo A. Hagentornas. Jis 1896 m. baigė Dorpato universitetą, dirbo Piarnu, Tartu. 1902 m. apgynė daktaro disertaciją. Nuo 1904 m. dirbo Kaune. Prof. A. Hagentornas chirurgijos katedros vedėju dirbo iki 1939 m., išėjo į pensiją ir išvyko iš Lietuvos. Chirurgijos katedroje tuo metu dirbo daug gydytojų, vėliau tapusių žymiais Lietuvos chirurgais: J. Jaržemskas, B. Stukas, K. Katilius, A. Stropus, T. Šiurkus, A. Mačiūnas ir kt. Bendrosios chirurgijos kursą skaitė vyr. asist. Vl. Kuzma.

1940 m. Chirurgijos katedra buvo reorganizuota į dvi chirurgijos katedras: Fakultetinės chirurgijos (vedėjas prof. V. Kanauka) ir Hospitalinės chirurgijos (vedėjas prof. Vl. Kuzma). Vl. Kuzma mokėsi Tartu universitete, baigė Kauno universiteto Medicinos fakultetą. Tobulinosi Vienos, Vokietijos universitetuose. Nuo 1933 m. docentas, 1941 m. išrenkamas Lietuvos mokslų akademijos akademiku. Be bendrosios chirurgijos, domėjosi urologija, neurochirurgija, traumatologija, kraujo perpylimu.

Prof. Vl. Kuzma ir toliau skaitė bendrosios chirurgijos kursą, praktikos darbus vedė T. Šiurkus. Po ankstyvos Vl. Kuzmos mirties 1942 m. bendrosios chirurgijos kursą skaitė prof. V. Kanauka. Jis 1917 m. baigė Kijevo universiteto Medicinos fakultetą. Tai plataus diapazono chirurgas, domėjosi abdominaline chirurgija, urologija. 1945 m. pasitraukė į Vakarus, vėliau persikėlė į JAV, dirbo chirurgu. Mirė 1968 m. Niujorke.

1945 m. Kauno universitete buvo atkurta Bendrosios chirurgijos katedra, jos vedėju paskirtas Telesforas Šiurkus. 1936 m. jis baigė Kauno universitetą. Specializavosi Vienoje. 1949 m. apgynė disertaciją, nuo 1950 m. - docentas, nuo 1967 m. - profesorius. Domėjosi įvairiomis chirurgijos sritimis, daug operavo, daug rašė. Parašė pirmąjį chirurgijos vadovėlį lietuvių kalba "Bendroji chirurgija", išėjo jo dvi laidos, keletą monografijų.

1951-1956 m. Bendrosios chirurgijos katedros vedėju dirbo prof. J. Odinovas (prof. M. Martynovo mokinys), atsiųstas iš Maskvos. Paskaitas skaitė rusų kalba, 1956 m. grįžo į Maskvą.

1974 m. mirus prof. T. Šiurkui, katedros vedėju išrinktas V. Vaškelis. Kauno medicinos institutą baigė 1957 m., katedroje dirbo nuo 1963 m. 1971 m. apgynė disertaciją, nuo 1972 m. - docentas, nuo 1991 m. - e. prof. p. Parašė apie 250 mokslo darbų, parengė daug metodinių nurodymų respublikos chirurgams - operacinės rizikos, įstrigusių išvaržų, žarnų gyvybingumo įvertinimo ir kt. klausimais. Išleido daug mokymo priemonių studentams: "Bendroji chirurgija schemomis, diagramomis ir lentelėmis", "Kraujo perpylimas" (2 laidos), "Hemokorektoriai chirurgijoje" ir kt. Katedros vedėju dirbo 12 metų. 1969-1976 m. buvo Teorinės medicinos fakulteto prodekanas.

1986 m. katedros vedėju išrinktas A. Purtokas. 1959 m. baigė Vilniaus universitetą, daug metų dirbo Krasnojarske, kur apgynė kandidato ir daktaro disertacijas, nuo 1988 m. - profesorius. Pagrindinė mokslinio darbo kryptis - chirurginė gastroenterologija, laparoskopinė chirurgija. Nagrinėjo ligonių enterinio maitinimo klausimus, panaudojo tą metodiką praktiškai. 1993 m. katedros vedėju buvo išrinktas med. dr. J. Pundzius, nuo 1994 m. - docentas. Išdirbęs katedroje pusantrų metų, buvo paskirtas akademinių klinikų generaliniu direktoriumi ir iš katedros išėjo. Nuo 1995 m. katedros vedėju vėl paskirtas prof. A. Purtokas.

Nuo 1945 m. Bendrosios chirurgijos katedros klinikinė bazė buvo "Raudonojo Kryžiaus" ligoninė. Dėstytojais dirbo ligoninės vyr. gydytojas M. Dubinskas, 1945 m. atėjo dirbti J. Olekas, 1946 m. - J. Jocius, 1947 m. - A. Jacynas, A. Genys, 1948 m. - R.Kuzmaitė (Vl. Kuzmos brolio duktė), kuri su nedidele pertrauka katedroje dirbo 32 metus.

Vl. Kondrackas katedroje išdirbo 35 metus - nuo 1949 m. iki 1984 m.

1955-1959 m. katedroje dirbo A. Mickis. 1957 m. po klinikinės ordinatūros į katedrą dirbti priimamas V. Steponavičius. Jis dirbo katedroje 34 metus. 1959-1963 m. asistentu katedroje dirbo J. Platūkis. 1964 m. baigęs aspirantūrą Kijeve, katedroje pradeda dirbti dr. J. Šošas. Nuo 1965 m. katedroje dirbo A. Radavičius, S. Pranckevičius. Nuo 1969 m. iki dabar katedroje dirba doc. E. Kelbauskas.

1970 m. kai kurios miesto ligoninės tapo klinikinėmis instituto bazėmis. Bendrosios chirurgijos katedra buvo perkelta į rekonstruotą Kauno III ligoninę. Raudonojo Kryžiaus ligoninėje liko tik Traumatologijos katedra.

Aštuntame dešimtmetyje katedroje asistentais trumpai dirbo A. Liutkus ir V. Pšemeneckas. Nuo 1976 m. katedroje dirba J. Juočas, baigęs aspirantūrą Maskvoje. Asistentais dirbo G. Česnauskas, K. Adamonis ir G. Bachmackis. 1992 m. katedroje pradėjo dirbti chirurgas praktikas hab, dr. J. Dauderys. Jau 32 metus katedroje dirba vyr. laborantė Gražina Stačkūnienė.

Šiuo metu katedroje mokosi keturių fakultetų studentai: Medicinos, Stomatologijos, Slaugos ir Visuomenės sveikatos bei studentai iš užsienio. Daug metų buvo mokomi subordinatoriai ir chirurgai internai. Katedroje stažuojasi klinikiniai ordinatoriai, nuo 1991 m. yra rengiami chirurgijos rezidentai. Jau keleri metai katedros kolektyvas organizuoja respublikos chirurgams kvalifiakcijos kėlimo kursus enterinio maitinimo, chirurginės infekcijos, herniologijos, venų patologijos klausimais.

Katedros kolektyvas nagrinėja bendrosios chirurgijos, abdominalinės, chirurginės gastroenterologijos, koloproktologijos, urgentinės ir planinės herniologijos, venų ligų gydymo, enterinio maitinimo, pūlinės infekcijos gydymo ir profilaktikos, Lietuvos chirurgijos istorijos klausimus. Rašo straipsnius žurnaluose, dalyvauja respublikos, kitų šalių chirurgų konferencijose ir suvažiavimuose, skaito pranešimus.

Pastaraisiais metais buvo parengta ir išleista monografija "Enterinis maitinimas chirurgijoje", metodiniai nurodymai: "Enterinis maitinimas gydant chirurginius ligonius" ir "Antibiotikų naudojimas chirurgijoje".

Katedros dėstytojai dirba ne tik pedagoginį bei mokslinį darbą, bet ir gydo, konsultuoja, kuruoja, operuoja ligonius, sergančius gastroenterologinėmis, koloproktologinėmis ligomis, esant biliopankreatinės žarnos pažeidimui bei kitai ūminei ir lėtinei abdominalinei ir pilvo sienos patologijai, sergančius venų ir arterijų ligomis, įvairiomis pūlingomis ligomis, kurių išgydyti konservatyviomis priemonėmis neįmanoma. Beveik visi katedros darbuotojai yra įsisavinę laparoskopinių operacijų metodiką.

Daug ligoninės gydytojų ir skyrių vedėjų, net kitų klinikų ir katedrų darbuotojų dirba pedagoginį darbą mokydami studentus bei rezidentus. Tai skyr. vedėjai: G. Vislavičius, dr. G. Česnauskas, dr. K. Adamonis, D. Mockūnienė, J. Klebanovas, habil. dr. prof. S. Pranckevičius, ordinatoriai: J. Paukštys, L. Kilius, O. Karumnas, A. Špucis, G. Šulga, A. Reingardas, V. Vaitkūnas, A. Tamelis.

Katedros kolektyvas daugiau kaip dešimt metų (1973-1986) bendradarbiavo su Bialystoko medicinos akademijos chirurginių katedrų kolektyvais. Rašė bendrus straipsnius, kuriuos spausdino Lenkijos ir Lietuvos žurnaluose, dalyvaudavo įvairiuose chirurgų suvažiavimuose bei konferencijose abiejose respublikose.

Jau kelerius metus katedros kolektyvas bendradarbiauja su Vokietijos Frankfurto prie Maino chirurgais, mūsų dėstytojai specializuojasi Vokietijoje, o vokiečių chirurgai atvyksta į katedrą skaityti paskaitas aktualiais šiuolaikinės chirurgijos klausimais.

Katedros personalas:
A. Purtokas, med. m. habil. dr. prof. - katedros vedėjas
G, Bachmackis, med. m. dr. vyr. asist.
S. Bradulskis, med. m. dr. vyr. asist.
J. Dauderys, med. m. habil. dr. prof.
J. Juočas, med. m. dr. e. doc. p.
E. Kelbauskas, med. m. dr. doc.
H. Sacevičienė, labor.
G. Stačkūnienė, labor.
V. Vaškelis, med. m. dr. e. prof. p.
E. Žurauskas, gyd. vyr. labor.

Biologijos katedra

1951 m. Kauno medicinos institute įsteigta Biologijos katedra. Pirmuoju katedros vedėju skiriamas T. Ivanauskas (1954-1964), vėliau M. Venslauskas (1964-19969), J. Lapinskaitė (1969-1983) ir renkamas A. Bertulis (nuo 1983).

Prof. T. Ivanauskas (1882-1970), žymus Lietuvos valstybės ir modernaus Lietuvos mokslo žmogus, paskutiniuosius savo gyvenimo metus susiejo su Biologijos katedra. Joje dirbdamas, išleido svarbiausias monografijas "Lietuvos paukščiai" ir "Pasaulio paukščiai". Sorbonos ir Peterburgo auklėtinis, puikus oratorius, jis skaitė puikias zoologijos ir evoliucijos mokslo paskaitas. Scholastinėje socialistinio realizmo aplinkoje prof. T. Ivanauskas išdrįsdavo supažindinti studentus su uždraustuoju "mendelizmu-morganizmu", pasveikindavo klausytojus su religinėmis šventėmis, kviesdavo jaunimą pagelbėti lietuviams iš gimtojo Pelesos krašto. Jis tęsė Vytauto Didžiojo universiteto tradicijas ne vien savo asmeniu, bet ir dvasia.

Doc. M. Venslauskas puoselėjo Medicinos instituto mokslo veikloje naujus biofizikinius metodus, buvo vienas Centrinės mokslo tyrimo laboratorijos steigėjų, vadovavo biofizikos skyriui. Jaunus gabius mokslininkus jis ragino vykti į didžiausius Sovietų Sąjungos ir kitų šalių mokslinius centrus. Jis skatino loginį mąstymą, laisvas diskusijas ir, matyt, nėra atsitiktinumas, kad dabar daug valstybės ir visuomenės veikėjų yra biofizikai.

Doc. J. Lapinskaitė tęsė prof. T. Ivanausko puoselėtas tradicijas. Jos dėka baigti formuoti pagrindiniai biologijos studijų kursai.

Šiuo metu katedra yra pritaikiusi biologijos disciplinas medicinos studijoms ir dėsto Medicinos, Stomatologijos, Visuomenės sveikatos, Slaugos fakultetų I kurso studentams "Citologiją ir parazitologiją", "Genetiką" ir Medicinos fakulteto VI k. studentams - "Medicininę genetiką".

Per 30 metų katedroje susiformavo dvi mokslinių tyrimų kryptys - regėjimo fiziologija ir medicininė genetika. Tyrimų rezultatai skelbiami mokslinėse konferencijose JAV, Brazilijoje, Izraelyje ir daugelyje Europos šalių. Regėjimo fiziologijoje tiriami žievės

regėjimo zonos neuronai, jų sistemos bei funkciniai ryšiai. Analizuojamas dydžio, formos, šviesumo ir spalvos suvokimas. Neurofiziologiniuose ir psichofiziologiniuose eksperimentuose tiriami regos sistemos mechanizmai. Remiantis eksperimentų duomenimis, konstruojami neuroniniai ir matematiniai modeliai. Darbe taikomos šiuolaikinės metodikos, įdiegtos stažuočių užsienyje dėka. Šiame moksliniame darbe apginta viena habilitacinė (A. Bertulis, 1985) ir penkios daktaro disertacijos. 1991 m. išleista monografija "Erdvinis spalvų regėjimas" (A. Bertulis ir V. Glezeris). 1991 m. Lietuvoje suorganizuota 14-ji Europos regimojo suvokimo konferencija. 1993 m. prof. A. Bertuliui paskirta Nacionalinė premija.

Medicininės genetikos laboratoja tiria ligonius, kurie gali turėti chromosominę patologiją. Nustatytas chromosominių ligų dažnumas pagrindiniuose klinikiniuose kontingentuose, pagrįsta hipotezė apie šeimos genotipo įtaką chromosominių ligų klinikiniam polimorfizmui. Apginta viena habilitacinė (A. Sinkus, 1991) ir dvi daktaro disertacijos. Parašytos monografijos "Paveldimos vaikų ligos" (V. Basys ir A. Sinkus, 1979) ir "Žmogaus chromosominės ligos" (A. Sinkus, 1989).

Katedroje VDU Aplinkotyros fakulteto studentai yra paruošę bakalauro ir magistro disertacijų. Šiuo metu biologijos katedroje mokslinius darbus rengia du doktorantai.

Katedros personalas:
A. Bertulis, habil. biol. m. dr. prof. - katedros vedėjas
I. Andriuškevičiūtė, vyr. asist.
A. Bulatov, vyr. asist.
A. Gutauskas, doc.
L. Jurkėnienė, doktor.
J. Kočanienė, vyr. asist.
J. Loginovič, asist.
L. Mickienė, doktor.
A. Sinkus, habil. biol. m. dr. prof.
T. Tavzarašvili-Pakulienė, vyr. asist.

Biologinės ir bioorganinės chemijos katedra

1921 m. lapkričio mėn. 21 d. prof. Vl. Lašas Aukštųjų kursų klausytojams perskaitė pirmąsias fiziologinės chemijos paskaitas. 1923 m. prof. Vl. Lašas parengė ir išleido pirmąjį vadovėlį "Fiziologinės chemijos analizai". Pirmasis Fiziologijos ir fiziologinės chemijos katedros vedėjas buvo Vl. Lašas.

1951-1953 m. katedra reorganizuojama į Bendrosios chemijos (vedėjas prof. J. Janickis) ir Biologinės ir organinės chemijos (vedėjas A. Gabrėnas) katedras.

1954-1956 m. katedrai vadovavo biol. m. kand. R. B. Chesinas-Lurje, 1956-1966 m. - doc. A. Gabrėnas, o nuo 1966 m. iki dabar - Lietuvos MA akademikas prof. A. Praškevičius.

Iki 1965 m. katedros darbuotojai daugiausia užsiėmė pedagogine veikla.

1987 m. katedra reorganizuojama ir pavadinama Biologinės ir bioorganinės chemijos katedra.

Nuo 1966 m. katedra sukoncentruoja mokslinę pedagoginę veiklą dviem kryptimis: nagrinėja medicinos biochemiją ir rengia dėstomų disciplinų vadovėlius bei mokymo priemones. Iš pradžių katedros mokslinio darbo tema buvo bioenergetinių procesų tyrimas organų hipoksijos metu. Įrodyta, kad įmanoma nustatytus bioenergetikos sutrikimus koreguoti, esant lokaliajai miokardo išemijai. Buvo parengtos ir apgintos 6 kandidato disertacijos: L. Lukoševičius (1969), A. Toleikis (1969), J. Burneckienė (1970), M. Šiušienė (1970), G. Žaliauskienė (1971), V. Grigaliūnienė (1979), o A. Praškevičius apgynė mokslų daktaro disertaciją "Širdies raumens medžiagų apykaita eksperimentinės nekrozės ir atsistatymo procesų stimuliacijos fone" (Ryga, 1971). Be to, pagal kitą tematiką disertacijas apgynė R. Šatinskienė (1968) ir N. Stasiūnienė (1969).

1972 m. susikūrusi Kardiologijos institute Metabolizmo laboratorija tęsė bioenergetikos tyrimus. Nuo 1976 m. katedra pradėjo nagrinėti baltymų biosintezės transliacijos aparato komponentų funkcines ypatybes organų hipoksijos metu. 1976 m. prie katedros suformuojama mokslinė grupė. Jos ir katedros iniciatyva 1979 m. įkuriama centrinė mokslinė tiriamoji laboratorija (CMTL, dabar BMTI). Tyrinėjant baltymų biosintezės transliacijos aparato komponentų ypatybes, pavyko nustatyti, kad širdies išemijos metu keičiasi genetinės informacijos transliacijos aparato struktūra ir ypatybės. Šia tema kandidato disertacijas apgynė: H. Rodovičius (1984), L. Ivanovas (1985), A. Tamulevičius (1985), A. Liekis (1986), R. Stapulionis (1987), S. Poderienė (1988), Z. Martinkus (1989), T. Mašanauskas (1990), A. Kašauskas (1990), R. Maskoliūnas (1990), D. Tvarijonavičius (1991), D. Veželienė (1992). L. Lukoševičius 1989 m. apgynė mokslų daktaro disertaciją "Kepenų ir miokardo transliacijos aparato funkcinės ypatybės ūmios eksperimentinės išemijos metu" (Kijevas).

1987 m. už darbų ciklą "Biocheminiai ir morfologiniai organų pakenkimo vystymosi dėsningumai ir jų ypatumai hipoksijos sąlygomis" (1965-1985) prof. A. Praškevičiui (darbo vad.), prof. J. Danilevičiui, biol. m. kand. P. Džėjai, biol. m. kand. L. Ivanovui, doc. L. Lukoševičiui, prof. R. Stropui. doc. A. Toleikiui ir prof. A. Vitkui paskiriama Lietuvos valstybinė premija. 1988 m. katedra parengė ir išleido mokslinių darbų rinkinį "Širdies audinių ir kitų organų biochemija ir morfologija hipoksijos sąlygomis".

Katedros mokslinei raidai turėjo įtakos Ukrainos MA Molekulinės biologijos ir genetikos instituto mokslininkai, Latvijos mokslinės įstaigos, Lietuvos MA Biochemijos instituto, Vilniaus universiteto, Kauno medicinos akademijos kitų katedrų bendradarbiai.

Katedros kolektyvas yra parengęs ir išleidęs vadovėlių ir mokymo priemonių: "Vitaminai" - Praškevičius A., Gabrėnas A., 1971; "Hormonai" - Praškevičius A., 1971; "Angliavandenių apykaita ir biologinė oksidacija" - Praškevičius A., 1972; "Lipidai ir jų apykaita" - Praškevičius A., Lukoševičius L., 1973; "Baltymų apykaita" - Praškevičius A., Lukoševičius L., 1974; "Baltymai ir fermentai" - Toliušis L., 1973; "Audinių biochemija" - Praškevičius A., Lukoševičius L., 1974. 1975 m. kartu su Vilniaus universiteto bendradarbiais parengtas ir išleistas pirmasis Lietuvoje "Biochemijos" vadovėlis studentams medikams, kurio autoriai - prof. A. Praškevičius, doc. L. Lukoševičius ir doc. A. Glemža tapo Lietuvos valstybinės premijos laureatais (1978). Vėliau buvo išleista "Kraujo biochemija" - Lukoševičius L., Praškevičius A., Grybauskas P., 1980; leidinys gydytojui praktikui "Tarptautinė vienetų sistema medicinoje" - Praškevičius A., Kazakevičius R., Lukoševičius L., 1987; "Organinės chemijos laboratoriniai darbai" - Šatinskienė R., Kondratas D., Grigaliūnienė V., Praškevičius A., 1988; 1989 m. atspausdinamas pirmasis "Klinikinės biochemijos" vadovėlis - Praškevičius A., Lukoševičius L., Astrauskas V. ir kt.

Katedros personalas:
A. Praškevičius, akademikas, prof., katedros vedėjas
J. Burneckienė, doc.
H. Firantas, doc.
L. Ivanovienė, doc.
A. Kašauskas, vyr. asist.
D. Kondratas, doc.
L. Lukoševičius, prof.
H. Rodovičius, doc.
N. Stasiūnienė, doc.
R. Šatinskienė, doc.

Ekstremaliosios medicinos katedra

Katedra įkurta 1991 m. Krašto apsaugos departamento siūlymu (iniciatorius - doc. A. Vaitakitis, tuometinis Krašto apsaugos departamento generalinio direktoriaus pirmasis pavaduotojas). Katedros tikslas - rengti gydytojus krašto apsaugos sistemai ir ekstremalių situacijų Lietuvoje problemoms spręsti. Oficialiąja Ekstremaliosios medicinos katedros įkūrimo data reikėtų pripažinti 1991 m. liepos 1 d., kuomet buvo pasirašyta sutartis tarp Kauno medicinos akademijos ir Krašto apsaugos departamento, kuria remiantis Krašto apsauga įsipareigojo finansuoti katedros personalo išlaikymą. Pirmuoju katedros vedėju buvo paskirtas gyd. J. V. Šveikauskas (1991-1996). Nuo 1996 m. balandžio mėn. katedrai vadovauja doc. A. Vaitkaitis.

Katedros mokslinio darbo kryptis - katastrofų medicina, katastrofų rizikos faktorių epidemiologijos tyrimas. Bendradarbiaujama su Švedijos, Olandijos,Vokietijos, Belgijos, JAV, Vengrijos, Austrijos, Šveicarijos ir Čekijos kolegomis. Katedros darbuotojai skaitė pranešimus konferencijose (1996) - San Diego (JAV), NATO "COMEDS" Briuselyje (Belgija), Stokholme (Švedija), Berlyne (Vokietija).

Akademijos studentams dėstoma katastrofų medicinos, toksikologijos, radiologijos ir medicinos mantos tiekimo organizavimo kursai. Katedros kolektyvas parengė ir 1995 m. išleido mokymo priemones (autoriai J. V. Šveikauskas, R. Kazakevičius, D. Vaitkaitis):

"Katastrofų meidcina", "Katastrofų radiologija", "Katastrofų toksikologija".

Įgyvendinant Lietuvos gyventojų sveikatinimo programą, 1996 m. katedros kolektyvas, suderinęs su Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijos Respublikiniu sveikatos mokymo centru, parengė privalomosios higienos ir privalomojo pirmosios pagalbos mokymo programas. Baigiantis 1996 m., R. Aleknavičius ir D. Vaitkaitis parengė ir išleido knygą "Pirmoji medicinos pagalba". Ši knyga LR Sveikatos apsaugos ministerijos 1996 m. spalio 30 d. įsakymu patvirtinta kaip visų profesijų ir veiklos sričių darbuotojų bei transporto priemonių vairuotojų privalomojo pirmosios medicinos pagalbos mokymo metodinė priemonė.

Katedros personalas:
A. Vaitkaitis, doc. - katedros vedėjas
R. Aleknavičius, asist.
R. Kazakevičius, vyr. asist.
D. Vaitakitis, vyr. asist.

Fizikos, matematikos ir biofizikos katedra

Katedra įkurta 1950 m. Jos vadovai buvo prof. A. Puodžiukynas (1950-1965), prof. A. Gutmanas (1965-1972), doc. D. Saudargienė (1972-1979), nuo 1979 m. - prof. J. Sapagovas.

Katedroje mokosi visų fakultetų studentai. Dėstoma medicininė fizika, informatika ir kompiuterija, aukštoji matematika, biostatistika bei matematinės statistikos metodai. Akademijos doktorantams skaitomos matematinės statistikos ir informatikos paskaitos, organizuojami gydytojų ir provizorių tobulinimosi kursai kompiuterių naudojimo medicinoje klausimais.

Katedros mokslinis darbas yra nuolat derinamas su akademijos klinikinių ir kitų padalinių moksline tematika. Fizikos analogijų bei matematinio modeliavimo metodais buvo tiriama regos sistema, širdies elektrostimuliacijos procesai bei techninės priemonės. Šiuo metu modeliuojamas ir tiriamas širdies ritmo valdymas elektros impulsais pro stemplę, siekiant palengvinti šią diagnostinę procedūrą bei padidinti jos informatyvumą. Katedros mokslininkai yra sukūrę ir pritaikę elektrodų sistemas širdies elektrostimuliacijai ir defibriliacijai.

Katedros pedagoginiai darbuotojai parengė ir išleido medicinos fizikos (5), matematikos ir informatikos (3) metodines priemones studentams medikams, dalyvavo rengiant vadovėlį "Socialinė higiena ir sveikatos apsaugos organizavimas" (1986).

Katedros personalas:
J. Sapagovas, prof. - katedros vedėjas
L. Bastienė, doc.
M. Giedrienė, vyr. asist.
G. Lipskytė, asist.
V. Mildažis, doc.
J. Naktinis, doc.
L. Pauliukėnas, asist.
A. Rašymas, vyr. asist.
J. Skučas, habil. gamt. m. dr. prof.
R. Šimoliūnienė, asist.
K. Tiknevičius, doc.
G. Vaitiekaitis, asit.
A. Vaitkus, asist

Histologijos ir embriologijos katedra

Katedra įkurta 1923 m. Pirmasis Histologijos ir embriologijos katedros vedėjas buvo iš Šveicarijos Berno universiteto pakviestas neurohistologas profesorius Eberis Landau. Jis pradėjo dirbti nuo 1923 metų lapkričio mėn. Iki 1923 m. histologijos ir embriologijos teorinį kursą skaitė ne histologas, o Anatomijos katedros docentas, vėliau profesorius Jurgis Žilinskas.

Eberis Landau gimė 1878 m. Latvijoje, Rezeknėje. 1902 m. baigė Dorpato (Tartu) universitetą. Dirbo Zoologijos stotyje Vilapranke ir Histologijos institute Miunchene. 1903-1904 metais jis - asistentas Peterburgo anatomijos institute. 1907 m. įgijo medicinos daktaro laipsnį. 1915-1923 m. buvo Šveicarijos Berno universiteto ekstraordinatoriniu profesoriumi. Nuo 1923 m. rugsėjo 25 d. jis - Vytauto Didžiojo universiteto Histologijos su embriologija katedros ordinarinis profesorius.

Katedros, kaip ir universiteto, kūrimosi pradžia buvo sunki: menka materialinė bazė, trūko kadrų. Didelę dalį studentams būtinų preparatų, dažų histologinių preparatų gamybai profesorius atsivežė iš Šveicarijos. Iš Anatomijos katedros buvo paskolinti keturi mikroskopai. Be profesoriaus, katedroje dirbo asistentė Juzė Bubėnaitė (Čeponienė). Ji pradėjo gaminti pirmuosius histologinius preparatus studentų studijoms. Profesorius E. Landau dirbo ir Nervų ligų klinikoje, todėl 1926 metais iš šios klinikos į Histologijos katedrą pakvietė jaunesniąją laborantę studentę Dominiką Kesiūnaitę. Kiek vėliau, 1931

m. katedroje vyr. preparatoriumi pradėjo dirbti studentas Juozas Masevičius.

Profesorius E. Landau turėjo nemažą pedagoginio bei mokslinio darbo patirtį, todėl greitai ir sėkmingai sutvarkė katedros veiklą, išmokė katedros kolektyvą dirbti mokymo bei metodinį darbą. Kiekvienais metais profesorius rengdavo fakulteto personalui bei studentams įdomesnių histologinių preparatų apžiūrą, dažnai vykdavo į užsienio universitetus su moksliniais pranešimais, siuntė straipsnius į užsienio spaudą. 1930 m. statant Medicinos fakulteto rūmus, aktyviai rengė patalpų planą.

1932 m. balandžio 21 d., pasibaigus sutarčiai, prof. E. Landau su šeima išvyko dirbti į Šveicarijos Lozanos universitetą. Katedrai vėl laikinai ėmė vadovauti anatomas Jurgis Žilinskas.

Profesorius J. Žilinskas visas žinias bei energiją skyrė Anatomijos katedrai, anatomijos muziejaus kūrimui, anatomijos dėstymui. Histologijos padalinys likdavo beveik be priežiūros. Jis laikinai katedrai vadovavo beveik du metus. Katedros darbas iš inercijos vyko pagal prof. E. Landau pradėtą metodiką ir tvarką.

1932 m. buvo baigti statyti Medicinos fakulteto rūmai Mickevičiaus gatvėje. Histologijos ir embriologijos katedra gavo naujas, jos darbui specialiai įrengtas, atitinkančias Europos standartus patalpas. Tai šviesi laboratorija,kambarys histologijos ir embriologijos muziejui, katedros vedėjo kabinetas, kambariai audinių kultūroms, asistentams, mikrofotolaboratorija, indų plovimo bei histologinių preparatų ruošimo kambariai ir kitos patalpos. (Dabar ten yra Farmakologijos katedra).

Po kelių mėnesių iš katedros į klinikinį darbą pereina asistentė D. Kesiūnaitė, gana greitai persikelia į Klaipėdą dirbti ir vyr. asistentė J. Bubėnaitė-Čeponienė. Histologijos ir embriologijos katedroje liko tik formaliai vedėjo pareigas einantis prof. J. Žilinskas ir vyr. preparatorius studentas J. Masevičius. Susidarė kritiška situacija, todėl po kelių mėnesių priimta ne tos srities specialistė vyr. laborantė Aldona Vaškevičiūtė. Keista, bet A. Vaškevičiūtė ir studentas J. Masevičius vedė studentams laboratorinius darbus, ruošė histologinius preparatus bei kitas mokymo priemones.

1934 m. pavasarį E. Landau laiške prof. J. Žilinskui rekomendavo pakviesti katedrai vadovauti med. m. dr. prof. Verą Dančiakovą. Atvykusi prof. V. Dančiakova sudarė sutartį trims metams.

Vera Michailovna Dančiakova (mergautinė pavardė Grigorevskaja) gimė 1877 m. Peterburge. Kurį laiką dirbo mokytoja, po to išvyko į Šveicariją, nes tuo metu carinės Rusijos įstatymai draudė moterims (su retomis išimtimis) mokytis aukštesniosiose mokyklose. Šveicarijoje ji baigė Lozanos universitetą. 1903 m. V. Dančiakova grįžo į Rusiją ir dirbo Pavolgio srityje, kovojo su choleros epidemija. 1906 m. V. Dančiakova atvyko į Maskvą, kur savo lėšomis įsteigė Bakteriologinį institutą. 1913 m. jai buvo pasiūlyta vieta Niujorko Kolumbijos universiteto Embriologijos institute. Kolumbijos universitete prof. V. Dančiakova išdirbo dešimt metų. TSRS Sveikatos apsaugos ministro kvietimu ji 1926 m. grįžo į Maskvą, kur jai buvo pavesta įkurti Morfogenezės institutą. Vėliau profesorė dirbo Paryžiaus "Radium" institute.

Atvykus prof. V. Dančiakovai, prof. J. Žilinskas perdavė jai Histologijos ir embriologijos katedrą su menku inventoriumi ir nekvalifikuotais kadrais. Tai buvo vargo ir kūrimosi iš naujo metai. 1934 m. lapkričio 15 d. į katedrą buvo paskirtas asistentas Blažiejus Abraitis, tačiau nematydamas perspektyvų tobulėti, 1936 m. jis išvyko stažuotis į Čekoslovakiją.

Prof. V. Dančiakova katedrą, kaip ir jos personalą, panaudojo savo asmeniniams reikalams, savo mėgiamam moksliniam darbui. Ji buvo puiki embriologė, per trumpą

laiką paskelbusi nemažai darbų. Histologijos ir embriologijos katedra tuo laikotarpiu įsigijo namažai naujos, profesorės moksliniam darbui reikalingos aparatūros, tačiau pedagoginis darbas, studentų mokymas, kadrų ruošimas prof. V. Dančiakovai mažai rūpėjo. Studentai jos paskaitas nenoriai lankė, egzaminų sesija dėl jos nuolatinių kelionių po užsienį trukdavo 3-4 savaites, buvo nepatenkinti ir dėstytojai, ir studentai.

1937 m. pasibaigus prof. V. Dančiakovos sutarčiai su Medicinos fakultetu, vadovavimą Histologijos ir embriologijos katedrai laikinai iki 1939 m. perėmė prof. J. Žilinskas. Tai vėl buvo katedros stagnacijos ar net merdėjimo laikotarpis, nes prof. J. Žilinskas visą energiją skyrė Anatomijos katedros plėtimui, savo moksliniams darbams.

Padėtis Histologijos ir embriologijos katedroje ėmė keistis tada, kai katedrai pradėjo vadovauti med. m. dr. prof. B. Abraitis.

Blažiejus Abraitis gimė 1899 m. rugpjūčio 16 d. Šakių rajone, Tupikų kaime. 1928 m, baigęs Mariajmpolės gimnaziją, B. Abraitis įstojo į Kauno universiteto Medicinos fakultetą, kurį baigė 1933 m. Tais pačiais metais buvo paskirtas į katedrą asistentu. 1936 m., Medicinos fakulteto taryba pasiuntė B. Abraitį į Prahos Karolio universiteto Medicinos fakulteto Histologijos katedrą. Čia, vadovaujant profesoriams F. K. Studničkai bei J. Volfui, prasidėjo B. Abraičio mokslinis kelias, daug dėmesio jis skyrė akies pasaitų vystymosi klausimams nagrinėti.

1939 m. docentas B. Abraitis išrenkamas Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakulteto Histologijos katedros vedėju. 1941 m. jam suteikiamas profesoriaus vardas. Kai prof. B. Abraitis perėmė katedrą, joje dirbo vyr. laborantė A. Vaškevičiūtė ir vyr. preparatorius J. Masevičius. Katedra buvo perkelta į tam darbui nepritaikytas patalpas. Apgynęs daktaro disertaciją, B. Abraitis bandė gerinti pedagoginį ir mokslinį darbą, tačiau tam sutrukdė visuomeninio gyvenimo pokyčiai. Universitetą okupacinė valdžia uždarė, Histologijos ir embriologijos katedros turtas buvo išgrobstytas. Po karo, išsaugojusi dalį mikroskopų, preparatų, katedra vėl galėjo pradėti dirbti. Nors ir sunkios buvo sąlygos, plėtėsi mokslinio darbo apimtis. Į katedrą atėjo aspirantų, buvo ruošiamos ir ginamos disertacijos, kūrėsi nauja, jauna Lietuvos histologų karta.

B. Abraitis mėgo pedagoginį darbą, nuolatos tobulino dėstymo metodiką, kruopščiai rengdavosi paskaitoms. Išsamiose ir nuosekliose paskaitose teoriją visuomet siedavo su praktika, paskaitas iliustruodavo gerais piešiniais lentoje, naudodavo tuometinę projekcinę aparatūrą. Prof. B. Abraitis daugelį metų dirbo ir administracinį darbą: 1944-1946 m. jis buvo Medicinos fakulteto prodekanas, 1946-1947 m. - dekanas, 1947-1950 m. - Kauno universiteto prorektorius mokslo reikalams, 1950-1952 m. - KMI fakulteto dekanas, 1958-1964 m. - KMI prorektorius mokslo reikalams. Respublikoje trūko specialistų, todėl jis 1945-1947 m. dirbo Lietuvos veterinarijos akademijos Histologijos ir embriologijos katedros profesoriumi, 1948-1949 m. - Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Histologijos katedros vedėju, 1950-1957 m. - Kauno medicinos instituto Normaliosios anatomijos katedros vedėju. Visa tai atsiliepė profesoriaus sveikatai bei Histologijos ir embriologijos katedros darbui, jos augimui.

B. Abraitis, be akies lęšio pasaitų bei odos struktūros tyrimų, domėjosi gamtos vystymosi problemomis, skaitė paskaitas apie gyvybės atsiradimą, vėliau kartu su J. Masevičiumi tyrė virškinimo sistemos organų vystymąsi. Profesorius domėjosi kraujagyslių aterosklerozės bei miokardo infarkto klausimais, kraujagyslių bei širdies audinių struktūra, audinių regeneracijos galimybėmis.

Profesoriaus Blažiejaus Abraičio iniciatyva įsteigtas Lietuvos anatomų, histologų ir embriologų mokslinės draugijos skyrius. Jo iniciatyva 1962 m. Kaune buvo organizuota

pirmoji Pabaltijo respublikų ir Baltarusijos anatomų, histologų ir embriologų konferencija.

Jis parašė keturis histologijos ir embriologijos vadovėlius, daugiau kaip 50 mokslo darbų. Už histologijos ir žmogaus embriologijos mokslo darbus 1967 m. jam paskirta Lietuvos Valstybinė premija.

1939-1971 m. katedroje dirbo prof. B. Abraitis, doc. J. Masevičius, asist. J. Ryškienė, doc. L. Labanauskas, vyr. dėst. K. Baltrušaitis, vyr. dėst. R. Rimdeika, vyr. asist. J. Danielius, aspirantai: A. Sinius, J. Mickevičius; doc. A. Vitkus, I. Marčiukaitienė ir kiti. Daug metų katedroje dirbo laborantai: D. Krisiūkėnaitė, P. Eimutis, A. Galvydis, B. Jakubauskaitė, N. Palavinskienė, V. Rūsienė, V. Rechlevičienė ir kiti.

Ilgus metus katedroje dirbusi vyr. dėst. J. Ryškienė daug dėmesio skyrė metodiniam darbui. Ji rengė ir skaitė pranešimus katedroje, fakultete bei kitose aukštosiose mokyklose. Vyr. dėst. R. Rimdeika, dirbęs 1959-1979 m., bandė integruoti atskirų morfologinių disciplinų dėstymą, todėl šalia tiesioginio darbo, vadovavo Pedagogikos katedrai. Vyr. dėst. Jonas Danielius ir aspirantas Albertas Sinius domėjosi eksperimentinės aterosklerozės kraujagyslių pakitimų klausimais. Asistentas Kostas Labanauskas ir aspirantas Albertas Vitkus tęsė prof. E. Landau pradėtus neurohistologinius tyrimus (tyrė nervų regeneraciją bei blužnies nervus ir jų kitimus dėl anafilaksinio šoko).

Sveikatai susilpnėjus, 1971 m. sausio 15 d. prof. B. Abraitis katedros vadovavimą perdavė med. m. dr. Albertui Vitkui.

Albertas Vitkus mediko kelią pradėjo 1954 m., baigęs KMI. Tų pačių metų lapkričio mėn. įstojo į histologijos aspirantūrą Kauno medicinos institute. 1958 m. Albertas Vitkus apgynė kandidatinę disertaciją "Intraorganiniai blužnies nervai ir jų morfologiniai kitimai sensibilizacijos ir anafilaksinio šoko įtakoje". Jis nemetė klinicisto darbo ir pradėtos mokslinės veiklos. Jau 30 metų viena svarbiausių mokslinio darbo krypčių Histologijos ir embriologijos katedroje yra eksperimentinė kardiologija. Šios krypties pradininkas tiek katedroje, tiek Kauno medicinos institute buvo ir liko Albertas Vitkus. Jis 1968 m. apgynė daktarinę disertaciją "Eksperimentinio miokardo infarkto perspėjimo ir regeneracijos procesų stimuliacijos efektyvumas". Mokslinė ir praktinė gydytojo veikla (1958-1962 m. dirbo Kauno greitosios pagalbos stotyje, 1964-1974 m. Kauno geležinkeliečių ligoninėje terapeutu) skatino profesorių A. Vitkų spręsti aktualias miokardo infarkto vystymosi ir gydymo problemas. Visa tai rodo katedros moksliniai darbai ir pranešimai, kurių paskelbta daugiau kaip 400, bei gausus profesoriaus mokinių būrys.

Sparti mokslo bei technikos pažanga neaplenkė Histologijos ir embriologijos katedros. Vadovaujant prof. A. Vitkui, buvo išvystyta histochemija, liuminescentinė mikroskopija, sukurtos naujos originalios kiekybinio tyrimo metodikos ir priemonių sistemos, kurios pripažintos išradimais ar racionalizaciniais pasiūlymais. Daug dėmesio skiriama mokymo bei metodinėms priemonėms tobulinti ir gausinti. Tai teigiamai buvo įvertinta 1976 m. VLŪP parodoje Maskvoje, respublikinėse apžiūrose. Katedra pasipuošė stendais apie pirmuosius ląstelės tyrinėtojus ir mikroskopų raidą, didelėmis mikronuotraukomis su aprašymų stendais laboratorinių darbų salėje, kuriuos galima buvo keisti, atsižvelgiant į mokymo tematiką. Embriologijos disciplinai įsisavinti ir žinių kontrolei buvo įrengti embrionų nuotraukų bei tų embrionų organų ir sistemų vystymosi skaidrių stendai, parengti programuotos apklausos lapai su mikronuotraukomis ir elektronogramomis, laboratoriniams darbams naudojama mokomoji televizija.

Katedros kolektyvas, vadovaujamas prof. A. Vitkaus, parengė ir išleido didelės apimties darbus "Nomina histologica" ir "Nomina embryologica internationalia" (1977), originalų vadovėlį "Histologija" (1970), prof. A. Vitkaus, doc. K. Baltrušaičio, doc. J.

Lubytės ir kt. mokymo priemonių rinkinius "Histologijos kursas (schemomis)', "Žmogaus embriono vystymasis" (1977), "Endokrininių liaukų histofiziologija" (iliustracijomis) (1980), "Nervinio audinio histofiziologija" (iliustracijomis, 1982) bei naują originalų histologijos vadovėlį (1990).

Histologijos ir embriologijos katedra bendradarbiavo su Biochemijos, Fiziologijos, Hospitalinės terapijos, Fizikos katedromis, taip pat ir su respublikos aukštųjų mokyklų bei mokslinio tyrimo institutų anatomais, histologais, embriologais, anatomų, histologų ir embriologų mokslinės draugijos nariais, kurios pirmininkas nuo 1976 metų buvo profesorius Albertas Vitkus.

Histologijos ir embriologijos katedroje dirbo doc. Juozas Masevičius, vyr. dėst. Jonė Ryškienė, vyr. dėst. Romualdas Rimdeika, aspirantė Irena Grigaliūnienė, asistentė Irena Marčiukaitienė, asistentė Rolanda Markevičiūtė, doc. Kęstutis Baltrušaitis, doc. Aleksandras Vitkus, doc. Jūratė Lubytė, doc. Angelija Valančiūtė.

Ilgiausiai katedroje dirbo doc. J. Masevičius (1931-1986). Jis buvo geras histologinės technikos žinovas, pedantiškai rinko, tyrė ir kolekcionavo žmogaus embrionus. Šio mokslininko surinkta kolekcija naudojama embriologijos studijoms ir šiandien.

1994 m. lapkričio mėn. katedros vedėju išrinktas doc. K. Baltrušaitis. Jis katedroje pradėjo dirbti 1956 m. vyr. laborantu. Dirbdamas baigė KMI, įstojo į aspirantūrą, 1969 m. apgynė med. m. kandidato disertaciją. 1977-1980 m. dirbo Alžyre, Orano universitete. Ten jis buvo Histologijos katedros vedėjas ir mokslinis bendradarbis elektroninės mikroskopijos laboratorijoje. Darbo sritis - eksperimentinė kardiologija. Jis domėjosi histologijos dėstymo metodika įvairiose užsienio aukštosiose mokyklose. Jam priklauso apie 100 mokslinių ir metodinių darbų, yra aštuonių išradimų bendraautorius. Doc. K. Baltrušaitis yra Histologijos katedros auklėtinis, gerai suvokiantis katedros mokymo ir mokslo problemas, susipažinęs su Vakarų Europos, ypač Prancūzijos, histologų mokymo bei mokslo problemomis. Jo perduotas patyrimas padeda Lietuvos medikams tobulinti savo žinias, žengti koja kojon su kitų Europos šalių medikais.

Šiuo metu visi katedros dėstytojai turi mokslinius laipsnius ir vardus. 1995 m. doc. A. Valančiūtė apgynė Kauno kardiologijos institute parengtą habilitacinį darbą. Labai perspektyvi yra doc. J. Lubytė, baigianti rengti eksperimentinės kardiologijos habilitacinį darbą. 1996 m. spalio mėn. į katedrą atėjo dirbti doktorantė, buvusi ilgametė Studentų mokslinės draugijos histologijos būrelio narė ir pirmininkė I. Balnytė.

Katedros personalas:
K. Baltrušaitis, med. m. dr. doc. - katedros vedėjas
J. Lubytė, med. m. dr. doc.
A. Valančiūtė, habil. med. m. dr. prof.
A. Vitkus, habil. med. m. dr. prof.
A. Vitkus, med. m. dr. doc.

Kalbų katedra

1951 mokslo metais reorganizavus Kauno universitetą į dvi savarankiškas aukštąsias mokyklas - Kauno medicinos ir Kauno politechnikos institutus - Kauno medicinos institute buvo įkurta Rusų ir svetimų kalbų katedra, kuri 1959 m. buvo pavadinta Kalbų katedra.

Pirmoji naujai įsteigtos katedros vedėja buvo vyr. dėst. Aleksandra Sergejeva, vadovavusi šiai katedrai iki 1958 m. vidurio. Labai trumpai šios katedros vedėjo pareigas ėjo vyr. dėst. Antanas Šuopys. Nuo 1958 metų rudens iki 1985 metų vasaros Kalbų katedrai vadovavo doc. Vytautas Nečiūnas, o nuo 1985 m. iki 1995 m. šios katedros vedėju dirbo doc. Jonas Bajoras. Nuo 1995 m. Kalbų katedrai vadovauja vyr. asist. Elena Molytė.

Iš pat pradžių Rusų ir svetimų kalbų katedroje dirbo tik 5 etatiniai ir 3 valandiniai dėstytojai. Studentams buvo dėstomos rusų ir užsienio kalbos. Šių kalbų studentai buvo mokomi dvejus metus. Vėliau pradėta dėstyti lotynų kalba, kurios mokymo trukmė buvo vieneri metai. Visų kalbų mokymo kursas buvo baigiamas egzaminu.

Vieni pirmųjų katedros dėstytojų buvo E. Andrašiūnienė, A. Graželis, J. Jaugelytė, A. Jarošenko, J. Rakauskienė, V. Širkienė, A. Šuopys.

Augant ir plečiantis Kauno medicinos institutui, daugėjo ir Kalbų katedros dėstytojų. 1954 m. katedroje dirbo jau dvylika etatinių dėstytojų (V. Nečiūnas, I. Kulikauskaitė, A. Skoras, J. Vosylius ir kt.).

Pirmieji Kalbų katedros darbo metai nebuvo lengvi: labai stigo tinkamos kalbų mokymo medžiagos, trūko vadovėlių, knygų, žurnalų, vaizdinių bei techninių mokymo priemonių.

Nuo 1959 m. Kalbų katedros pedagoginis ir mokslinis-metodinis darbas labai

suintensyvinamas. Sudaromos rusų, lotynų, anglų,vokiečių ir prancūzų kalbų mokymo metodinės sekcijos, kurioms vadovauti paskiriami patyrę dėstytojai. Šios sekcijos ima rūpintis mokymo priemonių rengimu, dėstytojų mokslinio-metodinio darbo planavimu. Jau 1959/ 60 m. Kalbų katedros dėstytojai vieni pirmųjų Medicinos institute savo jėgomis parengė ir išleido 5 mokymo priemones studentams. Medicinos instituto vadovybė pradeda skirti didesnį dėmesį Kalbų katedrai ir jos veiklai: paskiriamos didesnės patalpos, daugiau etatų ir lėšų techninėms priemonėms įsigyti. Katedra organizuoja užsienio kalbų būrelius (J. Bajoras, J. Rakauskienė, V. Širkienė), radijo laidas užsienio kalbomis bendrabučiuose gyvenantiems studentams, leidžia sienlaikraštį "Amicitia Internacionalis" užsienio kalbomis. Surengiami ir pirmieji vakarai užsienio kalbomis.

Po 1961 m. gegužės 27 d. Nutarimo "Dėl užsienio kalbų mokymo gerinimo" dar labiau suaktyvėjo studentų mokomasis darbas, pradėjus privalomą užsienio kalbų mokymą ne tik I-II kursų, bet ir III-IV kursų studentams ir valstybinį užsienio kalbos egzaminą IV-me kurse. Studentų grupės pradėtos komplektuoti pagal užsienio kalbų mokėjimą, daugiau imta vartoti technines mokymo priemones. Katedra aprūpinama medicininiais žurnalais užsienio kalbomis savarankiškam studentų darbui. Įsteigiama Kalbų katedros biblioteka. Padidėja ir katedros pedagoginis personalas. 1962/ 63 m. katedroje dirba 19 etatinių ir 11 valandinių dėstytojų bei 3 laborantės. Užsienio kalbų dėstytojai (J. Bajoras, R. Baranauskaitė, J. Surkienė) siunčiami, ir baigia dvimečius pedagoginius užsienio kalbų kursus aukštosios mokyklos dėstytojo kvalifikacijai gauti.

Studentų mokomajame darbe pasiekiama neblogų rezultatų,respublikinėse ir tarprespublikinėse aukštųjų mokyklų olimpiadose Medicinos instituto studentai nuolat užimdavo prizines vietas. Studentų kalbų mokėjimo įgūdžius bei žinias teigiamai vertino tikrinimo komisijos.

Kalbų katedros mokslinis-metodinis darbas planingai pradėtas tik nuo 1959 metų. Iš pradžių pasirinkta nagrinėti tema "Kalbinė interferencija ir kalbų mokymo bei auklėjimo metodų tobulinimas", kuriai vadovavo doc. V. Nečiūnas. Ši problema buvo tiriama 1959-1985 metais. Per šį laikotarpį katedros dėstytojai parengė ir spaudoje paskelbė per 300 straipsnių bei tezių kalbų mokymo metodikos, kalbinių gabumų, auklėjimo, saviauklos, kalbos kultūros klausimais, respublikinėse ir tarprespublikinėse mokslinėse konferencijose perskaitė daugiau kaip 200 pranešimų, parengė ir išleido 44 mokymo metodines priemones bei vadovėlius. Doc. V. Nečiūno vadovaujamas studentų mokslinės draugijos Kalbos kultūros būrelis 1967-1980 metais parengė ir spaudoje paskelbė 33 straipsnius bei tezes, nagrinėjančius studentų kalbos kultūros problemas. Parengtas ir išleistas metodinis leidinys "Medikų kalbos kl'aidos" (Nečiūnas V., 1970). Kalbų katedra 1967 metais suorganizavo respublikinę mokslinę-metodinę nekalbinių aukštųjų mokyklų konferenciją ir išleido leidinį "Rusų ir užsienio kalbų dėstymo metodikos nekalbinėse aukštosiose mokyklose klausimai" (1967).

Pažymėtini Kalbų katedros dėstytojų parengti ir išleisti vadovėliai: "Lingua Latina" (A. Šuopys, J. Vosylius, 1965), "Lingua Latina medica" (A. Šuopys, J. Starkus, 1975), "English for Stomatological Students" (R. Baranauskaitė, J. Čiukšienė, 1974), "English Exercise for Medical Students" ir "English for Medical Students" (V. Nečiūnas, J. Bajoras, R. Baranauskaitė, J. Čiukšienė, R. Matukaitė, J. Surkienė, 1977, 1980), prancūzų kalbos skaitiniai (V. Širkienė, J. Šukys), vokiečių kalbos skaitiniai (I. Strazdienė, A. Šečkienė) ir rusų kalbos mokymo priemonė (I. Bubinienė, I. Vitkevičienė).

Taip pat paminėtini ir trumpi lotynų (J. Vosylius), anglų (V. Nečiūnas), vokiečių (I. Kulikauskaitė, J. Rakauskienė, A. Šečkienė), prancūzų (V. Širkienė, J. Šukys) medicinos

terminų žodynai, parengti ir išleisti 1966-1982 metais.

Be to, katedros dėstytojai yra parengę ir išleidę metodinių mokymo priemonių ir skaitinių (J. Bajoras, A. Šuopys, J. Starkus, V. Širkienė, J. Šukys, I. Bubinienė, V. Nečiūnas, E. Molytė) bei metodinių nurodymų ir kontrolinių darbų neakivaizdinio skyriaus studentams (J. Bajoras, J. Šukys, J. Starkus, A. Šuopys, J. Rakauskienė, A. Šečkienė, I. Vitkevičienė, I. Bubinienė).

Nuo 1985 iki 1995 metų Kalbų katedros dėstytojai tyrinėjo kompleksinio ir integruoto medicininės terminijos mokymo ir studentų auklėjimo tobulinimo klausimus (mokslinės temos vadovas doc. J. Bajoras). Šia tema katedros dėstytojai parengė ir išleido mokymo metodines priemones, kurios čia nurodytos chronologine tvarka:

1. Anglų k. metodinė medžiaga studentams medikams (Bajoras J., Baranauskaitė R., Čiukšienė J., Matukaitė R., Nečiūnas V., Nečiūnienė V., Surkienė J., 1986).
2. Metodinė medžiaga anglų medicininei terminijai mokytis (Bajoras J., 1987).
3. Metodinės rekomendacijos savarankiškam kompleksiniam klinikos terminijos mokymui (Nečiūnas V., Nečiūnienė V., 1987).
4. Metodiniai nurodymai farmacijos terminijai ir receptūrai mokytis (Brunevičiūtė R., Kadytė N., 1991).
5. Metodinė medžiaga mediko etikos tematika (Bajoras J., 1987).
6. Lotynų kalbos metodinės rekomendacijos klinikos diagnozėms rašyti (Nečiūnas V., Nečiūnienė V., 1989).
7. Anglų kalbos medicinos skaitiniai (Bajoras J., 1991).
8. Anglų kalbos skaitiniai farmacininkams (Bajoras J., 1991).
9. Anglų kalbos farmacijos skaitiniai (Bajoras J., 1991).
10. Lingua Latina in Medicina (Nečiūnas V., Nečiūnienė V., 1991).
11. Short Latin-English medical dictionary (Nečiūnas V., Nečiūnienė V., 1991).
12. Essentials of Medical Latin (Nečiūnas V., Nečiūnienė V., 1993).
13. Kalbos kultūra (Alešiūnaitė L., Molytė E., 1993).
14. Latin exercises for medical students (Nečiūnas V., Nečiūnienė V., 1993).
15. Savikontrolės testai ir pratimai besimokantiems terminologijos pagrindų (Brunevičiūtė R., Gudaitytė D., 1994).
16. Lietuvių kalbos pratybos studentams užsieniečiams (Molytė E., 1996).

Per pastarąjį dešimtmetį Kalbų katedros dėstytojai aktyviai dalyvavo mokslinėse konferencijose ir perskaitė 32 mokslinius pranešimus, parašė ir paskelbė 30 straipsnių ir tezių, išvertė apie 2000 puslapių.

1987 m. Kauno medicinos institute ir Kalbų katedroje buvo surengtas sąjunginės centrinės metodinės užsienio kalbų komisijos pasitarimas, kuriame buvo svarstomi aktualūs kalbų mokymo ir studentų savarankiškumo ugdymo klausimai.

1987 m. mūsų studentai dalyvavo Sąjunginėje užsienio kalbų olimpiadoje ir užėmė II-ąją vietą.

Katedros dėstytojai aktyviai rašo Akademijos spaudoje, ir per šį laikotarpį publikavo 28 populiarius straipsnius.

Nuo 1991/ 92 mokslo metų Kauno medicinos akademija pagal valstybines sutartis pradėjo rengti medicinos specialistus artimųjų Rytų šalims (Libanui, Jordanijai ir kt). Tam tikslui Kalbų katedroje buvo sudaryta dėstytojų grupė,kuri moko užsienio studentus valstybinės lietuvių kalbos. Šie dėstytojai parengė užsieniečiams lietuvių kalbos mokymo programą ir parašė bei išleido lietuvių kalbos metodinę mokymo priemonę (E. Molytė, 1996). Šiam darbui ir ateityje numatoma skirti ypatingą dėmesį.

Nuo 1995 m. dėstytojai nagrinėja temą "Kalbų funkcionavimo ir mokymo problemų tyrimas " (vadovas doc. J. Bajoras). Pagrindinis temos tikslas: išanalizuoti studentų medikų kalbinio parengimo galimybes ir sudaryti jų kalbos modelį. Šiam tikslui pasiekti keliami tokie uždaviniai: 1. Išanalizuoti medicinos krypties kalbų funkcionavimo ypatumus. 2. Išryškinti optimalius kalbų mokymo metodus ir suformuoti metodiką. 3. Įvertinti studijų proceso organizavimo įtaką kalbų mokymo efektyvinimui. 1995 m. dalyvauta 13 konferencijų (iš jų 10 tarptautinių), išspausdinta 13 straipsnių. 1996 metais rudenį katedra rengė Respublikos aukštųjų mokyklų užsienio kalbų dėstytojų seminarą "Kalbų dėstymo problemos aukštojoje mokykloje". Jame dalyvavo 45 respublikos aukštųjų mokyklų dėstytojai.

Nuo 1995 m. labai padidėjo katedros kolektyvas: dirba 30 dėstytojų ir 3 laborantės. Katedroje dirba 3 edukologijos doktorantai, 4 magistrai ir 1 anglų kalbos dėstytoja iš JAV Taikos korpuso. Viena lotynų kalbos dėstytoja 1996 m. stažavosi 8 mėnesius Graikijoje.

Sustiprėjo katedros materialinė bazė: įsigyti 2 kompiuteriai, kopijavimo aparatūra, magnetofonai; katedros biblioteka nuolat turtėja naujais medicinos žurnalais užsienio kalbomis, kaupiami mokomosios medžiagos įrašai užsienio kalbomis. Nuo 1995 m. reorganizavus užsienio kalbų mokymo procesą,pradėta studentus mokyti užsienio kalbų pagal trijų lygių sistemą. 1-ojo lygio studentų mokymui skiriamos net 4 valandos per savaitę. Užsienio kalbos mokymas baigiamas 3-ame kurse privalomuoju egzaminu. Be to, visi studentai turi galimybę katedroje mokytis ir antrosios užsienio kalbos elekcinio kurso pagrindais: anglų, prancūzų, vokiečių, rusų ir danų kalbų.

Ši trumpa istorinė Kalbų katedros dėstytojų pedagoginės ir mokslinės veiklos apžvalga rodo, kokia įvairi ir reikšminga yra kalbininkų veikla, ugdant studentų medikų asmenybę ir humanitarizuojant visą medikų mokymo ir auklėjimo sistemą.

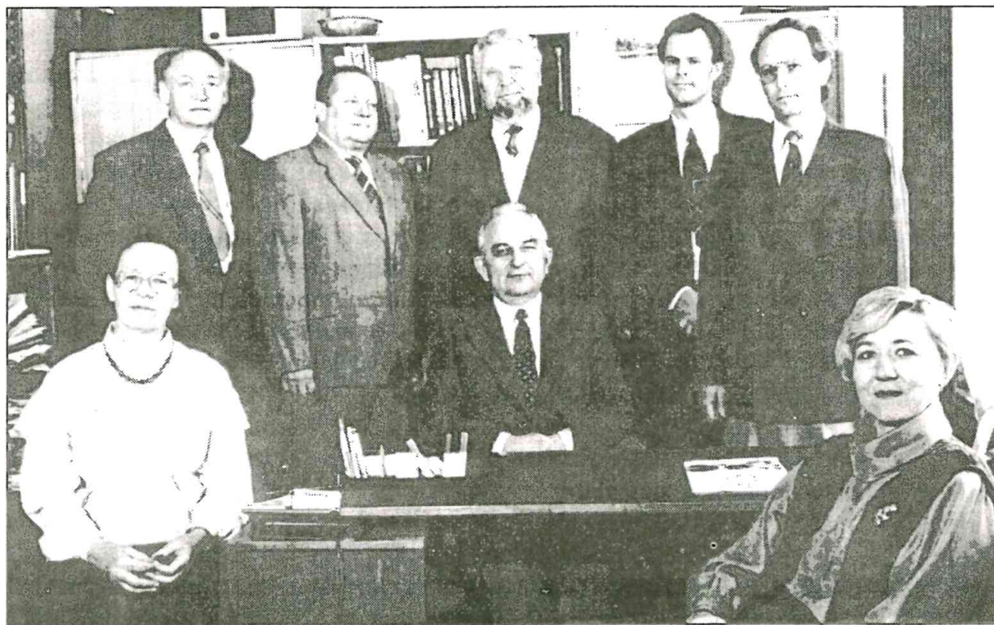
Katedros personalas:

E. Molytė, vyr. asist. - katedros vedėja
L. Alešiūnaitė, asist.
J. Bajoras, doc.
R. Baranauskaitė, vyr. asist.
R. Brunevičiūtė, vyr. asist.
I. Bubinienė, asist.
J. Čiukšienė, asist.
D. Gudaitytė, asist.
A. Gutauskaitė, asist.
N. Janulienė,asist.
D. Latvelienė, labor.
J. Levanauskaitė, labor.
G. Matelytė, asist.
E. Movšovičienė, asist.
V. Nečiūnienė, vyr. asist.
E. Paulauskaitė, asist.
G. Piotuchovienė, asist.
I. Ramanauskas, asist.
J. Sakalnikaitė, asist.
Z. Sirtautienė, asist.
K. Summerfield, asist.
J. Surkienė, asist.
L. Šarkauskienė, asist.
V. Širkienė, asist.
D. Vankevičienė, asist.

Mikrobiologijos katedra

Mikrobiologijos katedra įsteigta 1922 m. rudenį kaip Lietuvos universiteto Medicinos fakulteto Higienos ir bakteriologijos katedra. Ji dar vadinama Higienos-bakteriologijos ir sanitarinės policijos katedra, dirbo drauge su 1918 m. Kaune įsteigtu Higienos-bakteriologijos institutu (katedros vedėjas kartu buvo ir instituto direktorius). Nuo 1950 m. pavadinta Higienos ir mikrobiologijos, o nuo 1955 m. iki dabar - Mikrobiologijos katedra. Katedros darbo pobūdį apibūdina pavadinimas: kaip ir medicinos mikrobiologija, mikrobiologija buvo suprantama kaip profilaktikos tarnaitė, tarnavusi sanitarijai, epidemiologijai ir infekcionistams. Šios tradiciškai susiformavusios, o gal tiksliau - suformuotos pažiūros į mikrobiologijos vietą aukštosiose medicinos studijose išlieka ir dabar, nepaisant mėginimų suardyti mikrobiologijos vertinimo stereotipą.

Pirmasis katedros vedėjas buvo med. m. dr. prof. Antanas Jurgeliūnas (1872 08 02 - 1943 08 05), vadovavęs jai nuo įsteigimo iki 1934 metų. Jam dėl blogos sveikatos pasitraukus iš pareigų, Higienos ir bakteriologijos katedrą globojo oftalmologas med. m. dr. prof. Petras Avižonis, o bakteriologijos kursui vadovauti buvo paskirtas vyr. asistentas Vytautas Girdzijauskas (1904 06 02 - 1972 10 24). Nuo 1936 m. katedros vedėjas buvo fiziologas ir higienistas med. m. dr. prof. Jonas Šopauskas. 1955 m., po reorganizacijos jau savarankiškai Kauno medicinos instituto Mikrobiologijos katedrai ėmė vadovauti med. m. dr. prof. Vytautas Girdzijauskas. Tačiau 1962 m. vyriausybei uždraudus vadovauti dviejų aukštųjų mokyklų katedroms, prof. V. Girdzijauskas pasirinko Vilniaus universitetą. Kauno katedrai vadovauti buvo pavesta infekcionistei ir terapeutei med. m. dr. prof. Stefanijai Gruodytei. 1963 m. rugpjūčio mėnesį katedros vedėju paskiriamas Patologinės fiziologijos katedros aspirantas Vytautas Vaičiuvėnas, 1963 m. lapkričio 23 d. apgynęs

medicinos mokslų kandidato disertaciją ir nuo 1964 m. išrinktas katedros vedėju konkurso tvarka. 1966 m. jam suteiktas docento, o 1989 m. - profesoriaus mokslo pedagoginis vardas. V. Vaičiuvėnas nuolat buvo perrenkamas katedros vedėju iki 1995 m. gruodžio mėnesio, kai konkurso tvarka katedros vedėju išrinktas doc. Alvydas Pavilonis. Mikrobiologijos katedrai sunkiai sekėsi su vadovais, o tai negalėjo nepakenkti katedrai bei jos disciplinai. Galima tik spėlioti, kodėl kritiškais momentais katedros vadovais buvo skiriami ne mikrobiologai.

Pagrindinis katedros darbuotojų darbas - medicinos specialistų, t.y. gydytojų, stomatologų, provizorių, visuomenės sveikatos specialistų ir kt. rengimas. Dabar katedroje studijuoja Medicinos (IV ir V semestrus), Stomatologijos (III ir IV bei VIII semestrus), Farmacijos (III ir VII semestrus) bei Visuomenės sveikatos (III semestrą) fakultetų studentai, taip pat ir Vytauto Didžiojo universiteto Aplinkotyros fakulteto (Vsemestrą) studentai. Taip jau susiklostė, kad nuo septintojo dešimtmečio vidurio Medicinos fakultete dėstoma ne tik mikrobiologija, bet ir imunologija. Imunologijai peržengus infekcinės imunologijos ribas, katedra tradiciškai globoja visas imunologijos studijas: parengė studijų programą, skaito daugumą paskaitų ir atlieka laboratorinius darbus.

Medicinos specialistų rengimas - tai sritis, kurią konkrečiai apibūdinti nelengva,tad gal šiek tiek padės pedagoginius mokslo vardus įgiję katedros darbuotojai. Katedroje profesoriaus vardai suteikti Vytautui Girdzijauskui, Vytautui Vaičiuvėnui, docentų - Adelei Lauciūtei, Danguolei Vasiljevienei, Nijolei Leonienei, Vaclovui Sudintui, Alvydui Paviloniui, Genadijui Čerkašinui. Parengti ir išleisti 2 vadovėliai: "Mikrobiologija" (Girdzijauskas V. ir Vikonytė-Vasiljevienė D., 1976 m.), "Imunologija" (Svičiulis A., Tilindis B. ir Vaičiuvėnas V., 1989 m.), 7 mokymo knygos studentams. Šiuo metu katedra rūpinasi studijų reforma, pagal kurią mikrobiologijos (ir imunologijos) studijos turi būti diferencijuotos. Taigi, būtina parengti ne tik koncepciją, studijų planus ir programas, bet ir pasirūpinti dėstytojų parengimu specializuotose klinikose ir katedrose.

Kauno medicinos akademijos Mikrobiologijos katedros veiklą lemia akademijos mokslinių tyrimų tematikos tendencijos ir uždaviniai, susiję su gydytojų, stomatologų, biofizikų, provizorių rengimu. Nuo septintojo dešimtmečio vidurio pradėta mokslinius tyrimus nukreipti į infekcinio hospitalizmo ir, konkrečiai - pūlinės chirurginės infekcijos tyrimus. Pamažu susiformavo mokslinių tyrimų kryptis hospitalinės pūlinės infekcijos sukėlėjų tyrimai ir naujų efektyvių pūlinių ligų bei pooperacinių komplikacijų profilaktikos bei gydymo priemonių parengimas bei ikiklinikinis aprobavimas. Moksliniais tyrimais buvo nustatyti reikšmingi dėsningumai, lemiantys patogeninių stafilokokų nešiojimo formavimąsi ir jų vaidmenį infekciniame hospitalizme, nustatyta, kad kiekvienas chirurgijos skyrius turi savo nuosavą, jam būdingą mikroflorą, kuriai būdingi tam tikri atsparumo antibiotikams ypatumai, priklausantys nuo konkrečios kategorijos ligoniams gydyti vartojamų antibiotikų. Nustatyta, kad šie klinikiniai mikrofloros ypatumai dinamiškai kinta. Taip buvo padėti klinikinės mikrobiologijos formavimo pagrindai. Pastarojo periodo katedros mokslinių tyrimų tema - naujų priemonių, skirtų žaizdų pūlinės infekcijos profilaktikai ir gydymui, parengimas ir medicininis-biologinis aprobavimas. Tai galima paaiškinti taip. Pirma, beveik du dešimtmečius katedros bendradarbiai kartu su chirurgais tyrė originalaus (pasaulio mastu) chirurginių medžiagų apdorojimo (impregnacijos) antibiotikais, suteikiant šioms medžiagoms pageidaujamų antimikrobinių savybių, panaudojant elektroforezę ir ultragarsą, metodo ypatybes ir galimybes. Šis metodas gimė Kauno medicinos akademijoje. Jis gavo 7b. TSRS autorinius liudijimus (išradimų patentų analogus). Gauti duomenys panaudoti 5 daktarų laipsnių įvertintoms

disertacijoms (autoriai - E. Bagdonas, V. Sudintas, J. Veseliūnas, A. Antuševas ir A. Pavilonis), taip pat vienai habilituoto daktaro disertacijai (E. Bagdonas). Spaudoje šia tema paskelbta per 200 publikacijų Lietuvoje ir užsienyje. Už konkrečius mokslo tyrimų laimėjimus, turinčius ryškią taikomąją reikšmę, nurodytieji autoriai ir jų vadovai A. Smailys bei V. Vaičiuvėnas 1987 m. tapo Lietuvos Ministrų tarybos premijos laureatais už darbą "Chirurginių medžiagų su antibakterinėmis ir antikoaguliacinėmis savybėmis gavimas elektroforezinio bei fonoforezinio impregnavimo antibiotikais ir antikoaguliantais būdu". Metodas ir atitinkami jo realizavimui sukurti prietaisai demonstruoti tarptautinėse parodose "Euromed'93" ir "Euromed'94" (Leipcigas, Vokietija).

Antra, daugiau kaip dešimtmetį katedros kolektyvas tyrė Biotechnologijos instituto "Fermentas" pagamintų fermentų preparatus, kurie galėtų būti pavartoti pūlinėms žaizdoms gydyti. Mikrobiologijos katedros bendradarbiai atliko ikiklinikinius tyrimus, parengė reikalingus dokumentus, pagrindžiančius šių vaistų tinkamumą bei efektyvumą, registracijai Farmakologijos komitete. Tačiau tolesni darbai nutrūko dėl reformų įstaigoje, pagaminusioje "Procelaną" ir "Kolagenazę".

Mikrobiologijos katedros bendradarbiai išplėtė savo tyrimus ir kitose klinikinės mikrobiologijos srityse: tiria mikrobakterijų (tuberkuliozės ir mikrobakteriozių) sukėlėjų jautrumą antibakteriniams preparatams, *Helicobacter pylori* vaidmenį skrandžio patologijoje (bendradarbiaujama su Lundos universiteto Mikrobiologijos departamentu).

Be nurodytų darbų, atliktų pastaraisiais dešimtmečiais, reikia įvertinti ir tyrimus, kurie padaryti ir skelbti anksčiau.

Profesorius Antanas Jurgeliūnas, 1896 m. baigęs Peterburgo universiteto Gamtos skyrių, 1900 m. - Kijevo universitetą, 1910 m. apgynęs medicinos daktaro disertaciją ("Bendrosios tuberkuliozės kilmės ir vystymosi klausimu"), 1910-1915 m. dirbęs Maskvos universiteto Bakteriologijos institute (iš pradžių asistentu, vėliau - direktoriaus pavaduotoju), atvyko į Lietuvą ir nuo 1922 m. pradėjo dirbti Lietuvos universiteto profesoriumi, Higienos ir bakteriologijos katedros vedėju. Medicinos fakulteto studentai mokėsi 1918 m. Kaune įsteigtame Valstybiniame higienos institute, kurio vedėju nuo 1921 m. buvo paskirtas dr. A. Jurgeliūnas. Jame buvo gaminamos raupų ir pasiutligės vakcinos, nuo šių ligų skiepyti visos Lietuvos žmonės; Bakteriologijos serologijos skyriuje buvo daromi kraujo, šlapimo, ekskrementų, skreplių ir kt. patologinės medžiagos bakteriologiniai tyrimai, maisto (konservų, dešros, pieno ir kt.) ir vandens sanitariniai tyrimai, serologinės (Vasermano, Vidalio, Veilio-Felikso ir kt.) diagnostinės reakcijos. Bendrą Higienos instituto ir Higienos-bakteriologijos katedros darbą lėmė sunkios Universiteto kūrimosi sąlygos: studijos vyko institute, katedros dėstytojais dirbo instituto bendradarbiai, katedrai ir institutui vadovavo tas pats žmogus.

Pirmąją mikrobiologo disertaciją katedroje apgynė Vytautas Girdzijauskas dar prieš Antrąjį pasaulinį karą ("Lytinių liaukų, skydinės liaukos, jų hormonų ir gl. parathyreoideae įtaka agliutininams susidaryti", 1939 m.). Be to, disertacijas (dabartiniu vardijimu - daktaro laipsniui) be anksčiau minėtųjų parengė ir apgynė D. Vikonytė-Vasiljevienė, A. Lauciūtė ir N. Leonienė. Su bendradarbiais parašytos ir išleistos 4 monografijos: "Dizenterija ir kova su ja Lietuvos TSR" (Girdzijauskas V. ir Vikonytė-Vasiljevienė D., 1964 m.), "Medicinos mikrobiologijos praktikos vadovas" (Girdzijauskas V., Vikonytė-Vasiljevienė D., Kantauskas V. ir Borisevičienė H., 1961 m.), "Vaikų ligų gydymas antibakteriniais preparatais" (Raugalė A., Mituzas H. ir Vaičiuvėnas V., 1983 m.), "AIDS" (Dievaitienė J., Čaplinskas S. ir Vaičiuvėnas V., 1991 m.). Katedra bendradarbiauja su užsienio mokslo

ir studijų institucijomis: Lundo ir Geteborgo universitetais (Švedija), Valstybiniu serumų institutu (Kopenhaga, Danija).

Katedros personalas:
A. Pavilonis, med. m. dr. doc., katedros vedėjas
L. Akramas, asist.
A. Čerkašina, med. m. dr. doc.
G. Čerkašinas, med. m. dr. doc.
R. Grigaitė, asist.
D. Janulaitytė, doktor.
E. Osinas
I. Petrauskaitė
M. Samulėnas, vyr. asist.
V. Sudintas, med. m. dr. doc.
G. Tamolevičienė
V. Vaičiuvėnas, med. m. dr. prof.
A. Visockienė
A. Zubrickaitė

Patologinės fiziologijos katedra

1951 m. reorganizavus Kauno universiteto Medicinos fakultetą į Kauno medicinos institutą (KMI) buvo įkurta Patologinės fiziologijos katedra. Jos vedėju paskirtas doc. A. Vileišis. Prieškariniame Kauno universiteto Medicinos fakultete patologinė fiziologija, kaip atskira disciplina, nebuvo dėstoma. Atskirus bendrosios patologijos, klinikinės fiziologijos klausimus dėstė profesoriai Vinteleris, Vl. Kuzma.

1944 m. dekanas prof. J. Šopauskas patologinės fiziologijos kurso paskaitas pavedė skaityti prof. Vl. Lašui. Paskaitoms ir laboratoriniams darbams buvo skiriama po dvi savaitines valandas. Prof. Vl. Lašas, asistentas A. Vileišis, vyr. lab. T. Krukonis rodydavo studentams anafilaksinį smegenėlių, histamininį, trauminį, heterotransfuzinį šokus, širdies koronarinių kraujagyslių perrišimus, inkstų funkcijos ūminį nepakankamumą, galvos smegenų pusrutulio dalies, smegenėlių pašalinimą ir jo pasekmes. Prof. Vl. Lašas, vadovaudamas Fiziologijos katedrai, be mitybos, kraujo smegenėlių apytakos klausimų, nagrinėjo alergologijos problemas, tai siejasi su organizmo reaktyvumo patologija. Tuo metu šis darbas buvo žinomas, nes 1948 m. prof. Vl. Lašas pirmasis Lietuvos medikas išrenkamas TSRS Medicinos Mokslų Akademijos nariu korespondentu. Jis buvo ir Lietuvos Mokslų Akademijos sekretorius. Nuo 1948 m. patologinės fiziologijos visą kursą pradėjo skaityti vyr. dėst. A. Vileišis. 1947 m. jis apgynė kandidatinę disertaciją "Blužnies įtaka hemopoezei". Tai trečioji disertacija, kuri pokario metais buvo apginta Medicinos fakultete. 1948 m. A. Vileišis paskiriamas vyr. dėstytoju, 1949 m. buvo išrinktas eiti docento pareigas, o nuo 1950 m. - docentas.

Daugėjant KMI studentų, padaugėjo ir Patologinės fiziologijos katedros dėstytojų. 1956-1970 m. jais dirbo: G. Jaronienė, V. Meškelevičius,V. Vaičiuvėnas, V. Stankevičius, M. Grabliauskienė, V. Siudikas, V. Stankaitis, A. Šimkus. Be patologinės fiziologijos kurso katedros dėstytojai dar skaitė medicinos istorijos paskaitas ir vadovavo seminarams. Mokslinio darbo tematika pradėjo nagrinėti eksperimentinės onkologijos klausimus. 1963 m. A. Vileišis apgynė daktaro disertaciją "Mitybos įtaka pelių adenokarcinomos prigijimui ir augimui". Tais pat metais kandidatinę disertaciją apgynė katedros aspirantas V. Vaičiuvėnas, po to sekė G. Jaronienė, V. Stankaitis, V. Meškelevičius, M. Grabliauskienė. Visų disertantų vadovas buvo prof. A. Vileišis.

Tuo metu katedra parengė ir išleido leidinius: Vileišis A. ir Jaronienė G. "Patologinės fiziologijos pratybos" (1968 ir 1973), "Patologinė fiziologija schemomis" (1973, 1977), pirmąjį lietuvių kalba fiziologijos vadovėlį "Patologinė fiziologija" (1974), "Žmogaus biologinės normos" (1970, 1978). Katedros darbuotojai rengdavo ir dalyvaudavo Lietuvos patofiziologų mokslinės draugijos rengiamose konferencijose. 1963-1989 m. prof. A. Vileišis buvo Visasąjunginės patofiziologų draugijos valdybos ir plenumų narys, tos draugijos mokslinės metodinės komisijos narys.

1979 m. Patologinės fiziologijos katedra buvo sujungta su Normaliosios fiziologijos katedra. Jungtinei katedrai vadovavo prof. B. Padegimas, o fiziologijos sektoriui - visuomeniniais pagrindais doc. A. Kondrotas. Patologinės fiziologijos sektorius buvo perkeltas į kitas patalpas, esančias centriniuose instituto rūmuose.

Mokslines ir pedagogines dėstytojų kvalifikacijas tuo metu buvo galima gauti Maskvos, Leningrado, Kijevo aukštosiose medicinos mokyklose bei mokslo tyrimo institutuose. Tačiau buvo pradėta ieškoti galimybių specializuotis ir Vakarų mokslo įstaigose - užmegsti ryšiai su VDR Jenos Šilerio universiteto Klinikinės imunologijos ir alergologijos institutu. 1980 m. doc. A. Kondrotui pavyko nuvykti į šį institutą pasitobulinti, ir kartu su prof. B. Padegimu skaityti pranešimus Europos alergologų kongrese. Šios specializacijos metu susipažinta ir su patologinės fiziologijos katedros darbu, o išmoktos metodikos buvo įdiegtos katedroje, rezultatai panaudoti moksliniam darbui ir mokymui. Tuo metu Patologinės fiziologijos sektoriuje mokslinio darbo tematika atliko eksperimentinės alergologijos patogenezinių mechanizmų tyrimus: prof. A. Vileišis tyrė prostaglandinų reikšmę, doc. V. Meškelevičius - lytinių hormonų, doc. A. Kondrotas ir doc. V. Stankaitis - imunokompetentinių ląstelių.

1992 m. A. Kondrotas apgynė habilituoto daktaro disertaciją "T ir B limfocitų reikšmė ūminių alerginių reakcijų patogenezėje". Mokslo tyrimo darbų rezultatai apibendrinti 1983 m. išleistoje monografijoje "Alerginio reaktyvumo formavimasis" (Vilnius, "Mokslas", rusų k.). Be to, prof. A. Kondrotas yra 1986 m. Lietuvos Valstybinės premijos laureatas.

KMA patologinę fiziologiją studijuoja visų fakultetų studentai. 1993 m. buvo vėl atkurta savarankiška Patologinės fiziologijos katedra, o jos vadovu konkurso būdu buvo išrinktas prof. A. Kondrotas.

Senstant pirmajam lietuviškam patologinės fiziologijos vadovėliui,katedros dėstytojai kartu su Vilniaus universiteto patofiziologais (doc. R. Kazakevičium, S. Ročka) parengė, ir 1991 m. išleido naują lietuvišką patologinės fiziologijos vadovėlį.

Taip pat buvo išleistos ir kitos mokymo priemonės - "Patologinės fiziologijos laboratorinių darbų metodiniai nurodymai" (lietuvių, rusų ir anglų kalbomis, modernizuoti laboratoriniai darbai, panaudojant teletechniką ir kompiuterį).

Patologinės fiziologijos katedra dirba kartu su kitais padaliniais: su Traumatologijos ir ortopedijos klinika - polijoninių polimerų vartojimo ir jų antigeninių savybių tyrimų srityje, su Farmakognozijos katedra, tiriant preparatų, pagamintų iš augalinės žaliavos, imunostimuliacinį veikimą.

Europos alergologų-imunologų kongreso leidinyje anglų kalba katedros darbuotojai paskelbė straipsnį apie Desmodium Canadense tyrimų rezultatus.

Su "Sandoz" firmos mokslininkais katedros darbuotojai tiria naujus preparatus, veikiančius organizmo imuninę sistemą. Šiuo metu Patologinės fiziologijos katedroje dirba: prof. A. Kondrotas, prof. A. Vileišis 1994 m. išėjo į pensiją, visuomeniniais pagrindais konsultuoja Farmacijos muziejaus darbuotojus.

Katedros personalas:
A. J. Kondrotas, habil. m. dr. prof. - katedros vedėjas
V. Jakšaitytė, labor.
K. Jankauskienė, e. doc. p.
A. Juodžiukynas, labor.
V. Jurkštienė, asist.
V. Meškelevičius, doc.
A. Stačiūnienė, labor.
G. Šimonienė, asist.
R. Vaičiulytė, doc.
V. Vyzas, doc.

Teorinės ir klinikinės farmakologijos katedra

Farmakologijos katedra buvo įkurta 1922 m. Jos pirmasis vedėjas buvo prof. P. Raudonikis (1922-1937). Vėliau katedrai vadovavo prof. Šaulis (1937-1940), prof. J. Kairiūkštis (1940-1941), doc. V. Kairiūkštis (1941-1948), doc. A. Tūmas (1948-1956), prof. A. Mickis (1956-1992), nuo 1992 m. - med. m. dr., e. prof. p. R. Basevičius.

1990 m. katedra pakeitė pavadinimą. Dabar ji vadinama Teorinės ir klinikinės farmakologijos katedra. Katedros darbuotojai organizuoja farmakologijos kurso studijas visų KMA fakultetų studentams. Farmakologijos disciplina yra dėstoma Medicinos ir Stomatologijos fakultetų trečiojo, Medicinos fakulteto šeštojo ir Stomatologijos fakulteto penktojo kurso studentams; penktojo kurso farmacininkai studijuoja farmakoterapijos kursą. Visuomenės sveikatos fakulteto trečiojo kurso studentams dėstoma "Vaistai ir sveikata" disciplina.

1965 m. katedros bendradarbiai parengė ir išspausdino pirmąjį farmakologijos studijų praktinių darbų metodinį leidinį. Iš viso katedros darbuotojai išleido per 30 leidinių. Katedros bendradarbiai yra paruošę ir atspausdinę 6 farmakologijos vadovėlius (aukštosios ir aukštesniosios medicinos mokyklų studentams). Tai pirmieji farmakologijos originalūs vadovėliai lietuvių kalba (1970). Už parengtus 1983 ir 1986 m. vadovėlius katedros darbuotojams R. Basevičiui, V. Budnikui, A. Mickiui, H. Mituzai, A. Urmonienei ir V. Volbekui buvo suteikta 1987 m. Lietuvos respublikinė premija. 1971 m. katedra organizavo farmakologijos tobulinimosi kursus provizoriams, ir nuo 1995 m. kvalifikacijos kėlimo kursus praktikos gydytojams (klinikinė farmakologija ir šiuolaikinė farmakoterapija).

Katedros darbuotojai atlieka darbus vaistų ir biologiškai aktyvių medžiagų poveikiui elektrokortikogramai įvertinti bei vaistų vartojimo, jų sąveikos ir veikimui tirti. Katedros darbuotojai parengė per 1000 publikacijų Medicinos enciklopedijos" pirmajam ir antrajam

tomams, ir per 150 populiarių publikacijų apie vaistus visuomenei.

Nuo 1995 m. katedros bendradarbiai dirba ekspertais respublikoje registruojamų vaistų kontrolės komitete, bendrauja su Latvijos, Estijos , Lenkijos, Rusijos, Baltarusijos farmakologais bei daugelio šalių farmacinėmis ir farmakologinėmis firmomis, kurios siūlo registruoti vaistus Lietuvai.

Katedros personalas:
R. Basevičius, doc. - katedros vedėjas
V. Budnikas, habil. med. m. dr. doc.
K. Cereška, vyr. asist.
H. Gurskaitė, asist.
R. Jankūnas, asist.
E. Kaduševičius, asist.
R. Mačiulaitis, asist.
A. Mickis, habil. med. m. dr. prof.
A. Milašius, doc.
D. Pempytė, asist.
V. Volbekas, doc.
A. Urmonienė, doc.

Žmogaus anatomijos katedra

Žmogaus anatomijos katedros kolektyvas su meile ir pagarba mena ir vertina ištakas, kurios davė pradžią šiandieninei Kauno medicinos akademijos, vienai iš svarbiausių fundamentinei katedrai, atsirasti. 1919 metais Medicinos draugija įsteigė medicinos kursus, kuriuose galėtų užbaigti iš svetur Lietuvon sugrįžę vyresniųjų kursų medikai. Simboliška, kad pirmasis aukštojo mokslo žiungsnis Kaune buvo anatomijos paskaita, kurią 1920 m. sausio 20 d. skaitė Karo ligoninės chirurgas Jurgis Žilinskas. 1922 m. vasario mėn. reorganizavus Aukštuosius kursus, įkurto Kauno universiteto Medicinos fakulteto pirmuoju Anatomijos katedros vedėju buvo išrinktas Jurgis Žilinskas. Anatomijos katedrai buvo paskirtas namas Mickevičiaus gatvėje. Po metų kieme pastatė kitą namą ir pavadino jį "Anatomikumu". Abiejuose namuose įsikūrė preparavimo salė, auditorija, anatomijos muziejus, morgas, laboratorija, biblioteka, chemikalų sandėlys ir kiti anatomijos ūkiui būtini skyriai. Suprantama, iš pradžių sąlygos buvo sunkios. Didelis ir sudėtingas ūkis duso mažose ir nepritaikytose patalpose. Viltį teikė naujų medicinos fakulteto rūmų statyba, kuri prasidėjo 1931 m. Dėl rūmų statybos nugriautas vienas Anatomijos katedros pastatas dar labiau sunkino darbo sąlygas. Prof. J. Žilinskas buvo rūmų statybos organizacinio komiteto narys, ir jo pastangomis katedrai buvo paskirtas visas fligelis. 1933 m. iškilmingai atidarytuose naujuosiuose Medicinos fakulteto rūmuose Anatomijos katedrai teko pritaikytos patalpos, kuriose buvo įrengtas modernus prozektoriumas, morgas, kaulų ir griaučių ruošimo laboratorija, anatomijos muziejus su preapratų ekspozicijai skirtais baldais ir kita įranga.

Pirmąjį katedros kolektyvą sudarė doc. J. Žilinskas (nuo 1923 m. profesorius), vyresniosios asistentės L. Tumaitienė-Jaraškienė ir J. Bubėnaitė, jaunesnieji asistentai

J. Bučas, J. Statkevičius, A. Savickas, V. Grolis, laborantas J. Jaržemskas ir preparatorius S. Daugėla. Vėliau (1927-1932) katedroje dirbo vyresnysis asistentas A. Aleknavičius, jaunesnieji asistentai J. Ambrazas, J. Čeponis, J. Jaržemskas, K. Nakvedavičius, B. Sutkus, preapratorius J. Radvinauskas ir demonstratorė I. Kronikaitė. 1936 m. į katedrą atėjo J. Dobrovolskaitė-Tiknienė, R. Masalskis, o 1940 m. - A. Jurgutis. Iki karo katedroje dar dirbo A. Paprockis, V. Tamasionis, L. Damijonaitis, S. Pavilonis ir O. Slavinskaitė-Sruogienė. Darbuotojai dažnai keitėsi, nes vyravo nuomonė, kad norintiems tapti chirurgais pravartu pabūti anatomais. Iš tikrųjų gerais chirurgais tapo buvę Anatomijos katedros darbuotojai J. Jaržemskas, A. Aleknavičius, A. Paprockis, V. Tamasionis, L. Damijonaitis, o po karo - J. Platūkis, J. Šošas, L. Kondrotas, G. Sabalys ir kt.

1940 metų įvykiai užbaigė pirmąjį katedros veiklos etapą. Prof. J. Žilinskas išvažiavo į Lietuvai grąžintą Vilnių, ir pradėjo vadovauti Vilniaus universiteto Anatomijos katedrai. 1944 m. jis pasitraukė į Vakarus.1948 m. atvyko į JAV ir apsigyveno pas dukrą Vitą Vileišienę. Mirė 1957 m. kovo 15 d. Voterberyje (JAV, Konektikuto valstija).

1940-1944 m. katedrai vadovavo R. Masalskis, o asistentais dirbo A. Jurgutis, J. Dobrovolskaitė-Tiknienė, L. Petrauskas ir J. Kaveckas. Medicinos fakultete tvyrojo netikrumas. Karo metais fakulteto rūmai buvo nešildomi ir neapšviesti. Visi jautė suėmimo ir išvežimo į Vokietiją grėsmę. Pagaliau 1943 m. kovo 19 d. neaiškią ir miglotą ateitį "nušvietė" įsakymas uždaryti Medicinos fakultetą, o į paskaitas susirinkusius studentus pasitiko vokiečių kareiviai. Nors vėliau vyresniųjų kursų studentai gavo leidimą tęsti studijas, tačiau pirmieji du kursai liko uždaryti. J. Dobrovolskaitė-Tiknienė ėmėsi iniciatyvos ir prie prof. K. Baršausko bei prof. J. Purėno suorganizuotų technikos kursų įsteigė medicinos technikų skyrių, kurio studentams dėstė anatomijos kursą pagal Medicinos fakulteto programą.

1944 m. vėl pradėjo veikti Kauno universiteto Medicinos fakulteto Gydomasis, Stomatologijos ir Farmacijos skyriai. Anatomijos katedroje buvo tik du prieškariniai darbuotojai - A. Jurgutis ir J. Dobrovolskaitė-Tiknienė. Jie ir pradėjo pirmąsias anatomijos pratybas. Pirmaisiais pokario metais, daugėjant studentų, į katedrą atėjo J. V. Nainys, H. Gintautas, E. Gintautienė, o vėliau - L. Steponavičius, V. Steponavičienė, V. Sakalauskaitė-Rechlevičienė, V. Krisiukėnaitė, B. Jakubauskaitė, E. Miliūnaitė-Strockienė, V. Urbonas, R. Skačakuskaitė-Mikėnienė. Pagal seną tradiciją, be jau paminėtų, iš Anatomijos katedros į praktinę mediciną išėjo H. Gintautas (rentgenologas), E. Gintautienė (akušerė-ginekologė), J. V. Nainys (teismo medikas), P. Berūkštis (otorinolaringologas), V. Kšivickas (infektologas), R. Gailys (patologoanatomas), L. Kondrotas (neurochirurgas), G. Sabalys (chirurgas stomatologas).

1944-1967 m., iki paskutinės savo gyvenimo dienos, katedrai vadovavo docentas A. Jurgutis (išskyrus 1950-1957 m., kai ji buvo sujungta su Histologijos ir embriologijos katedra, vadovaujama prof. B. Abraičio). Jis tęsė prieškarines tradicijas, o jo humanizmas, nesavanaudiškumas ir altruizmas darė labai teigiamą poveikį katedros jauniesiems bendradarbiams. Didele medicinine ir humanitarine erudicija, vidine kultūra ir inteligencija doc. A. Jurgutis pelnė ne tik bendradarbių, bet ir visuomenės pagarbą. Po jo mirties 1967-1968 m. katedrai vadovavo doc. L. Steponavičius, o 1968-1973 m. prof. A. Urbonas. Į katedrą jis atėjo po aspirantūros studijų (1952-1955) Maskvos I medicinos instituto Anatomijos katedroje, pas tuo metu gerai žinomą anatomą prof. G. F. Ivanovą. Grįžęs į Kauną, A. Urbonas katedros bendradarbiams perdavė įgytus lavonų konservavimo bei preparavimo įgūdžius ir taip pat juos išmokė neurohistologinių tyrimo metodų, kurie paspartino katedros neuromorfologinius tyrimus.

Dėl kai kurių medicinos instituto administracijos vadovų ambicijų, 1973 m. jau antrą kartą Anatomijos katedra vėl buvo sujungta, šį kartą - su Teismo medicinos katedra. Jungtinei Anatomijos ir teismo medicinos katedrai iki 1988 m. vadovavo prof. J. V. Nainys. Tais metais žmogaus Anatomijos katedra vėl tapo savarankiška, ir jai iki šiol vadovauja prof. R. Stropus.

Visais laikais anatomijos studijos buvo reikšmingos medikų ruošimui. Kauno universitete anatomija buvo dėstoma medicinos bei gamtos ir matematikos fakultetų studentams. Be to, anatomijos preparavimo salėje (prozektoriume) buvo rengiamos ginekologijos ir topografinės anatomijos pratybos. Studentai anatomiją mokėsi iš vokiškojo Rauber-Kopsch anatomijos vadovo. Vienintelis anatomijos žinių šaltinis lietuvių kalba buvo anatomijos paskaitos. Todėl prof. J. Žilinskas stengėsi išleisti lietuviškų vadovėlių. Kadangi visą anatomiją apimantį vadovėlį greitai parašyti ir išleisti buvo sunku, imta leisti atskirus anatomijos skyrius. 1924 m. pasirodė "Neurologijos paskaitos", 1931 m. - "Osteologija ir sindesmologija", ir 1934 m. - "Splanchnologija". Be studijoms reikalingos medžiagos, šiems vadovėliams buvo lemta tapti lietuviškos medicininės terminijos ištaka. Medicininės, kartu ir anatominės, terminijos kūrybą bei vadovėlių rašymo tradicijas pokaryje sėkmingai tęsė doc. A. Jurgutis. Tai jis darė reikliai recenzuodamas bei redaguodamas medicininius straipsnius ir knygas. Be to, 1958 m. kartu su Vilniaus universiteto anatomu S. Paviloniu jis išvertė iš rusų kalbos V.Tonkovo 2-jų tomų žmogaus anatomijos vadovėlį. 1965 m. doc. A. Jurgutis parašė vadovėlį "Osteologija", o 1967 m. kartu su bendraautoriais (L. Steponavičiumi, R. Stropumi, K. Tamašausku) išleido "Žmogaus anatomijos" vadovėlį medicinos mokykloms. Šie leidiniai padėjo pagrindą pirmajam lietuviškam žmogaus anatomijos vadovėliui aukštosioms medicinos mokykloms. Jis 1972 m. buvo išleistas kartu su Vilniaus universiteto anatomais (S. Pavilonis, R. Stropus, K. Tamašauskas, A. Urbonas, 1972) ir 1984 m. pakartotas. Sekdami savo mokytojų pėdomis, katedros jaunesniosios kartos docentai (V. Aželis, E. Burneckis, V. Gedrimas, V. Vaičekauskas) parengė per 15 anatomijos dėstymo metodikos bei mokymo preimonių. Šiuo metu žmogaus anatomijos studijos vyksta visuose akademijos fakultetuose.

Kita ne mažiau svarbi su anatomijos studijomis susijusi katedros veikla buvo ir tebėra - demonstracinių pavyzdžių parengimas ir anatomijos muziejaus kūrimas bei plėtimas. Studijuodamas Dorpato universitete, lankydamasis Sankt Peterburge ir tobulindamasis Miunchene, prof. J. Žilinskas matė geriausius anatomijos muziejus ir suprato, kad anatomijos studijos be anatominių preparatų nieko vertos. Todėl visa katedra padėjo kurti anatomijos muziejų. Jau pirmosiomis katedros gyvavimo dienomis Veterinarijos skyriaus studentas ir katedros laborantas (vėliau LVA Anatomijos katedros docentas) V. Starostinas paruošė ir surišo 20 skeletų, kurie tapo pirmaisiais muziejaus eksponatais. Prof. J. Žilinsko skatinami, muziejaus eksponatus ruošė visi - ir bendradarbiai, ir studentai. Tačiau didžiausią ir vertingiausią indėlį į muziejaus kūrimą įnešė I. Kronikaitė ir J. Radvinauskas. Iki 1940 m. Anatomijos katedra didžiausią dėmesį skyrė antropologiniams moksliniams tyrimams, todėl ir muziejuje buvo sukaupta gausi osteologinė kolekcija. Pokario metu keitėsi katedros mokslinių darbų temos, ir todėl muziejaus ekspozicija buvo papildyta smegenų morfometrinių, smegenų laidų, smegenėlių kraujotakos bei periferinės nervų sistemos preparatais. 1974-1978 m. buvo atlikta muziejaus rekonstrukcija. Jis tapo labiau pritaikytas savarankiškoms žmogaus anatomijos studijoms. Muziejuje buvo sukurtos patogios sąlygos studijuoti anatominę literatūrą, o tekste aprašomas anatomines detales - lengva rasti demonstruojamų natūralių preparatų

aprašuose. Tuo pačiu metu buvo atnaujinta tradicija - geriausiais studentų pagamintais preparatais papildyti muziejaus kolekciją. Padaugėjus muziejaus darbų, jam tvarkyti ir prižiūrėti buvo paskirtas vedėjas. Pirmosios muziejaus vedėjos J. Starkienės ir dabartinės muziejaus vedėjos A. Rudžianskaitės pastangomis kartu su katedros dėstytojais buvo gerai sutvarkyti muziejaus eksponatai, ir muziejus "ūgtelėjo" tiek kiekybiškai, tiek ir kokybiškai. Gausūs muziejaus eksponatai (apie 1300 skeletinių, 208 šlapi, 210 korozinių, 112 nuskaidrinti ir 60 sausų preparatų) sugrupuoti pagal organų sistemas. Anatomijos muziejus yra reikšmingas Lietuvos mokslo ir kultūros paminklas, kuris visada primins jo kūrėją - prof. J. Žilinską. Anatomijos katedros bendradarbiai visais laikais rūpinosi muziejaus eksponatų priežiūra, restauravimu ir papildymu. Tai, kad anatomijos muziejaus eksponatai atlaikė laiko, okupacijos ir jam nedraugiškai nusiteikusių asmenų užmačias, yra visų kartų Kauno anatomų nuopelnas.

Pastaruoju metu, sparčiai plintant anatomijos studijų kompiuterinėms programoms, gausi natūralių preparatų kolekcija didina muziejaus reikšmę žmogaus anatomijos studijoms ir švietimui.

Žmogaus anatomijos katedros septyniasdešimt penkerių metų mokslinėje veikloje išsiskiria du mokslinių krypčių laikotarpiai: antropologinis ir neuroanatominis. Prof. J. Žilinskas atliko lietuvių etninės antropologijos tyrimus. Dauguma darbų skirta kraniologijai. Visi jie buvo susiję su archeologiniais Lietuvos piliakalnių ir kapinynų tyrinėjimais. Daktaro disertacijoje "Lietuvių kaukolės dėžė" (1927) J. Žilinskas ištyrė ir aprašė 204 kaukoles (117 - XX a. ir 87 - IV-XIX a.), o vėliau - Varnišių (1928), Rešketos ir Kirsnos (1931) vietovėse iškastas kaukoles J. Žilinskas kartu su R. Masalskiu apibendrino geležies amžiaus Lietuvos gyventojų osteologinę medžiagą (1937), ištyrė 14 kapų Eiguliuose prie Kleboniškio (Kaunas), Raginėnų milžinkapio, Pajuostės, Lepšių ir Daubų milžinkapių radinius, pagal galūnių kaulų ilgį (Pearlsono metodas) nustatė Eiguliuose iškastų 6 vyrų ir 5 moterų ūgį (168 cm ir 156 cm). Kraniometrinio tyrimo pagrindu padaryta išvada, kad pirmieji dolichocefaliniai Pabaltijo gyventojai buvo kromanjono rasės ainiai.

Vieninga tyrimo (R. Martino) metodika ir statistiškai gerai apdoroti gausūs duomenys yra pateikti J. Žilinsko ir A. Jurgučio studijoje "Crania Lithuanica" (1939). Joje analizuojami XX a. 211 vyrų ir 91 moters kaukolių ir XVII-XIX a. 206 vyrų ir 91 moters iškastinių kaukolių kraniometriniai požymiai. Pasirėmę nustatytais 83 kaukolės požymiais, autoriai padarė išvadą, kad mūsų amžiaus lietuvių kaukolė pasižymi vidutinio pločio veidu, vidutinio aukščio akiduobėmis, siaura nosimi, vidutinio pločio viršutiniu žandikauliu, plačia ir vidutinio aukščio kakta. Jų smegeninės indeksas svyruoja nuo 80,25 iki 80,97. Iškastinių kaukolių smegeninė siauresnė, veidas žemesnis ir platesnis, o smegeninės indeksas 79,76-79,66. Tokie duomenys reiškia lietuvių kaukolių brachikranizaciją, kurią autoriai traktuoja kaip evoliucijos rezultatą.

Norėdami pateikti modernia metodika atliktą ir statistiškai patikimą išsamų lietuvių somatologinį apibendrinimą, J. Žilinskas su bendradarbiais (J. Jaržemsku, K. Nekvedavičiumi, J. Statkevičiumi) ėmėsi didelio darbo - ištirti Lietuvos gyventojus pagal visą antropometrinių ir somatoskopinių požymių skalę. Tuo tikslu ištirti 5011 karių (21-22 metų) ir 1006 Mažosios Lietuvos gyventojai. Tiriamieji buvo suskirstyti į žemaičių, aukštaičių, suvalkiečių ir Mažosios Lietuvos grupes. Duomenys buvo statistiškai apdoroti, tačiau šis didžiausias Anatomijos katedros darbas apie lietuvių antropologiją nebuvo baigtas rašyti, nors kai kurie duomenys pateikti J. Žilinsko ir A. Jurgučio knygoje "Crania Lithuanica" (1939).

Norėdamas išsamiai aprašyti Lietuvos gyventojų somatologinį tipą, J. Žilinskas rinko ir kitus antropologinių požymių duomenis. Jis 1935 m. ištyrė 2198 Klaipėdos krašto ir Rytprūsių gyventojų kraują ir teigė, kad jų kraujo grupės daugiau panašios į Didžiosios Lietuvos lietuvių negu vokiečių. Taip pat kartu su R. Masalskiu 1936 m. tyrė 140 šeimų narių kartu su 925 vaikais kraujo grupių paveldimumą ir 584 mokinių kraujo grupes. Be to, jis kartu su J. Dobrovolskaite-Tikniene 1940 m. tyrinėjo studenčių medikių menstruacijų eigą ir nustatė menarchės laiką lietuvėms (14-17).

Prof. Žilinsko mokiniai (doc. A. Jurgutis, prof. S. Pavilonis, doc. J. Dobrovolskaitė-Tiknienė) ir kiti prisimena jį kaip labai reiklų, mokantį uždegti darbui ir nemėgstantį pataikūnų mokytoją, o bendradarbiai - kaip labai darbštų ir reiklų žmogų sau ir kitiems, sąžiningą, nuoseklų ir užsispyrusį, savo specialybę mylintį mokslininką. Deja, sovietmečiu J. Žilinsko asmenybė ir veikla, kaip ir daugelio kitų, į Vakarus pasitraukusių profesorių, kai kurių partinių ir administracijos lyderių buvo vertinama negatyviai. Tokio požiūrio laikėsi net kai kurie buvę jo studentai. Prof. J. Žilinsko mokiniai ne tik išsaugojo apie jį gerus prisiminimus, bet ir sugebėjo pratęsti jo mokslinę veiklą. Pokario metais antropologinius tyrimus Vilniaus universitete toliau vystė jo mokinys prof. S. Pavilonis, o Kaune - prof. J. V. Nainys.

Neuroanatominių tyrimų kryptis ėmė formuotis pokario metais. Jos atsiradimą lėmė to meto aplinkybės. Pirmiausia, karas išblaškė katedros kolektyvą. Joje liko dirbti tik doc. A. Jurgutis ir J. Dobrovolskaitė-Tiknienė. Pokario metais doc. A. Jurgutis nutraukė pradėtus etninės antropologijos tyrimus ir susidomėjo neuroanatomijos problemomis. Šiam pasirinkimui turbūt turėjo įtakos jo, kaip neuropatologo, praktika. Palankus buvo ir laikmetis. Mat, stalinistinės epochos ideologai, siekdami pasauliui pademonstruoti tarybinio mokslo pranašumą, perdėtai aukštino ir kanonizavo rusų fiziologo I. Pavlovo ir jo mokinių darbus apie aukštosios nervų sistemos veiklą.

Pokario metais doc. A. Jurgutis ištyrė dar iki karo surinktos kolekcijos žmogaus galvos smegenų kamieno matmenų individualiąsias, amžines ir lytines savybes. Visi tiriamųjų grupių objektų biometriniai požymiai buvo įvertinti matematinės statistikos metodais, ir pateikta jų kiekybinė charakteristika. Rezultatai apibendrinti kandidatinėje disertacijoje "Žmogaus galvos smegenų svorio ir matmenų variacijos", kurią 1957 m. A. Jurgutis apgynė TSRS Medicinos mokslų akademijos morfologijos mokslų taryboje. Tai buvo pirmasis lietuvių neuroanatomų, o apskritai ir Lietuvos morfologų, Lietuvoje savarankiškai atliktas ir sėkmingai Maskvoje apgintas darbas. Oponentai bei tarybos nariai labai gerai įvertino lietuvio iš Kauno darbą, metodiką ir paties disertanto mokslinę erudiciją. Daugelį metų doc. A. Jurgučio disertacijos duomenis citavo kiti autoriai. Vėliau doc. A. Jurgutis domėjosi smegenėlių morfologija, jų evoliucija ir vieta somatomotorinėje sistemoje. Ši problema tapo jo mėgstama didaktine ir moksline tema. Jam vadovaujant, katedros vyr. dėstytojas L. Steponavičius parengė disertaciją "Vidurinių smegenėlių kojyčių amžinė anatomija", kurią 1962 m. Maskvoje sėkmingai apgynė. Joje buvo aprašyti vidurinių smegenėlių kojyčių topografoanatominiai santykiai su smegenėlių kirminu ir jų skiltimis. Specialiąja nervinių skaidulų degeneracijos matodika buvo ištirti tilto, vidurinių smegenėlių kojyčių ir smegenėlių nerviniai ryšiai bei laidų keliai.

Doc. A. Jurgučio tyrinėjimai ir platus, įvairiapusiškas požiūris skatino katedros darbuotojus nagrinėti šią problemą. Katedros darbuotoja, Maskvos II medicinos instituto Anatomijos katedros aspirantė R. Skačkauskaitė-Mikėnienė taip pat pasirinko artimą doc. A. Jurgučio nagrinėjamai problemai disertacinį darbą - apie smegenėlių kojyčių arterinę kraujotaką, kurį apgynė 1960 m.

Septintąjį dešimtmetį katedra pradėjo širdies ir kraujagyslių neuromorfologinių tyrimų darbus. Pradžią jiems davė 1955 m. iš I Maskvos medicinos instituto Žmogaus anatomijos katedros aspirantūros grįžęs prof. A. Urbonas. Vadovaujamas to meto žymaus neuroanatomo G. F. Ivanovo, jis išmoko daryti kraujagyslių inervacijos tyrimo metodus. Tuo laikotarpiu katedroje pradėjo dirbti jauni dėstytojai, kurie greitai pritaikė tuos metodus ir sėkmingai plėtojo širdies ir kraujagyslių neuroanatominių tyrimų tematiką, kuri išliko iki šių dienų. Per visą šį laikotarpį neuroanatominių tyrimų metodikos nuolatos atnaujinamos ir tobulinamos.

Pradėję tyrinėjimus mezoskopiniu preparavimu ir neurohistologinėmis metodikomis, katedros mokslininkai juos tobulino specifiniais neurohistocheminiais, elektronomikroskopiniais, biofizikiniais ir morfometriniais metodais. Per šį laikotarpį širdies ir kraujagyslių neuroanatominių tyrimų rezultatai buvo apibendrinti 13 mokslo daktarų ir 2 habilituotų mokslo daktarų disertacijomis.

Pirmieji šios temos moksliniai darbai nagrinėjo sveikų žmonių magistralinių arterijų inervacijos sandaros ypatumus ir jos pakitimus kai kurių ligų atveju. Žmonių patologijos modeliui kurti ir magistralinių arterijų inervacijos šaltiniams bei lyginamosios anatomijos aspektams nustatyti buvo tiriamos ir eksperimentinių gyvūnų arterijos. Tokiu būdu buvo išsamiai nagrinėti vidinės miego arterijos (K. Tamašauskas, 1964), vertebrobaziliarinio baseino (R. Stropus, 1964), pilvo aortos ir jos visceralinių šakų (V. Gedrimas, 1978) inervacijos neuromorfologiniai ypatumai ir nustatyti šių kraujagyslių aferentinės (juntamosios) bei simpatinės inervacijos šaltiniai. Šie tyrimai parodė, kad skirtingų vietų raumeninių arterijų sienos nerviniai komponentai turi panašią tvarką ir sandarą, tačiau jų morfofunkcinės ir kiekybinės charakteristikos skiriasi. Arterijų sienos nervinės struktūros (nerviniai rezginiai, mielinės ir nemielinės skaidulos, receptorinės nervinės galūnės ir nervinės ląstelės) yra jų sienos adventicijoje ir išsidėsto trimis aukštais: periarterialiai, paviršiniame ir giliajame adventicijos sluoksniuose, t.y.riboje tarp adventicijos ir medijos. Šie rezginiai nėra atskirti vienas nuo kito, nes nervinės skaidulos iš išoriau esančio rezginio nusileidžia į gilesniuosius. Šių rezginių nervinių skaidulų paskirtis tam tikrų arterijos segmentų sienos inervacijai yra nevienoda. Periarterinis rezginys yra tranzitinis, nes juo nervinės skaidulos plinta į arterijų šakas. Tik pavienės jo skaidulos nugrimzta į paviršinį adventicijos rezginį, kuris inervuoja kraujagyslių sieną. Šio rezginio mielininės skaidulos adventicijoje užsibaigia receptorinėmis galūnėmis, o nemielininės skaidulos nusileidžia iki raumeninio sluoksnio išorinio paviršiaus, ir sudaro gilųjį (vegetacinį, efektorinį) adventicijos rezginį. Eksperimentiškai šalinant šunų nugarinių bei galvinių nervų juntamuosius ir simpatinio kamieno mazgus, buvo nustatyta, kad į galvos smegenų arterijų nervinius rezginius mielininės juntamosios skaidulos plinta iš daugelio šaltinių: visų kaklinių ir 1-6 krūtininių segmentų nugarinių mazgų, trišakio, liežuvinio ryklės ir klajoklio nervų juntamųjų mazgų, o nemielininės, simpatinės skaidulos - iš simpatinio kamieno viršutinio kaklo mazgo.

Katedros mokslininkų gauti tyrimo rezultatai rodo, kad skirtingų vietų magistralinės arterijos skiriasi nervinių struktūrų kiekybinėmis charakteristikomis: nervinių rezginių tankiu, mielininių bei nemielininių skaidulų santykiu ir receptorinių nervinių galūnių gausumu. Iš visų tirtų arterijų nervinių struktūrų daugiausia yra vidinės miego ir vertebrobaziliarinio baseinų arterijose. Visa tai įgalina padaryti prielaidą, kad arterinio baseino angiosensorinės funkcijos yra nevienodos ir vegetacinė nervų sistema skirtingai juos veikia.

Apibendrinus arterijų neuromorfologinių tyrimų, sensibilizacijos ir anafilaksinio šoko

(E. Burneckis, 1967), vėžinių ligų (A. Urbonas, S. Žvirdauskas, 1967) ir reumato (B. Jakubauskaitė, 1970) metu rezultatus, galima tvirtinti, kad visais atvejais buvo nustatyti nespecifiniai, stereotipiniai nervinių struktūrų pokyčiai, kurių pobūdis ir sunkumas nevienodi - nuo reaktyvinių (mielino išburkimo, vakuolizacijos, argentofilinių savybių pasikeitimo, Švano ląstelių branduolių piknozės) iki receptorinių galūnių ir nervinių skaidulų destrukcijos. Reaktyvinio pobūdžio pokyčiai yra grįžtami, nes jie išnyksta, pašalinus patogenetinį faktorių.

Aštuntąjį dešimtmetį katedra pradėjo tyrinėti širdies nervinės reguliacijos histofiziologiją. Buvo pradėti taikyti nauji histocheminiai metodai, kurie padėjo tyrinėti nervinių struktūrų histofiziologiją, t.y. skirti nervines struktūras, kurios atlieka cholinergines (parasimpatines) ir adrenergines (simpatines) funkcijas. Šiems tyrimams taip pat buvo taikyti morfometriniai bei fotometriniai metodai. Širdies intrakardinio nervinio aparato neuroanatominiais tyrimais buvo nustatyti lyginamosios morfologijos aspektai, amžinių pokyčių ir nervinių struktūrų pakitimai, esant koronarinei patologijai. Atlikti tyrimai buvo apibendrinti disertaciniais darbais: vainikinių arterijų (G. Sabalys, 1972) ir epikardinių venų (R. Gailys, 1975) nervinio aparato patomorfologija aterosklerozės, klinikinio bei eksperimentinio miokardo infarkto metu, širdies intrakardinių neuronų morfologija (V. Aželis, 1976) ir širdies cholinerginės inervacijos morfofunkcinės būklės amžiniai pokyčiai (V. Vaičekauskas, 1980). Širdies vegetacinės reguliacijos mechanizmų histofiziologinius tyrimus lyginamosios anatomijos požiūriu ir jos pokyčių ypatumus, esant širdies patologijai, apibendrino R. Stropus daktarinėje disertacijoje. Ji buvo apginta ir gerai įvertinta 1982 m. 2-jo Maskvos medicinos instituto specializuotoje taryboje.

1989 m. prie katedros buvo įkurta neuromorfologinė mokslinė grupė. Per pastaruosius metus šios grupės mokslininkai apgynė 3 daktarines disertacijas: apie žinduolių intrakardinio nervinio aparato topografiją ir jo vidinę sandarą (D. H. Pauža, 1992), triušio sinusinio mazgo adrenerginės inervacijos poveikio morfofunkcinį mechanizmą (G. Grabauskas, 1992) ir širdies intrakardinių nervų ultrastruktūrą (N. Paužienė, 1996).

Širdies neuroanatominių tyrinėjimų metu buvo gauta daug originalių ir naujų duomenų apie sveikos širdies nervinės reguliacijos histofiziologinius ypatumus ir jos pakitimus patologijos metu. Neurohistocheminiais metodais markiruotų nervinių rezginių tyrimai parodė, kad žmogaus ir eksperimentinių gyvulių miokardas yra heterogeniškas šių rezginių histofiziologiniais požymiais. Tiek prieširdžių, tiek ir skilvelių miokardo adrenerginis nervinis rezginys (ANR) yra išplitęs, tačiau jo tankis prieširdžiuose 2-3 kartus didesnis negu skilveliuose, o cholinerginis nervinis rezginys (ChNR) yra nustatomas tik prieširdžių, laidžiosios sistemos mazgų ir atrioventrikulinės jungties (imtinai iki Purkinje skaidulų) miokardui. Neurohistologinių ir eksperimentinių fiziologinių tyrimų rezultatai sudarė galimybę suformuluoti du teiginius: "acetilcholino neigiamas inotropinis efektas koreliuoja su miokardo ChNR" ir "atrioventrikulinės laidžiosios sistemos miokardas ir jo ChNR tiek struktūriniu, tiek ir funkciniu požiūriu sudaro integruotą sistemą, nes šio rezginio acetilcholinesterazės inaktyvacija arba jo elektrinė stimuliacija lemia impulso sklidimo atrioventrikuline jungtimi laiko sulėtėjimą".

Taigi, remiantis kompleksinių tyrimų rezultatais, buvo įrodyta, kad prieširdžių ir atrioventrikulinės laidžiosios sistemos miokardas (imtinai iki skilvelių Purkinje skaidulų) turi simpatinę ir parasimpatinę inervaciją, o skilvelių kontraktilinis miokardas - tik simpatinę inervaciją. Be to, kartu su fiziologais atlikti tyrimai įgalino atskleisti unikalų faktą: žmogaus miokardas 2-3 val. po mirties išlaiko elektromechaninį aktyvumą, ir todėl

jis gali būti naudojamas mediatorių bei biologiškai aktyvių medžiagų veikimo mechanizmų tyrimams (R. Abraitis, 1991).

Tiriant įvairaus amžiaus žmonių ir eksperimentinių gyvulių širdis, nustatyta, kad ANR tankis ir juose esančių katecholaminų specifinės liuminescencijos intensyvumas turi amžinių savybių, ir dėl to buvo pasiūlyta išskirti tris širdies simpatinės inervacijos postnatalinės ontogenezės funkcionavimo etapus: formavimosi, stabilaus funkcionavimo ir involiucijos. Vadinasi, simpatoadrenalinės sistemos mediatorių bei hormonų poveikis miokardui skirtingais amžiaus laikotarpiais yra nevienodas. Šis faktas turėtų būti reikšmingas ekperimentinei bei klinikinei medicinai.

Širdies nervinio aparato pokyčių, esant koronarinei patologijai, tyrimais nustatyta, kad vainikinių arterijų aterosklerozės metu jų adventicijos nerviniuose rezginiuose vyksta mielininių bei nemielininių skaidulų degeneracija ir mažėja pažeistos arterijos baseino miokardo ANR tankis. Šių pokyčių sunkumas koreliuoja su vainikinių arterijų spindžio susiaurėjimu. Nustatyti neuroanatominiai pokyčiai įgalina padaryti išvadą, kad vainikinių arterijų aterosklerozė lemia miokardo deaferentaciją ir desimpatizaciją. Priklausomai nuo juntamųjų nervinių skaidulų destrukcijos sunkumo bei išplitimo, deaferentacija gali būti miokardo išeminio skausmo sumažėjimo iki visiško išnykimo priežastis arba lemia vegetacinės nervų sistemos miokardo infarkto patologiją. Išeminės širdies patologijai reikšmingas ir patologinės desimpatizacijos reiškinys. Įrodyta, kad simpatiniai nerviniai rezginiai yra svarbūs neurogeninės kilmės ir kraujyje cirkuliuojančių katecholaminų inaktyvacijai. Dėl šios priežasties simpatoadrenalinės sistemos sudirginimas gali lemti desimpatizuoto miokardo katecholamininės kilmės metabolizmo ir elektromechaninių procesų sutrikimus.

Žmogaus anatomijos katedros neuroanatominių tyrimų darbų rezultatus dėstytojai apibendrino 19-a disertacijų. Katedros kolektyvas - vienas iš nedaugelio fundamentinių mokslų katedrų per 40 metų sugebėjo išlaikyti vieningą neuroanatominių tyrimų kryptį, sukūrė neuroanatomų mokyklą, kurios techninė bazė ir metodiniai laimėjimai sudaro galimybę rengti mokslininkus nepriklausomai Lietuvai.

Straipsnio autoriai dėkoja docentei Jadvygai Dobrovolskaitei-Tiknienei už pagalbą, atkuriant katedros kūrimosi istoriją.

Katedros personalas:
R. Stropus, habil. med. m. dr. prof., katedros vedėjas
V. Anusevičienė, labor. vedėja
V. Aželis, med. m. dr. doc.
A. Burkauskienė, asist.
E. Burneckis, med. m. dr. doc.
A. Dabužinskienė, asist.
V. Gedrimas, med. m. dr. doc.
D. H. Pauža, med. m. dr. doc.
N. Paužienė, med. m. dr. asist.
A. Rudžianskaitė, muz. vedėja
G. Skripkienė, doktor.
V. Skripka, asist.
A. Šakalys, asist.
A. Šitkauskas, asist.
K. A. Tamašauskas, med. m. dr. doc.
V. Vaičekauskas, med. m. dr. doc.

Žmogaus fiziologijos katedra

1922 m. įsteigtame Lietuvos universiteto Medicinos fakultete buvo įkurta Fiziologijos ir fiziologinės chemijos katedra.

1922 m. pirmuoju katedros vedėju tapo prof. Vladas Lašas - Dorpato universiteto absolventas. Katedrai vadovavo iki pat savo mirties (1966 01 02). Jis buvo Medicinos fakulteto dekanu: 1924-1940 ir 1944-1946 m. Vl. Lašas pirmasis Lietuvos universitete Kaune parengė ir išleido "Fiziologinės chemijos analizams vadovėlis" (Kaunas, 1923, 148 p. su iliustr.), skirtą studentams. 1926 12 01 jis pirmasis universitete apgynė mokslo daktaro disertaciją - "Anafilaksija". 1930 m. kartu su J. Mackevičaite-Lašiene parengė ir išleido vadovėlį aukštosioms mokykloms "Trumpa žmogaus anatomija, fiziologija ir higiena" (Kaunas, 1930, 240 p. su iliustr.). Iki 1944 m. šio vadovėlio buvo išleistos 4 laidos. 1931m. kartu su vyr. asistentu J. Šopausku parašė ir išleido vadovėlį studentams medikams "Fiziologijos praktikos darbai" (Kaunas, 1931, 248 p. su iliustr.). 1945-1958 m. laikotarpiu monografijose parašė ir atspausdino visą fiziologijos kursą studentams, o 1965 m., apibendrinęs tam tikras fiziologijos kurso dalis, ją atnaujinęs ir papildęs, išleido pirmąjį fiziologijos vadovėlį Lietuvoje "Žmogaus fiziologija" (Vilnius, 1965, 656 p., su iliustr.). Su bendraautoriais - J. Šopausku, B. Padegimu, Vl. Rimkevičiūte išleido vadovėlį "Fiziologijos pratybos".

1922 m. Vl. Lašas išrinktas docentu, metų pabaigoje ekstraordinariniu profesoriumi, 1928 m. ordinariniu profesoriumi, o 1940-1941 m. - universiteto prorektoriumi. 1945 m.

jam buvo suteiktas nusipelniusio Lietuvos Respublikos mokslo veikėjo vardas, 1946 m. išrinktas Lietuvos Mokslų Akademijos akademiku, 1948 m. - TSRS Medicinos Mokslų Akademijos nariu korespondentu. Vl. Lašas - Lietuvos Fiziologų draugijos įsteigėjas ir pirmininkas (1955-1966), ilgametis Universiteto Senato narys, mokslo leidinių bei enciklopedijų redaktorius, Lietuvos Mokslų Akademijos Matematikos ir gamtos taikomųjų mokslų skyriaus akademikas-sekretorius, o vėliau - Gamtos mokslų skyriaus akademikas sekretorius (1946-1961), Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė 229 publikacijas. Jam vadovaujant, apgintos 2 habilituoto daktaro ir 22 mokslų daktaro disertacijos.

Po jo mirties katedros vedėju buvo išrinktas jo mokinys prof. Bernardas Padegimas, kuris vadovavo 1966-1993 m. 1953 m. baigęs Kauno medicinos institutą, B. Padegimas buvo priimtas Fiziologijos kateros aspirantu. 1957 m. jis apgynė disertaciją medicinos mokslo daktaro laipsniui įgyti, o 1968 m. - haiblituoto mokslo daktaro disertaciją "Eksperimentiniai duomenys apie anafilaksijos išsivystymo mechanizmą". 1961 m. jam suteiktas docento, o 1970 m. - profesoriaus, 1978 m. Respublikos nusipelniusio mokslo veikėjo, 1984 m. - Respublikos premijos laureato vardai(ir bendraautoriams - R. Abraičiui, P. Cibui, S. Gendvilui, J. Juršai, A. Kondrotui, D. Mikalauskaitei, J. Skiriui - už vadovėlį "Fiziologija"). Jis paskelbė Lietuvos ir užsienio spaudoje 260 publikacijų, tarp jų - vadovėlių ir mokymo priemonių. Jam vadoavujant parengtos 4 habilituoto ir 12 mokslo daktarų disertacijų. Nuo 1969 m. - Vl. Lašas Lietuvos fiziologų Draugijos pirmininkas.

Nuo 1993 09 01 katedrai vadovauja habilituotas mokslų daktaras profesorius Romualdas Abraitis. 1961 m. jis baigė Kauno medicinos institutą ir buvo paskirtas Fiziologijos katedros asistentu. 1965 m. pagynė meidicnos mokslo daktaro disertaciją, 1992 m. - habilituoto mokslų daktaro disertaciją tema "Širdies anafilaksija". 1972 m. jam suteiktas docento, o1993 m. profesoriaus vardas. Jam vadovaujant, parengta ir apginta 1 habilituoto ir 12 daktaro disertacijų. Spaudoje paskelbė 132 publikacijas.

Į 1920 m. įsteigtų Aukštųjų kursų sistemą integravosi ir Medicinos skyrius. Jame buvo dėstomos fiziologijos bei fiziologinės chemijos disciplinos. 1920 m. pakviestas Aukštųjų kursų lektorius Vl. Lašas, po tobulinimosi Berlyne pas žymų mitybos specialistą M. Rubnerį, paruošęs ir parsivežęs vaizdinių ir mokymo priemonių, 1921 m. lapkričio mėn. 21 d. Mickevičiaus g. Nr. 7 buvusios pradinės mokyklos patalpose perskaitė pirmąją fiziologijos pasakitą.

Įsteigtoje Lietuvos universiteto Kauno medicinos fakulteto Fiziologijos-fiziologinės chemijos katedroje fiziologijos pasakitas klausė Medicinos ir Veterinarijos , Odontologijos, Farmacijos skyrių studentai. Taip pat tam tikrą teorijos kursą klausė ir laboratorinius darbus atliko Gamtos ir matematikos fakulteto Biologijos skyriaus studentai.

Po katedros vedėjo prof. Vl. Lašo tobulinimosi Berlyne (1920) bei Lozanoje, anafialksijos problemos pradininko M. Arniuso (1924) katedroje susiformavo dvi pagrindinės mokslinės kryptys: mitybos fiziologijos ir anafilaksijos.

Lietuvos universiteto Kaune pirmųjų penkerių metų apžvalgoje nurodoma, kad Fiziologijos ir fiziologinės chemijos katedrai vadovavo e. o. prof. Vl. Lašas. Katedroje dirbo asistentai V. Tiškus, J. Zubkus, R. Lazersonienė-Sapečinskaitė (iki 1925).

1923 m. katedrai buvo paskirti keturi kambariai Universiteto II-iuose rūmuose Gedimino ir Donelaičio gatvių sankryžoje.

1933 02 15 buvo pašventinti naujieji Medicinos fakulteto rūmai. Juose modernias patalpas gavo ir Fiziolofijos ir fiziologinės chemijos katedra. Įsigyta daug įrangos, knygų, įdiegtos naujos mokymo metodikos, laboratoriniai darbai, pagerėjo mokymo kokybė.

Katedroje buvo specialiai įrengtas vivariumas, o pokario metais (iki Kauno medicinos instituto įkūrimo) katedrai priklausė apie 6 ha ploto ūkis su inventoriumi, pastatais ir darbuotojais.

Antrojo pasaulinio karo išvakarėse katedra buvo viena iš turtingiausių ir moderniausių Medicinos fakultete. Ji turėjo pakankamai specialiai įrengtų patalpų, modernios aparatūros, turtingą biblioteką, kvalifikuotą pedagoginį bei pagalbinį personalą.

Tačiau pradėtus darbus sutrukdė Antrasis pasaulinis karas. Vokiečių okupacijos matais dešimtys dėstytojų, šimtai studentų buvo pašalinti iš Universiteto, o 1943 m. kovo mėn. viduryje Universitetas buvo uždarytas. Tačiau jis egzistavo ir neoficialiai dirbo. 1944/ 45m. Universiteto ir Normaliosios fiziologijos katedros veikla buvo atnaujinta. 1940 m. įkurta, ir 1944 m. pradėjo dirbti Biochemijos katedra (vedėjas doc. A. Gabrėnas). 1945 01 15 prof. Vl. Lašas pradėjo skaityti patologinės fiziologijos paskaitas. Perorganizavus Universitetą, 1951 01 01 doc. A. Vileišis tapo Patologinės fiziologijos katedros vedėju, Vl. Lašas - Normalinės fiziologijos katedros vedėju.

Pokario metais katedroje pradėjo dirbti nauji dėstytoaji. 1944-1949 m. dėstė gyd. L. Širvinskaitė, 1946-1949 m. A. Busilaitė, 1948-1949 m. V. Tamošiūnas bei gyd. Dambrauskas. 1948 m. aspirantais buvo priimti J. Mažylis (nuo 1952 iki 1965 m. asistentas, vyr. dėstytojas) ir Vl. Rimkevičiūtė (1951-1979 m. asistentė, med. m. dr. docentė). 1949-1979 m. E. Eigirdaitė-Putnienė dirbo asistente, o vėliau vyr. dėstytoja. Pagalbinį personalą sudarė vyr. laborantas T. Krukonis, jaun. laborantas J. Povilaitis, vyr. laborantė J. Navicakitė (vėliau mokslų daktarė, Vilniaus higienos instituto vyr. moksl. bendr.), laborantai Urbonavičius, vėliau O. Šuopytė, L. Vilutis (pirmasis Fiziologijos laboratorijos vedėjas), A. Naginionytė (antroji laboratorijos vedėja).

1953 m. katedroje pradėjo dirbti B. Padegimas, o po metų H. Mituzas, kuris tyrė limfoidinių eksreaktų įtaką antikūnų susidarymui, ir 1957 m. apgynė medicinos mokslų daktaro disertaciją. Dirbo asistentu, docentu, buvo katedros daktarantas, ir 1969 m. apgynė habilituoto daktaro disertaciją "Eksperimentiniai duomenys apie užkrūčio liaukos reikšmę anafilaksijai". Tuo metu katedroje buvo nagrinėjami darželinio amžiaus vaikų, kolūkiečių ir kitų Lietuvos gyventojų mitybos tyrimai, šiek tiek vėliau - eksperimentinės ir klinikinės alergologijos klausimai. Pamažu katedra tapo svarbiausiu eksperimentinės ir klinikinės alergologijos neoficialiu respublikos centru.

Tuo metu buvo tiriamas vidaus organų nervų (interoreceptorių) vaidmuo anafilaksijos metu, pasyviosios anafilaksijos klausimai. Buvo sukurta terminologija bei paskelbta publikacija b. sąjunginėje medicinos enciklopedijoje.

1961 m. katedros mokslinį personalą papildė 2 jauni instituto absolventai: A. Kondrotas ir R. Abraitis. Jie pradėjo biologiškai aktyvių medžiagų reikšmės alerginiams procesams tyrimus.

1966 m. mirė ilgametis katedros vedėjas Vl. Lašas. 1965-1976 m. katedros asistentai J. Skirius, A. Seibutienė, P. Cibas, R. Abraitis, A. Kondrotas, V. Rimkevičiūtė, daktarantas H. Mituzas bei alboratorijos vedėja S. Zdanavičienė pradėjo nuodugnesnius eksperimentinės ir klinikinės alergologijos tyrimus.

Nuo 1977 m. iki 1984 m. asistente dirbo N. Jasiūnienė, o nuo 1979 m. iki 1992 m. V. Voitenko, kuri 1989 m. apgynė medicinos mokslų daktaro disertaciją.

Kartu su morfologais (prof. A. Vitkus - Histologijos katedra, doc. E. Burneckis - Anatomijos katedra) buvo nustatytos naujos alerginio proceso atsiradimo ir eigos priežastys pirminių ir pakartotinių alerginių reakcijų metu. Tuo laikotarpiu katedra tapo Lietuvos alergologų veiklos centru. 1970 m. Lietuvos alergologai susibūrė į Lietuvos

alergologų draugiją. Katedra organizavo septynias Lietuvos respublikos konferencijas. 1980 m. katedros darbuotojai išleido monografiją "Akademikas Vladas Lašas" (V., 1980, 150 p.) ir "Alerginio reaktyvumo formavimasis" (V., 1983, 150 p., su iliustr., rysų kalba).

Nebuvo pamiršta ir pagrindinė pareiga - studentų mokymas. Todėl katedros bendradarbiai išleido mokymo priemones "Fiziologijos pratybų aprašymai ir metodiniai nurodymai" rudens ir pavasario semestrams (1-sis leidimas 1972 m., 5-sis - 1992 m.).

1992 m. sausio mėn. 21 d. buvo Lietuvos "Gineso knygos rekordų" ir alergologijos mokslo triumfo diena. Tą dieną trys Normalinės ir patologinės fiziologijos katedros bendradarbiai apgynė habilituoto mokslų daktaro disertacijas: doc. R. Abraitis, doc. A. Kondrotas ir doc. P. Cibas. Šiuo metu jie visi akademijos habilituoti daktarai-profesoriai.

1979 06 18 rektoriaus įsakymu (120-A) Patologinės fiziologijos katedra buvo sujungta su Normalinės fiziologijos katedra, o jos vedėju paskirtas, o vėliau iširnktas prof. B. Padegimas. Nuo tada katedra vadinama Normalinės ir patologinės fiziologijos katedra. Vėliau buvo įkurtas katedros Patologinės fiziologijos sektorius, kurio vadovu išrinktas doc. A. Kondrotas. Sektorius pedagoginio ir mokslinio darbo organizacijos materialinius klausimus sprendė savarankiškai. 1993 10 19 rektoriaus įsakymu sektorius buvo perorganizuotas į savarankišką Patologinės fiziologijos katedrą. Vedėju buvo paskirtas, o vėliau išrinktas prof. A. Kondrotas. Normalinės fiziologijos katedra, vadovaujama prof. R. Abraičio, pavadinta Žmogaus fiziologijos katedra. Pastaraisiais metais katedra nagrinėja kardiovaskulinės sistemos fiziologijos ir patologijos alergologinius mechanizmus. E. Kėvealitis, A. Ratkevičius, R. Miliauskas parengė ir išleido mokymo priemonę "Kompiuterizuoti fiziologijos praktikos darbai" (dvi dalys).

Fiziologijos disciplinos mokosi visų fakultetų studentai.
Katedros personalas:
R. Abraitis, habil. m. dr. prof., katedros vedėjas
A. Andrijauskaitė, labor.
P. Cibas, habil. m. dr. prof.
S. Civinskienė, biol. m. dr. doc.
S. Gendvilis, med. m. dr. doc.
A. Juodžiukynas, vyr. inž.
E. Kėvelaitis, med. m. dr. doc.
I. Korotkich, doktor.
A. Laukevičienė, doktor.
R. Lažauskas, asist.
L. Matutytė-Česynienė, labor.
R. Miliauskas, med. m. dr. doc.
A. Rūta, med. m. dr. doc.
Ž. Senikienė, labor. ved. .

Akių ligų klinika

Kauno akių klinikos vystymasis susijęs su prof. P. Avižonio veikla. Jis - Lietuvos oftalmologijos pradininkas. P. Avižonis 1920m. pakviestas Kaune organizuoti Karo ligoninės Akių ligų ir Aukštųjų kursų Medicinos skyrių bei skaityti akių ligų kursą. Aukštuosius kursus perorganizavus į Vytauto Didžiojo universitetą, 1922m. P. Avižonis išrenkamas Medicinos fakulteto dekanu ir Akių ligų katedros vedėju, 1924 09 01 rektoriumi. Pirmajame posėdyje jis skaitė inauguracinę paskaitą "Akinių istorija". Rektoriaus pareigas ėjo iki 1926m. P. Avižonis buvo žymus oftalmologas, mokslininkas. Dalyvavo ir skaitė pranešimus daugelio Europos šalių ir tarptautiniuose oftalmologų kongresuose, suvažiavimuose Kaire, Heidelberge, Rygoje, Tartu, Amsterdame, Hagoje, Ženevoje, Paryžiuje, Madride. Savo žinias gilino Maskvos, Berlyno, Drezdeno, Heidelbergo, Karaliačiaus, Paryžiaus, Ciuricho ir kt. akių ligų klinikose. Jis buvo Kauno medicinos draugijos organizatorius, jo iniciatyva pradedamas leisti žurnalas "Medicina", ir P. Avižonis išrenkamas redakcinės komisijos nariu. Jis vadovavo 1930m. įkurtai Lietuvos akių ligų gydytojų draugijai, kasmet rengdavo narių suvažiavimus, buvo Vokietijos, Prancūzijos, Estijos oftalmologų draugijos narys, Latvijos universiteto Medicinos fakulteto garbės daktaras, priklausė Tarptautinei kovos su trachoma organizacijai.

P. Avižonis buvo daugelio Lietuvos ir užsienio oftalmologijos žurnalų bei leidinių bendradarbis - žurnalų "Medicina", "Archiv ophthalmology" redkolegijos narys, redagavo "Acta Medicae Fakultatis Vytauti Magnis Universitatis" ir dalyvavo tarptautinio žurnalo "Ophthalmologica" leidėjų kolegijoje bei redakcinėje komisijoje, parašė 134 mokslinius darbus ir straipsnius, kurių tematika labai įvairi. Daugiausia darbų skyrė tuo metu Lietuvoje ypač paplitusiai trachomai. 33% Lietuvos gyventojų sirgo šia liga. Jis buvo parengęs keletą trachomos gydymo projektų, tačiau nesulaukė, kad jo projektai taptų valstybės įstatymu. Tačiau pats vertingiausias P. Avižonio darbas - "Akių ligų vadovas". Jis prilygsta geriausiems pasaulio oftalmologijos vadovams. Tai oftalmologijos klasika. P. Avižonis sukūrė oftalmologijos terminiją. Jo pasiūlyti prigijo tokie terminai: tinklainė, gyslainė, odena, lęšiukas, akiduobė, žiūros kampas ir kt.

P. Avižonis daug dėmesio skyrė gydomajam darbui. Prie Raudonojo Kryžiaus ligoninės organizavo Akių ligų kliniką (25 lovos). 1930m. įkūrė naują Akių ligų kliniką (60 lovų), kuri

buvo aprūpinta puikiausia aparatūra bei chirurginiais instrumentais, joje buvo taikomi naujausi diagnostikos bei gydymo būdai.

Pažymėtinas P. Avižonio dėmesys akliesiems. Jam priklauso idėja - įkurti aklųjų mokyklą, vėliau pavadintą "Aklųjų institutu". P. Avižonis aktyviai dalyvavo aklųjų draugijos leidžiamame žurnale "Aklųjų dalia". Nuo 1900m. iki 1939 m. kovos su akių ligomis Lietuvoje žymiausias oftalmologas buvo P. Avižonis, todėl respublikoje sumažėjo sergamumas trachoma ir kitomis infekcinėmis akių ligomis.

Pasaulinio garso oftalmologo P. Avižonio darbų tradicijas tęsia respublikos oftalmologai. Jo vardas ryškiausiomis raidėmis įrašytas į Lietuvos oftalmologijos istoriją.

Mirus P. Avižoniui (1939), katedros vadovavimą perėmė jo sūnus V. Avižonis. Prasidėjus II pasauliniam karui, Akių katedros ir klinikos patalpos buvo atiduotos karo ligoninei. Tada Akių ligų katedra įsikūrė buvusioje Žydų ligoninėje senamiestyje.

1944 m. Kauno valstybinio universiteto Akių ligų katedros vedėju išrenkamas prof. P. Avižonio mokinys J. Nemeikša. Tais pačiais metais jam suteiktas docento vardas. J. Nemeikša vadovavo katedrai ir klinikai iki 1958 m.

Akių ligų katedra pirmaisiais pokario metais buvo įsikūrusi prie Trachomos dispanserio, ir tik po trejų metų persikėlė į Kauno klinikas. Pokario metais Lietuvoje tebuvo likę tik 18 okulistų. Nei vienas neturėjo mokslinio laipsnio. Todėl skubiai reikėjo burti jau baigusiuosius Medicinos fakultetą, agituoti oftalmologo specialybei bebaigiančiuosius. Katedroje tuo laiku dirbo asistentais M. Steiblys (prof. P. Avižonio mokinys), A. Valentinienė, o nuo 1956 m. - E. Daktaravičienė.

J. Nemeikša buvo vienas iš plano kūrėjų trachomai gydyti. 1962 m. trachoma Lietuvoje likviduota. 1947m. J. Nemeikša įkūrė mokslinį studentų oftalmologijos būrelį, o nuo 1948m. atkūrė mokslinę Kauno oftalmologų draugiją, ir buvo šios draugijos pirmininku iki 1956m. 1976m. Akių ligų katedra buvo sujungta su Ausų, nosies, gerklės ligų katedra. Doc. J. Nemeikšai mirus, 1958 m. Akių ligų katedros vedėja buvo paskirta E. Daktaravičienė (1958-1988).

Akių ligų katedros ir Regos apsaugos laboratorijos, veikusios prie katedros (vėliau perorganizuotos į Reabilitacinę regos laboratoriją), mokslinio darbo kryptys - akių ligų diagnostikos, chirurginio ir konservatyviojo gydymo tobulinimas, reabilitacijos problemų sprendimas.

Habil.m.dr. E. Daktaravičienė 3 monografijų ir 1 vadovėlio bendraautorė, parengė per 300 mokslinių straipsnių oftalmologine tematika ir apie 100 - populiariosios medicinos klausimais. Organizavo Kauno akių ligų klinikos projektavimą, statybą. Ji skaitė studentams medikams, stomatologams akių ligų paskaitas, pravedė praktikos darbus. Buvo KMI Mokslinės tarybos narė, nuo 1964 m. - Lietuvos oftalmologų draugijos pirmininkė. E. Daktaravičienė atliko pirmąją mikrochirurginę akies operaciją Lietuvoje. Organizavo ir vadovavo Respublikos mikrochirurgijos centrui, dalyvavo visuomeninėje veikloje, bendradarbiavo su Lietuvos aklųjų draugija. Dalyvavo likviduojant Lietuvoje trachomą, tobulinant glaukomos diagnostiką, žvairuojančių vaikų gydymą.

1988 m. katedros vedėju išrenkamas habil. m.dr. prof. V. Jašinskas, o nuo 1989 m. - KMA Akių klinikos vadovu. 1982 m. apgynė daktaro disertaciją tema "Ragenos endotelio pokyčiai po antiglaukominių ir kataraktos operacijų", o 1989 m. - habilituoto daktaro disertaciją tema "Lęšiuko kapsulės mikrochirurgija implantuojant endokapsulinius intraokulinius lęšiukus". Aukščiausios kvalifikacinės kategorijos gydytojas oftalmologas V. Jašinskas - šiuolaikinės kataraktos chirurgijos įdiegėjas Lietuvoje. Nuo 1990 m., atkūrus Baltijos oftalmologų asociaciją, V. Jašinskas šios draugijos Tarybos narys, gydytojų oftalmologų

atestacinės komisijos vadovas.

A. Valentinienė med.m.dr. doc., aukščiausios kvalifikacinės kategorijos oftalmologė dirbo akių klinikoje 1946-1984 m. Skaitė studentams medikams ir stomatologams paskaitas, parengė ir paskelbė per 200 mokslinių ir populiariųjų straipsnių. 1983 m. už mokslinius straipsnius akių lęšiuko patologijos klausimais paskirta Aklųjų draugijos pirmojo laipsnio premija. Su bedradarbiais parengė 4 metodines priemones, pateikė 3 rac. pasiūlymus. Per 10 metų vadovavo studentų moksliniam būreliui ir Kauno miesto ir zonos oftalmologų draugijai.

M. Tornau - med.m.dr. doc., aukščiausios kvalifikacinės kategorijos oftalmologė atliko daug akies mikrochirurginių operacijų. Spaudoje paskelbė 70 mokslinių darbų, 30 visuomeniniais ir medicininiais klausimais, 2-jų monografijų ir 6 metodinių leidinių bendraautorė, 2 rac. pasiūlymų ir 1 išradimo autorė.

Habil. med. m. dr. doc. A. Blužienė nagrinėja vaikų oftalmologijos , refrakcijos, akomodacijos žvairumo problemas. Parengė 1 monografiją ir 120 mokslinių darbų, vadovauja Gydytojų tobulinimosi ciklui ir skaito paskaitas "Diagnostikos ir gydymo naujovės vaikų oftalmologijoje", nuo 1983 m. iki 1990 m. buvo respublikos vaikų vyr. oftalmologė. Jos iniciatyva Kaune įsteigti du specializuoti gydomieji darželiai žvairuojantiems vaikams, kuriems sutrikusi rega. Doc. A. Blužienė konsultuoja Vaikų akių ligų ir Vaikų regos apsaugos skyrių ligonius, atlieka operacijas. Ji yra gydytojų atestacinės komisijos narė.

Med.m.dr.doc, aukščiausios kvalifikacinės kategorijos oftalmologė I. Vaškelienė. Svarbiausia jos mokslinio darbo tema - akių kraujagyslinė ir uždegiminė patologija. Ji spaudoje paskelbė per 100 mokslinių darbų, pateikė 11 rac. pasiūlymų, 1 monografijos ir 10 metodinių leidinių bendraautorė. I. Vaškelienė vadovauja Gydytojų tobulinimosi ciklui, skaito paskaitas tema "Uždegiminės ir kraujagyslinės patologijos diagnostika ir gydymo naujovės".

1976 metais buvo baigta akių klinikos statyba ir atvertos durys sergantiesiems. Akių klinikoje yra 4 stacionariniai skyriai (trys suaugusiesiems ir vienas vaikams) , poliklinikiniai skyriai, akių traumų punktas, veikiąs ištisą parą, lazerterapijos, rentgeno, ultragarso, elektrofiziologinių tyrimų kabinetas ir kt. Klinikoje teikiama kvalifikuota oftalmologinė pagalba sergantiesiems, atliekamos sudėtingos akių operacijos. Čia geros sąlygos pedagoginiam, moksliniam tyrimo darbui.

Klinikoje dirba daug gabių ir gerų gydytojų oftalmologų, kovojančių už akių šviesą.

Klinikos personalas:
V. Jašinskas, habil.m.dr. prof. - klinikos vadovas
D. Baniulienė
V. Barzdžiukas, med.m.dr.
A. Blužienė, habil.m.dr. doc.
R. Gelžinis, med.m.dr.
R. Gricius, med.m.dr.
A. Gumbelevičius
J. Jankauskienė, med.m.dr. doc.
O. Majauskienė, med.m.dr.
A. Melnikas, med.m.dr.doc.
J. Neverauskienė, med.m.dr.
A. Paunksnis, habil.m.dr.doc.
I. Raubienė
A. Tercijonienė
I. Vaškelienė med.m.dr. doc.

Akušerijos ir ginekologijos klinika

1922 m. rugsėjo mėn. doc. Pranui Mažyliui pavedama organizuoti ir valdyti Akušerijos ir ginekologijos katedrą. 1930 m. jam suteikiamas ekstraordinarinio profesoriaus vardas. Jo didžiulių pastangų dėka Raudonojo Kryžiaus ligoninė rekonstruojama ir joje įkuriama moderni Akušerijos ir ginekologijos klinika su ambulatorija, laboratorija, auditorija, puikiai įrengtu operaciniu bloku, bendrabučiu tarnautojams. Pr. Mažylis skiria 10 nemokamų lovų nepasiturinčioms moterims ir pats nemokamai priiminėja ambulatorijoje neturtingas ligones. Lietuvoje buvo tik apie 30 akušerių ir vos keli gydytojai akušeriai ir ginekologai, todėl Pr. Mažylis organizuoja akušerių ir med. seserų kursus, pats sudarinėja programas, dėsto ir vadovauja iki 1941 m.

Akušerijos ir ginekologijos klinikai nuo pat įsikūrimo pradžios vadovavo Akušerijos ir ginekologijos katedra.

Akušerijos ir ginekologijos paskaitos universitete buvo skaitomos III, IV ir V kurso studentams. III kursui skaitoma akušerinė ir ginekologinė propedeutika, IV - patologinė akušerija ir ginekologija. Daug dėmesio skiriama praktiniam studentų darbui ir budėjimams. V kurso studentai dirbdavo akušerijos ir ginekologijos poliklinikoje. Baigę gydytojai akušerijos ir moterų ligų specialybę įgydavo po trejų darbo metų klinikoje. Po to jie vykdavo dirbti į apskričių ir miestų ligonines skyrių ir ambulatorijų vedėjais. Per pirmuosius penkerius metus buvo parengti 42 specialistai. Studentus mokė katedros asistentai ir klinikos gydytojai. Pirmoji asistentė buvo Emilija Bliudžiūtė. 1923 m. vyresniuoju asistentu išrenkamas Juozas Ciplijauskas (buvo rentgeno kabineto vedėjas), jis skaitė IV k. studentams paskaitas "Radiumo ir rentgeno pritaikymas ginekologijoje". Asistentais dirbo M. Baktys, A. Šliūpaitė, M. Zubrienė, J. Mačys, V. Baronas, vėliau - J. Mikužis, J. Neniškis, J. Stankaitis ir kt. Raudonojo Kryžiaus ligoninėje dirbo ir Raudonojo Kryžiaus valdybos samdomi gydytojai, vadinami ordinatoriais.

Klinikos struktūra, mokymo ir gydymo metodai neatsiliko nuo geriausių Vakarų Europos klinikų, buvo teikiama kvalifikuota pagalba. Prof. Pr. Mažylis buvo vienas iš

kraujo perpylimo Lietuvoje pradininkų, o 1928 m. komplikuotų gimdymų metu nukraujavusioms moterims Raudonojo Kryžiaus ligoninėje pradėti daryti tiesioginiai kraujo perpylimai.

Plėtėsi ginekologinių ligonių konservatyvus ir operacinis gydymas: daroma daug makšties operacijų, 1923 m. pradėta rentgenoterapija, 1927 m. - radžio terapija.

1940 m. birželio mėnesį Akušerijos ir ginekologijos katedra ir klinika persikėlė į naująsias universiteto klinikas Žaliakalnyje. Prasidėjus karui, prof. Pr. Mažylis buvo atleistas ir į jo vietą paskirtas buvęs šios katedros vyr. asistentas doc. J. Ciplijauskas. Okupavus klinikas vokiečių kariuomenei, Akušerijos ir ginekologijos katedra ir klinika buvo perkeltos į žydų ligoninę Senamiestyje. 1943 m. staiga mirė doc. J. Ciplijauskas, katedrai ir klinikai vadovauti buvo paskirtas buvęs katedros vyr. asistentas J. Mikužis.

Priartėjus frontui prie Kauno ir pradėjus vokiečiams evakuaciją, Akušerijos ir ginekologijos katedros ir klinikos personalas išsaugojo nuo išvežimo ir sunaikinimo medicinos instrumentus, aparatūrą, biblioteką.

1944 m. prof. Pr. Mažylis vėl paskiriamas Akušerijos ir ginekologijos katedros ir klinikos vedėju, o katedra ir klinika grįžta į vokiečių kariuomenės nuniokotas klinikas. Vėl prasideda atstatomasis darbas, materialinės bazės kūrimas, medicinos personalo rengimas ir studentų mokymas.

Tuo metu katedroje dirbo tik prof. Pr. Mažylis ir asistentai: Enrikas Tarnauskas, Jonas Neniškis, Leonas Ryškus ir Antanas Morkūnas.

Prof, Pr. Mažylis, vadovaudamas katedrai, rengia naujus kadrus (gyd. R. Žukas, R. Andriuškevičius, B. Voščinas). Akušerijos ir ginekologijos klinikos vedėju 1945 m. skiriamas J. Neniškis, o ginekologijos skyriaus vedėju - asist. E. Tarnauskas, vadovavęs jai iki 1952 m. 1946 m. sausio mėn. akušerijos ir ginekologijos skyrius įsikuria penktajame pagrindinio pastato aukšte ir keliose ketvirtojo aukšto palatose. Centrinis šildymas neveikė. Pastatas buvo menkai šildomas krosnimis. Trūko patalynės, medikamentų, švirkštų, šilto vandens ir maisto. Tačiau ir tokiomis sąlygomis ligonės buvo gydomos, moterys gimdė, buvo dirbamas mokslinis darbas, ginamos disertacijos.

Talentingas pedagogas prof. Pr. Mažylis siekė studijų, mokslo ir praktikos vienovės. Visiems akušerijos ir ginekologijos skyriams vadovavo katedros asistentai. Jie buvo įpareigoti konsultuoti visuose skyriuose. Nakties metu už neatidėliotiną pagalbą buvo atsakingas vyr. asistentas J. Stankaitis, kuris gyveno Akušerijos ir ginekologijos klinikoje.

Operacinės seserys ir gimdyklos vyriausioji akušerė gyveno klinikų personalo bendrabutyje, todėl buvo galima greitai pasirengti skubioms operacijoms.

1951 m. balandžio mėn. ketvirtajame aukšte atidaromas pirmasis specializuotas 10, vėliau 20 lovų akušerinis tuberkuliozinis skyrius (vedėja Liucija Dulinskaitė-Blaževičienė). Profesorius Pr. Mažylis šiuo skyriumi labai didžiavosi. Atsirado galimybė tuberkulioze sergančias nėščiąsias izoliuoti nuo sveikų moterų, apsaugoti jas ir jų naujagimius nuo galimo užkrėtimo, o sergančias gydyti. Šis skyrius buvo vienintelis Lietuvoje ir priimdavo sergančias nėščiąsias iš visos Respublikos.

1957 m. atidaryti specializuoti ginekologijos operacinis (vedėjas M. Dievaitis) ir konservatyvios ginekologijos skyriai (vedėjas V. Ašmys). 1960 m. atidarytas naujas neišnešiotų naujagimių 20 lovų skyrius (vedėja V. Sabaliauskienė). Didžiausia akademiko Pr. Mažylio svajonė - naujos Akušerijos ir ginekologijos klinikos statyba, kurios projektą su architektu J. Putna jis ruošė kelerius metus. Jai lemta buvo išsipildyti jau po jo mirties - 1972 m. Naujoji klinika pradėjo veikti 1973 m. Joje buvo moterų konsultacija, 3 akušerijos, 3 naujagimių, 2 ginekologijos skyriai.

Didelį dėmesį Pr. Mažylis skyrė perinatologijos klausimams, akcentavo socialinių sąlygų reikšmę medicinai. Jis buvo gyvas medicinos tradicijų pavyzdys, medikų etikos ir deontologijos dėsnių vykdytojas, ypatingą dėmesį skyrė studentų klinikinei orientacijai, diagnozės pagrindimui, gydymo plano sudarymui, studento tvarkingumui. Jis buvo vienas onkoginekologinės pagalbos organizatorių, darė sudėtingas auglių šalinimo operacijas, buvo onkologinių ligonių gydymo giliosios rentgeno terapijos aparatu pradininkas, suderino spindulinio gydymo radžiu ir rentgenu metodus. Jo dėka pradėta ankstyva gimdos kaklelio vėžio diagnostika, naudojant kolposkopiją, onkocitologinį metodą, gimdos kaklelio konizaciją ir endocervikso abraziją. Jam vadovaujant apgintos 12 disertacijų (2 iš jų onkologine tema). Prof. Pr. Mažylis skatino gydyti moterų lytinių organų uždegiminius procesus ir nevaisingumą Lietuvos kurortuose. Ta tema apgintos dvi disertacijos.

Taigi 1922 m. Kauno universitete įkurtai Akušerijos ir ginekologijos katedrai vadovavo prof. Pr. Mažylis (1922-1941, 1944-1966), doc. J. Ciplijauskas (1941-1943), vyr. asist. J. Mikužis (1943-1944), hab. dr. prof. V. Sadauskas (1966-1988), doc. S. Puodžius (1988-1991). 1991 m. įsteigta Akušerijos ir ginekologijos klinika, kuriai vadovauja doc. V. Čigriejienė. Į šią kliniką įsijungė ir KMA Akušerijos ir ginekologijos katedra. Klinikos bazėje 1993 m. įsteigtas Kauno perinatalinis centras, kuris vykdo perinatalinę programą ir metodiškai vadovauja Kauno, Klaipėdos ir Šiaulių kraštams. Be to, 1996 m. pradėjo veikti Neonatologinė klinika, kuriai priklauso ir neonatologiniai skyriai.

Klinikoje dirba 58 akušeriai-ginekologai (priklauso ir KMA darbuotojai). Iš jų 1 hab. dr. profesorius, 13 med. daktarų, iš kurių 7 docentai ir 1 vyr. asistentas. Aukščiausią kategoriją turi 22 gydytojai, I -26, II - 9, vienas yra be kategorijos.

Pagrindinis konsultacinis darbas vyksta klinikos moterų konsultacijoje, čia veikia specializuoti kabinetai: neišnešiotumo, nevaisingumo, gimdos kaklelio patologijos, šeimos planavimo, rizikingų nėštumų, ultragarso. Stacionaro skyriuose pagal perinatalinę programą guldomos nėščiosios, gimdyvės su didele rizika ir joms teikiama specializuota pagalba. Ypatingas dėmesys kreipiamas į priešlaikinius gimdymus, ekstragenitalinę patologiją, rezus sensibilizaciją. Klinika yra neatskiriamai susijusi su neonatologiniais skyriais, kur teikiama aukščiausio lygio specializuota pagalba naujagimiams su įvairia perinatalinio laikotarpio patologija, o naujagimių reanimacijos ir intensyvios terapijos skyriuje gydomi neišnešioti ir asfiksijos paveikti naujagimiai. Čia atvežami naujagimiai iš kitų stacionarų,kai jų mažas svoris arba būtina intensyvi terapija.

Stacionarų suskirstymas į tris lygius (KAK yra III lygio stacionaras) leido sumažinti perinatalinį mirtingumą, pagerinti neišnešiotų naujagimių priežiūrą ir gydymą, pagerinti nėščiųjų su rizika vaisiaus tyrimą ir gydymą.

Klinikos mokslinio darbo kryptis - nėštumo ir gimdymo optimizavimas perinatalinės patologijos atveju, moters lytinės funkcijos sutrikimų įtakos sveikatai tyrimas. Klinika jau nuo 1966 m. pradėjo domėtis perinatologija, apie tai parašyta daug straipsnių, apgintos disertacijos. Labai svarbus priešlaikinių gimdymų profilaktikos ir gydymo tobulinimas, endokrininės, infekcinės, imuninės patologijos ir jos korekcijos įtaka perinatalinėms išeitims. Klinika sprendžia šeimos planavimo problemass, tobulina nevaisingumo diagnostiką ir gydymą, tyrinėja šeimos vaisingumą lemiančius veiksnius ir galimą jų korekciją. Nuo 1994 m. organizuota centralizuota nėščiųjų, sergančių diabetu, preižiūra.

Akušeriją ir ginekologiją studijuoja medicinos fakulteto V kurso, Stomatologijos fakulteto IV kurso, Slaugos fakulteto studentai, aukštesniosios medicinos mokyklos akušerės. 1996 m. pradėjo studijas ir Visuomenės sveikatos fakulteto studentai. Nuo 1990 m. klinikoje yra akušerijos ir ginekologijos rezidentūra, o 1995 m. pradėjo studijas

net 5 doktorantai. Klinika parengė 6 vadovėlius, 5 monografijas, vien pastaraisiais metais klinikos mokslininkai išleido vadovėlius "Ginekologija" (1990), "Akušerija" (1993), "Gimdymo pagalba"(1996). Pastarasis parašytas kartu su Vilniaus universiteto mokslininkais, išleista monografija "Kardiofiziologinė vaisiaus būklės diagnostika" (1995), populiarus leidinys nėščiosioms ir gimdyvėms "Jūsų mažylis pakeliui į gyvenimą", "Jūsų pasirinkimas". Parengta daug metodinių rekomendacinių pasiūlymų bei išradimų. Klinikoje vykdoma programa "Šeimos planavimas", kurios svarbiausi klausimai yra jaunimo švietimas lytinio gyvenimo ir šeimos planavimo klausimais.

Dvidešimt trys gydytojai dirba pedagoginį darbą. 1990 m. į Akademijos struktūrą grąžintos Akademinės klinikos, iš esmės pertvarkomos medicinos mokslų studijos. Įdiegtas studijų laipsniškumo principas, disciplinos dėstomos blokais, ikidiplominės studijos susietos su podiplominėmis.

Klinika kartu su Respublikine akušerių-ginekologų moksline draugija surengė daug seminarų ir konferencijų, skirtų perinatologijos, onkologijos, šeimos planavimo problemoms spręsti.

Klinika daug dėmesio skiria ryšiams su užsienio partneriais. Nuo 1995 m. vykdoma bendra programa su Lundo universitetu (Švedija) "Reprodukcinė sveikata Kauno perinatalinio centro aptarnaujamame regione". Ji skirta 5 metams. Jos tikslas - remiantis motinai ir vaikui draugiškos ligoninės principais ir padedant Lundo universitetui, reorganizuoti Kauno perinatalinio centro darbą taip, kad jo rezultatai priartėtų prie Vakarų Europos standartų. Numatoma pagerinti reprodukcinę sveikatą visame Kauno perinatalinio centro aptarnaujamame regione. Projekto įgyvendinimas galėtų tapti modeliu kaip reorganizuoti akušerinę-ginekologinę tarnybą Lietuvoje. Sudarytos dvi darbinės grupės: šeimos planavimo grupė ir perinatologijos grupė.

1991 m. lapkričio mėn. Birštone organizuotas 3 dienų seminaras kartu su Švedijos sveikatos apsaugos Rytų Europos komitetu "Aktualios perinatologijos problemos".

1996 m. gegužės mėn. kartu su Švedijos Karolinska universitetu organizuotas savaitės trukmės seminaras Gotlando saloje infekcijos akušerijoje ir neonatologijoje bei vaisiaus būklės diagnostikos klausimais.

Bendradarbiaujant su Danijos Odense universitetu organizuoti 1996 m. gegužės mėn. šeimos planavimo kursai.

Oslo universiteto profesorius Staffan Bergstrom 1995 m. dalyvavo doktorantūros komitete, ginant Rūtos Nadišauskienės ir Gelmio Šiupšinsko medicinos daktaro disertacijas. Dabar rengiamos Daivos Vaitkienės, Laimos Maleckienės, Skirmanto Kajėno, Dalės Daugėlienės, Rositos Aniulienės disertacijos.

Katedros darbuotojai:
V. M. Čigriejienė, med. m. dr. doc. - klinikos vadovė
D. Baliutavičienė, med. m. dr. doc.
Vl. Gintautas, asist.
V. Intaitė, med. m. dr. doc.
R. Janickienė, med. m. dr. doc.
V. Kruminis, med. m. dr. doc.
R. Nadišauskienė, med. m. dr. vyr. asist.
V. Sadauskas, med. m. habil. dr. prof.
R. Samulėnas, asist.
A. Svygrys, med. m. dr. doc.

G. Šiupšinskas, med. m. dr., asist.
S. Uguanskytė, asist.
D. Vaitkienė, asist.

Klinikos doktorantai:
Rosita Aniulienė
Dalia Daugėlienė
Rita Jakubčionytė
Laima Maleckienė
Skirmantas Kajėnas

Anesteziologijos ir intensyviosios terapijos klinika

Klinika įkurta 1975 m., sujungus Bendrosios chirurgijos ir Hospitalinės terapijos katedras bei Širdies elektrinės stimuliacijos ir defibriliacijos laboratoriją. 1991 04 26 Kauno medicinos akademijos Tarybos nutarimu įkurta Anesteziologijos ir intensyviosios terapijos klinika. Jai priklauso Anesteziologijos ir intensyviosios terapijos katedra, Centrinis reanimacijos ir intensyviosios terapijos skyrius, Anesteziologijos skyrius. Nuo pat įkūrimo iki 1994 m. klinikai vadovavo prof. A. Lukoševičiūtė, šiuo metu - prof. D. Reingardienė.

Ši klinika vadovauja visiems Kauno akademinių klinikų reanimacijos ir intensyviosios terapijos bei anesteziologijos skyriams.

Mokslinio darbo kryptis - kova su Lietuvoje labai paplitusiomis širdies ir kraujagyslių ligomis. Klinikos mokslininkai tiria širdies aritmijas, kuria ir taiko praktikoje naujus diagnostikos ir gydymo metodus. Įdiegtas kordarono intraveninis ir ilgalaikis peroralinis vartojimas aritmijoms gydyti bei profilaktikai.

Parengtos 36 metodinės rekomendacijos diagnostikos ir intensyviosios terapijos klausimais. Klinikos pedagogai yra 7 vadovėlių bendraautoriai: "Anesteziologija ir reanimatologija", Intensyvioji terapija", "Narušenija ritma i provodimosti serdca", "Širdies ligos".

Katedros doktorantai šiuo metu nagrinėja aktualias problemas: V. Žilienė - ūminio kvėpavimo nepakankamumo, V. Pilvinis - pooperacinio skausmo, D. Bilskienė - ūminio inkstų nepakankamumo, A. Karbonskienė - hemodinamikos pakitimus laporoskopinių operacijų metu.

Klinikos darbuotojai konusltuoja Centrinio reanimacijos ir intensyviosios terapijos, Kardiologinės reanimacijos ir Anesteziologijos skyrių Kauno krašto ligonius, dalyvauja

konsiliumuose, kuruoja rezidentų ir jaunesnių gydytojų darbą. Klinikos darbuotojai yra Anesteziologų ir reanimatologų, Kardiologų bei Parenterinės bei enterinės mitybos draugijų, Lietuvos gydytojų sąjungos nariai.

Nuo 1993 m. Klinika organizuoja respublikos gydytojų pasitobulinimo kursus: 1) intensyvioji terapija kardiologijoje; 2) reanimacija ir homeostazė; 3) anesteziologijos klausimai. Nuo 1995 m. klinika bendradarbiauja su Prancūzijos Lilio universitetine ligonine.

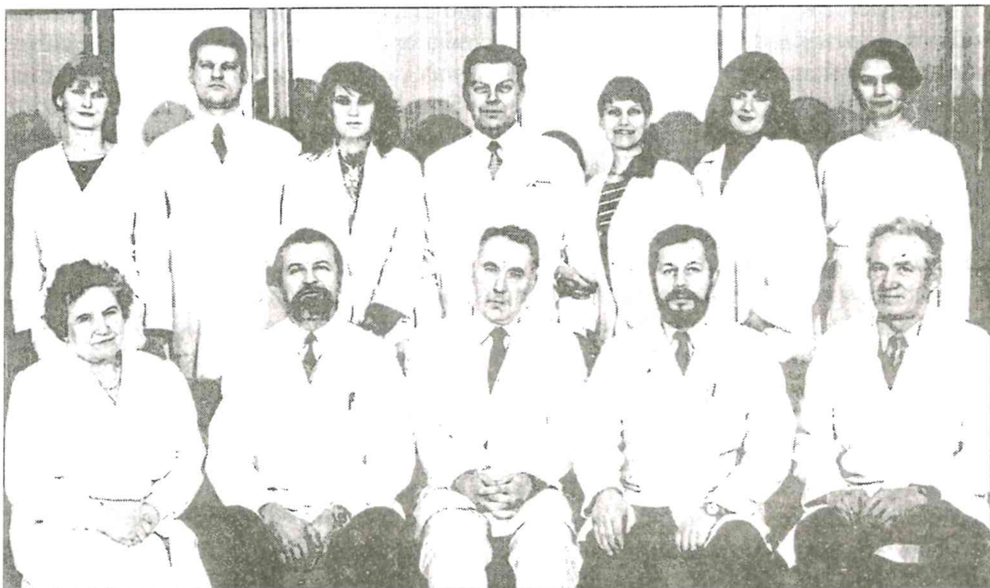
Klinikos personalas:
D. Reingardienė, habil. med. m. dr. prof. - klinikos vadovė
D. Adukauskienė, vyr. asist.
Z. Dulevičius, doc.
A. Lukoševičiūtė, habil. med. m. dr. prof.
I. Marchertienė, doc.
A. Mickevičienė, vyr. asist.
V. Stasiukynienė, doc.

Ausų, nosies ir gerklės ligų klinika

Otorinolaringologijos katedra buvo įkurta 1924 10 06. Katedros vedėjas P. Radzvickas ta proga perskaitė inauguracinę paskaitą "Adenoidų išaugos ir jų reikšmė gyvenime". Jis klinikai vadovavo 7 metus. 1930 11 30 buvo baigtos statyti Akių ir Ausų, nosies ir gerklės ligų klinikos. Jos turėjo erdvią ambulatoriją, gerai įrengtus tvarstymo kambarius, palatas, operacinę, auditoriją paskaitoms.

Prof. J. Zubkus (1898-1953) buvo antrasis klinikos vedėjas. Jis 1933 m. apgynė medicinos daktaro disertaciją "Vaikų Waldeyero žiedas ir jo kitimai". Tai buvo pirmoji otorinolaringologijos tematika apginta disertacija. Tais pačiais metais grįžęs iš specializacijos Vienoje jis pirmasis Lietuvoje atliko bronhoskopijas ir ezofagoskopijas, jau tuo metu pradėjo diagnozuoti otosklerozę. 1939 m. buvo baigtos statyti Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakulteto klinikos, į kurias persikėlė Ausų, nosies, gerklės ligų klinika. Klinikoje dirbo: A. Gasiūnas, J. Jankus-Jankevičius, L. Misevičius, P. Pakonavičius-Pakonaitis, O. Purtokaitė, J. Statkevičius, K. Vencius, S. Žilinskas. Vėliau klinikos darbuotojai buvo kviečiami steigti skyrius ir teikti praktinę pagalbą kituose Lietuvos kraštuose. A. Gasiūnas vyko dirbti į Šiaulius, J. Statkevičius į Panevėžį, O. Purtokaitė į Klaipėdą, vėliau į Telšius, P. Pakonavičius-Pakonaitis į Vilnių. J. Zubkui 1944 m. pasitraukus į vakarus, klinikai pradėjo vadovauti S. Žilinskas (1891-1965). Jį galima laikyti otoneurologijos pradininku Lietuvoje. Doc. Žilinsko pastangomis 1957 m. įsteigiama respublikinė otorinolaringologų draugija, kurios pirmininku jis buvo iki mirties. Jis yra pirmojo originalaus lietuvių kalba 1964 m. išleisto vadovėlio "Ausų, nosies ir gerklės ligos" autorius.

1965-1972 m. katedrai vadovavo doc. V. Gapanavičius. 1963 m. jis apgynė daktaro disertaciją "Ligonių, sergančių angina, gydymo reikšmė reumato profilaktikai". Pirmasis Pabaltijyje pradėjo atlikti stapeloplastikas ligoniams, sergantiems otoskleroze. 1973 m.

emigravo į Izraelį.

Katedros darbuotojai atliko vidinės ausies patologijos mokslinius tyrimus, sukūrė klausos funkcijos nustatymo metodus. Disertacijas apgynė A. Akelaitytė "Vidinės ausies morfologinių pokyčių genezė akustinės traumos poveikyje" (1958) ir A. Kišonas daktaro disertaciją "Įvairios trukmės garsų pavartojimas, vertinant klausos funkciją normoje ir patologijoje" (1966).

1972-1978 m. katedrai vadovavo A. Kišonas. 1973 m. klinikų centrinio korpuso V-VI aukštuose buvo įkurtas 60 lovų stacionaras, kuris 1977 m. tapo specializuotu Ausų, nosies, gerklės ir klausos atstatymo skyriumi. V. Kinduris apgynė daktaro disertaciją "Beadatinio metodo panaudojimas otorinolaringologijoje, įvedant vietinius anestetikus" (1977). 1978 m. katedra sujungiama su Akių ligų katedra, ir jai iki 1988 m. vadovavo prof. E. Daktaravičienė, o 1988-1990 m. V. Jašinskas. Šiuo laikotarpiu disertacijas apgynė K. Povilaitis "Kalbinė audiometrija lietuvių kalba ir jos klinikinis pritaikymas" (1982) ir V. Uloza "Endolaringinės mikrooperacijos ir jų funkcinių rezultatų objektyvus įvertinimas " (1982). Katedros ir skyriaus darbuotojai pirmieji respublikoje įdiegė daug diagnostikos ir gydymo metodų, pvz., krioterapija otorinolaringologijoje (A. Babarskas, 1974), kalbinė audiometrija (K. Povilaitis, 1978), beadatinis anestetikų įšvirkštimas (V. Kinduris, 1978), ultragarsinė dezintegracija, gydant rinopatijas (A. Kišonas, 1979), monochromatinės šviesos panaudojimas kochleariniams neuritams gydyti (V. Kinduris, 1980), būgninės ertmės šuntavimas, sergantiems eksudaciniu otitu (K. Povilaitis, 1981), endolaringinės mikrochirurginės operacijos (V. Uloza, 1983).

1987 m. įkuriamas Respublikinis surdologijos ir klausos protezavimo centras. 1990 m. Ausų, nosies, gerklės ligų katedra tampa savarankiška, jos vedėju skiriamas doc. K. Povilaitis. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, vykstančios reformos apima ir mediciną; medicinos akademijoje kuriamos klinikos. 1991 m. atkurtos klinikos vadovu išrenkamas K. Povilaitis. Pastaruoju dešimtmečiu klinikoje tęsiami klausos pažeidimų ankstyvosios diagnostikos, gydymo ir reabilitacijos darbai. Šiuo laikotarpiu gauti 2 autoriniai ir 45 rac. pasiūlymų pažymėjimai. Pradedamas otologinių ligonių impedansometrinis tyrimas (J. Valevičius, 1987), neurosensorinio prikurtimo diagnostikai pasiūlomos objektyviosios audiometrijos metodikos savo gamybos originalia aparatūra (V. Kinduris,1988), galvos smegenų kamieno sukeltų potencialių užrašymas vaikų klausos netekimo ankstyvajai diagnostikai nustatyti (K. Povilaitis, S. Stankovičiūtė, 1992), kompiuterinė vestibulometrinių tyrimų programa vestibulinio analizatoriaus būklei nustatyti, sergant nepūlinėmis ausų ligomis (R. Nadišauskas, 1992), profesinio kochelarino neurito ekspertizė (A. Karazijienė, 1992), įkurtoje foniatrinėje laboratorijoje pradedami nuoseklūs balso funkcijos tyrimai - balso lauko užrašymas, kompiuterinė glotografija (V. Uloza, N. Šiupšinskienė, 1993).

1994 m. spalio 7 d. atidaromas Tarptautinis audiologijos ir foniatrijos centras. Klinikos audiologijoje diegiami nauji tyrimo metodai: vaikų klausos netekimo skriningas (otoakustinė emisija, BOEL testas), galvos smegenų kamieno sukeltų potencialų užrašymas, regos sužadinta audiometrija, šiuolaikinės klausos slenksčio, maskuotės metodikos, audiologinio rekruitmento fenomeno tyrimai, vestibulinio nistagmo automatizuota kompiuterinė analizė. Šį darbą dirba gydytoja: I. Ulozienė, I. Randakevičienė, S. Stankovičiūtė, I. Sruogienė, E. Gradauskienė, R. Nadišauskas, kurie stažavosi Švedijoje, Vokietijoje, Vengrijoje, Italijoje ir kitose Europos šalyse.

Klinikos stacionare tobulinamos viduriniosios ausies rekonstrukcinių operacijų

metodikos (K. Povilaitis, V. Kinduris, A. Babarskas). Kuriami ir įdiegiami šiuolaikiniai foniatrijos tyrimo metodai: balso lauko užrašymas ir jo kiekybinis įvertinimas, elektroninė kompiuterinė glotografija, kompiuterinė akustinė balso analizė (N. Šiupšinskienė, V. Uloza). Be įprastinių endolaringinių mikrochirurginių operacijų, atliekamas gerklų paralyžių chirurginis gydymas, tiroplastikos. Čia pasižymi doc. V. Uloza, gyd. K. Balsevičius.

Asist. S. Vaitkus, po stažuotės Vokietijoje, 1994 m. įgunda atlikti šiuolaikines endonazalines operacijas.

Klinikoje otorinolaringologijos disciplina dėstoma VI kurso Medicinos ir V kurso Stomatologijos fakultetų studentams, tris metus rezidentūroje mokosi gydytojai-rezidentai, pasirinkę otorinolaringologo specialybę.

ANG ligų klinika 1994 m. išleido vadovėlį "Ausų, nosies, gerklės ligos", yra parengta daug metodinių leidinių. Klinikoje sukaupta turtinga, turinti per 70 filmų videoteka; biblioteka, kurioje yra daugiatomiai specialybės leidiniai, monografijos, žurnalai.

Klinika vykdo mokslinį darbą tema - "Nepūlinių ausų ligų ir gerklų patologijos diagnostika ir gydymo ypatumai". 1995 m. klinikoje apgintos dvi med. daktaro disertacijos - R. Nadišauskas 'Ūminio neurosensorinio prikurtimo medicininės reabilitacijos prognozavimas audiovestibuliniais tyrimais" ir N. Šiupšinskienė "Balso kiekybinio vertinimo sistema organinių gerklų ligų atvejais".

1994 m. klinikoje įkurtas Tarptautinis audiologijos ir foniatrijos centras vykdo bendradarbiavimo sutartis: su Lundo audiologijos centru (Švedija), Lietuvos sveikatos apsaugos ministerija, V. Landsbergio fondu - "Lietuvos vaikų klausos ir kalbos pažeidimų ankstyva diagnostika ir reabilitacija" ir su Europos bendrijos Otoaskustinės emisijos projekto grupe (Italija) "Vaikų klausos netekimo skriningas".

Klinikos personalas:

K. Povilaitis, doc., klinikos vadovas
A. Babarskas, skyriaus vedėjas
K. Balsevičius, gyd.
D. Beržiūnienė, gyd.
K. Čeponis, gyd.
G. Gylienė, gyd.
E. Gradauskienė, gyd.
E. Galminienė, gyd.
D. Gobierienė, gyd.
R. Judzentavičiūtė, labor.
A. Karazijienė, gyd.
J. Kazlauskienė, gyd.
V. Kinduris, doc.
R. Nadišauskas, med. m. dr.
R. Pribuišienė, gyd.
D. Pužauskienė, gyd.
I. Randakevičienė, gyd.
S. Stankovičiūtė, gyd.
I. Sruogienė, gyd.
S. Vaitkus, asist.
J. Valevičius, gyd.
J. Vasiliauskienė, gyd.
V. Uloza, doc.
A. Žilinskaitė, labor.

I chirurgijos klinika

1919 m. spalio mėn. 15 d. chirurgas Juozas Žemgulys surengė pirmąjį praktinį užsiėmimą studentams medikams. Ta diena yra ne tik chirurgijos, bet ir aukštojo mokslo studijų pradžia Kaune.

Aukštuosiuose kursuose, tarp numatytų dėstyti mediciną šešiolikos dėstytojų, trys buvo chirurgai - Jurgis Žilinskas (vėliau tapęs Anatomijos katedros ilgamečiu vedėju), Juozas Žemgulys ir Aleksandras Hagentornas. Po dviejų metų universiteto Medicinos fakultete chirurgijai dėstyti numatytos dvi katedros ir dvi klinikos. Tam reikėjo organizacinių pastangų ir nemažų lėšų. Labai padėjo Amerikos lietuviai gydytojai, paaukoję veiklos pradžiai penkis tūkstančius dolerių - stambią tais laikais sumą. Iš pradžių veikė tik Bendrosios chirurgijos katedra. Chirurginės disciplinos buvo dėstomos V-VI bei VIII-X semestrų studentams. Mokymo planuose svarbiausias dėmesys skiriamas teoriniam studentų parengimui - paskaitoms. Po studijų reikėdavo atlikti vienerių metų praktiką ligoninių terapijos, akušerijos ir chirurgijos skyriuose. Prof. A. Hagentornas studentams skaitė fakultetinės ir hospitalinės chirurgijos kurso paskaitas, o vyr. asist. Vl.Kuzma dėstė operacinę ir bendrąją chirurgiją. Tarpukario laikotarpiu suspėta parengti 17 chirurgų, nors jų labai trūko. Juk Lietuvoje ir atgavus Vilniaus kraštą dirbo tik apie 60 chirurgų, iš kurių daugiau nei pusė gyveno Kaune ir Vilniuje. Tuo laikotarpiu chirurgas privalėjo būti universalus - mokėti diagnozuoti bei gydyti bet kurią chirurginę patologiją ar traumą.

Chirurgijos klinika sprendė daugiau praktines problemas. Traumatologijai naudojo

skeletinio tempimo būdą, įtvarus. Vl. Kuzma 1923 m. pirmą kartą Lietuvoje perpylė kraują švirkštais. Keičiami ūminio apendicito, cholecistito, skrandžio opos operacijų būdai. Vl. Kuzma panaudojo savo skrandžio rezekcijos būdą. Prof. A. Hagentornas pradėjo ir tobulino veido, kiškio lūpos plastikos būdus. Didėjo onkologinių operacijų skaičius, operuojami ir smegenų navikai. Visi šie klausimai aptariami Kauno medicinos draugijos posėdžiuose. Įgyta patirtis klinikoje atsispindėjo chirurgų iniciatyva įsteigtame "Medicinos" žurnale. Iki 1940 m. Lietuvos chirurgai žurnale paskelbė apie 300 darbų. Asist. J. Čeponis apibendrino gastroenterostomijos patirtį, gydant opaligę, ir 1931 m. apgynė šį darbą kaip daktaro disertaciją. Tačiau pirmąją daktaro disertaciją chirurgine tema nepriklausomoje Lietuvoje apgynė 1929 m. Vytautas Kanauka. Tai buvo pirmoji disertacija iš urologijos: "Sėklos tekamųjų latakų rezekcija hipertrofiškai prostatai gydyti". Paskutinė šio laikotarpio apginta disertacija chirurgine tema - tai dermatologo Mykolo Vaitėno darbas "Odos patologinių procesų įtaka skrandžio rezekcijai", 1943 m.

Klinikoje pradėjo dirbti ir universiteto absolventai: J. Jaržemskas, K. Katilius, T. Šiurkus, A. Stropus, S. Kudirka, K. Pautienius ir kt.

Lietuvos chirurgų draugija, įkurta 1935 m., dar labiau pagyvino chirurginės patirties skleidimą. Draugijai vadovavo Chirurgijos katedros ir klinikos vadovas A. Hagentornas. Prasidėjus karui prof. Vl. Lašas laikinai paskiriamas Chirurgijos katedros vedėju vietoje atsistatydinusio ir emigravusio į Vokietiją prof. A. Hagentorno. Jis įkūrė dvi chirurgines katedras ir klinikas. Fakultetinės chirurgijos ir klinikos vedėju buvo išrinktas prof. V. Kanauka, asistentais paskirti A. Stropus, J. Šegamoga ir V. Tumasonis. Katedra įsikūrė Raudonojo Kryžiaus ligoninėje. Hospitalinės chirurgijos katedra 1940 m. įsikūrė tose patalpose, kuriose yra ir šiuo metu. Katedrai ir klinikai vadovauti išrinktas prof. Vl. Kuzma, asistentais paskirti A. Maciūnas, V. Paprockas, T. Šiurkus. Šiai katedrai buvo pavesta dėstyti bendrosios bei operacinės chirurgijos kursą. Paskubomis atidarytoje universitetinėje klinikoje dar ilgą laiką išliko neįrengtos operacinės, nebuvo rentgeno aparatūros, sudegė medžiagų sandėlis ir pan. Tačiau I chirurgijos klinikoje jau per pirmąjį pusmetį buvo padaryta daugiau kaip 500 operacijų (ambulatorijos operacinėje), jų tarpe buvo nemažai stambių operacijų. Susidarė pacientų eilės.

Prasidėjęs karas nutraukė darbą. Vokiečių ir sovietinė armija pavertė universitetinę kliniką karo ligonine ir paliko ją smarkiai nuniokotą. Hospitalinės chirurgijos katedra grįžo į varganas miesto ligoninės patalpas. Staiga mirus prof. Vl. Kuzmai, visų keturių chirurgijos disciplinų paskaitas skaitė prof. V. Kanauka, o klinikai vadovavo K. Pautienius. Vokiečiams uždarius universitetą, pedagoginė klinikos veikla tęsėsi nelegaliai. Užsiėmimus vesdavo bei įskaitas priiminėjo A. Stropus ir tuo metu dirbęs Kėdainiuose, bet 1943 m. paskirtas katedros adjunktu (einančiu docento pareigas) J. Jaržemskas.

Karo vėtros išblaškė daugelį Kauno chirurgų. Ilgą laiką chirurginę pagalbą Kaune teikė tik A. Stropus ir A. Šernas, kurie dirbo ir gyveno Raudonojo Kryžiaus ligoninėje. 1944 m. rudenį atkurta tik Hospitalinės chirurgijos katedra. Jai vadovauti laikinai buvo pasiųstas iš Vilniaus doc. Č. Keturakis, vyr. dėstytoju pakviestas J. Jaržemskas. Pirmasis skaitė hospitalinės, antrasis - fakultetinės chirurgijos paskaitas, A. Stropus - operacinę chirurgiją, vyr. dėst. T. Šiurkus - bendrąją chirurgiją. O nuo 1945 m. rudens jungtinės Fakultetinės, hospitalinės ir bendrosios chirurgijos katedros vedėju buvo J. Jaržemskas. Jis pirmasis iš chirurgų pokario metais (1948) apgynė daktaro disertaciją ir įgijo docento vardą.

Nuo 1946 m. pavasario Raudonojo Kryžiaus ligoninėje įkurta Bendrosios chirurgijos katedra. Vedėju išrinktas T. Šiurkus, vyr. dėstytoju - J. Jocius. Katedroje netrukus pradėjo

dirbti D. Klebanovas, asist. R. Kuzmaitė, asist. J. Oleka. Į universiteto klinikoje įkurtą Fakultetinės ir hospitalinės chirurgijos katedrą paskirtas doc. J. Jaržemskas bei A. Stropus, kuriam netrukus suteiktas docento vardas. Doc. J. Jaržemskas dėstė fakultetinę ir hospitalinę chirurgiją, o doc. A. Stropus - topografinę anatomiją ir operacinę chirurgiją. Jie abu vadovavo atskiriems chirurgijos skyriams. Tai buvo tuo metu vieninteliai jau patyrę chirurgai klinikoje. Šalia jų pradėjo dirbti jauni gydytojai: J. Braknys, V. Kleiza, E. Zaikinas, N. Gediminaitė, vėliau tapę įžymiais chirurgais. Nors ir buvo siunčiami iš Maskvos įvairūs svetimtaučiai chirurgai, jie neilgai Lietuvoje pagyvendavo, nes mūsų chirurgų profesinis pasirengimas buvo daug geresnis.

Uždarius VDU (1950), Medicinos instituto studijos organizuojamos pagal sovietinį modelį. Periodiškai keitėsi pedagoginės koncepcijos: mokymo optimizacijos, programuoto, probleminio mokymo, darbinių programų... Tai turėjo ir teigiamą pusę, nes dėstytojai privalėjo susipažinti su pedagogikos teorijomis, didaktinėmis gana racionaliomis sistemomis. Pagrindinis dėmesys buvo skiriamas praktiniams užsiėmimams ir paskaitoms. Todėl katedros dėstytojai atitolo nuo gydomosios veiklos. Klinikiniam darbui ėmė vadovauti ligoninės administracija. Katedrai teko pasyvus vaidmuo.

Nuo 1954 m. rudens semestro po eilinės reorganizacijos atsiranda jau dvi chirurgijos katedros: Fakultetinės (vedėjas - doc. J. Jaržemskas) ir Hospitalinės, kuriai ėmė vadovauti iš Rusijos atvykęs prof. J. Rivlinas. Jau po pusmečio jis išvyko. 1955 m. katedros vedėju buvo išrinktas doc. D. Klebanovas (1896-1972). Jis dar prieš I pasaulinį karą kurį laiką buvo gyvenęs Lietuvoje ir gavęs brandos atestatą, o studijavo Kijeve, dirbo ir disertaciją apie kraujo perpylimą apgynė Dniepropetrovske. Nuo 1947 m. dėstė karo lauko chirurgijos kursą Kauno Vytauto Didžiojo universitete. Hospitalinės chirurgijos katedrai vadovavo beveik dešimtmetį. Tai buvo kuklus, tolerantiškas žmogus. Jis nesivėlė į universiteto, vėliau Medicinos instituto darbuotojų ideologinį auklėjimą, skatindavo katedros bendradarbių mokslinę veiklą. Klinikiniam darbui vadovavo tik formaliai, beveik viską perduodamas doc. A. Stropui. A. Stropaus veikla iš tiesų buvo labai retas universalumo pavyzdys ne tik Lietuvoje. Praktiškai nebuvo chirurgijos srities, kurios vystymas nebūtų susijęs su doc. A. Stropaus atliktomis operacijomis. Bet apibendrinimams jam nelikdavo laiko. Gaila, kad sutrikus sveikatai, jis gana anksti turėjo atsisakyti darbo operacinėje ir likti tik konsultantu.

Bėgant laikui, didėjo dėstytojų skaičius, plėtėsi universiteto mokslinis darbas, vis daugiau chirurgų pasirinkdavo vieną konkrečią chirurgijos sritį. Apginamos J. Karaliūno, P. Baubino, V. Rusteikos, V. Urmono, Rygoje aspirantūrą baigusio A. Petrulio daktaro disertacijos traumatologijos ir ortopedijos temomis. Vėliau šie chirurgai sudarė Traumatologijos ir ortopedijos katedros branduolį.

Chirurgijai vystytis labai padėjo endotrachėjinės narkozės įdiegimas, intensyvios terapijos ir reanimatologijos progresas. 1955 m. pirmą kartą Lietuvoje endotrachėjinę narkozę panaudojo klinikos chirurgas Vytautas Mikalauskas, o 1958 m. Hospitalinės chirurgijos klinikoje įsteigiamas intensyvus ligonių stebėjimo postas. Skynėsi kelią šiuolaikiniai pooperacinio gydymo ir slaugos metodai.

Hospitalinės chirurgijos katedra išgarsėjo, kai vedėju buvo išrinktas akademikas profesorius Jurgis Brėdikis. Apgynęs daktaro disertaciją (1957), jis, padedant doc. A. Stropui, atlieka pirmąją širdies operaciją Kaune, pirmasis (1963) apgina habilituoto daktaro disertaciją. Kardiochirurgija, ypač širdies ritmo sutrikimų chirurgija, klinikoje tapo labiausiai vystoma chirurgijos sritis. Jau 1969 m. įkuriamas širdies ir kraujagyslių chirurgijos skyrius. Akademikui prof. J. Brėdikiui vadovaujant, iki 1991 m. buvo apgintos

26 medicinos daktaro ir 10 habilituoto daktaro disertacijų. Tačiau kituose katedrai priklausančiuose klinikos skyriuose mokslinis darbas vyko lėčiau. Per tą patį laikotarpį buvo apginta tik keletas daktaro disertacijų (P. Girdžius, J. Platūkis, D. Butrimas, E. Bagdonas, K. Jocius). Bet klinikos chirurgų kvalifikacija augo, ryškėjo jų specializacija atskirose srityse. Atsidarė vienintelis Lietuvoje nudegimų skyrius. Nuo 1982 m. Hospitalinės chirurgijos katedra pradėta vadinti I chirurgijos katedra. Lietuvai susigrąžinus nepriklausomybę, permainų banga palietė ir I chirurgijos katedrą. Ji buvo pertvarkyta į I chirurgijos kliniką ir tris kardiochirurgines klinikas. Tai buvo pirmasis žingsnis, kuriant europinį klinikos modelį. I chirurgijos klinikos vadovu buvo išrinktas doc. Jonas Šošas. Baigęs KMI, nuo 1957 m. dirbo klinikoje chirurgu ordinatoriumi, vėliau asistentu Hospitalinės chirurgijos katedroje. 1961 m. buvo pasiųstas į tikslinę aspirantūrą Kijeve. Ją baigęs ir apgynęs daktaro disertaciją, septynerius metus dirbo prof. T. Šiurkaus vadovaujamoje Bendrosios chirurgijos katedroje, o 1973 m. grįžo dirbti į Hospitalinės chirurgijos katedrą. Doc. J. Šošas pirmasis Lietuvoje įdiegė sintetinių medžiagų (implantatų) panaudojimą abdominalinėje chirurgijoje - išvaržų plastikai, eventracijai gydyti. Jis pasiūlė originalius pooperacinių išvaržų įvairios lokalizacijos operacinio gydymo būdus, kurie šiuo metu naudojami ir Vilniaus universitetinėse klinikose bei daugelyje kitų ligoninių. J. Šošas pirmasis Lietuvoje 1973 m. panaudojo endoskopinį tyrimą stipraus kraujavimo virškinimo trakte metu, rašė įvairiais urgentinės chirurgijos klausimais. Nuo 1980 m. doc. J. Šošas renkamas Kauno krašto chirurgų draugijos pirmininku.

Klinika doc. J. Šošo vadovavimo metais labai sumažėjo, nes susikūrė naujos Urologijos, Torakalinės chirurgijos ir Vaikų chirurgijos klinikos. Vengdami skubotos darbo dezintegracijos, visų šių klinikų chirurgai tebesirenka kartu į rytinius pasitarimus. Sunkėjo ekonominės sąlygos, tačiau buvo įsigyta įranga endoskopinėms operacijoms atlikti, įsteigtas modernus laparoskopinės chirurgijos mokymo centras, įsigyti pirmieji kompiuteriai. plėtėsi kontaktai su Vakarų Europos chirurgijos klinikomis. Klinikos chirurgai pradėjo dalyvauti tarptautiniuose chirurgų suvažiavimuose, konferencijose. Prof. A. Žindžiaus pastangomis išleistas pirmasis lietuviškas, puikiai iliustruotas "Topografinės anatomijos ir operacinės chirurgijos" vadovėlis. Labai sustiprėjo klinikos chirurgų kvalifikacija, pradėjo ryškėti ir gilesnė endokrininės, plastinės, onkologinės, urgentinės chirurgijos specializacija. Per šį laikotarpį pradėti ir jau baigiami asistento V. Krasausko, klinikos chirurgo A. Boguševičiaus disertaciniai darbai. Chirurgas Juozas Pundzius, dirbęs klinikoje nuo 1982 m., o nuo 1988 m. Klinikų direktoriaus pavaduotoju, pradėjo dirbti asistentu. J, Šošui pasiūlius temą, per trumpą laiką jis parengė ir apgynė daktaro disertaciją, 1992-1994 m. buvo Bendrosios chirurgijos katedros vedėju. Nuo 1995 m. jis yra KAK generalinis direktorius, kartu KMA prorektorius gydymo reikalams, o 1996 m. birželio mėn. išrinktas ir nauju I chirurgijos klinikos vadovu.

Klinikos personalas:
J. Pundzius, med. m. dr. doc. - klinikos vadovas
G. Arlauskas, asist.
G. Barauskas, vyr. asist.
Ž. Endzinas, med. m. dr. doc.
V. Krasauskas, asist.
J. Šošas, med. m. dr. doc.
A. Žindžius, habil. med. m. dr. prof.

Fakultetinės chirurgijos klinika (II chirurgijos klinika)

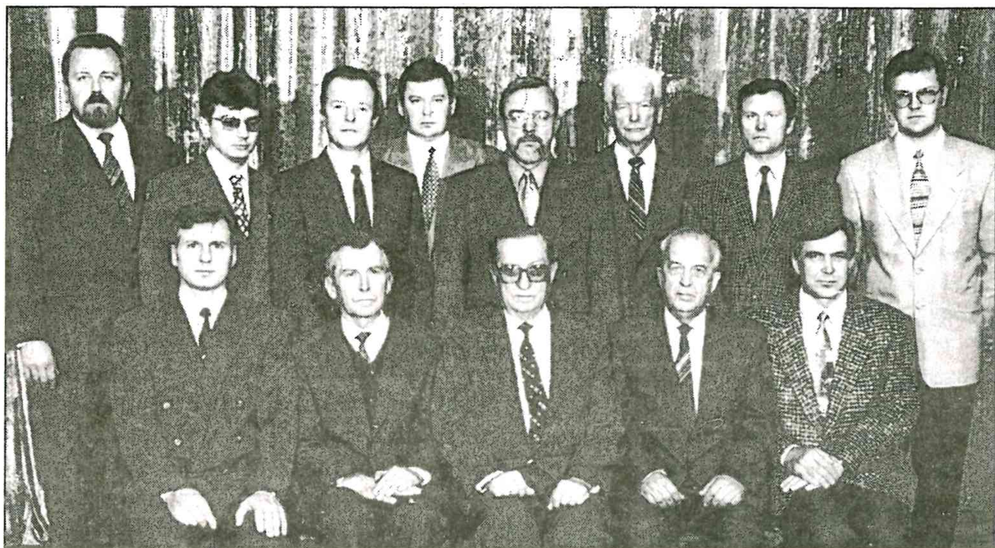
Fakultetinės chirurgijos klinikos ištakos - 1920 m. Vienas iš įkūrėjų ir pirmųjų chirurgijos disciplinos dėstytojų buvo Juozas Žemgulys.

1939 m. Medicinos fakulteto taryba reorganizavo chirurgijos katedrą į dvi: Fakultetinės chirurgijos, kurios vedėju skiriamas V. Kanauka, ir Hospitalinės chirurgijos katedrą, kuriai vadovauti skiriamas Vl. Kuzma.

Fakultetinės chirurgijos katedra įsikūrė Raudonojo Kryžiaus ligoninėje. Fakultetinės chirurgijos katedros ir klinikos pirmtakas buvo prof. V. Kanauka. Asistentais dirbo H. Brazaitis, V. Tumasonis, J. Šegamoga ir daugelio chirurgų mokytojas, įžymus Lietuvos pokario chirurgas docentas Algirdas Stropus.

Vincas Kanauka gimė 1893 m. Alytaus apskrities Ūdrijos valsčiaus Butrimiškių kaime. 1917 m. baigė Kijevo universiteto Medicinos fakultetą. 1918 m. pradėjo dirbti Alytaus apskrities ligoninėje, nuo 1922 m. - Kauno m. ligoninės ordinatorius. Nuo 1924 m. jis jau asistentas Kauno universiteto Chirurgijos katedroje, o nuo 1925 m. - jaunesnysis katedros asistentas. V. Kanauka apgynė med. m. dr. disertaciją. Jam pavesta dėstyti urologijos kursą ir suteiktas privatdocento vardas. Nuo 1930 m. jis išrenkamas Chirurgijos katedros vyr. asistentu. 1940 m. jam suteiktas profesoriaus vardas. Vadovaudamas Chirurgijos klinikai, domėjosi urologija ir skrandžio chirurgija. 1944 m. V. Kanauka emigravo į Vakarus. Mirė 1968 m. Niujorke.

Nuo 1945 m. Fakultetinės ir Hospitalinės chirurgijos katedrų vedėju buvo paskirtas Juozas Jaržemskas. Jis gimė 1899 m. Liepojoje. 1928 m. baigė Kauno universitetą, 1928-1934 m. dirbo Chirurgijos katedroje asistentu, o 1934-1944 m. - Kėdainių apskrities ligoninėje chirurgu. Nuo 1945 m. iki 1954 m. (su pertraukomis) dirbo Kauno universiteto (vėliau KMI) Fakultetinės ir Hospitalinės chirurgijos katedrų vedėju. Nuo 1955 m.,

atskyrus katedras, iki 1961 m. jis vadovavo Fakultetinės chirurgijos katedrai.

1948 m. J. Jaržemskui suteikiamas medicinos mokslų kandidato ir docento vardas. Paskelbė 25 mokslinius darbus onkologijos ir bendrosios chirurgijos klausimais. Jo iniciatyva chirurginė klinika buvo specializuota, įsteigti traumatologijos bei ortopedijos, pūlingos chirurgijos, neurochirurgijos ir urologijos skyriai. J. Jaržemskas mirė 1961 m.

Nuo 1961 m. Fakultetinės chirurgijos katedros vedėju skiriamas docentas Jurgis Karaliūnas. Jis gimė 1920 m. Simferopolyje. Baigęs Kauno universitetą, dirbo chirurgu Kėdainiuose, Ukmergėje, Vilniuje. Nuo 1947 m. jis Kauno universiteto, vėliau Medicinos instituto Fakultetinės ir hospitalinės chirurgijos katedros asistentas, nuo 1958 m. - docentas. Fakultetinės chirurgijos katedros vedėju išrenkamas 1961 m., dirbo iki 1971 m.

Jurgis Karaliūnas paskelbė mokslinius darbus apie kaulų lūžimus, skrandžio opos ir žarnų nepraeinamumo chirurginį gydymą. J. Karaliūnas mirė 1982 m.

Fakultetinės chirurgijos katedra 1971 m. buvo perkelta iš Kauno klinikų į Kauno m. II ligoninę. Jos vadovu paskirtas docentas Jonas Platūkis, vadovavęs katedrai iki 1974 m. Nuo 1974 m. Fakultetinės chirurgijos katedrai vadovauja profesorius Vytautas Zykas.

1982 m. katedra buvo pavadinta II chirurgijos katedra, o nuo 1992 m. - II chirurgijos klinika. Ją sudarė II chirurgijos katedra, Kauno II klinikinės ligoninės ir poliklinikos chirurgijos skyriai.

II chirurgijos klinikoje teikiama specializuota planinė ir neatidėliotina chirurginė pagalba sergantiesiems pilvo ertmės organų ligomis. Daromos sudėtingos šių organų operacijos, jų tarpe ir laparoskopinės. Kita veiklos sritis - koloproktologija. Specializuota proktologijos pagalba Fakultetinės chirurgijos katedroje pradėta teikti nuo 1966 m. 1994 m. čia įkurtas Respublikinis proktologijos centras (vadovas prof. V. Zykas), kuriame atliekamos sudėtingos operacijos sergantiesiems storosios žarnos navikais, nespecifiniu opiniu kolitu, įgimta ir kt. patologija. Klinikoje sukaupta siuvimo aparatų panaudojimo koloproktologinėms ir abdominalinėms operacijoms patirtis. Didelis dėmesys skiriamas stomuotų žmonių medicininei ir socialinei reabilitacijai.

Klinikos mokslinio darbo kryptis - pilvo ertmės organų chirurginių ligų diagnostika ir gydymas. Nagrinėjamos dvi temos: 1) analinės inkontinencijos profilaktika, diagnostika ir atstatomasis gydymas (vad. prof. V. Zykas), 2) biliopankreatinės srities ligų sąveika ir jų chirurginis gydymas (vad. doc. J. Babravičius). Klinikoje nuo 1989 m. apgintos 6 med. daktaro disertacijos (vad. prof. V. Zykas). Sukurta ir įdiegta diagnostikos ir prognozavimo sistema, chirurginiu ir kombinuotu būdu gydant sergančiuosius tiesiosios žarnos vėžiu (spindulinė terapija, prognozavimo algoritmai, sfinkterius išsaugojančios operacijos); kolostomuotų ligonių chirurginis gydymas ir reabilitacija (kolostomų uždarymas, laiko reabilitacinei operacijai parinkimas, nauji žarnyno parengimo operacijoms būdai); analinės inkontinencijos diagnostika ir gydymas (sfinkterometrija, storosios žarnos ir sfinkterių motorikos tyrimai, plastinės ir reabilitacinės operacijos); išangės anatominių struktūrų pokyčių įtaka hemorojaus gydymui; intraoperacinis tulžies akmenligės diagnostikos algoritmas; choledochoskopija; gydomoji ir diagnostinė laparoskopija; subksifoidinė blokada; enterinis zondinis maitinimas. Klinikos bendradarbiai per pastaruosius 5-rius metus stažavosi įvairiose Austrijos, D. Britanijos, Švedijos, Danijos, Vokietijos chirurginėse klinikose. Su šiomis klinikomis palaikomi nuolatiniai ryšiai. Klinikos darbuotojai dalyvauja tarptautiniuose ir mūsų šalies chirurgų suvažiavimuose, surengė pirmąsias dvi (1993 m. ir 1996 m.) Lietuvos proktologų konferencijas.

Klinikoje chirurgines ligas bei proktologiją studijuoja Medicinos fakulteto V k.,

Stomatologijos fakulteto III k. studentai, chirurgai rezidentai. Slaugos fakulteto studentams skirtas stomos priežiūros kursas. II chirurgijos klinika yra antrinės chirurginės rezidentūros bazė. Klinikos bendradarbiai parengė ir išleido visų ūminių chirurginių pilvo organų ligų metodinius mokymo leidinius.

II chirurgijos klinikos vadovas prof. Vytautas Zykas Fakultetinės chirurgijos katedroje ir klinikoje dirba nuo 1961 m. Medicinos mokslų daktaru tapo 1964 m., docento vardas suteiktas 1968 m., habilituotu daktaru tapo 1987 m., profesoriaus vardas suteiktas 1988 m. Nuo 1994 m. - SAM vyriausiasis chirurgas.

Nuo 1960 m. Fakultetinės chirurgijos katedroje ir klinikoje dirbo arba dirba šie darbuotojai:

Č. Sinkevičius, med. m. dr. doc., dirbo nuo 1960 iki 1987 m.
A. Maštaras, dirbo nuo 1961 m. iki 1980 m.
D. Bumblys, med. m. dr. doc., dirbo nuo 1963 m. iki 1992 m.
A. Striukaitis, med. m. dr. doc., dirbo nuo 1963 m. iki 1995 m.
A. Adukauskas, dirbo nuo 1967 m. iki 1988 m.
J. Babravičius, med. m. dr. doc., dirba nuo 1967 m.
A. Radavičius, med. m. dr. doc., dirbo nuo 1971 m. iki 1992 m.
D. Venskutonis, med. m. dr. doc., dirba nuo 1985 m.
D. Pavalkis, med. m. dr. doc., dirbo nuo 1986 m. iki 1995 m.
G. Barauskas, med. m. dr., dirbo nuo 1986 m. iki 1996 m.
R. Šiugžda, dirba nuo 1988 m.
A. Tamelis, med. m. dr., dirba nuo 1989 m.
Ž. Saladžinskas, med. m. dr., dirba nuo 1990 m.

Infekcinių ligų klinika

Praūžus I pasauliniam karui, susikūrė jauna Lietuvos respublika. Nors buvo ekonominių, politinių ir kitų problemų, kraštui reikėjo kurti savąją aukštąją mokyklą. Jos pirmtaku tapo 1920 m. sausio 27 d. Kaune oficialiai atidaryti Aukštieji kursai. Šiuose kursuose infekcinių ligų kursą skaitė gydytojas M. Nasvytis. Tuo laiku infekcinės ligoninės nebuvo, suaugę žmonės, sergantys infekcinėmis ligomis, gydėsi Žydų ligoninėje, Vilijampolės izoliatoriuje, Žaliakalnio barakuose, Raudonojo Kryžiaus ar Šv. Luko ligoninėse. Už jų apžiūrą bei gydymą ligoninėje mokėjo valstybė. Po dvejų metų - 1922 m. vasario 16 d. buvo įsteigtas Lietuvos universitetas, kuriame buvo Medicinos fakultetas. Šiame fakultete atskiros infekcinių ligų klinikos ar katedros nebuvo, o šių ligų kursas buvo sudėtinė Vidaus ligų klinikos dalis. Jį skaitė prof. K. Buinevičius, kuris 1930 m. išleido vidaus ligų klinikos vadovėlio V dalį, skirtą infekcinėms ligoms. Jame aprašytas imunitetas ir jo reikšmė diagnostikai bei gydymui, pateikti bendrieji infekcinių ligų gydymo principai, priešepideminės priemonės. Specialiojoje dalyje aprašyta 40 infekcinių ligų, kurios pasitaikydavo Lietuvoje ir, apskritai, pasaulyje. Studentai praktikos darbus atlikdavo miesto ligoninėse. Pastačius naują modernią universitetinę ligoninę Žaliakalnyje, joje buvo ir infekcinių ligų skyrius - 50 lovų vaikams ir 40 lovų suaugusiems ligoniams. Nuo 1940 m. gegužės mėn. jis tapo klinikine studentų mokymo vieta. Skyriaus vedėju buvo paskirtas gyd. V. Tiškus. Tačiau 1941 m. liepos mėn. skyrius buvo iškeltas į senelių-

ligonių prieglaudą Aukštaičių gatvėje Nr. 10, kurioje išbuvo iki 1996 m. rugsėjo mėnesio.

Karo ir pokario metais universitete atskiros infekcinių ligų katedros taip pat nebuvo. Tiktai 1951 m. Kauno medicinos institute buvo įkurta Infekcinių ligų katedra, kurios vadovu tapo doc. Alfredas Leonidas Žiugžda. Tuo metu katedroje dirbo gyd. J. Gimžauskas, gyd. O. Indrelytė, gyd. P. Šaulys ir dvi laborntės - A. Benytė ir R. Klajūnaitė. 1952 m. katedros vedėja paskirta doc. S. Šimanskaja. 1957 m. Infekcinių ligų katedra buvo sujungta su Hospitalinės terapijos katedra, ir jungtinei katedrai vadovavo doc. Z. Januškevičius. Nuo 1957 m. iki 1972 m. Infekcinių ligų katedrai vadovavo prof. S.Gruodytė. 1972 m. Infekcinių ligų katedra buvo sujungta su Odos ir venerinių ligų katedra, kuriai vadovavo prof. J. Dievaitienė, prieš tai dirbusi Vidaus ligų propedeutikos katedroje. Tokia jungtinė katedra egziztavo iki 1990 m., kai sujungtieji padaliniai buvo atskirti.

1991 m. buvo įsteigta Kauno akademijos Infekcinių ligų klinika. Ji buvo sudaryta iš 5 Kauno klinikinės infekcinės ligoninės skyrių bei Infekcinių ligų katedros. Klinikos vadovu išrinktas med. m. dr. doc. A. Laiškonis.

1951 m. Infekcinių ligų katedra susikūrė labai nepalankiu laiku. Nors Lietuvoje buvo daug sergančiųjų infekcinėmis ligomis, tačiau buvusioje TSRS tuo metu buvo tikimasi greitai įveikti visą infekcinę patologiją, buvo slepiama ir klastojama infekcinių ligų statistika. Praktikos darbai vykdavo Infekcinės ligoninės koridoriuose, o visas katedros personalas glaudėsi dviejuose nedideliuose kambarėliuose. 1976-1990 m. pagrindinis mokomasis darbas vyko šalia ligoninės stovėjusiame mediniame pastate. Sąlygos moksliniam darbui buvo sunkios. Pagerėjo tik nuo 1990 m., pastačius naują Vaikų infekcinę ligoninę Josvainių gatvėje Nr. 1, katedra buvo perkelta į Giedraičių g. Nr. 8 patalpas (buvusi Vaikų infekcinė ligoninė). Katedroje dirbo (kai kurie dirba ir dabar) visoje Lietuvoje žinomi pedagogai mokslininkai: prof. S. Gruodytė, prof. V. Bagdonienė, prof. J. Dievaitienė, doc. J. Gimžauskas, doc. A. Laiškonis, doc. M. Bareišienė, asist. D. Gradauskienė, A. Vasiliauskas, S. Tumosienė, E. Čepulis, V. Kšivickas ir kiti. Pastaraisiais metais į klinikos pedagoginį kolektyvą įsiliejo asistentės D. Vėlyvytė, A. Jucevičienė, klinikos gydytojai - V. Joneliūnienė, R. Kristalnaja ir kiti.

Tarpukario Lietuvos medicininėje spaudoje apie infekcines ligas rašė žinomi gydytojai: M. Nasvytis, J. Staugaitis, A. Jurgeliūnas, B. Minelga, M. Finkelšteinas, J. Blažys ir kiti. Jie nagrinėjo vidurių šiltinės, encefalitų, helmintozių bei kitas aktualias problemas. Pokario metais, keičiantis katedros vadovams bei struktūrai, ėmė formuotis nauja mokslinio darbo kryptis. Kai katedrai pradėjo vadovauti doc. S. Gruodytė, pradėta domėtis žarnyno infekcinių ligų (dizenterijos, vidurių šiltinės, virusinių hepatitų) epidemiologija, diagnostika bei gydymu. 1957 m. doc. S. Gruodytė apgynė daktarinę disertaciją, po metų kandidatines disertacijas apgynė gyd. J. Gimžauskas ir gyd. V. Bagdonienė, 1959 m. - gyd. S. Stankaitytė. Katedrai vadovaujant prof. J. Dievaitienei, mokslinis darbas nagrinėjo virusinių hepatitų etiologiją ir diagnostiką, pradėti tirti infekcinių ligų patogenezės imunologiniai aspektai. 1973 m. kandidatinę disertaciją apgynė asp. A. Laiškonis, po metų doc. V. Bagdonienė - daktarinę disertaciją, o 1986 m. kandidatinę disertaciją - gyd. M. V. Bareišienė. Pastaruoju metu mokslinio darbo kryptys yra tos pačios, tačiau dar dirbama AIDS profilaktikos srityje.

Mokslinio darbo rezultatus Klinikos bendradarbiai apibendrino respublikinėse ir tarptautinėse konferencijose bei pasauliniuose kongresuose Lietuvoje, Austrijoje, Latvijoje, Estijoje, Belgijoje, Rusijoje, Prancūzijoje, Izraelyje ir kitose šalyse.

Prof. S. Gruodytė, prof. J. Dievaitienė ir doc. A. Laiškonis vadovavo Kauno zonos infektologų mokslinei draugijai.

Katedros (dabar klinikos) profesoriai, docentai ir asistentai konsultavo ir konusltuoja ligoninės, Kauno miesto bei zonos gydomųjų įstaigų ligonius, diegia į praktiką naujus diagnostikos bei gydymo metodus. Visi bendradarbiai propaguoja sanitarines higienos žinias. Nuo 1994 m. mūsų klinika yra Lietuvos gydytojų infektologų tobulinimosi ir rezidentų-infektologų ruošimo centras.

Sunku nurodyti visus leidinius bei mokymo metodines priemones, kurias per 45 metus parengė katedros (klinikos) bendradarbiai. Tai "Intensyvus infekcinėmis ligomis sergančiųjų gydymas" 1979 m., "Virusiniai hepatitai" 1988 m., "AIDS" 1991 m., "Infekcinių ligų žinynas" 1994 m., per 30 mokymo metodinių leidinių praktikos gydytojams bei studentams. Katedros darbuotojai parengė beveik 500 mokslinių straipsnių, tezių bei kitų leidinių.

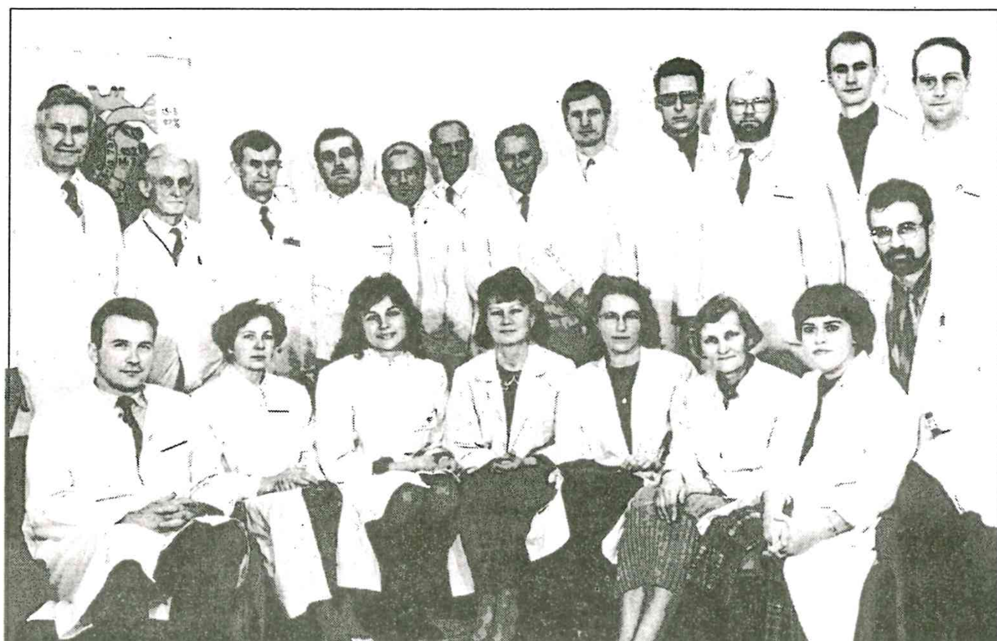
1996 metais klinikoje dirba: klinikos vadovas med. m. dr. doc. A. Laiškonis, med. m. dr. doc. M. V. Bareišienė, asistentės - D. Vėlyvytė ir A. Jucevičienė, laborantės - N. Broniukaitienė ir J. Mekionienė.

Gana senos tradicijos sieja mūsų klinikos kolektyvą su kitais kolegomis infektologais užsienyje. Tai Lenkijos Bialystoko medicinos akademijos Infekcinių ligų klinika, Latvijos Rygos infekcinių ligų centras, Rusijos Maskvos podiplominių studijų instituto Infekcinių ligų klinika, Prancūzijos Lilio universitetinė infekcinių ligų klinika ir kt. Su pastarąja klinika yra užmegzti itin tamprūs ryšiai,nes joje stažuojasi klinikos gydytojai bei doktorantas ir studentai, rengiamos konferencijos (1993, 1995), keičiamasi paskaitų lektoriais, dirbamas bendras mokslinis darbas (1995-1996).

Kardiochirurgijos klinika

Širdies operacijų ištakos Kaune yra bendroji ir krūtinės ląstos chirurgija. 1956 m. buvo įkurtas savarankiškas krūtinės ląstos chirurgijos skyrius Kauno klinikose (ved. J. Jocius, nuo 1959 m. - V. Tamošiūnas). Širdies chirurgija ėmė sparčiai vystytis, kai 1963 m. Hospitalinės chirurgijos katedros vedėju tapo prof. J. Brėdikis. 1980 m. buvo įkurta širdies ir kraujagyslių chirurgijos laboratorija (ved. doc. A. Dumčius), kuri rengė įvairius specialistus operacijoms su dirbtine kraujo apytaka (DKA). 1985 m. įkurta Elektrinės širdies stimuliacijos katedra (ved. prof. E. Rimša), kuri rengė šios srities specialistus buvusioms sovietinėms respublikoms ir atliko visasąjunginio centro funkcijas. 1991-1994 m. trumpam buvo įkurtos trys klinikos: Kardiochirurgijos (vad. prof. J. Brėdikis), IŠL chirurgijos (vad. prof. A. Dumčius) ir Širdies elektrinės stimuliacijos (vad. prof. P. Stirbys). 1993 m. minėtos klinikos sujungtos į vieną, įkurta Kardiochirurgijos klinika (vad. doc. R. Benetis).

Iki 1964 m. širdies operacijas darė bendrieji ar krūtinės ląstos chirurgai be DKA. J. Jocius 1952 m. pašalino sustorėjusį perikardą, o 1953 m. perrišo Botalo lataką. 1957 m. J. Brėdikis pradėjo širdies zondavimo tyrimus. 1958 m. jis kartu su A. Stropumi ir A. Smailiu atliko pirmąją mitralinę komisūrotomiją. Vėliau jas darė V. Tamošiūnas ir kiti. Imta operuoti Fallot tipo širdies ydas: Potso jungtį 1960 m. suformavo J. Brėdikis, o Blaloko -Tausigo jungtį 1965 m. - V. Mikalauskas. Aortos plastiką dėl koarktacijos 1964 m. atliko J. Brėdikis. Minėtas operacijas pradėjo daryti R. Putelis. Buvo pradėtos netiesioginės miokardo revaskuliarizacijos operacijos: 1959 m. J. Brėdikis atliko pirmąją Fieski, o 1970 m. - Vainbergo operacijas. 1966 m. jis pašalino širdies aneurizmą be DKA, panašiu būdu išplėtė susiaurėjusį plaučių arterijos vožtuvą.

Kauno klinikose buvo kuriami širdies chirurgijos pagrindai. Įkurtoje eksperimentinėje laboratorijoje buvo tiriama ortotopinė širdies transplantacija (R. Putelis, T. Norkus, A. Medzevičius), įsisavinama ir diegiama DKA (J. Brėdikis, I. Glikas, A. Medzevičius, V. Tamošiūnas), tiriama dažninanti ir retinanti širdies stimuliacija (A. Dumčius, G. Kunigėlis). Klinikoje ėmė veikti širdies zondavimo kabinetas, aprūpintas rentgeno aparatu su optiniu stiprintuvu (R. Žebrauskas, E. Vaicekavičius). Visus kardiochirurgijos darbus aktyviai dirbo chirurgai R. Žebrauskas, R. Putelis, T. Norkus, V. Tamošiūnas, kardiologė A. Dobkevičienė, anesteziologai I. Marchertienė, J. Gumauskas, I. Glikas ir kiti.

Neatsisakyta ir uždarų širdies operacijų. 1994 m. J. Brėdikis pirmą kartą užsiuvo prieširdžių pertvaros defektą. Po to sekė vožtuvų protezavimo ir įgimtų ydų operacijos. Aktyviai talkino A. Žindžius, R. Putelis, V. Tamošiūnas, A. Dumčius, T. Norkus. Neretai konsultuodavo Maskvos prof. G. M. Solovjovas. Tuo metu buvo naudojami tarybiniai DKA aparatai (ISL-2, AIK-4,5), kuriuos pripildydavo donoriniu krauju, o nuo 1974 m. buvo naudojamas autotransfuzijų būdas (J. Kulvietienė, A. Gilienė, S. Gegužis ir kiti). 1977 m. buvo panaudota šalčio-farmakologinė kardioplegija (I. Glikas, I. Marchertienė). Pažymėtina, kad 1969 m. J. Brėdikis panaudojo DKA plaučių arterijos embolijos atveju. Nuo 1971 m. pradėta naudotis priešemboliniu filtru plaučių arterijos embolijos atvejais (R. Putelis, S. Rinkevičius). 1971 m. J. Brėdikis pirmą kartą Lietuvoje atliko tiesioginę miokardo revaskuliarizaciją autovenos pagalba. Šioje srityje nemažai padirbėjo T. Norkus.

1960 m. J. Brėdikis panaudojo išorinę širdies stimuliaciją, o 1961 m. atliko pirmąją operaciją ligoniui su AV blokada, prijungdamas inžinieriaus P. Kazakevičiaus sukonstruotą elektrokardiostimuliatorių. 1964 m. buvo įstatytas pirmasis sovietinis stimuliatorius EKS-2. Prasidėjo visapusiškas kardiostimuliacijos plėtimas. Kaune pamažu susikūrė širdies elektrinio stimuliavimo mokykla, vadovaujama akademiko J. Brėdikio. Čia dirbo nemažai gabių šios srities specialistų: A. Žindžius, A. Dumčius, R. Žebrauskas, I. Marchertienė, E. Rimša, P. Stirbys, biofizikai F. Bukauskas, R. Veteikis, R. Lekas, inžinieriai J. Daniševičius, V. Armanavičius, J. Skučas, R. Zakarevičius ir kt. Buvo parengta ir apginta nemažai mokslo daktaro disertacijų ir 7 habilituoto daktaro disertacijos, padaryta 100 išradimų, J. Brėdikis su bendradarbiais išleido daug monografijų. Kauniečių darbai buvo įvertinti respublikos premijomis (1968, 1980). Buvo įsteigta mokslinė laboratorija, kurioje atliekami širdies dirglumo ir impulsų plitimo širdyje bei ritmo sutrikimų mechanizmų tyrimai (vad. F. Bukauskas). Tai sudarė pagrindą elektrofiziologinei diagnostikai klinikoje (E. Rimša, A. Kirkutis). Kaune buvo parengta nemaža širdies stimuliacijos ir elektrofiziologinių tyrimų specialistų Lietuvai ir užsienio šalims. 1988 m. implantacijų skaičius pasiekė 545 (pirminių 222) per metus. Plačiai diegiamos ir tobulinamos antiaritminės operacijos. Savarankiškai pradėjo dirbti chirurgai J. Sakalauskas, R. Benetis, K. Vaičiulis, A. Sasnauskas ir kiti. Buvo tiriami tachiaritmijų krio-lazerio ir elektrodestrukcijos metodai (J. Sakalauskas, A. Knėpa, V. Obelienius, A. Brėdikis, K. Laurušonis ir kt.).

Iki 1977 m. buvo atlikta 3200 širdies operacijų: 540 mitralinės komisūrotomijos operacijų, 112 - vožtuvų protezavimo ir 40 - tiesioginės miokardo revaskuliarizacijos operacijų DKA sąlygomis. Iki 1996 m. Kauno akademinėse klinikose buvo sukaupta didžiausia pasaulyje tachikardijų chirurginės korekcijos patirtis, didėjo implantuojamų endokardinių stimuliatorių skaičius. Dėl sudėtingų širdies ritmo sutrikimų operuota 1600 ligonių, o elektrofiziologinės rentgenochirurgijos procedūros atliktos 658 ligoniams. Klinikoje įdėta 6,5 tūkst. stimuliatorių.

1980 m. KMI rektoriaus prof. Z. Januškevičiaus iniciatyva Kardiologijos institute

buvo įkurta širdies ir kraujagyslių chirurgijos laboratorija. Laboratorijos vadovu išrinktas A. Dumčius. Atnaujinta kardiologijos ir kardiochirurgijos techninė bazė: sumontuotas modernus angioskopas (firma Siemens), operacinės aprūpintos nauja medicinos aparatūra. Išaugo chirurgai A. Dumčius, S. Giedraitis, A. Antuševas, K. Laurušonis, anesteziologas E. Širvinskas, kardiologai R. Navickas, Š. Kinduris, mokslo darbuotojai K. Šalčius, Z. Satkevičius, J. Kiudelis, L. Ralienė ir kiti. Buvo tiriami IŠL chirurginio gydymo metodai, ligonių atranka, tobulinama miokardo protekcija ir DKA. 1980 m. pirmą kartą panaudota vidinė krūtinės arterija (A. Dumčius), 1982 m. įdiegta kateterinė angioplastika (R. Kastanauskas), pritaikytas lazeris išeminės srities "kanalizacijai" (A. Dumčius, S. Giedraitis). 1988 m. pirmą kartą Rytų Europoje atlikta mioventrikuloplastika, panaudojant treniruotą platųjį nugaros raumenį (A. Dumčius). Buvo ištirti skersaruožių raumenų transformacijos mechanizmai, sukurti originalūs stimuliatoriai, elektrodai ir raumens stimuliavimo būdai (K. Šalčius, L. Rachlienė, R. Kibiša, J. Skučas). Šios chirurgų ir kitų specialistų grupės aktyvaus darbo dėka padaryta daugiau kaip 600 operacijų su DKA, parengti aukštos kvalifikacijos gydytojai ir pasišventusių kardiochirurgų karta.

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimas atvėrė naujus kelius ryšiams su Vakarų kardiochirurgijos klinikomis. Didžioji dauguma kardiochirurgų: doc. R. Benetis, K. Vaičiulis, A. Sasnauskas, S. Giedraitis, J. Sakalauskas, A. Siudikas dirbo ir specializavosi JAV, Danijos, Švedijos, Vokietijos, Lenkijos, Olandijos ir Belgijos ligoninėse. Klinikoje puikiai dirba kardiologai Š. Kinduris, doc. J. Vaškelytė, A. Dobkevičienė, I. Aleksonienė, R. Balčaitienė, L. Jankauskienė. Pradėta atnaujinti ir plėsti kardiochirurgijos techninę bazę.

1994 m. Kardiochirurgijos klinikoje įsteigtas kardiochirurgijos, anesteziologijos ir intensyvios terapijos poskyris (6 lovos), kuriam vadovauja I. Glikas ir dirba daug kardioanesteziologų: doc. E. Širvinskas, D. Treigys, A. Bieliūnas, E. Putelis, M. Dumčius, T. Lenkutis, A. Gelmanas ir kt., prižiūrinčių ir gydančių pooperacinius ligonius.

Kardiochirurgijos klinikos iniciatyva įkurta invazinės kardiologijos tarnyba (vad. prof. R. Navickas). Pradėta organizuoti "kraujo" tarnyba (gyd. A. Veikutienė), DKA tarnyba (gyd. Š. Kinduris, L. Ralienė, E. Putelis).

Klinika glaudžiai bendradarbiauja su BMTI širdies ir kraujagyslių chirurgijos (vad. prof. A. Dumčius) ir širdies ritmo sutrikimų chirurginio gydymo laboratorijomis (vad. habil. dr. R. Lekas). Mokslinio darbo kryptys: 1) IŠL chirurginių metodų plėtimas, panaudojant autoarterijas; 2) širdies vožtuvų plastikos ir protezavimo operacijos; 3) širdies ritmo sutrikimų chirurginio gyydmo metodų tobulinimas; 4) miokardo protekcijos tobulinimas; 5) kardiomioplastikos ir skersaruožių raumenų transformacijos tyrimai; 6) aortos ir aortos lanko chirurgija; 7) kombinuotos ir išsivysčiusios kardiochirurginės patologijos operacinis gydymas.

Iki šiol Kauno kardiochirurgai padarė 15500 širdies operacijų: su DKA atlikta 1900, iš jų 950 (50%) koronarų rekonstrukcinės operacijos, likusios - įgimtų ir įgytų širdies ydų korekcija.

Klinikos personalas:
R. Benetis, med. m. dr. doc. - klinikos vadovas
A. Antuševas, med. m. dr. doc.
A. Dumčius, habil. med. m. dr. prof.
Š. Kinduris, med.m.dr., asist.
K. Laurušonis, asist.

T. Norkus, med. m. dr. doc.
R. Putelis, habil. med. m. dr. prof.
J. Sakalauskas, habil. med. m. dr. doc.
A. Sasnauskas, asist.
A. Siudikas, asist.
K. Šalčius, med. m. dr. asist.
K. Vaičiulis, asist.
R. Žebrauskas, habil. med. m. dr. prof.

Neonatologijos klinika

Neonatologijos klinika - naujas padalinys. Ji įsteigta 1992 05 01 KMA rektoriaus įsakymu. Tuo metu klinikoje buvo 6 skyriai:

1. I naujagimių sk. (ved. R. Balnienė, aukščiausios kategorijos gydytoja neonatologė).
2. II naujagimių sk. (ved. L. Antanavičiūtė, aukščiausios kategorijos gydytoja neonatologė).
3. Neišnešiotų naujagimių sk. (ved. J. Girčytė, aukščiausios kategorijos gydytoja neonatologė).
4. IV reanimacijos ir intensyviosios terapijos sk. (ved. A. Pužas, II kategorijos gydytojas neonatologas).
5. Neišnešiotų naujagimių su CNS pakenkimu ir judamojo aparato bei psichikos sutrikimais sk. (ved. B. Masėnienė, aukščiausios kategorijos gydytoja neonatologė).
6. Neišnešiotų naujagimių patologijos sk. (ved. Z. Jurgaitienė, aukščiausios kategorijos gydytoja pediatrė).

Klinika pradėjo funkcionuoti tik nuo 1996 01 01. Jos vadovu paskiriamas I-os kategorijos gydytojas neonatologas, naujagimių reanimacijos ir intensyviosios terapijos skyriaus vedėjas A. Pužas. Nuo 1996 m. pavasario semestro prasidėjo mokomasis darbas: pradėtos skaityti neonatologijos paskaitos, taip pat seminarai ir praktikos darbai VI kurso studentams. Klinikos darbuotojai organizavo gydytojų kvalifikacijos kėlimo kursus, vadovavo pediatrijos ir neonatologijos rezidentams.

Šiuo metu klinikoje dirba 2 doktorantės. D. Daugėlienė tiria rizikos grupės naujagimių hospitalines infekcijas , R. Pilvinienė atlieka doplerinį naujagimių smegenų kraujotakos tyrimą.

Nuo 1991 m. Lietuvoje pradėta vykdyti perinatalinė programa, o nuo 1993 m. prie KAK buvo įkurtas Perinatalinis centras. Pastarajam priklauso Neonatologijos klinika. Vykdant perinatalinę programą, labai sumažėjo naujagimių mirštamumas. Tai tiesiogiai susiję su KAK Naujagimių reanimacijos ir intensyviosios terapijos skyriaus įsteigimu. Kauno perinatalinio centro pastangomis įkurtas Naujagimių intensyviosios terapijos skyrius Šiauliuose ir poskyris Klaipėdoje.

KAK Neonatologijos klinikoje gydomi visi Kauno, Klaipėdos, Šiaulių kraštų aukštos rizikos grupės naujagimiai, t.y. neišnešioti, mažo svorio, Rh sensibilizuotų ir cukriniu diabetu sergančių motinų naujagimiai. Pagrindinis dėmesys skiriamas kvalifikuotai neonatologinei pagalbai gimdykloje ir periferinėse ligoninėse gimusių sergančių naujagimių pervežimui į Kauno perinatalinį centrą.

1996 01 27 įkurta Lietuvos Perinatalinės Medicinos Asociacija. Jos veikloje dalyvauja ir KAK Neonatologijos klinikos darbuotojai.

Klinika bendrauja su užsienio šalių neonatologais. Mūsų gydytojai stažavosi Švedijos Lundo (gyd. R. Jasinauskas) ir Karolinskos (gyd. V. Kumžienė) universitetų ligoninėse, JAV Čikagos Ilinojaus universitetinėje ligoninėje (gyd. A. Pužas ir gyd. R. Balčiūnienė). Parengtos tezės užsienyje vykusiose konferencijose (Berne, Gotlande, Lunde, Malmėje,Glazgove). Ruošiami pranešimai Lietuvos Pediatrų ir Akušerių ir ginekologų draugijų konferencijose.

Klinikos personalas:
A. Pužas, asist., klinikos vadovas
L. Antanavičiūrė, asist.
R. Balčiūnienė, asist.
R. Balnienė, asist.
J. Buinauskienė, asist.
D. Daugėlienė, doktor.
J. Girčytė, asist.
Z. Jurgaitienė, asist.
A. Mačiulevičius, asist.
R. Pilvinienė, doktor.
D. Stonienė, asist.
V. Šulnienė, asist.

Neurochirurgijos klinika

Neurochirurgijos ištakos Lietuvoje yra susiję su Vytauto Didžiojo universiteto įkūrimu ir veikla Kaune. Prof. Boito vadovaujamoje Chirurgijos klinikoje jau 1923 m. buvo atlikta 18 galvos ir stuburo smegenų operacijų.

Neurochirurgijai pagrindus padėjo doc. A. Stropus ir doc. J. Jaržemskas. Jų iniciatyva Kauno medicinos instituto Chirurgijos klinikoje 1951 m. buvo atidarytas 30 lovų atskiras neurochirurgijos skyrius. Jo vedėju paskirtas L. Klumbys, specializavęsis Maskvoje. Jo talento ir pasiaukojančio darbo dėka buvo suburtas ir išugdytas neurochirurgų ir kitų neurochirurginės tarnybos specialistų kolektyvas, pradėtas mokslinis darbas ir neurochirurgijos disciplinos dėstymas Gydomojo fakulteto studentams. Didžiulių prof. L. Klumbio pastangų dėka buvo gautas leidimas ir lėšos statyti atskirą neurochirurgijai skirtą korpusą. 1964 m. šis korpusas šventė įkurtuves. Nuo to laiko neurochirurgija galutinai atsiskyrė nuo bendrosios chirurgijos ir tapo savarankiška disciplina. Buvo įkurta ir Lietuvos neurochirurgų mokslinė draugija, kurios pirmininku buvo išrinktas ir iki dabar jai tebevadovauja prof. L. Klumbys. Buvo įsigyta ligonių tyrimui ir gydymui būtina aparatūra - elektroencefalografas, angioseriografas, L. Lekselio stereotaksinė sistema giluminėms galvos smegenų operacijoms. Neurochirurginės pagalbos apimtis labai sparčiai augo. 1982 m. buvo įteisintas, faktiškai jau seniai veikiantis respublikinis Neurochirurgijos centras, kuriam vadovauja prof. L. Klumbys.

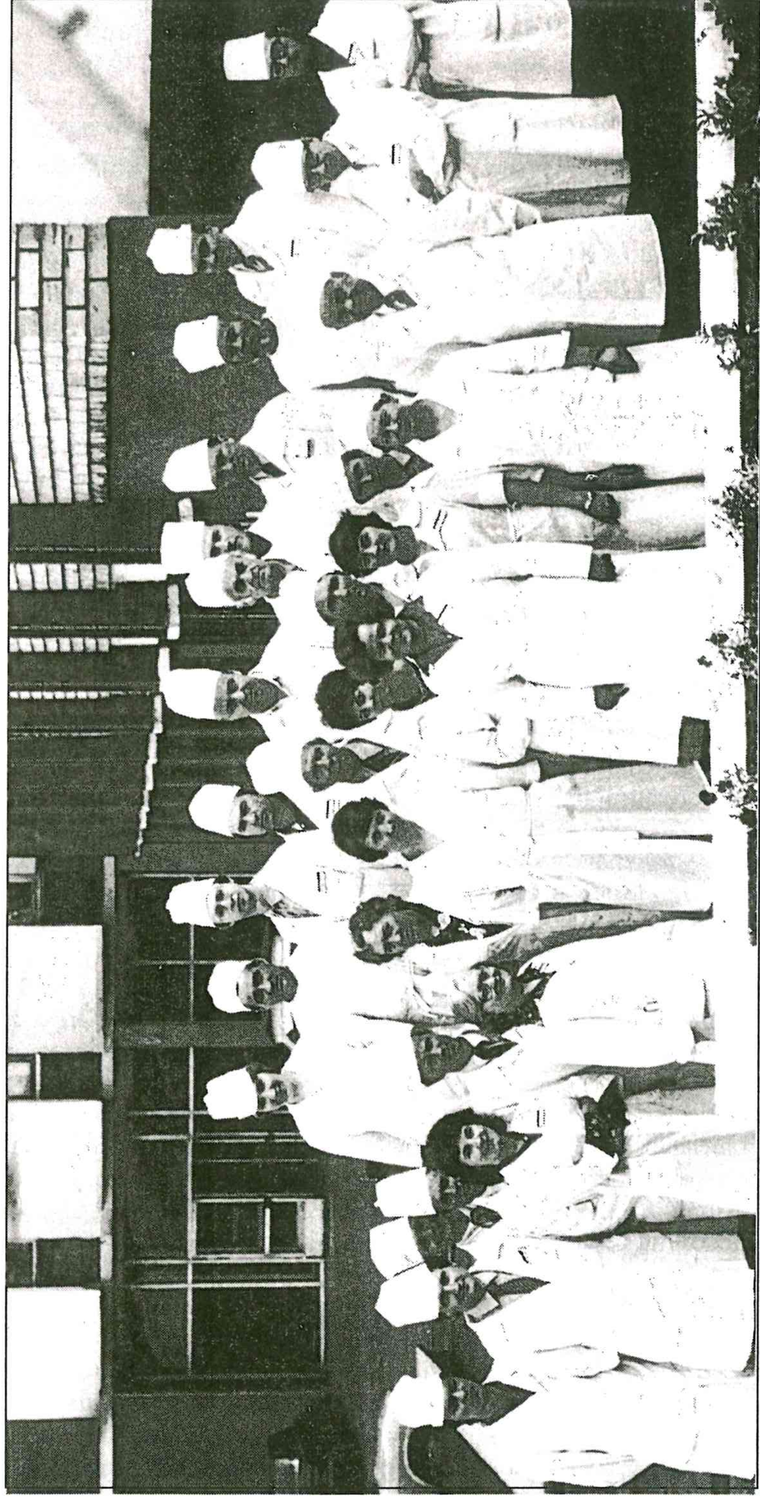
1978 m. prof. L. Klumbio iniciatyva buvo įkurta nervų sistemos chirurgijos mokslinio tyrimo laboratorija. Šiuo metu ši laboratorija yra Neurochirurgijos klinikos sudėtinė dalis.

Nuo 1965 m. buvo bendra Nervų ligų, neurochirurgijos ir psichiatrijos katedra. 1991 m. buvo įsteigta Neurochirurgijos klinika, jos vadovu iširnktas prof. L. Klumbys. 1993 m. klinikos vadovu buvo paskirtas gyd. L. Kondrotas, o 1995 m. laikinai paskirtas gyd. J.Tamašauskas. 1995 m. klinikos vadovu išrinktas doc. J. Šidiškis. Šiuo metu klinikoje dirba 40 neurochirurgų ir dar tiek pat aukštąjį išsilavinimą turinčių specialistų. Tarp jų yra 2 habilituoti daktarai, 7 mokslo daktarai, 2 profesoriai, 2 docentai, 23 gydytojai turi aukščiausią, 32 - I ir 12 - II kvalifikacinę kategoriją.

Neurochirurgijos kursas yra dėstomas V kurso Gydomojo fakulteto studentams, rezidentams chirurgams, traumatologams, neurologams ir psichiatrams. Organizuojami neurochirurgijos tobulinimosi kursai gydytojams neurochirurgams, traumatologams ir neurologams.

Pagrindinės klinikos mokslinio darbo kryptys yra galvos smegenų sužalojimų patofiziologinių mechanizmų, kardiovaskulinės sistemos ir galvos smegenų kraujotakos funkcinių kitimų, likvoro apykaitos sutrikimų tyrimai, esant galvos smegenų pažeidimams. Tobulinamas chirurginis gydymas smegenų vandene, ekstrapiramidiniais hiperkinezais, diskogeniniais radikulitais, epilepsija, giluminiais smegenų navikais, smegenų kraujotakos sutrikimais sergantiesiems ligoniams.

Klinikoje kasmet gydoma 5000-5500 ligonių, kuriems padaroma 2000-2200 neurochirurginių operacijų. Smegenų kraujagyslių aneurizmų, fokalinės epilepsijos ir stereotaksinės operacijos yra daromos tik šioje klinikoje. Atliekamos sudėtingos endovaskulinės operacijos, panaudojant lazerio spindulį. Sukurtas originalus III smegenų skilvelio anatominių struktūrų vizualizavimo metodas, punkcinis lumboperitoninis nuosrūvio būdas. Gydomi vaikai su neurochirurgine patologija. Aukščiausios kvalifiakcijos

neurochirurgai konsultuoja kitose Respublikos ligoninėse.

Klinikos specialistai stažavosi Rusijos, Ukrainos, Švedijos, Vokietijos, Danijos, Prancūzijos, Austrijos, Turkijos, JAV, Australijos ir Japonijos neurochirurginėse klinikose. Parengta keletas vadovėlių ir mokymo priemonių.

Klinikos personalas:
J. Šidiškis, med. m. dr. doc. - klinikos vadovas
K. Ambrozaitis, med. m. dr., moksl. bendr.
G. Bernotas, moksl. bendr.
E. Gružas, doktorantas, moksl. bendr.
A. R. Gvazdaitis, med. m. dr. doc.
L. Jagminas, moksl. bendr.
E. Jaržemskas, med. m. dr. prof.
L. Klumbys, habil. med. m. dr. prof. konsultantas
E. Marcinkevičius, doktorantas, moksl. bendr.
V. Ragaišis, moksl. bendr.
V. Snarskis, med. m. dr.
K. Skauminas, moksl. bendr.
K. Šeštakauskas, moksl. bendr.
B. Špakauskas, moksl. bendr.
A. Tamašauskas, med. m. dr.
R. Vilcinis, med. m. dr.

Neurologijos klinika

Kauno universiteto Nervų ir psichikos ligų katedra buvo įkurta 1924 m. ir gyvavo iki 1991 m. (1965-1985 m. vadinosi Neurologijos ir psichiatrijos katedra, 1985-1991 m. - Nervų, psichikos ligų ir neurochirurgijos katedra). 1924-1939 m. jai vadovavo prof. J. Blažys, 1939-1945 m. - prof. P. Vaičiūnas, 1945-1953 m. - prof. L. Gutmanas, 1953-1989 m. - prof. J. Šurkus, 1989-1991 m. doc. E. Jaržemskas. Katedros nervų ligų sektoriui ilgą laiką vadovavo prof. A. Jocevičienė,po to - doc. V. Ostrauskas, doc. V. Kuliukas, dr. V. Pauza. 1991 m. iš katedros nervų ligų sektoriaus ir Kauno akademinių klinikų nervų ligų skyrių (I, II ir vaikų nervų ligų skyrių) buvo sukurta Neurologijos klinika, kuriai vadovavo doc. V. Pauza. Nuo 1996 m. jos vadovu išrinkta doc. N. Vaičienė.

Nervų ligos dėstomos Slaugos fakulteto III kurso, Stomatologijos fakulteto IV kurso ir Medicinos fakulteto V kurso studentams. Nuo 1989 m. ruošiami rezidentai neurologai ir vaikų neurologai, o nuo 1993 m. pagal 2-3 savaičių programas tobulinasi gydytojai neurologai, terapeutai, vaikų neurologai, pediatrai.

Neurologijos klinikoje dirba 33 gydytojai, mokslo ir pedagoginiai darbuotojai. Pagrindinės praktinio ir mokslinio darbo kryptys yra šios: galvos smegenų kraujotakos sutrikimai, vertebrogeninės patologijos neurologiniai sindromai, demielinizuojančios ligos, galvos skausmai, miastenija, vaikų amžiaus epilepsija.

Neurologijos klinika bendradarbiauja su Švedijos Karolinska universitetu, Norvegijos Trondheimo universitetu, Danijos Nacionaliniu Epilepsijos centru, vykdomos bendros mokslinės programos, vyksta mokymas ir stažuotės. Klinikos darbuotojai dalyvauja tarptautiniuose mokslo renginiuose, yra tarptautinių asociacijų nariai.

Klinikos personalas:
N. Vaičienė, med. dr. doc. - klinikos vadovė
D. Bansevičius, asist.
M. Endzinienė, asist.
D. Matusevičius, asist.
V. Navikas, med. dr., asist.
D. Obelienienė, dokt., aukšč. kat. neur.
L. Paulauskas, asist.
V. Pauza, med. dr. doc.
A. Ščiupokas, med. dr., vyr. asist.

Odos ir venerinių ligų klinika

Odos ir venerinių ligų katedros įkūrimas siejamas su Aukštųjų kursų veikla 1920-1921 m.,kai paskaitas pradėjo skaityti Jurgis Karuža (1866-1953). Jis 1894 m. baigė Peterburge Karo akademiją, 1898 m. apgynė medicinos mokslų daktaro disertaciją "Kalcio oksido ir organinių rūgščių rūgimo fiziologinis poveikis į pūvimo procesą žarnyne". Apie 22 metus tarnavęs Rusijoje karo gydytoju,1919 m. grįžo į nepriklausomybę atgavusią Lietuvą ir pradėjo dirbti Aukštuosiuose kursuose. J. Karuža įkūrė Odos ir venerinių ligų katedrą ir jai vadovavo 1923-1935 m. 1930 m. J. Karužai suteiktas profesoriaus vardas. Jis parengė pirmuosius vadovėlius: "Lekcijos apie sifilį" (1923), "Odos ligos" (1926), "Paskaitos apie vyrų ir moterų gonorėją ir ulcus molle" (1934).

Žinomiausi prof. J. Karužos mokiniai: prof. B. Sidaravičius (1897-1969) vadovauti katedrai pradėjo 1936 m. ir dirbo iki 1946 m., vėliau buvo katedros vedėju nuo 1956 m. iki 1969 m.; doc. V. Juškys (1894-1987) vadovavo katedrai 1946-1952 m.; prof. A. Gulbinas (1904-1993) dirbo katedros asistentu 1939-1944 m.; med. m. daktaras M. Vaitėnas (1911-1972) dirbo asistentu (1939-1944); prof. J. Lelis (gim. 1914 m.) ligus metus vadovavo Vilniaus universiteto Odos ir venerinių ligų katedrai.

Okupuotoje Lietuvoje Odos ir venerinių ligų katedros vedėju paskirtas doc. L. Fandejevas, kuris dirbo iki 1956 m. A. Gulbinas dirbo Kauno universiteto Odos ir venerinių

ligų katedroje asistentu, vėliau Vilniaus universiteto Odos ir venerinių ligų katedros vedėju, Šiaulių Odos ir venerinių ligų disapnserio vyr. gydytoju. Po daugelio metų, Lietuvai atgavus nepriklausomybę, atkurtame Vytauto Didžiojo universitete 1991 m. A. Gulbinui pripažinta medicinos daktaro disertacija ir suteiktas profesoriaus vardas. Prof. A. Gulbino mokinė dermatovenerologė G. Lapinskaitė 1995 m. apgynė medicinos daktaro disertaciją, dabar dirba Respublikinio odos ir venerinių ligų dispanserio vyriausiąja gydytoja.

Odos ir venerinių ligų katedroje nuo 1939 m. iki 1944 m. asistentu dirbo M. Vaitėnas. Jis parengė ir apgynė medicinos daktaro disertaciją, bet po to emigravo į Vokietiją, o vėliau į JAV.

Kauno medicinos akademijos Odos ir venerinių ligų katedra išugdė daug žymių dermatovenerologų. Po B. Sidaravičiaus mirties 1969 m. katedrai iki 1974 m. vadovavo doc. P. Gailevičius, sujungus Odos ir venerinių ligų katedrą su Infekcinių ligų katedra, katedros vedėja dirbo prof. J. Dievaitienė. Odos ir venerinių ligų kursui vadovavo doc. P. Gailevičius.

KMA Odos ir venerinių ligų katedroje apgintos šios disertacijos: medicinos daktaro disertacija lėtinės trichofitijos klausimu (P. Gailevčius, 1962 m.), eksperimentinio sifilio srityje (S. Ragaišis, 1966 m.), pėdų mikozių imuninių poslinkių klausimu (V. Šabrinskas, 1972 m.). Po pirmosios B. Sidaravičiaus disertacijos "Odos alergija ir jos gydymas", apgintos 1932 m., katedros darbuotojai tyrinėjo odos alergines ligas, parengė šiuos leidinius: "Profesinės dermatozės" (Sidaravičius B., 1961), "Odos venerinės ligos" (Sidaravičius B., 1964), "Odos ir venerinių ligų praktikos darbai (Sidaravičius B., Gailevičius P., Ragaišis S., Šabrinskas V., 1970), "Įgimtas sifilis" (Gailevičius P., 1984), "Sifilio klinika ir diagnostika" (Ragaišis S., 1974), "Sergančiųjų odos ligomis mityba" (Šabrinskas V., 1977), "Odos ir alerginių ligų diagnostika ir gydymas ambulatorijos sąlygomis" (Gailevičius P., 1985), "Odos ir venerinės ligos" (Lelis J., Gailevičius P., Ragaišis S., Balevičienė G., 1985), "Odos užkrečiamų ligų diagnostika ir gydymas ambulatorijos sąlygomis" (Gailevičius P., 1986), "Odos alergijos pasireiškimas" (Gailevičius P., 1994), monografijas - "Užkrečiamos odos ligos" (Gailevičius P., 1986), "Ikinavikinės odos ligos ir odos navikai" (Gailevičius P., 1989), "Alerginės dermatozės" (Gailevičius P., 1992), "Plaukų ligos" (Gailevičius P., 1995), "Odos ir lytiniu būdu plintančių ligų burnos gleivinės pažeidimai" (Gailevičius P., 1996).

Nuo 1991 m. KMA Odos ir venerinių ligų klinikos vadovu buvo išrinktas doc. P. Gailevičius, kuriam 1994 m. už medicinos darbą "Alerginės dermatozės" suteiktas habilituoto daktaro laipsnis. Po metų P. Gailevičiui KMA senatas suteikė profesoriaus vardą.

Pastaraisiais metais Odos ir venerinių ligų klinikoje mokomi Medicinos ir Stomatologijos fakultetų studentai, 2-jų metų rezidentūroje ruošiami gydytojai dermatovenerologai, organizuojami gydytojų dermatovenerologų kvalifikacijos kėlimo kursai.

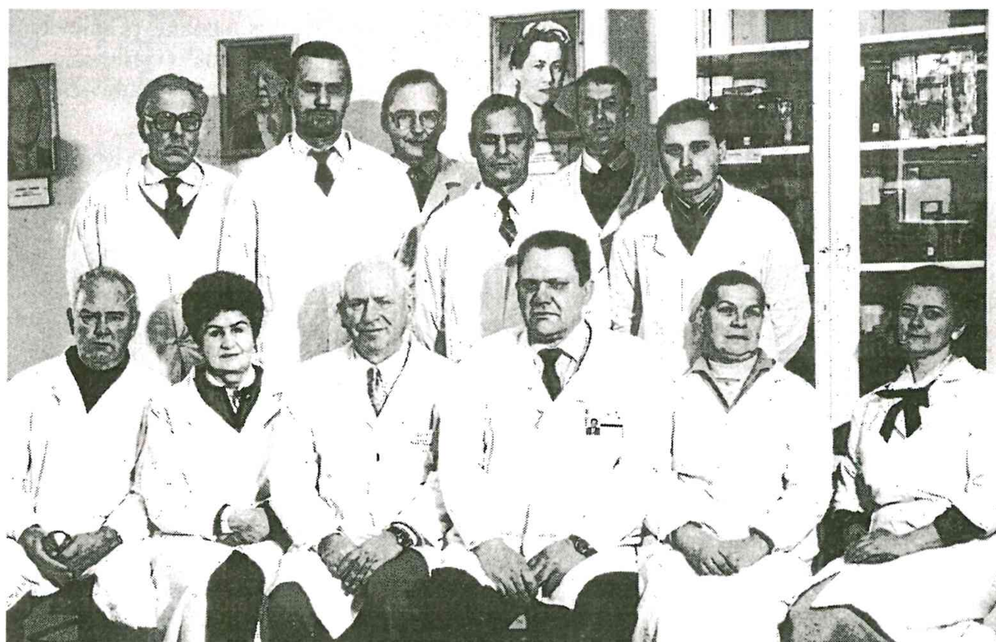
Klinikos personalas:
P. Gailevičius, habil. med. m. dr prof. - klinikos vadovas
O. Čeburkovas, doktor., asist.
A. Petkevičius, asist.

Patologinės anatomijos klinika

Įkurta 1992 m., sujungus Medicinos akademijos Patologinės anatomijos katedrą ir Kauno akademinių klinikų Patologinės anatomijos skyrių. Vadovas - habil. med. m. dr. prof. Kazys Daukša.

Patologinės anatomijos katedra įkurta 1922 m. Janinos Mackevičaitės-Lašienės ir Kazio Oželio iniciatyva. Pagal Lietuvos universiteto statutą ji vadinosi Bendrosios patologijos ir patologinės anatomijos katedra-institutu. Katedra buvo įsikūrusi miesto ligoninėje, universiteto antruosiuose rūmuose, vėliau - Medicinos fakulteto patalpose. Katedros vedėju buvo išrinktas ekstraordinarinis profesorius Lietuvos vokietis (gimęs Kretingos apskr. Šateikių km.) Emilis Vinteleris (1878-1972), iki tol dirbęs Tambove, Petrograde, Samaroje, domėjęsis onkologijos ir geografinės patologijos problemomis. Vyresniąja asistente buvo išrinkta Janina Mackevičaitė-Lašienė (1897-1993), 1922 m. baigusi Berlyno universitetą. Katedroje buvo mokomi Medicinos fakulteto ir jo Odontologijos skyriaus III kurso studentai. Dėstomieji dalykai buvo: bendroji patologija, patologinė anatomija, patologinė histologija ir sekcijų kursas. Katedra įsigijo būtiniausias mokymo priemones, pradėjo kaupti makropreparatų bei histologinių preparatų kolekcijas. 1925 m. J. Mackevičaitė-Lašienė išvertė į lietuvių kalbą Herxheimer'io patologinės anatomijos vadovėlį, kaupiama medžiaga moksliniams darbams, kuriama lietuviška patologinės anatomijos terminija. 1939 m. pastačius naująsias Universiteto klinikas, jose įsikuria ir Patologinės anatomijos katedra.

1940 m., prof. E. Vinteleriui repatrijavus į Vokietiją, katedros vedėja išrenkama J. Mackevičaitė-Lašienė. Ji vadovavo katedrai 1940-1941 m. ir 1944-1965 metais. Visą savo mokslinę veiklą ji paskyrė endokrininių liaukų tyrimams, sukūrė funkcinės endokrininių

liaukų morfologijos mokyklą. 1941-1943 m. katedros vedėjas buvo prof. Antanas Starkus (1901-1975), 1944 m. kalintas Štuthofo koncentracijos stovykloje, vėliau emigravęs į JAV ir ten dirbęs patologu-onkologu.

Pokario metais, vadovaujant J. Lašienei, suburiamas jaunų gydytojų patologoanatomų bei dėstytojų kolektyvas - V. Ilgevičius, S. Grajauskytė-Danienė, vėliau - L. Liutkus, E. Stalioraitytė, J. Jankevičiūtė. 1954 m. katedros ir jos vedėjos iniciatyva įkuriama Lietuvos patologoanatomų mokslinė draugija, katedra tampa pagrindiniu gydytojų patologoanatomų rengimo centru. Ryškų pėdsaką praktinėje patologinėje anatomijoje palieka doc. Leonas Liutkus (1924-1989), patyręs dėstytojas, enciklopedinio masto patologoanatomas, ilgametis skyriaus vedėjas.

1965-1976 m. katedrai vadovavo prof. Jūratė Jankevičiūtė (1925-1976), daug metų paskyrusi kardiologijai. 1976 m. katedros vedėja išrenkama prof. Elena Stalioraitytė, kartu su prof. J. Lašiene gvildenusi endokrinologijos problemas: jų monografija "Endokrininės naujagimių liaukos" 1972 m. įvertinta Lietuvos Valstybine premija. Iki 1986 m. vadovavusi katedrai, prof. E. Stalioraitytė dabar dirba kardiologinės morfologijos srityje.

Dar vadovaujant prof. J. Lašienei, katedroje pradedami rengti kvalifikuoti patologoanatomai (R. Butkus, K. Jankausakitė, K. Daukša, A. Kratauskienė, G. Korsakienė), subręsta patyrę specialistai - O. Lapienis, J. Glaskaitė, J. Kazlauskas, J. Čeponis ir kt., iki šiol sėkmingai dirbantys mokslinį, pedagoginį, praktinį darbą.

1986-1989 m. Patologinės anatomijos katedra buvo sujungta su Histologijos-embriologijos ir su Teismo medicinos katedromis.

1989-1992 m. katedros vedėjas buvo prof. Romualdas Gailys, o 1992 m. rudenį, prof. R. Gailiui įkūrus Patologinės anatomijos kliniką, jos vadovu išrinktas prof. Kazys Daukša.

Šiuo metu katedroje patologinę anatomiją studijuoja Medicinos ir Stomatologijos fakultetų II-III kursų, Slaugos ir Visuomenės sveikatos fakultetų I-II kursų studentai, sekcijų kurso pratybas atlieka MF ir SF baigiamųjų kursų studentai. Pagrindinis pedagoginio darbo principas - formuoti būsimojo specialisto medicininę mąstyseną, suteikti praktinius ir teorinius medicinos pagrindus, padedančius suvokti ligų esmę, jų atsiradimo mechanizmus, morfologinį substratą.

Be tradicinių kardiologijos problemų (dėl aterosklerozės atsiradusių klinikinių-morfologinių sindromų, jų komplikacijų morfologiniai pagrindai, eksperimentiniai širdies patologijos modeliai) nagrinėjami onkologijos, nefrologijos, gastroenterologijos klausimai. Moksliniai tyrimai atliekami kartu su klinicistais.

1922 m. įkurta Patologinės anatomijos klinika tapo progresyvus akademijos padalinys. Per visą katedros (klinikos) veiklos laikotarpį parengta ir apginta 11 daktaro ir 4 habilituoto daktaro disertacijos, išleistos 3 monografijos, 2 vadovėliai, 6 laboratorinių darbų vadovai, 9 mokymo priemonės, 6 metodinės rekomendacijos praktikos gydytojams; mokslinių darbų rezultatai skelbti daugelyje šalies ir užsienio žurnalų, mokslinių konferencijų leidiniuose. Katedroje mokymui skirtas 2000 eksponatų makropreparatų muziejus.

Klinikos personalas:
K. Daukša, habil. med. m. dr. prof., klinikos vadovas
R. Butkus, med. m. dr. doc.
R. Gailys, med. m. dr. prof.
J. Čeponis, med. m. dr. doc.
M. Gedminienė, med. m. dr. doc.

Psichiatrijos klinika

Jau 1924 m. Kauno universitete buvo įkurta Nervų ir psichikos ligų katedra, kuri 1965-1985 m. vadinosi Neurologijos ir psichiatrijos katedra. 1985 m. ji buvo reorganizuota į Nervų, psichikos ligų ir neurochirurgijos katedrą. Iš šios katedros Kauno klinikų psichiatrijos skyrių 1991 m. buvo sukurta Psichiatrijos klinika. 1924-1939 m. katedrai vadovavo prof. J. Blažys, 1935-1945 m. - prof. V. Vaičiūnas, 1945-1953 m. - prof. L. Gutmanas, 1953-1988 m. - prof. J. Šurkus, 1988-1991 m. - doc. E. Jaržemskas.

Į klinikos psichiatrijos skyrius priimami ligoniai iš visos Lietuvos. I psichiatrijos skyriuje yra 60 lovų. Čia gydomos visos psichinės ligos. II psichiatrijos skyriuje yra 40 lovų. Jame gydomi ligoniai, sergantys įvairiomis neurozės formomis.

Klinikoje Medicinos ir Slaugos fakultetų II kurso bei Stomatologijos fakulteto I kurso studentai studijuoja medicinos psichologiją, III kurso Slaugos fakulteto ir IV-VI kursų Medicinos fakulteto bei Stomatologijos fakulteto studentai - psichiatriją. 1995 m. pagal naujus planus buvo nutarta VI kurso studentams įvesti vaikų psichiatrijos kursą. Psichiatrijos klinikoje specializuojasi psichiatrijos rezidentai (šiuo metu jų yra 16), kurie studijuoja psichiatriją ir klinikinės psichologijos įvadą bei kompiuterių techniką ir klinikinę psichofiziologiją. Nuo 1994 m. klinikoje pagal vienos ir dviejų savaičių programas (nerimo atsiradimas, psichosomatiniai sutrikimai) tobulinasi gydytojai ir psichologai.

Svarbiausia klinikos mokslinių tyrimų tema - afektinės būsenos: diagnostika ir gydymas, sergant psichosomatinėmis, ribinėmis, endogeninėmis psichinėmis ligomis, taip pat paranoiškų ir neparanoiškų šizofreninių ligonių ir savanorių etiologinis ir psichiatrinis tyrimas standartizuoto pokalbio situacijoje (bendras darbas su Berno universiteto Psichiatrijos klinika) bei kiekybine EEG prieš ir po šizofrenijos gydymo (bendradarbiaujant su Kopenhagos psichiatrijos institutu).

Psichiatrijos klinika bendradarbiauja su Kopenhagos psichiatrijos, Helsinkio (Suomija), Berno ir Ženevos (Šveicarija) universitetais bei Nykobingo, Herlev (Danija), Visby, Vaxjo (Švedija) psichiatrijos klinikomis. Vykdomos bendros mokslinės programos, keičiamasi specialistais. Taip pat klinika bendradarbiauja su Sandoz (Šveicarija), Lundbeck (Danija) farmacinėmis firmomis, dalyvauja jų mokslinėse programose.

Klinikos personalas:
B. Burba, doc. - klinikos vadovas
A. Griškevičiūtė, asist.
D. Leskauskas, doktor.
R. Satkevičiūtė, dr.
V. Taranda, asist.

Radiologijos klinika

Rentgenologijos pradininkas Kaune - J. Žemgulys, pradėjęs dėstyti šią discipliną Aukštuosiuose kursuose 1920 m., išspausdinęs 1921 m. "Medicinos" žurnale pirmąsias lietuviškas publikacijas šia tema. 1922 m. į šią veiklą įsitraukė P. Kalvaitytė. 1925 m. Sveikatos departamentas įteisino gydytojo rentgenologo specialybę, 1930 m. pirmą kartą Lietuvoje organizuoti kursai rentgeno kabinetų seserims, 1934 m. - ir rentgenologijos kursai gydytojams. Tarpukario nepriklausomos Lietuvos medicinos literatūroje nemaža darbų rentgenodiagnostikos, rentgenoterapijos, rentgenotechnikos klausimais (J. Žemgulys, P. Kalvaitytė, O. Kerpauskaitė, B. Zacharinas, J. Kibarskis, Ch. Finkelšteinas, B. Matulionis ir kt.).

Prieš II pasaulinį karą ir Lietuvos okupaciją, 1939/1940 mokslo metais Akušerijos ir ginekologijos katedroje P. Mažylio paskirtas dėstytojas J. Mačys pradėjo studentams medikams skaityti rentgenotechnikos, rentgenodiagnostikos ir rentgenoterapijos paskaitų ciklą. Tai buvo šios disciplinos sistemingo dėstymo užuomazga. Karas ir okupacija šį darbą nutraukė.

Rentgenologijos ir radiologijos katedra įkurta 1956 m. Katedros vedėjai buvo: 1956-1972 m. P. Jašinskas, 1972-1977 m. - E. Keleras, 1977-1983 m. - L. Gradauskas. Vėliau šiek tiek keitėsi katedros pavadinimas ir struktūra. 1983 m. dvi nedidelės katedros sujungtos į vieną - Anesteziologijos, reanimatologijos ir radiologijos katedrą, kurios vedėja 1983-1989 m. buvo A. Lukoševičiūtė, o Radiologijos sektoriaus vadovas - L. Gradauskas. 1989 m. pabaigoje Rentgenoradiologijos katedra pradėjo kuruoti onkologijos kursą, o katedra pavadinta Radiologijos ir onkologijos. Jos vadovu tapo Z. V. Satkevičius, o Onkologijos sektoriaus - S. Jarašius. Ši katedra veikė iki 1991 m. Per visą 35 metų katedros egzistavimo laikotarpį joje dirbo (asistentais, docentais): J. Šukytė-Čaikauskienė, A. Sutkus, H. Gintautas, R. D. Bandzaitienė, V. T. Ragaišienė, J. Kiudelis, E. Juozaitytė, A. Basevičius, D. Virvičiūtė-Skorupskienė. Be senojo Centrinio rentgenologijos skyriaus buvo įkurti specializuoti kabinetai: 1963 m. - poliklinikos, 1972 m. - akušerijos ir ginekologijos, 1984 m. - pediatrijos, 1976 m. - oftalmologijos, 1977 m. - kardiologijos, 1979 m. -

neurochirurgijos, 1989 m. - endokrinologijos. Įdiegti ir pritaikyti specialieji kontrastiniai, funkciniai, ultragarsiniai, intervenciniai (rentgenochirurginiai)metodai (E. Keleras, R. D. Bandzaitienė, E. Vaicekavičius, V. P. Stankevičius ir kt.), tomografiniai kaulų ir sąnarių tyrimai (J. Šukytė-Čaikauskienė, L. Gradauskas), labai patobulinta radionuklidinė skydliaukės, kardiovaskulinės sistemos ligų diagnostika (A. Sutkus, J. Kiudelis, Z. V. Satkevičius). Pritaikyta distancinė, ertminė, kombinuota spindulinė terapija, gydymas skystaisiais radionuklidais (P. Jašinskas, H. Gintautas, A. Sutkus, J. Trumpulis, V. T. Ragaišienė, E. Juozaitytė ir kt.). Beveik visi katedros darbuotojai parengė disertacijas ir gavo mokslinius pedagoginius vardus. Pagrindinė mokslinių darbų tematika - kardiovaskulinės, endokrininės sistemos, skeleto ligų rentgenologinė, radionuklidinė, ultragarsinė diagnostika, plaučių, smegenų, skydliaukės piktybinių navikų spindulinė terapija, mokymo metodikos klausimai. Pedagoginis darbas katedroje vyko pagal griežtai unifikuotas visoje SSRS rentgenologijos ir radiologijos mokymo aukštosiose medicinos mokyklose programas.

Nuo 1991 m. prasidėjo Radiologijos klinikos veikla. Tai atkurtos nepriklausomos Lietuvos ir didelių reformų Kauno medicinos akademijoje metai. Radiologijos klinikos vadovai: 1991 m. - V. P. Stankevičius, 1991-1994 m. - L. Gradauskas, nuo 1994 m. spalio mėn. Z. V. Satkevičius.

Šiuo metu (1996) Radiologijos klinikai priklauso šie Akademinių klinikų skyriai:

Centrinis rentgeno sk. (ved. S. Matukevičienė)

Poliklinikos rentgeno sk. (ved. K. Chmieliauskas)

Radiologinės diagnostikos sk. (ved. V. P. Stankevičius)

Rentgenochirurgijos sk. (ved. A. Raitelaitis)

Radiologijos sk. ir spindulinės terapijos poskyris (ved. E. Juozaitytė)

Radiacinės kontrolės sk. (ved. J. Čižauskas)

Radiologijos klinika didžiuojasi, kad pirmasis KMA garbės daktaras yra radiologas iš Minesotos universiteto (JAV) E. Gedgaudas, nepaprastai daug parėmęs kliniką materialiai. Klinika dėkinga už pagalbą prof. J. Skučui (JAV) ir dr. K. G. Ambrozaičiui (JAV).

Bene svarbiausias klinikos rūpestis - šiuolaikinė aparatūra. Ieškome galimybės įsigyti naujų diagnostinių ir terapinių aparatų. Reformų laukia ir klinikos padalinių struktūra. Klinika, pasitikdama savo mokyklos 75-metį, mato ir savo perspektyvą.

Klinikos personalas:

Z. V. Satkevičius, habil. med. m. dr. prof., klinikos vadovas

A. Basevičius, med. m. dr. doc.

L. Gradauskas, med. m. dr., e. prof. p.

E. Juozaitytė, med. m. dr. doc.

E. Keleras, med. m. dr. doc.

Ev. Keleras, doktor.

J. Kiudelis, med. m. dr. doc.

E. Monastyreckienė, doktor.

Teisės medicinos sektorius

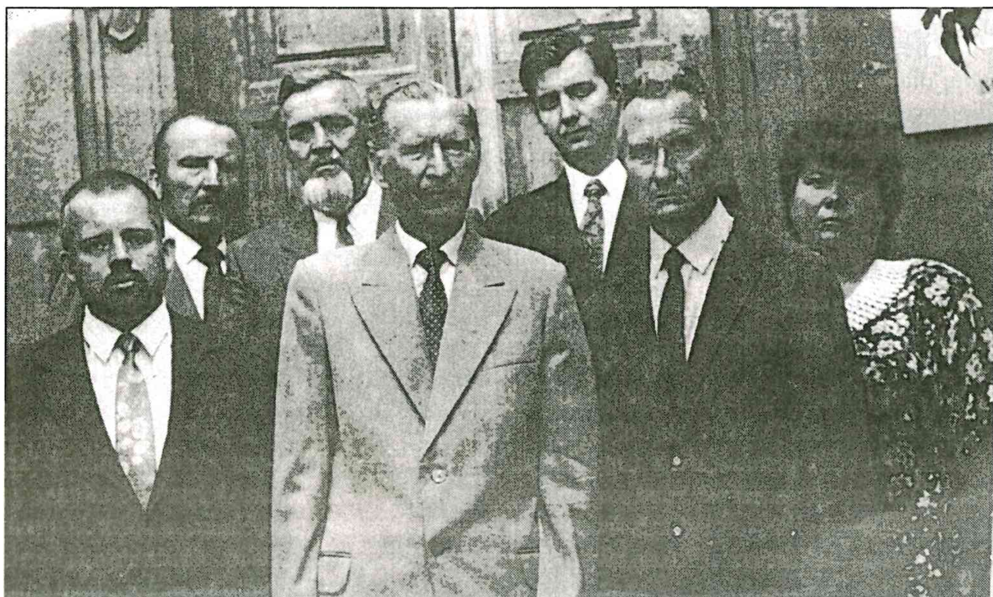
Teismo (nuo 1996 m. pavadinta teisės) medicina Kauno universitete pradėta dėstyti studentams medikams ir teisininkams 1923 m. spalio mėn. Pirmasis dėstytojas buvo gyd. V. Viršila (1871-1929). Jis buvo ne tik gydytojas - teisės medicinos specialistas, bet ir žymus visuomenininkas, kalbininkas, tautos patriotas. Tuo laiku Lietuvos medikai, kaip ir kitų specialybių specialistai, mokslus buvo baigę ne Lietuvoje, o kitų šalių, daugiausia Rusijos, aukštosiose mokyklose. Todėl jie nemokėjo lietuvių literatūrinės kalbos, nežinojo specifinių terminų. V. Viršila parašė trumpą lietuvių kalbos gramatiką, skirtą besimokiusiems rusiškai, Barktiškių Vaclovo slapyvardžiu. Jis pats kūrė lietuvišką medicinos ir teisės medicinos terminiją, o 1922 m. išleido pirmąjį lietuvių kalba teisės medicinos vadovėlį "Teismo medicina". 1923 m. parengė ir išleido "Teismo medicininis mirusių kūnų ištyrimo vadovėlis". V. Viršila išleido 17 brošiūrų teisės medicinos klausimais.

Nuo 1924 m. iki 1926 m. kartu su V. Viršila teisės mediciną dėstė gyd. B. Sipavičius.

V. Viršilai mirus, Teisės medicinos katedrai vadovauti 1929 m. buvo paskirtas Kauno karo ligoninės viršininkas, sanitarijos pulkininkas Kazys Oželis (1896-1961). 1937 m. jam buvo suteiktas ordinarinio profesoriaus pareigos, o 1942 m. - ordinarinio profesoriaus vardas.

Iki 1931 m. Teismo medicinos katedra teturėjo tik vieną kambarį antruosiuose universiteto rūmuose. 1932 m.visas Teismo ir socialinės medicinos institutas persikėlė į naujai pastatytus Medicinos fakulteto rūmus Mickevičiaus g. Čia gavo specialiai suplanuotas patalpas, sekcinę salę, lavoninę ir šaldytuvus lavonams laikyti. Pokario metais Teismo medicinos lavoninė ir sekcinė salė ligą laiką buvo laikomos vienomis geriausių Tarybų Sąjungoje.

Asistentais Teismo ir socialinės medicinos institute dirbo V. Kauza, B. Minelga, B.

Tiknius ir M. Žvirinas. Vyr. asistentas M. Žvirinas vadovavo Technikos-chemijos laboratorijai, kurioje buvo atliekamos biologinės ir teismo cheminės ekspertizės bei gaminami serumai kraujo grupėms nustatyti.

Teismo ir socialinės medicinos institutas, vienintelė tokia įstaiga Lietuvoje, atliko visų apygardų teisės medicininius tyrimus. Instituto personalas: vadovas - profesorius ir asistentai dalyvavo ekspertais teismuose.

1944 m. grįžus sovietinei okupacijai, prof. K. Oželis pasitraukė iš Lietuvos. Pagal sovietų organizacijų pavyzdį, Teismo ir socialinės medicinos institutas buvo panaikintas, nuo jo atskirta praktinė teisės medicinos ekspertizė ir socialinė higiena. Liko tik Teismo medicinos katedra, kuriai pradėjo vadovauti asistentas dr. B. Minelga (1911-1969). Jis katedrai vadovavo iki 1951 m. Medicinos instituto Teismo medicinos katedrai vadovauti buvo pakviestas doc. J. V. Nainys (1923-1989). Jis iki 1989 m. vadovavo sujungtoms Anatomijos ir teismo medicinos bei Patologinės anatomijos ir teismo medicinos katedroms. Vėliau, iki 1991 m. šiai katedrai vadovavo prof. R.Gailys. 1991 m. Teismo medicinos sektorius buvo atskirtas nuo Patologinės anatomijos ir teismo medicinos katedros. Jam vadovauti paskirtas doc. A. Cėpla.

Teisės medicina šiuo metu dėstoma Medicinos fak. VI kurso ir Stomatologijos fak. IV (anksčiau - V) kurso studentams.

Sektoriaus darbuotojai nagrinėja teismo osteologijos, traumatologijos, staigių mirčių, apsinuodijimų alkoholiu bei alkoholizmo, savižudybių priežastis. Paruoštos ir apgintos 4 daktaro ir 1 habilituoto daktaro disertacijos. Šiuo metu tyrinėjami kaulų mikrostruktūros pakitimai, atsirandantys organizmui senstant.

Pratybų metu tiriami lavonai, apžiūrimi gyvi nukentėjusieji. Nuolat konsultuojami ekspertai praktikai. Kiekvieną savaitę vyksta ekspertų praktikų ir sektoriaus dėstytojų susirinkimai, kurių metu svarstomi sudėtingi ekspertiniai atvejai, koreguojamos ekpertų išvados. Šiems susirinkimams vadovauja sektoriaus vadovas doc. A. Cėpla. Doc. A. Cėpla yra Resp. Teisės medicinos tarnybos išplėstinio direktorato narys, Ekspertų atestacinės komisijos narys, Lietuvos teisės medikų draugijos viceprezidentas (1990-1995 m. buvo prezidentas).

Sektoriaus darbuotojai parengė ir išleido V. Viršilos vadovėlius "Teismo medicina" (1922) ir "Teismo medicininių mirusių kūnų ištyrimo vadovėlis" (1923), J. V. Nainio ir J. Markulio vadovėlį "Teismo medicina" (1969 ir 1979), 10 mokymo priemonių studentams ir rezidentams, A. Cėplos leidinį "Gyvų žmonių tyrimas teismo medicinoje".

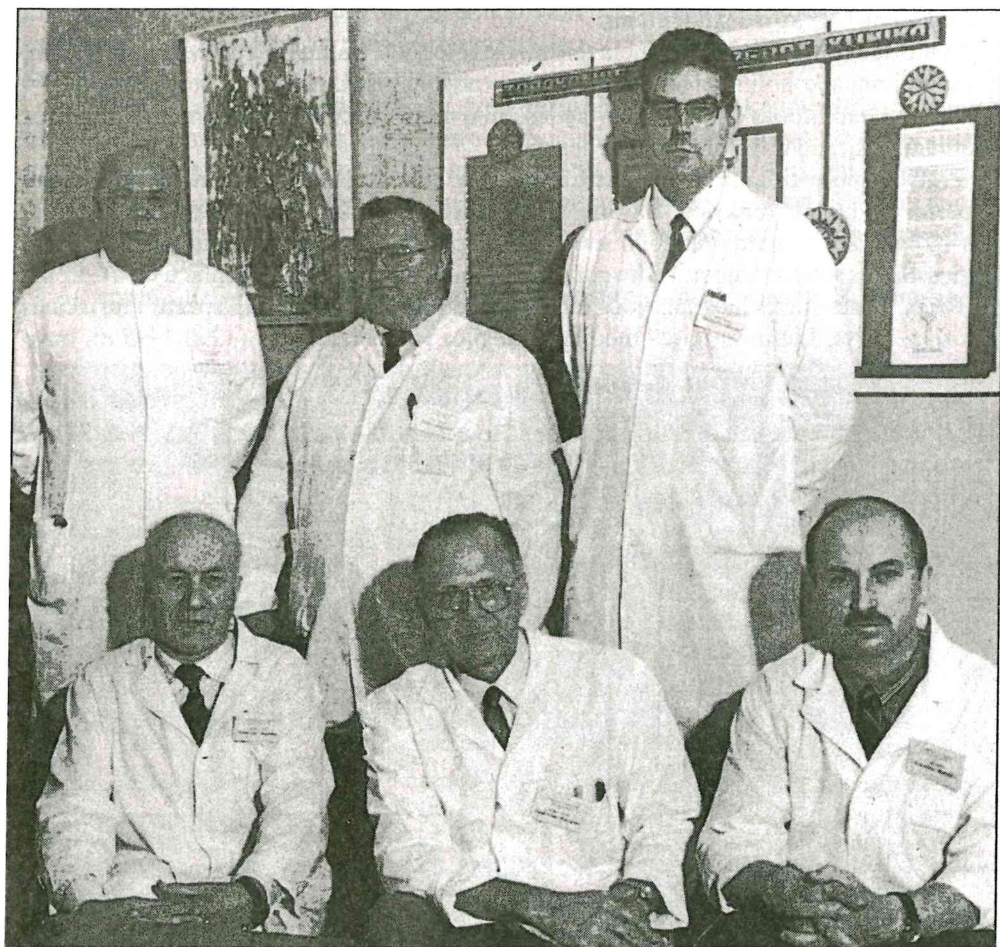
Bendradarbiaujama su Latvijos, Estijos, Sankt Peterburgo, Suomijos kolegomis, Vokietijos teisės medikais. Sektorius rengia kongresus, dalyvaujama konferencijose, pasikeičiama literatūra.

Sektoriaus personalas:
A. Cėpla, dr. doc., sektoriaus vadovas
B. Bendžiūnas, asist.
P. Galeckas, tarnaut.
R. Jurelevičius, dr., vyr. asist.
S. Mekšraitis, doktor.
S. Sabaitienė, vyr. preparatorė
A. Sutkus, rezidentų vadovas

Torakalinės chirurgijos klinika

1956 m. Kauno akademinėse klinikose buvo įkurtas Torakalinės chirurgijos skyrius. Tai buvo pirmasis tokio profilio skyrius ne tik Lietuvoje, bet ir visose trijose Baltijos valstybėse. Šio skyriaus įkūrėjas ir pirmasis vadovas - doc. Jonas Jocius. Krūtinės chirurgija buvo vystoma ne tik Kaune (J. Jocius, A. Stropus, J. Braknys, V. Mikalauskas, A. Smailys, V. Tamošiūnas, J. Karaliūnas ir kt.), bet ir Vilniuje (P. Norkūnas, A. Sučila, A. Pronckus, J. Gradauskas, V. Minius, J. Stanaitis, A. Jackevičius ir kt.), Klaipėdoje (A. Dirsė) ir Šiauliuose (V. Kleiza).

Įžymus Lietuvos torakochirurgas docentas Jonas Jocius (1912-1987) buvo Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakulteto auklėtinis. Gydytojo darbą pradėjo Alytaus ligoninėje, vėliau - Kauno miesto ligoninėje, o 1940 m. jauną gydytoją chirurgą akademikas Vl. Kuzma pasikviečia į Kauno klinikas savo asistentu. 1940 m. "Medicinos" žurnale J. Jocius jau paskelbia apie savo sėkmingai atliktą stemplės kaklinės dalies vėžio

radikalią operaciją su stemplės defekto plastika vietiniais audiniais. J. Jocius asistavo akad. Vl. Kuzmos operacijoms iki pat jo mirties, kuravo jo ligonius ir pats operavo. 1944 m. J. Jocius išvyksta atkurti karo nuniokotos Raseinių ligoninės ir tik 1948 m. grįžta į Kauno akademines klinikas (KAK). Tais pačiais metais jis sėkmingai operuoja įstrigusią diafragmos išvaržą, pirmą kartą atverdamas krūtinės ląstą. 1950 m. J. Jocius atvėrė krūtinės ląstą dėl plaučių vėžio, tačiau padėti buvo per vėlu. 1951 m. jis pradėjo daryti bronchoskopiją ir bronchografiją, todėl labai pagerėjo plaučių ligų diagnostika. 1951 m. atlieka lobektomiją dėl plaučio gangrenos ir pulmonektomiją dėl sarkomos; 1952 m. - pulmonektomiją dėl plaučių karcinomos, perrišdamas plautines venas intraperikardialiai; 1953 m. - pulmonektomiją ir lobektomiją dėl plaučių tuberkuliozės ir išplėstinę radikalią stemplės rezekciją dėl vėžio, padarydamas jos jungtį kakle su skrandžiu. J. Jocius daro širdies ir kraujagyslių operacijas: šlaunies ir pakinklio arterijų embolektomijas (1951), pakinklio arterijos plastiką, panaudojant veną (1951), perikardektomiją dėl sąauginio perikardito (1952), širdies svetimkūnio (adatos) pašalinimą iš kairiojo skilvelio ertmės (1953). Tai pirmosios J. Jociaus angiokardiotorakochirurginės operacijos, naudojant vietinę nejautrą. Tačiau chirurgas įsitikino, kad vietinė nejautra yra nepakankama. Jis domisi endotrachėjine narkoze. 1955 m. Kaune įdiegiama endotrachėjinė narkozė (V. Mikalauskas).

1978 m. J. Jocius sėkmingai atlieka cirkuliarinę trachėjos rezekciją dėl randinės striktūros. Būdamas plataus profilio chirurgas, jis dažnai buvo kviečiamas konsultuoti į visų klinikų konsiliumus, neretai operavo ne tik krūtinės, bet ir pilvo organus, aktyviai dalyvavo Lietuvos chirurgų mokslinėse konferencijose.

1994 m. buvo įkurta savarankiška Torakalinės chirurgijos klinika (vad. doc. G. Kunigėlis). Torakalinės chirurgijos klinika - tai natūraliai susiformavęs, subrendęs, kūrybiškas kolektyvas, galintis vykdyti visas akademinės (universitetinės) klinikos funkcijas. Čia intensyviai dirbamas gydomasis, mokslinis ir pedagoginis darbas.

Torakalinės chirurgijos klinikoje susidarė trys gydomojo, o tuo pačiu ir mokslinio bei tiriamojo darbo kryptys:

1. Onkotorakochirurgija.
2. Uždegiminių ir pūlinių ligų torakochirurgija.
3. Bendroji torakochirurgija.

Torakochirurgai bendradarbiauja su pulmonologijos bei ftiziatrijos, gastroenterologijos, endokrinologijos, neurologijos, radiologijos ir kitomis klinikomis. Tačiau artimiausiai bendradarbiauja su Pulmonologijos klinika. Į Torakochirurgijos kliniką ligoniai perkeliami iš Pulmonologijos klinikos jau visapusiškai ištirti ir parengti operacijai.

Torakalinės chirurgijos klinikoje dirba penki aukščiausios ir vienas I kvalifikacinės kategorijos torakochirurgas. Čia atliekamos visos torakochirurginės operacijos (išskyrus organų transplantaciją) visų krūtinės traumų atvejais, o taip pat ir trachėjos, plaučių, pleuros, stemplės, tarpuplaučio, diafragmos, krūtinės sienos ligų atvejais. Diagnostikai ir gydymui plačiai naudojami visi šiuolaikiniai minimaliai invaziniai torakochirurgijos metodai: torakoskopiniai, ezofagoskopiniai, endobronchiniai, mediastinoskopiniai, taip pat įvairūs pleuros, plaučių ir mediastinumo punkcijos bei drenažo metodai. Pastaraisiais metais pradėtos videotorakoskopinės operacijos.

Torakalinė chirurgija yra labai svarbi ir podiplominių studijų dalis, todėl visi šeši torakochirurgai skaito paskaitas, vadovauja pratyboms, dirba praktikos vadovais. Torakalinę chirurgiją studijuoja Medicinos fakulteto V kurso studentai (tarp jų ir

užsieniečių grupės). Šioms ikidiplominėms studijoms skiriama tik 36 val. Gydytojai chirurgai ir chirurgijos studentai praktikuojasi urgentinėje torakochirurgijoje. Rezidentūroje parengtas naujas chirurgas, kuriam buvo pripažinta pirmoji torakochirurgo kvalifikacinė kategorija (P. Gradauskas), priimtas naujas rezidentas (V. Petrauskas). Klinikoje parengtos mokymo priemonės, dviejų vadovėlių fragmentai, rašomas vadovėlis. Apgintos trys daktaro ir viena habilituoto daktaro disertacijos, parašytos trys monografijos, pateikta racionalizacinių pasiūlymų bei išradimų ir daug straipsnių. Klinikos gydytojai lankėsi ir stažavosi JAV, Vokietijos, Norvegijos, Prancūzijos klinikose, respublikiniuose ir tarptautiniuose kongresuose skaitė pranešimus. Neužmiršti ir buvę ryšiai su Kijevo bei Maskvos klinikomis. Visi klinikos darbuotojai moka bent vieną ar dvi užsienio kalbas, todėl gali bendradarbiauti su Rytų ir Vakarų torakochirurgijos centrais. 1996 m. organizuotas Kaune Lietuvos krūtinės ir širdies chirurgų draugijos trečiasis suvažiavimas. Tarp klinikos gydytojų yra Europos bei Vokietijos torakochirurgų draugijų, Europos kvėpavimo sąjungos narių, visi torakochirurgai yra Baltijos šalių angiokardio-torakochirurgų asociacijos nariai, klinikos atstovas yra LR SAM gydytojų atestavimo komisijos narys.

Klinikos personalas:
G. Kunigėlis, med. m. dr. doc. - klinikos vadovas
E. Pr. Bagdonas, habil. med. m. dr. prof.
P. Gradauskas, asist.
L. Jasulaitis, asist.
V. Petrauskas, rezid.
R. Rubikas, med. m. dr. doc.
A. Vilčinskas, asist.

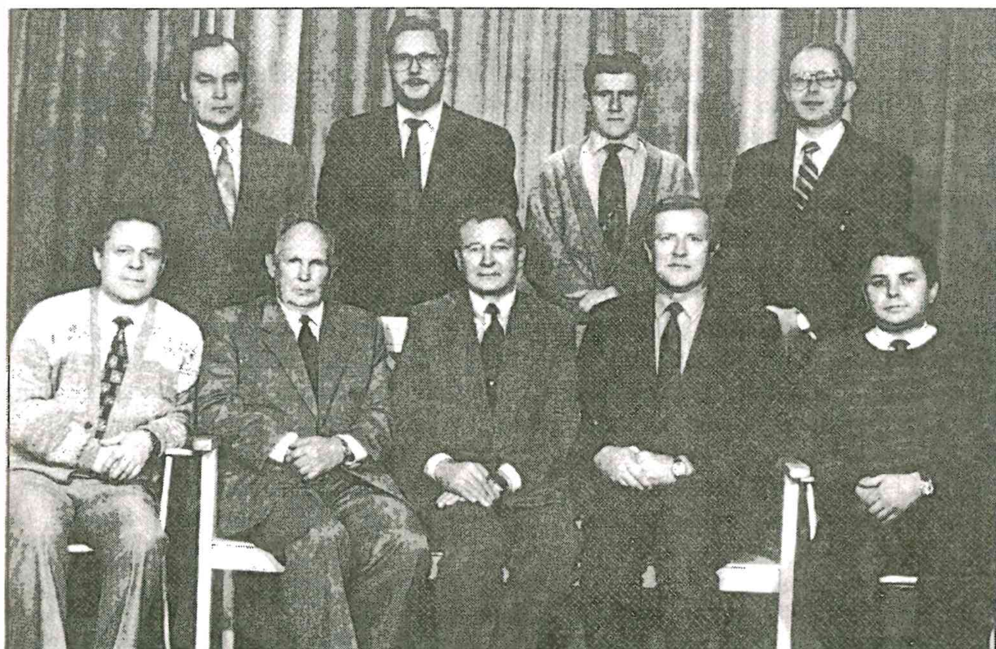
Traumatologijos ir ortopedijos klinika

Aukštuosiuose kursuose ir Vytauto Didžiojo universitete buvo dėstoma ir traumatologija. Chirurgijos katedroje traumatologija labiausiai domėjosi B. Zacharinas. Iš 29 chirurgijos tema paskelbtų darbų 13 buvo skirta traumoms. B. Zacharinas ne tik nagrinėjo traumų diagnostiką, gydymo būdus ir kazuistiką, bet aktyviai kūrė ir tobulino naujus traumatologijos aparatus bei kaulų lūžimų imobilizacijos priemones.

Didelę įtaką traumatologijos mokslui ir praktikai turėjo Lietuvos chirurgų draugija ir "Medicinos" žurnalas. Draugija organizuodavo chirurgų suvažiavimus, kuriuose būdavo nagrinėjamos ir traumatologijos temos, o žurnalas spausdindavo straipsnius bei referatus, supažindindamas su naujausiomis traumatologijos naujienomis.

1941 m. Kaune buvo įkurtas 60 lovų traumatologinis skyrius, kurio vedėjas buvo gyd. Z. Rudaitis. Tai pirmasis specializuotas traumatologijos skyrius Lietuvoje. Tikslių žinių, kada Lietuvoje įsikūrė specializuotas ortopedinis skyrius, nėra. Tačiau nepriklausomoje Lietuvoje toks skyrius tikrai buvo. "Medicinos" žurnale (Nr. 3) gyd. A. Šabanienė, aprašydama savo metinę ataskaitą, rašė, kad nuo 1942 m. prie Vytauto prospekte Nr. 59 esančio traumatologijos skyriaus prijungtas ir Kauno savitarpio pagalbos ligoninės ortopedinis skyrius su 20 lovų. Iš ataskaitoje pateiktų duomenų matyti, kad ortopediniams bei traumatologiniams ligoniams gydyti buvo naudojamos moderniškiausios priemonės: masažas, gydomoji aktyvi ir pasyvi mankšta, Pinzeno aparatai, gaminami protezai. Protezus gamino net trejetas dirbtuvių.

Sovietams okupavus Lietuvą, medicininės pagalbos būklė buvo bloga. Liko tik apie 10% tarpukario laikotarpio gydytojų, tarp jų - keletas chirurgų. Buvo likęs vienintelis

labai gabus kvalifikuotas traumatologas ir ortopedas Kauno klinikų chirurgas doc. A. Stropus.

1946 m. Kauno Raudonojo Kryžiaus ligoninėje įsikūrė traumatologijos ir ortopedijos skyrius, kuriame dirbo doc. T. Šiurkus. Jis labai domėjosi traumatologija ir savo vadovėlyje "Bendroji chirurgija" (1965) jai skyrė daug vietos. Doc. T. Šiurkus pirmasis iš tarpukario Lietuvos chirurgų stažavosi garsioje L. Biolerio traumatologijos klinikoje. Pasakodamas apie kaulų lūžimų gydymą toje klinikoje, sakydavo: "Stebuklų ten nemačiau, mačiau tik labai stropų, kruopštų ir sąžiningą darbą". Tokį požiūrį į darbą jis stengėsi įdiegti visiems savo mokiniams.

Pokario laikotarpiu kitas traumatologinis skyrius buvo įkurtas Kauno klinikose. Jame Kauno medicinos instituto studentams traumatologiją dėstė doc. J. Karaliūnas, vėliau doc. V. Rusteika, doc. O. Butrimas, vaikų orotpediją - doc. A. Stropus, L. Gradauskas, V. Urmonas, P. Baubinas.

1969 m. Kauno Raudonojo Kryžiaus ligoninėje buvo įkurta Traumatologijos ir ortopedijos katedra, kuriai iki 1993 m. vadovavo prof. P. Baubinas, o nuo 1993 m. - prof. A. Petrulis. Katedroje dėstoma traumatologija ir ortopedija Medicinos ir Stomatologijos fakultetų studentams. Studentai sužino apie traumų ir ortopedinių ligų profilaktiką, judėjimo-atramos aparato ligų ir sužalojimų diagnostiką, gydymą, reabilitaciją, darbingumo ekspertizės problemas.

Profesoriai P. Baubinas, A. Petrulis ir S. Pranckevičius sukūrė savitą lietuvišką traumatologijos ir ortopedijos mokyklą. Katedroje sukurtas originalus lietuviškas išorinės fiksacijos aparatas, pateikta 14 išradimų, kurie užpatentuoti 11 Europos šalių, ir daugiau kaip 300 racionalizacinių pasiūlymų. Per traumatologijos ir ortopedijos katedros gyvavimo laikotarpį išleisti 2 vadovėliai, 7 monografijos ir 42 metodiniai mokymo leidiniai. Lietuvos ir užsienio medicininėje spaudoje paskelbti 652 moksliniai darbai, perskaityta daugiau kaip 100 mokslinių pranešimų Lietuvos ir tarptautiniuose traumatologų ir ortopedų suvažiavimuose bei konferencijose. Apgintos 4 habilituoto daktaro ir 5 medicinos daktaro disertacijos.

1992 m. katedra perorganizuota į Traumatologijos ir ortopedijos kliniką, kurios bazė - viena iš stambiausių Kaune specializuotų klinikinių ligoninių - Kauno Raudonojo Kryžiaus ligoninė, vadovaujama aukščiausios kategorijos traumatologo M. Biliūno. Ligoninėje yra 5 traumatologiniai ir ortopediniai skyriai, 2 traumatologiniai punktai, suaugusiųjų ir vaikų traumatologinės poliklinikos. Skyriams vadovauja aukščiausios kategorijos traumatologai R. Astromskas, R. Jasiukevičius, K. Skibickas, R. Žukas, V. Juodienė. Klinikos specialistai konsultuoja ligonius iš visos Lietuvos, kasmet atliekama apie 2000 sudėtingų operacijų. 1972 m. Sigitas Pranckevičius pirmasis Kaune atliko blauzdos kaulų prailginimo operaciją vaikui Ilizarovo išorinės fiksacijos aparatu. Nuo 1973 m. daromos klubo sąnario endoprotezavimo operacijos, o neseniai pradėta ir kelio sąnario endoprotezavimas. Įsisavinti šiuolaikiniai stuburo endokorekcijos metodai, plačiai taikoma artroskopija. Kasmet klinikos gydytojai vyksta stažuotis į įvairias užsienio šalis: JAV, Kanadą, Vokietiją, Šveicariją, Švediją, Suomiją, Lenkiją, Rusiją ir kitas. Palaikomi ryšiai su Lietuvos ir užsienio firmomis, gaminančiomis medicininę įrangą ir instrumentus: "Gameda", "Aesculap", "Valdemar Link", "Johnson et Johnson", "Rehband" ir kitomis.

Klinikos personalas:
A. Petrulis, habil. med. m. dr. prof. - klinikos vadovas
J. Belickas, asist.

V. Gerulis, asist.
R. Kalesinskas, med. m. dr. doc.
E. Koževnikovas, asist.
D. Kurauskas, asist.
S. Pamarneckas, asist.
S. Pranckevičius, habil. med. m. dr. prof.
Vl. Rusteika, med. m. dr. doc.
L. Vaicekavičius, med. m. dr. vyr. asist.
L. Vitkus, asist.

Urologijos klinika

Lietuvos universitete buvo įsteigtos dvi chirurgijos katedros: Įvado į chirurgiją arba bendrosios chirurgijos ir Chirurginių ligų bei operacinės chirurgijos.

Bendrosios chirurgijos katedros vedėju buvo išrinktas prof. Janas Dzirnė (1860-1931). Chirurgu ir urologu jis dirbo Romoje, Frankfurte prie Maino, Hamburge, Berne. Prieš atvykdamas į Lietuvą, dirbo Kinijoje, Maskvos universitete pas prof. J. Djakonovą. Jis nepaskelbė savo darbų Lietuvos spaudoje, nors jo mokslo darbai buvo skirti urologijai, neurochirurgijai ir ginekologijai.

Fakultetinės ir hospitalinės chirurgijos katedrai vadovavo iš Karaliaučiaus pakviestas mokslininkas prof. Hansas Boitas (1876-1934). Boitas ir jo bendradarbiai domėjosi urologijos problemomis: to meto "Medicinos" žurnale paskelbti H. Boito darbai prostatos hipertrofijos klausimu, B. Zacharino darbai, skirti prostatos atrofijai, tai rodo ir V. Kanaukos bei Vl. Kuzmos disertacijos bei jų tolimesnė veikla.

Išvykus H. Boitui, Chirurgijos katedrai vadovavo prof. Aleksandras Hagentornas. Tuo metu vyresnysis asistentas V. Kanauka medicinos skyriaus III kurso studentams dėstė topografinę anatomiją ir neprivalomą urologijos kursą. Tai buvo urologijos mokslo pradžia nepriklausomoje Lietuvoje.

Vinco Kanaukos (1893-1961) universitetinė veikla prasidėjo 1924 m. Jis puikiai atlikdavo neurochirurgines, urologines, kaulų ir sąnarių, krūtinės ląstos, skydliaukės

operacijas. Dėstė topografinę anatomiją, urologiją, vėliau fakultetinę chirurgiją. 1928 m. parengė daktaro disertaciją: "Sėklos tekamųjų latakų rezekcija hipertrofiškai prostatai gydyti". Tai pirmoji lietuviška chirurgijos daktaro disertacija ir pirmoji lietuviška disertacija, skirta urologijai.

Jis parašė monografiją "Inkstų ir šlapimo takų tuberkuliozė", dar 9 jo moksliniai darbai skirti inkstų, šlapimo pūslės, priešinės liaukos ir šlaplės ligoms gydyti ir profilaktikai. Jis buvo prityręs chirurgas urologas, naudojo pažangius ligonių tyrimo ir gydymo būdus, taikė endoskopinį šlapimo pūslės navikų gydymą. 1938 m. aprašė pirmąsias transuretrines priešinės liaukos rezekcijas.

Tęsiant prof. V. Kanaukos pradėtą tradiciją, urologijos kursas Kauno medicinos institute buvo dėstomas Fakultetinės chirurgijos katedroje iki 1992 m. - iki Urologijos klinikos sukūrimo.

Vl. Kuzmos (1892-1942) pedagoginė ir mokslinė veikla prasidėjo 1922 m. Urologija jis pradėjo domėtis nuo pat medicininio darbo pradžios. Labai daug dėmesio skyrė urogenitalinės tuberkuliozės diagnostikai ir chirurginiam gydymui, plastinėms operacijoms urologijoje, pabrėždamas, kad šios operacijos padeda atstatyti organų funkcijas. Patirtį apibendrino monografijoje "Inkstų ir šlapimo takų atstatymo klausimu" (1932). Jis domėjosi organų persodinimo operacijomis, persodindavo jaunų mirštančių vyrų sėklides seniems vyrams. Apie urologiją prof. Vl. Kuzma yra paskelbęs 9 mokslinius darbus.

Plataus profilio chirurgas T. Šiurkus, tęsdamas Raudonojo Kryžiaus ligoninėje dirbusio prof. V. Kanaukos tradicijas, aktyviai domėjosi urologija, operavo, rengė specialistus. Katedros asistentas A. Jacynas 1947 m. išvyko vadovauti urologijos skyriui į Klaipėdos ligoninę. 1950 m. chirurgijos skyriuje buvo išskirtos dvi palatos urologiniams ligoniams. Jų kuratorius stacionare ir poliklinikoje buvo gyd. S. Laurinavičius. Nuo 1956 m. jam talkindavo gyd. P. Tulevičius (1958 m. išvyko į urologijos aspirantūrą Maskvoje, o 1964 m. apgynė disertaciją apie sėklidžių navikų gydymą). Dirbti urologais skatinami chirurgai L. Kilius ir A. Radavičius.

1958 m. įkurtas 20 lovų urologijos poskyris, kuris 1959 m. reorganizuotas į 40 lovų urologijos skyrių. Jo vedėju paskirtas gyd. A. Radavičius.

A. Radavičius asistentu Bendrosios chirurgijos katedroje pradėjo dirbti 1965 m. Nors dėstė bendrosios chirurgijos kursą, bet nuolat dirbo urologijos skyriuje. 1972 m. jis apgina disertaciją "Kai kurie inkstų akmenligės epidemiologinio tyrimo aspektai Kauno mieste", o 1977 m. jam suteiktas docento vardas. Jo plunksnai priklauso 248 spausdinti darbai, jų tarpe mokymo ir metodiniai leidiniai studentams: "Urologijos pagrindai" (1977), "Simptomai ir sindromai urologijoje" (1988), "Inkstų ir šlapimo takų akmenligė" (1973, drauge su Č. Sinkevičiumi), "Chirurginių ligų kursas stomatologams" (1976, su V. Zyku, A. Striukaičiu, J. Babravičiumi), rankvedis urologams praktikams (bendradarbiaujant su kitais Kauno medicinos instituto urologais).

Doc. A. Radavičius yra aktyvus Respublikos urologų mokslinės draugijos narys, o nuo 1987 m. - jos pirmininkas. Jo pastangomis 1993 m. Lietuvos urologų draugija priimta į SIU Tarptautinę urologų draugiją (centras - Prancūzija, Lilio mieste). Jis yra šios organizacijos narys.

Fakultetinės ir hospitalinės chirurgijos katedrai nuo 1945 m. vadovavo J. Jaržemskas (1899-1961), tačiau veržlus pokarinės chirurgijos veiklos etapas prasidėjo tik 1946 m. kovo mėnesį.

Urologijos skyrius su 25 lovomis Kauno klinikose buvo atidarytas 1955 m. 1956 m. lovų skaičius padidintas iki 30. Pirmuoju šio skyriaus vedėju paskirtas Fakultetinės

chirurgijos katedros asistentas Č. Sinkevičius. Jam pavesta skaityti urologijos kursą ir vesti urologijos praktikos darbus IV kurso studentams. Tai tauri asmenybė, labai pareigingas pedagogas, išradingas chirurgas, įdiegęs klinikoje beveik visas tuo metu pasaulyje atliekamas urologines operacijas, o kai kurias iš jų ir patobulinęs, plačiai taikęs naujausius tyrimo metodus urologinių ligų diagnostikai (limfografiją, aortografiją, sudėtingus rentgenologinius tyrimo būdus). Disertaciją "Retropubinė ekstravezikinė prostatos adenomektomija" apgynė 1959 m. Docento vardas jam suteiktas 1963 m. Spaudoje paskelbė daugiau kaip 300 mokslo darbų.

Daug dėmesio doc. Č. Sinkevičius skyrė mokymo ir metodiniam darbui. Autorių kolektyvas (Č. Sinkevičius, D. Bumblys, A. Radavičius, K. Jocius) parašė "Urologijos praktikos darbus" (1973, 1976), "Inkstų, šlapimo takų ir vyrų lyties organų nespecifinės uždegiminės ligos" (1981) ir daugelį kitų. Be to doc. Č. Sinkevičius 1969 m. parašė monografiją "Prostatos adenoma", 1969 m. ir 1980 m. urologijos skyrių vadovėlyje "Klinikinė chirurgija", 1978 m. - "Urologijos ligų diferencinė diagnostika", 1980 m. - "Šlapimo pūslės, šlaplės ir vyrų lyties organų diferencinė diagnostika", 1987 m. - urologijos skyrių knygoje "Urgentinė chirurgija".

Iškėlus Fakultetinės chirurgijos katedrą į II klinikinę ligoninę, 1971 m. ten persikėlė dirbti doc. Č. Sinkevičius ir e. doc. p. D. Bumblys. Urologijos kurso vadovas buvo doc. Č. Sinkevičius, dėstytojai - e. doc. p. D. Bumblys ir asistentas A. Radavičius. Iš doc. Č. Sinkevičiaus sėmėsi patirties jaunųjų urologų karta: G. Rimkienė, L. Bosas, L. Lysych, E. Varpiotas.

Mirus doc. Č. Sinkevičiui (1987), urologijos kurso vadovu paskiriamas doc. D. Bumblys. Visa doc. D. Bumblio veikla susijusi su Kauno medicinos institutu: jį baigė 1958 m.; 1958-1963 m. - KMI ordinatorius, aspirantas, 1963-1973 m. - Fakultetinės chirurgijos katedros asistentas (urologas). 1966 m. apgynė disertaciją "Chirurginio inkstų akmenligės gydymo rezultatai ir Birštono mineralinių vandenų panaudojimas, gydant inkstų akmenligę". Nuo 1972 m. - docentas, medicinos fakulteto prodekanas, 1987-1992 m. - urologijos kurso vadovas Fakultetinės chirurgijos katedroje, nuo 1992 m. - docentas KMA Urologijos klinikoje.

Docentas D. Bumblys paskelbė apie 125 mokslinius straipsnius, sudarė specializuotą žinyną "Urologija". Laimėjo sidabro medalį už lokalių vibratorių šlapimo takų akmenims išvaryti sukūrimą, yra 5 rac. pasiūlymų autorius. Jis vadovauja asistento J. Matjošaičio disertaciniam darbui. Aktyviai dalyvauja Lietuvos urologų mokslinės draugijos veikloje, yra "Sveikos prostatos" programos kuratorius respublikoje, SIU narys.

Pagrindinė urologijos studijų klinikinė bazė Kaune buvo Kauno klinikų urologinis skyrius, įkurtas 1955 m., ir dabar jis išlieka urologijos mokymo baze. Čia urologijos discipliną studijuoja subordinatoriai chirurgai (dėstytojas - Hospitalinės chirurgijos katedros asistentas K. Jocius).

Baigęs 1954 m. Charkovo medicinos instituto karinį fakultetą ir dirbęs chirurgu bei urologu įvairiose sovietinės armijos gydymo įstaigose, 1960 m. demobilizuotas Kęstutis Jocius atvyko dirbti urologijos skyriaus ordinatoriumi į Kauno klinikas. Nuo 1964 m. dirbo kaip antraeilininkas asistentas Fakultetinės chirurgijos katedroje, 1971 m. - asistentas Hospitalinės chirurgijos katedroje. Disertaciją "Prostatos sekreto baltymų frakcijų reikšmė jos uždegiminių ir sąstovinių patologinių procesų diferencinės diagnostikos komplekse" apgynė 1980 m. 1984-1986 m. - KMI I chirurgijos katedros e. doc. p., 1986-1992 m. - KMA I chirurgijos klinikos docentas, nuo 1992 m. - KMA Urologijos klinikos vadovas, SIU narys. Yra išradimo ir 3 rac. pasiūlymų autorius, daugiau

kaip 300 mokslinių straipsnių autorius ar bendraautorius. Jis bendradarbiavo rašant žinyną "Urologija", 4 metodinius mokymo leidinius. Jo 6 publikacijos skirtos pedagoginio proceso optimizavimui. Paskelbti 59 straipsniai urologijos (ir vaikų urologijos bei uroginekologijos) klausimais; seksologijos ir chirurginės andrologijos problemos nagrinėtos 36 straipsniuose. Jis yra 22 publicistinių straipsnių, 40 medicinos mokslo ir sveikos gyvensenos straipsnių autorius, 8 mokymo priemonių recenzentas.

Baigęs Leningrado vaikų urologijos klinikinę ordinatūrą, 1972 m. vaikų chirurgijos skyriuje pradeda dirbti gydytojas Juozas Valentinas. Padedant patyrusiam urologui K. Jociui, anksčiau pradedamos diagnozuoti urogenitalinės anomalijos, daromos urologinės operacijos vaikams: inkstų, rekonstrukcinės šlapimtakių, šlapimo pūslės, išorinių lytinių organų operacijos.

K. Jociaus veikla susijusi su seksologinės pagalbos raida Kaune. Jis nuo 1960 m. konsultuoja ligonius su lytinės potencijos sutrikimais Kauno klinikų konsultacinės poliklinikos urologijos kabinete. Paskatina gyd. V. Navicką dirbti seksologu (1975-1981); 1977 m. įkuriamas šeimos santykių kabinetas RKKL konsultacinėje poliklinikoje, kurio vedėja skiriama gyd. psichoterapeutė V. Miškinienė, urologu seksologu - gyd. A. Motiejūnas (dirbo 1978-1986).

1992 m. įkuriama Urologijos klinika. Jos vadovu išrenkamas doc. K. Jocius. Kliniką sudaro KAK urologijos skyriaus, KAK konsultacinės poliklinikos kabineto bei KMA urologai.

Nuo 1994 m. Urologijos klinikoje asistentu pradėjo dirbti II kategorijos urologas Aivaras Matjošaitis. Jis 1988 m. baigė KMI, dirbo urologijos stažistu tyrinėtoju II chirurgijos katedroje, nuo 1990 m. - vyr. laborantu toje pat katedroje, po stažuotės - gydytoju echoskopuotoju II KMKL. Šiuo metu asistentas A. Matjošaitis rašo disertacinį darbą apie inkstų navikų ankstyvąją diagnostiką. Spaudoje paskelbė 5 mokslinius darbus.

Klinika yra studentų rengimo bazė. Medicinos fakulteto V kurso studentai studijuoja urologiją, IV kurso studentai lanko seksologijos fakultatyvą. Klinikoje rengiami rezidentai (1996 m. urologijos rezidentūrą baigė pirmasis urologijos rezidentas šalyje R. Sabockis, kuris šiuo metu yra doktorantas Urologijos klinikoje), gilina urgentinės urologijos žinias chirurgijos ir nefrologijos rezidentai. Pedagoginį darbą II KMKL dirba doc. A. Radavičius ir asistentas A. Matjošaitis, KAK - doc. D. Bumblys ir doc. K. Jocius (skaito ir seksologijos kursą). Klinikos mokslininkai bendradarbiauja su Vaikų chirurgijos klinikos urologais ir Nefrologijos klinika bei su ftiziourologais Kulautuvos tub. sanatorijoje.

Svarbiausios klinikos mokslinio darbo kryptys: 1) inkstų akmenligės gydymas, metafilaktika ir profilaktika; 2) inkstų akmenligės epidemiologijos tyrimas Kauno mieste, akmenligės išplitimas ir ryšys su geochemizmu ir biochemizmu Lietuvoje, tobulinama akmenligės chirurginio, liturezinio ir litolizinio gydymo metodika; diegiama dietinė ir kurortinė ligonių reabilitacija (Palanga, Druskininkai, Birštonas); 3) prostatologija (klinika yra "Sveikos prostatos" programos respublikinis koordinacinis centras); 4) uroonkologinės problemos; 5) chirurginė andrologija: atstatomosios operacijos, esant sėklatakių nepraeinamumui; gonadinė varikozė, įvairių varikocelės ir ovarikovarikocelės gydymo būdų atranka ir gydymas.

Klinikos mokslininkai vadovauja penkiems disertantams, savo darbo rezultatus yra paskelbę respublikinėje ir užsienio spaudoje, konferencijose ir suvažiavimuose.

Klinikoje įdiegta gydomoji inkstų arterijų embolizacija, transkutaninė nefrostomija, transabdominalinė nefrektomija, transuretrinė prostatos adenomos rezekcija, kitos endoskopinės intervencijos: retrogradinė ir antegradinė, vidinės sėklinės venos okliuzija

sklerozujančiais vaistais, laparoskopinis v. testicularis perrišimas ir kt. Daromos plastinės operacijos, gydant refliuksnefropatiją. Klinika palaiko ryšius su Norvegijos Bergeno universiteto Urologijos klinika (prof. P. Hoiseter), Vokietijos Detmundo urologijos klinika (prof. J. Pol).

Klinikos personalas:
K. Jocius, med. m. dr. aukščiausios kategorijos urologas doc. - klinikos vadovas
V. Augustinas, aukščiausios kategorijos urologas
D. Bumblys, med. m. dr. aukščiausios kategorijos urologas doc.
A. Domarkas, I kategorijos urologas
A. Matjošaitis, II kategorijos urologas asist.
J. Mickevičius, aukščiausios kategorijos urologas, skyr. ved.
R. Mickevičius, II kategorijos urologas
A. Motiejūnas, II kategorijos urologas
V. Navickas, I kategorijos urologas
A. Radavičius, med. m. dr. aukščiausios kategorijos urologas doc.
R. Sabockis, doktorantas
E. Ūsaitytė, II kategorijos urologas
E. Varpiotas, aukščiausios kategorijos urologas

Vaikų chirurgijos klinika

Vaikų chirurgijos klinikos pradžia - 1940 m., kai Kauno universiteto klinikų naujame pastate buvo įkurta I chirurgijos klinika, kurioje 16 lovų buvo skirta vaikams. Chirurgijos klinikai vadovavo prof. Vl. Kuzma, joje dirbo 3 jaunesnieji asistentai - T. Šiurkus, J. Jocius, V. Paprockas, vyr. dėst. A. Maciūnas. Visi gydytojai operavo ir suaugusius, ir vaikus, o daugiausia dėmesio skyrė ir sudėtingesnes operacijas vaikams atlikdavo prof. Vl. Kuzma, asist. T. Šiurkus. 1940-1941 m. vaikams be įprastų operacijų (apendektomijų, herniotomijų, incizijų) jau atliktos plastinės operacijos dėl išangės atrezijos, šlapimo pūslės ekstrofijos, lūpos ir gomurio plastika, skrandžio ir strumos rezekcijos, kai kurios inkstų operacijos. Pasibaigus Antrajam pasauliniam karui, į atstatytas Kauno klinikas 1946 m. grįžta Hospitalinės ir fakultetinės chirurgijos katedra, kuriai vadovauja doc. J. Jaržemskas, dirba gyd. J. Braknys, V. Kleiza, M. Gediminaitė, A. Stropus. Šie gydytojai atlikdavo visas skubias operacijas vaikams. 1947 m. chirurginėmis ligomis sergantiems vaikams buvo skirtos lovos ir vaikų ligų klinikoje (vadovas prof. A. Matulevičius, sk. vedėja gyd. H. Januškevičienė). 1948 m. rugsėjo 15 d. klinikų vyr. gydytojo įsakymu įkurtas 30 lovų vaikų chirurgijos skyrius, jo vedėju paskiriamas A. Stropus ir nuo to laiko prasidėjo ritminga vaikų chirurgijos veikla Kauno klinikose. Plėtėsi vaikų chirurgijos operacijų diapazonas, buvo atliekamos naujos, sudėtingesnės operacijos. Nors nuolatinis šio skyriaus

koordinatorius buvo A. Stropus, pagal tuometinę tvarką skyriuje įvairų laiką dirbo dauguma chirurgijos klinikos darbuotojų - doc. J. Karaliūnas, J. Jocius, E. Rimša, A. Naseckas, O. Butrimas, P. Girdžius, R. Gudmonienė, V. Ševeliova -Krasilnikova. 1953 - 1955 m. A. Stropus pirmasis Lietuvoje atliko proktoplastiką pagal Svensoną vaikui, sirgusiam Hiršprungo liga, J. Karaliūnas operavo naujagimį dėl stemplės atrezijos, atliko stemplės plastiką iš storosios žarnos stemplės nudegimo atveju. 1949-1952 m. skyriaus vedėju buvo M. Bertašius, 1952-1955 m. - B. Piktys. 1954 m. skyrius jau išaugo iki 60 lovų, jis vadinamas vaikų chirurgijos -ortopedijos skyriumi, jo vedėja nuo 1955 m. dirbo V. Ševeliova - Krasilnikova. Nuo 1953 m. skyriuje dirba asist. V. Urmonas, gyd. I. Vitkevičiūtė, nuo 1956 m. - asist. P. Baubinas, nuo 1958 m. - gyd. I. Ivaškevičiūtė, nuo 1960 m. - gyd. P. Paulauskas, 1957-1959 m. vaikų ortopedu dirbo L. Gradauskas. Tobulinamos įvairios operacijos, įdiegiami nauji metodai. Asistentas V. Urmonas 1964 m. apgina med. m. kandidato disertaciją "Žąstikaulio distalinės metaepifizės lūžimai, jų gydymas vaikų amžiuje". 1965 m. med. m. kand. disertaciją "Įgimtų klubo sąnarių išnirimų konservatyvus gydymas vaikų amžiuje" apgina asist. P. Baubinas. 1968 m. Kaune dėl įdubos krūtinės atlikta pirmoji sternochondroplastika. Doc. V. Urmonas patobulino šios operacijos techniką ir 1975 m. apgynė med. m. daktaro disertaciją "Įduba krūtinė, kardiologiniai ir chirurginiai aspektai", kartu su N. Kondrašinu 1983 m. išleido monografiją. 1981 m. V. Urmonui suteiktas profesoriaus vardas, jis pirmasis vaikų chirurgijos profesorius Lietuvoje.

1965 m. pradeda dirbti gyd. A. Putnienė, 1966m. - B. Kujalytė, 1969 m. -doc. R. Kuzmaitė (skaitė vaikų chirurgijos kursą studentams), G. Vyzienė, D. Bielazarienė. 1971 m. pradeda dirbti S. Butrimavičius, B. Rudaitienė, D. Žeromskienė, L. Koltun, 1972 m. baigęs vaikų urologijos klinikinę ordinatūrą Leningrade -J. Valentinas, 1973 m. - E. Eiva, 1976 m. - V. Krasilnikovas, 1979 m. - R. Bagdzevičius, S. Rinkevičius, 1980 m. - V. Barauskas, 1983 m. - G. Trumpulytė, 1987 m. - V. Jazdauskienė. 1983 m. V. Krasilnikovas Maskvoje apgina med. m. kand. disertaciją "Vaikų vienintelio inksto šlapimtakio ligų klinikinis įvertinimas ir chirurginis gydymas". 1980 metais 80 lovų vaikų chirurgijos skyrius buvo reorganizuotas į vaikų chirurgijos skyrių (ved. gyd. V. Krasilnikova) ir pūlingos infekcijos vaikų chirurgijos skyrių (ved. gyd. A. Putnienė). 1986 m. vaikų chirurgijos skyriui pradėjo vadovauti gyd. V. Barauskas, o pūlinės infekcijos vaikų chirurgijos skyriui 1990 m. -gyd. E. Eiva. Vaikų chirurgijos skyriai visą laiką priklausė Hospitalinės chirurgijos katedrai, o vėliau I chirurgijos klinikai. 1995 metų gruodžio 30 dieną Kauno medicinos akademijos Tarybos sprendimu buvo įkurta Vaikų chirurgijos klinika, kurios vadovu paskirtas gyd. V. Barauskas. Klinikos mokslinių tyrinėjimų kryptys: įgimtų krūtinės ląstos deformacijų chirurginio gydymo ypatumai, tuštinimosi sutrikimų diagnostikos ir chirurginio gydymo klausimai, igimto kryptorchizmo ir vyrų nevaisingumo ryšys ir kt. Įkūrus Vaikų chirurgijos kliniką, turinčią 80 stacionaro lovų, įkurti 5 specializuoti vaikų chirurgijos sektoriai: bendroji vaikų chirurgija, vaikų urologija, vaikų koloproktologija, naujagimių chirurgija ir pūlingos infekcijos vaikų chirurgija.

Šiuo metu Vaikų chirurgijos klinikoje atliekamos visos reikalingos vaikų chirurgijos operacijos. Krūtinės ląstos deformacijų operacijos vaikams atliekamos tik KAK, o 1995 metų lapkričio mėn., padedant Geteborgo (Švedija) vaikų chirurgams, atliktos pirmosios rezervuarinės operacijos Lietuvoje nelaikantiems šlapimo vaikams. Numatoma toliau vystyti šias vaikų chirurgijos sritis ir pradėti naujas vaikų endokrinologines, lyties formavimo operacijas. Dauguma gydytojų analizuoja ir apibendrina savo darbą moksliniuose pranešimuose, Kauno vaikų chirurgai yra paskelbę daugiau kaip 200

mokslinių darbų, 1979 m. V. Urmonas ir L. Koltun išleido monografiją "Vaikų infūzinė terapija". 1981 m. V. Urmonas mokymo priemonę "Vaikų chirurginių ligų diferencinė diagnostika".

Kauno vaikų chirurgai yra Lietuvos bei Baltijos šalių vaikų chirurgų draugijų nariai, dalyvauja tarptautiniuose kongresuose ir konferencijose, skaito pranešimus. V. Barauskas 1993 m., 1994 m., 1996 m. dalyvavo Britų vaikų chirurgų asociacijos kongresuose Mančesteryje, Roterdame, Džersyje, 1994 m. Zalcburge Kornelio seminare, 1996 m. Skandinavijos vaikų chirurgų kongrese Helsinkyje. G. Trumpulytė 1994 m. Geteborge Skandinavijos vaikų chirurgų kongrese skaitė pranešimą apie naujagimių osteomielitų gydymą. 1995 m. V. Urmonas, V. Barauskas, G. Trumpulytė, D. Malcius dalyvavo I Europos vaikų chirurgų kongrese Grace, Austrijoje, kur V. Barauskas skaitė pranešimą apie krūtinės ląstos deformacijų chirurginį gydymą ir pirmininkavo posėdžiui. 1996 m. rugsėjo mėn. Kaune įvyko Baltijos šalių vaikų chirurgų asociacijos IV konferencija, kurioje dalyvavo 150 vaikų chirurgų iš 20 valstybių.

Labai išsiplėtė Kauno vaikų chirurgų bendradarbiavimo ryšiai su užsienio kolegomis, dauguma Kauno vaikų chirurgų stažavosi garsiose užsienio klinikose. V. Urmonas - Grace Austrijoje , V. Barauskas - Berlyne Vokietijoje, R. Bagdzevičius - Liucernoje Šveicarijoje ir Berlyne Vokietijoje, B. Rudaitienė, D. Žeromskienė, E. Eiva, S. Rinkevičius - Varšuvoje Lenkijoje, D. Malcius - Hamburge Vokietijoje, A. Palepšaitis dalyvavo seminare Stambule Turkijoje, rezidentas G. Verkauskas -Geteborge Švedijoje ir Nante Prancūzijoje, rezidentė I. Zaparackaitė - Dubline Airijoje.

Klinikos personalas:
V. Barauskas, aukšč. kategorijos gyd., doktor. -klinikos vadovas
V. Urmonas, habil. med. m. dr. prof. , aukšč. kategorijos gyd.
S. Rinkevičius, med. m. dr. doc., I kategorijos gyd.
R. Bagdzevičius, aukšč. kategorijos gyd., doktor. asist.

Vaikų ligų klinika

1922 m. Kauno valstybinio universiteto Vaikų ligų katedros vadėju buvo paskirtas prof. K. Buinevičius. Medicinos fakulteto dekanas prof. Avižonis Vaikų ligų katedros asistente pakvietė dr. Vandą Mingeilaitę-Tumėnienę. Nuo 1923 m. lapkričio 1 d. ji pradėjo skaityti paskaitas IV kurso studentams Raudonojo Kryžiaus asmbulatorijoje (Laisvės al. 12). 1924 m. dr. V. Tumėnienė buvo išrinkta Vaikų ligų katedros vedėja. Pedagoginį katedros personalą sudarė 3 asistentai. 1924 m. gegužės mėn. katedra persikėlė į naujai atidarytą Vaikų ligoninę (Maironio g. 11). Tai buvo pirmoji Vaikų ligoninė Lietuvoje, o jos direktore iki 1940 m. buvo dr. V. Tumėnienė.

1929 m. Vaikų ligoninė persikėlė į naują 2-jų aukštų pastatą Putvinskio g. 34 (dabar Menininkų namai). Čia tilpo 20 lovų didesniems vaikams ir 30 lovų kūdikiams. Buvo įsteigti kambariai infekcinėmis ligomis sergantiems vaikams. Ligoninės pastangomis buvo įsigyta nauja diagnostikos ir gydymo aparatūra, gydymui buvo taikomos fizioterapijos priemonės, ypač vaikų paralyžiui gydyti. Putvinskio gatvėje Vaikų ligoninė išbuvo iki 1940 m., vėliau persikėlė į naujai pastatytas Kauno universitetines klinikas. Prof. V. Tumėnienės rūpesčiu klinikose buvo įrengti modernūs vaikų ligų skyrius ir vaikų infekcinių ligų korpusas, kuriame pirmąsias pediatrijos žinias ir pirmuosius darbo įgūdžius gavo prieškario meto studentai medikai. 1941 m. liepos mėn., vokiečiams užėmus klinikas, vaikų ligų skyriai vėl buvo perkelti į Putvinskio gatvę.

Prof. V. Tumėnienei 1924 m. buvo suteiktas docento, 1930 m. - ekstraordinarinio profesoriaus, 1941 m. - ordinarinio profesoriaus vardai. 1935 m. prof. V. Tumėnienės dėka ir už jos lėšas pastatoma pirmoji Lietuvoje vaikų sanatorija Panemunėje.

1944 m. prof. V. Tumėnienė pasitraukė iš Lietuvos. Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Vaikų ligų katedrai vadovauti pradėjo dr. A. Matulevičius. 1946 m. Vaikų ligų katedra buvo grąžinta į Universiteto klinikas. Doc. A. Matulevičius energingai ėmėsi katedros ir vaikų ligų skyrių atstatymo darbo. 1959 m. staiga mirus doc. A. Matulevičiui,

katedrai ima vadovauti docentė, o nuo 1975 m. profesorė O. Grinkevičienė. Iki 1965 m. Vaikų ligų katedra ruošė gydytojus pediatrus. Deja, buvo nuspręsta, kad gydytojai pediatrai gali būti ruošiami tik Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Pediatrijos skyriuje.

Nuo 1974 m. Sveikatos apsaugos ministerijos ir Ministrų Tarybos sprendimu Vaikų ligų katedra vėl pradėjo ruošti gydytojus pediatrus. Per 15 m. Kauno medicinos akademija paruošė 360 pediatrų.

1991 m. birželio 24 d. įsteigta Vaikų ligų klinika. Jos vadovu išrenkamas doc. J. Bojarskas. Vaikų ligų klinika sujungė 6 vaikų ligų ir naujagimių patologijos skyrius. Nuo 1997 m. vasario 1 d. įkūrus Neonatologijos kliniką, Vaikų ligų klinikos struktūroje liko 3 vaikų somatiniai skyriai, vaikų reanimacijos ir intensyviosios terapijos skyrius bei KAK Konsultacinės poliklinikos vaikų skyrius.

Klinikos gydytojai teikia specializuotą pagalbą ne tik Kauno miesto ir krašto vaikams, bet ir Klaipėdos bei Šiaulių kraštų ligoniams. Vaikų ligų skyriuose yra kardiologinės, pulmonologinės, alergologinės, nefrologinės, hematologinės, gastroenterologinės, mergaičių ginekologijos ir kitos specializacijos kabinetai ir palatos. Klinikoje dirba per 40 kvalifikuotų pediatrų, daugiau kaip 100 medicinos seserų ir slaugių. Kasmet Vaikų poliklinikoje aptarnaujama apie 70000 vaikų.

Vaikų ligų klinikos pagrindinės mokslinės temos:

1." Vaikų lėtinių neinfekcinių ligų medicininių ekologinių problemų epidemiologinis-klinikinis tyrimas" (vad. doc. J. Bojarskas). Ji yra programos "Kauno m. gyventojų sveikatos ekologinis monitoringas" sudedamoji dalis ir tampriai siejasi su Kauno "Sveiko miesto " projektu. Su šia tema siejasi ir vaikų astmos ir kitų alerginių ligų tyrimai, bendradarbiaujama su Europos Sąjungos šalimis (SPACE programa).

2. Tema: "Vaikų širdies ritmo ir laidumo sutrikimų diagnostika ir gydymas" (vad. - prof. N. D. Bakšienė). Katedros darbuotojai vieninteliai Lietuvoje nagrinėja šią temą.

3. "Hospitalinės infekcijos kontrolė ir bakterijų rezistentiškumas Vaikų reanimacijos ir intensyviosios terapijos skyriuje". Darbas vykdomas kartu su Karolinsko institutu ir Infekcijų kontrolės institutu (Stokholmas, Švedija).

Klinikos personalas:
J. Bojarskas, doc., klinikos vadovas
N.D. Bakšienė, prof.
N. Šimkienė, doc.
S. Dumčius, doc.
L. Labanauskas, doc.
J. Kudzytė, vyr. asist.
G. Levinienė, vyr. asist.
L. Vaidelienė, asist.
G. Granickienė, labor.

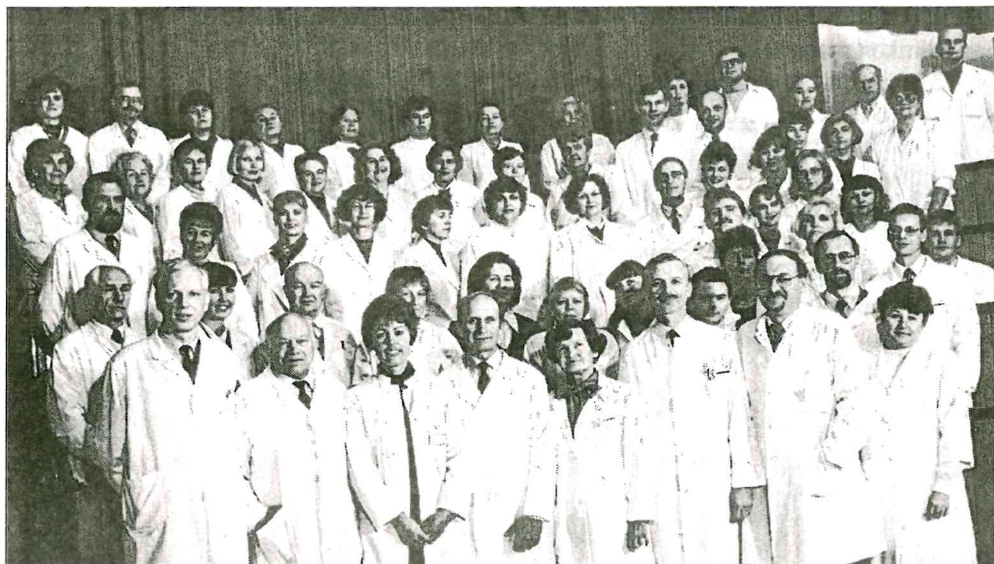
Vidaus ligų klinika

Šiuo metu Kauno medicinos akademijos Medicinos fakultete yra 11 terapinio profilio klinikų, kurių visų ištakos - Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) Vidaus medicinos katedra ir klinika.

VDU Vidaus medicinos katedra ir klinika 1923 m. įsikūrė Karo ligoninėje. Tai auditorija, ambulatorija ir vidaus ligų skyrius su 156 lovomis. 1924 m. sausio mėn. klinika perkelta į Kauno valstybinę ligoninę, kur gavo 7 palatas su 75 lovomis, ambulatoriją ir laboratoriją kartu su chirurginės klinikos laboratorija. 1925 m. terapinė klinika turėjo savo laboratoriją. Iš pradžių katedra buvo vadinama Terapeutine katedra ir klinika. Jos vedėju buvo pakviestas Kazimieras Buinevičius.

Vidaus ligos buvo skaitomos IV ir V kurso studentams. Studentai dirbdavo ambulatorijoje valarais, asistentų vadovaujami, vizituodavo palatose ligonius, juos apžiūrėdavo, rašydavo ligų istorijas ir atlikdavo tyrimus laboratorijoje. Terapeutinės katedros ir klinikos asistentai buvo Agota Ambraziejūtė-Steponaitienė, Vladas Kairiūkštis, A. Savickas, Vladas Žilinskas. Asistentais be atlyginimo yra dirbę Vytautas Bendoravičius, Balys Matulionis, Bermanas, Finkelšteinas, Grigiškaitė ir Apolonija Gaidamavičiūtė.

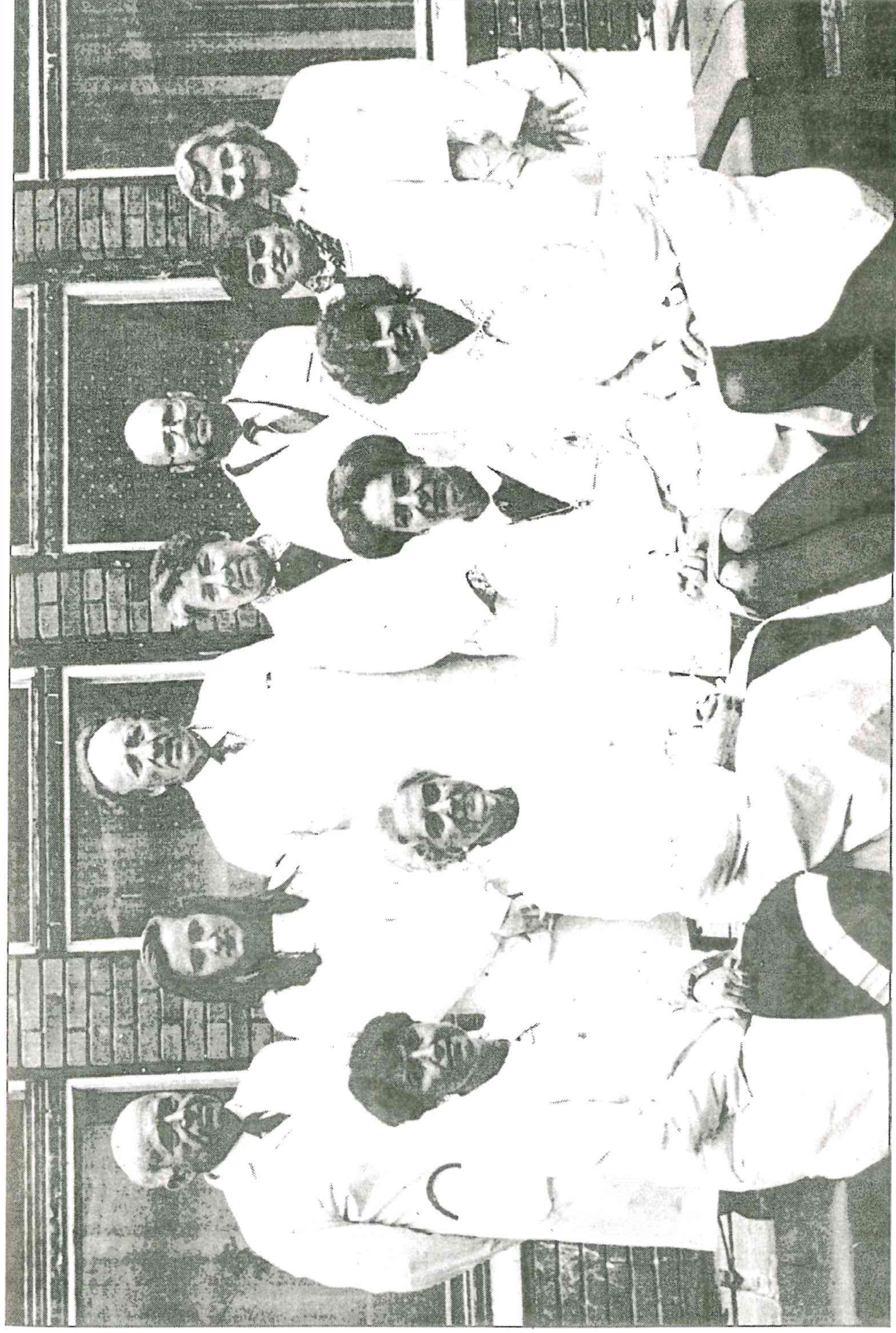
1930 m. Medicinos fakultetų katedrų skaičius buvo sumažintas. Terapeutinė katedra bei iki tol buvusi savarankiška Įvado į vidaus mediciną katedra (įkurta 1922 m.) buvo sujungtos į vieną ir pavadintos Vidaus medicinos katedra su klinika. Katedros ir klinikos vedėju buvo paskirtas prof. K. Buinevičius. Šiai katedrai priklausė ir anksčiau buvęs Įvado į vidaus mediciną katedros vedėjas prof. Juozas Bagdonas. Nuo 1922 m. jis dėstė įvadą į vidaus mediciną ir bendrąją terapiją V ir IV semestrų studentams medikams ir įvadą į vidaus mediciną odontologijos skyriaus V-VI semestrų studentams. Taip pat jis dėstė IX ir X semestro studentams medikams vidaus ligas ir vadovavo poliklinikai, kur

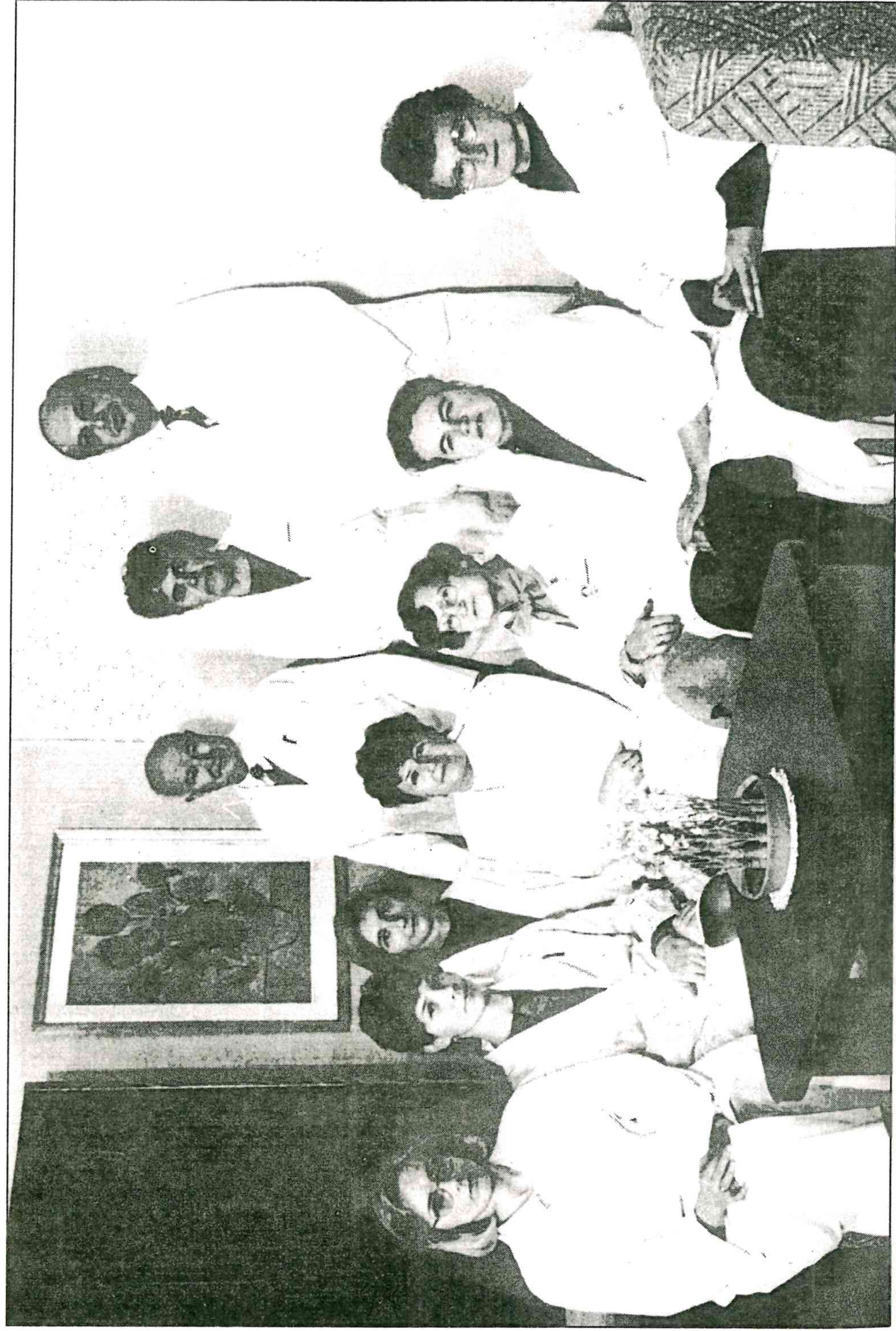

Penkių terapijos klinikų darbuotojų bendra nuotrauka

V. D. Universiteto ***Medicinos fakulteto*** *humoristinė charakteristika*

(Piešė gyd. Az. Volockis — baigęs šį fakultetą)

studentai ambulatorijose priiminėdavo ir tikrindavo ligonius ir auditorijoje, asistentų ir prof. prižiūrimi, nustatydavo diagnozę ir skirdavo gydymą. Šios katedros ir klinikos asistentai: Antanas Garmus, Sergiejus Laurinavičius, J. Mackevičaitė, Aloizas Petrikas, Oskaras Pūdymaitis ir Vladas Tiškus.

Nors įvado į vidaus ligas kursas priklausė Vidaus medicinos katedrai, bet prof. J. Bagdonas buvo gana savarankiškas, turėjo nedidelį klinikos skyrių ir dėstė tuos pačius dalykus kaip ir anksčiau, kol išėjo į pensiją. Į prof. J. Bagdono vietą 1935 m. ekstraordinariniu profesoriumi buvo pakviestas Pranas Gudavičius. Vidaus medicinos katedroje dirbo katedros vedėjas K. Buinevičius, jo padėjėjas Pr. Gudavičius, asistentai Vl. Tiškus, Oskaras Pūdymaitis, Jadvyga Žakovičaitė, Ignas Šalkauskas, Juozas Kupčinskas, Juozas Meškauskas, Alfonsas Čeisys, Antanas Grigelis ir A. Ambraziejūtė-Steponaitienė, Juozas Račiūnas.

1939 m. K. Buinevičiui išėjus į pensiją, Vidaus medicinos katedros ir klinikos vadovavimą perėmė Pr. Gudavičius. 1939 m. Medicinos fakulteto taryba nutarė įsteigti dvi Vidaus ligų katedras ir klinikas ir dvi Chirurgijos katedras ir klinikas. 1940 m. birželio mėn. persikėlus į naujas patalpas, faktiškai jau buvo dvi vidaus ligų katedros ir klinikos, nors formaliai jos dar nebuvo įsteigtos. Antrajai katedrai ir klinikai, formaliai dar neįsteigtai, bet faktiškai veikiančiai vadovavo Juozas Kupčinskas.

1941 m. birželio mėn. abi Vidaus ligų klinikos ir katedros vėl buvo sujungtos ir vedėju paskirtas ekstraordinarinis prof. Juozas Meškauskas. Visos klinikos naujame klinikų pastate išbuvo tik vienerius metus, t.y. nuo 1940 m. birželio mėn. iki 1941 m. birželio mėn. Vidaus ligų klinika grįžo vėl į senas Kauno valstybinės ligoninės patalpas. Tuo metu Vidaus ligų katedroje ir klinikoje dirbo asistentai Alfonsas Čeisys, vėliau išsikėlęs į Vilniaus

Vidaus ligų propedeutikos katedros darbuotojai

universitetą, Jonas Elvikis, 1944 m. tapęs docentu, Jonas Adomavičius, Kazys Ambrozaitis, Juozas Gudauskas, Stasė Gruodytė, Jonas Kučinskas, Paulius Tamošaitis, Pranas Gudas-Gudavičius ir Marijonas Krikštopaitis.

Vidaus medicinos katedra ir klinika buvo labai judri, gyva, ne tik dėstė studentams, rūpinosi ligoniais, bet ir dirbo mokslinį darbą. Katedros ir klinikos vedėjas K. Buinevičius daug rašė. 1928 m. jis paskelbė naują šlapimo gamybos teoriją, kuri susilaukė Europos mokslininkų didelio dėmesio; parašė platų vidaus ligų vadovą, lietuvių, vokiečių ir rusų kalbomis išleido veikalą "Klinikos paskaitos". Parašė daug studijų ir straipsnių svetimomis kalbomis, rašė straipsnius "Medicinoje" ir VDU Medicinos fakulteto "Darbuose". Vidaus ligų klinikos 4 asistentai parašė disertacijas, apgynė ir gavo med. daktaro laipsnius. Kiti šios katedros nariai parašė daug mokslo darbų, kurie buvo spausdinami "Medicinos" žurnale ir užsienio žurnaluose. 1944 m. daugelio mokslininkų, jų tarpe ir Vidaus medicinos klinikos ir katedros vedėjas prof. J. Meškauskas, pasitraukė į Vakarus. Iki 1945 m. Vidaus ligų katedra (taip 1944 m. buvo pavadinta Vidaus medicinos klinika ir katedra) buvo Vytauto prospekte, prie Raudonojo Kryžiaus ligoninės, o nuo 1945 m., kai kariškiai grąžino klinikas universitetui, Vidaus ligų katedra persikėlė į jas. Katedros vedėju tapo prof. Juozas Kupčinskas. Jis subūrė darbštų kolektyvą: Stefaniją Gruodytę, Alfredą Žiugždą, Zigmą Januškevičių, Praną Erelį, Virginiją Aželytę-Čipienę, Joną Bakšį. Kiek vėliau į katedrą atėjo Jurgis Danys, Eduardas Gutmanas, Ala Demidavičiūtė-Baubinienė, Jadvyga Kondrackienė, Juozas Šiurkus. Vidaus ligų klinika įsikūrė universiteto klinikų II ir III aukštuose, I ir II vidaus ligų skyriuose. Patalpos buvo visiškai nuniokotos, kamštinės garsą ir šilumą izoliuojančios grindys išlupinėtos ir sukūrentos, didžiosiose palatose stovėjo krosnys. Tačiau vadovaujant nepaprastai energingam klinikų direktoriui Petrui Jašinskui, Vidaus ligų klinikoje gana greitai buvo padarytas remontas, iš pradžių antrajame aukšte, kur dirbo prof. J. Kupčinsko kolektyvas, o kiek vėliau ir III aukšte, kur dirbo dr. Z. Januškevičiaus vadovaujamas kolektyvas - asistentai ir ordinatoriai. Katedra buvo viena, tačiau prof. J. Kupčinskas dr. Z. Januškevičiui jau 1947 m. skyrė skaityti fakultetinės terapijos kursą, sau pasilikdamas hospitalinę terapiją. Vidaus ligų katedros darbuotojai dėstė ir infekcinių ligų kursą, tačiau 1950 m. buvo įkurta atskira Infekcinių ligų katedra (vedėjas prof. A. Žiugžda). Kiek anksčiau, 1945 m., atsiskyrė Vidaus ligų propedeutikos katedra (katedros vedėjas doc. P. Gudas-Gudavičius) ir įsikūrė Raudonojo Kryžiaus ligoninėje.

Vidaus ligų katedros materialinė bazė buvo labai skurdi - vos vienas filminis elektrokardiografas. Tačiau netrukus kiekvienas vidaus ligų skyrius turėjo nuosavą rentgeno aparatą, klinikinę laboratoriją, o I vidaus ligų skyrius ir neblogai įrengtą fizioterapijos kabinetą su moderniu ultragarso terapijos aparatu. Visi katedros darbuotojai išmoko rentgenoskopuoti krūtinės ląstos organus ir skrandį, patys atlikdavo elementarius kraujo,šlapimo, skrandžio bei dvylikapirštės žarnos frakcinius tyrimus; greitai puikiai darydavo pleuros,perikardo, sternalinę, lumbalinę punkcijas, kraujo transfuzijas bei intravenines infuzijas, o gydytojas J. Danys darė bronchoskopijas, gastroskopijas, rektoskopijas, G. Grybauskas ir J. Šimanauskas - kepenų punkcinę biopsiją, skrandžio ir tiesiosios žarnos gleivinės aspiracinę biopsiją, J. Šiurkus rūpinosi fizioterapija. Vidaus ligų klinikos darbo apimtis vis didėjo. Jeigu anksčiau miokardo infarkto diagnozei patvirtinti pakakdavo 3 standartinių derivacijų, tai vėliau ir 24 nepakakdavo. Neišvengiama buvo Vidaus ligų klinikos diferenciacija. Nuo 1953 m. katedra buvo padalinta į dvi - Fakultetinės terapijos, kuriai vadovavo prof. Kupčinskas, ir Hospitalinės terapijos, kuriai vadovavo prof. Z. Januškevičius. Fakultetinės terapijos skyriuje buvo

įsteigtas dietologinis/ darbinis gastroenterologinis/ skyrius. Abi katedros pasirinko ir skirtingas mokslinio darbo temas. Prof. Kupčinskas pasirinko reumato, alergijos, virškinimo sistemos patologijos sritį bei kurortologiją, prof. Januškevičius - išeminę širdies ligą.

Prof. Kupčinskui teko didelis administracinio darbo krūvis: 1947-1951 m. dirbo Vytauto Didžiojo universiteto rektoriumi, vėliau - Kauno medicinos instituto rektoriumi (1951-1953). Fakultetinės terapijos katedra dirbo ir mokslinį darbą. Buvo sukurta moderni mokslinio darbo bazė, įdiegti praktikon moderniausi to laiko tyrimai: kraujo serumo baltyminių frakcijų, C reaktyvinio proteino, seromukoidų ir mukoproteinų, 17-ketosteroidų ir 11- oksikortikosteroidų, nukleininių rūgščių, mikroelementų, šalčio hemagliutininų, praktiškai visi žinomi odos alerginiai mėginiai, gliutationo, kepenų organospecifinių ir nespecifinių fermentų tyrimai. Visi šie tyrimai padėjo tiksliau diagnozuoti reumatą bei jo aktyvumą, taip pat ir jo patogenezę bei patologinius pakitimus širdyje ir kituose vidaus organuose - kepenyse, skrandyje, kraujagyslėse. Katedra viena iš pirmųjų iškėlė nepaprastai aktualią medikamentinės alergijos ir autoagresijos problemą. Savo tyrimų apimtimi ir tematika katedra prilygo centriniam Maskvos reumatologiniam institutui, su kuriuo buvo palaikomi labai tamprūs ryšiai, o prof. J. Kupčinskas buvo laikomas žymiu Europos reumatologu. Iki 1967 m. visi katedros darbuotojai buvo apsigynę daktarines, o 5 - haiblituoto daktaro disertacijas. Labai originalūs buvo prof. J. Danio, B. Vasiliausko, G. Grybausko, N. Indrelienės darbai.

Prie mokslinio darbo klestėjimo labai prisidėjo ir prie katedros įkurta prof. J. Danio vadovaujama Centrinė mokslo tiriamoji laboratorija - CMTL, turinti didelį fizikų ir chemikų būrį. Jie net priartėjo prie paramagnetinio rezonanso metodo sukūrimo, bet vėliau šis perspektyvus darbas buvo nutrauktas.

Prof. J. Kupčinskas su bendraautoriais parašė "Vidaus ligų" vadovėlį, iš kurio studentai mokėsi daugiau kaip 20 metų, monografijas "Pašalinis vaistų veikimas", "Ūminio reumato etiologijos ir patogenezės klausimu", "Autoalerginių ligų ir medikamentinės alergijos klinika ir imunologija", "Plaučių tuberkuliozė", Širdies ir kraujagyslių ligos", prof. Danys - "Reumato diagnostika ir gydymas", prof. Vasiliauskas - "Medikamentinės alergijos klinika". Daug buvo paskelbta mokslinių straipsnių užsienio spaudoje.

1971 m., mirus prof. J. Kupčinskui ir perkėlus Fakultetinės terapijos kliniką į II klinikinę miesto ligoninę, visiškai nepritaikytą akademiniam darbui, mokslinis ir pedagoginis darbas gerokai nukentėjo. Katedros vedėju tapo prof. B. Vasiliauskas, o nuo 1973 m. - prof. P. Šnipas. Vėliau dalis klinikos buvo perkelta į Raudonojo Kryžiaus ligoninę. Suprantama, darbas dviejose vietose dar labiau sunkino klinikos veiklą. 1982 m. buvusi Fakultetinės terapijos klinika tapo II vidaus ligų klinika, kuriai vadovavo prof. P. Šnipas. Ir labai nepalankiomis sąlygomis darbštus kolektyvas nepalūžo ir pasiekė gražių laimėjimų. Mokslinio darbo tematika buvo pakeista iš reumatologinės į pulmonologinę. Energingų prof. Šnipo pastangų dėka buvo gauti unikalūs kvėpavimo funkcijų tyrimo aparatai, kai kuriuos kompiuterizuotus tyrimo kompleksus sukūrė patys darbuotojai, pradėta tirti imunologiniai plaučių ligų pakitimai, plačiai vystomas plaučių ligų epidemiologinis tyrimas. Sukurta daug unikalių tyrimo ir gydymo metodikų. Užmegzti glaudūs ryšiai su centriniais Maskvos ir Sankt Peterburgo pulmonologijos institutais, dalyvauta daugelyje užsienio konferencijų. Vien pulmonologine tematika apgintos 8 daktarinės disertacijos, išleista 10 monografijų ir šimtai mokslinių straipsnių. Aktyviai dalyvauta leidžiant naują vidaus ligų vadovėlį. Katedros darbuotojai parašė daug teorinių darbų pedagogikos temomis. Buvo įsteigta programuoto mokymo klasė. Labai vertingos

buvo katedros darbuotojų parašytos metodinės mokymo priemonės: "Vidaus ligų praktikos darbai", "Bronchų ligos", "Plaučių ligos", "Išeminė širdies liga", "Širdies nepakankamumas", "Gastroenterologiniai sindromai", "Virškinimo sistemos ligos" ir kt. Daug nuveikė pedagogikos, mokslinio tyrimo ir gydymo srityje visų katedros bendradarbių ir studentų mylimas talentingas docentas Arvydas Krygeris. Jis buvo klinikos siela ir ant jo pečių gulė praktiškai visa klinikos veikla. Jo paskaitos ir konsultacijos buvo nepamirštamos, jo talentu žavėjosi visi. Didžiulį darbą katedros kolektyvas atliko ir sanitarinio švietimo srityje. Į katedros organizuotas paskaitas visuomenei be jokios reklamos susirinkdavo šimtai žmonių. Prof. P. Šnipas buvo ilgalaikis "Žinijos" draugijos sveikatos sekcijos pirmininkas.

1989 m. KMA prasidėjo Vidaus ligų katedrų profilizacijos programa ir dalis dėstytojų išėjo į specializuotas katedras. 1993 m. II vidaus katedros darbuotojai perėjo į Geriatrijos kliniką (vadovė doc. V. Lesauskaitė).

Hospitalinės terapijos katedra buvo įkurta 1953 m., reorganizavus Vidaus ligų katedrą į dvi katedras. Hospitalinės terapijos katedra buvo didžiausia Kauno medicinos institute, joje vidutiniškai dirbo nuo 20 iki 40 darbuotojų. Nuo pirmųjų dienų jai vadovavo akademikas Z. Januškevičius, o nuo 1972 m. iki jos veiklos pabaigos - prof. A. Baubinienė. 1982 m. Hospitalinės terapijos katedra pavadinta I vidaus ligų katedra. Pirmieji Hospitalinės katedros darbuotojai buvo gydytojai praktikai: Surgailis, Manomaitienė, Oželytė, J. Bakšys, G. Vitenšteinas, A. Baubinienė. Kai 1953 m. KMI rektoriumi tapo prof. Z. Januškevičius (prieš tai jis buvo Medicinos fakulteto dekanas), buvo pradėti intensyviai rengti nauji katedros moksliniai ir pedagoginiai darbuotojai, buvo išnaudojamos visos galimybės siųsti aspirantūron jaunus, gabius žmones į Maskvos, Leningrado, Kijevo ir kt. mokslinius centrus. Palaipsniui formavosi daugiaprofiliniai Hospitalinės terapijos kadrai. Nors didžiausias dėmesys skiriamas kardiologijai ir išeminės širdies ligos problemoms, katedroje buvo domimasi visų vidaus ligų specialybėmis, didelis dėmesys skiriamas funkciniam tarpspecialybiniam bendradarbiavimui tiek praktiškai, tiek moksliniame darbe. Dauguma darbuotojų gerai įsisavino matematinės statistikos metodus, baigė aukštosios matematikos pagrindų kursus. Kai vadovavimą perėmė prof. A. Baubinienė, buvo stengiamasi išlaikyti tęstinumo politiką, nes ir prof. Z. Januškevičius iki pat savo mirties dirbo katedroje ir toliau liko jos pagrindinis ideologas ir strategas. Per visą katedros gyvavimo laikotarpį buvo parengti 8 med. m. dr. profesoriai ir penkis kartus daugiau medicinos mokslo kandidatų, kurių dauguma tapo docentais. Išaugę katedros mokslininkai tapo ne tik atskirų vidaus ligų specialybių lyderiais, bet ir tos krypties mokslinių darbų vadovais, turinčiais platų pripažinimą ne tik mūsų šalyje, bet ir už jos ribų. Taip kardiologijoje iškilo Z. Januškevičiaus bendraamžis ir bendražygis prof. G. Vitenšteinas, nagrinėjęs funkcinės kardiologijos problemas, prof. J. Blužas - ilgametis Kardiologijos mokslinio instituto direktorius, prof. P. Zabiela - kardiologijos specialistas, vėliau tapęs Kardiologinės klinikos vadovu, prof. A. Lukoševičiūtė, viena iš širdies defibrilizacijos naudojimo pradininkių Lietuvoje, įkūrusi Reanimacijos ir intensyvios terapijos katedrą, prof. A. Baubinienė, pradėjusi ir visą laiką nagrinėjusi lėtinių neinfekcinių ligų, pirmiausia širdies ir kraujagyslių, pirminės profilaktikos problemą, kurią perėmė daugelis mokslinių laboratorijų ir kuri tapo daugelio didelių tarptautinių mokslinių programų pagrindu; prof V. Grabauskas tapo Profilaktinės medicinos katedros vedėju bei KMA rektoriumi; prof. N. Misiūnienė tyrinėjo širdies ligomis sergančių ligonių reabilitacijos klausimus, vėliau subūrė reumatologus ir vadovauja Reumatologijos klinikai. Neliko nuošalyje ir kitos vidaus ligų sritys. Taip prof. J. Danilevičius tapo Endokrinologijos

klinikos vadovu, daug prisidėjo prie diabetologijos vystymosi Lietuvoje, jaunųjų mokslininkų studentų vadovas prof. A. Pranevičius tapo Pulmonologijos klinikos vadovu. Negalima pamiršti gabių ir daug padariusių docentų, iš kurių per anksti mus paliko J. Juknevičius, puikus klinicistas ir pedagogas, vienas iškiliausių Lietuvos hematologų, vėliau vadovavęs Hematologijos klinikai. Katedroje išaugo jauni ir perspektyvūs mokslininkai: pulmonologas R. Sakalauskas, gastroenterologai L. Kupčinskas (Gastroenterologinės klinikos vadovas) ir D. Bierontienė, Nefrologijos klinikos vadovas V. Kuzminskis. Reikia paminėti doc. J. Bakšį, vidaus ligų skyriaus vedėją, puikų klinicistą ir pedagogą, kurio vardas tapo internisto etalonu.

1989 m. pradėta vykdyti vidaus ligų katedrų specializacijos programa, jos pradėtos jungti su atitinkamais Kauno akademinių klinikų skyriais. Iš pradžių buvo įsteigtos Endokrinologijos ir Kardiogogijos katedros, o 1991-1992 metais I vidaus ligų katedra pertvarkyta į daugelį specializuotų klinikų (Endokrinologijos, Kardiologijos, Reumatologijos, Nefrologijos, Pulmonologijos ir ftiziatrijos, Hematologijos, Gastroenterologijos) ir įkurta nauja - Šeimos medicinos klinika. 1996 m. Kauno akademinėse klinikose terapinio profilio klinikos buvo sujungtos į funkcinį padalinį - Vidaus ligų departamentą (koordinatorius - prof. N. Misiūnienė).

Vidaus ligų propedeutikos katedra Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultete įsteigta 1945 m. Ji įsikūrė Raudonojo Kryžiaus ligoninėje. Katedros vedėjai: doc. P. Gudas-Gudavičius (1942-1952), prof. A. Žiugžda (1952-1988), prof. M. Staponkienė. Katedroje dėstytojais dirbo: P. Jašinskas, S. Rudaitis, S. Gruodytė, V. Pampikas, J. Juozaitis, V. Radzvila, J. Dievaitienė, J. Danys, A. Vaikšnytė, J. Kiauleikis, N. Maštarienė, L. Bubinas, V. Naseckienė, V. Balčius. Pagrindinės katedros mokslinio darbo kryptys: kurortologinė, reumatologinė ir nuo 1970 m. pulmonologinė ir epidemiologinė. Šiuo metu daromi prospektiniai 34 mažų Lietuvos miestų gyventojų vyrų pulmonologiniai tyrimai, kurių trukmė iki 2025 metų. Nuo 1945 m. Vidaus ligų propedeutikos katedroje apgynė daktaro disertacijas: P. Gudas-Gudavičius (1946), A. Žiugžda (1948), N. Maštarienė (1963), L. Bubinas (1966), A. Vaikšnytė (1967), J. Juozaitis (1967), R. Marcinkus (1971), R. Skarulis (1972), M. Staponkienė (1975), R. Petkevičienė (1975), A. Bučiūnienė (1980), A. Balčius (1991), A. Unikauskas (1995); habilituoto daktaro disertacijas: A. Žiugžda (1959), J. Dievaitienė (1968), J. Juozaitis (1975), M. Staponkienė (1988). Katedroje parengtos 5 monografijos, 12 vadovėlių, 46 metodinės priemonės, 269 straipsniai, 366 tezės. Nuo 1970 m. katedra perkelta į Kauno III klinikinę ligoninę. Šiuo metu katedroje dirba katedros vedėja prof. M. Staponkienė, doc. R. Petkevičienė, doc. R. Marcinkus, doc. A. Baltuškevičius, asist. L. Valiukienė, asist. E. Bacevičius, asist. A. Bernotienė, vyr. asist. A. Unikauskas, doktorantė J. Rudokienė.

Kardiologijos klinika įkurta 1991 m. Ji subūrė dviejų Vidaus ligų katedrų kardiologus. Tai iš I vidaus ligų katedros atėję prof. P. Zabiela, doc. A. Eviltis, doc. A. G. Januškevičiūtė, doc. G. D. Satkienė, asist. A. Kavoliūnienė, iš II vidaus ligų katedros atėję asist. R. Jonkaitienė, asist. V. Ruzovas. Klinikos vadovu buvo išrinktas ir po penkerių metų perrinktas prof. P. Zabiela. 1991 m. į kliniką dirbti asistentu buvo priimtas Kardiologijos instituto bendradarbis dr. R. Žaliūnas.

Klinikoje dėstomas kardiologijos kursas Medicinos fakulteto IV kurso studentams. Be privalomo 4 savaičių kardiologijos ciklo, kardiologijos žinias dar galima gilinti papildomai pasirinkus 2 savaičių trukmės ciklą IV ir/ arba VI kursuose. Klinikoje mokomi rezidentai terapeutai bei kardiologai, tęstinio mokymo kursuose keliama gydytojų kardiologų ir terapeutų kvalifikacija.

Kardiologijos klinikos mokslinės veiklos kryptys yra naujų diagnostikos metodų taikymas, širdies ritmo, išeminės širdies ligos ir infekcinio endokardito gydymo problemos. Didelis dėmesys skiriamas naujų antiaritminių ir trombolizinių vaistų efektyvumui įvertinti. Apgintos dvi habilituotų med. mokslo daktarų (P. Zabiela, 1980 ir R. Žaliūnas, 1995) ir keturios med. mokslo daktarų (A. Eviltis, 1967., D. Satkienė, 1983., A. Kavoliūnienė, 1987 ir R. Jonkaitienė, 1986) disertacijos. 1991-1996 m. yra paskelbti 46 moksliniai straipsniai prestižiniuose Lietuvos ir užsienio leidiniuose. Svarbūs pranešimai skaityti tarptautiniuose simpoziumuose Romoje, Stokholme, Nicoje, Buenos Aires, Nijmegene. Pagal Geros klinikinės praktikos Europos bendrijos reikalavimus atlikti šie klinikiniai vaistų tyrimai: 1) multicentrinė INJECT studija; 2) Troponin T substudija; 3) antiaritminių vaistų poveikio elektriniam širdies aktyvumui tyrimas; 4) multicentrinė SWORD studija; 5) multicentrinė MADS studija.

Kardiologijos klinikoje yra kardiologijos poliklinika, diagnostinės kardiologijos skyrius, trys stacionariniai skyriai ir 12 lovų reanimacijos ir intensyvios terapijos skyriuose. Iš viso klinikos stacionare per metus gydosi apie 3000 ligonių, o poliklinikoje konsultuojama apie 23000 ligonių. 1996 m. klinikoje įsteigtas širdies stimuliacijos sektorius (prof. P. Stirbys). Klinikoje konsultantais dirba prof. J. Blužas, prof. A. Lukoševičiūtė. Labai padeda širdies zondavimo specialistai. Talkina KMA kardiologijos instituto, klinikinės kardiologijos, invazinės kardiologijos, klinikinės biochemijos bei kitų laboratorijų mokslininkai, KAK kardiochirurgijos, reabilitacijos, rentgenologijos ir daugelio kitų klinikų specialistai.

Stambesni klinikos leidiniai: tai bendra dėstytojų monografija "Širdies ligos" (1991), vadovėlis anglų kalba "Cardiology. The essentials" (1995) ir skyriai apie kardiologiją vadovėlyje "Vidaus ligos" (1996). Be to, profesoriai A. Eviltis ir P. Zabiela yra išleidę knygą "Širdies nepakankamumo ir aritmijų klinikinė farmakologija" (1988). Prof. P. Zabiela kartu su bendraautoriais parengė leidinius "Širdies ritmo sutrikimų gydymas" (1970), "Širdies ritmo ir laidumo sutrikimai" (1987), "Ekstrasistolija" (1978). Prof. A. Eviltis yra išleidęs 6 metodinius nurodymus gydytojams širdies nepakankamumo diagnostikos ir gydymo klausimais. Doc. A. Januškevičiūtės monografija "Klinikinė fonokardiografija" (1979) ir jos su bendraautoriais išleisti "Širdies instrumentiniai tyrimai" (1991) bei metodinės mokymo priemonės "Širdies ydos", "Įgytos širdies ligos", "Miokardo infarktas" (1989) buvo parankinės knygos studentams ir gydytojams. Doc. D. Satkienė parengė leidinį "Arterinės hipertenzijos klinikinės farmakologijos ir farmakoterapijos pagrindai" (1989), doc. R. Jonkaitienė - metodines rekomendacijas apie nitratų ir korinfaro vartojimą plautinei širdžiai gydyti.

Klinikos dėstytojai stažavosi Vokietijos, Švedijos, Danijos, Austrijos, JAV, Prancūzijos, Rusijos kardiologijos klinikose.

Endokrinologijos klinika įsteigta 1991 m. sujungus Endokrinologijos katedras ir KAK endokrinologinio profilio skyrius. Anksčiau endokrinologija kaip vidaus ligų disciplinos dalis buvo dėstoma vidaus ligų katedrose. Hospitalinės terapijos katedroje dirbo endokrinologijos mokslo entuziastas J. Kiauleikis (1918-1990), paskutiniaisiais savo gyvenimo metais dirbęs Vilniaus universitete. 1955 m. Kauno akademinėse klinikose jis įsteigė pirmąją Lietuvoje radioizotopų laboratoriją skydliaukės funkcijai tirti, o 1959 m. drauge su Hospitalinės terapijos katedros vedėju prof. Z. Januškevičiumi ir prof. G. Vitenšteinu išleido knygą "H. Selio teorija ir hormonų terapija". Vėliau šiai laboratorijai vadovavo ir jos veiklą vystė žinomas skydliaukės ligų specialistas doc. A. Sutkus. Fakultetinės terapijos endokrinologijos problemomis domėjosi doc. A. Šimkus, 1971 m.

išleidęs vadovėlį "Cukrinis diabetas", Hospitalinės terapijos katedroje - prof. J. Danilevičius. Fakultetinės terapijos katedroje reumato klausimus nagrinėjęs prof. J. Danys daug dėmesio skyrė šios ligos atvejais pasitaikantiems skydliaukės ir antinksčių veiklos sutrikimams. 1966 m. ir 1973 m. išleistame vidaus ligų vadovėlyje jis parašė skyrių apie endokrinines ligas. 1972 n, prof. J. Danio iniciatyva Kauno akademinėse klinikose buvo įsteigtas pirmasis Lietuvoje endokrinologijos skyrius, kurio vedėja buvo paskirta gyd. D. Grudzinskienė. 1975 m. Kauno medicinos institute buvo skaitomas endokrinologijos kursas. Hospitalinės terapijos katedroje jį skaitė prof. J. Danilevičius, o Fakultetinės terapijos katedroje, tuo metu perkeltoje į Kauno II klinikinę ligoninę - doc. A. Šimkus. 1978 m. prof. J. Danio iniciatyva Kauno akademinėse klinikose buvo įsteigtas buvusios TSRS MMA Maskvos eksperimentinės endokrinologijos ir hormonų chemijos instituto filialas (direktorius - prof. J. Danys), 1991 m. jis tapo Kauno medicinos akademijos Endokrinologijos institutu (direktorius - prof. L. Lašas). 1988 m. buvo pastatytas modernus KAK endokrinologijos korpusas. Čia buvo sudarytos idealios sąlygos endokrinologiniams ligoniams gydyti, studentams mokyti, endokrinologijos mokslui vystyti ir gydytojams tobulintis. Jame įrengta diabetologijos (ved. V. Petrenko) ir 1989 m. vaikų endokrinologijos (ved. M. Meškauskienė) skyriai. 1990 m. prof. J. Danilevičiaus ir prof. J. Danio iniciatyva minėtų vidaus ligų katedrų endokrinologijos kursai buvo sujungti ir Kauno akademinėse klinikose įsteigta Endokrinologijos katedra (vėliau - klinika), kuriai ėmė vadovauti prof. J. Danilevičius. Joje dirbo doc. A. Šimkus, asistentai V. Dargis ir B. Jonušas. 1996 m. Endokrinologijos institutas ir Endokrinologijos klinika buvo sujungti į Lietuvos endokrinologijos centrą (direktorius - prof. L. Lašas). Endokrinologijos klinikoje yra apie 30 gydytojų endokrinologų. Ją sudaro 50 lovų diabetologijos, 60 lovų endokrinologijos ir Birštono "Versmės" sanatorijoje esantis 60 lovų reabilitacinės endokrinologijos skyriai. 1993 m. Danijos diabeto asociacijai ir "Novo-Nordisk" kompanijai padedant, Kauno akademinėse klinikose įkurtas pirmasis Lietuvoje ambulatorinis diabeto centras.

Endokrinologijos klinikoje vyksta integruotas studijų, mokslo ir klinikinės praktikos procesas. Medicinos fakulteto IV kurso ir Slaugos fakulteto III kurso studentai, antrinės ir tretinės rezidentūros rezidentai, gydytojų tobulinimosi kursų gydytojai bei medicinos seserys klinikoje intensyviai studijuoja endokrinologiją. Mokslinio darbo kryptis - cukrinis diabetas. 1991 m. Endokrinologijos katedros darbuotojai (J. Danilevičius, B. Jonušas, V. Dargis) sudarė nacionalinę cukrinio diabeto programą ir įdiegė ją į praktiką. Vyr. asistentė E. Varanauskienė tyrinėja išeminės širdies ligos profilaktiką ligoniams, sergantiems II tipo cukriniu diabetu. Endokrinologijos skyriaus vedėja asist. D. Grudzinskienė tyrinėja skydliaukės ligas ir jų operacijų rezultatus. Endokrinologijos klinika įsijungė į onkologinę Kauno akademinių klinikų programą. Jos diabetologijos ir vaikų endokrinologijos skyriai yra vienintelės šios paskirties gydymo įstaigos šalyje. Klinikoje konsultuojami ir gydomi ligoniai iš visos Lietuvos. Klinika glaudžiai bendradarbiauja su KMA Endokrinologijos institutu.

Klinika palaiko ryšius su Anglijos, Švedijos, Suomijos, JAV. Norvegijos, Lenkijos, Australijos, Vokietijos, Izraelio ir Baltijos šalių endokrinologais, yra Danijos-Lietuvos "Dvynių programos" pagrindinė dalyvė ir vykdytoja, taip pat KMA ir Ženevos universiteto bendradarbiavimo projekto vykdytoja. Klinika organizuoja tarptautines konferencijas, Baltijos šalių-Suomijos-Lenkijos kasmetinius simpoziumus diabeto klausimais, gydytojų tobulinimosi kursus, kasmetines respublikines konferencijas aktualiais cukrinio diabeto klausimais, užsienio specialistų paskaitas Lietuvos endokrinologams, yra EASD narė.

Šiuo metu klinikoje dirba: prof. J. Danilevičius, prof. -konsultantas J. Danys, doc. A.

Šimkus, vyr. asist. E. Varanavičienė, asist. endokrinologijos sk. ved. D. Grudzinskienė, asist. diabetologijos sk. ved. V. Petrenko, asist. R. Knispelis, gyd. E. Danytė, gyd. L. Fedaravičienė ir kt.

Nefrologijos klinika Kauno medicinos akademijoje susikūrė palaipsniui: 1982 m. Kauno akademinėse klinikose 12 lovų buvo skirta nefrologiniams ligoniams gydyti, 1991 m. įkurtas 30 lovų nefrologijos poskyris. 1988 m. ėmė veikti 6 vietų hemodializės poskyris detoksikacijos skyriuje. 1992 m. gegužės mėn. įkurta Nefrologijos klinika, sujungusi nefrologijos poskyrį ir detoksikacijos skyrių. Klinikos vadovas - doc. V. Kuzminskis. Klinikoje dėstomas nefrologijos kursas Medicinos fakulteto IV kurso studentams, klinikinės toksikologijos kursas IV kurso studentams, joje mokosi rezidentai internistai ir rezidentai nefrologai. Nepertraukiamam praktikos gydytojų mokymui klinikoje veikia tobulinimosi ciklai "Praktinė nefrologija", "Klinikinė toksikologija", "Aktualūs dializės klausimai". 1995 m. pabaigoje hemodializės vietų skaičius išaugo iki 16,padvigubėjo plazmaferezės vietų, 4 ligoniai su lėtiniu inkstų nepakankamumu gydomi periodiška dialize.

Klinikos darbuotojai domėjosi inkstų ir šlapimo takų ligų paplitimo, lėtinio inkstų nepakankamumo profilaktikos, progresavimo lėtinimo ir gydymo optimizavimo galimybių problemomis. Nefrologijos klinika organizavo daug renginių Baltijos šalių nefrologams, Lietuvos gydytojams, internams, kuriuose paskaitas skaitė žymūs Europos nefrologai. Pedagoginį darbą dirba 11 klinikos gydytojų: doc. V. Kuzminskis, doc. I. Bumblytė, vyr. ord. A. Stonys, vyr. ord. B. Sribikienė, gyd. A. Šileikienė, gyd. J. Šiurkus ir kt.

Pulmonologijos ir ftiziatrijos klinika įkurta 1992 m. iš I ir II vidaus ligų katedrų šio profilio specialistų, pulmonologijos laboratorijos ir KAK I vidaus ligų bei Respublikinės Romainių tuberkuliozės klinikinės ligoninės ftiziatrijos skyrių. Šiuo metu klinikai priklauso KAK pulmonologijos ir alergologijos skyrius, bronchologijos ir kvėpavimo funkcinės diagnostikos poskyris bei konsultacinės poliklinikos pulmonologijos, kvėpavimo funkcinės diagnostikos ir alergologijos konsultaciniai kabinetai. Pulmonologijos ir alergologijos skyriuje teikiama kvalifikuota ir specializuota pagalba visų kvėpavimo organų ligų ir alerginių pažeidimų atvejais. Jei reikia invazinių tyrimo metodų ar chirurginio gydymo, ligoniams tokią pagalbą teikia Torakalinės chirurgijos klinikos specialistai. Poliklinikos konsultaciniai kabinetai ne tik tiria konsultacijai pasiųstus Kauno krašto pulmonologinėmis ir alergologinėmis ligomis sergančius ligonius, bet ir stebi jų būklės kitimą bei gydymo ir reabilitacijos efektyvumą, kviesdami juos pakartotinei konsultacijai. Kvėpavimo funkcija tiriama moderniais spirografais, ligos sukėlėjai nustatomi šiuolaikiniais bakteriologiniais tyrimais, o morfologinius pakitimus verifikuoja aukštos kvalifikacijos rentgenologai, bronchologai bei patologoanatomai. Klinikos mokslinio darbo kryptys - kvėpavimo organų ligų diagnostikos ir gydymo tobulinimas. Sukurtas plaučių arterijos embolijos diagnostikos ir gydymo algoritmas, kartu su KAK mikrobiologijos laboratorija įdiegtas skubus kvėpavimo infekcijų diagnostikos būdas. Paskelbta 20 straipsnių. Farmacinių firmų užsakymu klinikoje atliekamas antiastminių ir antiuždegiminių vaistų lyginamasis bandymas. Medicinos fakulteto IV k. studentai klinikoje studijuoja kvėpavimo organų ligas, Slaugos fakulteto III k. studentai - kvėpavimo organų ligomis sergančiųjų slaugą. Klinikoje pulmonologijos, alergologijos ir ftiziatrijos žinias gilina rezidentai ir doktorantai, rengiami pulmonologijos, alergologijos ir ftiziatrijos specializacijos gydytojų tobulinimosi kursai. Studijų procesui tobulinti parengtas ir išleistas vadovėlis bei 5 metodinės mokymo priemonės. Mokslo ir pedagoginiai darbuotojai: doc. J. V. Bakšys, doc. R. Sakalauskas, doc. D. Barkauskienė, doc. N. Jankūnienė, doc. A.

Naudžiūnas, asist. V. Meškinis, vyr. ord. E. Draugelienė, vyr. ord. J. Vėbrienė, gyd. T. Zabielienė ir kt.

Reumatologijos klinika įsteigta 1993 m. birželio mėn. KMA I vidaus ligų klinikoje. Joje pradėjo dirbti Kauno akademinių klinikų II vidaus ligų skyriaus reumatologijos poskyrio bei poliklinikos reumatologijos kabineto gydytojai ir reumatologijos dėstytojai. Klinikos vadove išrinkta prof. Nijolė Misiūnienė. Reumatologijos klinikoje mokosi Medicinos fakulteto IV kurso studentai ir rezidentai, internai, vyksta dviejų metų tretinė reumatologijos rezidentūra ir studijos reumatologijos doktorantūroje. 1996 m. pradėti gydytojų reumatologų tobulinimosi kursai. Klinikoje dirba 8 pirmosios ir aukščiausios kvalifikacinės kategorijos gydytojai, 3 iš jų turi mokslinius laipsnius ir vardus. Kasmet konsultuojama 2500-3000 ligonių, dalis jų gydomi 30 lovų stacionaro skyriuje. Klinikoje taikomi šiuolaikiniai reumatinių ligų diagnostikos ir gydymo būdai, klinikos gydytojai stažavosi JAV, Didžiojoje Britanijoje, Vokietijoje. Didžiausią ligonių dalį sudaro sergantieji reumatoidiniu, reaktyviu ir kitais artritais, degeneracinėmis sąnarių ir stuburo ligomis, periartikulinių audinių ligomis, mikrokristalinėmis artropatijomis; daugėja vaskulitų ir jungiamojo audinio ligų. Klinikos mokslininkai įsijungė į Europos lygos prieš reumatines ligas (EULAR) veiklą, bendradarbiauja su Rusijos, Olandijos reumatologais. Dalyvauja multicentrinėje sergančiųjų reaktyviu artritu gydymo studijoje, atlieka fibromialgijos ir lėtinio juosmens skausmo tyrimus. Klinikos iniciatyva 1994 m. įsteigtas Lietuvos reumatologų draugijos Kauno skyrius, kiekvienais metais Respublikos gydytojams organizuojami seminarai praktiniais reumatologijos klausimais. Klinikos dėstytojai parašė reumatologijos skyrių vidaus ligų vadovėliui, atiduotos spaudai reumatologijos paskaitos, rengiamas leidinys pacientams. Klinikos darbe aktyviai dalyvauja visi klinikos gydytojai: prof. N. Misiūnienė, doc. A. Baranauskaitė, doc. E. Eviltis, asist. sk. ved. A. Raila, asist. M. Pileckytė, asist. V. Tamulaitienė, asist. N. Butkienė.

Hematologijos klinika įkurta 1992 m. sujungus I vidaus ligų katedros dėstytojus hematologus bei KAK hematologijos skyrių. Pirmuoju jos vadovu iki mirties (1994) buvo prof. J. Juknevičius. Nuo 1994 m. klinikai vadovauja doc. R. Griniūtė. Medicinos fakulteto IV kurso studentai ir rezidentai klinikoje studijuoja hematologiją. Rengiami specializuoti klinikinės hematologijos rezidentai bei organizuojami gydytojų tobulinimo kursai aktualiais hematologijos klausimais. Klinikos mokslinio darbo kryptis - hemoblastozių diagnostika ir gydymas. 1991 m. apginta kandidatinė disertacija lėtinės limfoleukozės ankstyvųjų stadijų bei reaktyvinių kraujo pakitimų tema bei ankstyvos lėtinės limfoleukozės diagnostikos mėginys. Šiuo metu klinikoje dirbą doc. R. Griniūtė, habil. dr. doc. E. Vaitkus, asist. vyr. ord. S. Minelga, asist. R. Pileckytė, doktorantas R. Gerbutavičius, gyd. A. Baltrėnienė.

Gastroenterologijos klinika įkurta 1991 m. sujungus gastroenterologijos skyriaus bei KMA I vidaus ligų klinikos gydytojus bei dėstytojus gastroenterologus, tačiau klinikos ištakos siekia 1961 metus, kai KMI Fakultetinės terapijos katedroje buvo įkurtas specializuotas dietologijos skyrius. 1996 m. į klinikos sudėtį įėjo KAK konsultacinės poliklinikos gastroenterologų kabinetai. 1995 m. klinikoje įkurtas funkcinių tyrimų kabinetas, kuriame atliekami ultragarsiniai ir endoskopiniai tyrimai. Pirmuoju klinikos vadovu buvo doc. dr. J. Šimanauskas (1991-1992), nuo 1992 m. - dr. doc. L. Kupčinskas. Šiuo metu klinikoje yra 43 lovos bei 3 ambulatorinės pagalbos kabinetai. Mokslinio darbo kryptys - tiriama H. pylori įtaka viršutinės virškinimo trakto dalies ligų (lėtinio gastrito, opaligės, skrandžio vėžio, MALT-limfomos) vystymuisi, viduriavimų diferencinės diagnostikos, studentų sveikatingumo klausimai. Bendradarbiaujama su Lundo (Švedija),

Magdeburgo (Vokietija), Bristolio (Didžioji Britanija) universitetų mokslininkais, taip pat su KMA Mikrobiologijos (vedėjas - doc. S. Pavilonis) ir Patologinės anatomijos (vedėjas - prof. A. Daukša) katedromis, KAK endoskopijų (vedėjas - gyd. D. Stučinskas), spindulinės diagnostikos (vedėjas - gyd. V. Stankevičius) skyriais, mikrobiologijos laboratorija (vedėja - gyd. A. Stankevičienė). Skaityti moksliniai pranešimai tarptautinėse konferencijose Kopenhagoje (1996), Paryžiuje (1996). Dauguma klinikos pedagoginio personalo ir gydytojų stažavosi Čikagos (JAV), Toronto (Kanada), Bristolio (Didžioji Britanija), Magdeburgo (Vokietija), Lundo (Švedija), Liublianos (Slovėnija) universitetų Gastroenterologinėse klinikose. Medicinos fakulteto IV kurso studentai studijuoja gastroenterologiją, medicinos seserys - gastroenterologinių ligonių slaugą ir dietinę mitybą. Klinikoje rengiami vidaus ligų bei gastroenterologijos specialybės rezidentai. Poliklinikos ir stacionarų gydytojai tobulina savo žinias tęstinio mokymo kursuose. Klinikos dėstytojai aktyviai dalyvauja ikidiplominių ir podiplominių studijų reformoje Kauno medicinos akademijoje, skaito edukologijos srities mokslinius pranešimus tarptautinėse konferencijose Liubline, Krokuvoje, Perudžoje (Italija), Vienoje, Rygoje ir kt. Gastroenterologijos klinika organizavo daug renginių Lietuvos gydytojams, kuriuose paskaitas skaitė žymūs Europos ir JAV gastroenterologai. Klinikos mokslininkai yra išleidę keletą vadovėlių ir monografijų. Doc. Šimanauskas parašė monografijos "Klinikinė gastroenterologija" (1988) skyrius "Ezofagologija" ir "Enterologija" bei "Vidaus ligų" (1996) skyrių. Šiuo metu klinikoje dirba doc. L. Kupčinskas, doc. D. Bierontienė, doc. J. Kondrackienė, doc. R. Varatinskienė, asist. G. Kiudelis, doktorantas L. Jonaitis, asist. vyr. ord. V. Petrenkienė, asist. A. Starkutė, asist. E. Lukoševičienė, asist. J. Kligienė, asist. S. Ivašauskienė, asist. M. Varžaitienė ir kt.

Farmacijos fakultetas

Farmacijos fakultetas

1920 m. Kaune įsteigtuose Aukštuosiuose kursuose buvo organizuotas Medicinos skyrius ir Farmacijos sekcija (1921 06 03, vadovas farm. mag. P. Raudonikis). 1922 m. atidarytame Lietuvos (Kauno) universitete veikė Medicinos fakultetas. Jame buvo Farmacijos skyrius. Pastarajame veikė tiktai viena bendra Farmacijos ir farmakognozijos katedra. Ją suorganizavo ir iki 1939 m. vadovavo prof. P. Raudonikis. Katedra įsikūrė buvusiuose universiteto antruosiuose rūmuose (Gedimino ir Donelaičio g-vių kampinis namas, dabar Gedimino g-vė Nr. 43). Prie katedros veikė farmacijos laboratorija ir farmakognozijos kabinetas. Patalpos buvo labai ankštos, mokymo ir mokslo reikalams nepritaikytos. Net oficialioje universiteto ataskaitoje nurodoma: "...buvo nepakenčiamai ankšta; dirbant cheminius darbus, kenksmingos dujos dažnai kankindavo studentų ir mokslo personalo narių sveikatą". 1932 m. baigtų statyti Medicinos fakulteto rūmų (Mickevičiaus g-vė Nr. 9) trečiajame aukšte, prof. P. Raudonikio nurodymu buvo įrengtos patalpos Farmacijos ir farmakognozijos katedrai.

1934 m. Medicinos fakultetui buvo leista įsteigti vaistinę. Ji buvo įrengta Farmacijos ir farmakognozijos katedrai skirtose patalpose. Vaistinė aprūpindavo vaistais odontologijos kliniką ir universiteto darbuotojus, kuriems vaistai universiteto ūkio tarybos nustatyta tvarka buvo duodami su nuolaida. Vaistinėje farmacijos kandidatai, taip pat ir universitetą baigę chemikai-vaistininkai, galėjo įsigyti reikalingą stažą.

1934 m. likvidavus valstybinę chemijos technikos laboratoriją, jos funkcijos buvo perduotos universiteto fakultetams. Vaistų kokybės tikrinimas ir maisto produktų analizė buvo pavesta Farmacijos ir farmakognozijos katedrai. 1934 09 01 prie katedros pradėjo veikti analizių skyrius. Taip pat katedrai buvo papildomai skirti du laborantų etatai. Katedra ir jos skyriai buvo pavadinti Farmacijos institutu. Farmacijos skyriaus studentų mokomoji bazė buvo Botanikos sodas, įsteigtas 1923 m. Aukštojoje Fredoje. Jo vaistingųjų ir kultūrinių augalų skyriui vadovavo prov. K. Grybauskas.

Pagal 1922 m. mokymo planus mokslas Farmacijos skyriuje tęsėsi 6 semestrus. Mokymo planuose buvo numatyta 16 privalomų dalykų. 1925 m. sudarant naują Medicinos fakulteto reguliaminą, buvo iš pagrindų peržiūrėti mokymo planai ir labai reorganizuotas Farmacijos skyrius. Naujame mokymo plane buvo numatyti 8 semestrai, 25 privalomosios disciplinos. Šis planas galiojo iki antrojo pasaulinio karo. Baigę Farmacijos skyrių, studentai gaudavo farmacijos kandidato liudijimą. Baigiamuosius egzaminus kandidatai privalėjo pradėti laikyti ne vėliau kaip praėjus trejiems metams nuo paskutinio semestro baigimo, ir baigti - ne vėliau kaip per trejus metus. Farmacijos kandidatai baigiamuosius egzaminus privalėjo laikyti iš 9 disciplinų: 1) organinės chemijos, 2) augalų sistematikos ir fiziologijos, 3) histologijos su embriologija, 4) fiziologijos su fiziologine chemija, 5) bakteriologijos, serologijos ir sterilizacijos, 6) higienos ir dezinfekcijos, 7) farmacijos, 8) farmakognozijos ir 9) farmakologijos. Be to, farmacijos kandidatai turėdavo atlikti praktinę užduotį iš teisminių-techninių analizių. Farmacijos kandidatas, išlaikęs visus baigiamuosius egzaminus, gaudavo chemiko-vaistininko diplomą. Išduodant diplomą, iš kandidato buvo reikalaujama pasižadėjimo laikytis savo specialybės etikos.

1930 m. buvo paskelbtas Vytauto Didžiojo universiteto statutas, pagal kurį 1931 m. buvo patvirtintas naujas Medicinos fakulteto reguliaminas. Mokymo plane numatyti 27 privalomi dalykai, t.y. dviem disciplinom daugiau negu 1925 m. plane. Šis skaičius padidėjo

dėl to, kad 1931 m. mokymo plane farmacijos ir farmakognozijos disciplina padalyta į dvi atskiras disciplinas - farmacijos ir farmakognozijos, o bendroji chemijos technologija - į neorganinės chemijos technologiją ir organinės chemijos technologiją. Baigiamuosius egzaminus farmacijos kandidatams reikėjo laikyti iš 11 disciplinų, nes į jų sąrašą buvo įtrauktos fizinės chemijos ir zoologijos su lyginamąja anatomija disciplinos. Augalų sistematika ir fiziologija buvo išskirtos į du atskirus egzaminus. Nereikėjo laikyti baigiamojo egzamino iš histologijos su embriologija.

1931 m. reguliaminas padidino studentų savarankiško tiriamojo darbo apimtį. Išlaikęs teorinius egzaminus, farmacijos kandidatas turėjo atlikti cheminį tiriamąjį darbą. Tyrimo eiga ir rezultatai turėjo būti įteikti raštu. Šiuos darbus mokslo personalas ir studentai vadino diplominiais darbais.

Kauno universiteto Medicinos fakulteto Farmacijos skyrių baigusiųjų ir chemiko-vaistininko diplomą gavusiųjų skaičius

Baigimo metai	Chemiko-vaistininko diplomą gavo		
	vyrai	moterys	iš viso
1925	7	3	10
1926	-	-	-
1927	4	-	4
1928	2	-	2
1929	2	-	2
1930	4	-	4
1931	2	-	2
1932	1	-	1
1933	5	3	8
1934	6	8	14
1935	11	5	16
1936	14	9	23
1937	3	5	8
1938	5	14	19
1939	15	10	25
1940 07 20	5	15	20
1940 07 21	1	1	2
1941	8	7	15
1942	5	3	8
1943	7	33	40
1944	-	6	6
Iš viso:	107	122	229

Farmacijos ir farmakognozijos katedra, turėdama didelę darbo apimtį ir palyginti mažai mokslinio personalo, moksliniame tyrimo darbe nepasižymėjo. Buvo apginta tik viena (B. Šiaulis) daktaro disertacija iš farmakologijos srities. 1943 m. kovo mėn. 17 d. universitetas buvo uždarytas. Mokymo procesas buvo tęsiamas nelegaliomis sąlygomis. Dar vykstant karui ir pirmaisiais pokario metais profesoriai, dėstytojai ir pagalbinis personalas labai sunkiomis sąlygomis pasiaukojamai dirbo, ruošdami karo nusiaubtam

kraštui reikalingus specialistus.

1948 m. Kauno universiteto Medicinos fakulteto Farmacijos skyrius reorganizuojamas į Farmacijos fakultetą, ir nuo 1948 m. sausio 1 d. prof. B. Šiaulis tampa šio fakulteto dekanu. Tuo metu Farmacijos fakultete buvo trys profilinės katedros: Farmacinės chemijos - vedėjas prof. B. Šiaulis, Botanikos ir farmakognozijos - vedėjas prof. K. Grybauskas, ir Vaistų formų ir Galeno preparatų technologijos - vedėjas prof. P. Raudonikis.

1951 01 01 Kauno universitetą reorganizavus į dvi aukštąsias mokyklas - medicinos ir politechnikos institutus, Medicinos institute įkuriamas Farmacijos-stomatologijos fakultetas. Šio fakulteto dekanu paskiriamas ir juo iki 1956 m. buvo prof. B. Šiaulis. Vėliau šio jungtinio fakulteto dekanais iki 1968 m. buvo: prof. A. Vileišis, docentai J. Riauba, V. Rimkevičiūtė, L. Steponavičius. 1959-1969 m. prie šio fakulteto veikė neakiavizdinis skyrius, kurį sėkmingai baigė 237 provizoriai.

1968 m. Farmacijos-stomatologijos fakultetas reorganizuojamas į savarankiškus Farmacijos ir Stomatologijos fakultetus. Atkurto Farmacijos fakulteto dekanu iki 1972 m. buvo doc. A. Toliušis. 1972-1977 m. šiam fakultetui vadovavo prof. A. Praškevičius, o nuo 1977 m. iki 1991 m. - doc. E. Tarasevičius.

Lietuvos aukštojo farmacijos mokslo atkūrėjams ir puoselėtojams prof. P. Raudonikiui (1950), prof. K. Grybauskui (1953) ir prof. B. Šiauliui (1957) mirus, jų pradėtus darbus perima ir garbingai tęsia jų bendražygiai ir mokiniai: doc. V. Brasiūnas, doc. E. Kanopka, doc. E. Kaikarienė, doc. A. Kaikaris, doc. G. Pužienė, vyr. dėst. L. Bundzienė, A. Matusevičius, doc. J. Arnastauskas.

Nors keitėsi studijų planai, vyko profilinių ir kitų fakulteto katedrų reorganizacijos, Farmacijos fakultete išliko profesorių P. Raudonikio, B. Šiaulio ir K. Grybausko laikų dvasia - fakulteto potencialo stiprinimas, farmacijos mokslo ugdymas ir meilė studentams.

1965-1985 m. baigę aspirantūras ar savarankiškai paruošę ir sėkmingai apgynę kandidatines disertacijas, Farmacijos fakultete dirbo docentės G. Pužienė, A. Matulionienė, G. Žaliauskienė, a. a. doc. D. Baranauskaitė, gražiai perėmė pedagoginės ir mokslinės naštos estafetę docentai R. ir D. Bernatoniai, E. Tarasevičius, G. Karnišauskaitė, M. Sapragonienė, P. Vainauskas, V. Janulis, L. Švambaris, A. Savickas, H. Petkevičius ir kiti.

Artėjant LietuvosRespublikos nepriklausomybės atkūrimui, baigę Farmacijos fakultete aspirantūras ir vadovaujami doc. E. Tarasevičiaus, farmacijos mokslų kandidatais tampa R. Pečiūra, F. Malinauskas, R. Radžiūnas, sėkmingai apgina kandidatines disertacijas L. Ivanauskas, R. Marksienė, Z. Barsteigienė, A. Aniulis, Ž. Martinėnas, V. Briedis.

Fakulteto gyvenimą ypač pagyvina ir susitprina 1987 m. pirmuoju Lietuvoje tapęs farmacijos m. daktaru (habilituotu daktaru) ir pradėjęs dirbti Vaistų technologijos ir FOE katedros vedėju prof. A. Gendrolis. Jo pavyzdžiu pasekė ir sėkmingai farmacijos m. daktaro (habilitacines) disertacijas apgynė 1989 m. doc. V. Brasiūnas, 1990 m. - docentai E. Tarasevičius ir P. Vainauskas.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, 1991 m. pirmą kartą Farmacijos fakulteto dekanu demokratinių rinkimų tvarka išrenkamas doc. F. Malinauskas, o 1996 m. - prof. P. Vainauskas. Farmacijos fakultete dirba 4 habilituoti daktarai (iš jų 2 profesoriai). Farmacijos fakultetas įgijo teisę priimti daktarų ir hablituotų daktarų disertacijų gynimus. Fakultete apginamos N. Savickienės ir A. Baranausko daktarų disertacijos ir V. Janulio (1993) bei A. Savicko (1995)habilitacinės disertacijos.

Dauguma respublikoje dirbančių provizorių yra baigę farmacijos aukštąjį mokslą

Lietuvoje. Pagal mūsų duomenis 1922-1940 metais Kauno universitetą baigė 158 chemikai-vaistininkai, 1940-1989 metais buvo paruošti ir provizoriaus diplomus gavo 2619 buvusių KMI studentų. Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, Kauno medicinos akademijos Farmacijos fakultetas išleido jau 7 laidas ir įteikė 505 provizorių diplomus, iš jų 9 Libano piliečiams. Trijose fakulteto katedrose darbuojasi 7 habilituoti daktarai - iš jų 5 profesoriai, 16 docentų, 7 doktorantai. Tačiau reikia atnaujinti ir modernizuoti materialinę techninę bazę, reorganizuoti farmacinių studijų programą.

Analizinės ir toksikologinės chemijos katedra

1922 m. įsteigtame Kauno universitete Medicinos fakulteto farmacijos skyriaus studentams chemijos disciplinų (neorganinės, organinės, analizinės, fizikinės) dėstytojai paskaitas skaitė Gamtos ir matematikos fakultetuose. Fiziologinės ir koloidų chemijos kursą skaitė prof. Vl. Lašas.

1944 m. universitete įkuriama Chemijos katedra, kuriai vadovauja A. Gabrėnas. 1951 m. Medicinos fakulteto Chemijos katedrai vadovauja A. Gabrėnas, o 1952-1953 m. - biologijos mokslų kandidatas K. Edigarovas. 1953 m. Chemijos katedra reorganizuojama į dvi atskiras katedras - Biologijos ir organinės chemijos katedrą (vedėjas A. Gabrėnas) ir Bendrosios chemijos katedrą, kuriai 1953-1957 m. vadovavo chemijos mokslų daktaras prof. J. Janickis. Katedroje dirbo vyr. dėstytojai J. Arnastauskas, V. Gubavičius, D. Reingardas ir asistentai B. Navickienė, E. Klimavičienė, M. Podolskis. Laboratorinius darbus ruošė du vyr. laborantai, paskaitas iliustravo cheminiais bandymais vienas preparatorius. Bendrosios chemijos katedroje buvo dėstoma neorganinė, analizinė, fizikinė ir koloidų chemija farmacijos specialybės studentams, taip pat neorganinė ir fizikinė chemija medicinos ir stomatologijos specialybių studentams.

Vyr. dėstytojas J. Arnastauskas parengė pirmąją disertaciją "Vaistų mišinių analizė kristaloskopiniu metodu", kurią apgynė 1955 m., ir jam buvo suteiktas chemijos mokslų kandidato laipsnis.

1957 m. J. Arnastauskas išrinktas Bendrosios chemijos katedros vedėju. Šiai katedrai jis vadovauja 15 metų. Prof. J. Janickis skaitė fizikinės chemijos kursą farmacijos specialybės studentams. Į katedrą ateina dirbti asistentėmis farmaciją baigusi A. Janutytė ir KPI cheminę technologiją baigusi J. Šuliakienė. A. Janutytė dirba mokslinį darbą "Vaistų mišinių analizė", tačiau sunkiai susirgusi, palieka katedrą. Vyr. dėstytojai J. Šuliakienė ir

M. Podolskis tiria seleno junginių fizikines ir chemines savybes. 1963 m. jie apgynė kandidatines disertacijas. Jiems buvo suteikti chemijos mokslų kandidatų laipsniai. Asistenčių B. Navickienės, E. Klimavičienės ir R. Kupčinskaitės-Miliūnienės mokslinių tyrimų tema - "Mikroelementų kitimo dinamika piktybinio naviko augimo eigoje". Joms vadovauja Patologinės fiziologijos katedros vedėjas, med. m. dr. prof. A. Vileišis.

Į katedrą ateina dirbti A. Matulionienė (1960), R. Kelerienė (1963), B. Aleknavičienė (1965), M. Sapragonienė (1965). Baigusi aspirantūrą ir apgynusi chemijos mokslų kandidato disertaciją, 1964 m. katedroje pradeda dirbti Vilniaus universitetą baigusi chemikė I. Pivoriūnaitė. 1966 m. į katedrą priimama dirbti G. Karnišauskaitė, baigusi aspirantūrą Piatigorske ir apgynusi farmacijos mokslų kandidato disertaciją. Katedroje ji taiko fotometrinius metodus, analizuodama vaistų mišinius, augalinę vaistingąją žaliavą.

1967 m. iš katedros į tikslinę analizinės chemijos aspirantūrą Vilniaus universitete išvyko asistentė M. Sapragonienė. 1971 m. ji grįžta į katedrą, apgynusi disertaciją ir įgijusi chemijos mokslų kandidato laipsnį. 1970 m. asistentė A. Matulionienė įstoja į aspirantūrą Lietuvos žemės ūkio akademijoje, o asistentas P. Vainauskas - Lvovo medicinos institute.

1972-1983 m. Bendrosios chemijos katedrai vadovauja technikos mokslų kandidatas doc. L. Džekčiorius, prieš tai dirbęs LŽŪA Chemijos katedroje. Į katedrą priimamas dirbti chemijos mokslų kandidatas S. Ryselis. Iš aspirantūros LŽUA sugrįžta A. Matulionienė, apgynusi disertaciją ir įgijusi biologijos mokslų kandidato laipsnį. Katedroje tiriamos fizikinės ir cheminės biologiškai aktyvių medžiagų savybės, panaudojant poliarografiją, chromatografiją, fotometriją, toliau tobulinama mokymo metodika, rašomos mokymo priemonės.

1983-1987 m. Bendrosios chemijos katedrai vadovauja doc. M. Sapragonienė. Visi 5 katedros dėstytojai - mokslų kandidatai, iš jų - 4 docentai ir 1 vyr. dėst. Apie 20 metų darbo stažą turi ir laborantai. Katedroje tiriamos lipofilinės biologiškai aktyvių medžiagų savybės, analizuojami vaistingieji augalai, ruošiamos metodinės mokymo priemonės studentams ir parengiamojo skyriaus klausytojams. Doc. G. Karnišauskaitė rengia bendrosios ir neorganinės chemijos vadovėlį farmacijos fakulteto studentams, kurį išleidžia 1987 m.

1987 m. Bendrosios chemijos katedra reformuojama: iš katedros perkeliama neorganinės chemijos disciplina Medicinos ir Stomatologijos fakultetų studentams į Biologinės ir organinės chemijos katedrą, o į Bendrosios chemijos katedrą perkeliamos 3 disciplinos faramcininkams: toksikologinė chemija, fizikinė ir koloidų chemija ir organinė chemija. Į katedrą ateina dirbti dėstytojai doc. P. Vainauskas, asistentai L. Ivanauskas ir R. Marksienė, doc. I. Pivoriūnaitė ir doc. V. Grigaliūnienė. Į Biologinės ir organinės chemijos katedrą išeina doc. L. Džekčiorius, dėstęs neorganinę chemiją medikams. Dabar katedra vadinama Analizinės ir toksikologinės chemijos katedra. Katedros vedėju išrenkamas doc. P. Vainauskas.

Vadovaujant doc. P. Vainauskui, katedros dėstytojai L. Ivanauskas, B. Barsteigienė (1988), dėstytoja R. Marksienė (1990) Lvovo medicinos institute apgina kandidatines disertacijas ir už piroksamo, tropafeno ir acefeno cheminius toksikologinius tyrimus jiems suteikiami farmacijos mokslų kandidatų laipsniai. 1990 m. Charkovo vaistų chemijos ir technologijos mokslo tiriamajame institute doc. P. Vainauskas apgina habilituoto daktaro disertaciją "Preparatų, naudojamų prie CNS ekstrapiramidinių sutrikimų, cheminiai-toksikologiniai tyrimai". Tais pačiais metais P. Vainauskui suteikiamas profesoriaus vardas.

Šiuo metu katedroje dėstomos neorganinės, organinės, analizinės, fizikinės, koloidų,

toksikologinės chemijos bei fizikinių ir cheminių analizės metodų disciplinos Farmacijos fakulteto studentams.

Katedros mokslinio darbo kryptis - azotą ir sierą turinčių heterociklinių junginių, pasižyminčių stipriu farmakologiniu veikimu, cheminiai ir toksikologiniai tyrimai, apimantys tiramųjų medžiagų teismo cheminių ekspertizių bei ūminių apsinuodijimų cheminės ekspres diagnostikos metodų kūrimą. Šiuos mokslinius tyrimus atlieka prof. P. Vainauskas, doc. L. Ivanausaks, vyr. asist. R. Marksienė, katedros doktorantai G. Kiliuvienė, V. Dirsė ir S. Kazlauskas. Sitpriai veikiančių vaistų cheminių toksikologinių tyrimų rezultatai paskelbti straipsniuose, apie juos skaityta simpoziumuose, konferencijose ir suvažiavimuose, gauta 15 išradimų autoriniai liudijimai.

Kita mokslinio darbo kryptis - antianeminių geležies preparatų kūrimas ir analizės būdų rengimas. Šioje srityje dirba doc. M. Sapragonienė ir jos vadovaujama doktorantė P. Nenortienė. Katedra bendradarbiauja su KMA biomedicininių tyrimų laboratorija, kuriai vadovauja prof. A. Stankevičius, ir su LVA mokslininkais.

Per 1993-1996 metus parengta ir sėkmingai apginta 16 diplominių darbų. 1996-1997 mokslo metais Analizinės ir toksikologinės chemijos katedroje dirba 1 profesorius, 5 docentai, 1 vyr. asistentas ir 1 asistentas. Yra 1 habilituotas daktaras ir 6 mokslų (medicinos ir gamtos sričių) daktarai.

Nuoširdžiausiai dėkojame už ilgametį pasiaukojantį sąžiningą darbą katedroje pensijon išėjusiems kolegoms doc. I. Pivoriūnaitei, doc. A. Matulionienei, doc. L. Džekčioriui, doc. M. Podolskiui, vyr. dėstytojams B. Navickienei ir R. Miliūnienei, o taip pat išėjusiai dirbti į aukštesniąją medicinos mokyklą dėstytojai R. Kelerienei.

Su liūdesiu prisimename išėjusius Anapilin ir lenkiame galvas daug jėgų katedrai atidavusiems doc. J. Arnastauskui, doc.J. Šuliakienei, vyr. dėstytojai E. Klimavičienei, asistentei A. Janutytei.

Katedros personalas:
P. Vainauskas, habil. farm. m. dr. prof.
V. Dirsė, doktorantas
V. Grigaliūnienė, biolog. m. dr. doc.
L. Ivanauskas, farm. m. dr. doc.
G. Karnišauskaitė, farm. m. dr. doc.
S. Kazlauskas, doktor.
G. Kiliuvienė, doktor.
R. Marksienė, farm. m. dr. vyr. asist.
P. Nenortienė, doktor.
M. Sapragonienė, chem. m. dr. doc.
K. Vitkevičius, biolog. m. dr. doc.

Farmacinės chemijos ir farmakognozijos katedra

1946 m. atkūrus Kauno universitetą ir padidėjus darbo apimčiai bei studentų skaičiui, vietoje vienos bendros Farmacijos ir farmakognozijos katedros buvo įsteigtos trys profilinės specialybės katedros: Farmacinės chemijos, Botanikos ir farmakognozijos, Vaistų formų ir Galeno preparatų technologijos. Farmacinės chemijos katedrai prof. B. Šiaulis vadovavo iki pat savo mirties 1957 m. 1957-1972 m. katedrai vadovavo doc. V. Brasiūnas, 1972-1983 m. - doc. E. Tarasevičius. Farmacinės chemijos katedroje buvo dėstoma chemijos, toksikologinės chemijos ir medicinos prekių pažinimo disciplinos, 1973-1979 m. farmacinio darbo organizacijos ir ekonomikos disciplina. 1979 m. įkurta Farmacinės chemijos ir farmakognozijos katedra. Nuo 1983 m. iki 1987 m. katedros vadėju dirbo doc. P. Vainauskas, 1987-1993 m. - doc. F. Malinauskas, nuo 1993 m. katedrai vadovauja prof. V. Janulis.

Šiuo metu Farmacinės chemijos ir farmakognozijos katedroje Farmacijos fakulteto I kurso studentai studijuoja farmacinę botaniką, II, III, IV, V kursų studentai - farmacinę chemiją, IV ir V kursų studentai - farmakognoziją. Farmakognozijos ir farmacinės botanikos mokomąją praktiką studentai atlieka VDU Botanikos sode, farmacinės analizės praktiką - Lietuvos respublikos vaistinėse, Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos ir farmacinių įmonių analitinėse laboratorijose.

Katedros darbuotojai apgynė nemažai disertacijų: Vilniaus universitete K. Grybauskas (1942), E. Kanopka (1950) ir G. Pužienė (1967), Maskvos medicinos institute V. Brasiūnas (1953), R. Bernatonienė (1977) ir V. Janulis (1978), Petigorsko farmacijos institute D. Baranauskaitė (1965), Lvovo medicinos institute E. Tarasevičius (1967) ir P. Vainauskas (1973). Prie katedros organizuotoje stacionarinėje aspirantūroje, vadovaujant prof. E. Tarasevičiui ir prof. A. Praškevičiui, mokėsi ir sėkmingai apgynė daktaro disertacijas R.

Pečiūra (1982), F. Malinauskas (1987), R. Radžiūnas (1988), A. Aniulis (1992). Katedroje sėkmingai doktorantūrą baigė ir 1994 m. apgynė daktaro disertaciją N. Savickienė.

Habilituoto daktaro disertacijas apgynė šie katedros darbuotojai: V. Brasiūnas 1990 m. tema "Biciklinių ir policiklinių azinų funkcinių darinių sintezė, savybės ir biologinis aktyvumas"; E. Tarasevičius 1990 m. tema: "-Amino (hidrazino-, amonoguanidino) - 4 - oksotiazolinų su aromatiniais ir heterocikliniais pavaduotojais sintezė, savybės ir biologinis aktyvumas"; V. Janulis 1993 m. - "Naujas biologiškai aktyvių junginių, pasižyminčių priešvirusiniu ir hipoazoteminiu veikimu, augalinis šaltinis - Desmodium canadense D. C".

Organizuojant ir vystant aukštąjį mokslą, ruošiant farmacininkų kadrus didelį darbą atliko Petras Raudonikis (1869-1950), profesorius farmacijos magistras, vienas iš Kauno universiteto Medicinos fakulteto ir farmacijos skyriaus organizatorių. 1922-1939 m. jis vadovavo Farmacijos ir farmakognozijos katedrai, dėstė farmacinę chemiją, farmakognoziją, farmaceutinę techniką ir kt. disciplinas. Profesorius P. Raudonikis parašė ir išleido 3 vadovėlius konspektus ir 1 monografiją.

Benediktas Šiaulis (1887-1957) - profesorius, farm. m. dr. (1936). Ilgą laiką dėstė farmakologiją Medicinos fakulteto visų skyrių studentams. 1937 m. buvo paskirtas Farmakologijos katedros vedėju, nuo 1939-1957 m. - Farmacijos (vėliau Farmacinės chemijos) katedros vedėjas. Paskelbė 4 mokslinius darbus, parašė ir išleido 3 vadovėlius ir konspektus, 1 monografiją farmakologijos ir farmacinės chemijos klausimais.

Kazimieras Grybauskas (1886-1953), profesorius, biol. m. dr. (1942). Nuo 1940 m. vadovavo Kauno botanikos sodui. Išleido 5 monografijas ir vadovėlius, paskelbė daugiau nei 230 straipsnių farmakognozijos ir botanikos teoriniais ir praktiniais klausimais.

Šiuo metu katedroje dirba trys habilituoti daktarai, trys docentai, du vyresnieji asistentai, trys asistentai, 5 vyr. laborantai.

Farmacinės chemijos ir farmakognozijos mokslinio darbo kryptis - vaistingųjų augalų tyrimas. Tuo domėjosi doc. Eduardas Kanopka (1911-1991). Jis Vilniaus universitete nuo 1944 m. vadovavo Farmakognozijos katedrai, o vėliau ir Farmacinės chemijos katedrai. Nuo 1950 m. perėjo dirbti į Kauno universiteto farmacijos skyrių. JIs dėstė farmakognoziją, botaniką Farmacijos fakulteto studentams. Tyrė vaistinguosius augalus, kaupiančius širdį veikiančius glikozidus, rūpinosi racionaliu vaistingųjų resursų panaudojimu, populiarino vaistinguosius augalus. Domėjosi farmakognozijos istorijos raida Lietuvoje. Parengė Lietuvos miškų vaistingosios augalijos žemėlapį. Spaudoje paskelbė daugiau kaip 70 mokslinių straipsnių ir metodinių mokymo priemonių. Katedroje dirbo iki 1980 m.

Gražina Pužienė, biolog. m. dr. docentė 1944 m. pradėjo dirbti universiteto Farmakognozijos ir botanikos katedros asistente. Kauno medicinos akademijos Farmacinės chemijos ir farmakognozijos katedroje dirbo iki 1991 m. Ji dėstė studentams farmacininkams botaniką ir farmakognoziją. Tyrė vaistinguosius augalus, kaupiančius eterinius aliejus. Rinko liaudies medicinos žinias apie vaistinguosius augalus. Paskelbė daugiau kaip 60 mokslinių straipsnių ir metodinių mokymo priemonių.

Gražina Žaliauskienė, biolog. m. dr. docentė Farmacinės chemijos ir farmakognozijos katedroje dirbo nuo 1980 m. iki 1990 m. Dėstė farmakognozijos discipliną Farmacijos fakulteto studentams. Tyrė vaistinguosius augalus.

Danutė Irena Baranauskaitė (1934-1996), med. m. dr. docentė. Katedroje dirbo nuo 1960 m. iki 1994 m., tyrė vaistinguosius augalus, jų resursus, paskelbė daugiau kaip 150 mokslinių straipsnių ir metodinių mokymo priemonių. Dėstė farmakognozijos discipliną Farmacijos fakulteto studentams. Tyrė vaistingųjų augalų resursus Lietuvos respublikoje.

Valdimaras Janulis, habil. med. m. dr. profesorius, katedroje dirba nuo 1974 m. 1987 m. suteiktas docento, 1995 m. - profesoriaus vardas. Tiria vaistinguosius augalus ir ruošia normatyvinę techninę dokumentaciją vaistingosioms augalinėms žaliavoms. Skaito farmakognozijos disciplinos paskaitas, veda laboratorinius darbus. Su bendraautoriais yra išleidęs 7 metodines mokymo priemones, yra 2 patentų ir 1 išradimo autorius, paskelbė daugiau kaip 60 mokslinių straipsnių.

Zita Barsteigienė, med. m. dr. doc., katedroje dirba nuo 1981 m. 1992 m. jai suteiktas docento vardas. Tiria vaistinguosius augalus. Spaudoje paskelbė daugiau kaip 20 mokslinių straipsnių. Skaito farmacinės botanikos ir farmakognozijos paskaitas, veda botanikos laboratorinius darbus.

Nijolė Savickienė, med. m. dr., vyr. asistentė, katedroje dirba nuo 1990 m. Tiria vaistinguosius augalus. Dėsto farmacinę botaniką ir farmakognoziją studentams farmacininkams ir provizorių tobulinimo kursų klausytoajms. Yra paskelbusi apie 20 mokslinių straipsnių, jų tarpe yra 2 išradimai, 2 metodinės mokymo priemonės.

Audronis Lukošius, provizorius, katedroje dirba nuo 1990 m. Dėsto botaniką ir farmakognoziją.

Daug dirba, sintezuodami naujas biologiškai aktyvias medžiagas, prof. V. Brasiūnas, habil. dr. doc. E. Tarasevičius, doc. F. Malinauskas. Naujas kiekybinio nustatymo metodikas biologiškai aktyviems junginiams farmaciniuose preparatuose ir vaistingose augalinėse žaliavose kuria doc. R. Bernotienė.

Vytautas Brasiūnas, habil. dr. prof., katedroje dirba nuo 1953 m. 1959 m. - docentas, 1995 m. - profesorius. Yra paskelbęs daugiau kaip 70 mokslinių darbų, jų tarpe - 8 išradimai. Mokslinio darbo kryptis - biologiškai aktyvių junginių sintezė. Nuo 1995 m. dirba profesoriumi konsultantu. Dėsto farmacinę chemiją Farmacijos fakulteto studentams.

Eduardas Tarasevičius, habil. dr. doc., einantis profesoriaus pareigas, Farmacinės chemijos ir farmakognozijos katedroje pradėjo dirbti 1967 m. 1971 m. jam suteiktas docento vardas. Spaudoje paskelbė daugiau kaip 100 mokslinių straipsnių, turi 20 autorinių liudijimų. Su bendraautoriais parengė 5 metodines mokymo priemones. Yra Lietuvos farmacininkų sąjungos pirmininkas, prisideda prie Lietuvos respublikos farmacijos veiklą regalmentuojančių įstatymų kūrimo. Dalyavuja Europos ir tarptautinėse farmacijos specialistų ir mokslininkų pasitarimuose, konferencijose, suvažiavimuose.

Rūta Bernatonienė, med. m. dr. docentė, katedroje dirba nuo 1963 m. 1992 m. jai suteiktas docento vardas. Spaudoje paskelbė daugiau kaip 90 mokslinių straipsnių, iš jų 12 metodinių mokymo priemonių. Skaito farmacinės chemijos paskaitas, veda farmacinės chemijos laboratorinius darbus.

Faustas Malinauskas, med. m. dr. doc., katedroje dirba nuo 1982 m. 1987 m. jam suteiktas docento vardas. Sapudoje paskelbė daugiau kaip 30 mokslinių straipsnių, iš jų 8 išradimai, 5 metodinės mokymo priemonės. Skaito faramcinės chemijos paskaitas, veda farmacinės chemijos laboratorinius darbus.

Virgilijus Žitkevičius, provizorius, katedroje dirba nuo 1988 m. Dėsto farmacinę chemiją.

Katedros darbuotojai bendradarbiauja su Vytauto Didžiojo universiteto Kauno botanikos sodu, kitomis Lietuvos farmacijos įmonėmis, Rusijos Federacijos vaistinių augalų moksliniu tiriamuoju institutu, Prancūzijos Paryžiaus universiteto Farmacijos fakulteto Farmakognozijos katedra, Belgijos Lježo universitetu, Anglijos Bato universitetu ir kitomis Europos faramcijos aukštosiomis mokyklomis. Katedroje atliekamas

eksperimentinis darbas - ieškoma priešvėžinių junginių azoto atomus turinčių heterociklinių junginių grupėje kartu su JAV Wayne universiteto mokslininkais.

Katedros personalas:
V. Janulis, habil.med. m. dr. prof., katedros vadovas
Z. Barsteigienė, med. m. dr. doc.
R. Bernatonienė, med. m. dr. doc.
V. Brasiūnas, habil. med. m. dr. prof.
A. Dagilytė, asist.
A. Lukošius, asist.
F. Malinauskas, med. m. dr. doc.
N. Savickienė, med. m. dr., asist.
E. Tarasevičius, habil. med. m. dr. prof.
V. Žitkevičius, asist.

Vaistų technologijos ir farmacijos organizavimo katedra

1944 m. įsteigtos trys profilinės specialybės katedros: 1) Farmacijos (vėliau pavadinta Farmacinės chemijos), 2) Botanikos ir farmakognozijos, 3) Vaistų formų ir Galeno preparatų technologijos (1948). Vaistų formų ir Galeno preparatų technologijos katedros vedėju buvo paskirtas prof. P. Raudonikis. Jis skaitė ir farmacinio darbo organizavimo kursą. Mirus prof. P. Raudonikiui, nuo 1950 m. katedros vedėju tapo farm. m. k. E. Kanopka. Tuo metu katedroje dirbo tik 2 asistentai. 1953 m., mirus prof. K. Grybauskui, Farmakognozijos ir botanikos katedra ir Vaistų formų ir Galeno preparatų technologijos katedra buvo sujungtos į vieną Farmakognozijos, vaistų formų ir Galeno preparatų technologijos katedrą. Vėliau katedra pavadinta Farmakognozijos ir vaistų technologijos katedra. Joje dirbo 2 docentai, 3 vyr. dėstytojai ir 3 asistentai. Buvo dėstomos 4 disciplinos: botanika, farmakognozija, vaistų technologija, farmacinio darbo organizavimas ir ekonomika. 1972 m. katedros vedėju buvo išrinktas doc. D. Bernatonis. Tais pačiais metais chemijos ir farmacijos fabriko "Sanitas" vadovybė (direktorius H. Dūdėnas) fabriko patalpose įrengė katedrai mokomąją laboratoriją, kurioje buvo sudarytos visos sąlygos pramoninės vaistų technologijos laboratoriniams darbams atlikti. Nuo 1973 m. farmacinio darbo organizavimo ir ekonomikos disciplina buvo dėstoma Farmacinės chemijos katedroje. 1977 m. katedros vedėja buvo išrinkta doc. E. Kaikarienė. 1979 m. profilinės farmacijos katedros buvo perorganizuotos į Vaistų technologijos, farmacinio darbo organizavimo ir ekonomikos katedrą ir Farmacinės chemijos ir farmakognozijos katedrą. Doc. E. Kaikarienė katedrai vadovavo iki 1987 metų. 1987 m. vedėju laikinai buvo doc. D. Bernatonis. 1987-1992 m. katedrai vadovavo prof. A. Gendrolis, o nuo 1992 m. - doc. A. Savickas. 1990 m. katedra neteko mokomosios bazės "Sanite". 1992 m. rugsėjo mėnesį

į katedrą perėjo dalis panaikintos Provizorių tobulinimo katedros darbuotojų, perimtas šios katedros krūvis - farmacijos specialistų tobulinimas.

Iki 1984 m. rugsėjo 1 d. provizoriai tobulinosi KMI Farmacijos fakultete. Kursai įkurti 1952 m. Jiems vadovavo I. Steponavičienė. Kursuose paskaitas skaitė atskirų katedrų dėstytojai. 1974-1977 m. kursams vadovavo A. Budvytis, 1977-1979 m. - R. Paulauskas, vėliau - A. Motiejūnas ir V. Kasparavičius. Nuo 1982 m. provizorių tobulinimo kursams vadovavo V. Jasinskas. 1985 m. sausio 1 d. buvo įsteigti savarankiški gydytojų ir provizorių tobulinimo kursai. Šiuose kursuose sudarytos dvi katedros: Elektrostimuliacijos ir Provizorių tobulinimo. Provizorių tobulinimo katedrai skirti 8 dėstytojų ir 6 laborantų etatai. Į šią katedrą perkelti Vaistų technologijos ir FDOE, Farmacinės chemijos ir farmakognozijos bei Farmakologijos katedrų dėstytojai bei laborantai. Katedros vedėju paskirtas R. Pečiūra. Provizorių tobulinimo katedroje buvo organizuoti teminiai tobulinimo ciklai provizoriams organizatoriams, technologams, analitikams. Nuo 1989 m. Provizorių tobulinimo katedroje sudarytos farmakotechnikų (provizorių padėjėjų) tobulinimo grupės. 1992 m. dėl lėšų stokos Provizorių tobulinimo katedra panaikinta, farmacijos specialistų tobulinimą perėmė Vaistų technologijos, farmacinio darbo organizavimo ir ekonomikos katedra. Farmacijos specialistų tobulinimo kursams šiuo metu vadovauja doc. L. Švambaris. Kursams skirta 5,5 dėstytojų ir 2,5 laborantų etatų. Parengti 72, 108, 216 valandų kursų planai. Populiariausi yra 72 valandų dviejų savaičių kursai. 1995-1996 m. planuose numatyti 7 teminiai kursai, į kuriuos farmacininkai bus kviečiami pagal užimamas pareigas: organizatoriai, technologai, analitikai, informacijos specialistai.

1993 m. katedra pavadinta Vaistų technologijos ir farmacijos organizavimo katedra. 1950-1996 m. apgynė kandidatines (nuo 1990 m. - daktaro) disertacijas šie dėstytojai: E. Kaikarienė (1954), D. Baranauskaitė (1965), G. Pužienė (1967), D. Bernatonis (1968), V. Janulis (1978), A. Savickas (1983), H. Petkevičius (1983), R. Railaitė (1985), R. Radžiūnas (1988), V. Briedis (1990), Ž. Martinėnas (1992), A. Baranauskas (1996). 1987 metais daktaro (dabar habil. dr.) disertaciją apgynė prof. A. Gendrolis, 1995 m. habilitacinį darbą - doc. A. Savickas.

1957 m. katedroje A. Kaikario iniciatyva iš respublikos farmacijos įmonių, vaistinių, farmacininkų buvo pradėti rinkti muziejinę vertę turintieji daiktai, kurie sudarė pagrindą 1975 m. įrengtam Farmacijos muziejui. Farmacijos muziejus priklausė katedrai ir buvo naudojamas kaip bazė studentams mokyti.

Šiuo metu Vaistų technologijos ir farmacijos organizavimo katedroje dirba 2 profesoriai, 6 docentai, 4 vyr. asistentai, 8 asistentai ir 8 pagalbinio personalo nariai. Katedroje dėstomos 5 disciplinos: vaistinės vaistų technologija, pramonės vaistų technologija, farmacijos organizavimas, farmacijos ekonomika bei medicinos prekės. Mokslinio darbo kryptys: 1) rengiamos originalių hormoninių vaistų technologijos; 2) kuriamos naujų vaistų ir tobulinamos vartojamų vaistų technologijos; 3) rengiamas lietuviškas vaistų technologijos vadovėlis. 1994-1996 m. atspausdinti du vaistų technologijos vadovėlio tomai. Per pastaruosius penkerius metus (1991-1996) katedros darbuotojai paskelbė 15 mokslinių straipsnių tarptautinėje ir 32 respublikinėje spaudoje, 3 pranešimų tezes tarptautiniuose ir 5 respublikiniuose rinkiniuose bei 9 metodinius mokymo leidinius. Katedra palaiko ryšius su AB "Sanitas", AB "Endokrininiai preparatai", AB "Bakteriniai preparatai", SAM Valstybine vaistų kontrolės tarnyba ir farmacijos skyriumi, farmacijos profesinėmis organizacijomis bei Lietuvos homeopatų draugija.

Katedros personalas:
A. Savickas, habil. med. m. dr. doc., katedros vedėjas
B. Aleknavičienė, vyr. asist.
A. Baranauskas, med. m. dr. asist.
D. Bernatonis, med. m. dr. doc.
V. Briedis, med. m. dr. doc.
I. Buragienė, asist.
G. Drakšienė, asist.
J. Davalgienė, asist.
R. Gerbutavičienė, asist.
A. Gendrolis, habil. med. m. dr. prof.
Z. Kalvėnienė, asist.
R. Mikalauskienė, asist.
R. Radžiūnas, med. m. dr. doc.
L. Švambaris, biol. m. dr. doc.
J. Vaičiulėnienė, asist.
S. Velžienė, asist.

Vaistinė

1934 m. Kauno universiteto Medicinos fakultete buvo įsteigta vaistinė, kuri aprūpindavo vaistais Odontologijos kliniką ir universiteto darbuotojus. Vaistinėje farmacijos kandidatai ir universitetą baigę chemikai-vaistininkai galėjo įgyti reikiamą praktinę patirtį.

Po II-ojo pasaulinio karo nutrūkusią fakulteto vaistinės veiklą buvo stengiamasi atkurti. Tik 1991 m., paskyrus vaistinei patalpas, prasidėjo darbai. 1993 m. atidarytas gatavų vaistų pardavimo skyrius. 1995 m. vaistinės gamybos skyrius, vykdydamas Lietuvos ir Danijos farmacijos sąjungų koordinuojamą vaistų gamybos programą, pradėjo mažaserijinę vaistų gamybą.

1991-1996 m. vaistinės vedėjas buvo provizorius Š. Šukys, 1996 m. išrinktas dr. Ž. Martinėnas (iki 1997 m. vasario mėn.). Nuo 1997 m. vasario mėn. vaistinei vadovauja Š. Šukys.

1994-1996 m. vaistinėje sukurtos sąlygos farmacijos studentų studijoms, farmacijos specialistams tobulinti, jų kvalifikacijai kelti, tiriamiesiems darbams atlikti.

Pagrindinės vaistinės veiklos kryptys: 1) KMA Farmacijos fakulteto studentų teorinis ir praktinis rengimas; 2) vaistinės geros praktikos (GPP) principų ir reikalavimų įgyvendinimas; 3) vaistų gamybos (mažaserijinės, serijinės, ekstemporalinės) didinimas, geros gamybos praktikos (GMP) ir geros distribucijos praktikos (GDP) principų ir reikalavimų įgyvendinimas; 4) naujų preparatų,tarp jų su augaliniais ir bičių produktais kūrimas ir gamyba, naujų organizacinių, planavimo ir apskaitos metodų taikymas; 5) konsultacijos ir informacijos teikimas farmacijos ir medicinos specialistams bei ligoniams.

Vaistinės personalas:
Š. Šukys, vaistinės vedėjas
R. Berantonienė, doc.
D. Bernatonis, doc.
R. Mikalauskienė, doktor.
M. Sapragonienė, doc.

Stomatologijos fakultetas

Stomatologijos fakultetas

Kauno medicinos akademija - didžiausia universitetinio pobūdžio sveikatos specialistų rengimo mokykla Lietuvoje. 1921 m. pavasarį buvo įsteigta Aukštųjų kursų Medicinos skyriaus Odontologijos sekcija, o rugsėjo 1 d. priimti ir pirmieji studentai. Medicinos skyriaus vadovas P. Avižonis šiai sekcijai vadovauti paskyrė dantų gydytoją M. Žmuidzinavičienę, vėliau - Adolfą Petrauską.

Aukštųjų kursų Odontologijos sekcija darbą pradėjo labai sunkiomis sąlygomis: trūko lėšų, mokslo priemonių, programų, patalpų. 1922 m. vasario 16 d. Aukštųjų kursų salėje įvyko iškilmingas Lietuvos universiteto atidarymas. Medicinos fakulteto dekanu buvo paskirtas med. m. dr. P. Avižonis. Medicinos fakultete buvo trys skyriai, vienas iš jų buvo odontologijos. Šio skyriaus vadovu buvo paskirtas A. Petrauskas.

Odontologijos skyriui buvo paskirtas vienas kambarys pagrindiniame universiteto pastate (Mickevičiaus g. 7). Odontologijos skyriuje buvo įkurta Stomatologijos ir Dentiatrijos katedra. Katedra turėjo tris skyrius:

1. Stomatologijos. Šiame skyriuje buvo atliekamas sudėtingas dantų rovimas, daromos operacijos burnos ertmėje, tvarkomi lūžę žandikauliai.

2. Dentiatrijos skyriuje studentai buvo mokomi plombuoti dantis, gydyti dantų šaknų kanalus, paruošti burnos ertmę protezavimui.

3. Protezų technikos skyrius. Čia studentai buvo mokomi gaminti protezus, juos pritaikyti burnos ertmėje.

1931 m. Odontologijos klinika buvo perkelta į Donelaičio ir Mickevičiaus gatvių kampe esantį pastatą.

1940 m. vasarą Odontologijos skyrius įsikūrė Klinikų korpuse. Šio korpuso visas trečiasis aukštas buvo specialiai įrengtas. Jame buvo naujausia stomatologinė technika. Čia buvo erdvi konservatyvaus gydymo salė, operacinės.

1941 m. prasidėjus Antrajam pasauliniam karui, Odontologijos skyrius buvo perkeltas į Kęstučio g. 42-jį namą. Pasibaigus karui, Stomatologijos skyrius 1946 m. grąžintas į savo patalpas Klinikose.

Pasitraukus vokiečiams, 1944 m. rugpjūčio 2 d. buvo atkurtas Kauno universitetas. Medicinos fakultete veikė trys skyriai: Medicinos, Odontologijos ir Farmacijos. 1945 m. Odontologijos skyrius pavadintas Stomatologijos skyriumi. Stomatologijos skyriuje vietoje vienos Stomatologijos ir dentiatrijos katedros įkurtos dvi: Dentiatrijos (1945 m. ji pavadinta Konservatyviosios stomatologijos, vėliau Terapinės stomatologijos katedra) ir Stomatologijos (vėliau Chirurginės stomatologijos) katedra. Dentiatrijos katedros vedėja buvo iširnkta doc. O. Mikuckaitė, o Stomatologijos katedros vedėjo pareigas eiti buvo pavesta otorinolaringologui, vyr. dėst. L. Misevičiui. 1949 m. šios katedros buvo sujungtos į vieną Stomatologijos katedrą, jos vedėju buvo paskirtas vyr. dėst. L. Misevičius. Nuo 1951 m. Stomatologijos katedrai pradėjo vadovauti prof. S. Čepulis. 1958 m. Stomatologijos katedra perorganizuota į dvi savarankiškas: Chirurginės stomatologijos (vedėju išrinktas prof. S. Čepulis) ir Terapinės-ortopedinės stomatologijos (vedėja išrinkta doc. J. Stanionienė).

1949 m. buvo pradėtas stacionarų ir poliklinikos jungimas. Stomatologijos skyrius buvo perkeltas į pastatą, esantį K. Petrausko g. 26. 1951 m. Stomatologijos katedros vėl buvo perkeltos į Klinikų pagrindinį pastatą. Ten dabar įsikūrę Terapinės stomatologijos ir Veido ir žandikaulių chirurgijos ir chirurginės stomatologijos klinikos.

Sudarant mokymo planus, Medicinos fakulteto taryba pasirinko Rusijos ir Vokietijos universitetuose naudotą gydytojų ir stomatologų rengimo sistemą. Valstybiniai egzaminai būdavo vieši. Į juos galėdavo ateiti universiteto dėstytojai, studentai, gydytojai. Būdavo sudaroma egzaminų komisija, pirmininkavo fakulteto dekanas. Būdavo laikomi šių disciplinų valstybiniai egzaminai: anatomijos, fiziologijos, fizinės ir koloidų chemijos, histologijos ir embriologijos, farmakologijos, vidaus ligų, protezų klinikos, stomatologijos, specialiosios chirurgijos.

Pasibaigus karui, studijos buvo pradėtos pertvarkyti pagal bendrąsias Sovietų Sąjungos aukštosios medicinos mokyklos programas. 1946 m. pradėta pereiti prie sesijinės egzaminų tvarkos. Ji galutinai įgyvendinta 1947 m. Šiuo laikotarpiu didelis dėmesys buvo skiriamas politiniams, bendriesiems teoriniams dalykams, ir daug mažesnis - specialybei.

1951 m. buvo įsteigtas Kauno medicinos institutas su Stomatologijos-farmacijos fakultetu. Pirmasis šio fakulteto dekanas buvo habil. farm. m. dr. prof. B. Šaulys, kuris šias pareigas ėjo iki 1956 m. Nuo 1956 m. iki 1960 m. fakulteto dekanu dirbo habil. med. m. dr. prof. A. Vileišis. Vėliau Stomatologijos-farmacijos fakulteto dekanais dirbo med. m. dr. doc. J. Rauba (1960-1964), med. m. dr. doc. V. Rimkevičiūtė (1964-1965). Nuo 1965 m. fakulteto dekanu pradėjo dirbti med. m. dr. doc. L. Steponavičius.

1968 m. Stomatologijos -farmacijos fakultetą reorganizavus į Stomatologijos ir Farmacijos, doc. L. Steponavičius paskiriamas Stomatologijos fakulteto dekanu, kuriuo jis dirbo iki 1970 m.

1951-1970 m. Kauno medicinos institutas parengė 2161 gydytojus stomatologus.

1970-1975 m. ir 1991-1992 m. Stomatologijos fakulteto dekanu buvo habil. med. m. dr. prof. J. Žekonis, 1975-1991 m. fakulteto dekanu buvo med. m. dr. doc. P. Tercijonas. Nuo 1992 m. iki 1994 m. dekanės pareigas eiti buvo paskirta med. m. dr. doc. P. Paipalienė, 1994 m. gruodžio mėn. dekanu išrinktas med. m. dr. doc. R. Kubilius.

1991 m. KMA tarybos nutarimu įkuriamos profilinės klinikos. Terapinės-ortopedinės stomatologijos katedra reorganizuota į dvi savarankiškas klinikas: Ortopedinės stomatologijos (klinikos vadovu išrinktas - prof. J. Žekonis) ir Terapinės stomatologijos (klinikos vadove išrinkta doc. N. Kelbauskienė). Chirurginės stomatologijos katedra

reorganizuota į Veido ir žandikaulių chirurgijos ir chirurginės stomatologijos kliniką (klinikos vadovu išrinktas prof. G. Sabalys). Nuo 1990 m. gydytojai stomatologai gali mokytis rezidentūroje, o nuo 1993 m. - bendrinėje gydytojo stomatologo rezidentūroje. Šiuo metu stomatologijos rezidentūra skirstoma į:

1. Pirminę gydytojo stomatologo (bendrosios praktikos gydytojo stomatologo) rezidentūrą. Ją turi atlikti visi norintieji savarankiškai dirbti stomatologo darbą. Trukmė - vieneri metai.

2. Antrinę (specialybių) rezidentūrą. Išlaikę pirminės rezidentūros egzaminą arba praktinį darbą dirbantys gydytojai, gali studijuoti antrinėje rezidentūroje. Trukmė priklauso nuo pasirinktos specialybės.

3. Tretinę (siaurų specialybių) rezidentūrą. Baigus antrinę burnos chirurgo rezidentūrą, galima stoti į tretinę veido ir žandikaulių chirurgo specialybės rezidentūrą. Trukmė (Stomatologijos ir Medicinos fakultetų absolventams) yra 2 metai.

1996 m. birželio mėn. rektoriaus įsakymu buvo įkurtos dvi naujos profilinės klinikos: Profilaktikos ir vaikų stomatologijos klinika ir Ortodontijos klinika.

Vis daugiau dėmesio fakultetas skiria gydytojų stomatologų rengimui, jų podiplominėm studijom, stengiamasi sudaryti geresnes sąlygas mokytis protezavimo, ortodontijos, terapinės stomatologijos, vaikų stomatologijos, veido, žandikaulių ir burnos chirurgijos.

Plečiame tarptautinį bendradarbiavimą. Siekiame bendradarbiauti su rytų ir vakarų šalimis. Bendradarbiaujame su Rygos, Tartu, Maskvos, Minsko, Aarchus, Oslo, Goteborgo, Turku aukštosiomis medicinos mokyklomis.

1922-1940 m. Lietuvos ir Vytauto Didžiojo universiteto
Odontologijos skyriaus parengti gydytojai stomatologai

Metai	Dantų gydytojai	Metai	Dantų gydytojai
1926	17	1934	31
1927	10	1935	35
1928	3	1936	51
1929	16	1937	37
1930	12	1938	52
1931	10	1939	25
1932	23	1940	23
		Iš viso	386

1941-1950 m. Vytauto Didžiojo universitete parengti gydytojai stomatologai

Metai	Gydytojai stomatologai
1941	23
1942	-
1943	-
1944	-
1945	23
1946	41
1947	63
1948	88
1949	105
1950	58
Iš viso	401

Ortodontijos klinika

Ortodontijos klinika buvo įsteigta 1996 m. liepos mėn. 1 d. KMA rektoriaus įsakymu, reorganizavus Ortopedinės stomatologijos kliniką. Ortodonitjos klinikos vadovu paskirtas doc. A. Šidlauskas.

Ortodontijos specialybės kursas dėstomas Stomatologijos fakulteto IV ir V kurso studentams. Kurso tikslas - supažindinti studentus su veido ir žandikaulių sistemos augimo ir vystymosi ypatumais, ortodontinių anomalijų etiologija, patogeneze ir gydymo principais. Nagrinėjama pieninio, mišraus ir nuolatinio sąkandžio formavimasis, ortodontinių anomalijų diagnostikos principai. Didžiausias dėmesys skiriamas šios patologijos profilaktikos priemonėms ir gydymo metodams, taikomiems ankstyvųjų ortodontinių anomalijų vystymosi stadijų metu įdiegti. Ortodontijos klinika rūpinasi podiplominėmis studijomis. Klinikoje rengiami ortodontijos specialybės antrinės rezidentūros studentai, gydytojų tobulinimosi ir kvalifikacijos kėlimo kursai.

Pagrindinė mokslinio darbo tema - tai ortodontinių anomalijų paplitimo Lietuvos respublikoje tyrimai ir jų profilaktikos metodų taikymas.

Klinikoje atliekamas konsultacinis ir gydomasis darbas. Klinikos darbuotojai konsultuoja visos respublikos gyventojus ortodontinių anomalijų gydymo ir diagnostikos klausimais, kasdien klinikoje apsilanko apie 30 pacientų.

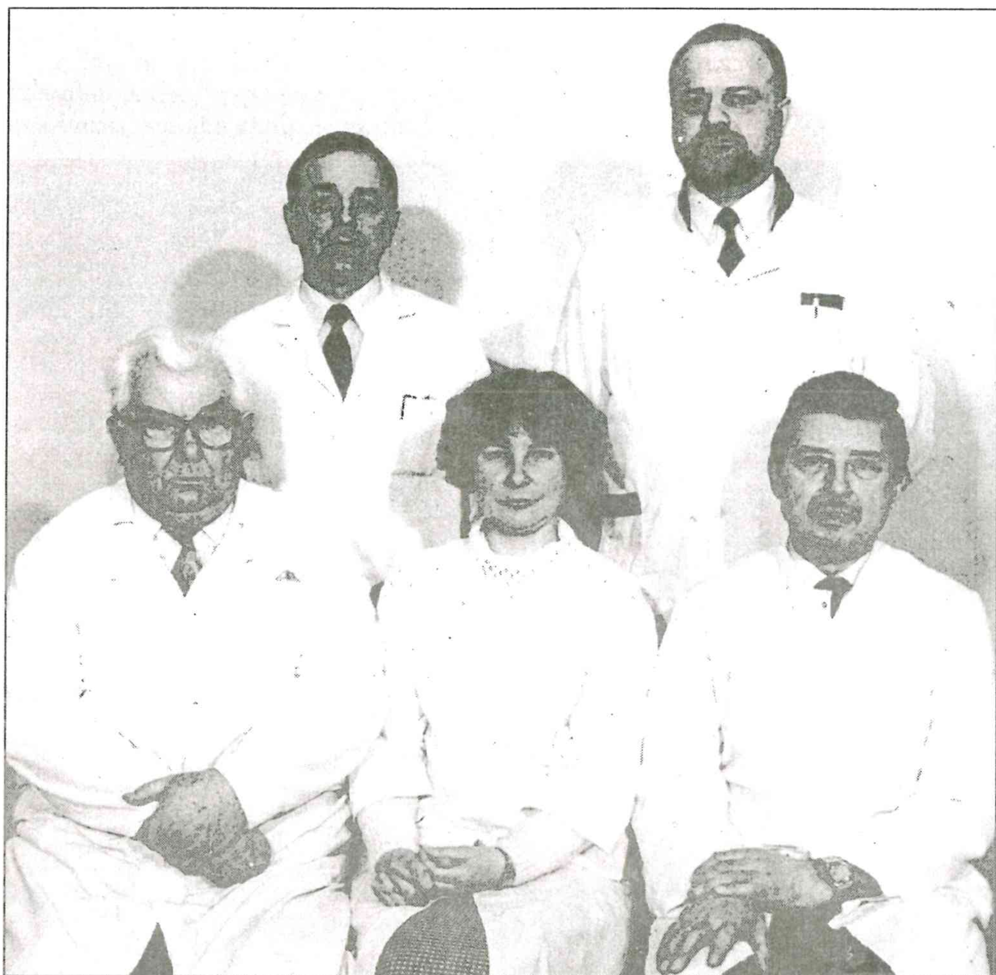
Klinikos personalas:
A. Šidlauskas, med. m. dr. doc., klinikos vadovas
I. Andriejaitienė, asist.
R. Damušienė, asist.
A. Gaidytė, asist.
Z. Kupčinskienė, asist.
K. Lopatienė, asist.
A. Vasiliauskas, asist.

Ortopedinės stomatologijos klinika

1922 m. vasario 16 d. buvo atidarytas universitetas. Pagal universiteto statusą Medicinos fakultete buvo Medicinos, Odontologijos ir Veterinarijos (iki 1928 m.) skyriai.

Odontologijos skyriuje buvo įkurta Stomatologijos ir dentiatrijos katedra. Ši katedra turėjo tris padalinius: stomatologijos, dentiatrijos ir dantų protezų technikos. Kasmet į Odontologijos skyrių buvo priimama po 50 studentų. 1922-1927 m. studijos truko 4 semestrus, nuo 1928 m. - 8, o nuo 1950 m. - 10 semestrų. 1922 m. katedroje pradėjo dirbti dantų gydytoja Ona Mikuckaitė, kuri 1923 m. buvo išrinkta Dantų protezų technikos laboratorijos vedėja, o nuo 1926 m. - vyr. asistente.

Konkurso būdu nesuradus tinkamo kandidato katedrai vadovauti, universiteto vadovybė paskyrė P. Stančių (1888-1962). 1925 m. P. Stančiui buvo suteiktas docento vardas, ir jis išrinktas Stomatologijos ir dentiatrijos katedros bei klinikos vedėju. P. Stančius paskelbė 16 mokslinių darbų, 1935 m. apgynė pirmąją Medicinos fakultete daktaro

disertaciją "Odontogeninių cistų klausimu". Tais pačiais metais P. Stančius buvo išrinktas ekstraordinatoriniu profesoriumi.

Sovietinė okupacija ir Antrasis pasaulinis karas nutraukė numatytų planų įgyvendinimą. 1944 m., artėjant frontui, daug universiteto dėstytojų, bijodami stalininio teroro, pasitraukė į vakarus, tarp jų ir prof. P. Stančius, med. m. dr. V. Domijonaitis.Kauno universitetas buvo atkurtas 1944 m. rugpjūčio 24 d. Medicinos fakultete veikė 3 skyriai: Medicinos, Odontologijos (nuo 1945 m. vasario 1 d. jis pavadintas Stomatologijos skyriumi) ir Farmacijos. Stomatologijos skyriuje vietoj vienos katedros įkurtos dvi: Dentiatrijos (1945 m. ji pavadinta Konservatyvinės stomatologijos, o vėliau - Terapinės ir ortopedinės stomatologijos katedra) ir Stomatologijos (vėliau Chirurginės stomatologijos) katedra. Dentiatrijos katedros vedėja 1944 m. rugpjūčio 30 d. buvo išrinkta doc. O. Mikuckaitė. Ji skaitė ortopedinės stomatologijos paskaitas ir vadovavo studentų praktikos darbams.

Rektoriaus įsakymu nuo 1949 m. Terapinės ir Ortopedinės stomatologijos ir Chirurginės stomatologijos katedros buvo sujungtos į vieną Stomatologijos katedrą. Katedros vedėju 1950 m. buvo paskirtas vyr. dėst. L. Misevičius. Katedroje taip pat dirbo vyr. dėstytojos Z. Kupčinskienė, O. Mikuckaitė, L. Matukaitė, J. Domaševičiūtė ir asistentas A. Bislys.

1950 m. Kauno universitetas buvo reorganizuotas į Kauno medicinos ir Kauno politechnikos institutus. Stomatologijos katedros vedėju buvo paskirtas doc. St. Čepulis, kuris 1954 m. apgynė habil. daktaro disertaciją, ir 1959 m. jam suteiktas profesoriaus vardas. 1958 m. daktaro disertaciją apgynė J. Domaševičiūtė-Stanionienė. 1958 m. vietoj vienos Stomatologijos katedros įkuriamos dvi: Terapinės ortopedinės stomatologijos, kurios vedėja skiriama dr. J. Stanionienė ir Chirurginės stomatologijos (ved. St. Čepulis).

1970 m. Terapinei ortopedinei stomatologijos katedrai pradeda vadovauti dr. J. Žekonis. 1971 m. jam suteikiamas docento vardas. 1986 m. jis apgynė habil. m. dr. disertaciją, o 1987 m. jam suteikiamas profesoriaus vardas. 1990 m. Terapinės ortopedinės stomatologijos katedra reorganizuojama į Terapinės stomatologijos ir Ortopedinės stomatologijos katedras. Pastaroji katedra, vadovaujama prof. J. Žekonio, 1991 m. persikelia į naujas erdvias patalpas, ir pavadinama Ortopedinės stomatologijos klinika.

Šiuo metu Ortopedinės stomatologijos klinikoje pagal naujausią technologiją ir iš geriausių medžiagų gaminami dantų, dantų lankų bei žandikaulių protezai. Klinikos darbuotojai nagrinėja priedančio audinių uždegiminės patologijos etiopatogenezę. Pagrindinis dėmesys skiriamas neutrofilinių leukocitų funkcinio efektyvumo tyrimams. Yra apgintos 1 habil. dr. ir 3 daktaro disertacijos bei ruošiamos 3 daktaro disertacijos. Klinikos darbuotojai paskelbė daugiau kaip 150 straipsnių, per 10 metodinių mokymo priemonių.

Klinikos personalas:

J. Žekonis, habil. med. m. dr. prof., klinikos vadovas

D. Aukščiūnas, asist.
D. Basevičius, asist.
A. Gleiznys, vyr. dėst.
J. Jonaitis, asist.
J. Junevičius, asist.
R. Poškienė, doktor.
S. Rumševičiūtė, asist.
J. Sakalauskienė, vyr. dėst.
Vl. Stučinskas, asist.
O. Surovas, asist.
A. Šepetys, asist.
A. Šurna, doc.
B. Tamoševičienė, asist.
V. Vilkinis, doktor.
G. Žekonis, doktor.
E. Žilinskienė, asist.

Profilaktikos ir vaikų stomatologijos klinika

Ši klinika KMA įkurta 1996 07 01, reorganizavus Terapinės stomatologijos kliniką. Klinikos vadove rektoriaus įsakymu paskirta doc. Simona Milčiuvienė.

Klinikoje praktikos darbus atlieka Stomatologijos ir Visuomenės sveikatos fakultetų studentai. SF 2-jo ir 5-jo kurso studentams, Visuomenės sveikatos fakulteto burnos higienistų specialybės studentams dėstoma vaikų terapinė stomatologija ir stomatologinių ligų profilaktika.

Klinikos darbuotojai nagrinėja stomatologinių ligų profialktikos ir vaikų kariesologijos problemas. Parengtos 2 mokymo priemonės "Vaikų burnos ligų gydymas ir profilaktika" ir "Fluoro preparatų panaudojimas stomatologijoje".

Klinikoje dirbančios gydytojos gydo, konsultuoja Kauno miesto ir Kauno krašto vaikus.

Klinika bendradarbiauja su Danijos Arhus universitetu, Švedijos Karlskronos burnos higienistų mokykla.

Klinikos personalas:

S. Milčiuvienė, doc., klinikos vadovė
E. Bendoraitienė, asist.
R. Malakauskienė, asist.
J. Narbutaitė, asist., doktor.
J. Pauraitė, asist.-burnos higienistė
K. Saldūnaitė, asist.-burnos higienistė
E. Slabšinskaitė, asist.
V. Vaitkevičienė, asist.
I. Vasiliauskienė, asist.
V. Vitkauskienė, asist.

Terapinės stomatologijos klinika

1921 m. dantų gydytojai M. Žmuidzinavičienei Kauno Aukštuosiuose kursuose buvo pavesta organizuoti Odontologijos skyrių. 1922 m. jau įkurtame Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultete buvo trys skyriai: Medicinos, Odontologijos ir Veterinarijos. Odontologijos skyriuje buvo įkurta Stomatologijos ir dentiatrijos katedra. Stomatologijos ir dentiatrijos katedroje dirbo A. Petrauskas, O. Mikuckaitė, kuri, mirus A. Petrauskui, buvo išrinkta Protezų technikos laboratorijos vedėja. Po stažuotės Vienoje nuo 1924 m. Dentiatrijos ir stomatologijos katedros vedėjo pareigas buvo pavesta eiti P. Stančiui, kuris apgynė pirmąją stomatologijos disertaciją "Odontogeninių cistų klausimu". Vėlesniais metais dentiatrijos klinikoje dirbo asistentai E. Pšigodskienė ir V. Domijonaitis.

1921 m. Odontologijos skyrius įsikūrė buvusioje Kauno komercinėje mokykloje (Donelaičio ir Mickevičiaus g.), o 1922 m. Karo mokyklos rūmuose. 1924 m. Odontologijos skyriui buvo paskirtos Laisvės alėjos Nr. 12 name patalpos.

Pastačius modernias universitetines klinikas, 1940 m. vasarą Odontologijos skyrius parsikėlė į specialiai įrengtą administracijos ir stomatologijos korpusą. Trečiajame aukšte buvo įrengta moderni konservatyvaus gydymo salė ir operacinės. Klinikų projekto autorius Kasanas teigė, kad Europoje tuomet buvo tik dvi tokios salės.

Prasidėjus karui, Stomatologijos skyrius buvo perkeltas į Kęstučio gatvę, ir tik 1946 m. birželio mėnesį jis vėl grąžintas į Klinikas. Nuo 1951 m. Stomatologijos katedros buvo perkeltos į dešiniojo sparno pirmąjį aukštą, kur šiuo metu įsikūręs terapinės stomatologijos skyrius ir Veido ir žandikaulių bei chirurginės stomatologijos klinikos ambulatorija.

1944-1945 m. Terapinės ir ortopedinės stomatologijos katedroje dirbo asistentės V. Gimžauskienė, L. Matutienė, L. Statkevičiūtė, R. Serafinaitė, o vėliau ir J. Domaševičiūtė-Stanionienė.

Rektoriaus įsakymu 1949 09 01 Terapinės ir Ortopedinės stomatologijos katedra buvo sujungtos su Chirurginės stomatologijos katedra į vieną Stomatologijos katedrą, kuriai vadovavo vyr. dėstytojas L. Misevičius.

Sovietiniu laikotarpiu, 1951 m. panaikinus Vytauto Didžiojo universitetą, Medicinos fakultetas buvo perorganizuotas į Medicinos institutą, kuriame veikė Stomatologijos

skyrius. 1958 m. KMI įsteigta Terapinės-ortopedinės stomatologijos katedra, kuriai vadovavo docentė J. Stanionienė. Doc. J. Stanionienė skaitė terapinės stomatologijos disciplinos kursą, o 1958 m. apgynė med. mokslų kandidatės disertaciją periodontitų gydymo klausimais.

Gana ilgą laiką visame Pabaltyjyje nebuvo stomatologinio profilio tarnybos, kurioje būtų galima ginti disertacijas medicinos mokslo kandidato ar daktaro vardui gauti. Todėl daug metų katedroje dirbę dėstytojai gynė kandidatines disertacijas Maskvoje arba Minske. Maskvos medicinos stomatologijos institute 1983 m. kandidatinę disertaciją apgynė asist. N. Kelbauskienė, 1985 m. asist. P. Paipalienė. Šiek tiek vėliau Minsko medicinos institute kandidatines disertacijas sėkmingai apgynė asist. S. Milčiuvienė ir J. Špokas. Katedros mokslinio darbo tema skirta ankstyvajai stomatologinių ligų diagnostikai, gydymui ir profilaktikai. Atkūrus Lietuvoje nepriklausomybę, prasidėjo aukštojo ir viduriniojo mokslo reforma, keitėsi mokymo planas, programos.

1991 m. prasidėjo reforma ir akademinėse klinikose. Reformos tikslas buvo suburti mokymo, gydymo ir mokslo geriausius specialistus geresniam būsimų gydytojų ruošimui. 1991 m. pavasarį fakultete buvo įkurta Terapinės stomatologijos klinika, Ortopedinės stomatologijos ir Veido ir žandikaulių bei chirurginės stomatologijos klinikos.

Terapinės stomatologijos kliniką sudarė Terapinės-ortopedinės stomatologijos katedros Terapijos ir Konsultacinės stomatologijos poliklinikos skyriai. Terapinės stomatologijos klinikos vadove 1991 m. birželio mėn. buvo išrinkta doc. N. Kelbauskienė. Klinikoje tada dirbo doc. P. Paipalienė, G. Stropienė, J. Šemetova, J. Špokas, S. Milčiuvienė, asist. I. Budrikaitė, J. Narbutaitė, E. Bendoraitienė, V. Mačiulskienė, E. Bagdonas, taip pat Konsultacinės stomatologinės poliklinikos gydytojos: R. Striukaitienė, D. Žebrauskienė, M. Pranckevičienė, A. Giedrienė, S. Vanagienė, I. Zykuvienė, V. Pluščiauskienė.

Nuo 1991-1992 m. klinika pradėjo rengti antrinės rezidentūros vaikų stomatologijos specialistus. Šiuo metu antrinėje rezidentūroje tarapinės stomatologijos klinikoje galima įgyti periodontologo ir endodontologo specialybę.

Klinika palaiko tamprius ryšius su Danijos Archus universitetu, kuris priima mokslinėms stažuotėms jaunus, perspektyvius dėstytojus, padeda vykdyti bendrus mokslinius projektus. Šiame universitete stažavosi asist. V. Mačiulskienė, J. Narbutaitė, I. Budrikaitė, Ž. Grabliauskienė.

1992-1996 m. laikotarpiu Terapinės stomatologijos klinikai talkino Amerikos dantistų fondas Lietuvai remti (DAFL), kuriam vadovauja L. Ragas.

1995-1997 mokslo metais akademijos rektoriaus, SF fakulteto tarybos, dekano dėka buvo pradėtas įgyvendinti stomatologijos klinikų modernizavimo projektas. To projekto dėka vaikų stomatologijos ir profilaktikos skyrius perorganizuotas į savarankišką kliniką, kuriai vadovauja doc. S. Milčiuvienė.

Klinikos personalas:

N. Kelbauskienė, doc., klinikos vadovė
K. Bušauskas, rez.
A. Giedrienė, asist.
J. Globienė, rez.
G. Granickienė, asist.
E. Jagelavičienė, asist.
I. Pacauskienė, asist.
P. Paipalienė, doc.
J. Siudikienė, asist.
G. Stropienė, doc.
J. Šemetova. doc.
G. Valentavičienė, asist.
A. Visokinskienė, asist.
D. Žebrauskienė, asist., administratorė

Veido ir žandikaulių chirurgijos bei chirurginės stomatologijos klinika

Veido ir žandikaulių chirurgijos bei chirurginės stomatologijos klinika buvo įkurta, sujungus Kauno medicinos akademijos Chirurginės stomatologijos katedrą ir Kauno akademinių klinikų Stomatologijos skyrių bei polikliniką.

1944 m. įsteigtas pirmasis Kaune stomatologijos kabinetas, skirtas Žaliakalnio rajono gyventojams. Pirmoji šiame kabinete pradėjo dirbti gyd. stomatologė T. Kazlauskienė. 1945 m. kabinetas perorganizuotas į poliklinikos stomatologijos skyrių. Jo vedėja paskirta T. Kazlauskienė, kuri šias pareigas ėjo iki 1960 metų. Tobulėjant sveikatos apsaugos organizacijai, poliklinikos buvo sujungtos su ligoninėmis, ir šis pirmasis pokario metų poliklinikos stomatologijos skyrius 1948 m. perkeltas į Respublikinę Kauno klinikinę ligoninę (RKK). Nuo 1960 m. iki 1974 m. poliklinikos stomatologijos skyriui vadovavo gyd. stomatologė J. Valentienė, o nuo 1974 m. - gyd. stomatologė R. Striukaitienė.

1947 m. RKK ligoninės Chirurgijos skyriuje dešimt lovų buvo skirta stomatologijos ligoniams.

1951 m. įkurtas 20 lovų Stomatologijos skyrius. Jam nuo 1952 m. iki 1974 m. vadovavo LTSR nusipelniusi gydytoja O. Elsbergienė, nuo 1974 m. J. Valentienė, o nuo 1992 m. prof. G. Sabalys. Nuo 1992 metų šis skyrius pavadintas Veido ir žandikaulių chirurgijos skyriumi.

Iki 1958 m. Kauno medicinos institute buvo Stomatologijos katedra, kuriai vadovavo prof. S. Čepulis. 1958 m. šiai katedrai skilus į atskiras - Terapinės-ortopedinės ir Chirurginės stomatologijos katedras, pastarosios katedros vedėju išrenkamas prof. S. Čepulis, kuris šiai katedrai vadovavo iki 1984 m.

1944 metais S. Čepulis įkūrė Respublikinę medicinos biblioteką ir jai vadovavo iki 1946 m. Pagrindinis jo darbas buvo Vilniaus universiteto Stomatologijos katedroje ir

klinikoje, kur iki 1950 m. jis dirbo vedėju.

Jau dirbdamas Kaune, 1954 metais S. Čepulis apgynė medicinos mokslų daktaro disertaciją dantų kariozinės ligos etiologijos ir patogenezės tema. Joje jis paskelbė naują - virusinę dantų karieso atsiradimo tyrimo kryptį. S. Čepulis įrodė, kad didelis angliavandenių kiekis maiste sutrikdo normalią biologinę burnos pusiausvyrą, emalio barjerinių funkcijų būklę ir sudaro palankias sąlygas virusams atsirasti: virusai prasiskverbia į silpnesnės struktūros dantų emalį, ima daugintis, ardyti organines madžiagas, sutrinka burnos mikroflora.

1959 metais S. Čepuliui buvo suteiktas profesoriaus vardas. Daug triūso ir energijos jis paskyrė veido žandikaulių chirurgijai: įdiegė efektyvesnę pasikartojančių veido daubų uždegimų operacinio gydymo metodiką, tobulino trišakio nervo neuralgijos gydymą, kaklo cistų operavimo metodiką, siūlė veiksmingesnius veido kaulų lūžimų gydymo metodus. 1981 m. jo vadovaujami stomatologai, pirmieji Sovietų Sąjungoje, pradėjo dirbti implantacijos srityje.

Prof. S. Čepulis buvo ilgametis Lietuvos mokslinės stomatologų draugijos pirmininkas. Jo pastangomis 1962 m. buvo pradėti leisti "Lietuvos TSR stomatologų darbai".

Spaudoje prof. S. Čepulis paskelbė daugiau kaip 200 mokslinių darbų. Jis yra vadovėlio "Klinikinė chirurgija", monografijos "Gastroenterologija" bendraautorius, vadovėlio "Chirurginė stomatologija" autorius. 1970 m. prof. S. Čepuliui buvo suteiktas Lietuvos TSR nusipelniusio mokslo veikėjo vardas.

Nuo Chirurginės stomatologijos katedros įsikūrimo joje dirbo doc. J. Nainienė, doc. A. Kanopkienė, doc. A. Musneckienė (1972 m. perėjo dirbti į VU Stomatologijos katedrą), asist. E. Žvirelienė (dirbo iki 1973 m.).

Ilgametė katedros darbuotoja doc. Juzefa Nainienė buvo reikli pedagogė, aukščiausios kvalifikacinės kategorijos chirurgė stomatologė. Parašė studentams mokymo metodines priemones. Mokslinio darbo tema - veido traumų diagnostika ir gydymas.

1960-1984 m. katedroje dirbo doc. Ona Padegimienė, 1972-1996 m. med. m. dr. doc. Aliodija Tumpienė, nuo 1976 m. iki 1996 m. - med. m. dr. asist. Juozas Mazurkevičius.

1991 m., vykdant Kauno medicinos akademijos reformą, sujungus Chirurginės Stomatologijos katedrą, Kauno akademinių klinikų veido ir žandikaulių chirurgijos skyrių ir Konsultacinės stomatologijos poliklinikos chirurginės stomatologijos poskyrį, buvo įkurta Veido ir žandikaulių chirurgijos ir chirurginės stomatologijos klinika. Jos vadovu buvo išrinktas habil. med. m. dr. prof. G. Sabalys.

Profesorius G. Sabalys tobulina mokymo metodiką. Su bendraautoriais parengė ir išleido mokymo metodinių priemonių studentams bei metodinių leidinių gydytojams praktikams. Jo 11 darbų pripažinti išradimais, per 40 - racionalizaciniais pasiūlymais. Spaudoje paskelbė daugiau kaip 200 mokslinių darbų, parašė monografiją "Trišakio nervo neuralgija". Šiuo metu jis yra 2 doktorantūros komitetų pirmininkas, 6-narys.

Nuo 1996 m. birželio mėn. klinikai vadovauja med. m. dr. doc. R. Kubilius. Jis nagrinėja žandikaulių traumatologijos problemas. Spaudoje paskelbė daugiau kaip 50 mokslinių darbų, 8 iš jų pripažinti racionalizaciniais pasiūlymais. R. Kubilius yra patyręs klinicistas, aukščiausios kvalifikacinės kategorijos chirurgas stomatologas ir veido ir žandikaulių chirurgas. Nuo 1995 m. dirba Stomatologijos fakulteto dekanu.

Šiuo metu klinikoje dirba dar 3 medicinos daktarai: doc. P. Tercijonas, vyr. asist. G. Juodžbalys ir vyr. asist. Albinas Gervickas.

Klinikos darbuotojai dirba 3 srityse. Klinikoje chirurginė stomatologija, veido ir žandikaulių chirurgija dėstoma Stomatologijos fakulteto III, IV, V kursų ir Medicinos

fakulteto V kurso studentams. Studentai patys, dėstytojui stebint, atlieka ambulatorinius chirurginius veiksmus, tobulina manualinius įgūdžius. Stacionare jie tiria ligonius, stebi ir asistuoja operacijoms. Parengta ir išleista per 20 chirurginės stomatologijos ir veido ir žandikaulių chirurgijos mokymo metodinių priemonių.

Antroji svarbi klinikos darbo kryptis yra mokslinis darbas. Vadovaujant prof. G. Sabaliui, pastaraisiais metais mokslinių darbų tematika buvo dvejopa - veido ir žandikaulių srities traumatologija ir neurostomatologija.

Patobulinti apatiniojo žandikaulio lūžimų diagnostikos ir gijimo metodai (asist. J. Mazurkevičius ir doc. R. Kubilius), pasiūlytas originalus lūžimų gijimo prognozavimo būdas bei optimizavimo metodai (doc. R. Kubilius).

Klinikos mokslininkai daug nuveikė neurostomatologijos srityje. Bendradarbiaujant su KMA Normalinės anatomijos Neuromorfologijos laboratorija (prof. R. Stropus) nustatyta bene dažniausios ir sunkiausios neurostomatologinės ligos trišakio nervo neuralgijos morfologinė priežastis ir periferinis patogenezės mechanizmas. Sukurti nauji ir patobulinti ligos diagnostikos metodai. Pasiūlytas etiopatogenezinis konservatyvaus gydymo metodas. Įdiegti nauji chirurginio gydymo būdai ir sukurti originalūs chirurginiai instrumentai (prof. G. Sabalys, med. m. dr. G. Juodžbalys). Kartu su neuromorfologais pradėta tirti ligos pažeistų nervų ultrastruktūra (med. m. dr. N. Paužienė, med. m. dr. J. Juodžbalys).

Daugiausia duomenų apie ylinį poliežuvio sindromą surinko med. m. dr. A. Gervickas. Jis sukūrė ir patobulino šios ligos diagnostikos ir gydymo metodus.

Neurostomatologines problemas nagrinėja klinikos doktorantai V. Guzevičienė ir G. Janužis.

Klinikos neurostomatologijos srities darbais susidomėjo kitų šalių mokslininkai ir klinicistai. Todėl 1996 m. klinika tapo Europos Sąjungos "Tempus" programos "Burnos ir veido skausmų gydymo ir profilaktikos mokymo sistemos vystymo" projekto vykdytoja.

Klinikos darbuotojai skaito mokslinius pranešimus respublikinėse, tarptautinėse konferencijose, simpoziumuose. Jų moksliniai straipsniai spausdinami respublikinėje bei užsienio spaudoje. Iš viso atspausdinta per 400 mokslinių darbų, pasiūlyta ir įdiegta į klinikinę praktiką per 50 racionalizacinių pasiūlymų, 12 darbų pripažinti išradimais. Gydytojams praktikams išleista monografija ir per 10 metodinių rekomendacijų. Visi klinikos dėstytojai ir gydytojai dirba gydomąjį darbą poliklinikoje ir veido ir žandikaulių chirurgijos stacionare.

Poliklinikoje dėstytojai kartu su studentais klinikinių darbų metu konsultuoja pacientus, teikia jiems reikalingą ambulatorinę pagalbą. Planingai (1 kartą per savaitę) prof. G. Sabalys, doc. R. Kubilius, doc. P. Tercijonas ir med. m. dr. vyr. asistentas J. Juodžablys konsultuoja ligonius iš respublikos rajonų.

Veido ir žandikaulių chirurgijos stacionaras - tai vienas iš respublikoje esančių dviejų savarankiškų gydymo įstaigų, kur teikiama specializuota stacionarinė pagalba sergantiesiems veido ir žandikaulių srities ligomis. Čia gydomos veido ir žandikaulių traumos, uždegimai, augliai, neurostomatologinės ligos, įgimti ir įgyti defektai ir deformacijos, seilių liaukų ligos. Neurostomatologinių ligų chirurginis gydymas atliekamas tik šioje įstaigoje. Visi klinikos dėstytojai yra patyrę klinicistai ir turi aukščiausią arba pirmąją kvalifikacinę kategoriją.

Kiekvienais metais stacionare gydoma 1300-1400 ligonių, kuriems atliekama daugiau kaip 1200 operacijų.

Klinikos darbuotojai yra respublikos, Kauno miesto, akademijos, fakulteto draugijų,

komisijų, tarybų, redkolegijų nariai.

Klinikos personalas:
R. Kubilius, med. m. dr. doc., klinikos vadovas
R. Babičenko, asist.
A. Baltrušaitienė, asist.
L. Dubosas, asist.
J. Gedmantienė, asist.
A. Gervickas, med. m. dr. asist.
V. Guzevičienė, asist.
G. Janužis, asist.
G. Juodžbalys, med. m. dr. vyr. asist.
I. Navakauskienė, asist.
G. Sabalys, habil. med. m. dr. prof.
D. Sakavičius, asist.
R. Stakaitytė, asist.
Pr. Tercijonas, med. m. dr. doc.

Slaugos fakultetas

Slaugos fakultetas

1990 m. Kauno medicinos akademijoje prie Medicinos fakulteto buvo įkurtas naujas Medicinos seserų skyrius. 1992 m. Med. seserų skyrius reorganizuotas į Slaugos fakultetą, dekanu paskirtas doc. A. Šeškevičius. Slaugos fakultetui priklauso Geriatrijos klinika (vad. doc. V. Lesauskaitė), Reabilitacijos klinika (vad. prof. A. Kriščiūnas), Kardiologijos instituto Reabilitacijos laboratorija (vad. prof. D. Vasiliauskas) ir nauja Slaugos ir rūpybos katedra (vad. doc. A. Šeškevičius).

Slaugos fakulteto taryba buvo išrinkta slaptu balsavimu ir patvirtinta 1995 m. KMA Senato bei Tarybos posėdžiuose. Slaugos fakulteto tarybos pirmininkas - doc. A. Šeškevičius, pavaduotoja - doc. V. Lesauskaitė.

Slaugos studijų programa buvo sudaryta pagal PSO Medicinos seserų, akušerių ir socialinių darbuotojų departamento ir Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymo reikalavimus. Studijų programas recenzavo Vakarų Europos ir JAV slaugos aukštųjų studijų centrai.

Baigusieji šį fakultetą, turi teisę dirbti:

1. Pedagoginį darbą aukštosiose, aukštesniosiose medicinos mokyklose, slaugos specialistų kvalifikacijos kėlimo centruose.

2. Slaugos administravimo-valdymo srityje (Sveikatos apsaugos ministerijos vyr. slaugos specialistai, klinikinių ligoninių, miesto, rajono, slaugos, invalidų namų, krašto apsaugos ligoninių, vaikų ir kūdikių namų, poliklinikų vyr. seserimis bei slaugos direktorėmis).

3. Klinikinėmis ilgalaikės ir intensyviosios ligonių slaugos koordinatorėmis.

4. Slaugos mokslinio tyrimo darbe.

1994 m. išleista pirmoji Slaugos fakulteto med. seserų laida - 46 diplomantės, 1995 m. - 38, 1996 m. - 25.

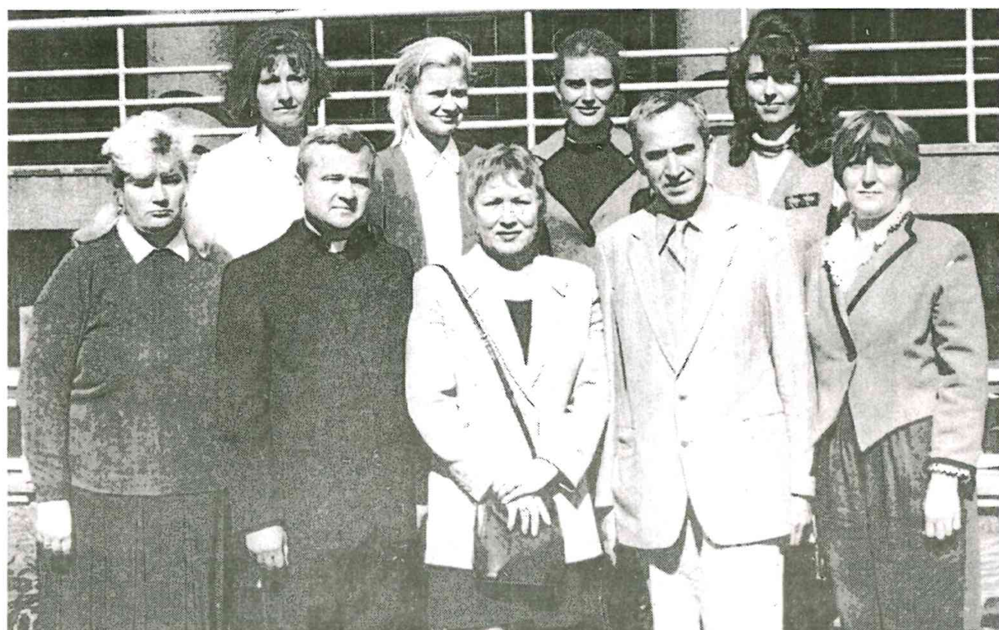
Slaugos ir rūpybos katedra

Pagal Vakarų Europos aukštųjų slaugos mokyklų mokymo programas ir PSO medicinos seserų, akušerių, medicinos socialinės rūpybos Europos departamento rekomendacijas, KMA Senato nutarimu, Tarybos sprendimu bei rektoriaus įsakymu Nr. 495 (1994 12 27) nuo 1995 01 01 buvo įsteigta Slaugos ir rūpybos katedra. Tai pirmoji Lietuvoje tokio profilio katedra. Jos vedėju paskirtas doc. A. Šeškevičius.

Šioje katedroje dėstomos pagrindinės slaugos, slaugos pedagogikos ir medicinos socialinės rūpybos paskaitos (slaugos teorija, katalikiškoji etika ir kt.) bei atliekamas mokslinis darbas. Kadangi naujos slaugos disciplinos dėstomos Lietuvoje pirmą kartą, todėl nuolat kviečiami dėstytojai iš užsienio: Škotijos, Anglijos, Švedijos, Amerikos, Suomijos, Kanados. Dauguma studentų turi galimybę išvykti praktikai į užsienį. Per trumpą laiką daug vadovėlių atsiuntė Amerikos, Kanados, Australijos lietuvių bendruomenės, taip pat ir Lothian koledžas (Škotija) bei pavieniai asmenys.

Katedra yra sudariusi 18 bendradarbiavimo sutarčių su šešiomis Europos šalimis: Suomija, Norvegija, Švedija, Danija, Anglija ir Ispanija.

Katedros personalas:
A. Šeškevičius, doc., katedros vadovas
A. Adomavičiūtė, asist.
E. Bagdonas, doc.
B. Baliulevičiūtė, asist.
R. Butkevičienė, vyr. asist.
V. Emužienė, asist.
R. Lipovskienė, asist.
R. Repšys, asist.
L. Sajienė, vyr. asist.
J. Toliušienė, asist.
G. Vaškevičienė, vyr. labor.

Geriatrijos klinika

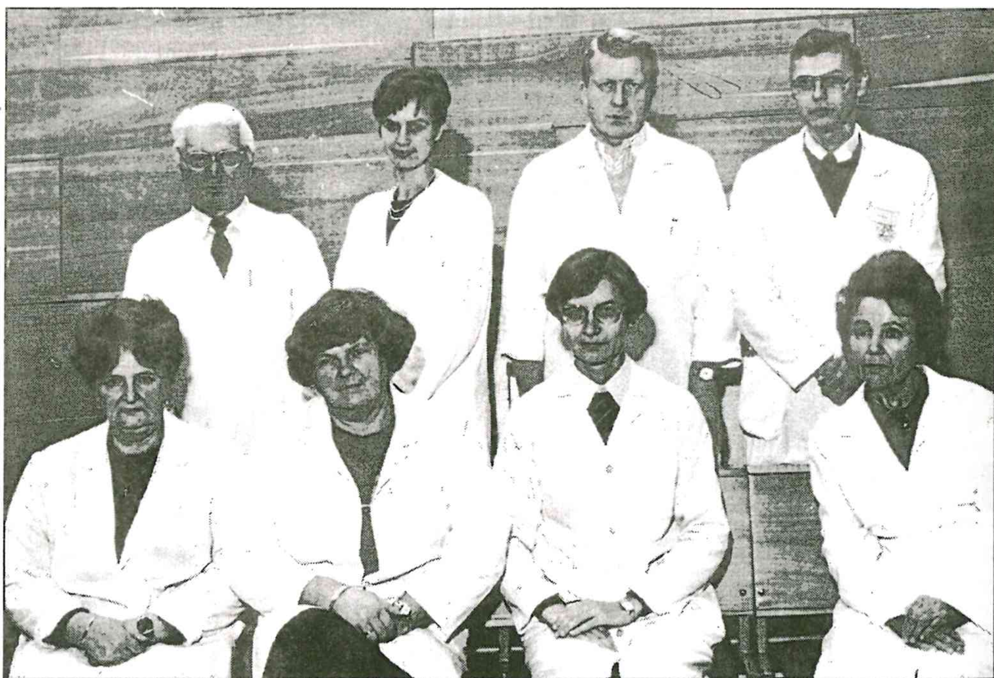
1922 m. Kauno universitete buvo įkurtos Terapinė klinika ir katedra. Jai vadovavo prof. K. Buinevičius (1922-1938), prof. P. Gudas-Gudavičius (1938-1940), prof. J. Kupčinskas (1940-1946). 1946 m. nuo katedros buvo atskirta Vidaus ligų propedeutikos katedra. 1954 m. vietoj Vidaus ligų katedros buvo įkurta Hospitalinės terapijos (ved. doc. Z. Januškevičius) ir Fakultetinės terapijos katedros. Pastarajai vadovavo prof. J. Kupčinskas (1954-1971), doc. B. Vasiliauskas (1971-1972), prof. P. Šnipas (1972-1992). 1985 m. Fakultetinės terapijos katedra pavadinta II vidaus ligų katedra (ved. prof. P. Šnipas), o nuo 1992 m. - II vidaus ligų klinika. Ją sudarė II vidaus ligų katedra ir Kauno II klinikinės ligoninės vidaus ligų skyriai. Nuo 1994 m. klinikos vadovė - doc. V. Lesauskaitė.

1995 m. II vidaus ligų klinika buvo pavadinta Geriatrijos klinika, o mokslinio darbo kryptis - senų žmonių kvėpavimo sistemos ligos. Daug dėmesio skiriama geriatrinei slaugai. Slaugos mokslas, geriatrinė slauga Lietuvoje dabar labai aktualios problemos.

Klinikos mokslinio darbo kryptys: 1) epidemiologinė ir profilaktinė (tiriamas lėtinių nespecifinių plaučių ligų (LNPL) paplitimas tarp seno amžiaus Lietuvos gyventojų; 2) alergologinė; 3) vyresniojo amžiaus LNPL sergančiųjų naujų tyrimo ir gydymo metodų kūrimas.

Medicinos fakulteto VI kurso studentai ir rezidentai klinikoje studijuoja geriatriją, Slaugos fakulteto - geriatrinę slaugą, o Stomatologijos fakulteto - vidaus ligas.

Geriatrijos klinika įsikūrusi Kauno II klinikinės ligoninės vidaus ligų skyriuose. Klinikos mokslininkai išleido 13 monografijų ir vadovėlių.Iš jų svarbesnės:Vasiliausko

B. "Klinikinė alergologija" (1991), Vasiliausko B., Japertienės L., Glosienės I. "Alergijos rykštė" (1991). Parengti geriatrijos vadovėliai Slaugos fakulteto studentams bei Medicinos fakulteto studentams.

Klinikoje buvo įdiegta daug diagnostikos ir gydymo metodų. Iš jų pažymėtini - antinksčių žievės kortizolinės funkcijos stimuliavimas mažo galingumo neurorefleksiniu ir endovazaliniu lazeriu; kvėpavimo raumenų funkcijos atstatymas diafragmos stimuliacija; hemosorbcijos-ekstrakorporalinės membraninės oksigenacijos, ultravioletinio kraujo švitinimo metodai; aukšto dažnio plaučių ventiliacija; endonazalinio kalcitrino vartojimas sergantiems LNPL; fizinio krūvio astmos diagnostika; neinvaziniai kardiorespiracinės funkcijos tyrimai ir kt.

Geriatrijos klinika bendradarbiauja su Norvegijos Oslo universiteto Geriatrijos klinika, JAV Tenesio universiteto Geriatrijos centru.

Klinikos personalas:
V. Lesauskaitė, doc. - klinikos vadovė
G. Bagdonas, doc.
I. Čygaitė-Buožienė, doc.
J. Jakaitytė, doktor.
N. Šmigelskienė, doc.
B. Vasiliauskas, habil. dr. prof.
A. Visokinskas, doc.

Reabilitacijos klinika

Klinika buvo įsteigta 1991 m., sujungus kineziterapijos ir fizioterapijos skyrius. Klinikoje yra fizinės medicinos ir reabilitacijos, kineziterapijos skyriai, elektrostimuliacijos sektorius, mokslinė praktinė invalidų reabilitacijos laboratorija. Medicininė pedagoginė reabilitacijos bazė - "Panemunės šilas".

Klinikoje specialistai teikia reabilitacijos pagalbą pacientams, dėl ūminių ligų ar traumų sutrikus biosocialinėms funkcijoms. Teikia mokslinę metodinę pagalbą šalies reabilitacijos įstaigoms.

Mokslinio darbo sritis - medicina ir reabilitacija. Didžiausias dėmesys skiriamas dviems pagrindinėms problemoms: 1) invalidumo būklei ir jo priežastims Lietuvoje nustatyti bei kompleksinei reabilitacijai; 2) kineziterapijos ir fizioterapijos priemonių efektyvumui įvertinti, reabilituojant sergančiuosius kardiologinėmis, neurologinėmis ir judėjimo aparato ligomis.

Per pastaruosius penkerius metus klinikos mokslininkai yra išleidę 15 metodinių priemonių, reabilitacijos vadovėlį, yra autoriai ir bendraautoriai keleto monografijų.

5 gydytojai yra apgynę daktarines disertacijas, o klinikos vadovas prof. A. Kriščiūnas - habilituotas daktaras.

Klinikos darbuotojai dalyvavo ir skaitė pranešimus tarptautinėse konferencijose ir kongresuose - Australijoje, Vokietijoje, Švedijoje, Japonijoje, Danijoje, JAV ir kt.

Klinikoje Medicinos fakulteto IV kurso ir Stomatologijos fakulteto V kurso studentai studijuoja fizioterapiją, Medicinos fakulteto VI kurso studentai ir Slaugos fakulteto med. seserys studijuoja reabilitaciją.

Nuo 1992 m. reabilitologo specialybę galima įsigyti po 2 metų rezidentūros. Klinika bendradarbiauja su JAV Mičigano universiteto Reabilitacijos klinika ir Viborgo regioninės ligoninės reabilitacijos skyriais.

Klinikos personalas:
A. Kriščiūnas, habil. med. m. dr., klinikos vadovas
A. Andziulis, med. m. dr. asist.
A. Kimtys, med. m. dr. doc.
R. Kibiša, med. m. dr. doc.
J. Samėnienė, med. m. dr., vyr. moksl. bendr.
R. Savickas, doktorantas
L. Švedienė, med. m. dr., rezidentų vad.
A. Zasimauskienė, asist.

Visuomenės sveikatos fakultetas

Visuomenės sveikatos fakultetas

1994 m. pirmą kartą Lietuvos medicinos istorijoje buvo įkurtas Visuomenės sveikatos fakultetas. Tai penktasis akademijos fakultetas, galutinai užpildantis šiuo metu pasaulyje egzistuojančią aukštųjų medicinos studijų schemą.

Visuomenės sveikatos fakultetas specialistus rengia pagal dvipakopę studijų sistemą. Pagrindinės studijos trunka 4 metus. Per pirmuosius dvejus metus studentai studijuoja fundamentaliuosius medicinos mokslus ir įgyja bendrąjį humanitarinį bei socialinį išsilavinimą. Per kitus dvejus metus vis daugiau dėmesio skiriama specialaus lavinimo dalykams ir praktikai.

Studijas organizuoja 28 katedros ir klinikos, kurių dėstytojai dėsto 44 privalomus dalykus, taip pat kelias dešimtis laisvai pasirenkamų dalykų, ir vadovauja studentų praktikai. Per 4 metus studentai turi gauti 75 įskaitas, išlaikyti 24 egzaminus. Išlaikius valstybinį egzaminą, išduodamas bakalauro diplomas.

Dalis bakalaurų galės tęsti studijas 2 metus magistrantūroje, kurią baigę, taps sveikatos mokslų magistrais ir gaus magistro diplomus.

Bakalaurai taip pat gali pasirinkti 1 metų trukmės specializuotas profesines studijas ir įgyti profesinę kvalifikaciją. Yra numatytos šios specializacijos: sveikatos priežiūros administravimas, sveikatos ekologija, sveikatos edukologija, ergoterapija, kineziologija, burnos higiena.

Visuomenės sveikatos specialisto veikla susijusi su visuomenės sveikata ir ligomis, tačiau jis rūpinasi ne ligų gydymu, o asmens, šeimos ar grupės asmenų sveikatos išsaugojimu ir stiprinimu. Visuomenės sveikatos specialistas stebi ir vertina visuomenės sveikatą, fizinę ir socialinę aplinką, nustato visuomenės sveikatos poreikius, skatina sveikatą sitprinančią politiką, vertina sveikatos priežiūros tarnybų veiklą, bendradarbiauja su kitomis žinybomis, dalyvauja profilaktinėse programose ir koordinuoja socialines programas. Be to, visuomenės sveikatos specialistas vykdo tyrimus, nustatančius ligų priežastis ir profilaktikos galimybes.

Visuomenės sveikatos specialistas gali dirbti referentu, metodininku sveikatos valdymo struktūrose, asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros, socialinės globos įstaigose, ikimokyklinėse vaikų įstaigose, bendrojo lavinimo, aukštesniosiose ir aukštosiose mokyklose, kariuomenėje bei privačiose struktūrose.

Aplinkos ir darbo medicinos katedra

1922 m. rudenį Lietuvos universiteto Medicinos fakultete buvo įkurta Higienos ir bakteriologijos katedra. Vėliau ji buvo vadinama Higienos, bakteriologijos ir sanitarinės policijos katedra. Katedros vedėju universiteto administracija pakvietė Maskvos bakteriologijos instituto direktoriaus pavaduotoją prof. Antaną Jurgeliūną. Iki 1923 m. katedra buvo Higienos ir bakteriologijos institute (dabar Poškos g. 2), kurio direktorius nuo 1921 m. buvo prof. A. Jurgeliūnas, 1923-1926 m. - universiteto rūmuose (dabar Gedimino g. 43), 1927-1932 m. - vėl Higienos ir bakteriologijos institute. Katedros patalpos buvo labai kuklios: higienos laboratorija, bakteriologijos laboratorija, auditorija bei katedros vedėjo ir asistentų kambarys. 1933 m. katedra įsikūrė naujuose Medicinos fakulteto rūmuose (dabar Mickevičiaus g. 9) ir čia dirbo iki 1980 m. Studentams medikams higienos kursas buvo dėstomas vienerius mokslo metus, disciplinai skiriamos 4 val. per savaitę (po 2 val. paskaitoms ir praktikos darbams). Per praktikos darbus studentai buvo mokomi higienos ir sanitarijos tyrimo metodų, pvz., nustatyti anglies dvideginio kiekį patalpų ore, atlikti sanitarinį ir bakteriologinį vandens, maisto produktų tyrimą. Buvo organizuojamos ekskursijos į Kauno Pastero ir meteorologijos stotis, ligoninės dezinfekcijos skyrių, skalbyklą, duonos kepyklas, skerdyklas, audimo, konditerijos fabrikus. Higiena ir bakteriologija buvo dėstomos medicinos, odontologijos ir farmacijos skyrių studentams. Katedroje asistentais dirbo S. Ginalskis, D. Kladiščevas, J. Madeikis, V. Girdzijauskas, Č. Bankauskas.

1935 m. prof. A. Jurgeliūnas kartu su asistentu Č. Bankausku parengė ir išleido 74 puslapių higienos praktikos darbų vadovėlį. Jame buvo aprašyti oro, vandens ir maisto produktų sanitarinio tyrimo ir vertinimo metodai. 1934 m., pablogėjus sveikatai, prof. A. Jurgeliūnas išėjo į pensiją ir apsigyveno Vabalninke. Jis mirė 1943 m. Prof. A. Jurgeliūnas paskelbė apie 30 mokslinių darbų, kuriuose nagrinėjami serologijos,

mikrobiologijos, infekcinių ligų, helmintologijos bei kai kurie higienos klausimai.

1934 m. Medicinos fakulteto mokslo taryba higienos kursą pavedė skaityti Fiziologijos katedros vyr. asistentui Jonui Šopauskui, o bakteriologijos kursą - vyr. asistentui Vytautui Girdzijauskui. 1936 m. J. Šopauskas apgynė disertaciją "Nervo jaudrumo parametrų kitimai nuo sužalojimo". Tais pačiais metais jis buvo paskirtas Higienos ir bakteriologijos katedros vedėju. Pagrindinius fiziologinių tyrimų metodus, kuriuos įsisavino prof. Vlado Lašo vadovaujamoje Fiziologijos katedroje, J. Šopauskas pritaikė higienai. Jis buvo perspektyvus mokslininkas ir pedagogas, todėl 1934-1935 m. buvo pasiųstas tobulintis į Paryžių ir Stokholmą. Vėlesniais metais (1936-1938) jis susipažino su visuomenės sveikatos bei profilaktinio darbo organizavimu daugelyje Europos šalių. Išsamiose mokslinių komandiruočių ataskaitose bei straipsniuose, išspausdintuose 1937-1939 m. žurnale "Medicina", J. Šopauskas moksliškai analizavo Europos šalių visuomenės sveikatos priežiūros sistemos bei jų gyventojų sveikatos būklę, ragino tuometinę vyriausybę įgyvendinti pažangiausius sveikatos modelius ir metodus Lietuvoje. Jis nuolat tvirtino, kad norint paruošti gerus gydytojus aukštosiose medicinos mokyklose, reikia išplėsti ir sustiprinti higienos dėstymą. 1941 m. J. Šopauskui buvo suteiktas profesoriaus vardas.

1955 m. Higienos ir bakteriologijos katedra buvo reorganizuota į dvi atskiras Higienos ir Mikrobiologijos katedras. Higienos katedrai vadovavo prof. J. Šopauskas. Katedros personalas daug dėmesio skyrė ne tik oro, vandens ir asmens higienai, bet ir žmogaus gyvenamosios aplinkos, mikroklimato, termoreguliacijos, kraujo apytakos, darbo higienos, darbo fiziologijos, racionalios mitybos klausimams. Greta pedagoginio darbo, prof. J. Šopauskas didelį dėmesį skyrė moksliniam darbui ir naujų mokslininkų ugdymui. Jis parašė daugiau kaip 80 straipsnių ir monografijų fiziologijos, higienos, socialinės higienos, medicinos istorijos klausimais. Vadovaujant prof. J. Šopauskui, apginta 15 disertacijų Kauno medicinos institute, Vilniaus universitete, Mokslų akademijoje bei kitose Lietuvos mokslo ir studijų įstaigose. Mirė prof. J. Šopauskas 1968 m.

1977-1990 m. Higienos katedra buvo sujungta su Socialinės higienos ir sveikatos apsaugos organizavimo katedra. 1968-1980 m. jungtinei katedrai vadovavo doc. Juozas Rauba, 1980-1986 m. - doc. Vytautas Obelenis, 1986-1991 m. - prof. Jadvyga Petrauskienė. 1991 m. Higienos katedra vėl tapo savarankiška ir nuo tų metų iki šiol jai vadovauja prof. Vytautas Obelenis.

1972-1992 metais Higienos katedroje buvo Darbo higienos mokslo tyrimo laboratorija. Katedros ir laboratorijos darbuotojai tyrė Lietuvos tekstilės (J. Rauba), mašinų gamybos ir metalo apdirbimo (V. Obelenis), chemijos ir medienos apdirbimo pramonės įmonių (V. Vitkus, A. Lukauskas), žemės ūkio (A. Daškevičius), higienos ir ergonomines (R. Kondrotienė, R. Bagdanavičienė, L. Dregval) darbo sąlygas, vertino jų įtaką darbuotojų sveikatai, bendram ir profesiniam sergamumui. Doc. V. Steponavičienė tyrė atskirų gyventojų grupių mitybą, vitaminus ir mineralines medžiagas maisto racione. Katedros ir laboratorijos mokslininkai pasiūlė ir praktiškai įdiegė daug sveikatos profilaktinių priemonių, naujai sukūrė arba patobulino daugiau kaip 20 darbo higienos, darbo fiziologijos ir darbo medicinos tyrimo metodų, kurie įvertinti kaip išradimai bei racionalizaciniai pasiūlymai. Sustiprėjo katedros mokslinė ir materialinė bazė, katedra įsigijo naujos aparatūros higieniniams ir fiziologiniams tyrimams. Ji iki šiol naudojama moksliniams ir praktiniams sveikatos tyrimams bei studentų mokymui. Už naujų darbo higienos ir fiziologijos metodų sukūrimą ir praktišką pritaikymą V. Obeleniui, A. Lukauskui ir J. Raubai 1984 m. buvo paskirta respublikinė tiflologijos premija.

Nuo 1980 m. katedros pagrindinę mokslinio darbo kryptį sudarė lėtinio streso genezės,

stresorių poveikio psichofiziologinėms organizmo funkcijoms bei streso įtakos sveikatai tyrimai. Šių tyrimų rezultatai paskelbti daugiau kaip 50-tyje mokslo darbų ir keliose metodinėse rekomendacijose bei 1990 m. apibendrinti V. Obelenio medicinos mokslų habilitaciniame darbe. Šiuo metu katedros moksliniai tyrimai apima profesionalių darbuotojų ir moksleivių, dirbančių kompiuteriais, psichofiziologinius tyrimus bei jų sveikatos pažeidimų profilaktiką, kancerogenų ir profesinio vėžio Lietuvoje epidemiologijos tyrimus, regėjimo invalidų darbo medicinos klausimus. 1991-1995m. katedros darbuotojai parašė daugiau kaip 70 mokslinių darbų, iš kurių beveik pusę atspausdino užsienio bei tarptautiniuose leidiniuose.

Vykstanti medicinos studijų ir sveikatos apsaugos sistemos reforma kelia naujus reikalavimus ne tik studentams, bet ir katedros dėstytojams. Keičiasi studijų turinys, daugiau dėmesio skiriama visuomenės sveikatos disciplinų - aplinkos medicinos, darbo higienos, darbo medicinos, lėtinių neinfekcinių susirgimų epidemiologijos ir profilaktikos, sveikatos mitybos klausimams. Daug dėmesio skiriama dėstomų kursų tarpdisciplininei integracijai su fundamentaliosios bei klinikinės medicinos disciplinomis, studentų savarankiškoms studijoms. Darbo medicina kaip klinikinė disciplina Lietuvoje yra dar nauja. Nuo 1995 m. katedra vadinama Aplinkos ir darbo medicinos katedra. Šiuo metu yra labai svarbu, kad dėstytojų profesinė kvalifikacija atitiktų naujus mokslo ir studijų reikalavimus. Katedros dėstytojai stengiasi išnaudoti visas galimybes mokslinei, pedagoginei ir klinikinei kvalifikacijai kelti. 1992-1996 m. katedros dėstytojai kvalifikaciją kėlė 15-koje įvairios trukmės tobulinimosi kursų bei stažuočių užsienio šalyse.

Katedros dėstytojai kartu su Vilniaus universiteto Higienos katedros dėstytojais 1966 m. išleido pirmąjį "Higienos" vadovėlį studentams lietuvių kalba. Antrasis papildytas ir pataisytas "Higienos" vadovėlis buvo išleistas 1982 m. 1981 m. katedros dėstytojai išleido "Darbo ir komunalinės higienos pratybas" bei "Mitybos ir vaikų bei paauglių higienos pratybas", 1984 m. - "Sanitarinius ir higieninius normatyvus", 1994 m. Higienos praktikos darbus". 1997 m. kartu su Vilniaus universiteto dėstytojais išleido vadovėlį studentams "Aplinkos medicina".

Šiuo metu Aplinkos ir darbo medicinos katedroje mokslinį ir pedagoginį darbą dirba 8 dėstytojai, 2 doktorantai ir 2 laborantai. Katedros dėstytojai bendradarbiauja su Rygos, Talino, Maskvos, Lodzės, Berlyno, Kopenhagos darbo medicinos institutais, Upsalos universitetu, Londono higienos ir tropinės medicinos institutu, Helsinkio Šiaurės šalių specialistų tobulinimo institutu NIVA, PSO centru EUROTOX, TEMPUS.

Katedros personalas:
V. Obelenis, habil. med. m. dr. prof. - katedros vedėjas
T. Bagdonienė, asist.
M. Bartkus, med. m. dr. asist.
L. Bleizgienė, asist.
A. Daškevičius, med. m. dr. doc.
V. Januškevičius, asist.
L. Lašaitė, labor.
A. Lukauskas, med. m. dr. doc.
R. Rastauskas, asist.
R. Raškevičienė, doktor.
L. Škėmienė, labor.
R. Telksnienė, doktor.

Filosofijos ir socialinių mokslų katedra

Medicinos studijos nuo pat savo ištakų skirtos siekti ne tik profesinio, bet ir bendrojo universitetinio išsilavinimo. Šalia profesinių dalykų buvo studijuojami humanitariniai ir socialiniai mokslai. Filosofijos ir socialinių mokslų katedra stengiasi tęsti šias tradicijas.

Katedros priešistorija sudėtinga. 1950 metais, pertvarkant Kauno universitetą, buvo įkurta Marksizmo-leninizmo katedra. Iš pradžių jai vadovavo atsiųsti iš Maskvos dėstytojai - P. Kazakovas, G. Novikova, M. Černiavskis, ir tik nuo 1960 metų - A. Šalna, vėliau - J. Minkevičius. Buvo dėstoma TSKP istorija, dialektinis ir istorinis materializmas, marksistinė politinė ekonomija. 1963 metais balandžio 27 d. KMI rektoratas nutarė įsteigti dvi katedras: TSKP istorijos ir politinės ekonomijos katedrą (vedėjas doc. V. Kuzminskis, vėliau doc. E. Misiūnaitė ir doc. Z. Kriaučeliūnas) bei Filosofijos ir mokslinio komunizmo katedrą (vedėjas V. Aksomaitis). Nuo 1963 m. rugsėjo 16 d. Filosofijos ir mokslinio komunizmo katedrai vadovavo doc. I. Zaksas (vėliau filos. m. dr. prof.). Nuo 1976 m. spalio mėn. iki 1993 m. vasario mėn. katedros vedėju dirbo soc. m. dr. doc. A. Leonavičius. 1990 m. birželio 20 d. TSKP istorijos ir politinės ekonomijos bei Filosofijos ir mokslinio komunizmo katedros buvo sujungtos ir reorganizuotos į Filosofijos ir socialinių mokslų katedrą. Nuo 1993 m. vasario mėn. katedrai vadovauja hum. m. dr. doc. I. Jakušovaitė.

Katedros nuveiktą darbą sovietiniu laikotarpiu vienareikšmiškai įvertinti sunku. Tuo metu humanitarinių ir socialinių mokslų studijos buvo politizuotos, tačiau ir tomis sąlygomis katedra nagrinėjo žmogiškąsias vertybes, medicinos bei gamtos mokslų filosofines bei metodologines problemas. Medikai kartu su filosofijos dėstytojais skaitė dialektinio materializmo paskaitas. Ypač įsimintinos prof. S. Čepulio, prof. J. Nainio, doc. J. Kuzmos paskaitos. Jie analizavo pažinimo metodus ir formas, atskleidė medicininio pažinimo specifiką, pabrėžė gyvybės, sveikatos, ligos ir mirties gamtamokslinius ir

dvasinius aspektus.

Kas dveji metai institute vykdavo respublikinės mokslinės konferencijos "Filosofija ir medicina", kuriose dalyvaudavo ir skaitydavo pranešimus ne tik respublikos filosofai, bet ir medikai. Katedros medikų moksliniai darbai buvo spausdinami atskiromis publikacijomis ir tematiniuose leidiniuose.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, humanitarinių ir socialinių studijų programos buvo pertvarkytos pagal europinį lygį ir tarpukario Lietuvos patirtį. Katedros dėstytojai buvo peratestuoti bei nostrifikuoti jų moksliniai laipsniai ir vardai. Dalis dėstytojų paliko katedrą.

Šiuo metu katedroje dėstomos 7 privalomosios disciplinos: filosofija (visų fakultetų studentams), bendroji ir medicinos etika (visų fakultetų studentams), bendroji ir medicinos sociologija (Visuomenės sveikatos fakulteto studentams), bendroji psichologija (Farmacijos ir Slaugos fakulteto studentams), vadovavimo psichologija (Farmacijos fakulteto studentams), ekonomikos pagrindai (Farmacijos fakulteto studentams) bei ekonomika ir vadyba (Visuomenės sveikatos fakulteto studentams). Be privalomųjų disciplinų studentai gali pasirinkti dar 12 kursų: Lietuvos kultūros istoriją, logiką, estetiką, moralės filosofiją ir psichologiją, medicinos filosofiją, lyties filosofiją, krikščionybę ir civilizaciją, savikūros pagrindus, etiketą, sociologiją, socialinę psichologiją ir vadybos pagrindus. Pasirenkamas disciplinas dėstyti kviečiami ir kitų Kauno aukštųjų mokyklų kvalifikuoti dėstytojai.

Katedra parengė ir vykdo medicinos studijų humanizacijos ir socializacijos programą, kurios konceptualus pagrindas yra nagrinėjama mokslinė tema "Medicina kaip socialinis-kultūrinis reiškinys". Pagrindinės nagrinėjamos problemos - medicina kaip mokslo dalis, medicina ir vertybės, mediko profesija kaip sociologinė problema, sveikata kaip socialinis reiškinys. Katedroje parengti medicinos filosofijos, medicinos etikos, bendrosios ir medicinos sociologijos kursai, kurie padeda studentui suprasti mediciną kaip specifinę materialiosios ir dvasinės kultūros formą, greta dorovės, teisės, ekonomikos, politikos, švietimo, meno, religijos. Katedra parengė visų privalomųjų disciplinų metodinę medžiagą studentams.

Katedra organizuoja respublikines mokslines konferencijas ir seminarus - 1992 metais "Humanitarinių disciplinų vaidmuo medikų ruošime", 1993 metais "Kultūra ir medicina", 1995 m. "Gyvybės ir mirties medicininiai, teisiniai ir etiniai aspektai".

Įsijungus katedrai į naujai įsteigto Visuomenės sveikatos fakulteto struktūrą, katedros moksliniame ir pedagoginiame darbe ryškėja poslinkis - nuo klinikinių mokslų, gydytojo ir paciento santykių, mediko profesijos analizės prie platesnio socialinio konteksto, akcentuojant sveikatos priežiūros politiką, sveikatos stiprinimo ekonominius aspektus, socialines sąlygas bei gyvenseną, etines ir teisines sveikatos problemas. Katedra pradėjo aktualių visuomenės sveikatos klausimų sociologinius tyrimus.

Katedra palaiko mokslinius ryšius su Krokuvos Jogailos universiteto Medicinos filosofijos katedra, Liubeko medicinos universiteto Istorijos institutu, Limburgo universiteto Sveikatos etikos ir filosofijos katedra, Liublino katalikiškuoju universitetu, Rusijos Mokslų Akademijos Psichologijos institutu. Katedros dėstytojai skaito pranešimus tarptautinėse konferencijose, dalyvauja rengiant "Tempus" programą.

Apžvelgus katedros nueitą kelią ir suvokiant atsakomybę sprendžiant akademijos dabarties problemas, nejučia peršasi mintis, kad galbūt tikroji katedros istorija prasideda dabar. Kartais vienas sumaniai suvoktas bruožas teikia daugiau šviesos negu ištisa kronika. *"Istorija yra egzistencinis laikas, kuriame buvojame ne paprastai slinkdami ir dingdami, o*

laikydami laiką savo rankose, būtent: savo atmintimi praeities atžvilgiu ir savo ryžtimi ateities atžvilgiu" (A. Maceina).

Katedros personalas:
I. Jakušovaitė, hum. m. dr. doc., katedros vedėja
D. Juknelis, labor.
R. Jurkonienė, labor.
A. Leonavičius, soc. m. dr. doc.
Z. Liubarskienė, hum. m. dr. doc.
V. Lodienė, labor.
M. Marcinkienė, labor.
R. Mikutavičius, telol. m. dr.
V. Paltanavičius, asist.
A. Ščiogoleva, soc. m. dr.
N. Vasiljevienė, hum. m. dr. doc.
A. Žemaitaitis, hum. m. dr. doc.

Fizinio auklėjimo ir sporto medicinos katedra

Kauno medicinos akademijos Fizinio auklėjimo ir sporto medicinos katedra savo gyvavimo kelią pradėjo 1948 metais dar Kauno Vytauto Didžiojo universitete. Po Vytauto Didžiojo universiteto reorganizacijos (nuo 1951 metų) katedra rūpinosi Kauno medicinos instituto studentų fiziniu lavinimu, suteikė jiems žinių apie fizinių pratimų bei judamosios veiklos ypatumus ir taikymo metodiką, saugant ir stiprinant žmogaus sveikatą.

Nuo 1948 metų iki 1975 metų katedrai vadovavo doc. Zigmas Vegertas. Doc. Zigmo Vegerto vadovavimo metais katedroje dirbo dėstytojai: vyr. dėst. Anastazija Dambrauskienė (1951-1973), vyr. dėst. Vytautas Dainys (1951-1988 - mirė 1994 metais), doc. Sofija Vaišienė (1948 - tebedirba ir dabar), asist. Katerina Daujotaitė (1951-1953), vyr. dėst. Mykolas Chlevickas (1954-1956), doc. Alfonsas Vietrinas (1956-1976, mirė 1996 m.), vyr. dėst. Rimantas Baltaduonis (1961-1994), vyr. dėst. Vincas Sercevičius (1955-1983), doc. Valentinas Jankauskas (1962-1976), doc. Gerardas Šauklys (1963 - tebedirba ir dabar), vyr. dėst. Liutauras Plioplys (1966 - tebedirba ir dabar), vyr. dėst. Algirdas Petronis (1966-1993), asist. Julija Alksnytė (1968-1969), vyr. dėst. Fausta Bimbienė (1969-1975), asist. Antanas Skarbalius (1970-1971), asist. Jurgis Žižys (1971-1978), asist. Algimantas Kimtys (1972-1990), vyr. dėst. Emilija Barkauskienė (1965-1990).

1975 metais katedrai vadovauti pradėjo doc. Gerardas Šauklys. Katedros vedėju dirbo iki 1993 metų. Jo vadovavimo katedrai metais dirbo: asist. Regimantas Juodris (1987-1990), vyr. dėst. Ričardas Liachovičius (1975 - tebedirba ir dabar), vyr. dėst. Vincas Bieliūnas (1977 - tebedirba ir dabar), vyr. dėst. Gražina Gerbenienė (1982-1994), asist.

Žilvinas Tendzegolskis (1987-1993), vyr. dėst. Ramūnė Kazlauskienė (1983-1994), doc. Vytautas Kontvainis (1988-1990), doc. Raimundas Kibiša (1985-1991), asist. Reda Baublienė (1988-1990), vyr. dėst. Regimantas Karčiauskas (1984-1985), asist. Algė Vitartaitė (1990 - tebedirba ir dabar).

Nuo 1993 metų katedrai vadovauja biol. m. dr. prof. Valerijus Jasiūnas.

Katedros tikslas - suteikti studentams žinių apie fizinių pratimų bei judamosios veiklos ypatumus ir jų taikymo metodiką, saugant ir stiprinant žmogaus sveikatą. Katedra yra viena iš profilinių katedrų, rengiančių visuomenės sveikatos specialistus - kineziologus. Medicinos, Stomatologijos, Visuomenės sveikatos ir Farmacijos fakultetų studentams katedros pedagogai dėsto sporto mediciną, asmens sveikatos ugdymo discipliną, medicinos kontrolę, kineziologiją.

Mokslinį darbą katedra dirba nuo pat įkūrimo. Joje buvo tiriama studentų fizinio išsivystymo ir fizinio pasirengimo dinamika, širdies kraujagyslių sistemos ligų reabilitacijos problemos, raumenų elektrinės stimuliacijos poveikis specialiųjų medicininių grupių studentų sveikatai ir darbingumui. Katedros mokslininkai tyrė medicinines, biologines bei socialines žmogaus ekologijos problemas. Dalyvavo, kuriant sveiko miesto projekto mokslinį ir praktinį pagrindimą. 1993 metais katedra pradėjo naują temą - "KMA studentų ir Kauno miesto gyventojų fizinės kondicijos ir sveikatos rodiklių korekcija, taikant individualizuotus ir adekvačius organizmui fizinius krūvius".

Katedros dėstytojų sukurtos kompiuterizuotos fizinės kondicijos ir funkcinio būklės vertinimo programos įdiegtos miesto ir šalies sveikatos stiprinimo centruose ir sėkmingai taikomos, sprendžiant gyventojų sveikatingumo problemas.

Katedros kolektyvas dalyvauja kuriant bei įgyvendinant Lietuvos nacionalinės sveikatos programą. Ji numato rengti specialistus pagal šiuolaikinius standartus darbui su įvairiomis žmonių grupėmis, taip pat ir su neįgalinčiaisiais. Rengia ir diegia naujas fizinio lavinimo ir reakriacinės krypties metodikas, tai padeda skatinti žmonių fizinį aktyvumą, atsižvelgti į individualias žmonių ypatybes.

Metai iš metų sporto klube "Medikas" buvo kuriamos sportinės tradicijos, daugėjo sportuojančių studentų ir darbuotojų, augo meistriškumas, gerėjo materialinė bazė.

KMI krepšinio, tinklinio, lengvosios atletikos, stalo teniso, meninės gimnastikos, studentų rinktinės aktyviai dalyvavo ir pasiekė gerų rezultatų sąjunginiuose renginiuose su Latvijos, Ukrainos (Lvovo, Odesos), Baltarusijos, Moldavijos, Rusijos studentų sporto klubais.

Akademijoje studijavo žinomi respublikos sportininkai - sporto meistrai: Marija Alksninytė-Balnienė, Rimantas Aukštuolis, Ramutė Barkauskaitė, Valerija Bulotaitė, Viktoras Bojarčius, Gediminas Bučys, Irena Čedrauskaitė, Pajauta Dimaitė, Rita Ilekytė, Vytautas Jašinskas, Meda Kelbauskaitė, Aldona Kondrotaitė-Skarulienė, Algimantas Kimtys, Ina Komponeiceva, Valentinas Kolcovas, Darius Liaugaudas, Jūratė Lieputė, Arvydas Marcinkevičius, Jelena Machtinenko, Edmundas Pauras, Benediktas Valentinavičius, Algina Sabulytė-Antanaitienė, Remigijus Stankūnas, Viktoras Sidorovas, Valerijus Smolnikovas, Birutė Sližytė,Aldona Stančiūtė, Vytautas Tiknius, Laimas Jonaitis ir kt.

KMA krepšininkės, tinklininkės, tinklininkai, lengvaatlečiai ne kartą yra iškovoję respublikos "Sporto" taurę ir tapę Lietuvos studentų čempionais.

Nuo 1958 m. penkių sporto šakų KMI atstovai sėkmingai varžėsi "Draugystės taurės" tradicinėse studentų medikų varžybose. Kasmet 34 metus išvykdavo ir sutikdavo savo kolegas iš Rygos, Minsko, Petrogrado (keletą metų dalyvavo Tartu universiteto Medicinos

fakultetas, Vitebsko bei Gardino medicinos institutai). KMI daugelį metų buvo tam tikrų sporto šakų nugalėtojai bei šio puikaus renginio pagrindinės taurės laimėtojai. 1992 m. dėl lėšų stygiaus šios tarptautinės varžybos buvo nutrauktos.

Už aktyvią visuomeninę sportinę veiklą studijų metais sporto rinktinių nariai - absolventai akademijos diplomo įteikimo metu apdovanojami sporto klubo "Medikas" atminimo medaliais. Studentų sveikatingumo ir sportiniai renginiai išsamiai aprašomi akademijos savaitraštyje "Ave Vita".

Pažymėtina aktyvi akademijos darbuotojų sportinė veikla, vadovaujant vyr. dėst. Anastazijai Dambrauskienei, Vincui Bieliūnui bei kitiems katedros dėstytojams. Nuolatiniai sportinių renginių dalyviai buvo prof. Vaclovas Sadauskas, prof. Jonas Nainys, prof. Jurgis Brėdikis, prof. Adolfas Urbonas, doc. Stasys Gandvilis, doc. Stasys Kindziulis, doc. Aleksandras Vitkus, doc. Kęstutis Tiknevičius, prof. Donatas Vasiliauskas, prof. Tarvilas Norkus, doc. Kęstutis Baltrušaitis, prof. Kazys Daukša, prof. Romas Gailys, doc. Jonas Čeponis, doc. Petras Cibas, Raimondas Lekas.

Šiaulių miesto medikų iniciatyva organizuojamos tradicinės "Saulės mūšio" žiemos sporto šventės ir kiti renginiai parodo, kiek aktyvių mūsų akademijos absolventų dirba visoje respublikoje.

Iš gausaus būrio norėtųsi pažymėti puikius sporto organizatorius gydytojus: Algimantą Kairį (Panevėžys), Algį Briedį (Šiauliai), Algį Petrovą (Kelmė), Algį Navakauską (Ukmergė), Vidmantą Navicką, Praną Naujokaitį, Giedrę Martinėnaitę (Vilnius), Donatą Vasiliauską, Joną Andriuškevičių, Romą Stepanauską, Rytę Žusinaitę ir kt.

Aktyviai buvo plėtojami tarptautiniai sporto klubo "Medikas" sporto ryšiai. Jau 1969 metais doc. Gerardo Šauklio iniciatyva mūsų instituto tinklininkai buvo pakviesti į Glivico miestą Lenkijoje, kur buvo iškovotos pirmosios pergalės.

Kasmet buvo pasikeičiama sportinėmis delegacijomis. Nuo 1972 m. beveik dešimt metų glaudūs studentų ir dėstytojų bendradarbiavimo ryšiai buvo užmegsti su Bialystoko medicinos akademija, turinčia gražias sporto tradicijas, nuo 1984 m. - su Vengrijos Budapešto, Debreceno ir Segedo medicinos universitetais.

1989 m. Erfurto (Vokietija) medicinos akademijos kvietimu į draugiškas varžybas buvo išvykusios mūsų studentų plaukimo, o vėliau teniso komandos.

1991 m. pirmą kartą pasidalinti patyrimu ir pasivaržyti į Magdeburgo medicinos akademiją (Vokietija) buvo išvykusi dėstytojų grupė, o 1994 m. Kaune pasirašyta katedrų bendradarbiavimo sutartis.

Į kitas šalis rungtyniauti buvo išvykę krepšinio, tinklinio, lengvosios atletikos, teniso, plaukimo, stalo teniso sporto šakų atstovai, studentai ir dėstytojai bei sporto klubo "Medikas" sporto organizatoriai.

Sporto klubui labai padėjo katedros dėstytojai, kurie rengė aukšto sportinio meistriškumo sportininkus: sporto meistras Vincas Sercevičius, sporto meistras doc. Gerardas Šauklys, nusipelnęs treneris doc. Alfonsas Vietrinas, vyr. dėst. Anastazija Dambrauskienė, vyr. dėst. Vincas Bieliūnas, vyr. dėst. Ričardas Liachovičius, vyr. dėst. Liutauras Plioplys, doktorantė Algė Vitartaitė, vyr. dėst. Emilija Barkauskienė. Nuo 1986 metų ir dabar sporto klubui "Medikas" vadovauja Irena Plioplienė, kuri subūrė studentų aktyvą, organizuojantį visą akademijos sportinę veiklą:

Rezidentai - Rytis Leonavičius, Mindaugas Kliučinskas, Giedrė Citvaraitė, Valdas Oniūnas, Evaldas Brazaitis, Saulius Sabutis, Stomatologijos fakulteto V kurso studentė Ieva Plioplytė, Medicinos fakulteto V kurso studentas Ramūnas Riauka ir kt. Geriausi studentai sportininkai, akademijos sporto šakų rinktinių nariai sėkmingai dalyvauja

Lietuvos studentų sporto asociacijos renginiuose, universiadose bei respublikos čempionatuose.

Katedros dėstytojai yra išleidę vadovėlių, mokymo ir metodinių priemonių. Vien 1995 m. katedros dėstytojai skaitė 16 pranešimų mokslinėse-metodinėse konferencijose, paskelbė 15 publikacijų, iš jų 1 - užsienio ir 3 - Lietuvos moksliniuose žurnaluose, yra vadovėlio aukštųjų mokyklų studentams bendraautoriai.

Katedros dėstytojai dalyvauja respublikos ir tarptautinių sporto organizacijų veikloje, skaito pranešimus tarptautinėse konferencijose, simpoziumuose.

KMA studentai ir dėstytojai poilsiauja vasaros sveikatos ir sporto stovykloje "Latežeris". Rektorato bei fizinio auklėjimo ir sporto medicinos katedros pastangomis ji buvo įkurta 1960 m. vasarą, ir sėkmingai veikia šiandien. Gražias aktyvaus poilsio ir sporto tradicijas stovykloje kūrė visa katedra, tačiau labiausiai ilgus metus rūpinosi tuo dėstytojai: Vytautas Dainys, Anastazija Dambrauskienė, Vincas Sercevičius, Aleksandras Neumovas, dabar Liutauras Plioplys ir Irena Plioplienė.

Katedros personalas:
V. Jasiūnas, biol. m. dr. prof., katedros vedėjas
V. Bieliūnas, vyr. asist.
R. Kazlauskienė, vyr. labor.
R. Liachovičius, vyr. asist.
D. Naujokaitytė, asist.
L. Plioplys, asist.
J. Poderys, biol. m. dr. doc.
T. Revuckienė, labor.
A. Seibutienė, med. m. dr. doc.
G. Šauklys, doc.
S. Vaišienė, vyr. labor.
A. Vitartaitė, doktor.

Profilaktinės medicinos katedra

Profilaktinės medicinos katedra buvo įkurta 1994 m. kartu su jauniausiu Kauno medicinos akademijos Visuomenės sveikatos fakultetu. Nors katedra dar labai jauna, jos įkūrimo prielaidų galima rasti praeityje.

Prieš ketvirtį amžiaus akad. Z. Januškevičiaus iniciatyva buvo pradėti pirmieji epidemiologiniai išeminės širdies ligos tyrimai ne tik Lietuvoje, bet ir visoje tuometinėje Sovietų Sąjungoje. Bendradarbiaujant su Pasauline Sveikatos Organizacija (PSO) 1970 m. pradėti pirmieji tarptautiniai ūminio miokardo infarkto tyrimai, tarptautinis Kauno-Roterdamo tyrimas (KRIS),o nuo 1977 m. pradėti tyrimai, nagrinėjantys širdies bei kraujagyslių ir kitų labiausiai paplitusių ligų - vėžio, cukraligės, lėtinių plaučių ligų - rizikos veiksnius bei jų kontrolės galimybes. Visų šių tyrimų dėka sukaupta didžiulė mokslinė patirtis, parengti specialistai, galintys profesionaliai dėstyti studentams profilaktinės medicinos kursą. Katedrai vadovauja habil. dr. prof. V. Grabauskas, žinomas Europoje ir pasaulyje visuomenės sveikatos specialistas, turintis ilgametę darbo PSO patirtį, ilgametis Pasaulinės Epidemiologų Asociacijos tarybos narys, PSO koordinuojamų projektų vadovas.

Drauge su Profilaktinės medicinos katedros darbuotojais studentų mokyme dalyvauja ir Biomedicininių tyrimų bei Kardiologijos institutų mokslininkai. Jie dėsto profilaktinės medicinos kursą Medicinos, Stomatologijos ir Visuomenės sveikatos fakultetų studentams bei fundamentaliosios epidemiologijos kursą Visuomenės sveikatos ir Slaugos fakultetų studentams. Katedros darbuotojai dėsto sveikatos stiprinimo ir ligų profilaktikos kursus visuomenės sveikatos specialistams. Kartu su PSO ir kitų KMA padalinių atstovais katedra

organizuoja tarptautinius kursus lėtinių ligų epidemiologijos, sveikatos politikos formavimo ir ligų profilaktikos klausimais Baltijos šalių specialistams. Kartu su Švedijos Gioteborgo visuomenės sveikatos mokykla katedros darbuotojai prisideda prie BRIMHEALTH mokymo programos vystymo Lietuvoje. Profilaktinės medicinos katedros darbuotojai dalyvauja tokiose PSO programose kaip CINDI, MONIKA, DIABALT, DIAMOND, "Sveiki miestai", "Sveikos mokyklos", "Sveiki darželiai", "Sveikatą stiprinančios ligoninės". Katedros mokslinio darbo pagrindinis tikslas - įvertinti KMA studentų gyvensenos ypatumus.

Katedros personalas:
V. Grabauskas, med. m. habil. dr. prof.
E. Danytė, asist.
St. Domarkienė, med. m. habil. dr. prof.
J. Klumbienė, med. m. dr. doc.
Ž. Milašauskienė, med. m. dr. doc.
I. Misevičienė, med. m. habil. dr. prof.
Ž. Padaiga, med. m. dr. doc.
J. Petkevičienė, med. m. dr. vyr. asist.
T. Stanikas, med. m. dr. asist.
L. Šumskas, med. m. dr. asist.
K. Vilimas, doktorantas

Socialinės medicinos katedra

Kauno Vytauto Didžiojo universitete 1923-1944 m. socialinė medicina buvo dėstoma Teismo ir Socialinės medicinos katedroje kartu su teismo medicina. 1923-1924 m. ir 1926-1929 m. ją dėstė V. Viršila (1871-1929), 1924-1926 m. - B. Sipavičius (1885-1972), 1929-1944 m. - K. Oželis (1886-1960). V. Viršila 1922 m. pirmajame lietuvių kalbą išleistame teismo medicinos vadovėlyje aprašė staigių mirčių ir traumų socialines sąlygas ir komentavo Lietuvos Respublikos to meto įstatymus. Prof. K. Oželis, Teismo ir socialinės medicinos instituto vadovas, 1930 m. "Medicinos" žurnale parašė straipsnį "Socialinės medicinos pagrindai", skaitytą korporacijos "Fraternitas Lithuanica" suvažiavime.

1994 m. sovietams antrą kartą okupavus Lietuvą, Socialinės medicinos disciplinos pavadinimas buvo pakeistas į Sveikatos apsaugos organizavimo. Šį kursą Higienos katedroje pradėjo dėstyti J. Parnarauskas (1904-1953). 1950 m. buvo įkurta savarankiška Sveikatos apsaugos katedra. Iki 1953 m. jai vadovavo J. Parnarauskas. 1953 m. katedra buvo sujungta su Higienos katedra, jos vedėju tapo J. Šopauskas (1900-1968), o sveikatos apsaugos organizavimo kursą dėstė M. Zaikauskas (1924-1988). Nuo 1956 m. rugsėjo 1d. katedra dirbo savarankiškai. Iki 1960 m. jai vadovavo M. Zaikausaks, o 1961-1977 m. - doc. S. Kindziulis. 1977 m. katedra vėl buvo sujungta su Higienos, ir jos vedėjais buvo J. Rauba (1977-1980), doc. V. Obelenis (1980-1986) ir prof. J. Petrauskienė (1981-1991). 1991 m. rugsėjo mėn. katedra vėl tapo savarankiška ir buvo pavadinta Socialinės medicinos katedra. Jos vedėja - habil. dr. prof. J. Petrauskienė.

Stalinizmo laikotarpiu buvo teigiama, jog socialinės ligų priežastys egzistuoja tik buržuazinėje visuomenėje. Buvo nepageidaujami socialinio pobūdžio mokslo tiriamieji darbai, atsisakyta net "Socialinės higienos" bei "Socialinės medicinos" pavadinimų. Po Stalino mirties prasidėjo diskusija dėl socialinių veiksnių vaidmens gyventojų sveikatai ir disciplinos pavadinimo. Ši diskusija truko apie 15 metų, ir tik 1966 m. disciplina buvo pavadinta "Socialine higiena ir sveikatos apsaugos organizavimu". Duomenys apie gyventojų sveikatą buvo slepiami. Socialinės medicinos kursas liko politizuotas ir

izoliuotas nuo užsienio šalių patirties. Tik atgavus Lietuvai nepriklausomybę, prasidėjo naujos šios disciplinos studijos.

Socialinės medicinos studijos tampriai siejamos su dėstytojų mokslo tiriamąja veikla. Apgintos buvusių ir esamų socialinės medicinos katedros dėstytojų - S. Kindziulio (1961), J. Petrauskienės (1969 ir 1986), D. Bieronto (1971), A. Kriščiūno (1972), J. Norvaišienės (1972), R. Kalėdienės (1992) disertacijos neabejotinai praturtino Lietuvos socialinės medicinos mokslą, studijas ir praktiką. Daugelis darbų buvo skirti gyventojų sveikatos būklei bei jos rizikos veiksniams analizuoti, medicinos pagalbai gerinti.

Šiuo metu (1996-2000) katedros mokslinio darbo kryptis - žmogaus ekologija, sveikatos apsauga ir ligų profilaktika. Tiriami Lietuvos gyventojų regioniniai mirštamumo skirtumai, jų pokyčiai ir galimos skirtumų priežastys. Katedros darbuotojai nori sukurti informacinį prognostinį modelį, kuris padės nustatyti ir kontroliuoti aplinkos veiksnių įtaką sveikatai. Katedra dalyvauja Lietuvos Valstybinėje mokslo programoje "Regiono vystymosi ekologinis tvarumas istoriniame kontekste: Lietuvos pavyzdžiu".

Katedros dėstytojai yra parengę ir išleidę daug mokymo metodinių leidinių studentams, metodinių rekomendacijų gydytojams, tris statistikos rinkinius "Lietuvos gyventojų mirtingumas" (1990, 1991, 1992), monografiją "Lietuvos gyventojų mirtingumo medicininiai socialiniai aspektai" (1996), yra pirmojo lietuviško vadovėlio "Socialinė higiena ir sveikatos apsaugos organizavimas" (1986) bendraautoriai. Katedroje nuo 1993m. dvimetėje rezidentūroje rengiami socialinės meidcinos ir sveikatos priežiūros administravimo specialistai, kasmet organizuojami tobulinimosi kursai sveikatos priežiūros administratoriams, veikia socialinės medicinos kursai gydytojams, norintiems persikvalifikuoti į bendrosios praktikos gydytojus. Dalis katedros dėstytojų dalyvauja sveikatos sistemos reformoje, bendradarbiauja su Šiaurės Visuomenės sveikatos ir Baltijos Visuomenės sveikatos mokyklomis Švedijoje, Rennes nacionaline Visuomenės sveikatos mokykla Prancūzijoje, Prahos Visuomenės sveikatos mokykla Čekijoje, Tamperės Visuomenės sveikatos mokykla Suomijoje, su Londono higienos ir tropinės medicinos mokyklos, Umea universiteto Švedijoje, Brauno Visuomenės sveikatos mokyklos Izraelyje kolegomis.

Socialinės medicinos katedroje dėstoma ir medicinos istorija bei teisės pagrindai. Medicinos istorijos kursas dėstomas Medicinos, Stomatologijos ir Visuomenės sveikatos fakultetų studentams. Lietuvos universitete medicinos istoriją 1922-1924 m. dėstė Akių ligų katedros vedėjas prof. P. Avižonis (1875-1939).

1925-1930 m. medicinos istoriją dėstė žinomas visuomenės veikėjas publicistas, aušrininkas Lietuvos universiteto medicinos mokslų garbės daktaras (1923) J. Šliūpas (1861-1944). Jis parašė ir pirmąjį lietuvių kalba medicinos istorijos vadovėlį "Senovės ir viduramžių medicinos istorija", kuris buvo išleistas Šiauliuose 1934 metais.

Nuo 1930 m. iki 1948 m. medicinos istorija, kaip savarankiška disciplina, nebuvo dėstoma. Nuo 1948 m. iki 1973 m. medicinos istoriją dėstė patologinės fiziologijos katedros vedėjas prof. A. Vileišis. Nuo 1973 m. sausio 1 d. medicinos istoriją dėsto doc. V. Siudikas. V. Siudikas su bendraautoriais 1983 m. išleido mokymo leidinį "Iš medicinos istorijos", surengė keliolika konferencijų ir seminarų medicinos istorijos klausimais. Jo mokslinio darbo tematika - aukštojo medicinos mokslo, patologijos ir epidemijų istorija Lietuvoje. Vadovaujant doc. V. Siudikui, 1987 m. buvo įkurtas Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejaus Medicinos istorijos skyrius.

Teisės pagrindų kursas (iki 1990 m. - tarybinės teisė) dėstomas Medicinos, Visuomenės

sveikatos ir Slaugos fakultetų studentams. 1995 m. teisės pagrindų programa koreguota, papildyta sveikatos teisės klausimais, ir nuo rugsėjo 1 d. pradėta dėstyti Socialinės medicinos katedroje (kurso vad. - V. Bankauskaitė).

Katedros personalas:
J. Petrauskienė, habil. med. m. dr. prof., katedros vedėja
V. Bankauskaitė, doktor.
D. Bierontas, dr. doc.
R. Kalėdienė, dr. doc. vyr. asist.
A. Kriaučeliūnas, doktor,
V. Siudikas, doc.

Šeimos medicinos klinika

Ši klinika įkurta 1992 m., prasidėjus Lietuvos sveikatos priežiūros reformoms. Jos tikslas - rengti šeimos gydytojus.

Šeimos medicinos klinika yra įsikūrusi Kauno klinikų Konsultacinėje poliklinikoje ir Raudonojo Kryžiaus ligoninės terapijos skyriuose ir poliklinikoje.

Nuo 1994 m. skaitomos paskaitos ir vedami praktios darbai Slaugos fakulteto studentams, o nuo 1995 m. - ir Medicinos fakulteto VI kurso studentams. 3-jų metų šeimos medicinos rezidentūroje studijuoja 70-80 rezidentų. Praktikos darbams vadovauja klinikos dėstytojai-praktikai. Vadovų skaičius priklauso nuo rezidentų sakičiaus (vienam rezidentui skiriama 1/4 vadovo etato). Šiuo metu yra 11 rezidentų vadovų etatų. Rezidentai rengiami Raudonojo Kryžiaus ligoninės vidaus ligų stacionare ir poliklinikos skyriuje, vaikų ligų poliklinikoje ir intensyvaus stebėjimo skyriuje, moters konsultacijoje, gimydmo namuose, infekcinių ligų kabinetuose (vaikų ir suaugusiųjų), traumatologijos punktuose, chirurgijos ambulatorijoje, ausų, nosies ir gerklės, oftalmologijos, nervų kabinetuose, Odos ir veneros ligų dispanseryje. Bukonyse yra įkurtas pirminis akimo medicinos ir socialinės pagalbos centras. Ten rezidentai dirba 4 mėnesius. 1997 m. planuojama atidaryti klinikos padalinius - Bendrosios praktikos centrus KAK ir Šilainių poliklinikoje.

Klinikos darbuotojų mokslinis darbas skirtas šeimos medicinos ir socialinės pagalbos centro organizavimui Lietuvoje moksliškai pagrįsti. Klinikos kolektyvas nagrinėja temą "Gyventojų sveikatingumo įvertinimas aptarnaujamose apylinkėse".

Klinikoje dirbama pagal PHARE programą "Pirminės sveikatos priežiūrai vystyti", kuri padeda organizuoti apylinkių gydytojų perkvalifikavimą į bendrosios praktikos gydytojus. Bendradarbiaujama su Kanados, Švedijos šeimos gydytojų kolegijomis.

Klinikos personalas:
R. Armonaitė, asist.
A. Baltrėnaitė, doc.
L. Jaruševičienė, asist.
L. Valius, doc.

Biomedicininių tyrimų institutas

Biomedicininių tyrimų institutas

Biomedicininių tyrimų institutas buvo įsteigtas 1992 m. balandžio 3 d. Kauno medicinos akademijos tarybos sprendimu. Jis buvo įkurtas trečiosios Centrinės mokslinio tyrimo laboratorijos (CMTL) patalpose. Jo ištakos siekia 1957 metus, kada Kauno medicinos institute buvo įsteigta Elektroencefalografijos laboratorija. Šiai laboratorijai plečiantis, 1959 m. Kauno medicinos institute buvo įsteigta pirmoji CMTL. 1962 m. įsteigiama ir antroji CMTL. Jas sujungus, 1969 m. įkurtas Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos mokslinio tyrimo institutas. Trečiosios CMTL steigimo istorija puikiai apibūdina tuometinį direktyvinio pobūdžio mokslo valdymą bei naujų mokslo padalinių steigimą. Pirmiausia, trečiosios CMTL įsteigimą "palaimino" Lietuvos SSR Ministrų taryba, kuri savo ruožtu "CMTL'o steigimo Kauno medicinos institute klausimą" suderino su SSSR Sveikatos apsaugos bei Aukštojo ir specialaus viduriniojo mokslo ministerijomis. Lietuvos SSR Ministrų taryba, remdamasi SSSR valstybinio mokslo ir technikos komiteto nutarimu, 1980 m. sausio 18 d. priėmė Nr. 18 nutarimą "Dėl centrinės mokslinio tyrimo laboratorijos įsteigimo Kauno medicinos institute". Šiuo nutarimu Aukštojo ir specialaus viduriniojo mokslo ministerijai buvo pavesta įsteigti Kauno medicinos institute Centrinę mokslinio tyrimo laboratoriją. 1980 m. kovo 11 d. KMI rektorius prof. Z. Januškevičius įsteigė CMTL'ą. Šioje trečiojoje CMTL tebuvo dvi laboratorijos: Vaisiaus ir naujagimio fiziologijos ir patologijos tyrimo (perinatologijos) laboratorija bei Patochemijos laboratorija, beje, įsteigtos prieš keletą metų.

1982 m. rudenį CMTL laboratorijų padaugėjo iki aštuonių. Vienos buvo įsteigtos anksčiau (Pulmonologijos laboratorija - 1981 m. gruodžio 9 d., Nervų sistemos chirurgijos laboratorija - 1978 m.), ir tą rudenį įtrauktos į CMTL sudėtį, kitos - Kardioritmologijos ir širdies elektrinės stimuliacijos, Vaikų ir paauglių sveikatos apsaugos, Lėtinių neinfekcinių ligų integruotos profilaktikos, Imunologijos laboratorijos - naujai įsteigtos. 1986-1987 m. į CMTL sudėtį buvo įtrauktos kai kurios Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos mokslinio tyrimo instituto laboratorijos, o 1989 m. įkurtos trys ekologijos laboratorijos. 1992 m. pradžioje CMTL sudėtyje buvo 20 mokslinių laboratorijų ir 4 mokslininkų grupės, iš viso 248 darbuotojai. Vietoj CMTL įkūrus Biomedicininių tyrimų institutą ir atlikus reorganizaciją, BMTI liko 14 laboratorijų.

Formuojant CMTL struktūrą bei mokslinių tyrinėjimų kryptis, didelis indėlis priklauso moksliniams konsultantams prof. A. Baubinienei, prof. J. Brėdikiui, prof. O. Grinkevičienei, prof. L. Klumbiui, prof. A. Mickiui, prof. V. Sadauskui, prof. P. Šnipui, o kuriant trečiąją CMTL, daug pastangų padėjo prof. A. Praškevičius, prof. B. Padegimas ir prof.V. Vaičiuvėnas.

Pirmuoju CMTL vedėju buvo prof. A. Vitkus, vėliau vadovavo prof. V. Grabauskas, prof. F. Bukauskas. Nuo 1991 m. BMTI direktorius dr. V. Adomonis.

Šiuo metu Biomedicininių tyrimų institute yra 14 laboratorijų, kuriose dirba 121 mokslo darbuotojas, iš jų - 12 habilituotų daktarų ir 53 daktarai. Iš viso BMTI yra 212 darbuotojų. Mokslinių darbų temos: 1) elektrofiziologiniai ir bioenergetiniai dirgliųjų audinių tyrimai; 2) visuomenės sveikatos epidemiologiniai ir ekologiniai tyrimai; 3) ligų ankstyvosios diagnostikos tobulinimas ir efektyvių gydymo metodų kūrimas, fundamentalieji tyrimai, klinikiniai bei žmogaus ekologijos, sveikatos stiprinimo ir ligų profilaktikos tyrimai.

Elektrofiziologiniai ir bioenergetiniai dirgliųjų audinių tyrimai. Biochemijos ir Patochemijos laboratorijos atlieka ląstelės energijos metabolizmo bei baltymo biosintezės tyrimus. Neurofiziologijos laboratorija tiria neurono elektrogenezės biofizikines ir farmakologines savybes. Širdies elektrofiziologijos ir Dirgliųjų sistemų biofizikos laboratorijų mokslininkai tiria ląstelinę širdies aritmijų genezę bei tarpląstelinio elektrinio susijimo mechanizmus.

Visuomenės sveikatos epidemiologiniai ir ekologiniai tyrimai. Sveikatos ekologinio monitoringo ir Antropogeninių faktorių tyrimo laboratorijos tiria aplinkos veiksnių antropogenezės poveikį žmogaus vegetacinei, imuninei bei kitoms sistemoms. Profilaktinės medicinos ir Socialinės pediatrijos laboratorijų darbuotojai tiria tam tikro amžiaus žmonių grupių gyvensenos ypatumus bei sveikatos duomenis, vertina rizikos faktorių reikšmę lėtinių ligų vystymuisi ir jų prognozę gyventojams.

Ligų ankstyvosios diagnostikos tobulinimas ir efektyvių gydymo metodų kūrimas. Širdies ir kraujagyslių chirurgijos laboratorija tiria dauginių koronarinių jungčių formavimo bei mioventrikulioplastikos chirurginio gydymo taktiką bei riziką. Širdies ritmo sutrikimų chirurgijos laboratorijoje atliekami klinikiniai elektrofiziologiniai širdies ritmo sutrikimų ir jų chirurginio gydymo tyrimai. Nervų sistemos chirurgijos laboratorijos darbuotojai tiria likvoro dinamiką, cerebrospinalinės sistemos elastingumą galvos smegenų traumų bei aneurizmų plyšimų metu. Pulmonologijos laboratorijoje atliekami bronchų reaktyvumo ir obstrukcijos tyrimai, Oftalmologijos laboratorijoje - akies biomechanikos ir oftalmoergonomikos tyrimai.

BMTI mokslininkai dalyvauja dvylikoje tarptautinių projektų. Ypač daug dirba sveikatos epidemiologiniuose ir ekologiniuose tyrimuose. Biochemijos laboratorija palaiko gerus dalykinius ryšius su Didžiosios Britanijos, Vokietijos ir Prancūzijos mokslininkais. Širdies elektrofiziologiją nagrinėjantys mokslininkai stažavosi ir dabar stažuojasi Šveicarijoje, Vokietijoje, JAV, Prancūzijoje. Be to, pastaruoju metu apie 40 mokslo darbuotojų dirba pedagoginį darbą.

V. Adomonis, gamt. m. dr., instituto direktorius
I. Misevičienė, habil. med. m. dr. prof., direkt. pavad.
R. Veteikis, gamt. m. dr., moksl. sekr.

Antropogeninių faktorių tyrimo laboratorija

Laboratorija įkurta 1989 m. parengus Lietuvos ekologinio monitoringo programą. Laboratorijos darbo tikslas - nustatyti antropogeninių veiksnių įtaką žmogaus sveikatai.

Mokslinio darbo kryptys - ekologija, antropogeniniai veiksniai ir sveikata. Mokslininkai tiria sunkiųjų metalų (SM) susikaupimą Lietuvos miestų bei rajonų gyventojų organizmuose tam tikro užterštumo sąlygomis; SM, kurių didesnės koncentracijos pavojingos vaikų ir suaugusiųjų sveikatai; pagrindinius SM, kurie dažniausiai kaupiasi žmogaus organizme ir tampa pavojingi sveikatai; tam tikro amžiaus vaikų organizmų SM ribines koncentracijas; rengia SM intoksikacijų profilaktikos rekomendacijas.

Paruošti ir kartu su Sveikatos ekologinio monitoringo laboratorija vykdomi du Kauno miesto skriningai: mokyklinio amžiaus vaikų ir uždarųjų suaugusiųjų kolektyvų. Sukurta nauja originali atominės absorbcinės spektrofotometrijos metodika tirti žmogaus audinių ir bioterpių sunkiuosius metalus. Optimizuotos devynios kraujo, šlapimo ir plaukų SM nustatymo programos, įgalinančios padidinti prietaiso jautrumą.

Bendradarbiaujama su Mokslų Akademijos Fizikos institutu, Vilniaus universiteto Vaikų ligoninės Pediatrijos centru, Vytauto Didžiojo universitetu, Profesinių ligų tyrimo centru, Tohaku Rosai Hospital (Japonija), KMA Endokrinologijos institutu, Kauno agrochemijos laboratorija.

Laboratorijos personalas:
O. Abdrachmanovas, gamt. m. dr. doc., laboratorijos vedėjas
D. Baranauskienė, asist.
A. Laukevičius, asist.
S. Ryselis, chem. m. dr. doc.
L. Strumylaitė, asist.
K. Narbūtas, asist.

Biochemijos laboratorija

Laboratorija įkurta 1972 m. Ji priklausė Kauno medicinos akademijos Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos mokslinio tyrimo institutui, vėliau - CMTL ir Biomedicininių tyrimų institutui (iki šiol).

Laboratorijos darbuotojai tiria širdies mitochondrijų ATF sintezės polifermentinės sistemos jautriausias išemijai grandis, šios sistemos pažeidimo miokardo išemijos metu mechanizmus, tam tikrų fermentų (adenino nukleotidų transklokazės, adenilatkinazės, kreatinkinazės ir kt.) bei fermentinių sistemų, taip pat mitochondrijų membranų - vidinės ir išorinės - vaidmens oksidacinio fosforilinimo reguliacijos fiziologinėmis ir išemijos sąlygomis. Išmokus ir patobulinus mitochondrijų funkcijos tyrimų in situ metodiką, t.y. panaudojant biopsinius raumeninių skaidulų pavyzdžius, pradėti žmonių širdies raumens miokardo protekcijos nustatymo širdies operacijų metu tyrimai.

Bendradarbiaujant su Roterdamo universitetu (Olandija) ir Ligų kontrolės centru (Atlanta, JAV) buvo standartizuoti kai kurie klinikiniai biocheminiai tyrimai, tyrinėti jų kokybės kontrolės ir tikslumo būdai, vykdomos ilgalaikės epidemiologinių tyrimų programos.

Laboratorijoje sukurta ir patobulinta daug biocheminių tyrimo metodų, paskelbta per 150 mokslinių publikacijų, parengtos ir apgintos 11 daktaro ir 1 habilituoto daktaro disertacijos. Laboratorijos bendradarbiai skaito paskaitas KMA ir VDU studentams bei doktorantams, vadovauja jų moksliniam darbui, ruošiant bakalauro ir magistro tezes bei daktarines disertacijas. Parengė 3 mokymo priemones KMA užsienio studentams.

Moksliniai darbai atliekami bendradarbiaujant su Kembridžo universiteto (Anglija), II Bordo universiteto (Prancūzija), Maskvos valstybinio universiteto A. N. Belozerskio fizikinės-cheminės biologijos instituto (Rusija), Nacionalinio sveikatos instituto (Baltimorė, JAV), Amsterdamo universiteto (Olandija), Vytauto Didžiojo universiteto ir Vilniaus universiteto (Lietuva) mokslininkais.

Laboratorijos personalas:
A. Toleikis, habil. gamt. m. dr. prof., laboratorijos vedėjas
R. Banienė, asist.
V. Borutaitė, gamt. m. dr. doc.
A. Dagys, gamt. m. dr.
J. Liobikas, asist.
D. Macienė, asist.
A. Marcinkevičiūtė, asist.
V. Mildažienė, gamt. m. dr.
R. Morkūnienė, asist.
Z. Naučienė, asist.
R. Sutkuvienė, asist.
G. Tamašauskas, asist.
S. Trumbeckaitė, asist.

Dirgliųjų sistemų biofizikos laboratorija

Laboratorija buvo įkurta 1990 m., reorganizavus CMTL Širdies ritmo chirurginio gydymo bei Elektrofiziologijos ir organų stimuliacijos laboratorijas.

Pagrindinės mokslinio darbo kryptys - širdies tarpląstelinių ryšių ir prieširdžių miokardo biofizikinių parametrų įtakos nustatymas širdies aritmijų genezei. Remiantis tyrimų rezultatais, sudaromi prieširdinių aritmijų prognostiniai kriterijai, tiriamos pasyviųjų darbinio miokardo bei laidžiosios sistemos ląstelių savybės, apibūdinančios širdies tarpląstelinius ryšius. Yra sukurtas elektrotoninio potencialo sklidimo trimačiu anizotropiniu sincitiumu matematinis modelis, padedantis apskaičiuoti elektrogeninės ląstelių membranos bei tarpląstelinės terpės varžą.

Laboratorijos darbuotojai bendradarbiauja su Ročesterio universiteto Farmakologijos departamentu (JAV) ir Berno universiteto Fiziologijos institutu (Šveicarija). Ten šiuo metu dirba prof. F. Bukauskas ir mokslinis bendradarbis V. Valiūnas. Ateityje planuojama įdiegti jų metodikas, tiriant gap junction tipo tarpląstelinių kontaktų laidumo priklausomybę nuo tarpląstelinio ir membraninio potencialo ir pavienio tarpląstelinio kanalo liekamąjį laidumą. Taip pat bendradarbiaujama su Štutgarto universiteto (Vokietija) Biofizikos ir Rusijos MA Biofizikos institutais.

Laboratorijos personalas:
F. Bukauskas, habil. gamt. m. prof., laboratorijos vedėjas
A. Grigaliūnas, asist.
V. A. Skeberdis, gamt. m. dr.
V. Šaferis, techn. m. dr.
A. Tamoševičius, gamt. m. dr.
V. Valiūnas, gamt. m. dr.

Nervų sistemos chirurgijos laboratorija

Ši laboratorija 1978 m. buvo įkurta prof. L. Klumbio iniciatyva, ir iš pradžių buvo Onkologijos MTI padalinys. 1982 m. laboratorija prijungiama prie KMI CMTL, KMA BMTI. Nuo 1993 m. laboratorija priklauso KMA Neurochirurgijos klinikai. 1994 m. reorganizuota, buvo pakviesti 12 neurochirurgų dirbti antraeilėmis pareigomis, iš kurių 9 šiuo metu turi aukščiausiąją kategoriją.

Laboratorijai vadovavo: 1978-1990 m. - E. Klumbys
1990-1996 m. - A. R. Gvazdaitis

Laboratorijos mokslinė veikla įvairi ir atspindi pagrindines neurochirurgijos kryptis: kraujotakos ir likvoro cirkuliacijos sutrikimų tyrimai, esant galvos smegenų pažeidimams, stereotaksinė intracerebrinių hemoragijų chirurgija, galvos smegenų išemijos chirurginio gydymo pagrindimas, vazospazmu komplikuoto aneurizmų plyšimo gydymas, likvorodinamikos ir cerebrospinalinės sistemos elastinių sutrikimų tyrimai, glijos navikų gydymas, taikant lazerio spinduliuotę, kompleksinis hipofizio navikų gydymas, vaikų galvos smegenų traumų patogenezės ir klinikos ypatumų tyrimai, pooperacinių epiduralinių sąaugų profilaktika, nugaros smegenų šaknelių funkcinės būklės neuromiografinė diagnostika, stuburo sužalojimų chirurginio gydymo būdų parinkimas ir kt. Laboratorijoje parengtos ir apgintos 5 mokslo daktaro disertacijos.

8 neurochirurgai KMA V kurso studentams rengia praktikos darbus ir 5 iš jų skaito studentams paskaitas.

12 neurochirurgų dirba gydomąjį darbą - gydo, konsultuoja bei operuoja ligonius.

Laboratorijoje parengti ir išleisti mokslinių darbų rinkiniai "Aktualūs neurochirurgijos klausimai" (1986) ir "Lietuvos neurochirurgų darbai" (1992), 5 metodinės rekomendacijos, 1 išradimas ir 5 mokslo daktarų disertacijos.

Laboratorija bendradarbiauja su Estijos Tartu universitetu, Ukrainos Kijevo neurochirurgijos institutu, JAV Bruklino Brukdeilo medicinos centru.

Laboratorijos personalas:
A. Gvazdaitis, med. m. dr. doc., laboratorijos vedėjas
K. V. Ambrozaitis, asist.
A. J. Gruodis, tech. m. dr.
E. Gružas, moksl. bendr.
L. Jagminas, asist.
E. Marcinkevičius, moksl. bendr.
V. Ragaišis, asist.
K. Skauminas, asist.
K. Šeštakauskas, asist.
B. Špakauskas, asist.
A. Tamašauskas, med. m. dr.
R. Vilcinis, med. m. dr.

Neurofiziologijos laboratorija

Neurofiziologijos laboratorija buvo įkurta KMI Farmakologijos katedros vedėjo doc. A. Mickio iniciatyva 1957 m. spalio 4 d., reorganizavus Elektroencefalografijos (EEG) laboratoriją. Vėliau buvo įsteigtos tas pačias mokslines problemas nagrinėjančios CMTL-1 (biofizikos, medicininės elektronikos), ŠKSFP MTI (neurokibernetikos, neuronų fiizologijos), CMTL/ BMTI (neuronų fiziologijos) laboratorijos. KMA Tarybos 1992 0515 sprendimu iš EEG ir Neuronų fiziologijos laboratorijų buvo sudaryta dabartinė Neurofiziologijos laboratorija. Laboratorijų vedėjai buvo A. Mickis, A. Stasiūnas, K. Grinevičius ir V. Miliukas. Jų kolektyvą sudarė medikai, fizikai, biofizikai, inžinieriai. Vienu metu buvo net 30 darbuotojų, dabar liko tik 16.

Laboratorija nagrinėja šias, tarpusavyje susijusias, temas: 1. Elektroencefalogramos (EEG) aukštų (100 Hz eilės) dažnių priklausomybė nuo smegenų fiziologinės būklės ir farmakologinių medžiagų poveikio, jų ryšys su žemais (0,5-4 Hz) EEG dažniais ir nerviniais impulsais. Aukštų dažnių prigimčiai nustatyti buvo pasitelkta biosrovių lauko terorija, tai padėjo sukurti elementaraus EEG potencialo-kvanto sąvoką. Laboratorijose sukurtos trys originalios užrašymo metodikos: aukštų dažnių EKoG, EEG kvanto ir sąlyginių potencialo pasiskirstymų. 2. Baroreflektorinio lanko neuroninių struktūrų antrosios sinapsės lygyje aktyvumo priklausomybė nuo kraujospūdžio. 3. Neuronų dendritų netiesinių savybių teorija. 4. Žmogaus EEG ir neurologinės charakteristikos epilepsijos ir kitų židininių smegenų pažeidimų atvejais, epileptogeninio aktyvumo sklidimo kelių atspindys paviršinėje ir giluminėje EEG. Ligonių, turinčių funkcinius nervų sistemos sutrikimus, atranka psichoterapijai pagal psichologines metodikas.

Atliekant šiuos tyrimus, buvo vykdomos 8 biudžetinės, 5 ūkiskaitinės mokslinės temos

ir 6 grantai. Apgintos 24 daktarinės ir 5 habil. dr. disertacijos, paruoštos 2 monografijos.

Laboratorijų darbuotojų iniciatyva KMI buvo įsteigtas biofizikos skyrius, kuriame išugdyti biofizikai dirba KMA ir kitose Lietuvos mokslo įstaigose. Laboratorijos darbuotojai skaitė fiziologijos kurso paskaitas studentams ir doktorantams, ir vadovavo studentų fiziologijos ir farmakologijos praktikos darbams. Prisidėjo išleidžiant KMA mokymo priemones, parašė fiziologijos vadovėliams skyrių užsienio kalba, rengia lietuvišką TEMPUS (1993-95) programos projektą fiziologijos srityje.

Tamprūs moksliniai ryšiai užmegzti su daugeliu buvusios SSRS pagrindinių fiziologijos ir biofizikos institutų ir laboratorijų. Šiuo metu bendradarbiaujama su Kopenhagos universitetu (Danija) ir International School of Advanced Science (Triestas, Italija).

Laboratorijos personalas:
V. J. Miliukas, gamt. m. dr., laboratorijos vedėjas
A. Baginskas, gamt. m. dr.
Vl. Dubikaitis, habil. gamt. m. dr. prof.
A. Gutman, habil. gamt. m. dr. prof.
N. S. Gutmanienė, gamt. m. dr.
A. Kuras, habil. gamt. m. dr.
V. Mickienė, med. m. dr.
R. Miliauskas, gamt. m. dr. doc.
G. Svirskis, gamt. m. dr.
V. Tamulevičiūtė, med. m. dr.

Oftalmologijos laboratorija

Prie Akių ligų katedros 1970 m. prof. E. Daktaravičienės iniciatyva buvo įkurta Regos apsaugos laboratorija, kuri 1992 m. reorganizuota į Oftalmologijos laboratoriją.

Pagrindinė laboratorijos mokslinio darbo kryptis: ultragarsiniai neinvaziniai akies audinių struktūros, matmenų ir hemodinamikos tyrimai. Laboratorijoje kuriami ir diegiami nauji akių ligų ultragarsinės diagnostikos metodai. Bendradarbiaujant su Kauno technologijos universiteto Elektronikos fakulteto Biomedicininės ultragarsinės inžinerijos laboratorija, sukurta informacinė akustodiagnostinė precizinių akies audinių storių matavimo ir struktūros tyrimų sistema. Diagnostinė sistema 1994 m. demonstruota Europos kongrese ir parodoje EUROMED'94 Vokietijoje, Leipcige. Sukonstruotas plačiajuostis ultragarsinis keitiklis (f=12MHz) ragenos storio matavimas in vitro ir in vivo. Keitiklis išbandytas ekperimentais ir klinikoje. Matavimų tikslumas eksperimentų metu buvo $\pm 10\mu$. Oftalmologijos ir KTU Elektronikos fakulteto Biomedicininės ultragarsinės inžinerijos laboratorijose sukurtu ultragarsiniu pachimetru galima nustatyti ne tik ragenos storį, bet ir struktūrą. Aparatūroje numatyta galimybė įvesti aukšto dažnio signalus į kompiuterį.

Ultragarsine akustodiagnostine sistema numatyta atlikti ne tik priekinės akies dalies tyrimus, bet ir užpakalinės dalies precizinius matavimus, patikrinti akies kraujotaką. Bendradarbiaujant su Malmės universitetine Akių klinika (Švedija), sukurtas akies modelis su 0,1 ir 0,2 mm makulos paburkimu ir fokusuojantis aukšto dažnio keitiklis. Eksperimentų metu gauti duomenys parodė, kad tyrimo metodas padeda ankstyvomis stadijomis objektyviai nustatyti makulos paburkimą. Tai ypač svarbu, nustatant ankstyvų cukrinio diabeto stadijų makulos pokyčius.

Kita mokslinių tyrimų kryptis - kataraktos vystymosi ir jos biocheminių rizikos faktorių epidemiologiniai tyrimai. Atliekant tuos tyrimus, bendradarbiaujama su KMA Kardiologijos instituto Klinikinės biochemijos laboratorija ir Norvegijos Bergeno universiteto Akių ligų departamentu. Rengiama daktaro disertacija.

Laboratorijos personalas:
A. Paunksnis, habil. med. m. dr. doc.
A. Baronas, inž.
S. Burnovas, inž.
A. Gutauskas, moksl. bendr.
D. Imbrasienė, moksl. bendr.
S. Kalpokaitė-Gutauskienė, asist.
L. Kriaučiūnienė, asist.
I. Kučiauskienė, lab.
A. Mačiulis, inž.

Patochemijos laboratorija

1976 m. Biologinės ir bioorganinės chemijos katedros mokslininkai pradėjo tirti reparuojančių audinių energijos susidarymo biocheminius ypatumus. Ši grupė buvo įsteigta, reorganizavus 1979 m. Patochemijos laboratoriją (mokslinis vadovas - prof. A. Praškevičius). 1982 m. laboratorija prijungta prie CMTL (laboratorijos vedėjas - L. Ivanovas). Plėtojant mokslinius darbus, 1983 m. dalis darbuotojų susibūrė į atskirą Fizikinių-cheminių tyrimų laboratoriją (vedėjas - dr. V. Jarmolenko), nuo 1988 m. - Klinikinės chemijos laboratoriją (vedėjas - dr. K. Žuklys). 1992 m. šios laboratorijos sujungtos į Patochemijos laboratoriją (vedėjas - habil. gamt. m. dr. L. Ivanovas).

Laboratorijoje tiriamos žinduolių ląstelių baltymus sintezuojančios sistemos komponentų funkcionavimo ekstremaliomis sąlygomis ypatybės. Ištirtas miokardo ir kepenų ląstelių baltymus sintezuojančio aparato funkcinis aktyvumas, esant hipoksijai ir veikiant biologiškai aktyvioms medžiagoms. Tiriamos serino proteazių inhibitorių bei imunoglobulinų biocheminės savybės ir kiekis tam tikrų patologinių būklių metu. Kuriamos fibrinogeno ir jo fragmentų biologiniuose skysčiuose kiekybinio nustatymo bei patogeninių kultūrų identifikavimo diagnostinės sistemos. Laboratorijos bendradarbiai skaito paskaitas KMA Biologinės ir bioorganinės chemijos bei VDU Molekulinės biologijos katedrų studentams.

Nuo 1982 m. laboratorijos mokslininkai paskelbė apie 200 mokslinių darbų, įregistravo 3 išradimus. Eksperimentinių tyrimų rezultatai apibendrinti monografijoje "Eukariotų baltymų biosintezės reguliacija". Laboratorijos bendradarbiai apgynė 1 habilituoto daktaro ir 12 daktaro disertacijų. Už nuopelnus, tiriant organų biocheminių ir morfologinių sutrikimų ypatybes hipoksijos metu, 1987 m. laboratorijos vedėjui L. Ivanovui ir grupei Kauno medicinos akademijos mokslininkų paskirta Lietuvos valstybinė premija. 1988 m. laboratorijos vyresnieji moksliniai bendradarbiai R. Stapulionis, A. Liekis ir A. Tamulevičius buvo apdovanoti Lietuvos jaunimo premija.

Laboratorija bendradarbiauja su Kijevo molekulinės biologijos ir genetikos institutu (Ukraina), Vilniaus biotechnologijos institutu "Fermentas", Švedijos Lundo universiteto Medicinos fakultetu, Puščino teorinės ir eksperimentinės biofizikos institutu (Rusija), rengė projektus su JAV Konektikuto ir Floridos Miami universitetais.

Laboratorijos personalas:
L. Ivanov, gamt. m. habil. dr., laboratorijos vedėjas
G. Čerkašinas, gamt. m. dr. doc.
G. Deikus, gamt. m. dr.
R. Matuzonienė, asist.
R. Plančiūnienė, moksl. bendr.
I. Sadauskienė, asist.
L. Šimanskienė, asist.
D. Vieželienė, gamt. m. dr.

Profilaktinės medicinos laboratorija

Kauno medicinos institute buvo sukaupta didelė patirtis, atliekant epidemiologinius išeminės širdies ligos tyrimus (Tarptautinė Kauno-Roterdamo programa, Daugiafaktorinė išeminės širdies ligos pirminės profilaktikos programa). Vystantis epidemiologijos mokslui, buvo sukurta lėtinių neinfekcinių ligų (LNL) rizikos faktorių bendrumo teorija, pagrįsta integruotos LNL profilaktikos koncepcija. 1983 m. Pasaulinės sveikatos organizacijos (PSO) iniciatyva pradėta tarptautinė LNL integruotos profilaktikos (CINDI) programa, kurios dalyve tapo Lietuva. Šios programos moksliniam ir metodologiniam vadovavimui tais pačiais metais įkurta Profilaktinės medicinos laboratorija, kurios pirmoji vedėja prof. I. Misevičienė. Nuo 1992 m. laboratorijai vadovauja doc. J. Klumbienė. Mokslinių temų vadovai buvo prof. A. Baubinienė ir prof. V. Grabauskas.

Laboratorijos moksliniai darbuotojai analizavo Lietuvos 25-64 m. amžiaus gyventojų mirštamumą, atliko LNL 1983, 1987 ir 1993 m. rizikos faktorių ir mitybos tyrimus penkiuose CINDI pasirinktuose rajonuose. Tirti jaunų žmonių arterinės hipertenzijos dėsningumai. Moksliniai bendradarbiai parengė svarbiausius LNL rizikos faktorių (rūkymo, arterinės hipertenzijos) korekcijos modulius, kurie tapo nacionalinių programų pagrindu. Nuo 1994 m. laboratorijoje vykdomas Lietuvos gyventojų sveikatą veikiančių gyvensenos ypatumų tyrimas pagal tarptautinį "FINBALT HEALTH MONITOR" projektą. Pagal tarptautinę programą, kurią vykdo NIVEL institutas Olandijoje, 1993 ir 1996 m. buvo tiriama pirminės sveikatos priežiūros grandies gydytojų veikla.

Mokslinio tyrimo rezultatai panaudojami rengiant metodinę medžiagą gydytojams ir studentams. Laboratorijos darbuotojai dirba pedagoginį darbą, dėsto epidemiologijos ir profilaktinės medicinos kursą KMA Visuomenės sveikatos, Medicinos, Stomatologijos ir Slaugos fakultetų studentams. Kartu su kitų KMA padalinių darbuotojais laboratorija organizuoja tarptautinius ir respublikinius kursus ir konferencijas LNL epidemiologijos, profilaktikos, sveikatos politikos klausimais.

Laboratorija, atlikdama mokslinį darbą, bendradarbiauja su PSO Europos biuru, Suomijos visuomenės sveikatos institutu, Heidelbergo universitetu (Vokietija), Olandijos Nepriklausomu sveikatos priežiūros tyrimo institutu (NIVEL).

Laboratorijos personalas:
J. Klumbienė, med. m. dr. doc.
L. Dregval, moksl. bendr.
V. T. Gudavičienė, med. m. dr.
Ž. Milašauskienė, med. m. dr.
J. Petkevičienė, med. m. dr.
M. Pileckytė, asist.
J. Raulinaitytė, asist.
Z. Šileikienė, asist.
R. Vaitkienė, asist.

Pulmonologijos laboratorija

KMA BMTI Pulmonologijos laboratorija įsteigta 1981 12 15. Nuo įkūrimo pradžios jai vadovavo gyd. V. Ligeikaitė. 1981-1994 m. mokslinis vadovas buvo prof. P. Šnipas, nuo 1995 m. - doc. R. Sakalauskas. 1982-1992 m. Pulmonologijos laboratorija kartu su KMA II vidaus ligų katedra bei Kauno Raudonojo Kryžiaus ligonine sudarė respublikinio pulmonologijos mokslo, mokymo, profilaktikos ir gydymo centro branduolį. Vykstant Kauno medicinos akademijos reformoms, kuriant profilines klinikas, 1993 m. Pulmonologijos laboratorija buvo priskirta KAK Pulmonologijos ir ftiziatrijos klinikai. Ši klinika tapo Pulmonologijos laboratorijos klinikiniu centru.

Dirbdami Pulmonologijos laboratorijoje, surinko mokslinę medžiagą ir parengė daktaro disertacijas 7 darbuotojai (V. Lesauskaitė, A. Bagdonas, L. Valius, A. Visokinskas, M. Zolubas, A. Norvaišas, P. Leišytė).

Viena iš laboratorijos darbo temų - epidemiologiniai tyrimai. Buvo tirtas lėtinių nespecifinių plaučių ligų paplitimas Kauno mieste bei 5 Lietuvos rajonuose (V. Leskauskaitė, 1982-1985 m.). Nuo 1995 m. šių ligų paplitimą vienoje apylinkėje (V. Ligeikaitė, 1987-1992 m.) nagrinėja klinikinė-epidemiologinė studija "Vyresnio amžiaus žmonių kvėpavimo organų sistemos klinikiniai ir funkciniai tyrimai".

Kita svarbi veiklos sritis - aktualūs obstrukcinių plaučių ligų patogenezės, diagnostikos ir gydymo klausimai. Tiriant kvėpavimo funkciją, buvo vartojamas "Jager" kardiorespiracinis derinys. Šie tyrimai atliekami ramybės, fizinio krūvio metu, po fizinio krūvio, vartojant vaistus. Kartu su II vidaus ligų katedros bandradarbiais parengtos metodinės rekomendacijos "Klinikiniai bronchodilatacinai testai" (Bagdonas A., 1987), mokymo metodinis leidinys "Lėtinių nespecifinių plaučių ligų rizikos faktoriai ir ankstyva diagnostika" (Leišytė P., Ligeikaitė V., 1992).

Tirtos aukšto dažnumo osciliacijų metodo pritaikymo galimybės, gydant lėtinėmis plaučių ligomis sergančius ligonius. Šia tema buvo parengta daktaro disertacija, išleistos metodinės rekomendacijos (Valius L., 1992). Siekiant sumažinti sergančiųjų astma hipoksiją, normalizuoti hemodinamiką bei ventiliacijos-perfuzijos santykį plaučiuose, pradėtas vartoti naujas hemosorbcijos derinys - ekstrakorporalinės membracinės oksigenacijos metodas. Šių tyrimų rezultatai buvo apibendrinti daktaro disertacija (Visokinskas A., 1992). Nagrinėti alergijos pelėsiams klausimai (M. Zolubas), bronchų reaktyvumo problemos. Apginta daktaro disertacija "Bronchų reaktyvumo ir imuninės būklės ypatumai, sergant bronchine astma" (Leišytė P., 1995).

Bendradarbiaujama su Gioteborgo sveikatos mokykla, Prahos universiteto mokslininkais, Estijos ir Latvijos pulmonologais. Pulmonologijos laboratorijos moksliniai bendradarbiai yra Europos pulmonologų draugijos, Tarptautinės Sąjungos prieš tuberkuliozę ir plaučių ligas, Europos alergologijos ir klinikinės imunologijos akademijos (draugijos) nariai, dalyvauja šių organizacijų rengiamuose kongresuose, juose pristato savo mokslinių tyrimų rezultatus. Laboratorijos bendradarbiai skaito pranešimus respublikinėse internų, pulmonologų-ftiziatrų, alergologų konferencijose, dalyvavo rengiant dvi respublikines pulmonologų-ftiziatrų konferencijas (1994, 1995).

Laboratorijos personalas:
V. Ligeikaitė, moksl. bendr., laboratorijos vedėja

P. Leišytė, med. m. dr.	S. R. Stankarienė, asist.
K. Malakauskas, med. m. dr.	S. Viliūnas, asist.

Socialinės pediatrijos laboratorija

1977 m. Kauno medicinos akademija pradėjo vaikų lėtinės patologijos epidemiologinius ir profilaktinius tyrimus. Pradžią tam davė tarptautiniai Kauno moksleivių juvenilinės hipertenzijos tyrimai. Vėliau pradėti tirti ir kiti mokyklinio amžiaus jaunuolių neinfekcinių ligų rizikos veiksniai ir galimybė juos koreguoti. Sukaupta patirtis padėjo vykdant PSO lėtinių neinfekcinių ligų integruotą profilaktikos programą (CINDI/ Inter Health). Šiai programai įgyvendinti, 1982 m. buvo įkurta laboratorija. Tada ji vadinosi Paauglių sveikatos apsaugos laboratorija. Pirmoji laboratorijos vedėja buvo dr. Aušra Šačkutė, vėliau pakviesta dirbti į PSO Europos biurą Kopenhagoje. Nuo 1985 m. laboratorijos vedėju dirba dr. Apolinaras Zaborskis.

Pirmaisiais veiklos metais (1983-1985) laboratorija daugiau dėmesio skyrė epidemiologiniams tyrimams: nustatytas Lietuvos vaikų ir paauglių lėtinių neinfekcinių ligų bendrųjų rizikos veiksnių paplitimas. Tolimesni tyrimai (1986-1990) nagrinėjo šių veiksnių apsaugines galimybes. Nuo 1991 m. moksliniai tyrimai apėmė ir sveikatos stiprinimo šeimoje, mokykloje bei vaikų darželyje aspektus. Laboratorija parengė ir įdiegė ligų profilaktikos ir sveikos gyvensenos ugdymo programas: natūralaus kūdikių maitinimo skatinimo, dantų ėduonies ir kitų vaikų burnos ertmės ligų pirminės profilaktikos, sveikatos ugdymo vaikų darželiuose ir pradinėse mokyklose programas. Ištirti socialiniai, psichologiniai ir elgesio veiksniai, susiję su moksleivių sveikata. Taigi, tyrimų tematika išsiplėtė, tapo labiau socialinė, todėl nuo 1992 m. laboratorija pasivadino Socialinės pediatrijos laboratorija.

Pastaruoju metu laboratorija išsamiai nagrinėja vaikų sveikatos stiprinimo šeimoje, mokykloje ir vaikų darželyje temą. Dalyvaujama keliose tarptautinėse programose:

1. PSO: CINDI Vaikų programoje "Sveiki vaikai sveikose šeimose" (laboratorija yra atsakinga už šios programos tarptautinį koordinavimą tarp 15 šalių).
2. PSO: Moksleivių sveikatos ir elgesio tarptautiniame tyrime (tyrime dalyvauja 24 pasaulio šalys, laboratorija yra šio tyrimo vykdytoja Lietuvoje).
3. PSO, ET ir EBK: "Sveikatingumą propaguojančių mokyklų tinklas Europoje" programoje (laboratorija siekia nustatyti programos efektyvumą programoje dalyvaujančiose mokyklose).
4. WHO: "Sveikų miestų" projekte (dalyvaujama Kauno m. vykdomoje "Sveikų darželių" programoje).

Laboratorijoje atliktų mokslinių tyrimų rezultatai įnešė nemažą indėlį plėtojant respublikos vaikų ir paauglių sveikatingumo stiprinimo politiką bei jos įgyvendinimo priemones. Svarbiausias iš jų - paruoštas sveikatingumo ugdymo kursas pradinių klasių moksleiviams "Aukime sveiki" (vadovėlis moksleiviams ir mokytojo knyga). Jo autorius LR Švietimo ir mokslo ministerija 1996 m. apdovanojo antrojo laipsnio premija.

Laboratorijos personalas:
A. Zaborskis, techn. m. dr., laboratorijos vedėjas
V. Černiuvienė, med. m. dr.
J. Kudzytė, med. m. dr.
G. Levinienė, med. m. dr.
A. Petrauskienė, asist.
A. Prasauskienė, med. m. dr.
L. O. Stankevičienė, asist.
L. Šumskas, med. m. dr.
N. Žemaitis, asist.

Sveikatos ekologinio monitoringo laboratorija

Sveikatos ekologinio monitoringo laboratorija - jauniausias Kauno medicinos akademijos Biomedicininių tyrimų padalinys. Prof. A. Praškevičiui pasiūlius, 1989 m. lapkričio mėnesį ji buvo įkurta Centrinėje mokslinio tyrimo laboratorijoje. Pirmuoju jos vedėju buvo paskirtas med. m. dr. doc. A. Janulis. 1992 metais reorganizuojant Kauno medicinos akademijos Biomedicininių tyrimų institutą, prie Sveikatos ekologinio monitoringo laboratorijos buvo prijungta Žmogaus ekologijos laboratorija. Po 1992 metų konkurso reorganizuotai Sveikatos ekologinio monitoringo laboratorijai vadovauja gamt. m. dr. doc. J. Dudzevičius.

Laboratorijos sukūrimas susijęs su respublikoje organizuota Lietuvos ekologinio monitoringo programa. Sudėtine ekologinio monitoringo dalimi buvo numatytas gyventojų sveikatos ekologinis monitoringas. Jį organizuoti ir vykdyti buvo patikėta Kauno medicinos institutui. Reikėjo parengti Lietuvos gyventojų sveikatos ekologinio monitoringo projektą. Laboratorijos darbuotojai jį parengė ir pagrindė.

Sveikatos ekologinių tyrinėjimų kaip mokslo krypties užduotis yra tyrinėti žmogaus ir jį supančios aplinkos tarpusavio santykius bei jos įtaką sveikatai. Aplinkos antropogenams jautriausios ir labiausiai pažeidžiamos nervų,imuninė ir endokrininė sistemos. Sutrikus jų reguliaciniams mechanizmams, vėliau gali pradėti atsirasti patologija. Sveikatos ekologinis monitoringas skirtas sujungti pakartotinius sveikatos ir aplinkos

tyrimus, kad būtų nustatyta antropogeninių veiksnių įtaka žmogaus sveikatai, nustatyti žmogaus organizmo funkcinių sistemų būklę bei pateikti jų pokyčių prognozę.

Laboratorijos darbuotojai nagrinėja šias temas: "Aplinkos antropogeninio krūvio poveikio žmogaus imuninės, vegetacinės ir kitų funkcinių sistemų pokyčiams tyrimas" (1992-1994) ir "Lietuvos didžiųjų miestų (pramonės centrų) gyventojų sveikatos ekologinis monitoringas" (1995-1996). Pagal šias temas laboratorija vykdo 2 monitoringus: suaugusiųjų ir vaikų. Suaugusių gyventojų (25-64 metų) populiacija tiriama statybinių medžiagų, keramikos bei chemijos pramonės šakų įmonėse, pamažu pereinant prie viso miesto gyventojų atsitiktinių atrankų tyrimo. Vaikų (11, 13, 15 ir 17 metų amžiaus) skriningas vykdomas vidurinėse mokyklose. Parenkamos sąlyginai švarių ir užterštų pramoninio miesto rajonų mokyklos. Šio tyrimo metu nustatoma vaikų ir suaugusiųjų imuninė būklė, sunkiųjų metalų susikaupimas plaukuose, sergamumas bei mirštamumas, vaikų fizinis aktyvumas ir lytinis brendimas.

Apibendrinant skriningo bei gyventojų sveikatą apibūdinančius duomenis - mirštamumą, sergamumą, apsigimimus bei aplinkos antropogeninį poveikį, nustatoma aplinkos antropogeninių veiksnių įtaka žmogaus sveikatai.

Šie mokslinio darbo duomenys panaudoti rengiant Tarptautinio mokslinės kultūros centro - Pasaulinės laboratorijos Lietuvos skyriaus programos "Regiono vystymosi ekologinis tvarumas istoriniame kontekste: Lietuvos pavyzdžiu" dalį apie žmonių sveikatą ir juos supančią aplinką. 1991-1992 metais laboratorija aktyviai dalyvavo šios, Lietuvos Mokslų Akademijos koordinuojamos, tarptautinės programos E C O S L I T veikloje. Tuo metu bendradarbiauta su Lietuvos onkologijos centru, Lietuvos aplinkos apsaugos žinybomis, Vilniaus universiteto Gamtos fakultetu ir kitomis įstaigomis.

1992-1996 m. laboratorija bendradarbiauja su užsienio mokslo įstaigomis. Iš jų paminėtini - UNESCO/ HRES mokymo centras, PSO Europos Aplinkos ir sveikatos biuras, Diuseldorfo bei Gioteborgo universitetai bei Paryžiaus universiteto Aplinkos ir sveikatos tarptautinių tyrimų centras.

Lietuvos gyventojų sveikatos ekologinio monitoringo klausimai svarstyti Pasaulio lietuvių suvažiavime (1990), Septintajame Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziume (1991), Visuomenės ir ekosistemos sveikatos tarptautiniame simpoziume Kanadoje (1994), Aplinkos kenksmingo poveikio žmogui epidemiologinio vertinimo tarptautinėse konferencijose Jungtinėse Valstijose (1994) bei Lenkijoje (1995).

Laboratorijos personalas:
J. Dudzevičius, gamt. m. dr. doc., laboratorijos vedėjas
V. Bartkienė, gamt. m. dr.
V. Bujauskaitė, asist.
V. Ivanausakitė, asist.
A. Janulis, med. m. dr. doc.
A. V. Kontrimavičiūtė, asist.
L. Maciulevičiūtė, asist.
J. Rastenienė, asist.
L. Švedienė, med. m. dr.
L. Vilkauskas, tech. m. dr. doc.

Širdies elektrofiziologijos laboratorija

1982 m. Kauno medicinos instituto Centrinėje mokslo tiriamojoje laboratorijoje (CMTL) įkurta Kardiologijos ir širdies elektrinės stimuliacijos laboratorija. Jos pagrindą sudarė KMI Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos MTI Širdies elektrinės stimuliacijos ir defibriliacijos laboratorijos stimuliacijos grupė. Šios laboratorijos mokslinis vadovas buvo prof. J. Brėdikis, o vedėjas - prof. F. Bukauskas. 1984 m. laboratorija suskilo į dvi savarankiškas laboratorijas - Širdies ritmo sutrikimų chirurginio gydymo ir Elektrofiziologijos ir organų stimuliacijos laboratorijas. Pastarajai vadovavo dr. V. Adomonis. 1991 m. buvo pakeistas laboratorijos pavadinimas, ir iki šiol ji vadinama Širdies elektrofiziologijos laboratorija. Nuo 1991 m. jai vadovauja prof. K. Muckus.

Širdies elektrofiziologijos laboratorijoje atliekami širdies raumens elektrofiziologiniai tyrimai, ypatingas dėmesys skiriamas sinusinio mazgo ir jo aplinkos sujaudinimo sklidimo procesams. Tyrimai atliekami su eksperimentinių gyvuliukų atskirtaisiais širdies raumens preparatais, izoliuota širdimi ir su širdimi eksperimentuose *in situ*.

Sukurta metodika, padedanti tirti sinusinio mazgo ritmo vedlio poslinkius. Pritaikius šią metodiką, ištirti ritmo vedlio migracijos mechanizmai, stimuliuojant klajoklį nervą, esant hipoksijai ir padidėjusiai kalio jonų koncentracijai. Sukurti neinvazyvieji širdies ritmo vedlio migracijos tyrimo metodai, taikant ortogonalių ir EKG derivacijų ir ritmogramų matematinę analizę. Atliekant eksperimentus ir sisteminant jų rezultatus, buvo naudojama kompiuterinė technika.

Bendradarbiaujama su Berno universiteto Fiziologijos institutu, Amsterdamo universiteto Fiziologijos laboratorija, Štutgarto universitetu, Rusijos MA Biofizikos institutu, Mičigano universitetu. Šiuose užsienio mokslo centruose savo kvalifikaciją kėlė ar dabar stažuojasi 5 laboratorijos mokslininkai. Kartu su Berno universitetu, Rusijos MA Biofizikos institutu buvo organizuojamos tarptautinės mokyklos-seminarai tarpląstelinių ryšių klausimais.

Kartu su kitomis laboratorijomis išleisti keli straipsnių rinkiniai - "Chirurgija ir širdies elektrofiziologija" 1987 (anglų k.), "Širdies elektrofiziologija" 1992 (rusų k.). Laboratorijoje parengtos ir apgintos 2 habilituoto daktaro ir 10 daktaro disertacijų.

Laboratorijos personalas:
K. Muckus, habil. gamt. m. dr. prof., laboratorijos vedėjas
A. Bytautas, moksl. bendr.
G. Grabauskas, gamt. m. dr.
A. Kriščiukaitis, gamt. m. dr.
K. Lukoševičius, gamt. m. dr.
L. Šinkūnas, asist.

Širdies ir kraujagyslių chirurgijos laboratorija

1979 m. Z. Januškevičiaus širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos MTI buvo įkurta Širdies ir kraujagyslių chirurgijos laboratorija (ved. dr. doc. Arimantas Dumčius). Nuo 1987 m. ji buvo Kauno medicinos instituto CMTL, o nuo 1992 m. yra Biomedicininių tyrimų instituto padalinys. Moksliniai tyrimai atliekami dviem kryptimis: 1) išeminės širdies ligos chirurginis gydymas (diagnostika, anesteziologinės ir chirurginės problemos); 2) pagalbinės kraujotakos ir biomechaninės širdies tyrimai. Laboratorijoje sukurti ligonių kraujotakos chirurginio gydymo kriterijai, tiriami miokardo apsaugos (kardioplegijos) būdai, sukurta originali skilvelių aritmijų tyrimo metodika širdies operacijos metu, tobulinami miokardo revaskuliarizacijos būdai (autovenų ir autoarterijų - vidinės krūtinės ir skrandžio taukinės arterijų). Taikomas prieširdžių stemplės stimuliacijos mėginys, nauji širdies elektrokartografijos elektrodai, koronarochirurgijos instrumentai, originalus koronarinės kraujotakos atstatymo būdas. Pritaikyta perkutaninė angioplastika, koronarochirurgijoje panaudotas lazeris. 1980 m. pirmą kartą panaudota vidinė krūtinės arterija (A. Dumčius). Yra kuriama nauja kardiochirurgijos kryptis - širdies darbo pagalbininkas, sudarytas iš treniruoto skeleto autoraumens ir programuojamo neuromiostimuliatoriaus. 1988 m. pirmą kartą Lietuvoje atlikta mioventrikuloplastika (A. Dumčius). Buvo sukurti originalūs įdedamieji stimuliatoriai, neuroelektrodai, įdiegta ekstrakutaninė autoraumens treniravimo ir mioventrikuloplastikos metodikos. Vyresnieji mokslo darbuotojai dėsto chirurgijos ir kardiologijos disciplinas. Laboratorija parengė 2 habil. ir 7 mokslų daktarų disertacijas. Išleista monografija "Endokrininė širdies elektrostimuliacija" (rusų k.) Brėdikis J. ir

Dumčius A., 1979), 14 metodinių priemonių, įgyta 18 autorinių teisių.

Laboratorijoje dirba aukštos kvalifikacijos specialistai, kurie nagrinėja šiuolaikinių širdies operacijų su DKA mokslines ir praktines problemas. Operuota daugiau kaip 900 ligonių, sergančių koronariniais sutrikimais, o pastarųjų metų rezultatai - artimi pasauliniams standartams. Mioventrikuloplastika atlikta 11 ligonių. Laboratorijos darbai cituojami pasaulio medicinos literatūroje, o problema įtraukta į Europos Tarybos mokslo registrą.

Laboratorijos darbuotojai specializavosi ir bendradarbiauja su JAV, kanados, Vokietijos, Danijos ir Olandijos kardiochirurgijos klinikomis.

Laboratorijos personalas:
A. Dumčius, habil. med. m. dr. prof., laboratorijos vedėjas
R. Benetis, habil. med. m. doc.
M. Dumčius, asist.
S. Giedraitis, med. m. dr.
Š. Kinduris, med. m. dr.
R. Navickas, habil. med. m. dr. prof.
L. Ralienė, gamt. m. dr.
A. Siudikas, asist.
K. Šalčius, med. m. dr.
E. Širvinskas, med. m. dr. doc.

Širdies ritmo sutrikimų chirurginio gydymo laboratorija

Laboratorija įkurta 1985 m., reorganizavus CMTL Kardioritmologijos ir elektrostimuliacijos laboratoriją. Devintajame dešimtmetyje pradėta tirti ritmo sutrikimų chirurginio gydymo būdas, todėl laboratorijos darbai susiję su ritmo sutrikimų naujų diagnostikos ir chirurginio gydymo būdų ir priemonių sukūrimu. Laboratorijoje ištirtos ir nustatytos re-entry tachikardijų atsiradimo priežastys, galimos sužadinimo cirkuliacijos trajektorijos, tam tikrų prieširdinių struktūrų svarba šio proceso metu, ortodrominių ir antidrominių tachikardijų modeliai, ir jais ištirtos galimybės šias aritmijų formas sukelti ir nutraukti elektriniais impulsais, diagnostinės širdies elektrokartografavimo sistemos, aritmogeninių zonų krio-ir lazeriniai destrukcijos būdai. Šiuo metu pagrindinės mokslinio darbo kryptys yra širdį inervuojančių nervų ir jų mediatorių įtakos aritmijų genezei nustatyti. Eksperimentų metu atliekami tyrimai su gyvuliukais ir klinikoje - tiriant sergančiuosius tam tikromis ritmo sutrikimų formomis. Nustatoma širdies nervinių traktų bei ganglinių laukų topografija, tiriama intrakardinių nervų bei jų mediatorių įtaka audinių elektrofiziologinėms charakteristikoms ir sužadinimo sklidimui, antitachikardinės tokio poveikio galimybės. Klinikoje analizuojant ritmogramas, nustatoma nervų sistemos įtaka aritmijoms atsirasti, gydymui ir gydymo prognozei, echokardiografiniais metodais įvertinamas nervų sistemos valdomų kardiostimuliatorių veiklos efektyvumas, priklausomybė nuo ligonio nervų sistemos tonuso, siekiama pagrįsti naudojimo indikacijas ir kontraindikacijas. Tyrimų metu naudojama mikroelektrodinis uždažymas, elektrinio sužadinimo sklidimo kartografavimas, ritmografija, echokardiografija bei elektrokardiostimuliacija.

Laboratorijos mokslininkai bendradarbiauja su Baltarusijos kardiologijos instituto ir Lundo universiteto (Švedija) mokslininkais.

Laboratorijos personalas:
R. Lekas, habil. med. m. dr., laboratorijos vedėjas
P. A. Medzevičius, med. m. dr.
A. L. Pretkelytė, asist.
R. O. Vaičiulytė, med. m. dr. doc.
J. Vaškelytė, med. m. dr.
V. Veikutis, gamt. m. dr.

Endokrinologijos institutas

Endokrinologijos institutas

Endokrinologija - medicinos mokslo šaka, tirianti vidaus sekrecijos liaukas ir jų hormonus. Lietuvoje endokrinologija pradėjo plėtotis šiame amžiuje dviem kryptimis - eksperimentine ir klinikine. Dar 1933 m. prof. Vl. Lašas ir V. Valiulytė straipsnyje "Hipofizis ir augimas" nagrinėjo augimo problemas. Pirmąją monografiją Lietuvoje endokrinologijos klausimais "Endokrininės liaukos" 1946 m. parašė prof. Vl. Lašas. 1969 m. prof. J. Lašienė ir prof. E. Stalioraitytė už darbų ciklą ir monografiją "Naujagimio endokrininės liaukos" gavo respublikinę premiją. 1969 m. įkurta Lietuvos endokrinologų mokslinė draugija, kuriai 25 metus (iki 1994) vadovavo prof. V. Astrauskas (nuo 1994 m. prof. A. Norkus), daug metų dirbęs eksperimentinės endokrinologijos srityje. Nemažai šioje srityje pasidarbavo ir kiti vyresniosios kartos endokrinologai - prof. J. Danys, doc. J. Kiauleikis, doc. A. Sutkus, prof. J. Danilevičius, doc. A. Šimkus, chirurgai dr. P. Girdžius, dr. K. Katilius ir kiti.

Biotechnologinė endokrinologija Lietuvoje pradėta nagrinėti 1936 m., kai žinomas Danijos firmos "Nordisk" specialistas H. Hagedornas Kaune įkūrė insulino gamyklą.

1972 m. Kauno klinikose įkurtas pirmasis Lietuvoje Endokrinologijos skyrius. Tačiau tai buvo pavienių mokslininkų bei praktikos gydytojų veikla. 1978 m. prof. J. Danio iniciatyva Kaune buvo įkurtas SSRS MMA Eksperimentinės endokrinologijos ir hormonų chemijos instituto filialas. Buvo pastatytas naujas pastatas, kuriame įsikūrė Endokrinologijos institutas ir trys endokrininių ligų skyriai (diabetologijos, endokrinologijos, vaikų endokrinologijos), vėliau - reabilitacijos skyrius Birštone, sukurtos sąlygos moksliniams tyrimams. Iš pradžių filiale veikė trys mokslinio tyrimo laboratorijos, kurioms vadovauti buvo pakviesti: prof. L. Lašas - Hormonologijos laboratorijai, prof. A. Norkus - Cukrinio diabeto laboratorijai, o Skydliaukės laboratorijai vadovavo prof. J. Danys. Instituto laboratorijose buvo nagrinėjami cukrinio diabeto, skydliaukės ligų, augimo, vystymosi sutrikimų paplitimo, diagnostikos ir gydymo klausimai, kuriami hormoniniai vaistai ir diagnostikos priemonės. Sėkmingai bendradarbiauta su Kauno endokrininių preparatų gamykla, kurioje buvo gaminami insulino ir augimo hormono preparatai. Jais buvo aprūpinama ne tik Lietuva, bet ir buvusi Sovietų Sąjunga.

1991 m. filialas buvo pertvarkytas į Valstybinį Lietuvos mokslinį endokrinologijos centrą, kuriam pavesta koordinuoti ir plėtoti endokrinologijos tarnybą Lietuvoje.

1992m. Endokrinologijos institutas, Kauno akademinės klinikos, Kardiologijos, Biocheminių tyrimų bei Psichofiziologijos ir reabilitacijos (Palanga) institutai įsijungė į Kauno medicinos akademiją (KMA). Tai sudarė prielaidą bendrai mokslo, studijų ir praktikos integracijai. Mokslinė, pedagoginė ir praktinė Endokrinologijos instituto veikla glaudžiai siejasi su KMA Endokrinologijos klinika bei kitomis šalies bei užsienio mokslo ir praktikos intitucijomis. Keturiose mokslinėse laboratorijose - Cukrinio diabeto (vadovas - habil. dr. prof. A. Norkus), Skydliaukės ligų (dr. G. Kazanavičius), Hormonologijos (habil. dr. prof. L. Lašas) ir Klinikinės endokrinologijos (habil. dr. doc. V. Matulevičius), pastaroji 1996 m. reorganizuota į Vaikų endokrinologijos laboratoriją (vadovė - habil. dr. prof. D. Lašienė). Institute šiuo metu dirba 63 žmonės, iš kurių 30 yra mokslo darbuotojai - 3 profesoriai, 1 docentas, 4 habilituoti mokslo daktarai ir 11 mokslo daktarų.

Daugelis mokslininkų institute dirba nuo pat jo įkūrimo. Jų atlikto darbo rezultatai apibendrinti disertacijomis. Pirmą kartą Lietuvoje ir buvusioje Sovietų Sąjungoje instituto

darbuotojai sukūrė, ištyrė hormoninių preparatų - žmogaus somatotropino ir ausomatino klinikinį, metabolinį, antigeninį aktyvumą ir palygino su geriausiais pasaulio analogais. 25-rių metų tyrimų rezultatai padėjo parengti žmonių, turinčių augimo, vystymosi sutrikimų tyrimų metodiką, ilgalaikę gydymo taktiką ir strategiją, padėjo sukurti moksliškai pagrįstą žemaūgių pacientų, pirmiausia sergančių hipotalamo-hipofiziniu nanizmu ir Turner sindromu, registrą, monitoringą ir gydymą. Skydliaukės tyrimo metodai taikomi moksliniame darbe ir klinikinėje praktikoje. Sukurti ir pritaikyti praktikoje skydliaukės funkcijos vertinimo matematiniai indeksai. Matematinis modeliavimas pradėtas taikyti nustatant ligos sunkumą bei prognozę. Pirmą kartą Lietuvoje pradėti sergančiųjų skydliaukės ligomis epidemiologiniai neuroendokrininės reguliacijos ir psichoendokrininių negalavimų tyrimai. Cukrinio diabeto laboratorijos mokslininkų pastangomis suvienodinta ir įdiegta į praktiką nauja angliavandenių apykaitos sutrikimų klasifikacija ir diagnostiniai kriterijai, išmokta anksti nustatyti ir gydyti cukrinio diabeto komplikacijas, sprendžiamos cukrinio diabeto ir nėštumo problemos.

Endokrinologijos institutas bendradarbiauja ne tik su šalies mokslo įstaigomis,bet ir su Vakarų Europos šalių mokslo centrais - Suomijos, Švedijos, Danijos, Prancūzijos, Anglijos ir kt. Bendradarbiavimo tikslas - endokrinologinių ir diabetologinių problemų sprendimas.

Instituto veiklą remia Atviros Lietuvos fondas, firmos Novo-Nordisk,Servier, Berlin-Chemie, Boehringer-Ingelheim, Lilly, Merck ir kitos, kurios sudaro sąlygas mūsų darbuotojams ir ypač perspektyviam jaunimui tobulintis, dalyavuti konferencijose, seminaruose, mokytis užsienyje.

Jau tradicija tapo Endokrinologijos instituto rengiamos per metus 2-3 respublikinės ir tarptautinės konferencijos, kuriose dalyvauja ir užsienio specialistai bei firmos. Moksliniai bendradarbiai dalyvauja rengiant studentus, keliant gydytojų kvalifikaciją. Skaitomi pranešimai tarptautinėse konferencijose.

Siekiant geresnės mokslo, studijų ir praktikos integracijos bei koordinacijos, prie Endokrinologijos instituto įkurtas Lietuvos Endokrinologijos centras, vienijantis visų Respublikos endokrinologų pastangas ir koordinuojantis jų darbus.

Instituto personalas:
L. Lašas, habil. tech. m. dr. prof., direktorius
A. Norkus, habil. med. m. dr. prof., direkt. pav.
J. Sinkevičius, direkt. pav.
A. Sandarienė, vyr. buh.
S. Paškauskas, vyr. insp.
A. Pranckevičius, sekr. ref.

Cukrinio diabeto laboratorija

Nuodugniau cukrinį diabetą Lietuvoje pradėta tirti 1978 m. Laboratorijai pradėjus veiklą, Lietuvoje nebuvo cukrinio diabeto klasifikacijos ir diagnostikos kriterijų, ankstyvos jo ir komplikacijų diagnostikos bei profilaktikos.

1981 m. PSO iniciatyva Lietuvoje pradėjus vykdyti integruotą lėtinių neinfekcinių ligų profialktikos programą, laboratorija aktyviai dalyvavo šiuose tyrimuose. 1982 m. Cukrinio diabeto laboratorija pirmą kartą Lietuvoje Kaune pradėjo suaugusiųjų cukrinio diabeto registrą, o 1983 m. - Lietuvos vaikų, sergančių cukriniu diabetu, registrą. Nuo 1990 m. Lietuva yra viena iš 89 tarptautinės vaikų registro programos "DIAMOND" dalyvių.

Nuo 1991 m. suaugusiųjų nuo insulino priklausančio cukrinio diabeto registras padėjo sudaryti vardinę gydomų insulinu apskaitą, nustatyti šio diabeto ir jo komplikacijų paplitimą šalyje, jo priklausomybę nuo lyties, amžiaus bei gyvenamosios vietos, insulino poreikį, ir kt. Šis registras 1994 m. buvo įtrauktas į Europos registrų sistemą.

Laboratorija, bendradarbiaudama su Helsinkio visuomenės sveikatos institutu, dirba diabeto profialktikos srityje, kad būtų sustabdytas šios ligos plitimas.

Sprendžiamos diabeto komplikacijų ankstyvosios diagnostikos, gydymo ir profilaktikos problemos, nes kraujagyslių komplikacijos yra pagrindinė darbingumo sutrikimo, negalios ir ankstyvos mirties priežastis: 10-15% aklųjų, 20-70 % sergančiųjų pažeidžiami inkstai, dažnos kojų amputacijos. Viena grėsmingiausių diabeto komplikacijų yra diabetinė nefropatija, vidutiniškai 25 metais sutrumpinanti gyvenimo trukmę.

Nagrinėjamos diabeto ir nėštumo problemos,nes cukrinis diabetas gali neigiamai paveikti nėščiąsias ir jų vaisių - 2-3 kartus gali padaugėti apsigimimų.

Laboratorijos mokslininkai paskelbė apie 300 mokslinių darbų, išleido 5 monografijas diabeto ir jo komplikacijų klausimais, knygas "Sergančiajam cukriniu diabetu" (1988), "Mityba sergantiesiems cukriniu diabetu" (1994), daugiau kaip 25 metodines priemones praktikos gydytojams ir studentams medikams, aktyviai dalyvauja rengiant ir leidžiant vadovėlius studentams medikams.

Laboratorijos personalas:
A. Norkus, habil. med. m. dr. prof., vyr. moksl. bendr., laboratorijos vadovas
G. Čekanauskienė, vyresn. labor.
N. Drukteinienė, asist.
A. Jarašūnas, asist.
N. Jurgevičienė, med. m. dr. vyresn. moksl. bendr.
D. Kaminskaitė, vyr. labor.
A. Mackevičiūtė, labor.
R. Ostrauskas, med. m. dr., vyresn. moksl. bendr.
R. Petkevičienė, inž. progr.
L. Radzevičienė, asist.
R. Šulcaitė, moksl. bendr.
R. Žalinkevičius, moksl. bendr.

Skydliaukės laboratorija

Skydliaukė - seniausiai žmonijos žinoma endokrininė liauka. Tačiau nuo ją aprašiusio Galeno (II a. pr. m. e.) laikų žinios apie šios liaukos ligas, jų patogenezę, diagnostikos ir gydymo būdus labai pakito. Skydliaukės hormonai nuo gimimo iki mirties palaiko optimalų organizmo gyvavimo būdą, veikia nervų sistemą, visus organus ir jų sistemas. Ji drauge su daugeliu kitų hormonų ir aplinkos veiksniais reguliuoja žmogaus vystymąsi, augimą, medžiagų apykaitą. Daugelis skydliaukės ligų prasideda ir vystosi be ryškesnių požymių, tik vėliau sutrikdo tam tikrų organų sistemų veiklą.

Skydliaukės ligų epidemiologiniai tyrimai pradėti tada, kai visuomenėje ir tarp medikų vyravo nuomonė, jog ligų padaugėjo po Černobylio AE avarijos. Remiantis Fizikos instituto mokslininkų tyrimų duomenimis, pirmosiomis dienomis po Černobylio AE avarijos Lietuvos gyventojai daugiausia nukentėjo nuo radioaktyviųjų jodo izotopų. Kai kuriose vietovėse J^{131} koncentracija keletą kartų viršijo leistinas normas. Patekęs į žmogaus organizmą jodas, taip pat kaip ir stabilusis, kaupiasi skydliaukėje. Lietuvos žmonių skydliaukės apšvitos dozės nedidelės, tačiau skydliaukės pakitimų reikėtų laukti praėjus 7-40 metų. Radioaktyvusis Černobylio debesis, matyt, yra ne vienintelė priežastis, skatinanti skydliaukės ligas Lietuvoje. Atsiradę dideli skydliaukės pakitimai rodo nuolatinį jodo stygių Lietuvoje. Todėl drauge su Respublikinio mitybos centro darbuotojais, higienistais ieškoma būdų, kaip pašalinti jodo trūkumą. Laboratorijos kolektyvas dalyvauja Valstybinėje programoje "Atominė energetika ir aplinka", kur ieškoma skydliaukės ligų sąsajų su Ignalinos AE aplinka.

Laboratorijos darbuotojų pastangomis šalyje įdiegtos naujos pacientų tyrimo metodikos: skydliaukės mikrosominių antikūnų, aspiracinės punkcijos su punktato citologiniu bei histologiniu tyrimu, tirotoksikozės sunkumo nustatymo matematinis modeliavimas. Skydliaukės aspiracinė punkcija daugeliui pacientų padėjo išvengti chirurginio gydymo. Laboratorijoje vykdoma pagyvenusių žmonių skydliaukės ligų studija.

Pagyvenę žmonės tiriami ir dėl osteoporozės (kaulų retėjimo). Šią problemą spręsti laboratorijos bendradarbiams talkina ginekologai, rentgenologai, traumatologai, technikai. Osteoporozė - pagyvenusių žmonių problema, seniai gvildenama užsienyje.

Daugiausia problemų kelia ankstyvųjų hipotirozės požymių, depresijos bei hipertirozės ir nerimo neurozės diferencinė diagnostika. Jos sunkumai sąlygoja psichiatrų ir endokrinologų gydymo klaidas. Šiuo požiūriu svarbūs psichoendokronologijoje tyrimai, kuriuos laboratorijos darbuotojai kartu atlieka su Šiaurės Karolinos Chapel Hill universitetu (JAV).

Skydliaukės laboratorijos darbuotojai parengė ir paskelbė per 200 mokslinių darbų, iš jų 20 metodinių priemonių gydytojams ir studentams. Registruoti 4 patentai, apginta 1 habilituoto daktaro, 4 daktaro disertacijos.

Laboratorijos personalas:
G. Kazanavičius, med. m. dr., vyresn. moksl. bendr., laboratorijos vadovas
A. A. Aukštuolytė, asist.
E. Brazaitienė, vyresn. labor.
R. Bunevičius, med. m. dr., moksl. bendr.
M. Butkienė, labor.
R. Digrienė, vyresn. labor.

L. Dunderienė, asist.
A. Juodviršienė, vyresn. labor.
R. Jurkūnaitė, asist.
A. Krasauskienė, med. m. dr., moksl. bendr.
D. T. Lašienė, habil. med. m. dr. prof., vyr. moksl. bendr.
D. Mašanauskienė, asist.
N. Mickuvienė, asist.
V. Papečkienė, asist.
B. Šabonienė, vyresn. labor.
V. Šidlauskas, med. m. dr., vyresn. moksl. bendr.

Hormonologijos laboratorija

Šios laboratorijos darbuotojai sukūrė natūralius ir modifikuotus preparatus žemaūgiškumo, kai kurioms nevaisingumo formoms ir tam tikroms ligoms gydyti bei diagnozuoti. Čia sukurta kompleksinė technologija lavonų hipofizės prieknės dalies hormonams išskirti, augimo hormono preparatai - žmogaus somatotropinas ir somatotropino monomerinės formos preparatas - ausomatinas, imobilizuotas somatotropinas ir keletas modifikuotų augimo hormono formų. Laboratorijoje sudaryti diagnostiniai rinkiniai radioimuniniam žmogaus kraujo serumo ir plazmos somatotropino ir tirotropino kiekiui nustatyti. Sukurtas žmogaus somatotropinas - standartas, kuris aprobuotas ir registruotas buvusioje Sovietų Sąjungoje kaip standartas, atliekant somatotropino, ausomatino bei rekombinantinio preparato somatogeno ir jų vaistinių formų analizę. Šiuos preparatus gamina AB "Endokrininiai preparatai ". Žmogaus somatotropinas 15 metų buvo eksportuojamas į Japoniją, kur įregistruotas "Corpormon" pavadinimu.

Laboratorijos darbuotojai įregistravo 8 patentus ir 20 išradimų, išleido 1 monografiją ir išspausdino daugiau kaip 300 mokslinių darbų. Šie ir kiti darbai padėjo jau daugiau kaip 20 metų tirti, nustatyti ir gydyti žemaūgius vaikus bei paauglius iš visos Lietuvos. Pastaruoju metu žemaūgių vaikų ir paauglių problemas nagrinėja nacionalinė mokslinė-klinikinė programa "Žmogaus augimo, vystymosi sutrikimų studija ir korekcija. Augimo hormonai". Nuo 1995 m. vykdoma sunkių augimo, vystymosi sutrikimų - hipofizinio nanizmo ir Turnerio sindromo registrai, monitoringai, sprendžiamos jų tyrimo,gydymo problemos.

Laboratorijos personalas:
L. Lašas, habil. techn. m. dr. prof., vyr. moksl. bendr., laboratorijos vadovas
A. Ambrasienė, vyresn. labor.
J. Burškaitienė, asist.
J. Černiūtė, asist.
A. Gudaitis, vyresn. labor.
I. Jarmalavičiūtė, vyresn. inž.
I. Jasutienė, asist.
R. Kemežys, asist.
J. Kilinskienė, vyresn. labor.
R. Kublickas, chem. m. dr. moksl. bendr.
Z. Lekavičienė, vyresn. labor.
A. Pranckevičius, vyr. inž.
J. Sinkevičius, vyresn. inž.
V. Telksnienė, asist.
A. Telksnys, moksl. bendr.

Vaikų endokrinologijos laboratorija

Svarbiausios laboratorijos mokslinio darbo kryptys: vaikų, sergančių cukralige, epidemiologiniai, genetiniai ir klinikiniai tyrimai; šeimos neavisingumo priežasčių ir gydymo metodų tyrimas. Laboratorijos mokslininkai sukūrė Lietuvos vaikų, sergančių cukralige, registrą. Remiantis registro duomenimis ir tarptautinėmis vaikų tyrimo programomis - DIAMOND, EORODIAB ACE, DIABALT - buvo atliktos ar pradėtos kitos mokslinės studijos. 1990-1996 metais atlikti šie darbai: klinikinė studija "Gliukozės kiekio monitoravimas kraujyje", "Paauglių, sergančių diabetu, psichologinis prisitaikymas", "Vaikų cukrinio diabeto klinika diagnozuojant ligą", "Vaikų, sergančių cukriniu diabetu, mirtingumas", "Nuo insulino priklausomo diabeto genetika šeimose, kuriose stebimi keli ligos atvejai". Šiuo metu laboratorijos darbuotojai nagrinėja šias temas: "Imuninių cukrinio diabeto markerių epidemiologija", "Aplinkos veiksnių įtaka vaikų cukriniam diabetui išsivystyti - I", "Aplinkos veiksnių įtaka vaikų cukriniam diabetui išsivystyti - II", DIACOMP - tarptautinė vaikų cukrinio diabeto komplikacijų išsivystymo studija. Toliau tiriant diabeto genetines ir imunines priežastis, planuojama dalyavuti naujoje tarptautinėje programoje TIGER. Du laboratorijos darbuotojai baigė magistratūrą Suomijoje. Ten apginta viena daktaro disertacija. Laboratorijoje sukurti nauji diagnostikos metodai, pirmą kartą apibūdintas naujojo tipo insulinas (tricitrakon-insulinas), pradėti Lietuvos nevaisingų šeimų tyrimai. Laboratorijos darbuotojai įregistravo 14 išradimų ir išspausdino daugiau kaip 100 mokslinių darbų.

Laboratorijos personalas:
D. T. Lašienė, habil. med. m. dr. prof., laboratorijos vadovė
N. Grigienė, vyresn. labor.
A. Juodienė, vyresn. labor.
D. Korys, labor.
D. Marčiulionytė, biol. m. dr. moksl. bendr.
V. Matulevičius, habil. med. m. dr. doc. vyr. moksl. bendr.
Ž. Padaiga, med. m. dr. doc.
R. Preikša, asist.
A. Pundziūtė, asist.
B. Urbonaitė, med. m. dr. vyresn. moksl. bendr.
B. Žilaitienė, med. m. dr. moksl. bendr.

Kardiologijos institutas

Kardiologijos institutas

Direktorius - habil.dr. R. G. SAKALNIKAS
Direktoriaus pavaduotojas mokslui - dr. Vl. JAPERTAS

Institutas įkurtas Lietuvos TSR Ministrų Tarybos 1969 m. rugpjūčio 29 d. potvarkiu Nr.373, vadovaujantis TSRS Ministrų Tarybos Valstybinio mokslo ir technikos komiteto 1969 m. liepos 17 d. potvarkiu Nr.38 ir pavadintas Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos mokslinio tyrimo institutu prie Kauno medicinos instituto.

Institutas įkurtas sujungus abi centrines mokslinio tyrimo laboratorijas. Įkurtame institute jau buvo 139 darbuotojai, 58 iš jų - moksliniai bendradarbiai (6 m.dr. ir 21 m. kand.). Instituto steigėjas ir neformalus jo vadovas buvo Kauno medicinos instituto rektorius akademikas Z.Januškevičius. Tiesiogiai institutui vadovavo direktoriaus pavaduotojai mokslui, kol 1975 m. pirmuoju oficialiu instituto direktoriumi buvo paskirtas prof. J.Blužas, vadovavęs net 17 metų - iki 1992 m. kovo 1 d.

Lietuvos TSR Ministrų Tarybos 1986 m. sausio 20 d. potvarkiu Nr.28p institutas perduotas Lietuvos TSR Sveikatos apsaugos ministerijos priklausomybei ir pavadintas Lietuvos TSR Sveikatos apsaugos ministerijos Z.Januškevičiaus širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos mokslinio tyrimo institutu.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. rugpjūčio 30 d. nutarimu Nr.372 Z.Januškevičiaus širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos mokslinio tyrimo institutas perduotas Kauno medicinos akademijai.

Kauno medicinos akademijos rektoriaus 1992 m. sausio 29 d. įsakymu Nr.33 įsteigtas Kauno medicinos akademijos Kardiologijos institutas ir paskirtas direktorius - habil.dr. Rapolas Gediminas Sakalnikas.

Institutas atlieka mokslinių tyrimų programą "Kardiologija", Valstybinio mokslo ir studijų fondo remiamą mokslo programą "Išeminės širdies ligos studija" bei Sveikatos apsaugos ministerijos tikslines programas.

Dalyvauja šiose tarptautinėse programose:

Daugianacionalinis širdies ir kraujagyslių ligų trendų ir determinantų monitoriavimas (MONICA).

PSO tarptautinės kraujo krešėjimo tyrimo išorinės kokybės schemos įvertinimas.

Sistolinės hipertenzijos gydymo vyresniems kaip 60 m. amžiaus asmenims tyrimas (SYST-EUR).

Kauno-Roterdamo (KRIS) programos tęstiniai psichosocialiniai tyrimai.

Jauno amžiaus aterosklerozės patobiologiniai determinantai (PBDAY studija).

Penkių miestų aterosklerozės studija.

Antrinės profilaktikos priemonių efektyvumo po persirgto miokardo infarkto Europos Bendrijos šalių multinacionalinė studija.

Lėtinių neinfekcinių ligų integruotos profilaktikos programa (CINDI).

Koronarinė širdies liga Rytų ir Vakarų Europoje.

Sveiko miesto projektas.

Moksleivių rūkymo profilaktikos programa.

Be to, Kardiologijos institutas atlieka mokslinius tyrimus pagal dvišalius susitarimus su JAV, Prancūzijos, Italijos, Vokietijos, Suomijos, Švedijos, Lenkijos, Latvijos, Estijos, Rusijos moksliniais centrais.

Daugiau kaip 40 instituto darbuotojų dirba pedagoginį darbą Kauno medicinos akademijoje ir kitose aukštosiose mokyklose (VDU, KTU, LŽŪA). Žymiausi mokslininkai yra habilitacijos ir doktorantūros studijų komitetų nariai, oponentai, ekspertinių posėdžių pirmininkai bei recenzentai.

Kardiologijos institutas kaip Respublikos mokslinis ir praktinis Kardiologijos centras atliko organizacinį bei metodinį darbą. Centro pastangomis standartizuotos kardiologinių ligonių tyrimų metodikos, rengiamos metodinės rekomendacijos, diegiami į medicinos praktiką mokslo pasiekimai, nauji tyrimo, diagnostikos, gydymo ir profilaktikos būdai.

35 Klinikinės kardiologijos departamento mokslo darbuotojai (gydytojai) kuruoja ligonius ir budi Kauno akademinių klinikų kardiologiniuose skyriuose, konsultuoja poliklinikoje. 28 mokslininkai turi kvalifikacines gydytojų kategorijas: 13 iš jų - aukščiausią kategoriją. Be to, atliekami profilaktiniai žmonių patikrinimai IŠL ir jos rizikos veiksniams nustatyti; stebimi ligoniai, sergantieji krūtinės angina ir beskausme IŠL. Respublikos kardiologams skaitomi pranešimai apie kardiologinę pagalbą. Parengtos metodinės rekomendacijos, skirtos gydytojams praktikams.

Kardiologijos institutas leidžia periodinį mokslinį žurnalą anglų kalba "Journal of Lithuanian Cardiology" ir informacinį leidinį Lietuvos kardiologams "Kardiologų žinios".

Institutas yra Lietuvos kardiologų draugijos, Lietuvos hipertenzijos lygos ir Lietuvos patologoanatomų draugijos buveinė, jame organizuojami moksliniai pasitarimai, konferencijos, šalies kardiologų suvažiavimai.

Kardiologijos institute dirba 255 darbuotojai, iš jų 120 mokslo darbuotojų (21 habilituotas daktaras, 54 daktarai). Institute yra šie departamentai: Eksperimentinės kardiologijos, Profilaktinės kardiologijos, Klinikinės kardiologijos ir Invazinės kardiologijos.

Eksperimentinės kardiologijos departamentas

Vadovas - habil.dr. J. JUREVIČIUS
Mokslinės veiklos kryptis - širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologinių funkcijų ir jų reguliavimo mechanizmų tyrimas normos ir hipoksijos/išemijos sąlygomis, naujų vaistų paieška, matematinių modelių, automatizuotų medicininių sistemų bei techninių įrengimų kūrimas kardiologijoje.

Membranų biofizikos laboratorija

Membranų biofizikos laboratorija įkurta 1969 metais. Laboratorijos vedėju nuo jos įkūrimo dienos iki 1986 m. buvo šios laboratorijos organizatorius dr. Eimutis Naruševičius, o nuo 1986 m. - hab. dr. Jonas Jurevičius.

Laboratorijoje buvo tiriami kalcio ir natrio jonų apykaitos reguliavimo mechanizmai nervinėse, o vėliau ir miokardo ląstelėse, biologiškai aktyvių medžiagų - kalcio jonoforų, antiaritmikų, kalcio antagonistų ir agonistų įtaka šių jonų apykaitą reguliuojančioms sistemoms (sarkolemos Ca, Na ir K kanalams, Na-Ca mainų sistemai, Na-K siurbliui). Nagrinėjami miokardo hipoksinio/išerminio pažeidimo ir aritmijų genezės mechanizmai, atliekama naujų efektyvių kardiotropinių medžiagų paieška. Šioms problemoms spręsti naudojama: joninių srovių tyrimams - fiksuotos įtampos, kalcio jonų apykaitos tyrimams - selektyvių elektrodų, miokardo elektromechaninių savybių tyrimams - mikroelektrodinė ir mechaninio aktyvumo registravimo metodikos. Tyrimų objektai - vynuoginės sraigės neuronai, varlės ir jūrų kiaulytės širdies raumens ląstelės.

Daug bendrų problemų sprendžiama su kitomis Kardiologijos instituto ir Biomedicininių tyrimų laboratorijomis: antiaritminių medžiagų sintezės ir tyrimo, klinikinės biochemijos, širdies elektrofiziologijos ir kt.

Vadovaujant dr. E. Naruševičiui, laboratorijos darbai buvo įtraukti į svarbiausias tos krypties buvusias sąjungines programas - "Joninis kanalas", "Biologinės membranos ir jų funkcionavimo principų praktinis pritaikymas", "Kraujo apykaitos nepakankamumas ir širdies ritmo sutrikimai" bei kt. Aktyviai dalyvaujant laboratorijos darbuotojams V.Gendvilienei, D.Zablockaitei, V.Panomariovui, A.Navalinskui, buvo organizuota vienuolika sąjunginių ir tarptautinių mokslinių renginių, buvo parengti penki šių renginių pranešimų leidiniai "Membranų biofizika" (1969, 1971, 1972, 1973) ir "Kalcis širdies-kraujagyslių sistemoje" (1982).

Glaudūs ir ilgalaikiai ryšiai laboratoriją siejo su Latvijos MA Organinės sintezės institutu, Leningrado SSSR MA Citologijos institutu, Sverdlovsko medicinos instituto Fiziologijos katedra, Maskvos universiteto Biofizikos katedra, Baltarusijos MA Fotobiologijos institutu, Ukrainos MA Fiziologijos institutu, Slovakijos MA Fiziologijos mokslų centru, Varšuvos podiplominės praktikos medicinos centru, Vengrijos MA Biologijos institutu, Debreceno universiteto Fiziologijos katedra.

Šiuo metu laboratorijoje dirba devyni darbuotojai, du iš jų - nuo laboratorijos įkūrimo dienos. Tai mokslų daktarės, vyresn. moksl. bendradarbės Vida Gendvilienė ir Danguolė

Zablockaitė. Jau dvidešimt metų laboratorijoje darbuojasi vyr. inžinierius Antanas Navalinskas, daug dėmesio skiriantis laboratorijoje kuriamai aparatūrai, padedančiai atlikti eksperimentus, juos apdoroti. Vėliau į laboratorijos kolektyvą įsijungė moksliniai bendradarbiai - dr. Regina Mačianskienė, Kęstutis Runkevičius, dr. Rima Prievelienė, dr. Vida Garalienė, o dar vėliau - inžinierė Vanda Burbulytė. Ilgą laiką laboratorijoje dirbo moksliniai bendradarbiai dr. Viktoras Panomariovas, dr. Galina Chmel-Dunaj ir prof. Kazimieras Muckus.

Laboratorijos darbuotojai paskelbė daugiau kaip 250 mokslinių straipsnių tarptautinėje, NVS šalių ir respublikinėje spaudoje, perskaitė apie 100 mokslinių pranešimų įvairiose konferencijose ir simpoziumuose, už mokslinius išradimus gavo tris autorinius liudijimus.

Laboratorijoje parengta ir apginta vienas habilitacinis darbas ir devynios daktaro disertacijos, vadovauta Vilniaus universiteto, Kauno technikos universiteto, Kauno medicinos akademijos studentų kursiniams ir diplominiams darbams. Kauno Vytauto Didžiojo universiteto studentai laboratorijoje atlieka magistratūros praktikos darbus.

Atsiradus naujoms bendradarbiavimo su kitų šalių mokslinėmis įstaigomis galimybėms, hab. dr. J. Jurevičius 1991 m. dirbo JAV Nevados universiteto Medicinos mokyklos Fiziologijos departamente. 1994 metais laboratorija pradėjo bendradarbiauti su Paryžiaus 11-ojo universiteto molekulinės ir ląstelinės kardiologijos laboratorija. Šioje laboratorijoje hab. dr. J. Jurevičius sukūrė naują vienetinės ląstelės mikroperfuzijos metodą ir pradėjo tirti ciklinių nukleotidų kompartmentizacijos problemas miokardo vienetinėse ląstelėse ß - adrenerginės stimuliacijos metu. Gauti rezultatai paskelbti prestižiniuose moksliniuose žurnaluose ("The Journal of Physiology ", "Journal of Molecular and Cellular Cardiology ", "Proceedings of the National Academy of Sciences of the USA").

Mokslo darbuotojai:
J. Jurevičius, habil. biolog. m. dr., vyr. moksl. bendr. - laboratorijos vedėjas
V. Burbulytė, inž.
V. Garalienė, med. m. dr., vyresn. moksl. bendr.
V. Gendvilienė, habil. biolog. m. dr., vyresn. moksl. bendr.
R. Mačianskienė, biolog. m. dr., moksl. bendr.
A. Navalinskas, moksl. bendr.
R. Prievelienė, biolog. m. dr., moksl. bendr.
R. Runkevičius, moksl. bendr.
D. Zablockaitė, biolog. m. dr., vyresn. moksl. bendr.

Kardiotropinių medžiagų sintezės ir tyrimo laboratorija

Laboratorija įkurta 1961 m. iš Kauno medicinos instituto Centrinės pirmosios mokslo tiriamosios laboratorijos. Ji pavadinta Organinės sintezės laboratorija (vedėjas chem.m.kand. A.Puodžiūnas). 1969 metais įkūrus Z.Januškevičiaus širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos mokslinį tyrimo institutą prie Kauno medicinos instituto, laboratorija pavadinta Biologiškai aktyvių medžiagų sintezės ir tyrimo laboratorija (vedėjas - chem.m.kand. A.Puodžiūnas). 1961-1971 m. pagrindinės mokslinio darbo kryptys buvo naujų hipotenzinių medžiagų sintezė ir tyrimas, o nuo 1972 m. - naujų antiaritminių medžiagų sintezė ir tyrimas. Nuo 1979 m. iki 1990 m. laboratorijai vadovavo med.m.kand. A.Lubas, o nuo 1990 m. - prof. habil. dr. A.Stankevičius. 1996 m. laboratorija pavadinta Kardiotropinių medžiagų sintezės ir tyrimo laboratorija (vedėjas - prof. habil. dr. A.Stankevičius). Ji priklauso Kardiologijos instituto fundamentaliųjų tyrimų departamentui.

Laboratorijos kolektyvas, vystydamas kryptingą hipotenzinių ir antiaritminių medžiagų - aminorūgščių, aminoalkoholių ir jų ketvirtinių amonio ir guanidino darinių, sintezę ir farmakologinius tyrimus, yra paskelbęs daugiau kaip 600 mokslinių straipsnių, tarp jų daugiau kaip 50 tarptautiniuose, leidžiamuose dviem kalbomis (anglų ir rusų), ir daugiau kaip 40 išradimų, 1 monografiją. Apginta 7 chem.m.kandidato, 5 med. m. kandidato ir 1 habilituoto daktaro disertacijos. Laboratorijos mokslininkai aktyviai dalyvauja akademijos studijų procese: skaito paskaitų ciklus, veda praktikos darbus, rengia diplomantus, magistrus ir doktorantus. Vien tik 1996 m. laboratorijos mokslininkai įtraukti į 12 doktorantūros ir 2 habilitacijos komitetus. Dviem laboratorijos darbuotojams suteikti docento ir vienam - profesoriaus vardai. Laboratorija, nuolat integruodama savo tyrimus su pasaulyje atliekamais giminingais darbais, nagrinėdama cheminius procesus, surado naujus dėsningumus, turinčius svarbią reikšmę, todėl viena iš atrastų reakcijų pavadinta autoriaus vardu (Stankevičiaus reakcija). Sukaupta nauja informacija apie chemines

struktūros ir biologinio veikimo priklausomybę. Sukurti originalūs hipotenzinis (izomedinas) ir antiaritminis (kvaternidas) preparatai.

Darbuotojai:
A. Stankevičius, habil. biolog. m. dr. prof., vyr. moksl. bendr. - laboratorijos vedėjas
R. Degutytė, biolog. m. dr., moksl. bendr.
L. Janušienė, biolog. m. dr., vyresn. moksl. bendr.
A. Lubas, med. m. dr., vyresn. moksl. bendr.
L. Lubienė, preparatorė
D. Raižienė, med. m. dr. doc., vyresn. moksl. bendr.
L. Stankevičienė, biolog. m. dr., vyresn. moksl. bendr.
V. Vyzas, med. m. dr. doc., vyresn. moksl. bendr.

Kardiologinių tyrimų automatizacijos laboratorija

Laboratorijos užuomazga buvo CMTL-1 grupė, įkurta doc. A. Valužio iniciatyva 1965 m. Šią grupę sudarė inžinierius A. Valužis, gydytojas V. Japertas, fizikas I. Levitanas, biofizikas L. Juknelis, o grupės konsultantas buvo prof. G. Vitenšteinas. Ši grupė laboratorija tapo 1969 m. Kurį laiką laboratorijoje dirbo ir laboratorijos temas nagrinėjo akademiko Z. Januškevičiaus grupė. Pirmasis laboratorijos vedėjas buvo doc. A. Valužis, o 1971-1992 m. laboratorijai vadovavo dr. S. Korsakas. 1992 m. į laboratorijos sudėtį įėjo Medicininės elektronikos laboratorija, kurios vedėjas buvo A. Kirmonas. Nuo 1992 m. laboratorijai vadovauja dr. L. Gargasas.

Laboratorijoje buvo apgintos 11 daktaro ir 3 habilituoto daktaro disertacijos. 1977-1990 m. laboratorija koordinavo ESPT šalių temą "Automatinės kardiosignalų anlizės metodų sukūrimas ir tobulinimas" ir organizavo penkis tarptautinius simpoziumus bei išleido penkis šių simpoziumų medžiagos leidinius.

Laboratorijoje buvo sukurtos originalios EKG kompiuterinės analizės sistemos, kurios įdiegtos į medicinos praktiką ir naudojamos daugiau kaip 30-ties Lietuvos ir daugiau kaip 20-ties Rusijos, Ukrainos bei Vokietijos medicinos įstaigų.

Laboratorija jau 18 metų bendradarbiauja su Erfurto kardiologijos klinika, Prahos eksperimentinės ir klinikinės medicinos institutu, Bratislavos širdies tyrimų institutu, Rusijos kardiologijos centru.

Laboratorijos darbuotojai dalyvauja Tarptautinės elektrokardiologų draugijos, Europos kardiologų draugijos, Tarptautinės medicininės ir biologinės inžinierijos bei kompiuterizacijos federacijos veikloje.

Darbuotojai:
L. Gargasas, med. m. dr., vyresn. moksl. bendr. - laboratorijos vedėjas
V. Babravičius, med. m. dr., asist.
G. Baležentienė, technikė
L. Bložienė, inž. progr.
M. Čižas, moksl. bendr.
A. Daniulaitytė, asist.
G. Gelmanas, habil. biolog. m. dr., vyresn. moksl. bendr.
G. Jaruševičius, asist.
R. Jurkonienė, moksl. bendr.
V. Jurkonis, fiz.-matem. m. dr., vyresn. moksl. bendr.
A. Kirmonas, moksl. bendr.
S. Korsakas, techn, m. dr., vyresn. moksl. bendr.
V. Miškinis, moksl. bendr.
R. Radišauskienė, inž. progr.
A. Raguckas, vyr. inž progr.
V.Rakauskienė, labor.
D. Rekienė, med. m. dr., moksl. bendr.
R. Ruseckas, moksl.bendr.
N. Talačkienė, labor.
I. Torrau, moksl. bendr.
A. Vainoras, habil. med. m. dr., vyresn. moksl. bendr.

Matematinio modeliavimo kardiologijoje laboratorija

Laboratorija įkurta 1972 m. Svarbiausia jos mokslinio darbo kryptis yra išeminės širdies ligos (IŠL) eigos bei išeities prognozavimas bei požymių, skatinančių IŠL išsivystymą, "rizikos sričių" nustatymas. Darbai atliekami, remiantis ilgalaikiais perspektyviais epidemiologiniais ir klinikiniais atitinkamų grupių ligonių stebėjimais, bendradarbiaujant medikams ir matematikams. Prognozavimo algoritmams sudaryti yra naudojami statistiniai parametriniai ir neparametriniai metodai, cenzūruotų imčių teorija, regresiniai išgyvenamumo modeliai. Požymių rizikos sritys nustatomos, naudojant statistinį populiacinį išgyvenamumo modeliavimą.

Remiantis ilgalaikiais (daugiau kaip 20 metų) stebėjimais, yra sudaryti išgyvenamumo modeliai ligoniams, persirgusiems miokardo infarktu, ir regresiniai ūmaus miokardo infarkto išsivystymo modeliai ligoniams, sergantiems krūtinės angina ir beskausme IŠL forma,nagrinėjama įvairių požymių dinamikos ir tarpusavio ryšių įtaka minėtų ligonių išgyvenamumui, kuriami imitaciniai gydymo įstaigų darbo modeliai. Sudaromi regresiniai gyvenimo trukmės bei miokardo infarkto išsivystymo modeliai asmenims su normaliais ir padidėjusiais rizikos veiksniais. Sukurta nauja miokardo infarkto išsivystymo bei gyvenimo trukmės nustatymo metodika.

Laboratorijoje atliekami dar šie darbai: atsitiktinių imčių metodu, tikrinant gyventojų sveikatos būseną, buvo įvertintas Respublikos gyventojų sergamumas bei kai kurių rizikos faktorių paplitimas; sukurta gydytojo su personaliniu kompiuteriu automatizuota darbo vieta; sudarytos kardiologinių ligonių standartizuotos ambulatorinės ir klinikinės ligos istorijos; sukurta IŠL sergantiems ligoniams skausmo intensyvumo objektyvaus vertinimo metodika; sudaryta standartizuoto rentgenologinio širdies tyrimo metodika; sudarytas ūminio miokardo infarkto komplikacijų prognozavimo algoritmas; sukurta sutrumpinto veloergometrinio mėginio metodika.

Per pastaruosius 5 metus laboratorijos bendradarbiai paskelbė 70 publikacijų Respublikos ir 52 - užsienio spaudoje.

Darbuotojai:
L. Vilkauskas, fiz.-matem. m. dr. doc., vyresn. moksl. bendr. - laboratorijos vedėjas
V. Grigienė, labor.
B. Katinienė, inž. progr.
G. Sakalnikas, habil. med. m. dr., vyr. moksl. bendr.
K. Šimatonis, moksl. bendr.
J. Venclovienė. fiz.-matem. m. dr., moksl. bendr.

Širdies ritmo eksperimentinių tyrimų mokslinė grupė
Širdies ritmo sutrikimų diagnostikos ir gydymo mokslinė grupė

1967 metais Kauno medicinos instituto Hospitalinės chirurgijos katedros bazėje buvo įkurta Širdies elektrinio stimuliavimo ir defibriliavimo laboratorija, kuri vėliau sudarė vieną iš Centrinės mokslinio tyrimo laboratorijos padalinių. Šis padalinys pagal atliekamų mokslinių darbų kryptį suskilo į tris grupes. Širdies elektrokardiostimuliacijos darbams vadovavo prof. J.Brėdikis, eksperimentiniams elektrinės širdies defibriliacijos tyrinėjimams - prof. A.Smailys, o klinikiniams - prof. A.Lukoševičiūtė. Įkūrus Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos mokslinio tyrimo institutą, Širdies elektrinio stimuliavimo ir defibriliavimo laboratorija tapo savarankišku padaliniu, kuriam iki 1992 m. vadovavo Lietuvos MA narys korespondentas habil. dr. prof. A.Smailys. 1982 m. elektrinio stimuliavimo grupės darbuotojams perėjus į kitą Kauno medicinos instituto struktūrinį padalinį, ji buvo pavadinta Širdies ritmo tyrimo laboratorija. 1992 m. pradėjo vadovauti dr. M. Skučas. 1996 m, vykdant reformas KMA Kardiologijos institute, laboratorija buvo reorganizuota į eksperimentinę (vad. dr. M.Skučas) ir klinikinę (vad. habil. dr. prof. A.Lukoševičiūtė) mokslines grupes.

Pagrindinė laboratorijos mokslinių darbų kryptis buvo širdies ritmo sutrikimų šalinimas elektriniu defibriliavimu. A.Smailys ir A.Lukoševičiūtė eksperimente ir klinikoje tyrinėjo elektrinės defibriliacijos efektyvumą gydant širdies ritmo sutrikimus. Jie pirmieji Lietuvoje įdiegė į klinikinę praktiką širdies elektrinio defibriliavimo metodą. Tobulinant šį gydymo metodą, buvo išplėsti eksperimentiniai ir klinikiniai tyrimai. Sukurtas naujas metodas eksperimentinių gyvuliukų širdies skilvelių virpėjimui sukelti dažninančio elektrinio stimuliavimo būdu. Eksperimente ir klinikoje ištirta skirtingos formos defibriliatoriaus impulsų ir antiaritminių vaistų įtaka elektrinio defibriliavimo slenksčiui. 1969 m. pradėta taikyti perstemplinė defibriliacija. Laboratorijoje sukurtas ir išbandytas klinikoje originalus defibriliatorius, generuojantis trapecinį impulsą su kylančia viršūne. Naudojant originalios konstrukcijos defibriliuojančio impulso srovės bei paciento kūno impedanso matuoklį, klinikoje buvo palygintas defibriliatoriaus elektrodų skirtingo išdėstymo būdų, šalinant prieširdžių virpėjimą, efektyvumas. Ištirta sinusinio ritmo išsilaikymo trukmė po prieširdžių virpėjimo recidyvų pašalinimo elektrine defibriliacija. Skilvelių virpėjimui šalinti eksperimente išbandytos ir kitos energijos rūšys: ultragarsas, elektromagnetinis laukas, magnetiniai impulsai.

Širdies elektrinės defibriliacijos klausimu P.Šnipas (1965), A.Smailys (1965), A.Lukoševičiūtė (1968) apgynė medicinos mokslų daktaro (habilituoto daktaro) disertacijas, o A.Markūnienė (1967), L.Kalašaitytė (1969), D.Bierontienė (1970), Z.Dulevičius (1971), E.Raugalas (1971), V.Gasiūnas (1973), Ž.Kiudelienė (1974), J.Dubinskaitė (1974), I.Pečiulienė (1976) - medicinos mokslų kandidato (daktaro) disertacijas.

A.Lukoševičiūtė ir I.Pečiulienė dalyvauja ikidiplominėse ir podiplominėse medikų studijose. Klinikinės grupės darbuotojai konsultuoja ligonius, sergančius širdies ritmo

sutrikimais, ir kasmet antiaritminiais vaistais bei elektrine defibriliacija ar elektrine stimuliacija 200-300 ligonių šalina tachikardijas bei tachiaritmijas.

Parengti 4 vadovėliai: A.Lukoševičiūtės ir bendraaut. "Narušenija ritma i provodimosti serdca" (1984), A.Lukoševičiūtės ir bendraaut. "Anesteziologija ir reanimatologija" (1984), A.Lukoševičiūtės ir bendraaut. "Reanimatologija" (1979), A.Lukoševičiūtės ir bendraaut. "Širdies ligos" (1991) ir 11 mokomųjų knygų.

Vykdant mokslinius darbus buvo bendradarbiauta su Maskvos reanimatologijos institutu, I Maskvos medicinos institutu ir Erfurto medicinos akademija.

Darbuotojai:
A.Lukoševičiūtė, habil. med. m. dr. prof.-konsultantė - grupės vadovė
M.Skučas, techn. m. dr., vyresn. moksl. bendr., grupės vadovas
V.Barauskienė, asist.
I.Grigaliūnienė, med. m. dr., vyresn. moksl. bendr.
V.Luckienė, preparatorė
D.Kriukelytė, asist.
I.Pečiulienė, med. m. dr. doc., vyresn. moksl. bendr.
R.Tamošiūnienė, med. m. dr., vyresn. moksl. bendr.
V.Višinskas, technikas

Šiame departamente dar yra Bioelementų tyrimo grupė (vadovė - M. Kušleikaitė, habil. biolog. m. dr., S. Stonkus, med. m. dr., moksl. bendr.).

Profilaktinės kardiologijos departamentas

Vadovė - habil. dr. prof. Stanislova DOMARKIENĖ

Mokslinės veiklos kryptis - širdies ir kraujagyslių ligų ir jų rizikos veiksnių paplitimo, raidos dėsningumų ir mirtingumo nuo jų tyrimas, pirminė profilaktika.

Populiacinių tyrimų laboratorija

Laboratorija įkurta 1969 m. kartu su pirmomis KMA Kardiologijos instituto laboratorijomis. Ji vadinosi Mašininės diagnostikos ir prognozavimo laboratorija. Pirmasis jos vedėjas buvo mat.m.kand. A. Motuza. Vėliau laboratorija buvo pavadinta Epidemiologinių tyrimų laboratorija. Nuo 1975 m. jai vadovavo prof. V. Grabauskas, moksliniais konsultantais buvo akad. Z. Januškevičius ir prof. A. Baubinienė. Nuo 1972 m. laboratorijos darbuotojai įsijungė į tarptautinį bedradarbiavimą profilaktinės kardiologijos srityje. Jie 1972-1974 m. vykdė PSO koordinuojamą Kauno-Roterdamo išeminės širdies ligos (IŠL) epidemiologinių tyrimų studiją, kodiniu pavadinimu KRIS, kuri vėliau išsiplėtė į kohortinio stebėjimo studiją, tęsiamą iki šiol. KRIS programos vykdymas padėjo laboratorijos darbuotojams įgyti tarptautinio lygio metodinį patyrimą IŠL epidemiologinių tyrimų srityje ir toliau tęsti tarptautinį bendradarbiavimą. Epidemiologinių tyrimų laboratorijoje pradėti pirmieji IŠL atsiradimo prognozavimo

darbai, kuriuos išvystė prof. V. Grabauskas ir dr. R. Prochorskas, nuo 1978 m. vadovavęs laboratorijai. Šie darbai buvo gerai įvertinti PSO ir pasiūlyta Kaunui įsijungti į Europos tarptautinę programą, kodiniu pavadinimu ERICA. Nuo 1986 m., pradėjus laboratorijoje dirbti prof. J. Blužo vadovaujamai ūmaus miokardo infarkto registro grupei, laboratorija galėjo plačiau išvystyti epidemiologinių tyrimų apimtį. Ji buvo pavadinta Populiacinių tyrimų laboratorija. Nuo 1987 metų laboratorijos darbui vadovauja habil. dr. prof. S. Domarkienė. Šiuo metu laboratorijos darbuotojai atlieka IŠL ir jos rizikos faktorių ilgalaikio monitoravimo tarptautinę programą kodiniu pavadinimu MONICA, tęsia KRIS kohortinę studiją, dalyvauja tarptautinėje insulto programoje BIOMED-2 ir Europiniame projekte "Insulto duomenų bazės sudarymas", turi dvišalio bendradarbiavimo sutartis su Lenkijos, Vokietijos, Suomijos moksliniais centrais.

Svarbiausios mokslinių darbų kryptys:

sergamumo ir mirtingumo nuo širdies ir kraujagyslių ligų monitoravimas (IŠL ir insulto registrai);

IŠL profilaktika;

prognostinė rizikos veiksnių įtaka IŠL vystymuisi ir progresavimui;

išgyvenamumo prognozavimas pagal rizikos profilį populiacijoje.

1971-1995 m. laboratorijos darbuotojai yra paskelbę 542 publikacijas. Apginti 11 daktaro ir 3 habilituoto daktaro darbai. Moksliniai darbuotojai dalyvauja pedagoginiame ir klinikiniame darbe, gyventojų sveikatos mokyme.

Darbuotojai:

S. Domarkienė, habil. med. m. dr. prof., vyr. moksl. bendr. - laboratorijos vedėja
I. Adomavičienė, inž. progr.
G. Bernotienė, asist.
G. Gumuliauskienė, vyr. labor.
K. Jurėnienė, moksl. bendr.
N. Kižienė, labor.
L. Paškevičienė, oper.
Z. Petrokienė, dr., vyresn. moksl. bendr.
V. Plieskienė, labor.
R. Radišauskas, med. m. dr., vyresn. moksl. bendr.
D. Rastenytė, habil. med. m. dr., vyresn. moksl. bendr.
R. Rėklaitienė, habil. med. m. dr. doc., vyresn. moksl. bendr.
V. Sabeckienė, vyr. labor.
D. Šidlauskienė, vyresn. inž. progr.
D. Šopagienė, asist.
A. Tamošiūnas, med. m. dr., vyresn. moksl. bendr.
D. Virvičiūtė, vyr. labor.

Medicininės psichologijos ir sociologinių tyrimų laboratorija

Psichologiniams tyrimams atlikti pagal tarptautinę PSO programą KRIS (Kaunas - Rotterdam Intervention Study) 1973 m. Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos mokslinio tyrimo institute prie Kauno medicinos instituto buvo įkurta Medicininės psichologijos ir sociologinių tyrimų laboratorija. Ji tiria išeminę širdies ligą skatinančius psichologinius bei elgesio veiksnius, jų paplitimo kitimus ir socialines sveikatos problemas.

Laboratorijos darbuotojai ieško būdų, kaip sumažinti IŠL rizikos veiksnių kiekį, tiria įvairaus amžiaus, lyties ir profesinių grupių Lietuvos gyventojų požiūrį į savo sveikatą bei IŠL rizikos veiksnius; psichosomatinių ryšių tarp psichologinių (elgsenos) veiksnių ir IŠL išsivystymo ypatumus. Rengia psichologinius IŠL profilaktikos metodus, padedančius gyventojams išsiugdyti sveikatai palankią, IŠL riziką mažinančią elgseną; tikrina šių metodų efektyvumą bei galimybes juos naudoti medicininėje praktikoje. Laboratorijoje, vykdant tarptautinius tyrimus, Lietuvos sąlygoms pritaikyti psichologiniai metodai asmenybei tirti - Minesota Multiphasic Personality Inventory (MMPI), H. Eysenck Personality Questionnaire (EPQ), Wechsler Adult Intelligence Scale (WAIS; 1957).

Laboratorijoje nuo 1973 m. stebimi vidutinio amžiaus Kauno m. gyventojai vyrai ir patvirtinta hipotezė apie didesnę riziką susirgti miokardo infarktu, jei asmuo priskiriamas A tipo elgesio grupei arba yra užkietėjęs rūkalius; nustatyti psichosocialinio streso kitimai 1984 - 1996 metais.

Laboratorijoje parengti metodai rūkymo paplitimui nustatyti. Nuo 1981 m. rūkymo paplitimas monitoruojamas visose Kauno miesto mokyklose tarp V - XII klasių moksleivių. 1992 m. pradėta nacionalinė moksleivių rūkymo profilaktikos programa, kuri 1994 metais papildyta priemonėmis, nukreiptomis alkoholio, opijatų ir kitų narkotinių medžiagų vartojimui mažinti.

1996 m. prie laboratorijos įkurta “Sniego gniūžtės” mokykla aukštesnių klasių moksleiviams, kurioje nagrinėjamos alkoholio, tabako, opijatų ir kitų narkotinių medžiagų psichologinės ir socialinės problemos bei atliekama profilaktika.

Laboratorijos mokslininkai sukūrė ir patikrino išeminės širdies ligos antrinės profilaktikos metodus ir nemedikamentinius arterinės hipertenzijos korekcijos būdus. Šie metodai aprašyti metodinėse rekomendacijose ir paskleisti Respublikoje. Parengtas ir patikrintas projektas nemedikamentinei arterinės hipertinzijos korekcijai įdiegti. Laboratorijos baze naudojasi studentai gamybinei praktikai atlikti.

Ilgametis mokslinis ir praktinis IŠL profilaktikos darbas apibendrintas medicininės psichologijos mokymo programoje KMA studentams, psichiatrijos specialybės rezidentams bei terapinių apylinkių ir bendrojo lavinimo mokyklų medicinos seserų kvalifikacijos kėlimo renginiuose. Laboratorijoje parengtos 6 medicinos psichologijos daktaro disertacijos, viena habilituoto daktaro disertacija ir viena medicinos sociologijos daktaro disertacija kartu su Kauno technologijos universitetu. Laboratorijos darbuotojai skaito paskaitas studentams, rezidentams ir VDU magistrams.

Laboratorijos mokslinė veikla atsispindi 150 publikacijų (iš jų 30 - užsienyje).

Darbuotojai:
A. Goštautas, habil. med. m. dr. prof., vyr. moksl. bendr., laboratorijos vedėjas
L. Gustainienė, social. m. dr., vyresn. moksl. bendr.
D. Jatkonytė, labor.
V. Lapinskaitė, inž. progr.
M. Lopaitis, asist.
A. Perminas, asist.
I. Pilkauskienė, moksl. bendr.
L. Šinkariova, asist.
V. Virbalienė, inž. progr.

Aplinkos epidemiologijos laboratorija

Laboratorijos ištakos - 1979 m. Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos mokslinio tyrimo institute įkurtas organizacinis ir metodinis skyrius. Skyriui vadovavo dr.T.Žižienė. 1979 m. Vyriausybės nutarimu mokslinio tyrimo institutas turėjo atlikti Respublikinio kardiologijos centro funkcijas. Šio centro veiklą organizavo ir koordinavo laboratorijos ir instituto vadovai. Buvo sukurta Lietuvos kardiologinės tarnybos struktūra, kuri sujungė kardiologinius kabinetus, specializuotus stacionarus, reabilitacinio gydymo skyrius bei dispanserinius kabinetus. Atliekamas mokslinis ir metodinis darbas, skirtas poliklinikų kardiologinei pagalbai organizuoti, reabilitacinių skyrių veiklai analizuoti, apylinkės gydytojų darbui gerinti bei medicinos pagalbai gyventojams tobulinti. Šiems uždaviniams įgyvendinti buvo parengtos, išplatintos ir įdiegtos į praktiką metodinės rekomendacijos. Buvo sukurta kaimo gyventojų sveikatos reguliarios kontrolės automatizuota sistema, kuri vyriausiojo Respublikos kardiologo prof.J.Blužo ir Sveikatos apsaugos ministerijos bendrų pastangų dėka buvo įdiegta Jonavos rajono Bukonių kaimo ligoninėje. Čia įkurtame pirminės medicinos priežiūros centre (vadovė dr.T.Žižienė) yra mokomi Kauno medicinos akademijos rezidentai.

1986 m. skyrius buvo reorganizuotas į Kardiologinės tarnybos organizavimo laboratoriją. 1991 m. Kardiologinės tarnybos organizacijos laboratorijos vadovu buvo paskirtas habil.dr. A.Kriščiūnas, o nuo 1992 m. laboratorijai vadovauja habil.dr. R.Gražulevičienė. 1993 m. Kardiologijos instituto taryba patvirtino epidemiologinę laboratorijos mokslinės veiklos kryptį. Nuo 1996 m. laboratorija pavadinta Aplinkos epidemiologijos laboratorija.

Laboratorijoje rengiami specialistai, mokomi studentai. Laboratorijos mokslininkai vadovauja bakalaurų ir magistrantų baigiamiesiems darbams (tezėms), doktorantūros studijoms, skaito paskaitas specialistams kvalifikacijos kėlimo kursuose. Laboratorijoje

parengtos 2 daktaro ir viena habilituoto daktaro disertacijos. Mokslininkai dalyvauja universitetinėse studijose. Laboratorijoje parengtos žmogaus ekologijos, epidemiologijos ir aplinkos epidemiologijos mokymo programos. Programas sudaro paskaitų ciklas, aktyvus praktinis mokymas ir problemų sprendimai. Šias disciplinas habil.dr. R.Gražulevičienė dėsto pagrindinių ir podiplominių studijų studentams VDU Aplinkotyros katedroje, LŽŪA Ekologijos, Profesinės saugos ir ekologinės inžinerijos katedrose. Dr. K.Jankauskienė dirba KMA Patologinės fiziologijos katedroje. Ji Medicinos ir Visuomenės sveikatos fakultetų II ir III kursų studentams skaito kvėpavimo organų fiziologijos ir patologijos paskaitas, veda pratybas ir seminarus. Dr. M.B.Budnikienė dirba KMA Reabilitacijos klinikoje. Ji skaito reabilitacijos pagrindų paskaitas ir veda praktikos darbus Slaugos fakulteto III kurso studentams. Dr. A.Azaravičienė dirba KMA Histologijos katedroje. Ji veda histologijos ir embriologijos praktikos darbus Stomatologijos ir Medicinos fakulteto I ir II kursų studentams.

Pagrindinės laboratorijos mokslinio darbo kryptys yra šios: 1) širdies ir kraujagyslių ligų paplitimo ir sergamumo kitimų dėsningumų tyrimai Lietuvoje; 2) miokardo infarkto apskaitos ir diagnostikos būklės tyrimai; 3) aplinkos veiksnių įtakos visuomenės sveikatai tyrimai.

Siekiant pagerinti esamą epidemiologinę širdies ir kraujagyslių ligų situaciją, tobulinama sergančiųjų apskaita, kuriamos duomenų bazės, analizuojami aplinkos rizikos veiksniai, teikiamos metodinės rekomendacijos, rengiami mokymo vadovai studentams ir visuomenei. 1996 m. parengtas ir išleistas pirmosios pagalbos mokymo vadovas, kurio vienas skyrius skirtas pirmajai reanimacinei pagalbai klinikinės mirties atveju.

Laboratorijos darbuotojai atspausdino apie 150 publikacijų. Mokslinio darbo rezultatai paskelbti Lietuvos ir užsienio leidiniuose, konferencijose, suvažiavimuose, PSO darbo grupių pasitarimuose, PSO mokyklose.

Laboratorijos mokslininkai dalyvauja PSO programoje "Sveiko miesto projektas", o laboratorijos mokslinė tema "Oro taršos poveikis visuomenės sveikatai" 1995 m. įrašyta į PSO Europos centro aplinkai ir sveikatai nagrinėjamų temų registrą. Bendradarbiaujama su Europos universitetais - COPERNICUS programos dalyviais. Habil.dr. R.Gražulevičienė 1996 m. dirbo nepriklausoma moksline eksperte Europos Bendrijos komisijos mokslui, moksliniams tyrimams ir išvystymui aplinkos ir sveikatos srityse ir atliko COPERNICUS projektų ekspertizę.

Laboratorijos mokslininkai yra Europos kardiologų, Tarptautinės kardiologų draugijos ir federacijos, JAV nacionalinės geografijos bei Tarptautinės aplinkos epidemiologijos draugijų nariai ir aktyviai dalyvauja jų veikloje.

Darbuotojai:

R. Gražulevičienė, habil. med. m. dr., vyr. moksl. bendr. - laboratorijos vedėja
A.Azaravičienė, med. m. dr., moksl. bendr.
M. B. Budnikienė, med. m. dr., vyresn. moksl. bendr.
V. Dulskienė, asist.
K. Jankauskienė, med. m. dr., vyresn. moksl. bendr.
V.Kapustinskienė, labor.
L. Kvaraciejienė, moksl. bendr.
V.Malinauskienė, moksl.bendr.
J. Medžionienė, vyr.inž. progr.
N. Urbonienė, vyr. labor.
D. Skorupskienė, vyr.labor.

Klinikinės kardiologijos departamentas

Vadovas - habil.dr. A.LAZARAVIČIUS
Mokslinės veiklos kryptis - išeminės širdies ligos ir jos komplikacijų diagnostikos, gydymo, reabilitacijos bei prognozės metodų rengimas, jų efektyvumo įvertinimas.

Kardialinės patologijos laboratorija

Kai Kauno medicinos instituto mokslininkai pradėjo tyrinėti kardiologijos problemas, Patologinės anatomijos katedroje miokardo infarkto patologijos tyrimus pradėjo prof. Jūratė Jankevičiūtė. Jos vadovaujamoje katedroje pradėta išsamiau tirti ikihospitaliniu laikotarpiu nuo ūminės išeminės širdies ligos mirę ligoniai. 1974 m. įkurta Patologoanatominė grupė, kuriai visuomeniniais pagrindais vadovavo prof.Jūratė Jankevičiūtė, o jai mirus (1976) - Patologinės anatomijos katedros vedėja prof.Elena Stalioraitytė. 1986 m. grupė reorganizuota į Patologinės anatomijos laboratoriją (vedėja - prof. Elena Stalioraitytė, nuo 1991 m. - prof. Dalia Pangonytė), kuri nuo 1993 m. vadinama Kardialinės patologijos laboratorija.

Mokslinis darbas grupėje ir laboratorijoje nuo pat pradžios vyko pagal tarptautines programas. Tai Pasaulinės Sveikatos Organizacijos koordinuojamos programos: "Išeminės širdies ligos ir mirčių arba miokardo infarkto registras", "Širdies ir kraujagyslių ligų ir jų determinantų tendencijų monitoriavimas (MONICA projektas), "Jaunų žmonių

aterosklerozės patobiologiniai determinantai", Penkerių miestų aterosklerozės studija" ir dvišalė programa su JAV mokslininkais "Staigi mirtis".

Laboratorijoje parengta ir 1989-1991 metais įgyvendinta Jonavos rajono gyventojų ligų ir mirties priežasčių struktūros analizės, remiantis visuotinio pomirtinio tyrimo duomenimis, programa. Patologoanatomiškai ištirta daugiau kaip 70% ligoninėje ir ne ligoninėje mirusiųjų. Tai unikalus tyrimas, nes tokiu dideliu autopsijų kiekiu verifikuoto didelio regiono gyventojų mirtingumo duomenų analizės nėra.

Šiuo metu greta epidemiologinių morfologinių aterosklerozės tyrimų atliekama Lietuvos valstybinio mokslo ir studijų fondo remiama programa "Išeminės širdies ligos studija".

Laboratorijos bendradarbių patologoanatominiai širdies ir jos vainikinių arterijų tyrimai yra atliekami nūdieniais morfologinio tyrimo metodais, naudojant kompiuterinę vaizdo analizę. Būdingas tyrimų bruožas - klinikinių ir patologoanatominių duomenų gretinimas. Tai padeda įvertinti ne tik esamą patologinį procesą, bet ir jo raidos mechanizmus bei dėsningumus ir numatyti kaip užkirsti kelią ligai atsirasti ir plėtotis. Klinikinių patologoanatominių tyrimų rezultatai - tai visiškai naujos mokslinės žinios apie abiejų lyčių Lietuvos gyventojų aterosklerozės paplitimą, aterosklerozinių pažeidimų amžinę evoliuciją, ryšį su somatiniais, elgsenos bei socialiniais veiksniais. Kauno populiacija priklauso didelės rizikos sirgti ateroskleroze kategorijai. Lyginamieji 30 metų intervalu duomenys rodo, kad Kauno gyventojų aterosklerozė sunkėja.

Ilgamečiai mirusiųjų nuo išeminės širdies ligos ikihospitaliniu laikotarpiu ir ligoninėje nuo kliniškai nustatyto miokardo infarkto tyrimai įtikinamai parodė, kad staigi mirtis nuo išeminės širdies ligos susijusi su ūmine negrįžtama miokardo išemija, t.y. miokardo infarktu. Ji dažniausiai įvyksta ankstyvuoju infarkto morfologinio formavimosi etapu. Staigios išeminės mirties, miokardo infarkto, taip pat nestabilios krūtinės anginos mechanizmas yra bendras. Tai nestabilios stenozuojančios vainikinės arterijos aterosklerozinės plokštelės plyšimas, sukeliantis trombozę ir ūminę miokardo išemiją arba infarktą. Nustatyta, kad greta stenozuojančios vainikinių širdies arterijų aterosklerozės ir reparacinės fibrozės, didėjant stenozės laipsniui ir daugėjant pažeistų vainikinių arterijų kiekiui, formuojasi intersticinė miokardo fibrozė ir vyksta tolygi visų širdies dalių hipertrofija bei ertmių dilatacija. Pastarieji širdies sandaros pakitimai, iš esmės kompensaciniai, atspindi miokardo, ypač kairiojo skilvelio, disfunkciją ir yra ūminių išeminių miokardo sindromų (staigios mirties ir miokardo infarkto) grėsmės indikatoriai.

Šie duomenys suteikia galimybę parengti įvairaus amžiaus ir socialinių grupių Lietuvos gyventojų aterosklerozės profilaktikos ir ankstyvosios bei besimptomės išeminės širdies ligos diagnostikos metodus. Jie svarbūs, formuojant visuomenės nuostatą gerinti sveikatą ir orientuojant medikus ir pacientus realizuoti terapines ir kitas antrinės išeminės širdies ligos profilaktikos priemones, užkirsti kelią gyvybei pavojingiems sindromams atsirasti, gerinti sergančiųjų gyvenimo "kokybę".

Pirmą kartą laboratorijos nustatytos verifikuotos autopsija širdies ir kraujagyslių ir kitos ligos, kurios yra įvairaus amžiaus ir lyties Lietuvos gyventojų mirties priežastis. Patikslinti oficialiosios statistikos gyventojų mirtingumo nuo įvairių ligų rodikliai ir sudarytos mokslinės prielaidos Respublikos sveikatos politikos klausimams spręsti.

Svarbiausi patologoanatominių tyrimų rezultatai apibendrinti E.Stalioraitytės, J.Blužo, D.Pangonytės monografijoje "Klinikinė ischeminės širdies ligos patologija" (1988), serijoje "Lietuvos medicina" išleistose kolektyvinėse monografijose "Ischemic heart disease" (1987, 1993). Remiantis laboratorijos tyrimų medžiaga, parengtos ir

apgintos 3 medicinos mokslo daktaro (habilitacijos) ir 7 kandidato (daktaro) disertacijos, taip pat 1 habilitacinis darbas. Išleista ir įdiegta į praktiką 12 patologinės anatomijos diagnostikos metodinių rekomendacijų, širdies ir kraujagyslių ligų ir sindromų pomirtinės diagnostikos vadovas ir 3 mokomosios knygos. Parengtas spaudai originalus vadovas lietuvių kalba "Kardialinė patologija" (1996). Medicinos spaudoje paskelbta daugiau kaip 350 publikacijų. Tyrimų rezultatai pranešti ir skelbti daugelyje Lietuvos bei tarptautinėse konferencijose ir simpoziumuose.

Laboratorijos bendradarbiai dėsto patologinę anatomiją studentams medikams, kardialinę patologiją – rezidentams patologams anatomams, terapeutams ir kardiologams. Senas tradicijas laboratorijoje turi podiplominis Lietuvos patologų anatomų mokymas. Vyksta patologų anatomų mokyklos seminarai (Lietuvos ir tarpvalstybiniai), mokslinės praktinės konferencijos, Lietuvos patologų anatomų draugijos renginiai (suvažiavimai, simpoziumai, pasitarimai ir t.t.), pasitobulinimo kursas "Patologoanatominė širdies ligų ir sindromų diagnostika".

Rinkdami Kaune, Jonavoje ir kitur moksliniams tyrimams medžiagą, laboratorijos bendradarbiai konsultuoja kardialinės patologijos klausimais patologus anatomus, atlieka klinikinę anatominę analizę, organizuoja klinikines patologoanatomines gydytojų konferencijas, apie iškylančius aktualius sveikatos išsaugojimo ir gerinimo klausimus informuoja medicinos ir plačiąją visuomenę.

Darbuotojai:
D. Pangonytė, habil. med. m.. dr. prof., vyr. moksl.bendr. - laboratorijos vedėja
E. Stalioraitytė, habil.med. m. dr. prof.-konsult.
J. Dėdelienė, labor.
T. M. Kareckaitė, moksl.bendr.
D. Kazlauskaitė, biolog. m. dr., moksl.bendr.
V. Lesauskaitė, med. m. dr. doc., vyresn. moksl. bendr.
Z. Rutkauskaitė, vyr. inž. progr.
J. Šmitaitė, preparatorė
M. Zubrienė, labor.
R. Žiuraitienė, moksl.bendr.

Klinikinės kardiologijos laboratorija

Klinikinės kardiologijos laboratorijos istorijos pradžia - tai Klinikinės grupės prie Organizacinės-metodinės laboratorijos įkūrimas 1974 m. Klinikinės grupės vadovu buvo paskirtas med.m.kand. Aleksandras Krikščiūnas. Pagrindinė grupės darbo kryptis buvo ūminio miokardo infarkto diagnostika ir gydymas. 1976 m. pradėtos dvi temos: persirgusių miokardo infarktu žmonių reabilitacija ir priešinfarktinių būklių diagnostikos ir gydymo metodai. 1977 m. atidarius RKKL kardiologinius skyrius, klinikinės grupės bendradarbiams atsirado geresnės sąlygos klinikiniam ir moksliniam bei tiriamajam darbui. Buvo įdiegta "EKG monitorinio stebėjimo" programa, veloergometrija, apekselektrokardiografija, reografija, automatinės EKG analizės metodas.

Nuo 1979 m. klinikinei grupei vadovavo Rūta Babarskienė. 1980 m. ji buvo reorganizuota į Klinikinę laboratoriją (vadovė Rūta Babarskienė). Pagrindinis Klinikinės laboratorijos tikslas - gerinti išeminės širdies ligos diagnozės, gydymo ir prognozavimo metodus. 1981-1984 m. laboratorijoje sukurti ūminio miokardo infarkto ir jo komplikacijų prognozavimo algoritmai ESM bazėje, kurių pagalba tikslią prognozę galima numatyti 72,1 - 91,7% ligonių. Toliau tobulinta EKG monitorinio stebėjimo sistema, sukurti jos panaudojimo principai, įgalinantys nustatyti gyvybei pavojingų skilvelinių aritmijų požymius, kuriuos reikia skubiai gydyti. Šis darbas buvo sudėtinė dvišalio susitarimo

JAV-TSRS nagrinėjamos problemos "Staigi mirtis" dalis.

Gerinant išeminės širdies ligos diagnostines galimybes, įdiegti intrakardiniai rentgenokontrastiniai tyrimų būdai bei nauji originalūs kiekybinės koronarogramų ir ventrikulogramų analizės metodai. Į klinikinę praktiką įdiegti naujausi ir moderniausi išeminės širdies ligos gydymo būdai - perkutaninė angioplastika bei trombolizinė terapija. Šioje srityje dirbę mokslininkai 1987 m. perėjo į naujai sukurtą Invazinės kardiologijos laboratoriją.

1980-1987 m. svarbus Klinikinės laboratorijos darbo baras buvo ūminio miokardo infarkto registras, tarptautinės programos "Monika" sudėtinė dalis. Laboratorijos bendradarbiai aktyviai dalyvavo, atliekant dirbančių kolektyvų sveikatos tikrinimą, nustatant sergančius išemine širdies liga, kuriant pirminės ir antrinės profilaktikos priemonių kompleksą. 25000 asmenų tyrimų duomenys įgalino panaudoti efektyvias ir pagrįstas priemones, organizuojant specializuotą kardiologinę pagalbą, dispanserizaciją, planuojant individualias sveikatingumo priemones.

1987-1990 m. buvo atliekamas antiangininių vaistų pareikalavimo tyrimas bei jų poreikių mokslinis pagrindimas Lietuvoje sergantiems išemine širdies liga. Šie darbo rezultatai buvo panaudoti sudarant paraiškas kardiologiniams preparatams Respublikoje, pateikiant rekomendacijas SAM Vyriausiajai farmacijos valdybai. Laboratorijos darbuotojai analizavo širdies ritmo sutrikimų išeminės širdies ligos atvejais, esant širdies nepakankamumui, gydymo problemas, skiriant įvairius antiaritminius vaistus - amiodaroną, trimekainą, ritmileną (1987-1989).

Pastaraisiais metais laboratorijos bendradarbiai tiria sergančių atskiromis išeminės širdies ligos formomis (miokardo infarktas, krūtinės angina, beskausmė išemija) ligonių klinikos, diagnostikos, gydymo ir prognozavimo ypatumus, kurie priklauso nuo vainikinių arterijų pakitimų bei funkcinės ligonių būklės. Ieškoma informatyvių požymių ir kuriami ligos eigos prognostiniai algoritmai. Nustatomi ir analizuojami vėlyvi skilvelių potencialai, vertinama jų reikšmė prognozuojant pavojingus gyvybei ritmo sutrikimus miokardo infarkto atveju (1990-1996).

Klinikinės kardiologijos laboratorijos darbuotojai veda kardiologijos specialybės praktinius užsiėmimus bei skaito paskaitas studentams, rezidentams, kvalifikaciją keliantiems praktikos gydytojams.

Gydomąjį darbą laboratorijos bendradarbiai dirba KAK Kardiologijos klinikos skyriuose, Kauno onkologijos centre, gydomąjį bei konsultacinį darbą - Elektrėnų kardiologinėje klinikoje, Kauno krašto ligoninėse. Klinikinės kardiologijos laboratorijoje parengta 20 metodinių rekomendacijų, atspausdinta daugiau kaip 200 straipsnių bei dvi mokomosios knygos: "Išeminės širdies ligos diagnozių formulavimas", 1991 m., ir "Hiperlipoproteinemija ir jos gydymas", 1995 m. Laboratorijos darbuotojai dirba tarptautinėje multicentrinėje studijoje "SYST-EUR", kuri tiria vyresnių kaip 60 m. asmenų sistolinės hipertenzijos gydymo efektyvumą.

Darbuotojai

R. Babarskienė, med. m. dr. doc., vyresn. moksl. bendr. - laboratorijos vedėja
S. Bartusevičienė, vyr. technikė
E.Ereminienė, asist.
V. Jadziauskaitė, asist.
J. Janėnaitė; asist.
D. Lukšienė, med. m. dr., moksl.bendr.

V. Medzevičienė, med. m. dr., moksl.bendr.
I. Milvidaitė, med. m. dr., vyresn. moksl.bendr.
V. Naujokaitė, vyr. labor.
M. Puodžiukynienė, techn. m. dr., moksl.bendr.
D. Rainienė, labor.
N. Stoškutė, asist.
B. Šlapikienė, med. m. dr., vyresn. moksl. bendr.
V. Šimatonienė, inž. progr.
R. Vičiuvienė, asist.

Klinikinės biochemijos laboratorija

Klinikinės biochemijos laboratorija buvo įkurta Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos mokslinio tyrimo institute 1979 sausio mėn. 8 d. šio instituto direktoriaus prof. Juozo Blužo ir akademiko Zigmo Januškevičiaus iniciatyva. Pagrindinis įkūrimo tikslas - suvienyti mokslininkus, dirbančius šiame institute išeminės širdies ligos biocheminių tyrimų srityje. Į naująją laboratoriją perėjo dirbti mokslininkai iš buvusios prof. Jurgio Danio vadovaujamos Širdies metabolizmo ir hemodinamikos laboratorijos, dalis mokslininkų iš doc. A.Toleikio vadovaujamos Biochemijos laboratorijos. Klinikinės biochemijos laboratorijos vadovu buvo išrinktas vyresnysis mokslinis bendradarbis biologijos mokslų kandidatas Pranas Grybauskas, kuris iki šiol vadovauja laboratorijai.

Įkūrimo metu laboratorijoje dirbo šie mokslininkai: Jūratė Cimbolaitytė (biofizikė), Liucija Rita Černiauskienė (biofizikė), Pranas Grybauskas (biologas, gydytojas), Regina Grybauskienė (chemikė), Marija Kušleikaitė (fizikė), Lilė Margevičienė (biologė), Aldona Markūnienė (gydytoja stomatologė), Jonas Naktinis (fizikas), Milda Puodžiukynienė (chemikė), Janina Rudžionienė (farmacininkė), Salvija Šležienė (biochemikė), Zinaida Varškevičienė (chemikė).

Įvairaus profilio specialistų sujungimas vientisai problemai spręsti buvo viena iš pažangių akademiko Zigmo Januškevičiaus idėjų, turėjusių svarbią reikšmę efektyviam moksliniam darbui organizuoti. Nuo pat įsteigimo laboratorija dirbo integruotą mokslinį darbą su kitomis instituto klinikinio ir eksperimentinio profilio laboratorijomis bei Kauno akademinių klinikų skyriais. Jau pirmoji mokslinė tema “Progresuojančios išeminės širdies ligos ir jos komplikacijų biocheminis tyrimas” buvo plataus profilio, atliekama kartu su

klinicistais kardiologais ir epidemiologais. Buvo tiriamas biocheminių rodiklių kompleksas, kuriuo galima apibūdinti sudėtingų biocheminių procesų eigą, tiesiogiai susijusią su IŠL išsivystymu, prognozuoti šios ligos eigą, komplikacijų atsiradimą bei išeitis, kontroliuoti gydymo efektyvumą (plazmos ir trombocitų hemostazė, rūgščių-šarmų pusiausvyra, angliavandeniai, lipidai, lipidų peroksidacija, laisvieji radikalai, antioksidantai, bioelementai, kardiospecifiniai fermentai). Remiantis pirmosios mokslinės temos rezultatais, buvo pradėta dar labiau integruota tema "Biocheminių rodiklių dinamika ir informatyvumas skirtinguose išeminės širdies ligos vystymosi etapuose".

Laboratorijos tyrimų sfera metai iš metų plėtėsi. Šiuo metu tiriamų biocheminių rodiklių kompleksas (plazmos ir trombocitų hemostazė, lipidai, lipidų peroksidacija, antioksidantai, kardiospecifiniai fermentai) skirtas įvertinti ir apibūdinti sudėtingų biocheminių procesų eigą, tiesiogiai susijusią su IŠL išsivystymu. Pirmajame laboratorijos gyvavimo dešimtmetyje atliekamų tyrimų tikslas buvo teikti informaciją apie ligos eigą, komplikacijų atsiradimą bei išeitis. Informacija gali būti panaudota gydymo efektyvumui kontroliuoti. Daug dėmesio buvo skiriama ūminių kardiologinių būsenų fermentinei diagnostikai. 1994 m. įsisavinta naujausia specifinio miokardo pažeidimo žymeklio - troponino T - imunofermentinio nustatymo metodika. 1995 m. šiuos darbus rėmė Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas.

Nuo 1992 metų laboratorija atlieka gyventojų mitybos įpročių tyrimus pagal temą "Sergančių IŠL ir sveikų žmonių mitybos pobūdis ir jo įtaka į charakterizuojančius IŠL vystymąsi kraujo biocheminius parametrus". Nustatyta kai kurių mitybos įpročių įtaka cholesterolio koncentracijai, lipofilinių antioksidantų kiekiui kraujyje (pastarieji gina lipoproteinus nuo aterogeninės oksidacinės modifikacijos); mitybos ryšys su arteriniu kraujospūdžiu. Šiai temai finansinę paramą skiria Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas (1994, 1996).

Remdamasi gautaisiais duomenimis apie biocheminių rodiklių ryšį su IŠL, laboratorija aktyviai dalyvauja, formuojant IŠL pirminės ir antrinės profilaktikos strategiją ir taktiką Lietuvoje (mityba, vitaminų preparatų vartojimas). Šiais klausimais laboratorijos darbuotojai yra paskelbę daugybę darbų Lietuvos ir užsienio spaudoje, skaitomi pranešimai ne tiktai mokslinėse konferencijose, bet ir praktinėse gydytojų konferencijose Kaune ir kituose Lietuvos miestuose; gyventojams informacija pateikiama per masinės informacijos priemones: dienraščius, populiarius žurnalus, per radiją ir televiziją.

Laboratorija dalyvavo tarptautiniuse projektuose, atlikdama tris temas: "Klinikinis ir epidemiologinis lipidų lygio ir lipoproteinemijų tyrimas populiacijoje", "Daugiafaktorinė IŠL ir smegenų insulto profilaktika (epidemiologiniai tyrimai)" bei "Biocheminių, imunologinių ir morfologinių aterosklerozės patogenezės pagrindų tyrimas". Laboratorija dalyvavavo, atliekant WHO IEQAS schemą (World Health Organisation International External Quality Assessment Scheme in Blood Coagulation), kurioje dalyvavo 769 laboratorijos iš 65 šalių; atliekant PSO kuruojamą studiją MONICA (WHO MONICA project - World Health Organisation Multinational Monitoring of Trends and Determinants in Cardiovascular Diseases), kurioje dalyvavo 45 įvairių pasaulio šalių moksliniai centrai.

Laboratorijos mokslininkai daug dėmesio skiria metodiniam darbui, naujų technologijų kūrimui. Patobulinta daug biocheminių tyrimo metodų. Sukurta koncepcija ir metodologija krešėjimo, retrakcijos ir fibrinolizės tyrimui bei aparatūra ultragarsiniam šios sistemos tyrimui (pagaminti ultragarsinio koagulometro keturi variantai). Daugelį metų laboratorija dalyvauja tarptautinėje biocheminių analizų (lipidų, krešėjimo sistemos)

standartizacijos ir kokybės programoje (vadovauja Helsinkio "Labquolity" centras, PSO Londono centras).

Per 1980-1996 metus Klinikinės biochemijos laboratorijos bendradarbiai paskelbė 296 mokslinius darbus, iš jų 4 monografijas: M.Kušleikaitė, P. Grybauskas ir kt. "Bioelementai-metalai įvairių patologinių būsenų atveju" (rus., dep. LitNIINTI, 1987), "Išeminės širdies ligos klinikinė biochemija" (rus., 1988), P. Grybauskas. "Kraujo krešėjimo sistemos funkcionavimo ir laboratorinio tyrimo pagrindai" (1995), P.Grybauskas. "Ultragarsinė koagulografija" (spaudoje). Apgynė 3 daktaro disertacijas ir 3 habilituoto daktaro disertacijas.

Darbuotojai:
Pr. Grybauskas, habil. med. m. dr. prof., vyr. moksl. bendr. - laboratorijos vedėjas
J. Cimbolaitytė, biolog. m. dr., moksl.bendr.
R. L. Černiauskienė, habil. biolog. m. dr., vyresn. moksl.bendr.
V. Daugelienė, labor.
R. Grybauskienė, techn. m. dr. doc., moksl. bendr.
M. Makštutienė, labor.
L. Margevičienė, biolog. m. dr., vyresn. moksl. bendr.
E. Merkienė, labor.
Z. Ramašauskienė, vyr. labor.
A. Salminis, vyr. inž.
R. Vaičaitienė, asist.
Z. Varškevičienė, biolog. m. dr., vyresn. moksl. bendr.

Kardiologinės reabilitacijos laboratorija

Nuo 1975 metų Širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos mokslinio tyrimo instituto moksliniai bendradarbiai A.Lazaravičius, A.Kriščiūnas, D.Vasiliauskas, K.Blozneliené pradėjo mokslinį darbą, norėdami tobulinti ir standartizuoti ligonių, persirgusių miokardo infarktu fizinės reabilitacijos metodus bei sukurti sergančių krūtinės angina ir persirgusių priešinfarktine būkle reabilitacijos sistemą. 1979m. buvo įkurta Reabilitacijos laboratorija. Laboratorijos vedėju buvo išrinktas med. m. kand. Donatas Vasiliauskas.

Reabilitacijos laboratorijos bendradarbiai per 15 metų parengė ir įdiegė į klinikinę praktiką ligonių atrankos atskiriems gydymo etapams metodus, metodus širdies funkcinei būklei nustatyti, sukūrė fizinės bei psichologinės reabilitacijos poveikio priemonių metodikas. Išanalizavo ir apibendrino reabilitacinio gydymo efektyvumą daugiau nei 5000 ligonių, persirgusių ūminiu miokardo infarktu. Laboratorijos mokslininkų moksliniai darbai buvo skirti darbingumo atstatymo po MI klausimams. Nemaža patirtis laboratorijoje sukaupta analizuojant darbingumą, vertinant ekonominį efektyvumą. Buvo sudarytos realios prielaidos įkurti specializuotas gydytojų konsultacines komisijas ligonių, persirgusių miokardo infarktu darbingumui prognozuoti, bei invalidumui po šios ligos mažinti.

Sukūrus kardiologinių ligų reabilitacijos sistemą Respublikoje, reabilitaciniai skyriai pradėjo kurtis Druskininkuose, Valkininkuose, Viršužiglyje. Reabilitacinių skyrių steigimas klinikų profilaktoriumų bazėse kardiologiniams ligoniams buvo naudingas. Šie skyriai tapo specializuoti, pagerėjo galimybės atlikti objektyvią diagnostiką, kryptingai buvo keliama gydytojų kvalifikacija. Laboratorijos bendradarbiai Donatas Vasiliauskas, Antanas Lazaravičius, Dalia Kamarauskienė, Benigna Budnikienė, Rasa Raugalienė, Vytas Grižas, Jūratė Samėnienė apgynė med. kandidato disertacijas, o vėliau šios laboratorijos vyr. moksl. bendradarbiai Donatas Vasiliauskas ir Aleksandras Kriščiūnas savo daktarinėse disertacijose įrodė sukurtos reabilitacinės sistemos efektyvumą.

Išleista daugiau kaip 50 metodinių rekomendacijų, 2 monografijos, nemažai leidinių, skirtų IŠL antrinei profilaktikai.

Už darbų ciklą apie sergančiųjų išemine širdies liga atstatomojo gydymo sistemos sukūrimą bei įdiegimą į klinikinę praktiką laboratorijos vadovui Donatui Vasiliauskui drauge su kitais mokslininkais suteikta Respublikinė premija.

1989 - 1993 m. Kardiologinės reabilitacijos laboratorijos bendradarbiai sukūrė naujas poveikio priemonių metodikas stacionaruose besigydantiems ligioniams, sergantiems nestabilia krūtinės angina, persirgusiems miokardo infarktu, kuriems taikyta trombolizinė terapija, bei ligoniams, kuriems diagnozuota "nebyli" miokardo išemija, arterinė hipertenzija. Pirmą kartą Respublikoje sukurta ir ambulatorinės reabilitacijos grandis bei pasiektas geras klinikinis ir socialinis - ekonominis efektas. Pagal gautus rezultatus sukurta kompleksinė antrinės profilaktikos priemonių programa, kuri įdiegta Kauno akademinių klinikų Kardiologinėje klinikoje.

Kardiologinės reabilitacijos laboratorijoje sudaryta afektinės grupinės psichoterapijos metodika, skirta tiek aleksitimijos, tiek adaptacijos sutrikimams koreguoti. Ją taikant pacientams, sirgusiems miokardo infarktu, per 4 mėn. psichopatologiniai simptomai sumažėja 80% pacientų; 100% ligonių pastebimas gyvenimo kokybės rodiklio padidėjimas. MMPI duomenimis, 100% sumažėja hipochondrijos skalė; 50% ligonių sumažėja depresija ir afekto rigidiškumas; 30% - socialinė izoliacija. Psichosomatinės pakraipos mokslininkų kuriamame disreguliaciniame ligų modelyje aleksitimija (nesugebėjimas identifikuoti ir išreikšti jausmų žodžiais; išorės faktorių pervertinimas ir vidinių išgyvenimų ignoravimas) vertinama kaip psichosomatinių ligų rizikos veiksnys. Sudaryta metodika efektyvi, mažinant aleksitimiją.

Ambulatorinės reabilitacijos sukūrimas 1990 m. yra naujas praktiškas žingsnis, keičiant Lietuvos stacionarinę reabilitaciją ambulatorine, tai įgalina racionaliau panaudoti lėšas, skirtas kardiologinei reabilitacijai (stacionarinės reabilitacijos kaštai yra penkis kartus didesni negu ambulatorinės).

Šiuo metu Kardiologinės reabilitacijos laboratorijos moksliniai bedradarbiai jau du metus tyrinėja antrinės profilaktikos efektyvumą mūsų respublikoje, identifikavo veiksnius, kurie salygoja dalinį šių priemonių panaudojimą. Šiandien šalia veikiančios Respublikoje kardiologinės reabilitacijos sistemos toliau atliekami moksliniai tyrimai ir bandoma įvertinti antrinės profilaktikos, invalidų reabilitacijos, sanatorinės - kurortinės reabilitacijos efektyvumą.

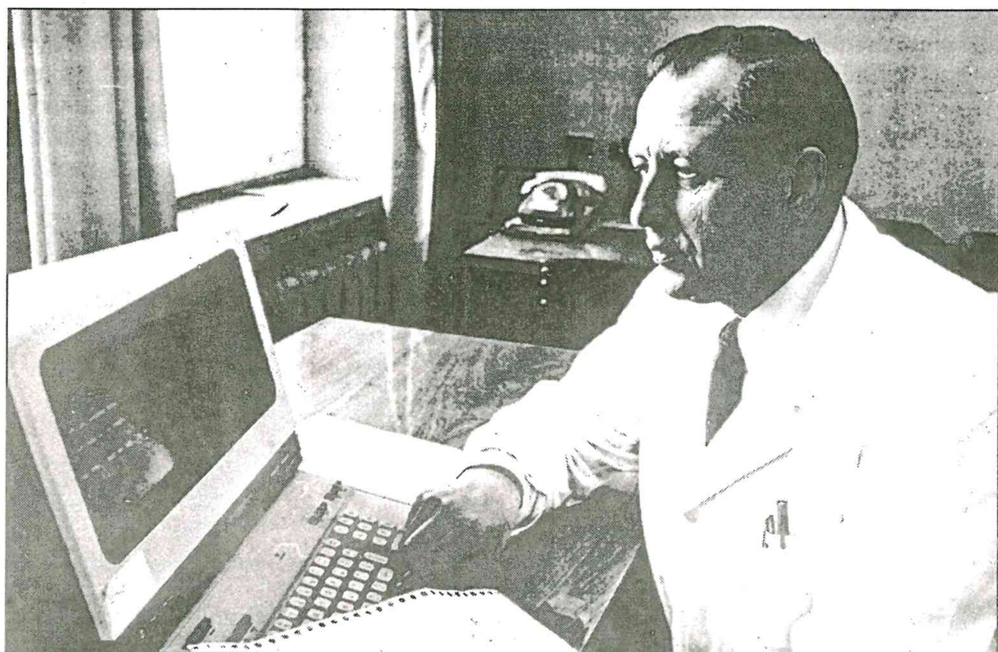
Darbuotojai:

D. Vasiliauskas, habil. med. m. dr. prof., vyr. moksl. bendr. - laboratorijos vedėjas
M. Beresnevaitė, moksl.bendr.
V. Grižas, med. m. dr., moksl.bendr.
A. Jakubauskas, asist.
L. Jasiukevičienė, asist.
R. Jurkevičius, asist.
R. Kadžiulienė, vyr. labor.
D. Karpavičius, labor.
A. Lazaravičius, habil. med. m. dr., vyr. moksl. bendr.
J. Marcinkevičienė, med. m. dr., moksl. bendr.
R. Mikšienė, labor.
R. Raugalienė, med. m. dr., vyresn. moksl. bendr.
V. Tumynienė, vyr. labor.
J. Urbonaitė, labor.

Staigios mirties prognozavimo grupė

Ši grupė įkurta 1996 metais Klinikinės kardiologijos departamente iš buvusių Klinikinės kardiologijos laboratorijos darbuotojų. Darbo tema: "Skilvelių vėlyvųjų potencialų ir širdies ritmo variabiliškumo prognostinė reikšmė, numatant gyvybei pavojingus skilvelinius ritmo sutrikimus ir staigią mirtį miokardo infarkto atvejais". 1996 metais recenzuojamuose medicinos žurnaluose paskelbta 10 straipsnių, apginti du habilitaciniai darbai.

Darbuotojai:
J. Blužas, habil. med. m. dr. prof. - grupės vadovas
I. Blužaitė, habil. med. m. dr. doc., vyresn. moksl. bendr.
J. Braždžionytė, habil. med. m. dr. doc., vyresn. moksl. bendr.
O. Skužinskaitė, vyr. labor.

Krūvio mėginių analizės mokslininkų grupė

Kardiologijos instituto Krūvio mėginių analizės mokslininkų grupė įsikūrė 1994 metais (vadovė K.L.Blozneliene). Darbo tema - naujų staigios mirties ir mirties dėl išeminės širdies ligos prognozinių požymių paieška pagal krūvio mėginio duomenis. Kuriamos krūvio mėginio informatyvaus didinimo ir prognozavimo metodikos, kurių pagrindinis informacijos šaltinis - krūvio elektrokardiograma, kad kiekvienas Lietuvos gydytojas, kur jis bedirbtų, galėtų lengvai jas pritaikyti praktikoje. Duomenys tikrinami šiuolaikiniais neinvaziniais ir invaziniais tyrimais (koronarografija), vertinama funkcinė būklė po naujų išeminės širdies ligos gydymo būdų - trombolitinės terapijos bei perkutaninės angioplastikos. Grupės atliekami tyrimai - ankstyvieji fizinio krūvio mėginiai sveikstantiems po ūminio miokardo infarkto ir nestabilios krūtinės anginos.

Nuo to laiko, kai 1936 metais Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Vidaus ligų klinikoje buvo panaudota elektrokardiografija (J. Žakovičaitė), atsirado galimybės išeminės širdies ligos, ypač miokardo infarkto tikslesnei diagnostikai, gydymo vertinimui, funkcinės būklės vertinimui krūvio mėginiais, reabilitacijos efektyvumo nustatymui.

Grupės bendradarbiai dalyvavo PSO Europos biuro koordinuojamoje miokardo

infarkto reabilitacijos ir antrinės profilaktikos programoje, lėtinių neinfekcinių ligų integruotos profilaktikos programoje, širdies - kraujagyslių ligų ir jas nulemiančių veiksnių ilgalaikio monitoravimo (MONICA) programoje, Sovietų Sąjungos kooperatyvinėje (daugiacentrinėje) miokardo infarkto reabilitacijos efektyvumo tyrimo programoje.

1971 metais drauge su kitais bendradarbiais pradėjo ir atliko ūminio miokardo infarkto registrą Kauno mieste ir yra bendraautoriai tarptautinės monografijos: "Myocardial Infarction Community Registers Results of a WHO International Collaborative Study" (1976).

Kuriant sergančiųjų išemine širdies liga reabilitacijos sistemą Lietuvoje, prof. Z. Januškevičiui patariant, tyrė sergančiųjų išemine širdies liga reabilitacijos efektyvumą Palangoje (naudojosi J. Šopausko Palangos klimato poveikio žmogaus organizmo funkcinei būklei tyrimais). 1965 - 1967 metų grupės bendradarbių tyrimai įrodė, kad Palanga yra tinkamas kurortas ligonių po miokardo infarkto reabilitacijai. Tai buvo mokslinis pagrindas išeminės širdies ligos reabilitacijos centrui Palangoje įsteigti. Grupės bendradarbiai pirmieji tuometinėje Sovietų Sąjungoje, vieni iš pirmųjų kituose centruose (Europoje ir JAV) pradėjo 1977 metais atlikti ankstyvuosius krūvio mėginius trečiąją savaitę po miokardo infarkto. Atlikus krūvio mėginio duomenų pagilintą analizę, interpretavus širdies - kraujagyslių sistemos atsaką į krūvį kaip sistemos savireguliacijos pereinamąjį procesą gauta papildoma prognozinė informacija, padidinanti ankstyvojo krūvio mėginio prognozines galimybes - kardialinės (paprastai staigios) mirties pavojus prognozuojamas 80% tikslumo tikimybe. Grupės bendradarbiai tyrė pakartotinų veloergometrinių mėginių įtaką prognozuojant atokiąsias miokardo infarkto išeitis, sudarytas prognozavimo algoritmas. Nustatyta, kad sirgusiųjų miokardo infarktu pakartotinų veloergometrinių mėginių požymių parametrų dinamika, atspindėdama ligonio funkcinės būklės kitimus, leidžia nustatyti latentinius pradinius gresiančios sunkios klinikinės būklės simptomus. Už darbų ciklą "Sergančių išemine širdies liga atstatomojo gydymo sistemos sukūrimas ir įdiegimas į klinikinę praktiką" (1962 - 1982) grupės bendradarbiams drauge su kitais mokslininkais 1984 metais buvo paskirta Lietuvos valstybinė premija.

Krūvio mėginių analizės grupės mokslo darbuotojai veda kardiologijos specialybės praktikos užsiėmimus bei seminarus studentams, seminarus - gydytojams rezidentams. Gydomąjį darbą dirba kardiologiniame priėmimo skyriuje, kardiologinės reanimacijos skyriuje, I kardiologijos skyriuje, daro sveikstančių po ūminės išeminės širdies ligos Kauno akademinių klinikų kardiologinių skyrių ligonių ankstyvus krūvio mėginius, konsultuoja Kauno miesto gydymo įstaigose bei Kauno krašto ligoninėse.

Krūvio mėginių analizės mokslininkų grupės bendradarbiai atspausdino daugiau kaip 90 straipsnių, parengtos 8 metodinės rekomendacijos.

Darbuotojai

K. L. Blozneliene, habil. med. m. dr., vyresn. moksl. bendr.

Z. Bertašienė, asist.

J. Pacevičiūtė, technikė

L. Talijūnienė, med. m. dr., moksl. bendr.

Invazinės kardiologijos departamentas

Vadovas - habil. dr. prof. Ramūnas NAVICKAS
Mokslinės veiklos kryptis - invazinių diagnostinių ir gydymo metodų kardiologijoje taikymas ir tobulinimas, jų efektyvumo vertinimas.

Invazinės kardiologijos laboratorija

Intervencinės kardiologijos vystymąsi Kauno medicinos akademijoje galima suskirstyti į 3 etapus: 1) pradinį, 2) naujos aparatūros bei praktikos ir mokslo padalinių kūrimo ir 3) intervencinės kardiologijos tarnybos kūrimo arba klinikinės praktikos, mokymo ir mokslo integracijos diegimo.

Pradiniam etapui priklauso 1967-1980 metų laikotarpis.

1967 m. rentgenologijos skyriuje buvo sumontuotas švedų gamybos angiografinis aparatas "Elema", kuriuo pasikeisdami dirbo patys kardiochirurgai. 1969 m. atlikta pirmoji selekcinė koronarografija (E. Vaicekavičius). Nuo 1970 metų gegužės mėnesio buvo įkurtas širdies kateterizacijos kabinetas. Dirbti šiame kabinete buvo paskirtas gydytojas E. Vaicekavičius.

1975 m. buvo apginta pirmoji šios krypties daktaro disertacija (E. Vaicekavičius) apie perkutaninę selekcinės koronarografijos su prieširdžių stimuliacija metodiką.

1978 m. išsiplėtė intervencinių radiologų kolektyvas. Tais metais pradėjo dirbti R. Kastanauskas, A. Raitelaitis, A. Meleškienė. Prasidėjo daug intensyvesnis praktinis klinikinis darbas bei susidarė sąlygos diegti naujus invazinius diagnostikos ir gydymo metodus. Nuo 1970 m. buvo įdiegtos inkstų, kasos, antinksčių, kepenų, blužnies selekcinės angiografijos. 1983 m. sėkmingai atlikta pirmoji vainikinių arterijų angioplastika (E.

Vaicekavičius, R.Kastanauskas).

Antrąjam etapui priklauso 1980-1994 metų laikotarpis.

Šio etapo pradžią galima sieti su modernaus vokiečių gamybos angiografinių tyrimų komplekso 'Siemens" sumontavimu kardiologiniame skyriuje. Daug prisidėjo akad. Z. Januškevičius, planuodamas įkurti specialią šios krypties mokslinių tyrimų laboratoriją. Akad. Z. Januškevičius buvo vienas iš didžiausių šios medicinos krypties spartaus vystymo šalininkų. Deja, ši laboratorija buvo įkurta kiek vėliau, jau po akademiko mirties.

1985 m buvo apginta pirmoji šios krypties medicinos mokslų daktaro (habilituoto daktaro) disertacija (E. Vaicekavičius).

1987 m. Kardiologijos institute buvo įkurta pirmoji intervencinės kardiologijos krypties mokslinio tyrimo laboratorija ir pavadinta Hemodinamikos laboratorija. 1993 m. Hemodinamikos laboratorija buvo performuota į Invazinės kardiologijos laboratoriją. Per tą laiką buvo įdiegta daug naujų metodikų: intrakoronarinė trombolizė, perkateterinė lazeroterapija, baloninė valvuloplastika, priešembolinio filtro implantacija, perkateterinė širdies biopsija. Be to, per šį laikotarpį buvo apginta 1 habilitacinis darbas ir 3 daktaro disertacijos.

Per šį laikotarpį Hemodinamikos laboratorijoje nagrinėtos šios mokslinės temos:

1988-1991 m. tiriama miokardo perfuzijos bei koronarinio ir miokardialinio rezervų būklė ir jų diagnostikos bei korekcijos galimybės sergantiems IŠL.

1989-1990 m. vertinamas įvairių trombolizinės rekanalizacijos būdų efektyvumas miokardo funkcijos atstatymui ikihospitalinio, hospitalinio ir dispanserinio etapo duomenimis.

1992-1994 m. vertinama koronarinių arterijų rekanalizacija įvairiose ūminės IŠL stadijose.

1991-1994 m. sukuriamas kompiuterinis kompleksas elektrokardiografinių ir reografinių parametrų monitoravimui bei suminiam dinamikos įvertinimui IŠL eigai objektyvizuoti.

1991-1994 m. atliekamas biocheminis ir klinikinis įvertinimas šiuolaikinių fizikinių IŠL gydymo metodų (išorinis ir vidinis švitinimas lazeriu).

Trečiasis etapas prasidėjo nuo 1995 m.

Jis susijęs su KMA pertvarka, skirta mokslo, mokymo ir klinikinės praktikos integracijai. Daug dėmesio intervencinės kardiologijos tarnybai sukurti skyrė KMA rektorius prof. V. Grabauskas ir klinikos vadovas prof. P. Zabiela. 1995 m. buvo įkurta invazinės kardiologijos tarnyba (vadovas prof. R. Navickas), kuri funkciniu būdu sujungė rentgenochirurgijos skyrių, Invazinės kardiologijos laboratoriją ir elektrofiziologinių tyrimų kabinetą. Nuo to laiko prasidėjo dar intensyvesnis darbas, diegiant invazinius endovaskulinius gydymo metodus.

1996 m. Kardiologijos institute buvo suformuotas Invazinės kardiologijos departamentas (vadovas prof. R. Navickas), kurį sudarė Invazinės kardiologijos laboratorija (vedėjas prof. E. Vaicekavičius) ir Elektrofiziologinių tyrimų mokslininkų grupė (vadovas doc. A. Medzevičius). Invazinės kardiologijos klinikinė tarnyba yra sukurta pagal mokslo, mokymo bei praktikos integracijos principą. Padidėjo gydytojų skaičius. Šiuo metu yra rengiami 2 doktorantai (gyd. rezidentas R. Unikas ir gyd. A. Janavičius), nuolatiniam darbui rengiami rezidentai G. Jaruševičius ir D. Audickas.

Pastaruoju metu gerokai padidėjo darbo apimtis, tiriama daugau ligonių, atliekama vis daugiau ir įvairesnių procedūrų. Jeigu prieš 10 metų per vienerius metus būdavo atliekama tik po 150-200 koronarografijų, tai pastaruoju metu jų daugiau nei 500 per

metus, o perkutaninių vainikinių angioplastikų skaičius 1996 m. pasiekė 100 per metus. Didžiausias laimėjimas yra tai, kad artimiausiu laiku bus pradėtas montuoti dar vienas šiuolaikiškas "General electric" firmos angiografinis aparatas, kuris leis labai padidinti darbo apimtį ir užtikrinti angiografinę pagalbą ištisą parą.

Šiuo metu norima įkurti 2 sektorius (intervencinės kardiologijos ir intervencinės radiologijos) bei sukurti paros budėjimą skubiai angiografinei pagalbai teikti; skaityti elektyvinį invazinės kardiologijos kursą KMA studentams, rengti rezidentus ir doktorantus; nagrinėti pradėtas mokslines temas, artimiausiu laiku baigti 3 disertacinius darbus.

Darbuotojai:
E. Vaicekavičius, habil. med. m. dr. prof., vyr. moksl. bendr. - laboratorijos vedėjas
V.Bajorinaitė, labor.
V. Dobkevičienė, med. m. dr., moksl.bendr.
V. Grinius, med. m. dr., vyresn. moksl. bendr.
A. Janavičius, asist.
E. Kalinauskienė, med. m. dr., moksl.bendr.
R. Kastanauskas, med. m. dr., vyresn. moksl.bendr.
V. Klimenkienė, asist.
E. Liansbergienė, asist.
R. Navickas, habil. med. m. dr. prof., vyr. moksl. bendr.
G. Šakalytė, asist.
V. Šarauskienė, labor.
R. Unikas, asist.

Į departamento struktūrą įeina Širdies elektrinės stimuliacijos grupė (vadovas - Algis Medzevičius, med. m. dr. doc., Petras Stirbys, habil. med. m. dr. prof., vyresn.moksl.bendr., V.Puodžiukynas, moksl.bendr., T.Kazakevičius, moksl.bendr., V.Šileikis, asist., R.Markelevičiūtė, inž. progr.).

Psichofiziologijos ir reabilitacijos institutas

Psichofiziologijos ir reabilitacijos institutas

1992 m. liepos 1 d. vietoje Kardiologijos instituto Palangos filialo buvo įkurtas Psichofiziologijos ir reabilitacijos institutas. Oficiali jo veiklos pradžia laikoma 1969 m. birželio mėn. 20 d., kai gyd. P. Dėdino iniciatyva VMTK prie TSRS MT buvo patvirtinta mokslinė tema "Naujo lipotropinio preparato "Atromid" poveikio tyrimas ligoniams, sergantiems galvos smegenų kraujagyslių ateroskleroze Palangos kurorto sąlygomis" (1969-1971) ir "Meteorologinių ir balneologinių Palangos kurorto faktorių poveikio tyrimas ligoniams su sutrikusia galvos smegenų kraujotaka" (1969-1972), o šiek tiek vėliau - "Pravesti tyrimus, siekiant išaiškinti moksliškai pagrįstus reabilitacijos metodus su smegenų kraujotakos sutrikimais Palangos kurorto sąlygomis"

Šiuo kūrimosi laikotarpiu įdiegiamos elektroencefalografijos (A.Stankus, med.m.kand. A.Skaringa) ir reoencefalografijos (A.Stankus, V.Paulikas) bei riebalų ir jų apykaitos produktų biocheminės tyrimo metodikos (G.Paliukienė), akių dugno kraujagyslių kalibrometrija (V.Paulikas).

Kadangi galvos smegenų kraujotakos sutrikimai dažnai siejasi su širdies ir kraujagyslių sistemos patologija, pradedama nagrinėti nauja kardiologinė tematika: "Ištirti Palangos mineralinio vandens poveikį sergantiems vainikinių arterijų nepakankamumu" ir "Ištirti Palangos kurorto meteorologinių faktorių įtaką ligonių, persirgusių miokardo infarktu, klinikinei būklei" (1970-1972).

1971 m. Palangos filiale pradeda dirbti med.m.kand. J.Juškėnas, med.m.kand. H.Parčiauskas, gydomosios mankštos metodistas V.Jakubauskas. Dar Kurortologijos laboratorijoje gyd. J.Juškėnas ir gyd. H.Parčiauskas, vadovaujami akad. Z.Januškevičiaus ir med.m.kand. D.Žemaitytės, nagrinėjo širdies ritmo analizės klausimus ramybės, aktyviosios ortostazės ir balneologinių procedūrų metu, apgynė kandidatines disertacijas (1971). Jie organizavo Palangoje daug sąjunginių simpoziumų ("Statistikinė elektrofiziologija", 1968 m.; "Širdies ritmas normoje ir patologijoje" 1970 m.; "Membranų biofizika", 1971 m.).

Palangos filialo mokslinių bendradarbių pastangų dėka daugėjo mokslinės aparatūros, buvo įdiegiamos funkcinės diagnostikos metodikos. Praėjus porai metų po įkūrimo, Palangos filiale dirbo 23 darbuotojai, iš jų 8 moksliniai bendradarbiai. Buvo pradėtos nagrinėti naujos mokslinių tyrimų kryptys - neuropsichologija ir kardiologija. Labai padėjo progresyviosios ESM "Hewlett Packard" įsigijimas 1974 metais, paskatinęs pradėti taikyti matematinius skaičiavimo metodus bei pradėti tyrimų automatizaciją.

Šiuo laikotarpiu (1969-1975) kuriamos ir tobulinamos naujos neurofizioliginių, psichologinių bei širdies ir kraujagyslių sistemos tyrimo metodikos. Medicinos mokslų disertacijas apgynė P.Dėdinas ("Sergančių galvos smegenų ateroskleroze su išreikšta hiperglikemija gydymas atromidu-S", 1973) ir A.Stankus ("Klinikinių-neurofiziologinių rodiklių dinamika kompleksinio sanatorinio gydymo poveikyje Palangos kurorte sergantiems pradine galvos smegenų ateroskleroze", 1975). Palangos filialo darbuotojai paskelbė 12 publikacijų.

Reabilituojamų ligonių kasmet daugėja. Iki 1976 metų buvo reabilituoti tik 228 ligoniai, sergantys išemine širdies liga. Todėl tuometinio Palangos filialo vedėjo, med.m.kand. P. Dėdino iniciatyva pradėtas statyti naujas pastatas. Plečiasi mokslinių tyrimų tematika. Greta pagrindinės temos "Atlikti tyrimus, tobulinant širdies ir kraujagyslių sistemos, centrinės nervų sistemos ir jų kraujotakos būklės įvertinimą bei

moksliškai pagrįsti reabilitacijos metodų taikymą ligoniams su sutrikusia koronarine kraujotaka Palangos kurorto sąlygomis" (1976-1980) nagrinėjamos dar trys temos. Tai įgalina nustatyti sergančiųjų išemine širdies liga indikacijas reabilitaciniam gydymui Palangoje, parinkti tinkamą autogeninę treniruotę (gyd. R.Mikelskas), sukurti optimalaus intensyvumo gydomosios mankštos pratimų kompleksus pagal Palangos kurorto klimato sąlygas.

Med.m.kand. P.Dėdinui išvykus dirbti į Vilnių, per kelis metus pasikeitė Palangos filialo vadovai: med.m.kand. G.Norvaišas, med.m.kand. A.Vasiliauskas, med.m.dr. Z.Markienė.

1977 m. Palangos filialo vadovu paskiriama med.m.dr. D.Žemaitytė. Nors ir daug organizacinių rūpesčių, prasideda mokslinių darbų sistematizavimas, kompleksiškas elektrofiziologinių tyrimų ir klinikinių duomenų kaupimas ir analizė, panaudojant ESM. Balandžio-birželio mėnesiais mokslinės laboratorijos persikrausto į naują pastatą.

1977 m. liepos mėn. 19 d. į reabilitacijos skyrių (ilgametė skyriaus vedėja - gyd. L.Pavilionienė) įžengė pirmasis ligonis. Naujose patalpose yra daug diagnostikos ir gydomųjų kabinetų: EKG, gydomosios mankštos kabinetas, baseinas ir gydomosios vonios, fizioterapijos ir masažo. Erdviose ir šviesiose patalpose įsikuria Kardiologijos ir Neuropsichologijos laboratorijos. Į skaičiavimo centrą tiesiai iš laboratorijų jau bandoma perduoti elektrofiziologinių tyrimų duomenis eksperimentų metu, pradedama kurti automatizuota elektroencefalogramų analizė. Padaugėjo ir mokslinių darbuotojų. Oficialiai įteisinamos Kardiologijos ir Neuropsichologijos (1978) bei Fizinių faktorių tyrimo (1980) laboratorijos. Sukuriamas automatizuoto duomenų banko pirmasis variantas.

Tobulinamos funkcinio testavimo metodikos, įdiegiama automatizuota ritmogramų analizė ortostatinio mėginio ir fizinio krūvio veloergometrijos metu (D.Žemaitytė, J.Brožaitienė, G.Žiliukas, J.Juškėnas), kylančios temperatūros gydomųjų vonių metu (H.Parčiauskas). Pradedama kurti automatizuota sergančiųjų IŠL funkcinės būklės ir gydymo metodika (D.Žemaitytė, J.Juškėnas). Maskvos Lomonosovo valstybinio universiteto Psichofiziologijos katedros vedėjas, JAV Nacionalinės ir Menų akademijos užsienio narys, prof. E.N.Sokolovas turėjo įtakos med.m.kand. A.Stankaus darbams. A. Stankus sukūrė informacinio krūvio metodiką, automatizuotą nagrinėjamų procesų analizę, programinę įrangą (kartu su matematike programuotoja D. Staniuliene). Sujungęs elektrofiziologinių bei neurofiziologinių veiklos tyrimo metodikas, G.Varoneckas pradeda nagrinėti širdies ir kraujagyslių sistemos reguliacijos kitimą tam tikrų miego stadijų metu.

Instituto darbuotojai dalyvauja buvusių ESPT šalių vykdomose temose "Elektrokardiosignalų automatinės analizės paruošimas bei jos tobulinimas ESM bazėje" ir "Ligonių, sirgusių miokardo infarktu, antrinė profilaktika ir reabilitacija". Pastarąja tema Palangoje buvo surengtas ESPT šalių-dalyvių darbinis pasitarimas (1979).

Šiuo laikotarpiu instituto darbuotojai parengė 65 publikacijas: 2 - tarptautinėje, 14 - b. sąjunginėje ir 49 - respublikinėje spaudoje, skaitė pranešimus tarptautinėse (5) ir b. sąjunginėse (3) konferencijose, įdiegė 16 racionalizacinių pasiūlymų, gavo 2 autorinius liudijimus. Darbuotojų padaugėjo iki 56, iš jų 14 - moksliniai bendradarbiai.

1981-1985 m. susiformuoja dvi pagrindinės mokslinio tiriamojo darbo kryptys: "Sergančių įvairiomis IŠL formomis funkcinės būklės ir gydymo efekto įvertinimo metodų sukūrimas trečiame reabilitacijos etape" ir "Automatizuotos ritmogramos analizės sistemos ESM bazėje sukūrimas". Šiuo laikotarpiu pradedama kaupti vieninga duomenų

bazė, automatizuojami funkciniai tyrimai ne tik moksliniame, bet ir klinikiniame darbe. Pradedami širdies funkcijos echokardiografiniai tyrimai. Toliau tobulinama sergančiųjų IŠL funkcinės būklės bei gydymo nustatymo metodika. Panaudojant automatizuotą duomenų archyvą, analizuotos ligonių sveikimo priežastys, nagrinėti sergančiųjų IŠL ir sveikųjų širdies ritmo reakcijų dėsningumai aktyvaus ortostatinio mėginio, fizinio krūvio veloergometru bei miego stadijų kaitos metu. Nustatyta, kad širdies ritmas ir centrinės hemodinamikos duomenys aktyvaus ortostatinio mėginio, parinkto fizinio krūvio metu yra susiję. Instituto darbuotojai sukūrė poligrafinį tyrimą miego metu, panaudojant automatizuotą ritmogramų analizę, nustatė tris širdies ritmo struktūros miego metu tipus, būdingus sergantiems IŠL (G.Varoneckas). Sukurta informacinio krūvio tyrimo metodika bei jos metu užrašomų psichofiziologinių duomenų automatizuota analizė (A.Stankus, D.Staniulienė). Instituto darbuotojai svarstė, ar gali būti susiję galvos smegenų kraujotakos būklė ir sergančiųjų IŠL reabilitacijos efektyvumas (V.Paulikas).

Buvo išleistos 36 tarptautinės, 36 sąjunginės, 94 respublikinės publikacijos, monografija - mokslinių straipsnių rinkinys “Širdies ritmo analizė”.

Automatizuota ritmogramų analizės sistema buvo demonstruojama VLŪPP, tarptautinėse parodose, IX Pasaulinio kardiologų kongreso metu Maskvoje. Šio kongreso jaunųjų kardiologų konkursui buvo pateiktas G.Varonecko darbas “Išeminė širdies liga: širdies ritmo reguliacija miego metu” - jis pateko į geriausių darbų dešimtuką. Už automatizuotos sistemos sukūrimą grupei autorių buvo paskirta 1982 m. Respublikinė komjaunimo premija (tarp jų inž. L.Zakarevičiui ir G.Paulavičiui).

Už ligonių, persirgusių miokardo infarktu, reabilitacijos sistemos sukūrimą ir įdiegimą V.Jakubauskui paskirtas VLŪPP bronzos medalis, diplomas R.Mikelskui (1981). Prof. D.Žemaitytei kartu su Kardiologijos instituto ir KMA bendraautoriais už darbų ciklą “Sergančių išemine širdies liga atstatomojo gydymo sistemos sukūrimas ir įdiegimas į klinikinę praktiką”(1962-1982) paskirta 1984 m. Lietuvos valstybinė mokslo premija, o 1986 m. suteiktas nusipelniusios mokslininkės vardas.

Apgintos 4 kandidatinės disertacijos: G.Varoneckas “Širdies ritmas ir jo sutrikimai miego metu sergantiems išemine širdies liga (1982), R.Mikelskas “Sergančių IŠL psichologiniai ypatumai bei psichinės būklės dinamika sanatoriniame gydymo etape” (1983), J.Brožaitienė “Persirgusių miokardo infarktu širdies ritmas aktyvaus ortostatinio mėginio ir dozuoto fizinio krūvio metu” (1985), A.Žukauskas “Automatizuotos širdies ritmo analizės sergančių IŠL funkcinis tyrimas reabilitacijos metu metodai ir techninės priemonės” (1985).

1984-1985 m. fizikas A.Martinkėnas ir gyd. D.Drungilienė atlieka tyrimus tema “Ištirti meteorologinių ir kitų Palangos kurorto klimatinių faktorių įtaką ligonių funkcinei būklei antrinės profilaktikos metu”. Pagal Klaipėdos, Palangos, Druskininkų miestų greitosios medicinos pagalbos ir civilinės metrikacijos biurų duomenis nustatė ryšį tarp mirčių nuo miokardo infarkto bei smegenų insulto ir meteorologinių bei heliogeofizinių veiksnių, nagrinėjo sergančiųjų IŠL meteotropines reakcijas priklausomai nuo orų pobūdžio, sukaupė Palangos kurorto kasdieninio stebėjimo meteorologinius duomenis, patikslino pajūrio orų medicininę klasifikaciją.

Instituto mokslininkai bendradarbiauja su Maskvos valstybiniu M.Lomonosovo universitetu, Mediko-biologinių problemų institutu, Leningrado eksperimentiniu medicinos institutu, Matematikos ir kibernetikos institutu, Fizikinių-techninių energetikos problemų institutu, Hidrometereologinės tarnybos valdyba, Klaipėdos eksperimentinių-techninių ryšių skyriumi, Erfurto Medicinos akademijos Patofiziologijos institutu

(direktorius - prof. N.Tiedt).

Instituto darbuotojai skaitė pranešimus TSRS-JAV programos "Staigi mirtis" pasitarimuose. Palangos filialas organizavo sąjunginį simpoziumą "Miegas kaip faktorius, reguliuojantis organizmo funkcinį stovį" (1982).

Profesorei D.Žemaitytei išvykus dirbti Pasaulinės Sveikatos Organizacijos Reabilitacijos skyriaus vyresniąja patarėja bei konsultante (1985 - 1987 m. sausis), Palangos filialo vadovu laikinai dirbo gyd. G.Žiliukas. 1987 m. pradžioje institutui vėl vadovauja D.Žemaitytė. Kandidatines disertacijas apgynė V.Paulikas "Galvos smegenų kraujotakos būklė sergantiems IŠL sanatoriniame-kurortiniame atstatomojo gydymo etape" (1986), A.Valiulis "Faktoriai, apsprendžiantys fizinių treniruočių rezultatus, ir pastarųjų efektyvumo prognozavimas sergantiems IŠL sanatoriniame-kurortiniame gydymo etape" (1987), G.Žiliukas "Sergančių IŠL centrinės hemodinamikos ir širdies ritmo įvertinimas fizinio krūvio testų metu, panaudojant automatizuotą analizę" (1988).

1986-1990 m. laikotarpiu vykdomos dvi mokslinės temos "Sukurti ir įdiegti kompleksą krūvio mėginių sergančių IŠL funkcinės būklės įvertinimui, panaudojant skaičiavimo techniką atstatomojo gydymo kurorte sąlygomis" ir "Sukurti ir įdiegti automatizuotą širdies ritmo ir centrinės kraujotakos analizės sistemą kompleksinio funkcinio tetavimo metu". Pagal klinikinius požymius nagrinėjama sveikųjų ir sergančiųjų IŠL širdies ritmo ir kraujotakos reguliavimas, automatizuojama funkcinės būklės ir gydymo įvertinimo metodika. Pagal ESM "Hewlett Packard" programą sukuriama automatizuota širdies ritmo ir kraujotakos analizės funkcinių mėginių sistema, kuri buvo apdovanota VLŪPP medaliais ir diplomais (prof. D.Žemaitytė, G.Žiliukas, G.Varoneckas bei matematikai programuotojai K.Plauška, V.Valvonienė, R.Palaitis, inž. L.Zakarevičius, gyd. J.Brožaitienė).

Palangoje organizuojami ESPT šalių-dalyvių vykdomos programos "Širdies-kraujagyslių susirgimai" temos darbiniai pasitarimai (1987, 1989). Filialo bendradarbiai lankosi Berlyno, Erfurto ir Drezdeno, Prahos ir Bratislavos, Budapešto, Varnos, Havanos klinikose, susipažįsta su jų veikla, skaito pranešimus. Apibendrintus mokslinio darbo rezultataus prof. D.Žemaitytė pateikia IV Pasauliniame kardiologinės reabilitacijos kongrese (Australija, Broadbeach, 1988), dalyvauja XI Europos kardiologų kongrese (Prancūzija, Nica, 1989), daugelyje tarptautinių ir sąjunginių konferencijų. Pradedama domėtis bendrosios reabilitacijos klausimais. Palangoje, kartu su PSO specialistais, organizuojama mokykla "Reabilitacija bendruomenės jėgomis" (1990), išverčiamas iš anglų kalbos ir pateikiamas spaudai praktikos vadovas apie pagalbą invalidams.

Mokslinės veiklos rezultatus atspindi ir statistikiniai duomenys apie publikacijas ir pranešimus: 355 publikacijos, tarp jų 61 straipsnis respublikinėje. ir 33 straipsniai b. visasąjunginėje bei 14 straipsnių tarptautinėje spaudoje, taip pat pranešimai (51 - tarptautinėse, 33 - b. sąjunginėse ir 75 - respublikinėse konferencijose).

1986-1991m. instituto darbuotojai parengė 16 metodinių rekomendacijų, yra per 70 racionalizacinių pasiūlymų, 5 išradimų autoriai. Med.m.kand. A. Stankus su bendraautoriais sukūrė originalios konstrukcijos reografą. Med.m.kand. G. Žiliukas įdiegia echokardiografinį širdies funkcijos tyrimą veloergometrijos metu. Matematikas A.Rumšas, bendradarbiaudamas su tech.m.kand. A.Stropumi ir prof. V.Kaminsku bei G.Varonecku, sukuria širdies ritmo indentifikacijos ortostazės, fizinio krūvio ir miego stadijų metu matematinį modelį. Buvo apginta 10 kandidatinių ir 1 daktarinė disertacijos (G.Varoneckas, 1991). Mokslininkai iš kitų respublikos įstaigų Palangos filialo bazėje paruošė 5 kandidatines ir 1 daktarinę disertacijas.

Palangos filialas tampa autonominės širdies ritmo reguliacijos ir automatizuotos analizės metodiniu-moksliniu centru. Prof. D.Žemaitytei vadovaujant ir konsultuojant, paruošta ir sėkmingai apginama daug kandidatinių disertacijų (V.Vaičiulytė -akad. Z.Januškevičiaus akademinė grupė, 1983 m., A.Kepežėnas - Vilniaus padagoginis institutas, 1984 m., V.Kusas - Kardiologijos institutas, 1985 m., N.Kazlauskienė - Biologijos institutas, 1987 m., P.Miliauskas - Onkologijos institutas, 1989 m.); paruošta T.Mironovos daktarinė disertacija - Čeliabinsko medicinos institutas, 1990 m.).

Šiuo laikotarpiu Palangos filialo struktūroje buvo keturi moksliniai padaliniai: kardiologijos, neuropsichologijos, klinikinės fiziologijos ir mokslinės-techninės informacijos skyrius bei institutinė klinika. Palangos filiale dirbo 67 žmonės.

Kardiologijos laboratorijos pagrindinė mokslinių tyrimų kryptis buvo kardiologinės reabilitacijos metodų tobulinimas, gydymo parinkimas bei jo efekto kontrolė, taikant automatizuotą funkcinės ligonių būklės įvertinimo metodiką kurorto sąlygomis. Ši laboratorija vykdė temą - atstatomojo gydymo sudarymas ligoniams, sergantiems IŠL, komplikuota smegenų ir periferinės kraujotakos sutrikimais.

Neuropsichologijos laboratorijos pagrindinė darbo kryptis - kompiuterinės poligrafijos metodikos sukūrimas, sisteminė fiziologinių procesų, susijusių su širdies ritmu, analizė informacinio krūvio metu, autogeninės treniruotės efektyvumo, smegenų kraujotakos sutrikimų klinikinis ir instrumentinis nustatymas. Laboratorijos pagrindinė tema buvo - sukurti metodiką galvos smegenų ir apatinių galūnių kraujotakos sutrikimų kompensacijai įvertinti. Laboratorijos vedėjas A.Stankus parengė daktarinę disertaciją, kurioje apibendrino rezultatus, gautus nagrinėjant širdies ritmo, centrinės hemodinamikos, galvos smegenų bioelektrinio aktyvumo ir periferinės kraujotakos reakcijas informacinio krūvio metu, kompiuterizuotos poligrafinės metodikos pagalba.

Klinikinės fiziologijos laboratorijos pagrindinė darbo kryptis buvo širdies ritmo vegetacinės reguliacijos tyrimai normos ir patologijos sąlygomis, panaudojant kompleksą funkcinių testų, apimančių fizinius testus bei miego stadijų kaitą, širdies ir kraujotakos kompensacijos mechanizmų tyrimas besivystančios patologijos sąlygomis, funkcinio širdies ir kraujotakos rezervo įvertinimas bei automatizuotos jo analizės sistemos sukūrimas personalinių kompiuterių bazėje, praktinio jos pritaikymo aspektų tyrimas. 1991 m. laboratorijos vedėjas G.Varoneckas apgynė medicinos mokslų daktaro disertaciją "Sveikų ir sergančiųjų išemine širdies liga širdies ritmas ir kraujotaka miego metu (Monitoravimo rezultatai ir analizės proceso automatizacija)". Joje nustatė širdies ritmo ir kraujotakos reguliavimo pasikeitimus IŠL atveju, jų ryšį su ligos eigos ypatumais, išanalizuota prognostinė šių pasikeitimų reikšmė, taip pat parodyti širdies ritmo ir kraujotakos atsistatymo miego metu galimybes atspindintys mechanizmai. Laboratorijos pagrindinė tema buvo sukurti širdies ritmo ir hemodinamikos automatizuotos analizės metodiką, skirtą kompleksiniam testavimui bei atlikti jos klinikinius bandymus.

Mokslinės-techninės informacijos skyrius aprūpina informacija bei organizuoja ir prižiūri ESM darbą, nagrinėja Palangos kurorto klimato sąlygas, jų poveikį žmogaus organizmui bei išeminės širdies ligos eigai, jos komplikacijoms atsirasti. Lyginamas Palangos ir Druskininkų kurortų poveikis širdies ir kraujagyslių ligų paplitimui ir jų eigai. Gyd. D.Drungilienė apgynė kandidatinę disertaciją "Širdies kraujagyslių ligų priklausomybė nuo Lietuvos pajūrio heliogeofizinių ir klimatinių faktorių" (1991).

1992 m. liepos 1 d. Kauno medicinos akademijos rektoriaus įsakymu, remiantis Lietuvos Mokslo tarybos rekomendacija, Palangos filialas reorganizuotas į valstybinę mokslo įstaigą - Psichofiziologijos ir reabilitacijos institutą. Jo sudėtyje yra trys mokslinės

laboratorijos: Kardiologijos (vedėjas dr. J.Brožaitienė), Neuropsichologijos (vedėjas dr. A.Stankus), Klinikinės fiziologijos (vedėjas habil.dr. G.Varoneckas), taip pat Mokslinės informacijos skyrius (vedėja inž. N.Raškauskienė) bei Kardiovaskulinės reabilitacijos klinika (vedėjas dr.J.Juškėnas). Iš viso institute dirba 120 darbuotojų, iš jų - 27 mokslininkai (10 turi mokslinius laipsnius, tarp jų - 3 habilituoti daktarai).

Instituto darbuotojai dalyvauja dvejose tarptautinėse programose. Daug darbuotojų tapo tarptautinių mokslinių draugijų nariais: Europos ir Pasaulio Kardiologų draugijų (D.Žemaitytė, G.Varoneckas, J.Brožaitienė, G.Žiliukas ir kt.), Psichofiziologijos tarptautinės draugijos tikruoju nariu (D.Žemaitytė), Amerikos ir Europos miego tyrėjų draugijos (G.Varoneckas) nariais. Skaitomi pranešimai Amerikos ir Europos Miego tyrėjų kongresuose (G.Varoneckas), Elektrokardiologijos kongresuose (D.Žemaitytė, G.Varoneckas), Neinvazinių tyrimų (G.Varoneckas, D.Žemaitytė), Pasauliniuose kardiologinės reabilitacijos kongresuose (D.Žemaitytė)..

Psichofiziologijos ir reabilitacijos institutas tapo moksliniu centru, atliekančiu normaliosios ir klinikinės kardiovaskulinės psichofiziologijos mokslinius tyrimus. Jo institutinė klinika yra kartu ir praktinė įstaiga, kurioje įdiegiami ir aprobuojami visi nauji tyrimo metodų ir mokslo rezultatai.

Instituto pagrindinė mokslinė tematika yra normaliosios ir klinikinės fiziologijos bei psichofiziologijos širdies ritmo ir kraujotakos reguliavimo mechanizmai.

Instituto darbuotojai pirmieji Lietuvoje pradėjo nagrinėti autonominės širdies ritmo reguliacijos tyrimo bei kompleksinio širdies ir kraujotakos testavimo išeminės ligos atvejus. Originaliai ir visapusiškai vystoma ši darbo sritis turi pripažintą autoritetą kitose šalyse, darbai cituojami tarptautinėje spaudoje. Nagrinėjami centriniai ir autonominiai širdies ritmo ir kraujotakos reguliavimo mechanizmai, jų kitimas dėl atsiradusios patologijos. Sukurtos originalios kompiuterizuotos tyrimo metodikos, padedančios nagrinėti kraujotakos adaptacijos mechanizmus fizinio bei psichologinio testavimo, tiriant informacinio krūvio bei miego stadijų kaitos metu.

Tiriami Palangos kurorto specifiniai veiksniai bei jų poveikis sveikam ir ligotam organizmui, sprendžiamos organizacinės ir metodinės kardiologinės reabilitacijos problemos, PSO strategijos pagrindu sprendžiami bendrosios reabilitacijos konceptualūs, metodiniai bei organizaciniai klausimai, rengiamos reabilitacijos programos.

Tyrinėta sveikų žmonių autonominės širdies ritmo reguliacijos ir kraujotakos funkcinio rezervo priklausomybė nuo amžiaus ir fizinės būklės ir sergančiųjų funkcinės būklės pasikeitimas dėl pakitusių širdies funkcionavimo sąlygų (miokardo pažeidimo ir išemijos apimties, jų vietos bei miokardo kontraktilinės funkcijos). Parodyta parasimpatinės širdies ritmo reguliacijos apsauginė reikšmė IŠL komplikacijoms bei baigtims.

Kompleksinis funkcinis testavimas, apimantis fizinio ir informacinio krūvio mėginius, relaksacijos procedūras ir miego stadijų kaitą, taip pat reflektorinių reakcijų tyrimai padėjo nustatyti sveikųjų ir sergančiųjų bendruosius kraujotakos reguliavimo aspektus, kraujotakos prisitaikymo mechanizmus, kintant funkcionavimo sąlygoms. Mažiausiai ištirti ligonių kraujotakos mechanizmai miego metu. Šio tyrimo rezultatai atskleidė naujus kardiovaskulinės patologijos mechanizmus miego stadijų kaitos metu bei jos atsistatymo dėsningumus nuo ciklinės miego struktūros.

Institute atlikti tyrimai kraujotakos sistemos reguliavimo mechanizmų tyrimo bei kompleksinio funkcinio testavimo metu yra svarbūs tiek teorine, tiek praktine prasme. Gauti duomenys panaudojami praktikoje, tobulinant gydymo parinkimą, t.y. parenkant vaistus ir mankštą, įvertinant ligos eigą bei jos prognozę. Šios metodikos taip pat taikomos

sporto ir darbo fiziologijoje, biologijoje ir pedagogikoje, ergonomikoje ir profesinėje patologijoje.

Kardiologinės reabilitacijos tyrimai buvo pradėti sukūrus Lietuvoje kardiologinės reabilitacijos sistemą, padėjusią sumažinti invalidumo nuo miokardo infarkto ligos trukmę. Šiuo metu svarbiausias dėmesys skiriamas komplikuotų ligos atvejų atstatomojo gydymo tobulinimo galimybėms atskleisti, ypač esant širdies ir smegenų kraujotakos patologijai, individualioms programoms sudaryti.

Institutas dalyvauja sprendžiant bendrosios reabilitacijos konceptualinius bei metodinius-organizacinius klausimus PSO programose. Tai padės spręsti Lietuvos medicinines, socialines invalidumo reabilitacijos problemas. Iki šiol respublikoje nėra organizuotos programos šiuos klausimus spręsti. Bendroji reabilitacija, invalidų globa bei jų socialinė integracija yra svarbūs, siekiant sukurti vieningą reabilitacijos sistemą Lietuvoje.

Instituto personalas

Administracija:
D. M. Žemaitytė, habil. med. m. dr. prof., vyr. moksl. bendr. - instituto vadovė
G. Varoneckas, habil. med. m. dr., moksl. sekr., vyr. moksl. bendr.

Kardiologijos laboratorijos personalas:
J. Brožaitienė, vyresn. moksl. bendr. - laboratorijos vadovė
V. Jakumaitė, asist.
J. Juškėnas, vyresn. moksl. bendr.
V. Paulaitienė, asist.
R. Širvytė, asist.

Klinikinės fiziologijos laboratorijos personalas:
G. Varoneckas, habil. med. m. dr., vyr. moksl. bendr. - laboratorijos vadovas
I. Brazdeikytė, asist.
R. Daukšienė, asist.
R. Daukšys, asist.
V. Dilkaitė, vyr. asist.
V. Janušonis, habil. dr., vyresn. moksl. bendr.
R. Kėsaitė, asist.
S. Knyzelis, asist.
A. Martinkėnas, inform.-matemat. m. dr., vyresn. moksl. bendr.
S. Stonkus, vyresn. moksl. bendr.
G. Valytė, moksl. bendr.
L. Zakarevičius, moksl. bendr.
G. Žiliukas, vyresn. moksl. bendr.

Neuropsichologijos laboratorijos personalas:
A. Stankus, vyresn. moksl. bendr. - laboratorijos vadovas
A. Būta, vyresn. asist.
R. Girčys, asist.
A. Žukauskas, techn. m. dr., vyresn. moksl. bendr.

Paaiškinimai po nuotraukomis

Pirmame viršelio puslapyje Kauno medicinos akademijos centriniai rūmai (Mickevičiaus g. 9)

10 puslapyje
Medicinos fak. profesoriai 1930 m.
Iš kairės į dešinę sėdi : E. Landau, P. Raudonikis, K. Buinevičius, V. Tumėnienė, J. Karuža, J. Bagdonas, Vl. Lašas; *stovi:* J. Žilinskas, J. Blažys, P. Mažylis, P. Avižonis, A. Jurgeliūnas, E. Vinteleris

11 puslapyje
Chirurgijos katedros personalas 1932 m.
Iš kairės į dešinę sėdi: S. Šakenienė, J. Čeponis, A. Hagentornas, Vl. Kuzma, V. Kanauka; *stovi:* I. Matuzevičius, J. Jaržemskas, pavardė nežinoma, S. Kudirka, V. Paprockas

18 puslapyje
Vidaus ligų katedros personalas 1950 m.
Iš kairės į dešinę sėdi: J. Zambacevičius, skyriaus vedėja L. Šulgaitė, Z. Januškevičius, k-ros vedėjas J. Kupčinskas, S. Gruodytė, A.Žiugžda, A. Baubinienė; *stovi:* (1) A. Vičienė, (2) E. Gutmanas, (8) J. Danys

26 puslapyje
Kauno medicinos instituto Mokslinė taryba 1980 m.
Iš kairės į dešinę sėdi: FF dekanas E. Tarasevičius, TMF dekanas K. A. Tamašauskas, KMF dekanas S. Kindziulis, prorektorius V. Kuzminskis, rektorius Z. Januškevičius, prorektorius A. Praškevičius, V. Ostrauskas, SF dekanas P. Tercijonas; *antroje eilėje stovi:* A. Eviltis, R. Stropus, Albertas Vitkus, A. Žiugžda, J. Šurkus, H. Dūdėnas, E. Stalioraitytė, J. Nainys, A. Baubinienė, J. Dievaitienė, A. Lukoševičiūtė, *trečioje ir ketvirtoje eilėse:* L. Lukoševičius, L. Džekčiorius, R. Basevičius, L. Gradauskas, A. Pranevičius, G. Šauklys, V. Vaškelis, V. Nečiūnas, S. Čepulis, J. Sapagovas, B. Kaluškevičius, A. Mickis, E. Kaikarienė, A. Rašymas, J. Kuzma, V. Vaičiuvėnas, V. Zykas, B. Padegimas, O. Grinkevičienė, S. Gendvilis, P. Simaška, E. Misiūnaitė

44 puslapyje
Kauno medicinos akademijos rektoratas 1997m.
Iš kairės į dešinę sėdi: Užsieniečių studijų centro dekanė prof. A. Valančiūtė, rektorius prof. V. Grabauskas, rektorato sekretorė G. Vilkienė; *stovi:* FF dekanas prof. P. Vainauskas, prorektorius infrastruktūrai V. Venclovas, Endokrinologijos instituto direktorius prof. L. Lašas, MF dekanas e.p. prof. A. Eviltis, prorektorius mokslo reikalams prof. A. Bertulis, SF dekanas doc. R. Kubilius, Podiplominių studijų dekanas prof. R. Žebrauskas, mokslinis sekretorius doc. V. Volbekas, Akademinių klinikų gen. direktorius doc. J. Pundzius, VSF dekanas doc. A. Kimtys

45 puslapyje
KMA dekanatų darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: Užsieniečių studijų centro dekanė prof. A. Valančiūtė, FF sekretorė A. Česonienė, Slaugos fak. sekretorė T. Golubova, MF dekanas e.p. prof. A. Eviltis, MF sekretorė H. Šatinskaitė, VSF sekretorė G. Bankauskienė; *stovi:* Užsieniečių studijų centro prodekanas doc. R. Miliauskas, MF prodekanas doc. L. Kupčinskas, Podiplominių studijų dekanas prof. R. Žebrauskas, MF prodekanas doc. D. Bumblys, MF prodekanė doc. R. Petronienė, FF dekanas prof. P. Vainauskas, MF prodekanas doc. V. Aželis, MF studentų gamybinės praktikos vadovė M. Stanevičienė, VSF dekanas doc. A. Kimtys

46 puslapyje
KMA ūkio skyriaus darbuotojai 1997m.
Iš kairės į dešinę sėdi: A. Šeflerienė, A. Blažienė, A. Bliuvas, prorektorius infrastruktūrai V. Venclovas, B. Vaičekauskienė; *stovi:* J. Žilinskas, A. Sabaliauskas, B. Šlapkauskienė, ūkio dalies vedėjas A. Miliukas, E. Lasinskienė, J. Janušienė, vyr. inžinierius J. Jaras

47 puslapyje
Buhalterinės apskaitos ir atskaitomybės skyrius 1997m.
Iš kairės į dešinę sėdi: vyr. buhalterė A. Povilaitienė, L. Ilčiukienė, S.Grigalius, A. Pupkuvienė; *stovi:* V. Tomkienė, R. Milukienė, V. Gulevičienė, R. Šinkūnaitė, A. Vilčinskienė, V. Maliauskienė, I. Šakalienė,R. Gofmanienė

53 puslapyje
Ikidiplominių studijų skyrius.
Iš kairės į dešinę: A. Baršauskaitė, J. Lubytė, I. Šakalienė

57 puslapyje
Mokslo skyriaus darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: V. Pukienė, Ž. Kiudelienė, N. Adomaitytė, G. Vilkienė; *stovi:* I.Banelytė, P. Simaška

60 puslapyje
"Fraternitas Lithuanica" gydytojų ir studentų korporacijų nariai 1992 m.
Iš kairės į dešinę sėdi: J. Stanaitis, J. Jukna, J. Lelis, J. Gulbinas, K. Labanauskas, V. Ilgevičius, V. Sirijos Gira, V. Paškevičius; *stovi antroje eilėje:* L. Mackevičius, J. Galinauskas, V. Kleiza, V. Siudikas; *trečioje eilėje:* V. Prielgauskas, G. Verkauskas, M. Jievaltas, E. Skarulis, R. Ruplys, D. Guzevičius, D. Liutkus, S. Milašius, R. Jurkėnas, D. Gerasimavičius, D. Balčiūnas, A. Lignugaris

61 puslapyje
Leidyklos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: B. Prekevičiūtė, L. Aukščiūnienė, I. Piragienė, I. Bubnytė; *stovi:* K. Prekevičius, leidyklos vadovas prof. Z.V. Satkevičius, S. Medžionis, K. Raščius

62 puslapyje
Savaitraščio "Ave vita" darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: S. Daktaravičius, vyr. redaktorius doc. V. Salinka; *stovi:* V. Pečiulytė, A. Ramanauskienė, R. Berteškaitė, R. Adamavičius, V. Šveikauskas

64 puslapyje
KMA bibliotekos darbuotojai.
Pirmoje eilėje iš kairės į dešinę sėdi: R. Apanavičiūtė , I. Rimkienė , direktorė M. Kretavičienė, D. Lišauskaitė, J. Trapidienė, S. Tumėnienė; *antroje eilėje stovi:* Č. Gramnickis, L. Šlapikienė, R. Staniulienė, V. Gražienė, I. Romančikaitė, D. Porutienė, D. Valušytė, I. Raišienė; *trečioje eilėje stovi:* R. Uzdilienė, B. Biliūnienė, E. Ivanauskienė, Ž. Darbinova, V. Aleknienė, D. Maceinaitė, B. Skvarnavičiūtė

66 puslapyje
KMA Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejaus darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: V. Gudienė, A. Kaikaris, direktorius T.A. Mekas, vaistinės vedėja O. Mikulienė; *stovi:* M. Karkauskaitė, V. Svinkūnas, Z. Šimaitienė, V. Siudikas, R. Minevičius, A. Petronytė, A. Bagdonavičius, L. Kuzmickienė, Ž. Vilkaitienė

73 puslapyje
Kauno akademinės klinikos

76 puslapyje
Kauno akademinių klinikų direktoratas.
Centre stovi generalinis direktorius doc. J. Pundzius; *iš kairės į dešinę sėdi:* slaugos direktorė Ž. Nutautienė, direktorius ūkio ir inžinerijos reikalams V. Venclovas, valdymo tarnybos direktorius E. Varpiotas, direktorius konservatyviai medicinai R. Sakalauskas, direktorius motinos ir vaiko sveikatos priežiūrai K. Levišauskas, direktorius operacinei medicinai D. Pavalkis

84 puslapyje
Bendrosios chirurgijos katedros darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: G. Stačkūnienė, katedros vedėjas prof. A. Purtokas,V. Vaškelis, J. Dauderys; *stovi:* E. Kelbauskas, S. Bradulskis, H. Sacevičienė, E. Žurauskas, J. Juočas, G. Bachmackis

88 puslapyje
Biologijos katedros darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: L. Mickienė, I. Andriuškevičiūtė, katedros vedėjas prof. A. Bertulis, T. Tavzarašvili-Pakulienė; *stovi:* A. Gutauskas, L. Jurkienė, A. Bulatov, J. Kočanienė, J. Loginovič, R. Matusevičiūtė, I. Arbačiauskienė, I. Lašienė, A. Sinkus, V. Strogonov

89 puslapyje
Biologinės ir bioorganinės chemijos katedros darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: I. Ivanovienė, N. Stasiūnienė, J. Burneckienė, R. Šatinskienė; *stovi:* A. Kašauskas, L. Lukoševičius, H. Rodovičius, katedros vedėjas prof. A. Praškevičius, H. Firantas, D.Kondratas

90 puslapyje
Ekstremaliosios medicinos katedra.
Iš kairės į dešinę sėdi: L. Martusevičienė, katedros vedėjas doc. A. Vaitkaitis, N. Šveikauskienė; *stovi:* V. Andriulionis, D. Vaitkaitis, R. Aleknavičius, R. Kazakevičius

92 puslapyje
Fizikos, matematikos ir biofizikos katedros darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: A. Vaitkus, R. Šimoliūnienė, katedros vedėjas prof. J. Sapagovas, M. Giedrienė, G. Lipskytė, J. Skučas; *stovi:* K. Tiknevičius, G. Vaitiekaitis, A. Staškūnas, E. Usevičius, J. Matijošaitienė, V. Mildažis, L. Pauliukėnas, J. Naktinis, A. Rašymas

93 puslapyje
Histologijos ir embriologijos katedros darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: A. Valančiūtė, katedros vedėjas doc. K. Baltrušaitis, J. Lubytė; *stovi:* N. Baubaitė, D. Baranauskienė, Albertas Vitkus, A. Kvietkienė , Aleksandras Vitkus

98 puslapyje
Kalbų katedros darbuotojai.
Iš kairės į dešinę pirmoje eilėje: I. Ramanauskas, A. Gutauskaitė, I. Bubinienė, V. Širkienė, V. Nečiūnienė, G. Piotuchovienė; *antroje eilėje:* J. Surkienė, J. Bajoras, R. Baranauskaitė, D. Gudaitytė, katedros vedėja E. Molytė, L. Šarkauskienė, N. Janulienė, V. Nečiūnas, K. Summerfield, R. Brunevičiūtė; *viršuje:* J. Čiukšienė, Z. Sirtautienė, E. Paulauskaitė, J. Levanauskaitė, D. Vankevičienė

102 puslapyje
Mikrobiologijos katedros darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: A.Lasinskaitė-Čerkašina, V. Vaičiuvėnas, R. Grigaitė;*stovi:* G. Čerkašinas, V. Sudintas, M. Samulėnas, L.Akramas, katedros vedėjas doc. A. Pavilonis

106 puslapyje
Patologinės fiziologijos katedros darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: V. Jakšaitytė, R. Vaičiulytė, A. Vileišis, V. Jurkštienė, G. Šimonienė; *stovi:* V. Meškelevičius, katedros vedėjas prof. A. Kondrotas, K. Jankauskienė, V. Vyzas, A.Juodžiukynas

109 puslapyje
Teorinės ir klinikinės farmakologijos katedros darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: G. Kuzminova, A. Mickis, katedros vedėjas doc. R. Basevičius, R. Kaltauskienė, R. Mačiulaitis; *stovi:* E. Kaduševičius, V. Pocevičienė, A. Milašius, V. Volbekas, A. Urmonienė, V. Budnikas, D. Pempytė, R. Jankūnas, H. Gurskaitė

111 puslapyje
Žmogaus anatomijos katedros darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: D. H. Pauža, K.A. Tamašauskas, V. Gedrimas, V. Anusevičienė , V. Aželis, katedros vedėjas prof. R. Stropus, anatomijos muziejaus vedėja A. Rudžianskaitė, E. Burneckis, V. Vaičekauskas; *stovi:* E. Pažemeckienė, B. Babrauskienė, A. Šitkauskas, A. Šakalys, G. Skripkienė, A. Dabužinskienė, V. Ferencienė, V. Kemežienė, V. Skripka, O. Petravičienė, J. Kuodytė, N. Paužienė

119 puslapyje
Žmogaus fiziologijos katedros darbuotojai.
Iš kairės į dešinę pirmoje eilėje: I. Korotkich, L. Česynienė, Ž. Senikienė , G. Civinskienė, A. B. Rūta; *antroje eilėje:* S. Gendvilis, E. Kėvelaitis, katedros vedėjas prof. R. Abraitis , A. Juodžiukynas, P. Cibas

123 puslapyje
Akių ligų klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę: A. Valentinienė, I. Raubienė, J. Jankauskienė, J. Neverauskienė, A. Blužienė, akių traumų skyriaus vedėjas R. Gricius, vaikų akių ligų skyriaus vedėja A. Tercijonienė, E. Daktaravičienė, A. Melnikas, III akių ligų skyriaus vedėjas A. Gumbelevičius, vaikų regos apsaugos skyriaus vedėja O. Majauskienė, I. Vaškelienė, A. Paunksnis, klinikos vadovas prof. V. Jašinskas, V. Barzdžiukas, II akių ligų skyriaus vedėjas R. Gelžinis, I akių ligų skyriaus vedėja D. Baniulienė, J. Japkinas

126 puslapyje
Akušerijos ir ginekologijos klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę: V. Gintautas, R. Janickienė, R. Samulėnas, M. Butylkina, G. Šiupšinskas, D. Baliutavičienė, klinikos vadovė doc. M.V. Čigrijienė, R. Nadišauskienė, V. Sadauskas, A. Svygrys

131 puslapyje
Anesteziologijos ir intensyviosios terapijos klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę: D. Adukauskienė, Z. Dulevičius, I. Marchertienė, A. Lukoševičiūtė, klinikos vadovė prof. D. Reingardienė, A. Mickevičienė, V. Stasiukynienė

133 puslapyje
Ausų, nosies ir gerklės ligų klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: A. Karazijienė, V. Kinduris, klinikos vadovas doc. K. Povilaitis, V. Uloza, skyriaus vedėjas A. Babarskas; *stovi:* R. Pribuišienė, S. Vaitkus, A. Žilinskaitė, K. Balsevičius, N. Šiupšinskienė, S. Stankovičiūtė, I. Randakevičienė

136 puslapyje
I chirurgijos klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę pirmoje eilėje: J. Šošas, klinikos vadovas doc. J. Pundzius , A. Žindžius, Ž. Endzinas; *antroje eilėje:* G. Barauskas, D. Pavalkis, R. Ūselienė, A. Sincevičius, I chirurg. skyriaus vedėjas V. Kievišas, A. Korženiauskas; *trečioje eilėje:* V. Kymantas, S. Grižas, A. Maleckas, G. Dzidolikas, nudeg. skyriaus vedėjas J. Klebanovas, V. Krasauskas, A. Boguševičius, I. Tokeris; *ketvirtoje eilėje:* G.Arlauskas,II chirurg. skyriaus vedėjas E. Torrau, A. Girdžius, R. Rimdeika, S. Butrimavičius, G. Tiškus

140 puslapyje
II chirurgijos klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: D. Venskutonis, J. Babravičius, klinikos vadovas prof. V. Zykas, A. Adukauskas , V. Pšemeneckas; *stovi:* P. Jonauskas, A. Tamelis, Č. Klimas, R. Šiugžda, K. Kaminskas, V. Rinkevičius, J. Andriuškevičius, Ž. Saladžinskas
143 puslapyje
Infekcinių ligų klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: D. Vėlyvytė, klinikos vadovas doc. A. Laiškonis, M. V. Bareišienė; *stovi:* N. Broniukaitienė, A. Jucevičienė, J. Mekionienė

146 puslapyje
Kardiochirurgijos klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: skyriaus vedėjas K. Vaičiulis, A. Veikulienė, R. Balčaitienė, I. Aleksonienė, L. Jankauskienė, A. Dobkevičienė, J. Vaškelytė, Š. Kinduris; *stovi:* A. Dumčius, R. Žebrauskas, T. Norkus, J. Sakalauskas, E. Putelis, R. Putelis, V. Tamošiūnas, klinikos vadovas doc. R. Benetis, A.. Sasnauskas, V. Šileikis, M.Dumčius, T. Lenkutis

151 puslapyje
Neonatologijos klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę pirmoje eilėje: E. Markūnienė, V. Šulnienė, J. Girčytė, D. Daugėlienė, R. Balnienė, N. Ivanauskienė, A. Kudrevičienė, R. Balčiūnienė, D. Navasaitytė, J. Buinauskienė, V. Kumžienė, D. Stonienė;*antroje eilėje:* klinikos vadovas A. Pužas, A. Mačiulevičius, L. Antanavičiūtė, Z. Jurgaitienė, N. Galpernienė, R. Jasinauskas, V. Čepulevičiūtė, L. Milašienė, R. Stankevičienė, Z. Petruškevičienė, N. Praškevičienė, T. Toker, L. Galvanauskienė, L. Zenkevičienė

154 puslapyje
Neurochirurgijos klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę pirmoje eilėje: J. Šmakotinas,V. Ragaišis, A. Matukevičius, S. Gaudiešius, K. Petrauskienė, V. Kriauza, M. Grigonienė, A. Bėčiutė,V. Naujokaitė, G. Baltrūnas, B. Pačesiūnaitė, B. Mickienė, R. Rimkus, A. Rimkienė, G. Miliūnas, J. Subačiūtė, prof. L. Klumbys, A. Juodeikis, J. Parnarauskas; *antroje eilėje:* A. Melieškienė, J. Gėlūnas, R. Vilcinis, M. Obelenius, L. Kondrotas, B. Piktys, K. Šinkūnas, R. Šumauskas, J. Tamašauskas, A. Linkevičius

156 puslapyje
Neurologijos klinikos darbuotojai.

Iš kairės į dešinę pirmoje eilėje: D. Aleksaitienė, V. Šiaudytienė, II nervų ligų sk. vedėja D. Obelienienė, V. Gresevičienė, I nervų ligų sk. vedėja P. Lopaitienė, A. Leščiukaitienė, R. Bagdonienė, A. Mačionis, D. Šiurkienė, A. Peldžienė, L. Paulauskas; *antroje eilėje:* klinikos vadovė doc. N. Vaičienė, V. Pauza, A. Savičanskaitė, I. Slabšinskienė; *trečioje eilėje:* R. Neverauskas, A. Vaitkus, vaikų nervų ligų sk. vedėja T. Volkova, A. Ščiupokas, D. Švetkauskaitė, A. Lopaitė

158 puslapyje
Odos ir venerinių ligų klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: J. Vasilavičienė, klinikos vadovas prof. P. Gailevičius, F. Dankšienė, O. Čeburkovas; *stovi:* R. P. Zarankienė, O. Deksnienė, A. Petkevičius

160 puslapyje
Patologinės anatomijos klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: R. Butkus, I. Antanavičienė, klinikos vadovas prof. K. Daukša, skyriaus vedėjas J. Gedminas, V. Krapavickienė, M. Gedminienė,*stovi:* J. Čeponis, V. Baltrėnas, A. Ragaišis, R. Gailys, A. Adamavičius, D. Pranys

162 puslapyje
Psichiatrijos klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: I psichiatrijos skyriaus vedėja B. Kazilionytė, klinikos vadovas doc. B. Burba, R. Statkevičiūtė; *stovi:* R. Šerkšnienė, V. Taranda, II psichiatrijos skyriaus vedėja V. Adomaitienė

164 puslapyje
Radiologijos klinikos darbuotojai(su anksčiau dirbusiais)
Iš kairės į dešinę sėdi: E. Monastyreckienė, L. Gradauskas, E. Juozaitytė, klinikos vadovas prof. Z. V. Satkevičius, D. Skorupskienė, J. Šukytė-Čaikauskienė, H. Gintautas;*stovi:* Ev. Keleras, A. Sutkus, E. Keleras, R. D. Bandzaitienė, J. Kiudelis, A. Basevičius

166 puslapyje
Teisės medicinos sektoriaus darbuotojai.
Iš kairės į dešinę: rezidentų vadovas A. Sutkus, P. Galeckas, B. Bendžiūnas, sektoriaus vadovas doc. A. Cėpla, S. Mekšraitis, R. Jurelevičius, S. Sabaitienė

168 puslapyje
Torakalinės chirurgijos klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: skyriaus vedėjas prof. E. Bagdonas, klinikos vadovas doc.G. Kunigėlis, A. Rubikas; *stovi:* A. Vilčinskas, L. Jasulaitis, P. Gradauskas

171 puslapyje
Traumatologijos ir ortopedijos klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: I traum. sk. vedėjas A. R. Astromskas, S. Pranckevičius, klinikos vadovas prof. A. Petrulis , R. Kalesinskas, L. Vaicekavičius; *stovi:* III traum. sk. vedėjas R. Jasiukevičius, L. Vitkus, S.Pamarneckas, V. Gerulis

174 puslapyje
Urologijos klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę: klinikos vadovas doc. K. Jocius , D. Bumblys, skyriaus vedėjas J. Mickevičius , A. Domarkas , E. Varpiotas, V. Augustinas, A. Radavičius, A. Matjošaitis, R. Mickevičius, E. Ūsaitytė, A. Motiejūnas, V. Navickas, R. Sabockis

179 puslapyje
Vaikų chirurgijos klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę: G. Trumpulytė, D. Žeromskienė, I. Zaparackaitė, V. Urmonas, E. Eiva, A. Rudaitienė, klinikos vadovas V. Barauskas, A. Palepšaitis, D. Malcius, V. Jazdauskienė, S. Rinkevičius, R. Bagdzevičius

182 puslapyje
Vaikų ligų klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: I vaikų ligų sk. vedėja B. Pundzienė , N. Šimkienė, klinikos vadovas doc. J. Bojarskas, N. D. Bakšienė, J. Kudzytė, L.Vaidelienė; *stovi:* G. Granickienė, G. Levinienė, R. Šileikienė, konsultacinės poliklinikos vaikų ligų skyriaus vedėja R. Cibienė, S. Dumčius, III vaikų ligų sk vedėja D. Eviltienė, V. Kazlauskienė, vaikų reanimacijos ir intensyviosios terapijos sk. vedėjas R. Kėvalas , L. Labanauskas

184 puslapyje
Penkių terapijos klinikų: Gastroenterologijos, Hematologijos, Nefrologijos, Pulmonologijos-alergologijos ir Reumatologijos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę pirmoje eilėje: Gastroenterologijos klinikos vadovas doc. L. Kupčinskas, J. Bakšys, Hematologijos klinikos vadovė doc. R. Griniūtė, Pulmonologijos-alergologijos klinikos vadovas prof. A. Pranevičius, Reumatologijos klinikos vadovė prof. N. Misiūnienė, KAK direktorius konservatyviajai medicinai doc. R. Sakalauskas, Nefrologijos klinikos vadovas doc. V. Kuzminskis, V. Tamulaitienė; *antroje eilėje:* L. Ščiupokas, R. Petronienė, skyriaus vedėjas A. Raila, S. Ivašauskienė, N. Jankūnienė, D. Bierontienė, L. Rekienė, E. Vaitkus, D. Barkauskienė, V. Meškinis, P. Vilūnas, L. Jonaitis

184[a] puslapyje
VDU Medicinos fakulteto humoristinė charakteristika (piešė A. Volockis 1929m.).
Iš kairės į dešinę pirmoje eilėje: prof. E. Vinteleris, prof. J. Karuža, prof. K. Buinevičius, prof. J. Bagdonas; *antroje eilėje:* prof. J. Blažys, prof. P. Radzvickas, prof. V. Tumėnienė, prof. J. Žilinskas, dekanas prof. Vl. Lašas rodo į mirties šokį šokančias giltines ir į jų graikiškai parašytus žodžius: "Kiek besistengsite, vis tiek nieko nepadarysite", prof. P. Mažylis, prof. P. Avižonis, prof. P. Raudonikis, prof. A. Jurgeliūnas, prof. A. Hagentornas, prof. E. Landau

184[b] puslapyje
Kardiologijos klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: A. Kavoliūnienė, D. Satkienė, V. Medzevičienė, R. Jonkaitienė; *stovi:* A. Eviltis, R. Endriukaitytė, klinikos vadovas prof. P. Zabiela, Z. Visockaitė, T. Šileikis, J. Vaškelytė, A. Dobkevičienė

Reumatologijos klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: G. Pocienė, A. Baranauskaitė, V. Tamulaitienė, klinikos vadovė prof. N. Misiūnienė, N. Butkienė, J. Bindokienė; *stovi:* skyriaus vedėjas A. Raila, V. Stigienė, E. Eviltis

185 puslapyje
Vidaus ligų propedeutikos katedros darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: P. Simaška, R. Petkevičienė, katedros vedėja M. Staponkienė, A. Baltuškevičius, A. Unikauskas; *antroje eilėje:* N. Jankevičienė, L. Valiukienė, R. Leskauskienė, R. Marcinkus, E. Bacevičius, A. Bernotienė, J. Rudokienė

200 puslapyje
Analizinės ir toksikologinės chemijos katedros darbuotojai.

Iš kairės į dešinę sėdi: lab. vedėja G. Gudebskienė, R. Marksienė, katedros vedėjas prof. P. Vainauskas , M. Sapragonienė, A. Leimonienė; *stovi:* P. Nenortienė, V. Dirsė, I. Gervienė, V. Grigaliūnienė, S. Kazlauskas, G. Karnišauskaitė, K. Vitkevičius, G. Kiliuvienė

203 puslapyje
Farmacinės chemijos ir farmakognozijos katedros darbuotojai.
Iš kairės į dešinę pirmoje eilėje: A. Dagilytė, F. Andrulienė, P. Marčiulionienė, Z. Barsteigienė, V. Lenickytė, R. Bernatonienė; *antroje eilėje:* F. Malinauskas, A. Lukošius, E. Karčiauskas , katedros vedėjas prof. V. Janulis, V. Žitkevičius

207 puslapyje
Vaistų technologijos ir farmacijos organizavimo katedros darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: A. Gendrolis, J. Vaičiulėnienė, L.Puodžiūnienė, E. Šerpenskienė, H. Mituzas, V. Jukneliené, R. Mikalauskienė; *stovi antroje eilėje:* J. Davalgienė, S. Velžienė, Z. Kalvėnienė, I. Buragienė, I. Jakubavičienė, B. Aleknavičienė, D. Bernatonis, G. Drakšienė, R. Gerbutavičienė; *trečioje eilėje:* L. Švambaris, R. Radžiūnas, katedros vedėjas prof. A. Savickas, Ž. Martinėnas, A. Baranauskas

212 puslapyje
Odontologijos ir dentiatrijos katedros darbuotojai 1935 m.
Iš kairės į dešinę sėdi: (2) K. Gumeniukienė, (3) O. Mikuckaitė, (4) - katedros vedėjas doc. P. Stančius, (5) E. Pšigodskienė

216 puslapyje
Ortodontijos klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę pirmoje eilėje: S. Kupčinskienė, K. Lopatienė, R. Damušienė, A. Gaidytė; *antroje eilėje:* Z. Tuškevičienė, I. Andrejaitienė, I. Sližienė, V. Simonavičiūtė; *trečioje eilėje:* Z. Mikalauskienė, S. Juškevičius, klinikos vadovas doc. A. Šidlauskas ,J. Janušaitienė, A. Vasiliauskas

218 puslapyje
Ortopedinės stomatologijos klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: Vl. Stučinskas, J. Sakalauskienė, klinikos vadovas prof. J. Žekonis; *stovi:* A. Šurna, A. Gleiznys

220 puslapyje
Profilaktikos ir vaikų stomatologijos klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: E. Slabšinskienė, klinikos vadovė S. Milčiuvienė , V. Vaitkevičienė, I. Vasiliauskienė; *stovi:* J. Narbutaitė, L. Jasulaitytė, K. Saldūnaitė, J. Pauraitė

221 puslapyje
Terapinės stomatologijos klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: P. Paipalienė, A. Giedrienė, D. Žebrauskienė, klinikos vadovė doc. N. Kelbauskienė, J. Šemetova, G. Stropienė; *stovi:* E. Jagelavičienė, A. Visokinskienė, J. Siudikienė, K. Bušauskas, G. Valentavičienė, G. Granickienė, I. Pacauskienė, J. Globienė

223 puslapyje
Veido ir žandikaulių chirurgijos ir chirurginės stomatologijos klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: G. Janužis, R. Stakaitytė, klinikos vadovas doc. R. Kubilius, I. Navakauskienė, G. Sabalys; *stovi antroje eilėje:* L. Dubosas, P. Tercijonas, Guzevičienė, P. Petruškevičius, A. Lukošiūnas; *trečioje eilėje:* G. Juodžbalys, D.Sakavičius, R. Babičenko, A. Gervickas, St. Bojarskas

229 puslapyje
Slaugos ir rūpybos katedros darbuotojai.
Iš kairės į dešinę pirmoje eilėje: K. Jonaitienė, R. Repšys, T. Golubova, Slaugos fak. dekanas doc. A. Šeškevičius , L. Sajienė; *antroje eilėje:* B. Baliulevičiūtė, V. Emužienė, R. Lipovskienė, A. Adomavičiūtė

230 puslapyje
Geriatrijos klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: N. Šmigelskienė, I. Čygaitė-Buožienė, klinikos vadovė doc. V. Lesauskaitė , N. Indrelienė; *stovi:* B. Vasiliauskas, J. Jakaitytė, G. Bagdonas, A. Visokinskas

232 puslapyje
Reabilitacijos klinikos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: R. Kibiša, L. Švedienė, kineziterapijos sk. vedėja I. Rimdeikienė, klinikos vadovas prof. A. Kriščiūnas, fizinės med. ir reab. skyriaus vedėja D. M. Gradauskienė, J. Samėnienė, A. Kimtys, A. Zasimauskienė

234 puslapyje
Visuomenės sveikatos fakulteto Taryba.
Iš kairės į dešinę pirmoje eilėje: Tarybos pirmininkas, VSF dekanas doc. A. Kimtys, J. Klumbienė, S. Milčiuvienė, I. Jakušovaitė, I. Misevičienė, V. Jasiūnas, J. Petrauskienė, D. Bierontas, S. Domarkienė, Ž. Padaiga; *antroje eilėje:* K. Valius, A. Norkus, A. Goštautas, V. Grabauskas, V. Obelenis

235 puslapyje
Aplinkos ir darbo medicinos katedros darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: L. Škėmienė, L. Strumilaitė, katedros vedėjas prof. V. Obelenis, R. Telksnienė, R. Raškevičienė; *stovi:* A. Daškevičius, L. Lašaitė, A. Lukauskas, L. Bleizgienė, V. Januškevičius

238 puslapyje
Filosofijos ir socialinių mokslų katedros darbuotojai.
Iš kairės į dešinę pirmoje eilėje: N. Vasiljevienė, A. Leonavičius, A. Ščiogoleva, katedros vedėja doc. I. Jakušovaitė, M. Marcinkienė; *antroje eilėje:* V. Paltanavičius, Z. Liubarskienė; *trečioje eilėje:* P. Jurkonienė, A. Žemaitaitis

241 puslapyje
Fizinio auklėjimo ir sporto medicinos katedros darbuotojai.
Iš kairės į dešinę pirmoje eilėje: L. Plioplys, I. Plioplienė, S. Vaišienė, T. Revuckienė, R. Kazlauskienė; *antroje eilėje:* katedros vedėjas prof. V. Jasiūnas, A. Seibutienė, D. Naujokaitytė, A. Vitartaitė, G. Šauklys; *trečioje eilėje:* R. Liachovičius, J. Poderys, V, Bieliūnas

245 puslapyje
Profilaktinės medicinos katedros darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: I. Misevičienė, katedros vedėjas prof. V. Grabauskas , S. Domarkienė; *stovi:* R. Venienė, K. Vilimas, J. Klumbienė, L. Šumskas, T. Stanikas, Ž. Padaiga, Ž. Milašauskienė

247 puslapyje
Socialinės medicinos katedros darbuotojai.

Iš kairės į dešinę sėdi: R. Baltakienė, J. Norvaišienė, katedros vedėja prof. J. Petrauskienė, L. Bagdonavičienė, R. Kalėdienė; *stovi:* S. Kindziulis, J. Jakutis, V. Siudikas, D. Bierontas, V. Bankauskaitė, A. Kriaučeliūnas, Ž. Jatoftaitė

252 puslapyje
Biomedicininių tyrimų instituto (BMTI) administracija, aptarnaujantis personalas ir laboratorijų vedėjai.
Iš kairės į dešinę sėdi: Antropogeninių faktorių tyrimo lab. vedėjas doc. O. Abdrachmanovas, vyr. buh. D. Adomaitienė, direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams R. Šadauskas, R. Venienė, direktorius dr. V. Adomonis, S.Ęerūkštienė, mokslinis sekretorius R. Veteikis, Nervų sistemos chirurgijos lab. ved. doc. T. R. Gvazdaitis; *stovi:* Oftalmologijos lab. ved. doc. A. Paunksnis , Patochemijos lab. ved. L. Ivanovas, Biochemijos lab .ved. prof. A. Toleikis, Neurofiziologijos lab. ved. V. J. Miliukas, G. Grigalius, Širdies ir kraujagyslių chirurgijos lab. ved. prof. A. Dumčius, Profilaktinės medicinos lab. ved. doc. J. Klumbienė, Dirglių̜jų sistemų biofizikos lab. ved V. Šaferis, Širdies elektrofiziologijos lab. ved. prof. K. Muckus, Širdies ritmo sutrikimų chirurugijos lab. ved. R. Lekas, Sveikatos ekologinio monitoringo lab. ved. doc. J. Dudzevičius, Socialinės pediatrijos lab. ved. dr. A. Zaborskis

254 puslapyje
Antropogeninių faktorių tyrimo laboratorijos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: S. Ryselis, lab. ved. doc. O. Abdrachmanovas, I. Daniliauskienė; *stovi:* K. Narbūdas, R. Naginienė, D.Baranauskienė, R. Kregždytė, L. Strumilaitė, A. Laukevičius

258 puslapyje
Neurofiziologijos laboratorijos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: N. Svirskienė, lab. ved. dr. V. Miliukas, V. Mickienė, N. Rutkauskienė; *stovi:* A. Gutmanas, D. Luckienė, S. Kriaučiūnas, R. Miliauskas, M. Grebliauskienė, A. Kuras, G. Svirskis, V. Tamulevičiūtė, A. Baginskas

261 puslapyje
Patochemijos laboratorijos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: A. Krasauskienė , G. Čerkašinas , lab. ved. habil. dr. L. Ivanovas, D. Viezelienė; *stovi:* R. Matuzonienė, I. Sadauskienė, G. Deikus,. R. Plančiūnienė, R. Stapulionis

266 puslapyje
Sveikatos ekologinio monitoringo laboratorijos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: V. Bujauskaitė, A. Janulis, L. Daniliauskienė, L. Strumylaitė; *stovi:* A. Švėgždienė, G. Butkevičiūtė, lab. ved. doc. J. Dudzevičius, V. Šeštakauskas

269 puslapyje
Dirglių̜jų sistemų biofizikos, Širdies elektrofiziologijos ir Širdies ritmo sutrikimų chirurginio gydymo laboratorijų darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: N. Augustinavičienė, R. O. Vaičiulytė, A. L. Pretkelytė; *stovi:* K. Lukoševičius, H. Matusevičius, Širdies elektrofiziologijos lab. ved. prof. K. Muckus, BMTI moksl. sekretorius R. Veteikis; *trečioje eilėje:* Širdies ritmo sutrikimų chirurginio gydymo lab. ved. habil. dr. R. Lekas, V. Veikutis; *ketvirtoje eilėje:* Dirglių̜jų sistemų lab. ved. dr. V. Šaferis, A. Grigaliūnas, A. Bytautas

275 puslapyje
Endokrinologijos instituto darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi pirmoje eilėje: V. Šidlauskas, D. Lašienė, Skydliaukės lab. ved. dr. G.

Kazanavičius, instituto direktorius prof. L. Lašas, direktoriaus pavaduotojas, Cukrinio diabeto lab. ved. prof. A. Norkus , N. Grigienė, B. Žilaitienė, V. Matulevičius; *sėdi antroje eilėje:* N. Mickuvienė, L. Dunderienė, B. Šabonienė, A. Pranckevičius, Z. Lekavičienė, J. Černiūtė, V. Telksnienė, A. Krasauskienė, R. Šulcaitė; *stovi trečioje eilėje:* Ž. Padaiga, B. Urbonaitė, D. Marčiulionytė, R. Petkevičienė, N. Drukteinienė, A. Ambrazienė, A. Sandarienė, E. Brazaitienė; *ketvirtoje eilėje stovi:* V. Papečkienė; *sėdi:* N. Jurgevičienė, D. Kaminskaitė, D. Čekanauskienė, R. Ostrauskas, S. Paškauskas

277 puslapyje
Cukrinio diabeto laboratorijos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: G. Čekanauskienė, N. Jurgevičienė, lab. ved. prof. A. Norkus, R. Ostrauskas, R. Šulcaitė, N. Drukteinienė, D. Kaminskaitė, R.Žalinkevičius, R. Petkevičienė , A. Jarašūnas

Kardiologijos institutas

284 puslapyje
Kardiologijos instituto administracija su departamentų ir laboratorijų vadovais.
Iš kairės į dešinę sėdi: instituto direktorius habil dr. G. Sakalnikas, direktoriaus padėjėja personalo reikalams E. Gustaitienė, vyr. buhalterė L. Baranauskienė, departamento vadovė prof. S. Domarkienė, lab. ved. habil. dr. R. Gražulevičienė, mokslinis sekretorius doc. V. Lesauskaitė; *stovi:* departamento vadovas prof. R. Navickas, lab. ved. prof. D. Vasiliauskas, departamento vadovas habil. dr. A. Lazaravičius, lab. ved. prof. D. Pangonytė, direktoriaus pavaduotojas infrastruktūrai P. Jasinskas, lab. ved. prof. A. Goštautas, mokslininkų grupės vadovas dr. A. Medzevičius, lab. ved. dr. L. Gargasas, lab. ved. doc. L. Vilkauskas, lab. ved. prof. A. Stankevičius, departamento direktorius habil. dr. J. Jurevičius

288 puslapyje
Kardiotropinių medžiagų sintezės ir tyrimo laboratorijos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: L. Lubienė, L. Janušienė, lab. ved. prof. A. Stankevičius, R. Raižienė, L. Stankevičienė; *stovi:* A. Lubas, V. Vyzas, R. Degutytė

290 puslapyje
Kardiologinių tyrimų automatizacijos laboratorijos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi pirmoje eilėje: R. Radišauskienė, lab. ved. dr. L. Gargasas, I. Torrau, A. Kirmonas; *antroje eilėje:* M. Čižas, R. Jurkonienė, G. Baležentienė, N. Rakauskienė, R. Ruseckas, V. Jurkonis; *stovi trečioje eilėje:* G. Jaruševičius, A. Vainoras, A. Raguckas, G. Gelmanas, V. Babravičius, S. Korsakas, V. Miškinis

295 puslapyje.
Populiacinių tyrimų laboratorijos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę pirmoje eilėje: R. Rėklaitienė, G. Bernotienė, D. Rastenytė, lab. ved. prof. S. Domarkienė , K. Jurėnienė , N. Kižienė; *antroje eilėje:* V. Plieskienė, D. Virvičiūtė, G. Gumuliauskienė, D. Šidlauskienė, Z. Petrokienė, A. Tamošiūnas; *trečioje eilėje:* L. Paškevičienė, D. Šopagienė, R. Radišauskas

299 puslapyje
Aplinkos epidemiologijos laboratorijos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: K. Jankauskienė, lab. ved. habil. dr. R. Gražulevičienė, M.B. Budnikienė;

stovi: A. Azaravičienė, V. Dulskienė, L. Kvaraciejienė

301 puslapyje
Kardialinės patologijos laboratorijos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę: Z. Stanionienė, J. Dėdelienė, J. Šmitaitė, V. Lesauskaitė, T.M. Kareckaitė, E. Stalioraitytė, lab. ved. prof. D. Pangonytė, R. Žiuraitienė, D. Kazlauskaitė, M.Zubrienė

304 puslapyje
Klinikinės kardiologijos laboratorijos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: D. Rainienė, D. Lukšienė; *stovi:* S. Bartusevičienė, I. Milvidaitė, M. Puodžiukynienė, lab. ved. dr. R. Babarskienė, E. Ereminienė, B. Šlapikienė

307 puslapyje
Klinikinės biochemijos laboratorijos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę sėdi: M. Makštutienė, lab. ved. prof. P. Grybauskas, Z. Varškevičienė; *stovi antroje eilėje:* A. Salminis, J. Cimbolaitytė, E. Merkienė, R. Grybauskienė, Z. Ramašauskienė; *trečioje eilėje:* D. Lukšienė, L. Margevičienė, R. Vaičaitienė, V. Daugėlienė

310 puslapyje
Kardiologinės reabilitacijos laboratorijos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę: V. Tumynienė, V. Grižas, M. Beresnevaitė, lab. ved. prof. D. Vasiliauskas, R. Mikšienė, R. Juškevičius, J. Miciulevičienė , Z. Skučienė, A. Jakubauskas, V. Mikalauskienė, R. Raugalienė, klinikinės kardiologijos departamento vadovas habil. dr. A. Lazaravičius

312 puslapyje
Prof. habil. dr. J. Blužas. 1975-1992m. Kardiologijos instituto direktorius, nuo 1992 m. - staigios mirties prognozavimo grupės vadovas, kardiologinės tarnybos Lietuvoje organizatorius

313 puslapyje
Krūvio mėginių analizės mokslininkų grupė.
Iš kairės į dešinę sėdi: L. Talijūnienė, grupės vadovė habil. dr. K.L. Bloznelienė; *stovi:* J. Pacevičienė, Z. Bertašienė

315 puslapyje
Invazinės kardiologijos laboratorijos darbuotojai.
Iš kairės į dešinę: E. Kalinauskienė, lab. ved. prof. E. Vaicekavičius, Invazinės kardiologijos departamento vadovas prof. R. Navickas, R. Unikas, G. Šakalytė, V. Grinius, A. Janavičius

Turinys

Pastebėtų klaidų atitaisymas

Psl.	Eilutė	Išspausdinta	Turi būti
3	13 iš virš.	medicinos	Medicinos
5	16 iš ap.	Mickiui	Mickui
6	15 iš virš.	Direktoriuos	Direktorius
8	Pavadinimas	medicinos	Medicinos
8	2 iš virš.	vadinos	vadinosi
9	17 iš virš.	universteto	universiteto
9	16 iš ap.	sitema	sistema
10	Po nuotrauka	1934	1930
11	13 iš virš.	"Ligotumas Lietuvos..."	"Ligotumas Lietuvoje..."
13	1 iš virš.	įgyjo	įgijo
13	3 iš ap.	J. Jankus-Jankelevičius	J. Jankus-Jankevičius
18	6 iš ap.	diseratcija	disertacija
19	2 iš virš.	lavinimo	auklėjimo
19	9 iš virš.	lavinimo	auklėjimo
20	1 iš virš.	Kauno medicinos fakultetas	Kauno medicinos institutas
20	17 iš virš.	1950 m.	1951 m.
22	10 iš ap.	pirmaujančiu	pirmaujančių
22	7 iš ap.	instiutui	institutui
26	Po nuotrauka	Kauno medicinos akademijos	Kauno medicinos instituto
35	13 iš ap.	materailinę	materialinę
36	21 iš ap.	parsikėlė	persikėlė
40	5 iš ap.	Patalogoanatomijos	Patologoanatomijos
41	8 iš virš.	Antaliepte	Antalieptę
41	8 iš virš.	tėavis	tėvais
41	17 iš virš.	apsakitos	paskaitos
41	5 iš ap.	Tamašausakite	Tamašauskaitė
42	13 iš virš.	ruošiamės	ruošėmės

42	17 iš virš.	ėmesio	mėnesio
43	8 iš virš.	studijų ir mokslo	mokslo ir studijų
47	8 iš virš.	Atviras Lietuvos	Atviros Lietuvos
49	6 iš virš.	1957	1927
49	19 iš virš.	prof. Jakabsui Alksniui	prof. Jekabsui Alksniui
50	12 iš virš.	Algis Bertulis, habil. med. m. dr. prof.	habil. biolog. m. dr.
51	7 iš virš.	Antanas Praškevičius, habil. med. m. dr. prof.	habil. biolog. m. dr.
53	3 iš ap.	A. Baršausakitė	A. Baršauskaitė
60	2 iš ap.	"Franternitas Lithuanica"	"Fraternitas Lithuanica"
60	2 pastr. 2 iš virš.	K. Stanisloavitis	K. Stanislovaitis
60	Po nuotrauka	Korporacijos	Korporacijų
64	13 iš ap.	B. Šaulio	B. Šiaulio
65	7 iš ap.	inforamcijos	informacijos
69	5 iš virš.	stikilinai	stikliniai
69	1 iš ap.	ekspozocija	ekspozicija
70	7 iš ap.	informacinė	informacinės
71	1 iš ap.	viso	iš viso
71	11 iš ap.	viso	iš viso
73	10 iš ap.	E. Taranuskas	E. Tarnauskas
77	13 iš virš.	diždiulį	didžiulį
77	27 iš virš.	etatų	etatas
78	16 iš virš.	emdicinai	medicinai
78	21 iš virš.	srategija	strategija
79	16 iš virš.	atitinakmos	atitinkamos
79	21 iš ap.	V. Jasšinskas	V. Jašinskas
80	25 iš virš.	Danijos	Danijos,
82	21 iš ap.	instiuttą	institutą
83	3 iš virš.	ir disciplinas	disciplinas

85	4-3 iš ap.	"Raudonojo Kryžiaus"	Raudonojo Kryžiaus
86	2 iš virš.	A. Mickis	A. Mickys
86	19 iš virš.	kvalifiackajos	kvalifikacijos
86	16 iš ap.	biliopankreatinės žarnos	biliopankreatinės srities
91	1 iš ap.	D. Vaitakitis	D. Vaitkaitis
95	2 iš virš.	namažai	nemažai
95	13 iš virš.	Mariajmpolės	Marijampolės
100	5 iš ap.	kt	kt.
107	7 iš virš.	kraujo smegenėlių	smegenėlių kraujo
107	10 iš ap.	užmegsti	užmegzti
107	12 iš ap.	galima gauti	galima kelti
109	2 iš virš.	prof. Šaulis	prof. B. Šiaulis
120	12 iš virš.	kateros	katedros
120	20 iš virš.	Nuo 1969m. - Vl. Lašas	Nuo 1969m. - B. Padegimas
120	14 iš ap.	pasakitas	paskaitas
120	9 iš ap.	M. Arniuso	M. Artiuso
120	2 iš ap.	Fiziolofijos	Fiziologijos
121	7 iš virš.	matais	metais
121	21 iš virš.	Navicakitė	Navickaitė
122	18 iš ap.	E. Kėvealitis	E. Kėvelaitis
123	6 iš virš.	1924 09 01	1925 09 01
123	10 iš virš.	Karaliačiaus	Karaliaučiaus
127	10 iš virš.	žydų	Žydų
128	7 iš ap.	problemass	problemas
128	4 iš ap.	medicinos	Medicinos
129	11 iš ap.	Katedros darbuotojai	Klinikos personalas
130	3 iš virš.	S. Uguanskytė	S. Ugianskytė

131	3 ir 4 iš virš.	klinika, įkurta 1975m. sujungus Bendrosios chirurgijos ir Hospitalinės terapijos katedras bei Širdies elektrinės stimuliacijos ir defibriliacijos laboratoriją,	klinika, įkurta 1975m., į ją perėjus dirbti daliai Bendrosios chirurgijos ir Hospitalinės terapijos katedrų bei Širdies elektrinės stimuliacijos ir defibrilizacijos laboratorijų darbuotojų.
134	4 iš ap.	gydytoja	gydytojai
135	10 iš virš.	tris	trejus
135	23 iš virš.	Otoaskustinės	Otoakustinės
144	5 iš virš.	laborntės	laborantės
145	1 iš virš.	konulstuoja	konsultuoja
148	13 iš ap.	gyydmo	gydymo
152	3 iš virš.	L. Antanavičiūrė	L. Antanavičiūtė
152	6-8 iš virš.	J. Buinauskienė, D. Daugėlienė, J. Girčytė	J. Buinauskienė, J. Girčytė
153	22 iš virš.	iširnktas	išrinktas
153	4 iš ap.	stereotaksinės	stereotoksinės
153	1 iš ap.	kvalifiakcijos	kvalifikacijos
158	4 iš ap.	ligus	ilgus
159	16 iš virš.	P. Gailevčius	P. Gailevičius
161	5 iš virš.	S. Grajauskytė-Danienė	S. Grakauskytė-Danienė
161	18 iš virš.	K. Jankausakitė	K. Jankauskaitė
167	1 iš virš.	M. Žvirinas	M. Žvirėnas
172	12 iš virš.	orotpedija	ortopedija
183	9 iš virš.	1997 m.	1996 m.
184	1 iš virš.	Vidaus ligų klinika	Vidaus ligų klinikos
184	11 iš virš.	valarais	vakarais
184	8 iš ap.	fakultetų	fakulteto
185	11 iš virš.	Čeisys	Čeičys
185	1 iš ap.	Čeisys	Čeičys
186	11 iš virš.	daugelio	daugelis

187	19 iš virš.	haiblituoto	habilituoto
189	12 iš virš.	Kardiogogijos	Kardiologijos
196	14 iš ap.	antrojo	Antrojo
198	12 iš ap.	susitprina	sustiprina
201	19 iš virš.	LŽUA	LŽŪA
202	7 iš virš.	Ivanausaks	Ivanauskas
204	18 iš virš.	nuo 1939-1957m.	1939-1957m.
205	13 iš virš.	klausytoajms	klausytojams
205	17 iš ap.	regalmentuojančių	reglamentuojančių
205	10 iš ap.	sapudoje	spaudoje
205	1 iš ap.	faramcijos	farmacijos
236	23 iš ap.	Mokslų akademijoje	Mokslų Akademijoje
250	8 iš virš.	sakičiaus	skaičiaus
250	11 iš virš.	gimydmo	gimdymo
250	14 iš virš.	akimo	kaimo
250	1 iš ap.	L. Valius, doc.	L.Valius, doc.-klinikos vadovas
254	1 iš ap.	K. Narbūtas	K. Narbūdas
267	7 iš ap.	V. Ivanausakitė	V. Ivanauskaitė
270	9 iš ap.	R. Benetis, habil. med. m. dr. doc.	R. Benetis, med. m. dr. doc.
276	21 iš virš.	dalyavuti	dalyvauti
282	2 iš virš.	neavisingumo	nevaisingumo
282	14 iš virš.	dalyavuti	dalyvauti
287	2 iš ap.	R.	.K.
288	10 iš ap.	tarptautiniuose	tarptautiniuose leidiniuose
296	9 iš virš.	Europiniame	europiniame
297	10 iš ap.	hipertinzijos	hipertenzijos
305	9 iš virš.	"Monika"	MONICA